

การแสวงหาผลประโยชน์จากข้อตกลงการเปิดเสรี
(Free Trade Agreements: FTAs)

รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์

การแสวงหาผลประโยชน์จากข้อตกลงการเปิดเสรี
(Free Trade Agreements: FTAs)

เสนอต่อ

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

โดย

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

กันยายน 2549

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย ดังต่อไปนี้

- คุณ พงษ์ศักดิ์ อัสสกุล กรรมการผู้จัดการ โรงงานทอผ้ากรุงเทพ
- คุณ สุเทพ กิตติกุลสิงห์ กรรมการผู้จัดการ Alpha Group of Companies
- คุณ สุนีย์ สถาพร Chief Executive Officer บริษัท VTBM (Victoria Thailand Business Network)
ที่ปรึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
การลงทุนของประเทศไทยประจำ
มลรัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย
- Ms. Louise McGrath Manager AI Group
- Mr. Hayden Williams National Manager Austrade
- Mr. Robert Boylan State Manager Austrade
- Mr. Robert Taylor National President Australia Thailand Business Council
- Mr. Stuart Charity Executive Director Australian Automotive
Aftermarket Association (AAAA)
- Mr. Ian Bennett Senior Manager Australian Business Limited (ABL)
- Mr. Robert Chua Manager Australian Business Limited (ABL)
- Federation of Automotive Products Manufacturers (FAPM)
- Mr. Michael Taylor International Business Industry Capability Network
Development Manager (Victoria) Limited (ICN)
- Ms. Geeta Heffernan Export Advisor Victorian Employer's Chamber of
Commerce and Industry (VECCI)
- Mr. Eddie Zhao International Business Victorian Employer's Chamber of
Officer Commerce and Industry (VECCI)
- Ms. Jacky Millership Manager Willian Buck

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสมาคมเครื่องนุ่งห่มไทย ที่ได้ให้โอกาสคณะผู้วิจัยเดินทางไปดูงานและ
สัมภาษณ์ผู้ประกอบการในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มหลายรายที่จังหวัดขอนแก่นและมหาสารคาม เมื่อ
วันที่ 29 มิถุนายน 2549

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสถานกงสุลไทยประจำนครซิดนีย์ และคุณสุนีย์ สถาพร ที่ได้ให้ความ
ช่วยเหลือในการประสานงานและนัดหมายให้พบกับนักธุรกิจและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลออสเตรเลียจำนวนมาก
มาก ในระหว่างเดินทางไปดูงานในประเทศออสเตรเลีย ในช่วงต้นเดือนสิงหาคม 2549

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี (FTA) ที่ได้ลงนามไปแล้ว ได้แก่ ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ไทย-นิวซีแลนด์ ไทย-อินเดีย และอาเซียน-จีน โดยเป็นการศึกษาทั้งในภาพรวมและรายสาขาอุตสาหกรรม โดยได้เลือกศึกษาในรายละเอียดของอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน และอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์แนวโน้มทางการค้า

โดยภาพรวมแล้ว สถานะการแข่งขันของภาคส่งออกไทยในตลาดออสเตรเลียมีแนวโน้มได้เปรียบประเทศคู่แข่งอื่นๆ ในขณะที่สถานะการแข่งขันในตลาดญี่ปุ่นและจีน ภาคส่งออกไทยมีแนวโน้มเสียโอกาสให้กับประเทศคู่แข่ง ส่วนสถานะการแข่งขันในตลาดสหรัฐฯ นั้น ภาคส่งออกไทยอยู่ในสถานะถดถอย ทั้งนี้ ภาคส่งออกไทยมีแนวโน้มแข่งขันสู้กับจีนไม่ได้ในทุกตลาด มีเพียงกลุ่มเครื่องหนังในตลาดญี่ปุ่น กลุ่มเคมีภัณฑ์ กลุ่มโลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก และกลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์ในตลาดออสเตรเลียที่ภาคส่งออกไทยสามารถแข่งขันสู้กับจีนได้

การทำความตกลงการค้าเสรีน่าจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคส่งออกไทยได้ เนื่องจากสินค้าไทยจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีตามความตกลง อย่างไรก็ตาม ภายใต้แนวโน้มที่มีการเปิดเสรีทั่วโลกจากการทำความตกลงการค้าเสรี แต่มีข้อกังวลว่าอาจได้รับในระยะสั้น ซึ่งประเทศไทยจำเป็นต้องยกระดับความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 3)

2. การปฏิรูปโครงสร้างภาษีศุลกากร

คณะผู้วิจัยพบว่า มีความลึกลับของโครงสร้างภาษีศุลกากรที่จัดเก็บกับสินค้าวัตถุดิบ สินค้าขั้นกลาง และสินค้าขั้นสุดท้ายในอุตสาหกรรมไทย โดยอุตสาหกรรมที่ถูกลงโทษจากที่รัฐตั้งอุปสรรคทางการค้าในสินค้าที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าของอุตสาหกรรมนั้นไว้สูง (อัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่แท้จริงมีค่าติดลบ) ได้แก่ การผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูปและปลาแป้น การฆ่าสัตว์ การผลิตน้ำมันจากสัตว์และพืช และการผลิตยา เป็นต้น นอกจากนี้ ต้นทุนจากบริการสาธารณสุขในภาคในระดับสูง ยังซ้ำเติมให้ภาคการผลิตสูญเสียความสามารถในการแข่งขันด้วย (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 4)

3. การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี

การวัดอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี พบว่า (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 5)

- ภาคส่งออกไทยสามารถใช้ประโยชน์จากความตกลง TAFTA และ FTA ไทย-อินเดียได้อย่างเต็มที่แล้ว แต่ยังใช้ประโยชน์จาก ACFTA ได้ไม่เต็มที่ (ดูตารางที่ 1)
- เมื่อพิจารณารายอุตสาหกรรม ภาคส่งออกไทยในหลายสาขายังใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีทั้ง 3 ไม่มากนัก มีเพียงอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนที่สามารถใช้ประโยชน์จาก TAFTA ได้อย่างเต็มที่ รองลงมาเป็นอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่สามารถใช้ประโยชน์จาก TAFTA ได้ในระดับปานกลาง (ดูตารางที่ 2)
- นอกจากปัญหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีแล้ว การที่ผู้ประกอบการไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าไปยังออสเตรเลียและจีนได้ไม่เต็มที่ในหลายรายการสินค้า เนื่องจากผู้นำเข้ามีความต้องการนำเข้าสินค้าชนิดนั้นน้อยและผู้ส่งออกยังไม่สามารถแข่งขันสู้กับคู่แข่งได้ ในขณะที่กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้ามีความเข้มงวดในระดับปานกลางในกรณี FTA ไทย-ออสเตรเลีย และเข้มงวดน้อยในกรณี ACFTA
- ในด้านการนำเข้า ผู้ประกอบการไทยใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียได้ในระดับปานกลาง แต่ใช้ประโยชน์จากความตกลง TAFTA และ ACFTA ได้ไม่เต็มที่ (ดูตารางที่ 1) เมื่อพิจารณาในรายอุตสาหกรรม ภาคนำเข้าไทยในหลายสาขายังใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีทั้ง 3 ไม่มากนัก มีเพียงอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนที่สามารถใช้ประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียได้อย่างเต็มที่ รองลงมาเป็นอุตสาหกรรมสิ่งทอที่สามารถใช้ประโยชน์จาก TAFTA ได้ในระดับปานกลาง (ดูตารางที่ 2)
- สำหรับผลต่อดุลการค้า ความตกลง FTA ทั้ง 3 ฉบับไม่ได้ทำให้ไทยขาดดุลการค้ากับประเทศคู่ค้าเพิ่มขึ้นอย่างที่เป็นกังวลกัน แม้ว่าไทยจะขาดดุลการค้าในภาพรวมกับออสเตรเลียและจีน แต่หากพิจารณาเฉพาะสินค้าที่มีการลดภาษีตามความตกลงการค้าเสรี ไทยจะเป็นฝ่ายได้ดุลการค้า เนื่องจากสินค้าที่ไทยนำเข้ามูลค่าสูงเป็นอันดับต้นๆ จากประเทศคู่ค้าเป็นสินค้าที่มีอัตราภาษีเป็นศูนย์อยู่แล้ว (ดูตารางที่ 3)

ตารางที่ 1 สรุปภาพรวมการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ ในปี 2548

ประเด็น	ภาคส่งออกไทย			ภาคนำเข้าไทย		
	TAFTA	ACFTA	ไทย-อินเดีย	TAFTA	ACFTA	ไทย-อินเดีย
ความครอบคลุม						
จำนวนสินค้า						
- ทั้งหมดในปี 2548	5,223	5,223	5,223	5,223	5,223	5,223
- ที่มีการลดภาษีในปี 2548	2,546	2,319	72	3,393	1,010	64
- สัดส่วน (%)	48.75	44.40	1.38	64.96	19.34	1.23
มูลค่าการค้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)						
- ทั้งหมดในปี 2548	3,048.13	8,913.18	1,482.61	3,119.33	10,922.64	1,243.09
- ที่มีการลดภาษีในปี 2548	2,357.77	1,629.43	330.92	937.57	512.16	80.23
- สัดส่วน (%)	77.35	18.28	22.32	30.06	4.69	6.45
ผลจาก FTA						
อัตราภาษีเฉลี่ยที่ลดลง (%)	4.47	1.02	2.56	0.74	0.72	6.61
อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (%)	88.15	37.28	80.60	32.03	23.43	44.97
ภาษีที่ผู้นำเข้าประหยัดได้						
- มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐ)	111.41	62.81	7.40	5.83	28.19	4.55
- สัดส่วน (%)	4.73	3.85	2.24	0.62	5.50	5.68

ตารางที่ 2 สรุปการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และยานยนต์และชิ้นส่วน จากความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ ในปี 2548

อุตสาหกรรม	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)					
	ภาคส่งออกไทย			ภาคนำเข้าไทย		
	TAFTA	ACFTA	ไทย-อินเดีย	TAFTA	ACFTA	ไทย-อินเดีย
สิ่งทอ	60.10	0.00	ไม่มีการลดภาษี	52.93	0.69	ไม่มีการลดภาษี
เครื่องนุ่งห่ม	38.25	0.12	ไม่มีการลดภาษี	15.57	0.17	ไม่มีการลดภาษี
ยานยนต์และชิ้นส่วน	111.26	0.00	15.13	7.63	0.36	97.71

ตารางที่ 3 สรุปผลของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ ต่อดุลการค้าของประเทศในปี 2548

ดุลการค้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)*	TAFTA	ACFTA	ไทย-อินเดีย
- ทั้งหมดในปี 2548	-71.20	-2,009.46	239.52
- ที่มีการลดภาษีในปี 2548	1,420.20	1,117.27	250.69

หมายเหตุ: * ไม่รวมสินค้ารหัส HS 99

4. การวิเคราะห์แนวโน้มการลงทุน

การวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจของ JETRO และหอการค้าญี่ปุ่นทำให้ทราบในระดับอุตสาหกรรมว่าจากการทำความตกลงการค้าเสรีและจากปัจจัยดึงดูดการลงทุนอื่นๆ ญี่ปุ่นสนใจขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมเครื่องจักร เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เหล็กและอลูมิเนียม สิ่งทอและยานยนต์ในไทย นอกจากนี้ การเดินทางไปสำรวจข้อมูลที่ออสเตรเลียทำให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมในระดับบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนที่เข้ามาใช้ไทยเป็นฐานการผลิต โดยผู้ให้สัมภาษณ์และแหล่งข้อมูลเชื่อว่า การลงทุนดังกล่าวเกี่ยวข้องกับความตกลง TAFTA ทั้งนี้ นอกจากอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนแล้ว ยังมีการลงทุนจากออสเตรเลียในประเทศไทยที่ผู้ให้สัมภาษณ์เชื่อว่าเกี่ยวข้องกับความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ได้แก่ ธุรกิจเสื้อผ้า เหมืองทอง รองเท้ากอล์ฟจากหนึ่งจิงโจ้ ประตูหน้าต่างอลูมิเนียม และเสาไฟฟ้า (transmission tower) เป็นต้น (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 6)

5. กรณีศึกษาอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน

ผลการศึกษากรณีศึกษาอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนสามารถสรุปได้ดังนี้

- อุตสาหกรรมรถยนต์น่าจะได้รับประโยชน์จากการมีความตกลงการค้าเสรี เพราะลักษณะเฉพาะของอุตสาหกรรมที่หันมาใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น และมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่นๆ จำนวนมาก
- จากการสัมภาษณ์ยังไม่มีผู้ประกอบการรายใดที่ปรับแผนการลงทุนอันเนื่องมาจากการทำ FTA เพราะทิศทางการค้าและการลงทุนถูกกำหนดโดย MNEs
- การมี FTA ไม่น่าจะส่งกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน Supply Chain เพราะอุตสาหกรรมรถยนต์ได้มีการปรับโครงสร้างการผลิตไปในช่วงกลางทศวรรษ 1990 ซึ่งทำให้การประกอบรถยนต์มีการพึ่งพาชิ้นส่วนภายในประเทศมากขึ้น นอกจากนี้ การตัดสินใจย้ายฐานการผลิตชิ้นส่วนจากประเทศพัฒนาแล้วมาสู่ประเทศกำลังพัฒนาขึ้นอยู่กับขีดความสามารถในการแข่งขันมากกว่าการพิจารณาเพียงแต่สิทธิพิเศษทางภาษี (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 7)

6. กรณีศึกษาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

โจทย์สำคัญของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยจำนวนมากคือการเร่งผนวกตนเองเข้ากับซัพพลายเชนของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในระดับโลก โดยเริ่มจากการเป็น integrated full-package producer ซึ่งรับจ้างผลิตโดยใช้แบรนด์เนมของผู้

ว่าจ้าง (OEM) ซึ่งในปัจจุบัน มีผู้ประกอบการไทยรายใหญ่ประมาณ 10 รายมีขีดความสามารถดังกล่าว ขั้นตอนต่อไปคือการเป็นผู้ผลิตที่สามารถออกแบบสินค้าได้เอง (ODM) ก่อนที่จะเป็นผู้ผลิตที่มีแบรนด์เนมของตนเอง (OBM) ในที่สุด (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 8)

สำหรับผลกระทบจาก FTA พบว่า ที่ผ่านมา AFTA ส่งผลกระทบในด้านบวกต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย เนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น เวียดนามและกัมพูชา ได้ก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศผู้ผลิตเครื่องนุ่งห่มที่เน้นการผลิตเพื่อส่งออก แต่ยังไม่สามารถผลิตผ้าผืนที่มีคุณภาพสูง ซึ่งทำให้ต้องนำเข้าผ้าผืนจากไทย นอกจากนี้ ผู้ประกอบการไทยจำนวนมากได้ใช้อาเซียนเป็นฐานการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อส่งออก ในกรณี TAFTA มีข้อสังเกตว่าสินค้าในหมวดเครื่องนุ่งห่มยังใช้สิทธิประโยชน์ค่อนข้างน้อย ซึ่งน่าจะเป็นเพราะออสเตรเลียได้ปรับลดภาษีนำเข้าสินค้าในหมวดดังกล่าวให้แก่ประเทศอื่นๆ ลง ทำให้ไทยได้รับสิทธิประโยชน์จากภาษีไม่มากนัก ส่วนตลาดนิวซีแลนด์นั้นผู้ประกอบการไทยยังไม่ให้ความสนใจนัก

7. สรุปและข้อเสนอแนะทางนโยบาย

1. กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงพาณิชย์ควรจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อสร้างความตื่นตัวและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ผู้ประกอบการไทย เช่น การจัดสัมมนาโดยเชิญให้ผู้ประกอบการที่เคยใช้ประโยชน์จาก FTA มาบรรยายประสบการณ์ในการใช้ประโยชน์ที่ได้รับ

2. กระทรวงการคลังควรพิจารณาปรับโครงสร้างภาษีศุลกากรครั้งใหญ่ โดยตั้งเป้าหมายเพื่อลดการบิดเบือนในโครงสร้างภาษี จากการปรับลดอัตราภาษีให้มีความแตกต่างกันน้อยลง เพื่อไปสู่การมีภาษีอัตราเดียวในที่สุด

3. รัฐบาลควรถือเป็นนโยบายเร่งด่วนในการเปิดเสรีภาคบริการด้านสาธารณูปโภคให้มีการแข่งขันและสร้างระบบกำกับดูแลที่มีประสิทธิผล

4. รัฐบาลควรเจรจากับประเทศคู่ค้าเช่น อินเดีย ให้ขยายรายการสินค้าภายใน FTA ให้มากขึ้น และเจรจาปรับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าให้เอื้อต่อโครงสร้างการผลิตของผู้ประกอบการ

5. รัฐบาลควรเร่งดำเนินการปรับปรุงพิธีการศุลกากรให้มีความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น เปิดเผยขั้นตอนและกฎข้อบังคับล่วงหน้าอย่างชัดเจนครบถ้วน สร้างระบบการจำแนกพิกัดอัตราศุลกากรล่วงหน้า ซึ่งจะช่วยให้สามารถระบุพิกัดได้ก่อนการตรวจปล่อยของ

6. หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องควรจัดเก็บข้อมูลและติดตามผลกระทบจาก FTA อย่าง ต่อเนื่องโดยสำรวจการใช้สิทธิประโยชน์ของ FTA ที่ไม่ได้มีการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า เช่น FTA ไทย-นิวซีแลนด์ นอกจากนี้ ควรจัดการสำรวจความรู้ ความเข้าใจและอุปสรรค ของผู้ประกอบการในการใช้ประโยชน์จาก FTA ที่มีการลงนามไปแล้ว

7. สำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน รัฐควรปฏิรูปโครงสร้างภาษีนำเข้า เนื่องจากชิ้นส่วนยานยนต์บางรายการที่มีภาษีนำเข้าสูงน่าจะสามารถปรับลดภาษีลงเหลือร้อยละ 10 ได้ นอกจากนี้ รัฐควรร่วมมือกับผู้ประกอบการรถยนต์ในการยกระดับทักษะฝีมือแรงงานใน อุตสาหกรรม สำหรับในส่วนของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า เป้าหมายในการเจรจาในอนาคต น่าจะอยู่ที่การผลักดันให้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดไม่แตกต่างไปจากกฎที่ใช้ภายใต้ AFTA หรือ TAFTA มากนัก

8. สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม รัฐควรเร่งการเจรจาการลดภาษีใน หมวดสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในกรอบ AFTA ซึ่งจะช่วยให้เกิดคลัสเตอร์การผลิตในภูมิภาค ที่จะ เป็นประโยชน์ในอนาคตเมื่ออาเซียนทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ เช่น สหรัฐ สหภาพยุโรป หรือญี่ปุ่น และควรเจรจากับประเทศคู่ค้าเช่น ออสเตรเลียให้เร่งลดภาษีศุลกากร ในบางรายการให้ไทยเร็วกว่ากำหนดการเดิม นอกจากนี้ รัฐควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่มรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายในการผลิต และชี้ให้สหพันธ์เออร์รายย่อยเห็นถึง ประโยชน์ของการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของผู้ประกอบการที่เป็น integrated full-package producer

Reaping Benefits from FTAs

Thailand has concluded a number of free trade agreements (FTAs) with its trading partners, including Japan (JTEPA), China (ACFTA), Australia (TAFTA), New Zealand (CER) and India (TIFTA). These trade agreements are expected to bring about benefits to Thai exporters by providing cost advantages to Thai products. In practice, however, it is still unclear to what extent Thai exporters are gaining from these FTAs. The main objectives of this research project are to study the impacts of these FTAs on Thai manufacturing products and to provide policy recommendations to enable Thai exporters and importers to reap more benefits from the agreements. In addition to analyzing the overall utilization of FTAs across sectors, the research also pays special attention to the automotive and the textile & clothing sectors, the two sectors that enjoy significant tariff preferences under most FTAs.

1. Trade patterns

By analyzing the changes in market share of Thai products in its FTA partners, we found that Thai products are gaining ground in Australia while losing grounds in the US, Japan and China. FTAs with these countries will lift the competitiveness of Thai products, but only temporarily before they reduce their tariffs for other trading partners.

2. Tariff restructuring

There are many inconsistencies in the tariff structure that requires rationalization. For examples, tariffs for raw materials and intermediate goods for some products produced in Thailand are higher than that of the corresponding finished products. The inconsistencies result in negative value of effective rate of protection (ERP), making many Thai products uncompetitive domestically and in the world market. Examples of such products are processed animal feeds, oil products from animals and plants and pharmaceutical products. In addition, the lack of competition in public utility also put additional burdens on the Thai manufacturing sectors.

3. Utilization rates of FTAs

We have analyzed the rates of utilization of tariff preferences under three FTAs that have already been implemented, TAFTA, ACFTA and TIFTA for the year 2005. It is found that:

- The overall rate of utilization of TAFTA and TIFTA by Thai exporters are considerably high while the utilization rate for ACFTA is relatively low (See table 1).
- The automotive and textile & clothing sectors have made a lot of uses of the tariff preferences provided by the implemented FTAs (See Table 2).
- Exporters of some products have not made much use of the tariff preferences under TAFTA and ACFTA, even though the preferences seem significant. We have found that this is due to the fact that a) Thai firms have too low competitiveness relative to their competitors that the offered preferences cannot compensate, b) our trading partners may have low inclination to import the products from any countries, or c) there are non-tariff barriers, e.g., strict rules of origin, that apply to that products, rendering tariff reduction meaningless.
- The implemented FTAs do not bring about trade deficits with our trading partners as widely worried. The fact is that even though Thailand experiences the overall trade deficits with its FTA partners, its trade balances with these countries are not negative when we consider only the limited set of products with tariff cut (See Table 3).

4. Investment trend

The survey by Japan External Trade Organization (JETRO) shows that, partially due to concluded and ongoing FTAs between Thailand and its trading partners, Japanese multinational companies in a number of sectors, including machinery, electrical machinery, electronics, steel and non-metal production, have showed interests in expanding their investment in Thailand. Preliminary evidences gathered by our study trip to Australia in mid 2006 also shows that there are a number of investment projects from Australia that can be at least partially attributed to TAFTA and other FTAs between Thailand and its trading partners. The sectors that have experience inflow FDI from Australia include apparel manufacturing, gold mining, footwear production and transmission tower construction.

5. Case study 1: automotive and auto parts sector

- The Thai automotive and auto part industries have considerably benefited from TAFTA and other implemented FTAs. This is partially because the sectors have deep linkages and extensive clusters in Thailand.
- FTAs alone are not likely to significantly change the supply chain and sourcing decisions of multinational companies in the sectors. This is because major parts and components have been competitively produced in Thailand since mid 1990s.

6. Case study 2: textile and apparel sector

FTAs between Thailand and its trading partners are likely to benefit producers in the *textile and apparel sector in Thailand*. This is especially true for AFTA, which enables Thai textile producers to export their products to apparel makers in less developed ASEAN countries, e.g., Vietnam and Cambodia. However, TAFTA has not produced significant advantages for Thai textile and apparel producers as expected. This is because Australia has undertaken a unilateral reduction of its tariff, which significantly reduces the tariff preferences enjoyed by Thai exporters under TAFTA.

7. Policy recommendation

- The Ministry of Industry, the Ministry of Commerce and other government agencies should work closely with the Federation of Thai Industries and the Thai Chamber of Commerce in raising awareness of FTAs among Thai exporters and importers. Using case studies of companies successfully exploited the FTA privileges can be effective in raising the awareness of Thai producers.
- The Ministry of Finance should consider reform the tariff structure to be less distorted. The long term goal is to move towards a single-rate system.
- The government should introduce more competition and implement an effective regulatory system in the service sectors that are input into the manufacturing sectors to reduce cost.
- The government should negotiate with its FTA partners, especially India, to speed up tariff reduction under the existing FTAs and relax the current rules of origin, if necessary.

- Customs procedures should be reformed to be more transparent, efficient and predictable. In particular, a system for advanced tariff classification can speed up the release of goods and reduce disputes between the customs and importers.
- The utilization of FTAs should be continuously monitored. Special focus should be paid to FTAs that do not require *certifications of origin (C/Os)* to gain tariff preferences, e.g., the FTA with New Zealand. Studies should be conducted to understand why tariff privileges are not sufficiently utilized in some products.
- Tariffs for auto parts should be rationalized to a rate of 10 percent or lower in the mid term. Rules of origin in new FTAs should be designed to be consistent with those in existing FTAs as much as possible to reduce the cost of compliances and to ensure market access of Thai products.
- Tariff for textile in AFTA should be negotiated to a lower rate to enhance the opportunities of Thai textile producers to export their products to countries that specialize in apparel producing.

Table 1 Overall utilization rates of FTAs in 2005

	Export from Thailand			Import into Thailand		
	TAFTA	ACFTA	TIFTA	TAFTA	ACFTA	TIFTA
Coverage						
Number of products						
- Total	5,223	5,223	5,223	5,223	5,223	5,223
- with tariff reduction in 2005	2,546	2,319	72	3,393	1,010	64
- % with tariff reduction	48.75	44.40	1.38	64.96	19.34	1.23
Trade value (\$US million)						
- Total in 2005	3,048.13	8,913.18	1,482.61	3,119.33	10,922.64	1,243.09
- with tariff reduction in 2005	2,357.77	1,629.43	330.92	937.57	512.16	80.23
- % with tariff reduction	77.35	18.28	22.32	30.06	4.69	6.45
FTA preferences and utilization						
Average tariff reduction (%)	4.47	1.02	2.56	0.74	0.72	6.61
Utilization rate (%)	88.15	37.28	80.60	32.03	23.43	44.97
Tariff savings by importers						
- Value (\$US million)	111.41	62.81	7.40	5.83	28.19	4.55
- % of trade value	4.73	3.85	2.24	0.62	5.50	5.68

Table 2 Utilization of FTA tariff privileges in textile & clothing and auto and auto parts in 2005

Sectors	Utilization rate (%)					
	Export from Thailand			Import into Thailand		
	TAFTA	ACFTA	TIFTA	TAFTA	ACFTA	TIFTA
Textile	60.10	0.00	No tariff reduction	52.93	0.69	No tariff reduction
Apparel	38.25	0.12	No tariff reduction	15.57	0.17	No tariff reduction
Auto and auto parts	111.26	0.00	15.13	7.63	0.36	97.71

Table 3 Trade balances with FTA partners in 2005

Trade Balances (\$US million)*	TAFTA	ACFTA	TIFTA
- Total	-71.20	-2,009.46	239.52
- Only items with tariff reduction	1,420.20	1,117.27	250.69

Note: * excluding products under HS 99

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	
บทสรุปผู้บริหาร.....	i
Reaping Benefits from FTAs	vii
บทที่ 1 หลักการและเหตุผล	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 เป้าหมาย	3
1.4 ขอบเขตและวิธีในการศึกษา.....	3
1.4.1 การติดตามความคืบหน้าข้อตกลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	4
1.4.2 การวิเคราะห์แนวโน้มการค้าและการลงทุน	5
1.4.3 การปฏิรูปโครงสร้างภาษีศุลกากร.....	6
1.4.4 การศึกษาการใช้ประโยชน์จากความตกลงในรายอุตสาหกรรม.....	7
1.4.5 การนำเสนอแนวทางในการแสวงหาประโยชน์แก่ภาคอุตสาหกรรมไทย	10
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	13
บทที่ 2 การติดตามความคืบหน้าข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	14
2.1 ภาพรวมการทำความตกลงการค้าเสรีของไทย.....	14
2.2 ความตกลงการค้าเสรีของไทยที่มีการบังคับใช้แล้ว	18
2.2.1 ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน	18
2.2.2 ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย	25
2.2.3 ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์.....	33
2.2.4 ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย	40
2.2.5 ความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น	42
2.3 ความตกลงการค้าเสรีของไทยที่กำลังเจรจา.....	45
2.3.1 ความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐ	45
บทที่ 3 การวิเคราะห์แนวโน้มการค้า.....	48
3.1 หลักในการวิเคราะห์	48
3.2 การวิเคราะห์สถานะการแข่งขันในตลาดสหรัฐ	52
3.2.1 ภาพรวมการนำเข้าสินค้า	52
3.2.2 การนำเข้าสินค้ารายสาขา.....	56

3.2.3 การแบ่งกลุ่มสินค้าเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์.....	60
3.2.4 การแข่งขันกับจีน.....	61
3.3 การวิเคราะห์สถานะการแข่งขันในตลาดญี่ปุ่น.....	62
3.3.1 ภาพรวมการนำเข้าสินค้า.....	62
3.3.2 การนำเข้าสินค้านำรายสาขา.....	66
3.3.3 การแบ่งกลุ่มสินค้าเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์.....	70
3.3.4 การแข่งขันกับจีน.....	71
3.4 การวิเคราะห์สถานะการแข่งขันในตลาดจีน.....	72
3.4.1 ภาพรวมการนำเข้าสินค้า.....	72
3.4.2 การนำเข้าสินค้านำรายสาขา.....	76
3.4.3 การแบ่งกลุ่มสินค้าเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์.....	79
3.5 การวิเคราะห์สถานะการแข่งขันในตลาดออสเตรเลีย.....	80
3.5.1 ภาพรวมการนำเข้าสินค้า.....	80
3.5.2 การนำเข้าสินค้านำรายสาขา.....	84
3.5.3 การแบ่งกลุ่มสินค้าเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์.....	88
3.5.4 การแข่งขันกับจีน.....	89
3.6 บทสรุป.....	90
บทที่ 4 การปฏิรูปโครงสร้างภาษีศุลกากร.....	93
4.1 การวิเคราะห์อัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่แท้จริง.....	93
4.1.1 ความหมายของอัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่แท้จริง.....	93
4.1.2 ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณ ERP.....	95
4.1.3 การคำนวณ ERP สำหรับอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออก (export-oriented sectors).....	95
4.1.4 ค่า ERP ของอุตสาหกรรมไทย.....	96
4.1.5 ค่า ERP ของอุตสาหกรรมไทยเมื่อคิดผลจากการคุ้มครองภาคบริการ.....	99
4.2 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีศุลกากรตามความตกลง FTA.....	104
4.3 การวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีศุลกากรตามความตกลง FTA.....	109

บทที่ 5 การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี	117
5.1 หลักในการวิเคราะห์	117
5.2 การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยจากความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย	122
5.2.1 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวม	122
5.2.2 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในรายอุตสาหกรรม	127
5.3 การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยจากความตกลงการค้าเสรี อาเซียน-จีน.....	137
5.3.1 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวม	137
5.3.2 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในรายอุตสาหกรรม	142
5.4 การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยจากโครงการเก็บเกี่ยว ล่วงหน้าตามกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย.....	154
5.4.1 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวม	154
5.4.2 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในรายอุตสาหกรรม	159
5.5 การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคนำเข้าไทยจากความตกลงการค้า เสรีไทย-ออสเตรเลีย	160
5.5.1 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวม	160
5.5.2 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในรายอุตสาหกรรม	164
5.6 การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคนำเข้าไทยจากความตกลงการค้า เสรีอาเซียน-จีน	169
5.6.1 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวม	169
5.6.2 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในรายอุตสาหกรรม	174
5.7 การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคนำเข้าไทยจากโครงการเก็บเกี่ยว ล่วงหน้าตามกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย	177
5.7.1 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวม	177
5.7.2 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในรายอุตสาหกรรม	181
5.8 บทสรุป	182

บทที่ 6 การวิเคราะห์แนวโน้มการลงทุน.....	186
6.1 ภาพรวมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ.....	186
6.2 ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	190
6.2.1 หลักในการวิเคราะห์.....	190
6.2.2 ผลประมาณการ.....	195
6.3 แนวทางในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ.....	198
6.3.1 ปัจจัยในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ	198
6.3.2 อุปสรรคและปัญหาในการลงทุนในประเทศไทย: กรณีศึกษาของประเทศญี่ปุ่น	206
6.3.3 ผลกระทบจากความตกลงการค้าเสรีต่อการดึงดูดการลงทุนมาประเทศไทย	215
บทที่ 7 กรณีศึกษาอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน.....	217
7.1 ความสำคัญของปัญหา.....	217
7.2 พัฒนาการของอุตสาหกรรมยานยนต์.....	218
7.2.1 แนวนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา	218
7.2.2 พัฒนาการของอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา.....	221
7.2.3 พัฒนาการของอุตสาหกรรมชิ้นส่วนในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา.....	222
7.3 การปรับโครงสร้างของอุตสาหกรรมรถยนต์ และผลต่อ Supply Chain ใน อุตสาหกรรมชิ้นส่วน	224
7.4 ข้อตกลง FTAs ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมยานยนต์ และผลกระทบ	228
7.4.1 การเปิดเสรีตามข้อตกลง FTAs ในอุตสาหกรรมรถยนต์	229
7.4.2 ผลของการเปิดเสรีตาม FTA.....	230
7.5 สรุป	234
บทที่ 8 กรณีศึกษาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	248
8.1 อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในประเทศไทย	248
8.2 ชัฟฟลายเซนและปัจจัยในการแข่งขันในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม.....	256
8.3 ผลกระทบของการยกเลิกโควตา.....	260
8.4 ผลกระทบจาก FTA ต่างๆ ต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทย.....	269
8.4.1 ผลกระทบของ AFTA	269
8.4.2 ผลกระทบของ FTA ระหว่างไทยและออสเตรเลีย (TAFTA).....	270
8.4.3 ผลกระทบของ FTA ระหว่างไทยและนิวซีแลนด์	272

8.4.4 ผลกระทบของ FTA ระหว่างไทยและอินเดีย	272
8.4.5 ผลกระทบของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	272
บทที่ 9 สรุปและข้อเสนอแนะทางนโยบาย	274
9.1 การให้ข้อมูลและคำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการ	274
9.2 การปรับโครงสร้างภาษีศุลกากร	276
9.3 การเปิดเสรีภาคบริการ	276
9.4 การเจรจาต่อรองด้านภาษี และแหล่งกำเนิดสินค้า	277
9.5 การอำนวยความสะดวกทางการค้า	277
9.6 การส่งเสริมการลงทุน	279
9.7 การจัดเก็บข้อมูลและติดตามอย่างต่อเนื่อง	279
9.8 ข้อเสนอแนะในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน	280
9.9 ข้อเสนอแนะในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	282
เอกสารอ้างอิง	283
ภาคผนวก 1 การจัดแบ่งกลุ่มสินค้า	287
ภาคผนวก 2 อัตราการคุ้มครองที่แท้จริง (Effective Rate of Protection, ERP) ของอุตสาหกรรมไทย	289
ภาคผนวก 3 ตารางการลดภาษีนำเข้าของไทยตามความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ : รายสาขาอุตสาหกรรม	292
ภาคผนวก 4 การเปลี่ยนแปลงของอุปสรรคทางการค้าจากความตกลงการค้าเสรี: สาขายานยนต์และสิ่งทอ	303
ภาคผนวก 5 ตารางข้อมูลการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ	355
ภาคผนวก 6 การให้คะแนนเพื่อคำนวณดัชนีวัดระดับการเปิดเสรีและ ผลการประมาณการสมการการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ	390
ภาคผนวก 7 ความน่าลงทุนในประเทศไทย: กรณีเปรียบเทียบกับประเทศจีน	396
ภาคผนวก 8 รายการชิ้นส่วนที่ใช้ในรถยนต์	407

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	สรุปขอบเขต ประเด็นในการศึกษาและวิธีการศึกษา..... 11
ตารางที่ 2.1	ความตกลงการค้าเสรีที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย 14
ตารางที่ 2.2	สรุปความคืบหน้าล่าสุดของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ของไทย เน้นประเด็นเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรม 16
ตารางที่ 2.3	สินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากจีน..... 22
ตารางที่ 2.4	สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปจีน 24
ตารางที่ 2.5	สินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากออสเตรเลีย..... 29
ตารางที่ 2.6	สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปออสเตรเลีย..... 31
ตารางที่ 2.7	สินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากนิวซีแลนด์ 36
ตารางที่ 2.8	สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปนิวซีแลนด์..... 38
ตารางที่ 2.9	ตัวอย่างสินค้าอุตสาหกรรมที่ไทยและญี่ปุ่นตกลงที่จะลดภาษีศุลกากรให้แกกัน ตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น..... 44
ตารางที่ 3.1	มูลค่าการส่งออกสินค้าจากไทยไปยังประเทศต่างๆ ที่สำคัญในช่วงปี 2543-2547..... 51
ตารางที่ 3.2	มูลค่าการนำเข้าสินค้าของสหรัฐฯ จากประเทศต่างๆ ที่สำคัญในช่วงปี 2543-2547 54
ตารางที่ 3.3	การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่เปรียบเทียบกันภาพรวมการแข่งขันทางการค้า ระหว่างไทยและจีนในตลาดสหรัฐฯ ในช่วงปี 2543-2547..... 55
ตารางที่ 3.4	มูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาดของไทยและจีนรายกลุ่มสินค้าในตลาดสหรัฐฯ ในช่วงปี 2543-2547 58
ตารางที่ 3.5	มูลค่าการนำเข้าสินค้าของญี่ปุ่นจากประเทศต่างๆ ที่สำคัญในช่วงปี 2543-2547 64
ตารางที่ 3.6	การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่เปรียบเทียบกันภาพรวมการแข่งขันทางการค้า ระหว่างไทยและจีนในตลาดญี่ปุ่นในช่วงปี 2543-2547 65
ตารางที่ 3.7	มูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาดของไทยและจีนรายกลุ่มสินค้าในตลาดญี่ปุ่น ในช่วงปี 2543-2547 68
ตารางที่ 3.8	มูลค่าการนำเข้าสินค้าของจีนจากประเทศต่างๆ ที่สำคัญในช่วงปี 2543-2547..... 74
ตารางที่ 3.9	การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่เพื่อวิเคราะห์ภาพรวมการแข่งขันทางการค้า ของไทยในตลาดจีนในช่วงปี 2543-2547 75
ตารางที่ 3.10	มูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาดของไทยรายกลุ่มสินค้า ในตลาดจีนในช่วงปี 2543-2547 77

ตารางที่ 3.11	มูลค่าการนำเข้าสินค้าของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ที่สำคัญ ในช่วงปี 2543-2547	82
ตารางที่ 3.12	การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่เปรียบเทียบกันภาพรวมการแข่งขันทางการค้า ระหว่างไทยและจีนในตลาดออสเตรเลียในช่วงปี 2543-2547	83
ตารางที่ 3.13	มูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาดของไทยและจีนรายกลุ่มสินค้าในตลาด ออสเตรเลียในช่วงปี 2543-2547	86
ตารางที่ 3.14	สรุปแนวโน้มการค้าของภาคส่งออกไทยในตลาดที่สำคัญในช่วงปี 2543-2547	92
ตารางที่ 4.1	อุตสาหกรรมการผลิตของไทยที่ใช้สาขาบริการทุกสาขาเพื่อการผลิตในสัดส่วนที่สูง ...	101
ตารางที่ 4.2	ผลกระทบของการมีข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาดของสาขาบริการต่างๆ ของไทยต่อราคาบริการ (ร้อยละ).....	102
ตารางที่ 4.3	ค่า ERP ในกรณีคิดผลจากการคุ้มครองภาคบริการ	104
ตารางที่ 4.4	สมมติฐานที่ใช้ในการลดภาษีตามความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ	111
ตารางที่ 4.5	ผลกระทบจากการเปิดเสรีตามความตกลงการค้าของไทย 5 ฉบับต่อมูลค่าผลผลิต ของไทย (%).....	116
ตารางที่ 5.1	การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของออสเตรเลียในปี 2548 ตามความตกลง การค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย	123
ตารางที่ 5.2	โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มสิ่งทอของออสเตรเลีย และอัตราการใช้สิทธิ ประโยชน์ของภาคส่งออกไทยในกลุ่มสิ่งทอจากความตกลงการค้าเสรีไทย- ออสเตรเลียในปี 2548	128
ตารางที่ 5.3	สาเหตุที่ทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยัง ออสเตรเลียในอัตราที่ต่ำ.....	129
ตารางที่ 5.4	โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มของออสเตรเลีย และอัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มจากความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลียในปี 2548	131
ตารางที่ 5.5	สาเหตุที่ทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่ม เครื่องนุ่งห่มไปยังออสเตรเลียในอัตราที่ต่ำ.....	132
ตารางที่ 5.6	โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนของออสเตรเลีย และอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนจาก ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548	135
ตารางที่ 5.7	สาเหตุที่ทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่มยานยนต์ และชิ้นส่วนไปยังออสเตรเลียในอัตราที่ต่ำ.....	136

ตารางที่ 5.8	การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของจีนในปี 2548 ตามความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน	138
ตารางที่ 5.9	โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มสิ่งทอของจีน และอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ ของภาคส่งออกไทยในกลุ่มสิ่งทอจากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548	143
ตารางที่ 5.10	สาเหตุที่ทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยัง จีนในอัตราที่ต่ำ.....	144
ตารางที่ 5.11	โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มของจีน และอัตราการใช้สิทธิ ประโยชน์ของภาคส่งออกไทยในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มจากความตกลงการค้าเสรี อาเซียน-จีนในปี 2548	146
ตารางที่ 5.12	สาเหตุที่ทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่ม เครื่องนุ่งห่มไปยังจีนในอัตราที่ต่ำ.....	147
ตารางที่ 5.13	โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนของจีน และอัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนจากความตกลง การค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548.....	151
ตารางที่ 5.14	สาเหตุที่ทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่มยานยนต์ และชิ้นส่วนไปยังจีนในอัตราที่ต่ำ.....	152
ตารางที่ 5.15	การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของอินเดียในปี 2548 ตามความตกลง การค้าเสรีไทย-อินเดีย.....	155
ตารางที่ 5.16	โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนและอัตราการใช้สิทธิ ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียในปี 2548	160
ตารางที่ 5.17	การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของไทยในปี 2548 ตามความตกลงการค้า เสรีไทย-ออสเตรเลีย.....	161
ตารางที่ 5.18	โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มสิ่งทอและอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความ ตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548	166
ตารางที่ 5.19	โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มและอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จาก ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548	167
ตารางที่ 5.20	โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนและอัตราการใช้สิทธิ ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548	168
ตารางที่ 5.21	การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของไทยในปี 2548 ตามความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน	170
ตารางที่ 5.22	โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มสิ่งทอและอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความ ตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548	174

ตารางที่ 5.23	โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มและอัตรากาไรใช้สิทธิประโยชน์จาก ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548.....	175
ตารางที่ 5.24	โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนและอัตรากาไรใช้สิทธิ ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548.....	176
ตารางที่ 5.25	การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของไทยในปี 2548 ตามความตกลงการค้า เสรีไทย-อินเดีย.....	178
ตารางที่ 5.26	โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนและอัตรากาไรใช้สิทธิ ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียในปี 2548	182
ตารางที่ 5.27	สรุปภาพรวมการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ในปี 2548	185
ตารางที่ 5.28	สรุปการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และยานยนต์ และชิ้นส่วน จากความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ในปี 2548	185
ตารางที่ 5.29	สรุปผลของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ต่อดุลการค้าของประเทศในปี 2548	185
ตารางที่ 6.1	ตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง.....	193
ตารางที่ 6.2	สรุปผลการประมาณการผลกระทบจากการเปิดเสรีในด้านต่างๆ ต่อเงินลงทุนจากต่างประเทศ.....	197
ตารางที่ 6.3	ค่าจ้างแรงงานของไทยเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ ปี 2004	200
ตารางที่ 6.4	โครงสร้างพื้นฐานของไทยเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ ปี 2004	201
ตารางที่ 6.5	โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของไทยเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ ปี 2004	202
ตารางที่ 6.6	กฎระเบียบและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจในไทยเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ ปี 2005	205
ตารางที่ 6.7	ผลสำรวจประเทศที่นำลงทุนในมุมมองของบริษัทข้ามชาติญี่ปุ่น ในระยะกลาง (3 ปี).....	207
ตารางที่ 6.8	ผลสำรวจประเทศที่นำลงทุนในมุมมองของบริษัทข้ามชาติญี่ปุ่นในระยะยาว (10 ปี)..	207
ตารางที่ 6.9	สาขาหลักที่บริษัทข้ามชาติญี่ปุ่นต้องการจะลงทุน (ร้อยละของบริษัทที่ตอบ)	208
ตารางที่ 6.10	เหตุผลหลักของบริษัทข้ามชาติญี่ปุ่นในการเลือกลงทุนในประเทศต่างๆ.....	211
ตารางที่ 6.11	ปัญหาและอุปสรรคในประเทศต่างๆ ในมุมมองของบริษัทข้ามชาติญี่ปุ่น	212
ตารางที่ 6.12	ผลการสำรวจความคิดเห็นของบริษัทข้ามชาติญี่ปุ่นถึงประเด็นการตอบสนองของ บริษัทญี่ปุ่นต่อการทำความตกลงเปิดเสรีทวิภาคีกับประเทศจีน ไทย และเกาหลีใต้....	213
ตารางที่ 6.13	การสำรวจความคิดเห็นของบริษัทญี่ปุ่นในประเทศไทยถึงผลกระทบที่เป็นรูปธรรม จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นในรายสาขา	214

ตารางที่ 7.1	อัตราภาษีนำเข้า (ร้อยละ) รถยนต์สำเร็จรูปสำหรับประเทศผู้ผลิตรถยนต์ที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2548	236
ตารางที่ 7.2	อัตราภาษีนำเข้า (ร้อยละ) ชิ้นส่วนรถยนต์ของไทยเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน 2548	237
ตารางที่ 7.3	กำลังการผลิต (คัน) ของอุตสาหกรรมรถยนต์ของประเทศไทย, 2532-2549	237
ตารางที่ 7.4	กำลังการผลิต (คัน) ของอุตสาหกรรมรถยนต์ในประเทศไทยปี 2549	238
ตารางที่ 7.5	มูลค่าและโครงสร้างการส่งออกและนำเข้าในอุตสาหกรรมยานยนต์.....	239
ตารางที่ 7.6	โครงสร้างตลาดส่งออกของรถยนต์สำเร็จรูป, 2542-2548	241
ตารางที่ 7.7	อัตราภาษีนำเข้าและการค้าชิ้นส่วนรถยนต์ภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีต่างๆ ในปี 2549.....	242
ตารางที่ 7.8	การใช้สิทธิพิเศษของเขตการค้าเสรีอาเซียนในอุตสาหกรรมรถยนต์	243
ตารางที่ 7.9	อัตรา (ร้อยละ) การใช้สิทธิ FTA ของการส่งออกรถยนต์ของไทยไปยังประเทศต่างๆ 2544-2548	243
ตารางที่ 7.10	โครงสร้างแหล่งนำเข้ารถยนต์ของไทย.....	244
ตารางที่ 7.11	โครงสร้างแหล่งนำเข้าชิ้นส่วนรถยนต์ของไทย 2542-2548.....	245
ตารางที่ 7.12	อัตราภาษีนำเข้าของชิ้นส่วนบางรายการของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2548	245
ตารางที่ 8.1	มูลค่าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทย.....	248
ตารางที่ 8.2	ตลาดส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญของไทย.....	249
ตารางที่ 8.3	จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2538-2548	253
ตารางที่ 8.4	จำนวนโรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2538-2548	254
ตารางที่ 8.5	จำนวนเครื่องจักรในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2538-2548.....	254
ตารางที่ 8.6	ปริมาณการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2541-2548.....	255
ตารางที่ 8.7	ปริมาณการบริโภคสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2541-2548	256
ตารางที่ 8.8	ประเทศผู้ส่งออกสิ่งทอในตลาดโลก ปี 2548	263
ตารางที่ 8.9	ประเทศผู้ส่งออกเครื่องนุ่งห่มในตลาดโลก ปี 2548.....	264
ตารางที่ 8.10	การนำเข้าสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของสหรัฐอเมริกา.....	265
ตารางที่ 8.11	การนำเข้าสินค้าเครื่องนุ่งห่มของสหรัฐอเมริกา.....	266

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 3.1	แนวโน้มมูลค่าการนำเข้าของสหรัฐฯ และส่วนแบ่งตลาดของไทยและจีน ในช่วงปี 2543-2547	53
ภาพที่ 3.2	ปัจจัยที่ช่วยให้การส่งออกสินค้าไทยไปสหรัฐฯ ขยายตัวในช่วงปี 2543-2547	59
ภาพที่ 3.3	สถานะของสินค้าไทยในตลาดสหรัฐฯ ในช่วงปี 2543-2547	60
ภาพที่ 3.4	การเปรียบเทียบตำแหน่งของสินค้าส่งออกของไทยและจีนในตลาดสหรัฐฯ ในช่วงปี 2543-2547	62
ภาพที่ 3.5	แนวโน้มมูลค่าการนำเข้าของญี่ปุ่นและส่วนแบ่งตลาดของไทยและจีน ในช่วงปี 2543-2547	63
ภาพที่ 3.6	ปัจจัยที่ช่วยให้การส่งออกสินค้าไทยไปญี่ปุ่นขยายตัวในช่วงปี 2543-2547	69
ภาพที่ 3.7	สถานะของสินค้าไทยในตลาดญี่ปุ่นในช่วงปี 2543-2547	70
ภาพที่ 3.8	การเปรียบเทียบตำแหน่งของสินค้าส่งออกของไทยและจีนในตลาดญี่ปุ่น ในช่วงปี 2543-2547	72
ภาพที่ 3.9	แนวโน้มมูลค่าการนำเข้าของจีนและส่วนแบ่งตลาดของไทยในช่วงปี 2543-2547	73
ภาพที่ 3.10	ปัจจัยที่ช่วยให้การส่งออกสินค้าไทยไปจีนขยายตัวในช่วงปี 2543-2547	78
ภาพที่ 3.11	สถานะของสินค้าไทยในตลาดจีนในช่วงปี 2543-2547	79
ภาพที่ 3.12	แนวโน้มมูลค่าการนำเข้าของออสเตรเลียและส่วนแบ่งตลาด ของไทยและจีนในช่วงปี 2543-2547	81
ภาพที่ 3.13	ปัจจัยที่ช่วยให้การส่งออกสินค้าไทยไปออสเตรเลียขยายตัวในช่วงปี 2543-2547	87
ภาพที่ 3.14	สถานะของสินค้าไทยในตลาดออสเตรเลียในช่วงปี 2543-2547	88
ภาพที่ 3.15	การเปรียบเทียบตำแหน่งของสินค้าส่งออกของไทยและจีน ในตลาดออสเตรเลียในช่วงปี 2543-2547	90
ภาพที่ 4.1	อุตสาหกรรมไทยที่มีค่า ERP สูง	98
ภาพที่ 4.2	อุตสาหกรรมไทยที่มีค่า ERP ตดลบ	98
ภาพที่ 4.3	อุตสาหกรรมไทยที่มีค่า ERP เข้าใกล้ 0	99
ภาพที่ 4.4	การลดอัตราภาษีศุลกากรของไทยตามความตกลง FTA ฉบับต่างๆ (%)	107
ภาพที่ 4.5	การลดอัตราภาษีศุลกากรของออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น อินเดีย และจีนตาม ความตกลง FTA กับประเทศไทย (%)	109
ภาพที่ 4.6	ผลกระทบต่อสวัสดิการ (welfare) ของไทยจากการทำความตกลงการค้าเสรีของ ไทยกับประเทศต่างๆ (ล้าน US\$)	113

ภาพที่ 4.7	ผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) ของไทยจากการทำความตกลงการค้าเสรีของไทยกับประเทศต่างๆ (%).....	114
ภาพที่ 4.8	ผลกระทบต่อสวัสดิการทางเศรษฐกิจและอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยจากการเปิดเสรีการค้า.....	114
ภาพที่ 5.1	ขั้นตอนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี	118
ภาพที่ 5.2	การส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐฯ)	124
ภาพที่ 5.3	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ส่งออกไทยจากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548	125
ภาพที่ 5.4	มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าออสเตรเลียประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐฯ).....	126
ภาพที่ 5.5	การส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐฯ)	139
ภาพที่ 5.6	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ส่งออกไทยจากกรอบความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548.....	140
ภาพที่ 5.7	มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าจีนประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐฯ).....	141
ภาพที่ 5.8	การส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐฯ)	156
ภาพที่ 5.9	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ส่งออกไทยจากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียในปี 2548	157
ภาพที่ 5.10	มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าอินเดียประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐฯ).....	158
ภาพที่ 5.11	การนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐฯ)	162
ภาพที่ 5.12	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้นำเข้าไทยจากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548	163
ภาพที่ 5.13	มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าไทยประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐฯ).....	164
ภาพที่ 5.14	การนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐฯ)	171

ภาพที่ 5.15	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้นำเข้าไทยจากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน ในปี 2548.....	172
ภาพที่ 5.16	มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าไทยประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง การค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ).....	173
ภาพที่ 5.17	การนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย ในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)	179
ภาพที่ 5.18	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้นำเข้าไทยจากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย- อินเดียในปี 2548	180
ภาพที่ 5.19	มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าไทยประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลง การค้าเสรีไทย-อินเดียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ).....	181
ภาพที่ 6.1	เงินลงทุนโดยตรงต่างประเทศสุทธิในไทย	187
ภาพที่ 6.2	สต็อกของเงินลงทุนโดยตรงต่างประเทศ (inward FDI Stock) ในไทย.....	188
ภาพที่ 6.3	เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ (net FDI) ในไทย จำแนกตามประเทศผู้ลงทุน	189
ภาพที่ 6.4	เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ (net FDI) ในไทยจากประเทศคู่ความตกลง การค้าเสรีและประเทศคู่เจรจาที่สำคัญในช่วงปี 2513-2518	189
ภาพที่ 6.5	เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ (net FDI) ในไทย จำแนกตามสาขาการ ผลิตที่ไม่ใช่ธนาคาร (non-bank sector) (ล้านเหรียญสหรัฐ).....	190
ภาพที่ 6.6	ระดับการเปิดเสรีในความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ.....	194
ภาพที่ 7.1	ปริมาณการส่งออกรถยนต์, 2539-48.....	246
ภาพที่ 7.2	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมยานยนต์ ระหว่างปี 2513-2548	246
ภาพที่ 7.3	สัดส่วนมูลค่าการนำเข้า (ที่แท้จริง) ชิ้นส่วนต่อรถยนต์ที่ผลิตในประเทศ และสัดส่วนการผลิตกระบะต่อรถยนต์รวม, 2533-2548	247
ภาพที่ 8.1	ชีพพลายเซนของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	259
ภาพที่ 8.2	แบบแผนความร่วมมือระหว่างผู้ซื้อกับชีพพลายเออร์ ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	260
ภาพที่ 8.3	ความเห็นของผู้นำเข้าของออสเตรเลีย	272

บทที่ 1 หลักการและเหตุผล

1.1 หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบัน ประเทศไทยต้องเผชิญกับสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา เพื่อให้ประเทศก้าวทันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการปรับตัว โดยส่วนหนึ่งมีความจำเป็นต้องเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนในกรอบต่างๆ เพื่อให้ภาคการผลิตของไทยสามารถมีขีดความสามารถในการแข่งขัน และเพื่อขยายตลาดของสินค้าไทยสู่ประเทศทั่วโลก เขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA) หรือข้อตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเปิดเสรีของไทย โดย FTA ฉบับแรกที่ไทยจัดทำคือข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area) หรือที่เรียกว่า AFTA ซึ่งมีผลบังคับใช้มาตั้งแต่ปี 2535

FTA เป็นความตกลงระหว่าง 2 ประเทศขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างกันให้เหลือน้อยที่สุดเพื่อให้เกิดการค้าเสรีระหว่างกัน และปัจจุบันประเทศต่างๆ ก็ได้ขยายขอบเขตของ FTA ให้ครอบคลุมการค้าด้านบริการ อาทิ บริการท่องเที่ยว การรักษาพยาบาล การสื่อสาร การขนส่ง ฯลฯ พร้อมกับความร่วมมือในด้านต่างๆ เช่น การลงทุน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการอำนวยความสะดวกทางการค้าด้วย FTA สะท้อนแนวคิดสำคัญทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่า “ประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นสูงสุดเมื่อประเทศต่างๆ ผลิตสินค้าที่ตนมีต้นทุนในการผลิตต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ แล้วนำสินค้าเหล่านั้นมาค้าขายแลกเปลี่ยนกัน” ซึ่งในโลกแห่งความเป็นจริงนั้น ประโยชน์สูงสุดดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้น หากยังมีการเก็บภาษีขาเข้าและมีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าต่างๆ ซึ่งส่งผลบิดเบือนราคาที่เป็นจริงของสินค้า และทำให้การค้าขายไม่เป็นไปอย่างเสรีและมีประสิทธิภาพ พร้อมกันนี้ FTA ถือเป็นเครื่องมือทางการค้าสำคัญที่ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยใช้เพื่อขยายโอกาสในการค้า สร้างพันธมิตรทางเศรษฐกิจ พร้อมๆ กับเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านราคาให้แก่สินค้าของตน เนื่องจากสินค้าที่ผลิตใน FTA จะถูกเก็บภาษีขาเข้าในอัตราที่ต่ำกว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศอื่นๆ ที่ไม่ใช่สมาชิก FTA จึงทำให้สินค้าที่ผลิตภายในกลุ่มได้เปรียบในด้านราคาว่าสินค้าจากประเทศนอกกลุ่ม

ปัจจุบันนอกจาก AFTA แล้ว ไทยยังได้มีข้อตกลง FTAs กับ 2 ประเทศที่มีผลบังคับใช้แล้ว คือออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ และมีการเจรจากับอีก 6 ประเทศ ได้แก่ จีน บาหลีเรน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และอินเดีย และกับ 2 กลุ่มเศรษฐกิจ คือ BIMST-EC และ EFTA โดยเหตุผลสำคัญเพื่อรักษาสถานภาพและศักยภาพในการส่งออกของไทยโดยการขยายโอกาสในการส่งออก และเพิ่ม

ความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของสินค้าไทยทั้งในตลาดสำคัญในปัจจุบัน (เช่น สหรัฐฯ ญี่ปุ่น อาเซียน) และตลาดใหม่ๆ ที่มีศักยภาพ เช่น จีน อินเดีย ออสเตรเลีย BIMST-EC นอกจากนี้ ไทยยังอยู่ระหว่างการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการเจรจา FTA กับเม็กซิโก ซิลิเคาห์ลีโต้และกลุ่มประเทศ MERCOSUR

จากการเข้าร่วมข้อตกลง FTAs เป็นจำนวนมากในช่วงปีที่ผ่านมา และมีแนวโน้มที่จะมีการจัดทำ FTA กับอีกหลายกลุ่มประเทศ ซึ่งในแต่ละกลุ่มแต่ละประเทศ ข้อตกลงก็มีความหลากหลายในเรื่องเนื้อหาของข้อตกลง และรายการสินค้าที่จะเปิดตลาด และยังไม่มีการศึกษาอย่างจริงจังว่าประเทศไทยจะได้ประโยชน์อย่างไร และจะสามารถนำข้อตกลงดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างไร

กระทรวงอุตสาหกรรมในฐานะหน่วยงานปฏิบัติการดูแล และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคอุตสาหกรรมไทยเห็นว่า ในขณะที่นโยบายของภาครัฐที่จะเร่งมีการเจรจาเปิดการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ ในรูปแบบของ FTAs มากขึ้น และการเจรจาในรอบต่างๆ มีความคืบหน้าอย่างมาก จึงควรมีการศึกษาความคืบหน้าในความตกลงในแต่ละกรอบ FTAs และศึกษาแนวทางในการแสวงหาประโยชน์ของภาคอุตสาหกรรมจากข้อตกลงดังกล่าว เพื่อจัดทำเป็นนโยบายมาตรการและแผนการปรับตัวและการแสวงหาประโยชน์ของภาคอุตสาหกรรม ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ตลอดจนแผนการนำนโยบายเหล่านั้นไปปฏิบัติ และแผนในการติดตามและประเมินผล เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากข้อตกลงดังกล่าวอย่างได้ประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ หากมีผลกระทบในเชิงลบจะได้สามารถมีแนวทางการปรับตัวของอุตสาหกรรมรายสาขาที่สำคัญของไทย ให้สามารถเติบโตและแข่งขันได้อย่างมีศักยภาพ ในสภาพแวดล้อมทางการค้าระหว่างประเทศใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาและติดตามความคืบหน้าของข้อตกลง FTAs ของไทยในทุกกรอบ
- 2.2 เพื่อศึกษาผลกระทบ และเงื่อนไขของการเตรียมความพร้อมให้กับภาคอุตสาหกรรมไทย และผลประโยชน์ที่ภาคอุตสาหกรรมไทยควรได้รับจากข้อตกลง FTAs ต่างๆ
- 2.3 กำหนดกรอบนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนภาคอุตสาหกรรมในการใช้ประโยชน์จากข้อตกลง FTAs ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 2.4 จัดทำกรอบแผนระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว ในการเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมในสาขาที่สำคัญแยกตามรายสาขา เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อตกลง FTAs ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.5 จัดทำกรอบแผนปฏิบัติการในการผลักดันแผนตามข้อ 2.4 และกรอบแผนในการติดตามและประเมินผล

1.3 เป้าหมาย

- 3.1 เพื่อให้มีข้อมูลข้อตกลง FTAs ของไทยในกรอบต่างๆ ที่ทันสมัยและครบถ้วน
- 3.2 เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบของข้อตกลง FTAs ต่างๆ ของไทยต่อภาคอุตสาหกรรม
- 3.3 เพื่อเสนอแนะและจัดทำมาตรการและนโยบาย ในการให้ภาคอุตสาหกรรมสามารถใช้ประโยชน์จากข้อตกลง FTAs ในแต่ละกรอบได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด
- 3.4 เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมไทยสามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากการก่อตั้ง FTAs ได้อย่างเหมาะสม ทันทีทันที่ และเกิดประโยชน์สูงสุด

1.4 ขอบเขตและวิธีในการศึกษา

การเปิดเสรีการค้าสินค้าตามกรอบ FTAs จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยได้ก็ต่อเมื่อ

- ผู้ประกอบการไทยเข้าใจกฎระเบียบและแนวโน้มทางการค้าที่เปลี่ยนแปลงไปจากการทำความตกลง
- ผู้ประกอบการไทยสามารถปรับปรุงการผลิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากโครงสร้างภาษีอากรของประเทศไทยเอื้ออำนวย
- ผู้ประกอบการไทยไม่ประสบกับปัญหาที่มากเกินไปจากอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากรต่างๆ รวมทั้งกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า
- ผู้ประกอบการไทยไม่ประสบกับปัญหาด้านทุนการผลิตที่สูงเกินไป โดยเฉพาะต้นทุนจากภาคบริการ
- รัฐสามารถอำนวยความสะดวกทางการค้า

จากแนวคิดดังกล่าว การวิจัยนี้จะให้ความสำคัญต่อการศึกษาแนวทางในการแสวงหาผลประโยชน์จากข้อตกลงการเปิดเสรีใน 5 ประเด็นหลักคือ

1. การติดตามความคืบหน้าข้อตกลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การวิเคราะห์แนวโน้มการค้าและการลงทุนที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากการทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทย และประเทศคู่ค้า
3. การปฏิรูปโครงสร้างภาษีศุลกากรของประเทศไทยเพื่อรองรับและเก็บเกี่ยวประโยชน์จากการทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทย และประเทศคู่ค้า
4. การศึกษาแนวทางในการแสวงหาผลประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีที่ลงนามกันไปแล้วในอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญที่เลือกมาศึกษา
5. การนำเสนอแนวทางในการแสวงหาประโยชน์แก่ภาคอุตสาหกรรมไทย ในรูปของกรอบนโยบาย มาตรการ และกลยุทธ์ ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงอุตสาหกรรม และข้อเสนอต่อหน่วยงานรัฐอื่นๆ

1.4.1 การติดตามความคืบหน้าข้อตกลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานี้จะเริ่มจากการติดตามรวบรวมข้อมูลความคืบหน้าข้อตกลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคีกับประเทศคู่ค้าที่ไทยมีการลงนามไปแล้ว หรืออยู่ระหว่างการเจรจา เช่น บาหลีเรน เปรู อินเดียน จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย EFTA ฯลฯ โดยเน้นประเทศที่ไทยได้ทำความตกลงการค้าเสรีไปแล้ว โดยรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นและใช้แนวทางในการวิเคราะห์ ดังนี้

- รวบรวมข้อมูลความตกลงในด้านต่างๆ ทั้งเนื้อหา สถานะ และประเด็นที่มีการตกลงกันไปแล้ว หรือจะมีการตกลงกันในอนาคต
- วิเคราะห์ความตกลงที่มีการตกลงไปแล้วอย่างละเอียด โดยเน้นส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินค้าอุตสาหกรรมคือ
 - อัตราภาษีศุลกากร
 - มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร (NTMs)
 - กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า
 - ความตกลงอื่นๆ เช่น ความตกลงว่าด้วยการลงทุน แรงงาน สิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อภาคอุตสาหกรรม
- สัมภาษณ์คณะเจรจาฝ่ายไทยเพื่อให้ทราบสถานะล่าสุดและประเด็นปัญหาของการเจรจา

ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิดังกล่าวข้างต้นจะถูกใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative) และด้านปริมาณ (Quantitative) ในหัวข้อต่อไป

1.4.2 การวิเคราะห์แนวโน้มการค้าและการลงทุน

การทำความตกลงทางการค้าเสรีมีผลต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม และลดอุปสรรคทางการค้าต่างๆ ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต้นทุนในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม นอกจากนี้ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ซึ่งกำหนดการแปรสภาพอย่างมีนัยสำคัญ (substantial transformation) ในการผลิต เช่น การกำหนดมูลค่าเพิ่มขึ้นต่ำของสัดส่วนการผลิตในประเทศ ยังมีผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน เช่น อาจทำให้นักลงทุนย้ายฐานการผลิตจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง

ในการศึกษาที่ผ่านมาเรื่อง “ผลกระทบของภาคอุตสาหกรรมอันเนื่องมาจากการเปิดเสรีแบบทวิภาคี” ซึ่งนำเสนอต่อสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเมื่อปี 2547 สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้ประมาณการผลกระทบจากการทำความตกลงการค้าเสรีที่ยังอยู่ระหว่างการเจรจา ซึ่งในหลายประเด็นยังเป็นการคาดการณ์โดยอาศัยข้อสมมติต่างๆ เนื่องจากการเจรจาเหล่านั้นยังไม่ได้ข้อสรุป ดังนั้น การศึกษาในหัวข้อนี้จะเน้นการวิเคราะห์ผลกระทบของความตกลงที่มีการลงนามไปแล้ว โดยมีขอบเขตและวิธีการดังต่อไปนี้

- วิเคราะห์แนวโน้มการค้าและการลงทุนระหว่างไทยและประเทศในความตกลงที่ผ่านมา
- คาดการณ์แนวโน้มในอนาคตของการค้าระหว่างประเทศระหว่างไทยและประเทศคู่ค้าที่สำคัญ โดยใช้แบบจำลองการค้าต่างประเทศ GTAP หรือแบบจำลอง CGE ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
- ประมาณการการผลิตในอุตสาหกรรมต่างๆ ที่จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร จากความตกลงการค้าเสรีที่มีการลงนามกันไปแล้ว เช่น ความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทย-ญี่ปุ่น ไทย-ออสเตรเลีย ไทย-นิวซีแลนด์ ไทย-อินเดีย และอาเซียน-จีน โดยใช้แบบจำลองการค้าต่างประเทศ GTAP หรือแบบจำลอง CGE ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ทั้งนี้ สาขาอุตสาหกรรมที่จะศึกษารวมถึงอุตสาหกรรมอย่างน้อย 13 สาขาดังต่อไปนี้
 - สิ่งทอ
 - เครื่องนุ่งห่ม
 - เครื่องหนัง
 - ผลิตภัณฑ์ไม้
 - กระดาษและการพิมพ์
 - ปิโตรเลียม เคมีภัณฑ์ ยาง
 - พลาสติก
 - เหล็ก

- โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก
 - รถยนต์และชิ้นส่วน
 - อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ
 - อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
 - เครื่องจักรและอุปกรณ์
- คาดการณ์ผลกระทบต่อการลงทุนจากการเปลี่ยนแปลงการผลิตในอุตสาหกรรมต่างๆ ในข้อที่กล่าวมาข้างต้น โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนและการผลิต ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์แนวโน้มอัตราการใช้กำลังการผลิต (capacity utilization) ของอุตสาหกรรมต่างๆ ในปัจจุบัน

1.4.3 การปฏิรูปโครงสร้างภาษีศุลกากร

การลดภาษีศุลกากรถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ เนื่องจากจะเปลี่ยนโครงสร้างต้นทุนในการส่งออกและนำเข้าสินค้าจากประเทศต่างๆ ของประเทศไทยและประเทศคู่ค้า ซึ่งจะมีผลต่อแบบแผนโครงสร้างการผลิตในประเทศไทย

จุดอ่อนในการทำความเข้าใจการค้าเสรีแบบทวีภาคีกับประเทศต่างๆ หลายประเทศของไทยก็คือ ปัญหาความสอดคล้องระหว่างแต่ละความตกลงในด้านโครงสร้างภาษีศุลกากร ซึ่งอาจจะมีปัญหาใน 2 ลักษณะคือ

1. การมีความลักลั่นของอัตราภาษีศุลกากรที่จัดเก็บกับสินค้าเดียวกันจากประเทศต่างๆ (เราอาจเรียกว่าเป็น “ความลักลั่นของโครงสร้างภาษีในแนวนอน”) ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาการเบี่ยงเบนทางการค้า (trade diversion) ที่มีผลในการลดสวัสดิการของประเทศ เนื่องจากความสูญเสียของรายได้จากภาษีศุลกากรมากกว่าประโยชน์จากการมีต้นทุนสินค้านำเข้าที่ต่ำลง
2. การมีความลักลั่นของโครงสร้างภาษีศุลกากรที่จัดเก็บกับสินค้าในช่วงต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำในกระบวนการผลิต (เราอาจเรียกว่าเป็น “ความลักลั่นของโครงสร้างภาษีในแนวตั้ง”) ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาอัตราการค้าคุ้มครองอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ไม่พึงประสงค์ เช่น มีอัตราการค้าคุ้มครองอุตสาหกรรมติดลบ ซึ่งหมายถึงการที่อุตสาหกรรมนั้นถูกลงโทษจากการเปิดเสรี

ปัญหาทั้งสองนี้จะมีผลทำให้โครงสร้างภาษีศุลกากรของประเทศไม่เอื้อต่อการปรับโครงสร้างของอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถเก็บเกี่ยวประโยชน์อย่างเต็มที่จากความตกลงที่มีการลงนามไปแล้ว

แนวทางการศึกษาในหัวข้อนี้ จะทำโดย

1. วิเคราะห์ความเสี่ยงที่จะเกิดการเบี่ยงเบนทางการค้า โดยชี้ให้เห็นว่า ความตกลงใดมีแนวโน้มจะก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนทางการค้าสูงในอุตสาหกรรมใด โดย
 - ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างภาษีศุลกากรของประเทศไทยที่เกิดขึ้นในแต่ละอุตสาหกรรมในแต่ละความตกลง
 - วิเคราะห์แบบแผนทางการค้าที่ผ่านมาในอดีตของไทยและประเทศคู่ค้าในแต่ละอุตสาหกรรม
 - วิเคราะห์แบบแผนทางการค้าใหม่ที่จะเกิดขึ้นและวิเคราะห์ความน่าจะเป็นที่จะเกิดการเบี่ยงเบนทางการค้า
2. วิเคราะห์อัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรม ทั้งอัตราการคุ้มครองในนาม (nominal rate of protection) และ อัตราการคุ้มครองที่แท้จริง (effective rate of protection) โดยจะคิดอัตราการคุ้มครองที่แท้จริงอย่างครอบคลุมจากผลการคุ้มครองภาคบริการ (service sector) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำของภาคอุตสาหกรรมการผลิตด้วย ข้อดีของการวิเคราะห์ดังกล่าวก็คือ จะทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเสรีการค้าสินค้าและการค้าบริการ ซึ่งการวิเคราะห์ที่ผ่านมาในอดีตไม่สามารถทำได้
3. สัมภาษณ์ผู้ประกอบการหรือจัดประชุมระดมสมองเพื่อศึกษาปัญหาผลกระทบของการปรับอัตราภาษีศุลกากรในความตกลงต่างๆ ที่ลงนามไปแล้ว
4. จัดทำข้อเสนอในการปรับโครงสร้างภาษีศุลกากรให้มีประสิทธิภาพ และเอื้อต่อการปรับโครงสร้างของอุตสาหกรรม เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถเก็บเกี่ยวประโยชน์จากความตกลงที่ลงนามไปแล้ว โดยศึกษาแผนการปรับโครงสร้างภาษีศุลกากรของกระทรวงการคลัง ตลอดจนสัมภาษณ์หรือจัดประชุมระดมสมองผู้ประกอบการ

1.4.4 การศึกษาการใช้ประโยชน์จากความตกลงในรายอุตสาหกรรม

การวิเคราะห์ในหัวข้อที่ผ่านมาจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อแนวทางในการที่อุตสาหกรรมไทยจะได้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีจากการปรับโครงสร้างอัตราภาษีศุลกากรใน

ภาพรวม อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ประเทศคู่ค้ายังมีอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร (non-tariff barrier) ต่างๆ รวมทั้งกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีลักษณะกีดกันทางการค้า อุตสาหกรรมไทยก็จะได้ประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้าเท่าที่ควร

ในหัวข้อนี้ คณะผู้วิจัยจะเลือกศึกษาอุตสาหกรรมที่มีสำคัญสูง 2 อุตสาหกรรม คือ

1. อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน และ
2. อุตสาหกรรมสิ่งทอ

เหตุผลสำคัญที่คณะผู้วิจัยเลือกอุตสาหกรรมทั้งสองขึ้นมาศึกษาในรายละเอียด เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบจากการทำความตกลงการค้าเสรีมากทั้งในด้านบวกและด้านลบ ด้วยเหตุผลต่างๆ คือ

- เป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยและประเทศคู่ค้าส่วนใหญ่มีการจัดเก็บภาษีศุลกากรอยู่ในระดับสูงก่อนการทำความตกลงการค้าเสรี และมีประวัติการคุ้มครองอุตสาหกรรมมายาวนานด้วยมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี เช่น โควตา (สิ่งทอ) และการใช้สัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศ (ยานยนต์)
- เป็นอุตสาหกรรมที่มีห่วงโซ่การผลิต (supply chain) ยาว ทำให้มีความอ่อนไหวต่อโครงสร้างภาษีในแนวคิดที่บิดเบือนสูง
- เป็นอุตสาหกรรมที่มีห่วงโซ่การผลิตระหว่างประเทศที่สลับซับซ้อน ทำให้มีความอ่อนไหวต่อกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า และมีความเกี่ยวข้องกับทั้งบริษัทข้ามชาติและบริษัทไทย
- เป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออก และการจ้างงานมาก
- เป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายของรัฐบาลตามนโยบาย “ดีทรอยด์แห่งเอเชีย” และ “ศูนย์กลางแพชั่นเขตร้อน”

ทั้งนี้ การวิเคราะห์ในหัวข้อนี้จะประกอบไปด้วยประเด็นและวิธีการดังต่อไปนี้

- ก) ศึกษาโครงสร้างของห่วงโซ่การผลิตระหว่างประเทศ (international supply chain) แนวโน้มการลงทุนที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากการตัดสินใจแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศ (international division of labor) ของบริษัทข้ามชาติ (multinational companies: MNCs) ซึ่งเป็นผลจากการทำความตกลงการค้าเสรี โดยการสัมภาษณ์หรือประชุมระดมสมองกับผู้ประกอบการไทย และผู้ประกอบการบริษัทข้ามชาติ
- ข) วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของอุปสรรคทางการค้าจากการทำความตกลงการค้าเสรีในด้านต่างๆ คือ

- ความแตกต่างของอัตราภาษีศุลกากรก่อนและหลังการทำความตกลง
- ลักษณะของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าว่าเอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการผลิต การส่งออกและการนำเข้าวัตถุดิบและชิ้นส่วนของผู้ประกอบการในประเทศไทย
- อุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากรที่ยังเหลืออยู่เช่น กฎระเบียบด้านเทคนิค (technical measure)
- กฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมในอุตสาหกรรม ยานยนต์

โดยคณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทุกมิติต่างๆ ในเชิงปริมาณ และสัมภาษณ์หรือประชุม ระดมสมองกับผู้ประกอบการไทย และสัมภาษณ์ผู้ประกอบการบริษัทข้ามชาติ (MNCs) เพื่อให้ได้ ทราบข้อมูลในเชิงคุณภาพ

- ค) วิเคราะห์อัตราการใช้ประโยชน์ (utilization rate) จากความตกลงจากการออกหนังสือ รับรองแหล่งกำเนิด (certificate of origin) โดยขอความร่วมมือจากกรมการค้า ต่างประเทศแก่ผู้ส่งออกในประเทศ โดยแยกตามความตกลง และสัมภาษณ์หรือระดม สมองกับผู้ประกอบการเพื่อให้เข้าใจถึงสภาพปัญหา ในกรณีที่มีอัตราการใช้ ประโยชน์จากความตกลงในระดับที่ต่ำ
- ง) ศึกษาอัตราการใช้ประโยชน์จากความตกลงของผู้นำเข้าไทย โดยขอความร่วมมือจาก กรมศุลกากร และสัมภาษณ์หรือระดมสมองกับผู้ประกอบการเพื่อให้เข้าใจถึงสภาพ ปัญหา ในกรณีที่มีอัตราการใช้ประโยชน์จากความตกลงในระดับที่ต่ำ
- จ) เลือกสินค้าที่สำคัญบางตัวในแต่ละอุตสาหกรรมขึ้นมาศึกษาในรายละเอียด เพื่อ ศึกษาความต้องการในตลาดต่างประเทศ และแนวทางในการดึงดูดการลงทุนจาก ต่างประเทศ หรือการส่งเสริมไปลงทุนในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย เพื่อให้ สามารถใช้ประโยชน์สูงสุดจากความตกลงการค้าเสรีที่มีอยู่ ทั้งนี้ คาดว่า
 - สินค้าในกลุ่มสิ่งทอที่จะเลือกขึ้นมาศึกษาคือ ผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากใย สังเคราะห์ และอีกหนึ่งผลิตภัณฑ์ในกลุ่มแฟชั่น
 - สินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนที่จะเลือกขึ้นมาศึกษาคือ ชิ้นส่วนยานยนต์ ที่ผู้ผลิตไทยทำการผลิตอยู่
- ฉ) เดินทางไปสำรวจข้อมูลและดูงานเกี่ยวกับกลุ่มอุตสาหกรรมที่คัดเลือกในต่างประเทศ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมจำนวน 3 คน เพื่อศึกษาสภาพการผลิตหรือสภาพตลาด ตลอดจน กฎระเบียบต่างๆ ของประเทศคู่ค้าที่อยู่ในความตกลง ทั้งนี้ คาดว่าประเทศที่จะ เดินทางไปดูงานน่าจะได้แก่ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น หรือจีน ประเทศใดประเทศหนึ่ง

1.4.5 การนำเสนอแนวทางในการแสวงหาประโยชน์แก่ภาคอุตสาหกรรมไทย

จากผลการศึกษาในหัวข้อต่างๆ ข้างต้น คณะผู้วิจัยจะสังเคราะห์แนวทางในการแสวงหาประโยชน์แก่ภาคอุตสาหกรรมไทยที่คัดเลือกมาในการศึกษาออกมาเป็น “ข้อเสนอแนะทางนโยบาย” ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะทางนโยบายดังกล่าวจะอยู่ในรูปของ

- กรอบนโยบาย ยุทธศาสตร์และกรอบแผนภาคอุตสาหกรรม
- กรอบแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ในการเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมในสาขาที่สำคัญแยกตามรายสาขา ซึ่งมีผลการศึกษาในหัวข้อที่ 4.1-4.4 รองรับ
- กรอบแผนปฏิบัติการในการผลักดันและกรอบแผนในการติดตามและประเมินผล

คาดว่า ข้อเสนอแนะด้านนโยบายดังกล่าวจะครอบคลุมถึงประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ข้อเสนอแนะในการปรับโครงสร้างภาษีศุลกากร
- ข้อเสนอแนะในการปรับลดอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า
- ข้อเสนอแนะในการเปิดเสรีภาคบริการที่อุตสาหกรรมต้องใช้
- ข้อเสนอแนะเรื่องการทำนวยความสะดวกทางการค้า (trade facilitation)
- ข้อเสนอแนะในการให้ข้อมูลแก่ผู้ประกอบการ

อนึ่ง ต้นร่างของข้อเสนอแนะทางนโยบายดังกล่าวจะปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดย

- การจัดการประชุมระดมสมองกับกลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อหาแนวทางของนโยบาย มาตรการ และกลยุทธ์ ของกระทรวงอุตสาหกรรม ที่มีความชัดเจน และปฏิบัติได้จริง
- การเสนอผลงานการศึกษาต่อสาธารณชน ได้แก่ สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อฟังข้อคิดเห็น ก่อนส่งมอบงานให้สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมโดยผ่านการจัดสัมมนา

ตารางที่ 1.1 สรุปขอบเขตและประเด็นในการศึกษา ตลอดจนวิธีการที่คณะผู้วิจัยจะใช้ในการศึกษานี้

ตารางที่ 1.1 สรุปขอบเขต ประเด็นในการศึกษาและวิธีการศึกษา

ขอบเขตและประเด็นในการศึกษา	วิธีการศึกษา
1. การติดตามความคืบหน้าข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	
1.1 สรุปสาระสำคัญของความตกลง	- รวบรวมข้อมูลความตกลงในด้านต่าง ๆ ทั้งเนื้อหา สถานะ และประเด็นที่จะมีการตกลงกันในอนาคตจากคณะเจรจา - สัมภาษณ์คณะเจรจาฝ่ายไทยเพื่อให้ทราบสถานะล่าสุดของการเจรจา
1.2 สาระสำคัญของความตกลงที่มีการลงนามไปแล้วในส่วนของสินค้าอุตสาหกรรม - อัตราภาษีศุลกากร - มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร (NTMs) - กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า - ความตกลงอื่นๆ	
2. การวิเคราะห์แนวโน้มการค้าและการลงทุน	
2.1 แนวโน้มการค้าและการลงทุนระหว่างไทยและประเทศในความตกลงที่ผ่านมา	- วิเคราะห์ข้อมูลการค้าระหว่างประเทศของกระทรวงพาณิชย์ - วิเคราะห์ข้อมูลการลงทุนจากต่างประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทย
2.2 แนวโน้มในอนาคตของการค้าระหว่างประเทศระหว่างไทยและประเทศคู่ค้าที่สำคัญ	- ใช้แบบจำลองการค้าต่างประเทศ GTAP หรือแบบจำลอง CGE ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
2.3 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตในอุตสาหกรรมต่างๆ อย่างน้อย 13 อุตสาหกรรม	- ใช้แบบจำลองการค้าต่างประเทศ GTAP หรือแบบจำลอง CGE ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
2.4 ผลกระทบต่อการลงทุนจากการเปลี่ยนแปลงการผลิตในอุตสาหกรรมต่างๆ	- วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนและการผลิต เช่น อาจศึกษาจากค่า Incremental Capital Output Ratio (ICOR) - วิเคราะห์อัตราการใช้กำลังการผลิต (capacity utilization) ของอุตสาหกรรมต่างๆ ในปัจจุบัน
3. การปฏิรูปโครงสร้างภาษีศุลกากร	
3.1 ความเสี่ยงที่จะเกิดการเบี่ยงเบนทางการค้า	- ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างภาษีศุลกากรของประเทศไทยที่เกิดขึ้นในแต่ละอุตสาหกรรมในแต่ละความตกลง - วิเคราะห์แบบแผนทางการค้าที่ผ่านมาในอดีตของไทยและประเทศคู่ค้าในแต่ละอุตสาหกรรม - วิเคราะห์แบบแผนทางการค้าใหม่ที่จะเกิดขึ้นและวิเคราะห์ความน่าจะเป็นที่จะเกิดการ

	เบี่ยงเบนทางการค้า
3.2 อัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรม	- ค่านวนอัตราการคุ้มครองในนาม (nominal rate of protection) - ค่านวนอัตราการคุ้มครองที่แท้จริง (effective rate of protection)
3.3 ผลกระทบของการปรับอัตราภาษีศุลกากรในความตกลงต่างๆ ที่ผ่านมา ในมุมมองของผู้ประกอบการไทย	- สัมภาษณ์ผู้ประกอบการหรือจัดประชุมระดมสมอง
3.4 ข้อเสนอในการปรับโครงสร้างภาษีศุลกากรให้มีประสิทธิภาพ และเอื้อต่อการปรับโครงสร้างของอุตสาหกรรม	- สัมภาษณ์ผู้ประกอบการหรือจัดประชุมระดมสมอง - ศึกษาแผนการปรับโครงสร้างภาษีศุลกากรของกระทรวงการคลัง
4. การศึกษาการใช้ประโยชน์จากความตกลงในรายอุตสาหกรรม*	
4.1 โครงสร้างของห่วงโซ่การผลิต (supply chain) ระหว่างประเทศ และแนวโน้มการลงทุนที่จะเปลี่ยนแปลงไป	- ทบทวนผลการศึกษาที่ผ่านมา - ศึกษาลักษณะของความต้องการในประเทศคู่ค้าในความตกลง - สัมภาษณ์หรือประชุมระดมสมองกับผู้ประกอบการไทย และบริษัทข้ามชาติ (MNCs)
4.2 การเปลี่ยนแปลงของอุปสรรคทางการค้าจากความตกลงการค้าเสรี - วิเคราะห์ความแตกต่างของอัตราภาษีศุลกากรก่อนและหลังการทำความตกลง - วิเคราะห์กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าว่าเอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อผู้ประกอบการไทย - ระบุอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากรที่ยังเหลืออยู่ - ศึกษากฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	- วิเคราะห์จากความตกลง - วิเคราะห์ข้อมูลทศนิยมต่างๆ - สัมภาษณ์หรือประชุมระดมสมองกับผู้ประกอบการไทย และบริษัทข้ามชาติ (MNCs)
4.3 อัตราการใช้ประโยชน์ (utilization rate) จากความตกลงของผู้ส่งออกไทย	- ขอความร่วมมือจากกรมการค้าต่างประเทศในด้านข้อมูลการออกหนังสือรับรองแหล่งกำเนิด (certificate of origin) แก่ผู้ส่งออกไทยแยกตามความตกลง - สัมภาษณ์หรือระดมสมองกับผู้ประกอบการเพื่อให้เข้าใจถึงสภาพปัญหา ในกรณีที่มีอัตราการใช้ประโยชน์จากความตกลงในระดับที่ต่ำ

4.4 อัตราการใช้ประโยชน์จากความตกลง (utilization rate) ของผู้นำเข้าไทย	<ul style="list-style-type: none"> - ขอความร่วมมือจากกรมศุลกากรในด้านข้อมูลการใช้หนังสือรับรองแหล่งกำเนิดของผู้นำเข้า - สัมภาษณ์หรือระดมสมองกับผู้ประกอบการ เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพปัญหา ในกรณีที่มีอัตราการใช้ประโยชน์จากความตกลงในระดับที่ต่ำ
4.5 แนวทางในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ หรือการไปลงทุนในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย	<ul style="list-style-type: none"> - สัมภาษณ์หรือประชุมระดมสมองกับผู้ประกอบการไทย และบริษัทข้ามชาติ (MNCs) - ศึกษามาตรการในการส่งเสริมของรัฐบาลไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน - ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิของประเทศคู่ค้าและเอกสารวิจัยต่างๆ ที่มีอยู่ - เดินทางไปสำรวจข้อมูลและดูงานในต่างประเทศ
5. การนำเสนอแนวทางในการแสวงหาประโยชน์แก่ภาคอุตสาหกรรมไทย	
5.1 แนวทางในการแสวงหาประโยชน์แก่ภาคอุตสาหกรรมไทย ในรูปของกรอบนโยบาย กรอบนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนภาคอุตสาหกรรม และกรอบแผนปฏิบัติการ และติดตาม-ประเมินผลระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเคราะห์ผลการศึกษาในหัวข้ออื่นที่ผ่านมาข้างต้น - การจัดการประชุมระดมสมองกับกลุ่มอุตสาหกรรมที่คัดเลือกเพื่อหาแนวทางของกรอบนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนภาคอุตสาหกรรมของกระทรวงอุตสาหกรรม ที่มีความชัดเจน - การเสนอผลงานการศึกษาต่อสาธารณชน ได้แก่ สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อฟังข้อคิดเห็นก่อนส่งมอบงานให้สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมโดยผ่านการจัดสัมมนา

หมายเหตุ: * ศึกษาในสองอุตสาหกรรมหลักที่คัดเลือก

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 กระทรวงอุตสาหกรรมทราบความคืบหน้าของการตกลง FTA ในทุกกรอบ
- 5.2 กระทรวงอุตสาหกรรมมีแผนงานรองรับในการใช้ข้อตกลง FTA ที่ไทยได้ทำการตกลงไว้ เพื่อใช้ในการพัฒนาและแสวงหาผลประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม
- 5.3 มีกรอบแผนในการติดตามการดำเนินงานตามแผนการใช้ประโยชน์จากข้อตกลง และมีระบบการประเมินผลของการดำเนินการอย่างเป็นระบบ

บทที่ 2 การติดตามความคืบหน้าข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1 ภาพรวมการทำความตกลงการค้าเสรีของไทย

ที่ผ่านมา รัฐบาลไทยมีนโยบายอย่างชัดเจนในการเปิดการเจรจาความตกลงการค้าเสรีทั้งในระดับทวิภาคีกับประเทศต่างๆ และในระดับภูมิภาค โดยในปัจจุบัน ประเทศไทยสามารถบรรลุข้อตกลงในการทำความตกลงการค้าเสรีไปแล้วกับ 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศจีน (ตามกรอบอาเซียน-จีน) ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย (เปิดเสรีสินค้าบางส่วนตามโครงการเก็บเกี่ยวล่วงหน้า หรือ early harvest) ส่วนความตกลงกับประเทศอื่นๆ กำลังอยู่ระหว่างการเจรจา ได้แก่ เปรู ญี่ปุ่น สหรัฐฯ กลุ่มประเทศ BIMST-EC และกลุ่มประเทศสมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป (European Free Trade Association หรือ EFTA) นอกจากนี้ ประเทศไทยยังอยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ในการทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศเม็กซิโก ชิลี และปานามา (ดูตาราง 2.1 ประกอบ)

ตารางที่ 2.1 ความตกลงการค้าเสรีที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย

ความตกลงการค้าเสรี	เริ่มการเจรจา	บังคับใช้
1. สามารถบรรลุข้อตกลงในการทำความตกลงการค้าเสรีไปแล้ว		
อาเซียน-จีน	พ.ย.2544	ก.ค.2548
ไทย-ออสเตรเลีย	ส.ค.2545	ม.ค.2548
ไทย-นิวซีแลนด์	พ.ค.2547	ก.ค.2548
ไทย-อินเดีย	ม.ค.2547	ก.ย.2547
ไทย-ญี่ปุ่น	ก.พ.2547	เจรจาเสร็จสิ้นแล้ว รอการลงนาม
2. อยู่ในระหว่างการเจรจาในรายละเอียด		
ไทย-บราซิล *	ธ.ค.2545	อยู่ระหว่างการเจรจา
ไทย-เปรู	ม.ค.2547	
ไทย-สหรัฐฯ	มิ.ย.2547	
BIMST-EC	ก.ค.2547	
ไทย-สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป (European Free Trade Association: EFTA)	ต.ค.2548	
3. อยู่ในระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ในการทำความตกลงการค้าเสรี		
ไทย-ชิลี	กำลังศึกษาความเป็นไปได้**	
ไทย-ปานามา	กำลังศึกษาความเป็นไปได้***	
ไทย-เม็กซิโก	อยู่ในระหว่างประสานความคืบหน้ากับฝ่ายเม็กซิโก	

หมายเหตุ: * ขณะนี้หยุดการเจรจาแล้ว เนื่องจากบราซิลต้องการทำความตกลงในรูปแบบการรวมกลุ่มกับประเทศอ่าวอาหรับ (GCC)

** คาดว่าผลการศึกษาจะแล้วเสร็จในปี 2549

*** คาดว่าผลการศึกษาจะแล้วเสร็จในปี 2549

ความตกลงการค้าเสรีที่ไทยได้ทำกับประเทศพัฒนาแล้วจะเป็นความตกลงการค้าเสรีที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ อย่างกว้างขวางทั้งเรื่องการเปิดเสรีการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน ตลอดจนไปถึงความร่วมมืออื่นๆ เช่น พิธีการทางศุลกากร และการอำนวยความสะดวกทางการค้า

ตารางที่ 2.2 สรุปความคืบหน้าล่าสุดของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ของไทย โดยเน้นการเปิดเสรีสินค้าอุตสาหกรรม สรุปประเด็นได้ดังนี้

- รูปแบบการลดภาษีสินค้าของประเทศคู่เจรจาที่เป็นประเทศพัฒนาแล้วในความตกลงฉบับต่างๆ จะเป็นการตกลงลดภาษีในสินค้าส่วนใหญ่ที่มีการค้ากันระหว่างประเทศคู่ภาคี โดยแบ่งสินค้าออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ และกลุ่มสินค้าอ่อนไหวที่จะทยอยลดภาษีลงในระยะ 10-20 ปี
- การทำความตกลงลดภาษีกับประเทศกำลังพัฒนาจะเป็นการเจรจาการเปิดเสรีสินค้าบางส่วนที่ตกลงกันได้ไปก่อน แล้วจึงเจรจาสำหรับสินค้าตามกลุ่มต่างๆ ที่จะลดภาษีต่อไป
- หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้าในความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย และ ไทย-นิวซีแลนด์ จะพิจารณาโดยใช้ทั้ง 3 หลักเกณฑ์ คือ การผลิตโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด (wholly obtained) การพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากร (change in tariff classification) และการพิจารณาจากสัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศ (local content) ในขณะที่ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนและไทย-อินเดีย จะพิจารณาจากการใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด (wholly obtained) และการพิจารณาจากสัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศ (local content) เท่านั้น
- การพิจารณาสัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศตามความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนสามารถนำวัตถุดิบจากประเทศสมาชิกทั้งหมดมาพิจารณาได้
- ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียและไทย-นิวซีแลนด์ มีการระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ประเทศสมาชิกจะร่วมมือกันจัดตั้งคณะกรรมการด้านมาตรการสุขอนามัยเพื่อแก้ไขปัญหาสินค้าที่ติดมาตรการด้านสุขอนามัยพืชและสัตว์ในการนำเข้าให้ลุล่วงภายใน 2 ปี ในขณะที่ความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น ประเทศสมาชิกตกลงรับที่จะตั้งคณะกรรมการที่จะมาดำเนินการแก้ไขปัญหาเช่นกัน
- ความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นได้เจรจาเสร็จสิ้นแล้ว รอการลงนาม

สำหรับรายละเอียดของความตกลงในประเด็นการลดภาษี กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า และการวิเคราะห์การลดภาษีสินค้านำเข้าและส่งออกที่สำคัญของไทยกับประเทศคู่เจรจากล่าวถึงในหัวข้อที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 สรุปความคืบหน้าล่าสุดของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ ของไทย เห็นประเด็นเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรม

ความตกลงการค้าเสรี	สถานะในปัจจุบัน	ประเด็นที่ได้ตกลงไปแล้ว			การลดอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barrier: NTB)	มาตรการและความร่วมมืออื่นๆ	ประเด็นที่คาดว่าจะมีการตกลงกันในอนาคต
		การลดอัตราภาษีศุลกากร	กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (rules of origin: RoO)	การตกลงร่วมมือกัน เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการด้านมาตรการสุขอนามัยพืช และสัตวในการนำเข้าให้คล่องภายใน 2 ปี			
1. ความตกลงที่ครอบคลุมสินค้าส่วนใหญ่ (comprehensive FTA)							
ไทย-ออสเตรเลีย	บังคับใช้เมื่อ 1 ม.ค. 2548	- ไทย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ สดเป็น 0 % ทันที, สินค้าทั่วไปเหลือ 0 % ปี 2553 และสินค้าอ่อนไหวเหลือ 0 % ปี 2558 หรือ 2563 - ออสเตรเลีย : สดเป็น 0 % ทันที และสินค้าทั่วไปเหลือ 0 % ปี 2553 หรือ 2558	WO / CTC / LC ไม่ต่ำกว่า 40% หรือ 45% ของราคาสินค้า	มีการตกลงร่วมมือกัน เช่น มาตรการสุขอนามัยพืช แก้ไขปัญหาสินค้าที่ติด	อนุญาตให้ใช้มาตรการปกป้อง (safeguard) กับสินค้าที่ได้รับผลกระทบ	มีการจัดตั้งคณะทำงานด้านการเปิดตลาดสินค้าเพื่อพิจารณาในการเร่งลดภาษีในรายการอื่นๆ พร้อมกับผู้ประสานงานเพื่อพิจารณาการเจรจาการค้าเพิ่มเติม	
ไทย-นิวซีแลนด์	บังคับใช้เมื่อวันที่ 1 ก.ค. 2548	รูปแบบการลดภาษีเหมือนกันไทย-ออสเตรเลีย แตกต่างกันตามรายสินค้า	เหมือนกันตามรายสินค้า	เหมือนกันตามรายสินค้า	อนุญาตให้ใช้มาตรการปกป้อง (safeguard) กับสินค้าที่ได้รับผลกระทบ	ยังไม่กำหนดว่าจะมีการเจรจาเพิ่มเติม	
อาเซียน-จีน	บังคับใช้ไปเมื่อวันที่ 1 ม.ค. 2548 แต่ในทางปฏิบัติมีการลดภาษีสินค้าเมื่อ ก.ค. 2548	ทุกประเทศ แบ่งสินค้าเป็น 3 กลุ่ม คือ สินค้าปกติจะลดภาษีเป็น 0 % ปี 2553 หรือ 2555 สินค้าอ่อนไหว ลดภาษีเหลือ 0-5 % ในปี 2561 สินค้าอ่อนไหวสูง ลดภาษีเหลือ 50 % ปี 2558	WO / LC ไม่ต่ำกว่า 40% ของราคาสินค้า นำมูลค่าของวัตถุดิบจากทุกประเทศมาหักรวมกันได้, CTC สำหรับสินค้าบางชนิด, มีกฎเฉพาะของสินค้ากลุ่มสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม	มีการตกลงว่าจะร่วมมือกัน แต่ก็ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ ที่เป็นรูปธรรม	อนุญาตให้ใช้มาตรการปกป้อง (safeguard) กับสินค้าที่ได้รับผลกระทบ	-	
ไทย-ญี่ปุ่น	การเจรจาเสร็จสิ้นแล้ว รอการลงนาม	ไทย: แบ่งสินค้าเป็น 3 กลุ่ม คือ สดเป็น 0 % ทันที สินค้าทั่วไปที่จะทยอยลดภาษีศุลกากรลง สินค้าอ่อนไหวที่ยังจะต้องนำมาเจรจากันในภายหลัง ญี่ปุ่น: แบ่งสินค้าเป็น 2 กลุ่ม คือ สดเป็น 0 % ทันที สินค้าทั่วไปที่จะทยอยลด	รอการลงนาม	ตกลงรับที่จะจัดตั้งคณะกรรมการด้านมาตรการสุขอนามัยพืช แก้ไขปัญหาสินค้าที่ติด	รอการลงนาม	รอการลงนาม	

ความตกลงการค้าเสรี	สถานะในปัจจุบัน	การลดอัตราภาษีศุลกากร	ประเด็นที่ได้ตกลงไปแล้ว			ประเด็นที่คาดว่าจะมีการตกลงกันในอนาคต
			กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (rules of origin: RoO)	การอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barrier: NTB)	มาตรการและความร่วมมืออื่น ๆ	
ไทย-สหรัฐอเมริกา	กำลังเจรจา	ภาษีศุลกากรลง	กำลังเจรจา	กำลังเจรจา	กำลังเจรจา	เจรจาจัดกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีหลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ เรื่อง RoO และ NTB
ไทย-EFTA	กำลังเจรจา	กำลังเจรจา	กำลังเจรจา	กำลังเจรจา	กำลังเจรจา	เจรจาหลักการในการลดภาษีกลุ่มสินค้าต่างๆ
2. ความตกลงที่เปิดเสรีสินค้าบางส่วน						
ไทย-อินเดีย	มีผลบังคับใช้ไปแล้วเฉพาะตามโครงการ early harvest scheme	เร่งลดภาษีบางส่วนที่สำหรับสินค้า 82 รายการ	WO และ LC ไม่ต่ำกว่า 40%	มีการตกลงว่าจะร่วมมือกัน แต่ก็ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ ที่เป็นรูปธรรม	กำลังเจรจา	เจรจาลดภาษีเพิ่มเติมและเจรจาเรื่อง RoO
ไทย-ปฏู	บรรลุข้อตกลงในหลักการ กำลังเจรจาเรื่อง RoO ประชุมกันครั้งต่อไปในเดือน มี.ค. 2549	กำลังเจรจา	กำลังเจรจา	กำลังเจรจา	กำลังเจรจา	เจรจาจัดกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษี และเรื่อง RoO
ไทย-บาหลีเรน	หยุดการเจรจา ต้องการทำในรูปแบบการรวมกลุ่มกับประเทศอ่าวอาหรับ (GCC)	จนถึงปัจจุบัน ข้อตกลงเกี่ยวกับการลดอัตราภาษีนี้ยังไม่มีความคืบหน้า	ยังไม่ได้มีการเจรจา	ยังไม่ได้มีการเจรจา	กำลังเจรจา	ยังไม่กำหนดการเจรจาเพิ่มเติม
BIMST-EC	อยู่ในขั้นตอนความตกลงการค้าเสรี	กำลังเจรจา	กำลังเจรจา	กำลังเจรจา	กำลังเจรจา	เจรจาเพื่อจัดกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีให้เหลือศูนย์ทันที และที่จะทยอยลดภาษีลง การเจรจาเรื่อง RoO

หมายเหตุ: - WO หมายถึง สินค้าที่ได้มาหรือมีการผลิตโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด (wholly obtained)

- CTC หมายถึง การผลิตที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือสภาพอย่างเพียงพอ โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงที่กึ่งอัตราศุลกากร (change in tariff classification)

- LC หมายถึง การผลิตที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือสภาพอย่างเพียงพอ โดยพิจารณาจากการใช้วัตถุดิบภายในประเทศ (local content)

2.2 ความตกลงการค้าเสรีของไทยที่มีการบังคับใช้แล้ว

หัวข้อนี้สรุปรายละเอียดของการเปิดเสรีการค้าสินค้าอุตสาหกรรมในความตกลงการค้าเสรีของไทยกับประเทศต่าง ๆ ที่มีการบังคับใช้แล้ว ได้แก่ ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ และโครงการเร่งลดภาษีศุลกากรบางส่วนตามความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย

2.2.1 ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN-China Free Trade Agreement)

ในการประชุมผู้นำอาเซียนจีน (ASEAN-China Summit) เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2544 ที่กรุงบันดาร์เสรีเบกาวัน ได้มีการเจรจากันเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำความร่วมมือทางเศรษฐกิจและเขตการค้าเสรีระหว่างจีน-อาเซียน และต่อมาได้ตั้งคณะเจรจาอาเซียน-จีน (ASEAN-China Trade Negotiating Committee: TNC) เพื่อเป็นเวทีเจรจาระหว่างจีนกับประเทศสมาชิก

ต่อมาเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2545 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน ผู้นำอาเซียนและจีนได้มีการลงนามในกรอบความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน (Framework Agreement on ASEAN-China Comprehensive Economic Cooperation) และได้เห็นชอบแนวคิดที่จะมีการเปิดเสรีในบางสาขาที่มีความพร้อมก่อน หรือที่เรียกว่าการเก็บเกี่ยวล่วงหน้า (early harvest) ครอบคลุมสินค้าในกลุ่มพิกัด HS 01-08 ได้แก่ สัตว์มีชีวิต เนื้อสัตว์ ปลา และอาหารทะเล นมและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์จากพืชและสัตว์ ผักและผลไม้ โดยเริ่มลดภาษีตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 และภาษีจะลดลงเหลืออัตรา 0 ภายในปี 2549 (โดยไทยกับจีนเริ่มลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ (พิกัด HS 07-08) ก่อนในเดือนตุลาคม 2546)

เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2547 ในการประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน ที่ประเทศลาว ผู้แทนของอาเซียนและจีนได้ร่วมกันลงนามในความตกลงการค้าสินค้า ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนและจีนเพื่อเริ่มต้นเปิดเสรีทางการค้าให้แก่กันในด้านสินค้าที่นอกเหนือจากสินค้ากลุ่มพิกัด HS 01-08 ที่ได้มีการเปิดเสรีไปแล้ว ซึ่งจะมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 และเริ่มต้นลดภาษีสินค้าในอีก 6 เดือนต่อมา คือ วันที่ 1 กรกฎาคม 2548 ทั้งนี้ เมื่อความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนมีผลบังคับใช้แล้ว ข้อตกลงเร่งลดภาษีฯ จะถูกนำเข้ามาดำเนินการต่อภายใต้กรอบใหญ่นี้ โดยจะครอบคลุมทั้งสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรม (พิกัด HS 01-99) ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวสูง

ก. สรุปรายละเอียดความตกลง

อัตราภาษีศุลกากร

ในส่วนของการเปิดเสรีการค้าสินค้าอุตสาหกรรมตามความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน นั้น ประเทศสมาชิกได้ข้อสรุปในการแบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีศุลกากร โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. **สินค้าปกติ (normal track)** ประมาณ 5,000-6,000 รายการที่จะลดภาษีศุลกากรลงเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2553 หรือ 2555 ซึ่งหากเป็นสินค้าที่เดิมมีอัตราภาษีศุลกากรสูงกว่าร้อยละ 20 ให้ลดภาษีศุลกากรลงเหลือร้อยละ 20 ภายในวันที่ 1 ก.ค. 2548

สินค้าปกติของไทยมีทั้งหมด 5,121 รายการโดยต้องลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทันทีในเดือนกรกฎาคม 2548 จำนวน 843 รายการ เช่น รายการสินค้าประเภทเครื่องแต่งกาย พลาสติกและผลิตภัณฑ์ รถยนต์และชิ้นส่วน ของปรุงแต่งจากพืชและผลไม้ สำหรับสินค้าที่จะลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2548 มี 278 รายการ เช่น อัญมณี เครื่องจักร อิเล็กทรอนิกส์ เชื้อเพลิง เคมีภัณฑ์ ัญชีพืช และไขมันหรือน้ำมันจากพืชและสัตว์

สำหรับสินค้าปกติของจีนมีทั้งหมด 6,583 รายการโดยต้องลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทันทีในเดือนกรกฎาคม 2548 จำนวน 2,682 รายการ เช่น สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องจักร เคมีภัณฑ์ เมล็ดพืชและผลไม้ ของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์และพืช และผลิตภัณฑ์เหล็ก เป็นต้น และสินค้าที่จะลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2548 มี 575 รายการ ได้แก่ เมล็ดพืชและผลไม้ ไม้และของทำด้วยไม้ เครื่องจักร และอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

2. **สินค้าอ่อนไหว (sensitive track)** ประมาณ 400-300 รายการที่จะทยอยลดภาษีศุลกากรลงเหลือร้อยละ 20 ภายในปี 2555 และให้เหลือร้อยละ 5-0 ภายในปี 2561 โดยไทยมีสินค้าอ่อนไหว 251 รายการ เช่น น้ำผลไม้ ยางรถยนต์ รองเท้า กระจก เหล็กและผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์ไฟฟ้า และของเล่น ส่วนประเทศจีนมีสินค้าอ่อนไหว 178 รายการ เช่น กาแฟ ยาสูบ ผลิตภัณฑ์เชื้อเพลิง ฟิล์มถ่ายรูป ขนสัตว์ ฝ้าย และยานยนต์ เป็นต้น

3. **สินค้าอ่อนไหวสูง (highly sensitive track)** มีประมาณ 100 รายการที่จะต้องลดภาษีศุลกากรลงเหลือไม่เกินร้อยละ 50 ภายในปี 2558 โดยไทยมีสินค้าอ่อนไหวสูง 23 รายการ เช่น สินค้าเกษตรที่มีโควตาภาษี 23 รายการ เช่น นมและครีม มันฝรั่ง หอม กระเทียม กาแฟไหมดิบ หินอ่อน และยานยนต์และชิ้นส่วน เป็นต้น ในขณะที่จีนมีสินค้าอ่อนไหวสูง 100 รายการ

เช่น ข้าวโพด ข้าว พืชน้ำมัน น้ำตาล ยางธรรมชาติ ไม้และของทำด้วยไม้ กระดาษและผลิตภัณฑ์ และรถยนต์นั่ง เป็นต้น

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

สินค้าที่จะได้รับสิทธิพิเศษในการลดภาษีศุลกากรภายใต้ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน จะต้องผ่านกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ได้ตกลงกันไว้ คือ

- สินค้าเกษตรต่างๆ เช่น พืช สัตว์บกและสัตว์น้ำ แร่ธาตุ เป็นต้น ต้องได้มาหรือมีการผลิตโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด (wholly obtain)
- สินค้าบางประเภทต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือแปรสภาพอย่างเพียงพอ โดยพิจารณาจากการใช้สัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศ (local content) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของราคาสินค้า โดยสามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบจากทุกประเทศสมาชิกมารวมกันได้
- สินค้าบางประเภทใช้กฎการเปลี่ยนแปลงพิกัดภาษีศุลกากร (CTC)
- สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีกฎเฉพาะของสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม¹

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร (non-tariff measure)

ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนครอบคลุมถึงประเด็นการเจรจาเพื่อแก้ไขอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barrier: NTB) ต่างๆ ทั้งมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (sanitary and phytosanitary measure: SPS) และมาตรการทางเทคนิค (technical barrier to trade: TBT) ส่วนการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (anti-dumping measure) และมาตรการอุดหนุนและตอบโต้การอุดหนุน (subsidy and countervailing measure) นั้น จะต้องไม่ไปขัดกับกฎเกณฑ์ที่ระบุไว้ในความตกลงตามกรอบองค์การการค้าโลก

ความตกลงอื่นๆ

ในกรณีที่เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมในประเทศสมาชิกอันเนื่องมาจากการได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีตามความตกลง ประเทศสมาชิกสามารถใช้มาตรการปกป้อง (safeguard) ได้ โดยสามารถขึ้นอัตราภาษีศุลกากรให้เท่ากับอัตราภาษีศุลกากรที่เรียกเก็บกับประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก (MFN rate) ได้เป็นเวลา 5 ปี นับจากวันสิ้นสุดของการยกเลิกหรือลดภาษีศุลกากรสินค้านั้นๆ

¹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน http://www.thaifta.com/thaifta/Portals/0/File/storyboard/SEOM_%20letter.pdf

นอกจากนี้ ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนไม่มีข้อบทบัญญัติเกี่ยวกับประเด็น
สิ่งแวดล้อมและแรงงาน

ข. การลดภาษีสินค้านำเข้าและส่งออกที่สำคัญของไทยกับจีน

ตารางที่ 2.3 แสดงการลดภาษีสินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากประเทศจีน 20 อันดับ
แรก ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 40.3 ของมูลค่านำเข้าของไทยจากจีนทั้งหมด โดยอัตราภาษีนำเข้าสินค้าที่
สำคัญของไทยจากจีนใน 3 อันดับแรก (คิดเป็นร้อยละ 22.7 ของมูลค่านำเข้าของไทยจากจีน) มี
ภาษีเต็มร้อยละ 0 อยู่แล้ว คือส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ เครื่องส่งวิทยุ และหน่วยเก็บข้อมูล
สำหรับคอมพิวเตอร์ ดังนั้น การนำเข้าสินค้าเหล่านี้จึงไม่มีกระทบจากความตกลงการเปิดเสรี

อย่างไรก็ตาม สำหรับสินค้านำเข้าจากจีนที่สำคัญอื่นๆ ซึ่งมีภาษีสูง คือประมาณร้อยละ
10-30 ก็น่าจะส่งผลให้ไทยมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นหลังจากลดภาษีลง ได้แก่ หลอดเทอร์มิโอนิก
ส่วนประกอบของเครื่องเล่นวิดีโอ ของที่ทำด้วยพลาสติก มอเตอร์ และสารฆ่าวัชพืช เป็นต้น โดย
สินค้านี้จะทยอยลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2553 ยกเว้น มอเตอร์ที่เป็นสินค้าอ่อนไหวจะ
ลดภาษีลงเหลือร้อยละ 5 ในปี 2561

สำหรับสินค้าส่งออกของไทยไปจีนที่สำคัญ 20 อันดับแรก (คิดเป็นร้อยละ 59.9 ของ
มูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยไปจีน) แสดงในตารางที่ 2.4 พบว่าสินค้าที่ไทยส่งออกไปจีน 3
อันดับแรกมีอัตราภาษีเป็นร้อยละ 0 อยู่แล้ว คือส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ หน่วยเก็บสำหรับใช้กับ
คอมพิวเตอร์ และน้ำมันปิโตรเลียมดิบ โดยสินค้าที่ไทยน่าจะได้ประโยชน์จากการลดภาษีนำเข้า
ของจีนตามความตกลงเปิดเสรี ได้แก่ มอเตอร์ (ภาษีเต็มร้อยละ 24.5 ทยอยลดเหลือร้อยละ 0 ใน
ปี 2553) โพลีไวนิลคลอไรด์ (ภาษีเต็มร้อยละ 9.7 ทยอยลดเหลือร้อยละ 0 ในปี 2552) หลอด
เทอร์มิโอนิก (ภาษีเต็มร้อยละ 12 ทยอยลดเหลือร้อยละ 0 ในปี 2553)

ทั้งนี้ สินค้าส่งออกของไทยไปจีนที่สำคัญบางชนิดยังคงอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวสูงซึ่ง
จะลดภาษีให้มาอยู่ในอัตราไม่เกินร้อยละ 50 ในปี 2558 ได้แก่ ยางแผ่น (ภาษีเต็มร้อยละ 20) ข้าว
(ภาษีเต็มร้อยละ 65) น้ำมันธรรมชาติ (ภาษีเต็มร้อยละ 20) โพลีเอทิลีน (ภาษีเต็มร้อยละ 13)
 เป็นต้น

ตารางที่ 2.3 สิ้นค่านำเข้าที่สำคัญของไทยจากจีน

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การนำเข้าของไทย		กลุ่มอุตสาหกรรม	ภาษีฐาน		ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลงเปิดเสรีอาเซียน-จีน											
			มูลค่า (พัน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)		%	บาท/หน่วย	2547	2548	2550	2552	2553	2555	2558	2561				
								%	บาท/หน่วย	%	บาท/หน่วย	%	บาท/หน่วย	%	บาท/หน่วย				
1	8473.30	ส่วนประกอบของเครื่องจักร ตามประเภทที่ 84.71 (เครื่องประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติ)	627,519	10.51	อิเล็กทรอนิกส์	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
2	8525.20	เครื่องส่งที่มีเครื่องรับประกอบเข้าด้วยกัน	434,409	7.27	อิเล็กทรอนิกส์	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
3	8471.70	หน่วยเก็บค่าหรือหน่วยประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติ	303,068	5.08	อิเล็กทรอนิกส์	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
4	8540.11	หลอดเทอร์มิออนิก	142,443	2.39	อิเล็กทรอนิกส์	20	20	-	5	-	5	-	0	-	-	-	-		
5	8471.60	หน่วยรับเข้าหรือหน่วยส่งออกของเครื่องประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติ	92,117	1.54	อิเล็กทรอนิกส์	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
6	8522.90	ส่วนประกอบเครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกเทป เครื่องบันทึกวิดีโอ - หัวเครื่องเล่นแผ่นเสียง	87,318	1.46	อิเล็กทรอนิกส์	30	20	-	12	-	5	-	0	-	-	-	-		
7	3926.90	ของอื่นๆ ทำด้วยพลาสติก	73,948	1.24	พลาสติก	30	30	7	20	4.67	12	2.80	5	1.17	0	0	-		
		- ฟันลอยใช้ในการประมวลผล				10	2.5	10	2.5	8	2	5	1.25	0	0	-	-		
		- บล็อกกันน้ำมีการเดิน				10	2.5	10	2.5	8	2	5	1.25	0	0	-	-		
		- บล็อกกันเสียงตั้ง				10	2.5	10	2.5	8	2	5	1.25	0	0	-	-		
8	5201.00	ฝ้าย ไม่ได้สาวหรือทอ	66,284	1.11	สิ่งทอ	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
9	8501.10	มอเตอร์ ที่ให้กำลังไม่เกิน 37.5 วัตต์ (สินค้าอ่อนไหว)	63,803	1.07	เครื่องจักร/อุปกรณ์	10	10	-	10	-	10	-	10	-	10	-	10	-	
10	8907.90	สิ่งก่อสร้างลอยน้ำอื่นๆ	63,417	1.06	อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ	20	20	-	12	-	5	-	0	-	-	-	-		
11	7108.921	เงินแท่ง	60,628	1.02	อุตสาหกรรมอื่นๆ	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
12	7326.90	ของอื่นๆ ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	58,195	0.97	โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	20	20	-	12	-	5	-	0	-	-	-	-		

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้านำเข้าของไทย	กลุ่มอุตสาหกรรม	ภาษีฐาน (%)		ภาษีฐาน		ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลงเปิดเสรีอาเซียน																	
				การนำเข้าของไทย		ภาษีฐาน (%)		ภาษีฐาน		2547		2548		2550		2552		2553		2555		2558		2561	
				จากเงินปี 2546	สัดส่วน (%)	%	บาท/หน่วย	%	บาท/หน่วย	%	บาท/หน่วย	%	บาท/หน่วย	%	บาท/หน่วย	%	บาท/หน่วย	%	บาท/หน่วย	%	บาท/หน่วย	%	บาท/หน่วย	%	บาท/หน่วย
13	8504.50	หม้อแปลงไฟฟ้า	เครื่องจักร/อุปกรณ์	48,639	0.81	20	-	20	-	12	-	5	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		- มีกำลังจ่ายมากกว่า 2500 เควีเอ				3	-	3	-	3	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		- แหล่งพลังงานสำหรับเครื่องประมวลผลอัตโนมัติ				7.78	-	7.78	-	5	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
14	3808.30	สารกำจัดพืช	ปิโตรเลียม / เคมีภัณฑ์ ยาง	47,078	0.79	20	-	20	-	12	-	5	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
15	8534.00	วงจรมีพ	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	44,315	0.74	7.78	-	7.78	-	5	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		มีมากกว่า 4 เลขอร์				1	-	1	-	1	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
16	7616.99	เหล็กแผ่นเคลือบ (อะลูมิเนียม)	โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	42,952	0.72	17	-	17	-	8	-	5	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		- อื่นๆ				20	-	20	-	12	-	5	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		- ใช้กับล้อรถ				10	-	10	-	5	-	5	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
17	5516.11	ผ้าทอ	สิ่งทอ	39,113	0.65	20	15	20	15	5	3.75	5	3.75	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-		
18	8471.30	เครื่องประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติแบบดิจิทัลที่พกพาได้	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	37,850	0.63	0	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
19	080810	แอปเปิ้ล	ผลไม้	37,813	0.63	10	3	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
20	8504.31	หม้อแปลงไฟฟ้ากำลังจ่ายไม่เกิน 1 เควีเอ (สินค้าอ่อนไหว)	เครื่องจักร/อุปกรณ์	33,522	0.56	10	-	10	-	10	-	10	-	10	-	10	-	10	-	10	-	10	-		
		รวม		2,404,429	40.26																				

หมายเหตุ: สินค้าเกษตรต้องใช้วัตถุดิบภายในทั้งหมด (Wholly Obtained) ส่วนสินค้าอื่นๆ ต้องมีมูลค่าของวัตถุดิบที่ใช้ภายในประเทศไม่ต่ำกว่า 40% โดยสามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบจากทุกประเทศมารวมกันได้ สินค้าบางประเภทใช้กฎการเปลี่ยนแปลงพิกัดภาษีศุลกากร (CTC) สินค้าสิ่งทอและเครื่องหนังไม่มีกฎเฉพาะของสินค้าสิ่งทอและเครื่องหนัง

ตารางที่ 2.4 สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปจีน

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้านำเข้า	การส่งออกจากไทยไปจีนปี 2546		กลุ่มอุตสาหกรรม	ภาษีฐาน (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลงเปิดเสรีอาเซียน-จีน									
			มูลค่า (พันดอลลาร์)	สัดส่วน (%)			2548	2550	2552	2553	2555	2558	2561			
1	847330	ส่วนประกอบของเครื่องประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติ	662,973	11.65	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	847170	หน่วยเก็บสำหรับเครื่องประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติ	396,526	6.97	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	270900	น้ำมันปิโตรเลียมดิบ	352,443	6.19	ปิโตรเลียม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	400121	ยางแผ่นรมควัน	335,091	5.89	ยาง	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
5	400129	ยางธรรมชาติเป็นแผ่น	301,182	5.29	ยาง	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
6	291736	กรดเททราฟทาลิก	135,482	2.38	เคมีภัณฑ์	9.7	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0
7	071410	มันสำปะหลัง	130,100	2.29	ผัก	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	854290	ส่วนประกอบวงจรรวม	122,948	2.16	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	2711191	ก๊าซปิโตรเลียม	111,231	1.95	ปิโตรเลียม	10	10	8	5	0	0	0	0	0	0	0
	2711199	ก๊าซปิโตรเลียมอื่นๆ				3	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0
10	8501101	มอเตอร์ที่ให้กำลังไม่เกิน 37.5 วัตต์ สำหรับรถยนต์	102,497	1.80	เครื่องจักรอุปกรณ์	24.5	20	12	5	0	0	0	0	0	0	0
	8501109	มอเตอร์ที่ให้กำลังไม่เกิน 37.5 วัตต์ สำหรับบ้านพัก				9	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0
11	440799	ไม้เนื้อแข็งหรือจากตามยาว	99,746	1.75	ผลิตภัณฑ์ไม้	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	390410	โพลีไวนิลคลอไรด์	99,223	1.74	เคมีภัณฑ์	9.7	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0
13	100630	ข้าวที่สีบางส่วนหรือสีทั้งหมด	95,463	1.68	ข้าว	65	10	8	5	0	0	0	0	0	0	0
14	854011	หลอดทอร์มิดีโอนิก	83,894	1.47	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	12	10	8	5	0	0	0	0	0	0	0
15	400110	น้ำยางธรรมชาติ	81,307	1.43	ยาง	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
16	847160	หน่วยรับเข้าหรือส่งออกของเครื่องประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติ	72,035	1.27	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	390120	โพลีเอทิลีน	62,777	1.10	เคมีภัณฑ์	10.3	10.3	10.3	10.3	10.3	10.3	10.3	10.3	10.3	10.3	10.3
18	081340	ลำไยแห้ง มะขาม อื่นๆ	55,687	0.98	ผลไม้	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	470329	เยื่อไม้เคมี	55,154	0.97	กระดาษ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	720827	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดที่เคลือบด้วยเหล็กมีความหนาแน่นน้อยกว่า 3 มิลลิเมตร	52,800	0.93	เหล็ก	5	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0
		รวม	3,408,669	59.87												

หมายเหตุ: สินค้าเกษตรต้องใช้วัตถุดิบภายในทั้งหมด (Wholly Obtained) ส่วนสินค้าอื่นๆ ต้องมีมูลค่าของวัตถุดิบที่ใช้ภายในประเทศไม่เกินกว่า 40% โดยสามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบจากทุกประเทศสมาชิกมารวมกันได้ สินค้าบางประเภทใช้กฎการเปลี่ยนแปลงพิกัดภาษีศุลกากร (CTC) สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีกฎเฉพาะของสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

2.2.2 ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement: TAFTA)

เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2545 นายกรัฐมนตรีไทยและนายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย ได้ประกาศให้เริ่มการเจรจาเพื่อจัดทำความตกลง Closer Economic Relations (CER) ต่อมาเปลี่ยนเป็น Thailand-Australia Free Trade Agreement (TAFTA) โดยความตกลงครอบคลุมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจทุกด้าน การเจรจาแบ่งเป็น 2 ส่วน คือการเปิดเสรีด้านการค้าสินค้า บริการและการลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจสาขาต่างๆ โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2548

ความตกลงดังกล่าวได้กำหนดให้ไทยและออสเตรเลียเริ่มเปิดเสรีการค้าทั้งในด้านสินค้า การบริการ และการลงทุนระหว่างกัน รวมทั้งร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้อยู่ เช่น มาตรการด้านสุขอนามัยที่เข้มงวดของออสเตรเลีย และมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด และในสาขาต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า อาทิ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ และนโยบายการแข่งขัน เป็นต้น

ก. สรุปรายละเอียดความตกลง

อัตราภาษีศุลกากร

สำหรับการเปิดเสรีการค้าสินค้าอุตสาหกรรมตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ได้มีการลดภาษีศุลกากรของสินค้าดังต่อไปนี้

ประเทศไทย แบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีศุลกากรออกเป็น

- **สินค้าปกติ** ที่จะลดภาษีศุลกากรให้เหลือร้อยละ 0 ทันทีในรายการสินค้า ประมาณร้อยละ 49 ของสินค้าที่มีการค้าทั้งหมด เช่น ัญพิช ฝรั่ง โกโก้ สินแร่ เชื้อเพลิง สินค้าอื่นๆ อีกร้อยละ 51 ของสินค้าทั้งหมดไทยจะทยอยลดภาษีเหลือ ร้อยละ 0 ในปี 2553 เช่น ผัก ผลไม้ พลาสติก กระดาษ สิ่งทอ เสื้อผ้า เหล็ก เครื่องจักร และอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น
- **สินค้าอ่อนไหว** จะใช้เวลานานกว่า โดยจะทยอยลดภาษีศุลกากรลงเหลือร้อยละ 0 ภายใน 10 ปี เช่น นมข้น น้ำผึ้ง ส้ม องุ่น มันฝรั่งปรุงแต่ง ไวน์ สิ่งทอ เสื้อผ้า เหล็ก เป็นต้น และภายใน 15 ปี เช่น เนื้อวัว หางนม เนย เนยแข็ง เครื่องในสัตว์ มันฝรั่ง น้ำตาล ชา กาแฟ ข้าวโพด และภายในเวลา 20 ปี เช่น นมและครีม เป็นต้น

ประเทศออสเตรเลีย แบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีศุลกากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- **สินค้าปกติ** ที่จะลดภาษีศุลกากรให้เหลือร้อยละ 0 ทันทีประมาณร้อยละ 83 ของสินค้าทั้งหมด (โดยครึ่งหนึ่งมีภาษีเป็นร้อยละ 0 อยู่แล้ว)
- **สินค้าอ่อนไหว** ที่จะทยอยลดภาษีศุลกากรลงเหลือ 0 ภายในปี 2553 หรือ 2558 เช่น ปลาทูน่า พลาสติก เครื่องหนัง ชิ้นส่วนยานยนต์ เหล็ก สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

สินค้าที่จะได้รับสิทธิการลดภาษีศุลกากรภายใต้ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย จะต้องผ่านกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ได้ตกลงกันไว้ คือ

- สินค้าบางประเภทต้องได้มาหรือมีการผลิตโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด (wholly obtain)
- สินค้าบางประเภทต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือแปรสภาพอย่างเพียงพอ โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากร (change in tariff classification)
- สินค้าบางประเภทต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือแปรสภาพอย่างเพียงพอ โดยพิจารณาจากการใช้สัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศ (local content) ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 40 หรือ 45 ของราคาสินค้า

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร (non-tariff measure)

ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียครอบคลุมถึงประเด็นการเจรจาเพื่อแก้ไขอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barrier: NTB) ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (sanitary and phytosanitary measure: SPS) และมาตรการทางเทคนิค (technical barrier to trade: TBT) เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการด้านมาตรการสุขอนามัยเพื่อแก้ไขปัญหาของสินค้าที่ติดมาตรการด้านสุขอนามัยพืชและสัตว์ในการนำเข้าให้ลุล่วงภายใน 2 ปี อาทิ ผลมั่งคุด ลำไย ลิ้นจี่ ทุเรียน เนื้อไก่ กุ้ง และปลาสวยงาม เป็นต้น

ส่วนการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (anti-dumping measure) และมาตรการอุดหนุนและตอบโต้การอุดหนุน (subsidy and countervailing measure) นั้น จะต้องไม่ไปขัดกับกฎเกณฑ์ที่ระบุไว้ในความตกลงขององค์การการค้าโลก

ความตกลงอื่นๆ

ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียไม่ได้มีข้อยกเว้นปฏิบัติเกี่ยวกับประเด็นสิ่งแวดล้อมและแรงงาน

ข. การลดภาษีสินค้านำเข้าและส่งออกที่สำคัญของไทยกับออสเตรเลีย

ตารางที่ 2.5 แสดงการลดภาษีสินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากประเทศออสเตรเลีย 20 อันดับแรก ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 67.0 ของมูลค่านำเข้าของไทยจากออสเตรเลียทั้งหมด โดยพบว่า อัตราภาษีนำเข้าสินค้าที่สำคัญของไทยจากออสเตรเลียส่วนใหญ่เดิมมีอัตราภาษีต่ำอยู่แล้ว โดยอยู่ระหว่างร้อยละ 1-0 เช่น ทองคำ อะลูมิเนียมผสมและไม่ผสม ฝ้าย ผลิตภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูปทำด้วยเหล็กไม่ผสม น้ำมันปิโตรเลียมดิบ ทองแดง และขนแกะ เป็นต้น ดังนั้น การนำเข้าสินค้าเหล่านี้จึงไม่เปลี่ยนแปลงมากนักจากความตกลงการค้าเสรี

อย่างไรก็ตาม ไทยน่าจะมีการนำเข้าจากออสเตรเลียเพิ่มขึ้นในสินค้าที่เดิมมีภาษีสูง ซึ่งจะทยอยลดภาษีลงจนเหลือร้อยละ 0 ในปี 2558-2553 เช่น ยารักษาโรค (ร้อยละ 10-20) เครื่องอุปโภคสำหรับการออกกำลังกายต่างๆ (ร้อยละ 10) และแผ่นบางทำด้วยอะลูมิเนียมผสม (ร้อยละ 10) เป็นต้น ซึ่งสินค้าเหล่านี้มีกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีความเข้มงวดไม่มากนัก โดยมีการเปลี่ยนแปลงสินค้าในระดับ 6 พิกัด

สำหรับสินค้าส่งออกของไทยไปออสเตรเลียที่สำคัญ 20 อันดับแรก (คิดเป็นร้อยละ 56.7 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยไปออสเตรเลีย) แสดงในตารางที่ 2.6 พบว่าสินค้าที่ไทยส่งออกไปออสเตรเลียอันดับต้นๆ คือรถยนต์ปิกอัพ จุกและฝาพลาสติก และน้ำมันปิโตรเลียมดิบ โดยแต่เดิมออสเตรเลียเก็บภาษีนำเข้าในอัตราที่ไม่สูงมากนักประมาณร้อยละ 4-5 เมื่อความตกลงมีผลบังคับใช้ ภาษีนำเข้าเหล่านี้จะลดลงเหลือร้อยละ 0 ทันที (ในกรณีจุกและฝาพลาสติกจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2551) จึงน่าจะทำให้ไทยสามารถส่งออกไปออสเตรเลียได้มากขึ้น หากสามารถผ่านกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ซึ่งสำหรับรถยนต์คือการเปลี่ยนแปลงสินค้าในระดับ 4 พิกัด และมีมูลค่าวัตถุดิบในประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 40

ทั้งนี้ สินค้าส่งออกที่สำคัญอื่นๆ ของไทยไปออสเตรเลียใน 20 อันดับแรกนี้ถูกเก็บอัตราภาษีต่ำหรือร้อยละ 0 อยู่แล้ว จึงไม่มีความได้เปรียบจากความตกลงการค้าแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ในรายงานขั้นต่อไปจะทำการวิเคราะห์ถึงผลกระทบและครอบคลุมรายการสินค้าที่มากขึ้น

ค. ความคืบหน้าการเปิดเสรีการค้าไทย-ออสเตรเลีย

ข้อมูลจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (ธันวาคม 2548) รายงานว่า ประเทศไทย และออสเตรเลียได้จัดการประชุมคณะกรรมการร่วมความตกลงการเปิดเสรีไทย-ออสเตรเลีย ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2548 ณ กรุงเทพฯ เพื่อทบทวนผลและติดตามการดำเนินงานภายใต้ความตกลง โดยทั้งสองฝ่ายเห็นร่วมกันว่าความตกลงการเปิดเสรีได้มีส่วนทำให้การค้าระหว่างกันขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 50 ทั้งนี้ มีการให้การสนับสนุนความร่วมมือและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะ ในเรื่องการแก้ไขปัญหาด้านสุขอนามัย ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการส่งออกผักและผลไม้ไทยไปยังออสเตรเลีย โดยไทยสามารถส่งออกลำไย ลิ้นจี่ และมังคุดไปออสเตรเลียได้แล้ว และออสเตรเลียจะดำเนินการในสินค้าอื่นๆ เช่น ทุเรียน และมะม่วง

นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงที่จะจัดตั้งคณะทำงานด้านการเปิดตลาดสินค้า เพื่อพิจารณาในการเร่งลดภาษีในรายการอื่นๆ พร้อมกับผู้ประสานงานเพื่อพิจารณาการเจรจาการค้าบริการและการลงทุนเพิ่มเติม

ตารางที่ 2.5 สินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากออสเตรเลีย

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การนำเข้าจากออสเตรเลีย		กลุ่มอุตสาหกรรม	กฎแหล่งกำเนิดสินค้า	ภาษีฐาน		ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลีย							
			มูลค่า (พันล้านดอลลาร์)	สัดส่วน (%)			%	บาทต่อหน่วย	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2558	
1	7108.12	ทองคำ	297,981	18.93	โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	4 พิบัติ	0	-	0							
2	7601.10	อะลูมิเนียมผสม	141,801	9.01	โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	4 พิบัติ	1	-	0							
3	7601.20	อะลูมิเนียมผสม	88,956	5.65	โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	4 พิบัติ	1	-	0							
4	5201.00	ผ้า	82,262	5.22	สิ่งทอ	4 พิบัติ RVC ไม่น้อยกว่า 55%	0	-	0							
5	7207.12	ผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือ	80,942	5.14	เหล็ก	4 พิบัติ ยกเว้น จาก 7206	1	-	0							
6	2709.00	น้ำมันปิโตรเลียมดิบ	76,182	4.84	ปิโตรเลียม เคมีภัณฑ์ ยาง	4 พิบัติ	0	-	0							
7	7403.11*	ทองแดง	71,602	4.55	โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	4 พิบัติ	1	-	5	5	5	5	5	5	0	0
8	1001.90	ข้าวสาลีและเมล็ด	64,106	4.07	เกษตร	4 พิบัติ	-	2.75	0							
9	9506.39	ของและเครื่องอุปโภคสำหรับใช้ในการออกกำลังกายทั่วไป	29,823	1.89	อุตสาหกรรมอื่นๆ	6 พิบัติ	10	-	0							
10	5101.21	ขนแกะที่ได้จากการตัด	29,448	1.87	อุตสาหกรรมอื่นๆ	4 พิบัติ RVC ไม่น้อยกว่า 55%	1	-	0							
11	5101.29	ขนแกะไม่ได้สาหรือหวีอื่น ๆ	25,813	1.64	อุตสาหกรรมอื่นๆ	4 พิบัติ RVC ไม่น้อยกว่า 55%	1	-	0							
12	1107.10	มอลต์ไม่ได้ตัว	22,639	1.44	เกษตร	4 พิบัติ	-	2.75	0							
13	3206.11	สารสีและสิ่งปรุงแต่งที่มีไขมันโดยออกไซด์เป็นหลัก	22,269	1.41	ปิโตรเลียม เคมีภัณฑ์ ยาง	6 พิบัติ ยกเว้น จาก 320619	1	-	0							
14	3004.90	ยารักษาหรือป้องกันโรคอื่น ๆ ยาฆ่าโรคมาเดริบ ยา Desferal ยาด้าน AIDS	21,780	1.38	ยา	6 พิบัติ ยกเว้น 300390	20	-	10	8	5	5	5	0	0	0
							0	-	0							
							0	-	0							

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การนำเข้าจากออสเตรเลีย		กลุ่มอุตสาหกรรม	กฎแหล่งกำเนิด สินค้า	ภาษีฐาน		ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลีย								
			มูลค่า (พันล้าน ดอลลาร์)	ปี 2546 สัดส่วน (%)			%	บาทต่อ หน่วย	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2558		
15	2615.90	สินค้าเตรียมสำหรับบำบัดโรค	20,408	1.30	เหมืองแร่	4 พิกัด	10	-	8	8	5	5	0				
16	0402.10	ยารักษาเบาหวาน	19,897	1.26	เกษตร	4 พิกัด	20	-	8	8	5	5	0				
		ยารักษาโรคเรื้อรัง							8	8	5	5	0				
17	7208.39	สินแร่และหัวแร่ในโอเบียม	20,408	1.30	เหมืองแร่	4 พิกัด	1	-	0								
		นมและครีม	19,897	1.26	เกษตร	4 พิกัด	20	-									
18	7204.49	เหล็กกล้าไม่เจือ มีคาร์บอนไม่เกิน 0.25% และคาร์บอนต่ำกว่า 0.005% และคาร์บอนต่ำกว่า 0.005% และคาร์บอนต่ำกว่า 0.005%	18,412	1.17	เหล็ก	4 พิกัด	10	-	5	5	5	5	5	5	0		
		เหล็กกล้าไม่เจือ มีคาร์บอนไม่เกิน 0.25% และคาร์บอนต่ำกว่า 0.005% และคาร์บอนต่ำกว่า 0.005%							5	5	5	5	5	5	0		
19	7606.92	อะลูมิเนียมผสม	14,495	0.92	เหล็ก	6 พิกัด	1	-	0								
		อะลูมิเนียมผสม	12,228	0.78	โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	6 พิกัด ยกเว้น จาก 7604 และ 7605	10	-	5	5	0						
20	2609.00	สินแร่และหัวแร่ดีบุก	11,950	0.76	เหมืองแร่	4 พิกัด	1	-	1	1	0						
		รวม	1,055,604	67.04			1	-	0								

หมายเหตุ: RVC คือสัดส่วนวัตถุดิบในประเทศ (Regional Value Content)

- * อัตราภาษีนำเข้าของไทยภายใต้ความตกลง AFTA ทั้งนี้ ไทยลดภาษีตาม 12 พ.ร.บ. พิกัดอัตราศุลกากรพ.ศ. 2543 หรือการนำเข้าสินค้านี้จนถึง 31 ธันวาคม 2546 ไว้ที่ 1% ในขณะที่อัตราภาษีตามความตกลง AFTA เท่ากับ 5 %)

ตารางที่ 2.6 สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปออสเตรเลีย

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การส่งออกไปออสเตรเลียปี		กลุ่มอุตสาหกรรม	กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด สินค้า	ภาษีฐาน (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง		
			มูลค่า (พันล้าน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)				2548	2549	2550
1	8704.31	ยานยนต์สำหรับขนส่งของไม่เกิน 5 ตัน	257,369	11.93	รถยนต์ชิ้นส่วน	4 พิกัด RVC ไม่น้อยกว่า 40%	5	0	0	0
	8704.31.10	รถยนต์ทุกชนิดแวนและรถชนิดปิกอัพ								
	8704.31.90	รถยนต์ทุกชนิดแวนและรถชนิดปิกอัพอื่น ๆ								
2	8704.21	รถยนต์ทุกชนิดแวนและรถชนิดปิกอัพและรถที่มีลักษณะคล้ายกับรถดังกล่าว	211,490	9.80	รถยนต์ชิ้นส่วน	4 พิกัด RVC ไม่น้อยกว่า 40%	5	0	0	0
	8704.21.10	รถยนต์ทุกชนิดแวนและรถชนิดปิกอัพและรถที่มีลักษณะคล้ายกับรถดังกล่าว								
	8704.21.90	ยานยนต์สำหรับขนส่งของอื่น ๆ								
3	8415.10.00	เครื่องปรับอากาศแบบติดหน้าต่างหรือติดผนัง	109,220	5.06	เครื่องจักรอุปกรณ์	6 พิกัด	5	0	0	0
	8703.23	รถยนต์และยานยนต์อื่น ๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก	90,088	4.17	รถยนต์ชิ้นส่วน	4 พิกัด RVC ไม่น้อยกว่า 40%	4	0	0	0
	8703.23.1	รถยนต์ทุกชนิด					15	0	0	0
4	8703.23.11	รถยนต์ทุกชนิด					15	0	0	0
	8703.23.19	รถนั่งแบบจี๊ป					5	0	0	0
	8703.23.20	อื่น ๆ					4	0	0	0
5	3923.21.00	ของที่รับบรรจุสินค้า รวมทั้งจุก ฝา ทำด้วยพลาสติก	88,296	4.09	พลาสติก	4 พิกัด	5	5	5	0
	270900	น้ำมันปิโตรเลียมดิบและน้ำมันดิบ	78,516	3.64	ปิโตรเลียม เคมีภัณฑ์ ยาง	4 พิกัด	0	0	0	0
7	1604.14.00	ปลาที่ปรุงแต่ง	69,279	3.21	ประมง	4 พิกัด	5	2.5	2.5	0
8	7108.13.00	ทองคำยังไม่ใช้ในรูปแบบ	52,690	2.44	โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	4 พิกัด	0	0	0	0
9	8471.60.00	เครื่องประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติหน่วยรับเข้าหรือหน่วยส่งออก	40,720	1.89	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	6 พิกัด	0	0	0	0
10	2710.11.61	น้ำมันเบนซินสำหรับเครื่องยนต์	29,859	1.38	ปิโตรเลียม เคมีภัณฑ์ ยาง	4 พิกัด	0	0	0	0
11	0306.13.00	กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม แช่แข็ง	25,546	1.18	ประมง	4 พิกัด	0	0	0	0

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การส่งออกไปออสเตรเลียปี		กลุ่มอุตสาหกรรม	กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด สินค้า	ภาษีฐาน (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลีย			
			มูลค่า (พันล้าน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)				2546	2548	2549	2550
12	2309.10.00	อาหารสุนัขหรือแมว	23,589	1.09	อาหารสัตว์	6 ปีถัด	0	2548	2549	2550	2551
13	1605.20.00	กุ้ง กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม บรรจุภาชนะอัดลม	21,640	1.00	ประมง	4 ปีถัด	0	0	0		
14	1006.30.00	ข้าวที่สีบ้างแล้วหรือสีทั้งหมด	21,696	0.99	ข้าว	4 ปีถัด	0	0	0		
15	8517.21.00	เครื่องโทรสาร	20,174	0.93	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	6 ปีถัด	0	0	0		
16	8708.70	ล้อรถยนต์	19,260	0.89	รถยนต์ชิ้นส่วน	6 ปีถัด หรือ จากรหัส 870899 ที่มี RVC ไม่น้อย กว่า 40%	0	0	0		
17	8528.12.00	โทรทัศน์สี	17,706	0.82	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	6 ปีถัด ยกเว้นจากรหัส 854091 854011 701120	5	0	0		
18	8415.83.00	เครื่องปรับอากาศไม่มีหน่วยทำความเย็นประกอบรวม อยู่ด้วย	16,199	0.75	เครื่องจักร/อุปกรณ์	6 ปีถัด	5	0	0		
19	8415.81.00	เครื่องปรับอากาศที่มีหน่วยทำความเย็นรวมอยู่ด้วย	16,111	0.75	เครื่องจักร/อุปกรณ์	6 ปีถัด	5	0	0		
20	2106.90	อาหารปรุงแต่งอื่น ๆ	15,950	0.74	อาหาร	6 ปีถัด					
		รวม	1,225,098	56.77							

หมายเหตุ: RVC คือสัดส่วนวัตถุดิบในประเทศ (Regional Value Content)

2.2.3 ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership)

ไทยและนิวซีแลนด์ได้เริ่มการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างกันเมื่อเดือนพฤษภาคม 2547 และสามารถสรุปการเจรจาได้ในเดือนพฤศจิกายน 2547 โดยทั้งสองฝ่ายลงนามความตกลงฯ ในเดือนเมษายน 2548 โดยความตกลงมีผลใช้บังคับในวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 ซึ่งจะครอบคลุมทั้งเรื่อง การเปิดตลาดด้านการค้าสินค้า บริการ การลงทุน และความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการค้า เช่น พาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ และนโยบายการแข่งขัน เป็นต้น รวมทั้งความร่วมมือของทั้งสองประเทศที่จะแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภายใต้ที่สำคัญคือ มาตรการ ด้านสุขอนามัยที่เข้มงวด (SPS Measure)

ก. สรุปรายละเอียดความตกลง

อัตราภาษีศุลกากร

ตามความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์นั้น ประเทศสมาชิกได้แบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีศุลกากรดังต่อไปนี้

ประเทศไทย แบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีศุลกากร ดังนี้

- สินค้าที่จะลดภาษีศุลกากรให้เหลือร้อยละ 0 ทันที (โดยเป็นสินค้าที่ไทยนำเข้าจาก นิวซีแลนด์ประมาณร้อยละ 54 ของรายการสินค้าที่ค้ากัน) เช่น อาหารปรุงแต่งสำหรับ เลี้ยงทารก ไม้และของทำด้วยไม้ ขนแกะ พลาสติก สัตว์น้ำ กระดาษ เครื่องจักร น้ำตาล วิตามิน อาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์ และผัก ผลไม้ และจะทยอยลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ภายในปี 2553 อีกประมาณร้อยละ 10 ของสินค้าที่เหลือ
- สินค้าอ่อนไหวที่จะทยอยลดภาษีศุลกากรลงเหลือ 0 ภายในปี 2558 หรือ 2563 เช่น นม และผลิตภัณฑ์ เนื้อวัว เนื้อหมู หัวหอมและเมล็ด เป็นต้น

ประเทศนิวซีแลนด์แบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีศุลกากรดังนี้ คือ

- สินค้าที่จะลดภาษีศุลกากรให้เหลือร้อยละ 0 ทันที คิดเป็นร้อยละ 79 ของรายการสินค้า ที่นิวซีแลนด์นำเข้าจากไทย เช่น รถปิกอัพ ทุ่นกระป๋อง เม็ดพลาสติก ของปรุงแต่งจาก ธัญพืช อัญมณีและเครื่องประดับ กุ้งแช่แข็ง เครื่องใช้ไฟฟ้า แก้วและเครื่องแก้ว เป็นต้น
- สินค้าทั่วไปที่จะทยอยลดภาษีศุลกากรลงเหลือ 0 ภายในปี 2553
- สินค้าสิ่งทอ เสื้อผ้า และรองเท้า จะทยอยลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ในปี 2558

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

สินค้าที่จะได้รับสิทธิการลดภาษีศุลกากรภายใต้ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ จะต้องผ่านกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ได้ตกลงกันไว้ คือ

- สินค้าบางประเภทต้องได้มาหรือมีการผลิตโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด (wholly obtain)
- สินค้าบางประเภทต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือแปรสภาพอย่างเพียงพอ โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากร (change in tariff classification)
- สินค้าบางประเภทต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือแปรสภาพอย่างเพียงพอ โดยพิจารณาจากการใช้สัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศ (local content) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 หรือ ร้อยละ 45 ของราคาสินค้า

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร (non-tariff measure)

ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ครอบคลุมถึงประเด็นการเจรจาเพื่อแก้ไขอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barrier: NTB) ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (sanitary and phytosanitary measure: SPS) และมาตรการทางเทคนิค (technical barrier to trade: TBT) เช่น ไทยและนิวซีแลนด์จัดตั้งคณะกรรมการด้านมาตรการสุขอนามัยขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหา มาตรการสุขอนามัยพืชและสัตว์ที่เข้มงวดของนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการส่งออกสินค้าผัก ผลไม้ และเนื้อสัตว์ของไทย ทั้งนี้ สินค้าเบื้องต้น (Priority Products) ที่ไทยได้ระบุไว้เพื่อให้ดำเนินการแก้ไข ภายใน 2 ปี ได้แก่ ลำไย ลิ้นจี่ มังคุด ขิงสด และทุเรียน

ส่วนการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (anti-dumping measure) และมาตรการอุดหนุนและตอบโต้การอุดหนุน (subsidy and countervailing measure) นั้น จะต้องไม่ไปขัดกับกฎเกณฑ์ที่ระบุไว้ในกรอบองค์การการค้าโลก

ความตกลงอื่นๆ

ในกรณีที่เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมในประเทศสมาชิกอันเนื่องมาจากการได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีตามความตกลง ประเทศสมาชิกนั้นสามารถใช้มาตรการปกป้อง (safeguard) ได้เป็นการชั่วคราว เพื่อให้อุตสาหกรรมภายในประเทศมีเวลาในการปรับตัวได้

นอกจากนี้ ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ไม่ได้มีข้อยกข้อยกเว้นเกี่ยวกับประเด็น สิ่งแวดล้อมและแรงงานอย่างชัดเจน

ข. การลดภาษีสินค้านำเข้าและส่งออกที่สำคัญของไทยกับนิวซีแลนด์

ตารางที่ 2.7 แสดงการลดภาษีสินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากประเทศนิวซีแลนด์ 20 อันดับแรก ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 86.4 ของมูลค่านำเข้าของไทยจากนิวซีแลนด์ทั้งหมด โดยสำหรับสินค้านำเข้าอันดับแรกคือเครื่องส่งสำหรับวิทยุโทรศัพท์ (คิดเป็นร้อยละ 26.9 ของมูลค่าการนำเข้าจากนิวซีแลนด์) มีภาษีร้อยละ 0 อยู่แล้ว และสินค้านำเข้าอันดับที่สอง คือ ผลิตภัณฑ์เหล็กที่มีภาคตัดขวางเป็นรูปสี่เหลี่ยม (คิดเป็นร้อยละ 10.0 ของมูลค่าการนำเข้าจากนิวซีแลนด์) มีภาษีร้อยละ 1 และจะลดเหลือร้อยละ 0 ภายหลังจากความตกลงมีผลบังคับใช้ ดังนั้น การนำเข้าสินค้าเหล่านี้จึงไม่เปลี่ยนแปลงมากนักจากความตกลงการเปิดเสรี

อย่างไรก็ตาม สำหรับสินค้านำเข้าจากนิวซีแลนด์ที่สำคัญอื่นๆ ซึ่งมีการลดภาษีสูงก็น่าจะส่งผลให้ไทยมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นหลังจากลดภาษีลง เช่น เครื่องสูบลม (เดิมภาษีร้อยละ 15 ลดเหลือร้อยละ 0 ทันที) ฟอยล์อะลูมิเนียม (เดิมภาษีร้อยละ 7.5 ทายอดลดเหลือร้อยละ 0 ในปี 2550) อุปกรณ์สำหรับควบคุมโดยอัตโนมัติ (เดิมภาษีร้อยละ 10 ลดเหลือร้อยละ 0 ทันที) ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็ก (เดิมภาษีร้อยละ 7.5 ทายอดลดเหลือร้อยละ 0 ในปี 2552) และส่วนประกอบเครื่องรับวิทยุและโทรทัศน์ (เดิมภาษีร้อยละ 15 ลดเหลือร้อยละ 0 ทันที) เป็นต้น สำหรับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในความตกลงนี้ส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนแปลงสินค้าในระดับ 4 และ 6 พิกัด

ตารางที่ 2.8 แสดงสินค้าส่งออกของไทยไปนิวซีแลนด์ที่สำคัญ 20 อันดับแรก ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 76.27 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยไปนิวซีแลนด์ พบว่าสินค้าที่ไทยส่งออกไปนิวซีแลนด์อันดับแรกคือรถยนต์ปิกอัพ (คิดเป็นร้อยละ 34.4 ของมูลค่าการส่งออกไปนิวซีแลนด์) โดยมีอัตราภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 0 อยู่แล้ว ดังนั้น การส่งออกสินค้านี้จึงไม่เปลี่ยนแปลงจากความตกลงการเปิดเสรีสินค้า สินค้าที่ไทยน่าจะได้ประโยชน์จากการลดภาษีได้แก่ ที่นั่งไม้ ภาชนะสำหรับบรรจุก๊าซ ตู้เย็น และเครื่องปรับอากาศ (ภาษีเดิมร้อยละ 7 ทายอดลดลงเหลือร้อยละ 0) เป็นต้น

ตารางที่ 2.7 สินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากนิวซีแลนด์

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การนำเข้าจากนิวซีแลนด์ปี 2546		กลุ่มอุตสาหกรรม	กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	ภาษี ฐาน (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA					
			มูลค่า (พัน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)				2548	2549	2550	2551	2552	2553
1	8525.20	เครื่องส่งกำลังวิทยุโทรศัพท์	3,610	26.87	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	4 พิกัด	0	0					
2	7207.12	ผลิตภัณฑ์ทองแดงรูปทำด้วยเหล็กมีภาคตัดขวางเป็นรูปสี่เหลี่ยม	1,354	10.08	เหล็ก	4 พิกัด	1						
3	8414.80	เครื่องสูบลมหรือสูบลมสูญญากาศ	1,398	9.96	เครื่องจักร/อุปกรณ์	6 พิกัด	15						
4	7607.20	ฟอยล์อะลูมิเนียม	1,011	7.52	โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	4 พิกัด	7.5	5	5	0			
5	7208.38	ผลิตภัณฑ์แร่เหล็กทำด้วยเหล็กมีความหนาตั้งแต่ 3 มิลลิเมตรขึ้นไป แต่น้อยกว่า 4.75 มิลลิเมตร สำหรับ การนำไปรีดเย็นต่อ ชั้นคุณภาพเหล็กที่เอมบีพี	581	4.32	เหล็ก	4 พิกัด	7.5	5	5	5	0		
6	9032.89	อุปกรณ์สำหรับควบคุมโดยอัตโนมัติอื่น ๆ	561	4.18	อุตสาหกรรมอื่นๆ	6 พิกัด	10						
7	8517.50	เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับใช้กับระบบดิจิตอล	392	2.92	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	6 พิกัด	3						
8	7602.00	เศษและของที่ไม่ได้ใช้เป็นอะลูมิเนียม	352	2.62	โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	ได้จากอุตสาหกรรมหรือจากการบริโภคในประเทศ	1	0					
9	7208.3	ผลิตภัณฑ์แร่เหล็กทำด้วยเหล็กมีความหนาน้อยกว่า 3 มิลลิเมตร สำหรับ การนำไปรีดเย็นต่อ ชั้นคุณภาพเหล็กที่เอมบีพี	293	2.16	เหล็ก	4 พิกัด	7.5	5	5	5	5	0	
10	8529.101	ส่วนประกอบที่เหมาะสมสำหรับใช้กับเครื่องส่งหรือเครื่องรับวิทยุโทรเลขหรือวิทยุโทรศัพท์ เครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงหรือเครื่องส่งโทรทัศน์	282	2.10	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	4 พิกัด	1						
	8529.102	ส่วนประกอบที่เหมาะสมสำหรับใช้กับเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงหรือเครื่องรับโทรทัศน์					15	0					
	8529.109	อื่นๆ					1	0					
11		เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่นๆ	251	1.87	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	6 พิกัด	15	7.5	7.5	5	5	0	
		พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic dictionary)					1	1	1	0			
	8543.89	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีพจนานุกรม					3.11	3.11	3.11	0			

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การนำเข้าจากทวีปแอฟริกา		กลุ่มอุตสาหกรรม	กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	ภาษี ภาพ (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA ไทย-นิวซีแลนด์					
			มูลค่า (พัน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)				2548	2549	2550	2551	2552	2553
12	7411 29	ทองคำหรือทองคำทองแดง ... อื่น ๆ	213	1 59	โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	4 พิกัด	5	5	5	5	0		
13	9018 90	อุปกรณ์และเครื่องใช้ที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์ อุปกรณ์และเครื่องใช้อื่น ๆ	212	1 58	อุตสาหกรรมอื่นๆ	4 พิกัด	1						
14	8419 891	เครื่องมือกลไฟฟ้าสำหรับโรงงานด้วยมือ ที่มี มอเตอร์ไฟฟ้าในตัว	204	1 52	เครื่องจักร/อุปกรณ์	6 พิกัด	1	0					
	8419 899	อื่น ๆ					1	0					
15	8207 50	เครื่องมือสำหรับเจาะหินหรือเจาะดิน	185	1 38	เครื่องจักร/อุปกรณ์	4 พิกัด	10	0					
16	8480 79	รูปแบบหล่อสำหรับใช้ในงานหล่อโลหะ รูปแบบหล่อ หุ่นแบบหล่อ อื่น ๆ	170	1 27	เครื่องจักร/อุปกรณ์	4 พิกัด	5	0					
17	9018 19	อุปกรณ์และเครื่องใช้ที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์อื่น ๆ	154	1 15	อุตสาหกรรมอื่นๆ	4 พิกัด	1	0					
18	7326 90	ของอื่น ๆ ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	152	1 13	เหล็ก	4 พิกัด	15	12	12	8	5	5	
19	8474 20	เครื่องย่อยหรือเครื่องบดดิน	149	1 11	เครื่องจักร/อุปกรณ์	6 พิกัด	5	0					
20	8457 10	เครื่องจักรแบบหมุนร่วมสำหรับสกัดแก๊สโลหะ	144	1 07	เครื่องจักร/อุปกรณ์	4 พิกัด	1	0					
		รวม	11,608	86.39									

ตารางที่ 2.8 สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปนิวซีแลนด์

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การส่งออกจากไทยไปนิวซีแลนด์ปี 2546		กลุ่มอุตสาหกรรม	กฎแหล่งกำเนิดสินค้า	ภาษีฐาน (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA ไทย-นิวซีแลนด์									
			มูลค่า (พัน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)				2548	2549	2550	2551	2552	2553				
1	8704.21	ยานยนต์สำหรับขนส่งของชนิดแวนชนิดปิกอัพ	58,458	34.44	รถยนต์ชิ้นส่วน	4 พิกัด											
	8704.21.10	รถบรรทุกชนิดแวนชนิดปิกอัพ					0	0									
	8704.21.50	- ไม่เกิน 3,500 กิโลกรัม					0	0									
	8704.21.80	- อื่นๆ (ไทยไม่ได้ส่งออกสินค้ารหัสนี้ไปนิวซีแลนด์)					7	6	5	4.5	4	3	0				
2	8703.22	รถยนต์และยานยนต์อื่นๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก	13,088	7.71													
	8703.22.10	- รถบรรทุกชนิดที่ใช้สำหรับส่วนราชการ					17.5	15	12.5	10	7.5	5	0				
	8703.22.90	- อื่นๆ (ไทยไม่ได้ส่งออกสินค้ารหัสนี้ไปนิวซีแลนด์)					0	0									
3	8704.31	ยานยนต์สำหรับขนส่งของ รถบรรทุกชนิดแวนและชนิดปิกอัพ	6,802	4.01													
	8704.31.10	- รถยนต์ที่ออกแบบเพื่อใช้งานนอกทางหลวง					0	0									
	8704.31.50	- ไม่เกิน 3,500 กิโลกรัม					0	0									
	8704.31.80	- อื่นๆ					7	6	5	4.5	4	3	0				
4	8471.60.00	หน่วยรับเข้าหรือหน่วยส่งออกสำหรับเครื่องประมวลข้อมูลอัตโนมัติ	6,518	3.84	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	6 พิกัด	0	0									
5	8415.10.10	เครื่องปรับอากาศ	4,839	2.85	เครื่องจักร/อุปกรณ์	6 พิกัด	7	0									
6	7005.29.00	แก้ว	4,500	2.65	อุตสาหกรรมอื่นๆ	4 พิกัด	0	0									
7	8414.30.00	เครื่องอัดฉีดที่ใช้ในเครื่องทำความเย็น	4,262	3.84	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	6 พิกัด	0	0									
8	9401.61.00	ที่นั่ง	3,744	2.21	ผลิตภัณฑ์ไม้	6 พิกัด	7	5.5	4	3	0						
9	8704.10.01	รถบรรทุกชนิดแบบเพื่อใช้งานนอกทางหลวง	3,356	2.85			7	6	5	4.5	4	3	0				
	8704.10.09	ชิ้นส่วนครบชุดสมบูรณ์			รถยนต์ชิ้นส่วน	4 พิกัด	0	0									
10	7216.33.00	เหล็กหรือเหล็กกล้าหน้าตัดรูป H	2,764	1.64	เหล็ก	4 พิกัด	0	0									
11	7311.00.00	ภาชนะสำหรับบรรจุก๊าซ	2,734	1.64	โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	4 พิกัด	7	5.5	5.5	5.5	5	5	5	0			

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การส่งออกจากไทยไป นิวซีแลนด์ปี 2546		กลุ่มอุตสาหกรรม	กฎ แหล่งกำเนิด สินค้า	ภาษีฐาน (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA ไทย-นิวซีแลนด์						
			มูลค่า (พัน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)				2548	2549	2550	2551	2552	2553	
12	7216.31.09	เหล็กหรือเหล็กหน้าตัดรูป บ	2,553	1.50	เหล็ก	4 ปีถัด	0							
13	8418.21.00	ตู้เย็นแบบคอมเพรสชั่น	2,075	1.22	เครื่องจักร/อุปกรณ์	6 ปีถัด	7	5.5	5.5	5.5	5	5	0	
14	6809.11.00	ของทำด้วยพลาสติก	1,992	1.17	อุตสาหกรรมอื่นๆ	4 ปีถัด	6.5	5	5	5	5	5	0	
15	8516.50.00	เตาอบไมโครเวฟ	1,895	1.12	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	6 ปีถัด	0	0						
16	8415.83.10	เครื่องปรับอากาศไม่พ่นน้ำเย็นเป็นประกายรวม อยู่ด้วย	1,757	1.04	เครื่องจักร/อุปกรณ์	6 ปีถัด	7	5.5	5	4.5	4	3	0	
17	8528.12.00	โทรทัศน์	1,742	1.03	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	4 ปีถัด	0	0						
18	7113.11	เครื่องเพชรพลอย	1,623	0.96										
	7113.11.01	- ทำด้วยเงิน จะขุดหรือหุ้มติดด้วยโลหะมีค่าอื่น ๆ หรือไม่ก็ตาม					0	0						
	7113.11.09	- อื่นๆ					7	5.5	4	3	0			
19	8418.99.00	ตู้เย็นอื่น ๆ	1,025	0.60	เครื่องประดับ	6 ปีถัด	7	5.5	5	4.5	4	3	0	
20	7019.12.00	ใยแก้ว สายใย	939	0.55	อุตสาหกรรมอื่นๆ	4 ปีถัด	0	0						
		รวม	126,686	76.27										

2.2.4 ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย

ไทยและอินเดียได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2546 โดยสาระสำคัญของกรอบความตกลงฯ จะครอบคลุมการเปิดเสรีทั้งในด้านการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่างๆ

ก. สรุปรายละเอียดความตกลง

อัตราภาษีศุลกากร

ในส่วนของการเปิดเสรีการค้าสินค้าอุตสาหกรรมตามความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียนั้น ประเทศสมาชิกได้แบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีศุลกากรเป็น 2 กลุ่ม คือ

- สินค้าที่จะมีการเร่งลดภาษีศุลกากรบางส่วนทันที สำหรับสินค้า 82 รายการ ตามโครงการเก็บเกี่ยวล่วงหน้า (early harvest scheme) โดยจะทยอยลดลงในอัตราร้อยละ 75 ,50 และ 100 ของอัตราภาษีศุลกากรที่เก็บกับประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก (MFN applied rates) ภายในวันที่ 1 กรกฎาคม 2547, 2548, 2549ตามลำดับ ตัวอย่างสินค้า ได้แก่ เงาะ ลำไย มังคุด ทุเรียน อาหารทะเลกระป๋อง อัญมณี ส่วนประกอบเครื่องยนต์ พัดลม ตู้เย็น เครื่องรับวิทยุ โทรศัพท์ เป็นต้น
- สินค้าทั่วไปที่จะลดภาษีศุลกากรให้เหลือศูนย์ทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ และที่จะทยอยลดลงจนเหลือ 5% ภายในปี 2553 ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการเจรจา

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

สินค้าที่จะได้รับสิทธิการลดภาษีศุลกากรตามโครงการเก็บเกี่ยวล่วงหน้า ภายใต้ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย จะต้องผ่านกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ได้ตกลงกันไว้ คือ

- สินค้าบางประเภทต้องได้มาหรือมีการผลิตโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด (wholly obtain)
- สินค้าบางประเภทต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือแปรสภาพอย่างเพียงพอ โดยพิจารณาจากการใช้สัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศ (local content) ไม่ต่ำกว่า 40% ของราคาสินค้า โดยสามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบจากประเทศสมาชิกรวมกันได้

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร (non-tariff measure)

ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียครอบคลุมถึงประเด็นการเจรจาเพื่อแก้ไขอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barrier: NTB) ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (sanitary and phytosanitary measure: SPS) และมาตรการทางเทคนิค (technical barrier to trade: TBT) ส่วนการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (anti-dumping measure) และมาตรการอุดหนุนและตอบโต้การอุดหนุน (subsidy and countervailing measure) นั้น จะต้องไม่ไปขัดกับกฎเกณฑ์ที่ระบุไว้ในกรอบองค์การการค้าโลก

ความตกลงอื่นๆ

ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียไม่ได้มีข้อยกเว้นเกี่ยวกับประเด็นสิ่งแวดล้อมและแรงงาน

ข. ความคืบหน้า

ข้อมูลจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (ธันวาคม 2548 และมกราคม 2549) รายงานว่าจากการเจรจากับอินเดียรวมแล้ว 10 ครั้ง ล่าสุดเมื่อ ม.ค. 2549 โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างเจรจาจัดทำข้อตกลงหลักรวม 4 ฉบับ คือ การเปิดเสรีการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน และกลไกระงับข้อพิพาท โดยมีความคืบหน้าในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- การลด/ยกเลิกภาษีศุลกากร ภายหลังจากได้มีการแลกเปลี่ยนรายการสินค้าอ่อนไหวระหว่างกันแล้ว (อินเดียยื่น 1,367 รายการ และไทยยื่น 1,303 รายการ) อินเดียมีท่าทีไม่ต้องการผูกพันการลดหรือยกเลิกภาษีศุลกากรสินค้าอ่อนไหว แต่จะให้มีการทบทวนว่าจะลดภาษีสินค้ากลุ่มนี้ในภายหลัง และไม่เห็นด้วยต่อหลักต่างตอบแทน (reciprocity) ที่ไทยเสนอว่าหากฝ่ายใดไม่ลด/ยกเลิกภาษีศุลกากรแล้ว ก็จะไม่ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรในสินค้าเดียวกันจากอีกฝ่าย อย่างไรก็ตาม ทั้งสองฝ่ายได้เจรจาเพื่อลดจำนวนสินค้าอ่อนไหวให้เหลือน้อยที่สุด การประชุมครั้งล่าสุด ทั้งสองประเทศได้ถอนรายการสินค้าอ่อนไหวระหว่างกันในเบื้องต้น ได้แก่ เคมีภัณฑ์ ผ้าทอ ด้ายใยยาวสังเคราะห์ สิ่งปรุงแต่งเสริมความงาม เสื้อผ้า เตาอบ ตู้เย็น ตู้แช่แข็ง หม้อไฟฟ้า เครื่องทำน้ำร้อน เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น และได้กำหนดจะมีการพิจารณาถอนรายการออกให้เหลือน้อยที่สุด

- กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้ใช้กฎทั่วไปแบบ 2 เงื่อนไขคือ เปลี่ยนพิกัดศุลกากร 4 หลัก (CTH) ควบคู่กับสัดส่วนมูลค่าเพิ่มสินค้าในประเทศหรือสะสมรวมกัน 2 ฝ่าย (Regional Value Content: RVC) ซึ่งยังไม่ตกลงว่าจะเป็นสัดส่วนเท่าใด และให้มีกฎเฉพาะ (product-specific rules: PSR) สำหรับสินค้าที่ไม่สามารถผ่านเงื่อนไขของกฎทั่วไปได้ ทั้งนี้ อยู่ระหว่างการเจรจาอัตราสัดส่วน RVC และ PSR โดยอินเดียยืนยันให้มี RVC 40% ส่วนไทยยืนยัน 30 % เนื่องจากการสะสมมูลค่าเพิ่มรวมกันระหว่างไทยกับอินเดียเท่านั้น
- กำหนดการบังคับใช้ข้อตกลงการค้าสินค้า: ไทยได้เสนอให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 เมษายน 2006 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเปิดเสรีการค้าสินค้าได้ภายในปี 2010 ตามที่ตกลงไว้ในกรอบความตกลงฯ ซึ่งอินเดียขอรับไปพิจารณา
- ความร่วมมือ: อินเดียแจ้งว่าอาจสามารถลงนามในความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรมในช่วงต้นปี 2006 นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายอยู่ระหว่างเจรจาจัดทำความร่วมมือด้านอื่นๆ เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า ได้แก่ มาตรการสุขอนามัยพืชและอาหาร และพิธีการศุลกากร เป็นต้น

2.2.5 ความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น (Japan-Thailand Economic Partnership Agreement: JTEPA)

ในระหว่างการประชุม Board Forum for Asia ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2545 นายกรัฐมนตรีไทยและญี่ปุ่นได้หารือและเห็นควรให้มีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมเพื่อศึกษาการเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดไทย-ญี่ปุ่น เพื่อผลักดันความร่วมมือที่ครอบคลุมรอบด้าน ทั้งด้านการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งการจัดทำความตกลงการค้าเสรี โดยให้ยึดรูปแบบความตกลง Japan-Singapore for a New-Age Economic Partnership Agreement (JSEPA) เป็นตัวอย่างในการทำความตกลงไทย-ญี่ปุ่น และต่อมา ในวันที่ 11 ธันวาคม 2546 ผู้นำทั้งสองได้พบหารือทวิภาคีและเห็นชอบให้เริ่มการเจรจาอย่างเป็นทางการเพื่อจัดทำความตกลงเปิดเสรีการค้าไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) โดยให้เริ่มการประชุมเจรจาครั้งแรกที่ประเทศไทยในต้นปี 2547

เมื่อ 22-23 มิถุนายน 2549 คณะทำงานด้านกฎหมายของไทยและญี่ปุ่นได้ประชุมกันที่กรุงเทพฯ และสามารถสรุปร่างเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan-Thailand Economic Partnership Agreement: JTEPA) ทั้งในส่วนของถ้อยคำในร่างความตกลงฯ (legal texts) ร่างเอกสารแถลงการณ์ร่วมทางการเมือง (Joint Statements) ทั้งระดับนายกรัฐมนตรีและรองนายกรัฐมนตรี กับกระทรวงเศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรมญี่ปุ่น

และกับรัฐมนตรีกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น ตลอดจนร่างเอกสารทำงาน (Working documents) สำหรับโครงการความร่วมมือในกรอบ JTEPA โดยปัจจุบันสำนักงานเจรจาเขตการค้าเสรีไทยญี่ปุ่นได้แถลงว่าการเจรจา JTEPA กับฝ่ายญี่ปุ่นได้จบลงแล้วโดยบริบูรณ์ พร้อมสำหรับการเสนอรัฐบาลเพื่อพิจารณาลงนาม²

อัตราภาษีศุลกากร

สำหรับความคืบหน้าล่าสุดของความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น ในส่วนของการเปิดเสรีการค้าสินค้าอุตสาหกรรมตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นนั้น ไทยและญี่ปุ่นได้เสนอให้มีการแบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีศุลกากรดังต่อไปนี้

ไทยแบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีศุลกากรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- สินค้าที่จะลดภาษีศุลกากรลงเหลือ 0 ทันทันที่ความตกลงมีผลบังคับใช้
- สินค้าทั่วไปที่จะทยอยลดภาษีศุลกากรลง ซึ่งบางรายการก็ยังไม่ได้ตกลงกันว่าจะลดลงเหลือ 0 เมื่อใด
- สินค้าอ่อนไหวที่ยังจะต้องนำมาเจรจากันในภายหลัง

ญี่ปุ่นแบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีศุลกากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- สินค้าที่จะลดภาษีศุลกากรลงเหลือ 0 ทันทันที่ความตกลงมีผลบังคับใช้
- สินค้าทั่วไปที่จะทยอยลดภาษีศุลกากรลงเหลือ 0

ตารางที่ 2.9 ได้สรุปตัวอย่างสินค้าอุตสาหกรรมในแต่ละกลุ่มที่ไทยและญี่ปุ่นตกลงที่จะลดภาษีศุลกากรให้แก่กันตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

สำหรับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้านั้น ทั้งสองฝ่ายได้เจรจาจนได้ข้อตกลงแล้ว อย่างไรก็ตาม เอกสารความตกลงอยู่ในขั้นตอนการรออนามของรัฐบาล

² สำนักงานเจรจาเขตการค้าเสรีไทยญี่ปุ่น (5 มิถุนายน 2549)

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร (non-tariff measure)

ความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นครอบคลุมถึงประเด็นการเจรจาเพื่อแก้ไขอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barrier: NTB) ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (sanitary and phytosanitary measure: SPS) และมาตรการทางเทคนิค (technical barrier to trade: TBT) โดยมีความร่วมมือด้านความปลอดภัยอาหาร (food safety) ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อยกระดับมาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช ซึ่งเป็นความตกลงฉบับแรกของญี่ปุ่นทำกับประเทศที่ส่งออกสินค้าเกษตร รูปแบบของความร่วมมือ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อคิดเห็นทางเทคนิค การแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญ การจัดสัมมนา การหารือร่วมกันบนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับประเด็นที่เกิดจากการใช้มาตรการ SPS การส่งเสริมการลงทุนของเอกชนในการตั้งห้องปฏิบัติการทดสอบอาหาร เป็นต้น

ความตกลงอื่นๆ

ความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นไม่ได้มีข้อยกเว้นเกี่ยวกับประเด็นสิ่งแวดล้อมและแรงงาน

ตารางที่ 2.9 ตัวอย่างสินค้าอุตสาหกรรมที่ไทยและญี่ปุ่นตกลงที่จะลดภาษีศุลกากรให้แกกันตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น

กลุ่มสินค้า	ตัวอย่างสินค้าที่จะลดภาษีศุลกากร	
	ไทย	ญี่ปุ่น
สินค้าที่จะลดภาษีศุลกากรให้เหลือ 0 ทันท	เหล็กรีดร้อนที่ไม่มีการผลิตในประเทศไทย และเหล็กอื่นๆ บางรายการ	อัญมณีเครื่องประดับ (ยกเว้นไข่มุกเทียม) และสิ่งทอ
สินค้าทั่วไปที่จะทยอยลดภาษีศุลกากรลง*	ชิ้นส่วนยานยนต์ รถยนต์สำเร็จรูป ขนาดมากกว่า 3,000 ซีซีขึ้นไป	รองเท้า
สินค้าอ่อนไหวที่ยังจะต้องนำมาเจรจากันในภายหลัง	รถยนต์สำเร็จรูป ขนาดต่ำกว่า 3,000 ซีซี	ไม่มีสินค้าในกลุ่มนี้

2.3 ความตกลงการค้าเสรีของไทยที่กำลังเจรจา

เนื้อหาส่วนนี้จะสรุปความคืบหน้าของความตกลงการค้าเสรีของไทยที่กำลังเจรจายู่ โดยกล่าวถึงความตกลงการค้าที่สำคัญและคาดว่าจะมีผลกระทบต่อประเทศไทยมาก คือความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐฯ

2.3.1 ความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐฯ (Thailand-US Free Trade Agreement: TUSFTA)

ไทยและสหรัฐฯ ได้ลงนามในกรอบความตกลงด้านการค้าการลงทุน (Trade and Investment Framework Agreement: TIFA) เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2545 เพื่อแลกเปลี่ยนและหารือในประเด็นสำคัญต่างๆ เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา พิธีการด้านศุลกากร และการลงทุน เพื่อเป็นการปูทางสู่การทำความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐฯ และได้ริเริ่มการเจรจาเพื่อจัดทำเขตการค้าระหว่างกัน ในช่วงการประชุมผู้นำเอเปค 2546 เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2546 ณ กรุงเทพฯ โดยในการเจรจาดังกล่าวครอบคลุมทั้งเรื่องการเปิดตลาดด้านการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน และความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการค้าต่างๆ

ในเบื้องต้นทั้งสองฝ่ายได้แบ่งกลุ่มการเจรจาไว้ทั้งสิ้น 21 กลุ่ม เช่น การเปิดตลาดทรัพย์สินทางปัญญา สิ่งทอ มาตรการปกป้องทางการค้า มาตรฐานสินค้า มาตรฐานสุขอนามัย พิธีการด้านศุลกากร นโยบายการแข่งขัน การค้าบริการ การลงทุน และการเคลื่อนย้ายบุคคล เป็นต้น จนถึงปัจจุบันไทยและสหรัฐฯ เสร็จมาจนถึงรอบที่ 6 ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 9 - 13 มกราคม 2549 ณ จังหวัดเชียงใหม่

อัตราภาษีศุลกากร

จากผลการเจรจารอบที่ 6 สรุปการลดภาษีศุลกากรสินค้าอุตสาหกรรมของไทยและสหรัฐฯ ดังต่อไปนี้

- สหรัฐฯ เสนอลดภาษีเป็น 0 ทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ เป็นมูลค่าประมาณ 12,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณร้อยละ 74 ของการนำเข้ารวมจากไทย ซึ่งทำให้สินค้าไทยประมาณ 8,100 รายการ จากทั้งหมด 10,500 รายการ สามารถเข้าตลาดสหรัฐฯ โดยปราศจากภาษีนำเข้า โดยสินค้าของไทยที่จะได้รับการยกเลิกภาษีนำเข้าทันที ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์เกือบทุกรายการ ผลิตภัณฑ์ทำจากไม้และยาง เครื่องแก้วและเซรามิก ผลิตภัณฑ์

พลาสติก อัญมณีเครื่องประดับ กลุ่มอาหารแปรรูป ผลิตภัณฑ์เหล็ก สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มบางรายการ

- ไทยได้เสนอยกเลิกภาษีสำหรับสินค้าจากสหรัฐฯ ทั้งนี้ คิดเป็นมูลค่าประมาณ 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณร้อยละ 71 ของมูลค่าการนำเข้ารวมของไทยจากสหรัฐฯ ต่อปี โดยรายการสินค้าที่มีความอ่อนไหวมากของไทย เช่น เนื้อสัตว์ นม และผลิตภัณฑ์นม ข้าวโพด มันฝรั่ง ชา กาแฟ และหัวหอม เป็นต้น ไทยได้เสนอให้มีกรอบการลดภาษียาวนานกว่า 10 ปี หรือเป็นสินค้าที่อยู่ในโควตา และมีการใช้มาตรการปกป้อง หากได้มีการนำเข้าสินค้าเหล่านั้นมากจะมีผลกระทบต่อสินค้าในประเทศชนิดเดียวกัน

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

สำหรับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้านั้น สหรัฐฯ ได้เสนอวิธีการในการคำนวณ Net Cost สำหรับการพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้าของสินค้าประเภทรถยนต์และชิ้นส่วน ส่วนไทยยังอยู่ในระหว่างการจัดทำข้อเสนอกฎแหล่งกำเนิดรายสินค้า (product-specific rule) เพื่อให้สหรัฐฯ พิจารณาต่อไป นอกจากนี้ ไทยยังขอให้มีข้อยกเว้นการใช้กฎ yarn forward บางข้อในการพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้าของสินค้าประเภทสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เช่น เรื่อง Short Supply List กฎในเรื่องการตัดเย็บ และกฎการรวมมูลค่า

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร (non-tariff measure)

ความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐฯ คาดว่าจะครอบคลุมถึงประเด็นการเจรจาเพื่อแก้ไขอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barrier: NTB) ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (sanitary and phytosanitary measure: SPS) และมาตรการทางเทคนิค (technical barrier to trade: TBT) รวมทั้งประเด็นการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (anti-dumping measure) และมาตรการอุดหนุนและตอบโต้การอุดหนุน (subsidy and countervailing measure) แต่อย่างไรก็ตาม จนถึงปัจจุบันการเจรจาในประเด็นดังกล่าวยังไม่ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน

ความตกลงอื่นๆ

ในส่วนของข้อบทบัญญัติเกี่ยวกับประเด็นสิ่งแวดล้อมและแรงงาน ไทยและสหรัฐฯ ในด้านแรงงาน คณะเจรจาฝ่ายไทยแถลงว่า ฝ่ายไทยได้ย้ำไม่ให้นำปัญหาแรงงานมาเป็นข้อกีดกันทางการค้า และได้ขอให้สหรัฐฯ พิจารณาโครงการด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยที่ได้เสนอขอความร่วมมือจากสหรัฐฯ ส่วนหัวข้อสิ่งแวดล้อม ฝ่ายไทยได้เสนอไม่ให้นำปัญหาสิ่งแวดล้อมมาเป็นข้อกีดกันทางการค้าเช่นกัน

บทที่ 3 การวิเคราะห์แนวโน้มการค้า

ในบทนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์แนวโน้มการค้าระหว่างประเทศในช่วงปี พ.ศ. 2543-2547 ของไทยกับประเทศคู่ความตกลงการค้าเสรี (FTA) และกับประเทศคู่เจรจาที่สำคัญอันได้แก่ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น จีน และออสเตรเลีย โดยการใช้เครื่องมือที่เรียกว่า “การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่” (Constant Market Share Analysis: CMSA)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การแข่งขันของภาคส่งออกไทยในตลาดที่สำคัญ ทั้งในภาพรวมและรายสาขา ในช่วงก่อนที่ความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ที่ไทยมีส่วนเกี่ยวข้องจะมีผลบังคับใช้ว่าเป็นอย่างไร สามารถแข่งขันสู้กับประเทศคู่แข่งที่สำคัญอย่างจีนได้หรือไม่เพียงใด ผลการศึกษาที่ได้ในบทนี้สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนยุทธศาสตร์ เพื่อปรับตำแหน่งและทิศทางการส่งออกไทยให้สามารถแสวงหาผลประโยชน์จากการทำความตกลงการค้าเสรีได้อย่างเต็มที่

3.1 หลักในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่มีแนวคิดพื้นฐานว่า ในช่วงเวลาที่สนใจ การเติบโตของการส่งออกสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งควรมีอัตราการขยายตัวไปพร้อมๆ กับอัตราการขยายตัวของการนำเข้าโดยรวมของตลาดนั้นๆ การเติบโตที่เร็วกว่าหรือช้ากว่าอัตราการขยายตัวของการนำเข้าโดยรวมของตลาดเกิดจากปัจจัย 2 ส่วน คือ

- ปัจจัยด้านสินค้า (commodity composition effect) พิจารณาจากการที่สินค้าส่งออกจากประเทศผู้ส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ประเทศผู้นำเข้าต้องการนำเข้า มากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับอัตราการขยายตัวของการนำเข้าโดยรวม
- ปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน (competitiveness effect) พิจารณาจากปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากปัจจัยด้านสินค้า ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านราคาว่าสินค้าส่งออกจากประเทศผู้ส่งออกนั้นมีราคาสูงกว่าหรือต่ำกว่าเมื่อเทียบกับราคาสินค้าของประเทศคู่แข่งอื่นๆ และปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับราคา เช่น คุณภาพของสินค้า ความแตกต่างของสินค้า และการบริการหลังการขาย เป็นต้น

ยกตัวอย่างเช่น หากตลาดสหรัฐฯ มีอัตราการขยายตัวของการนำเข้ารวมในช่วงเวลาหนึ่งเท่ากับร้อยละ X หากไทยสามารถส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐฯ ได้เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ X แสดงว่าไทยได้รับผลบวกจากปัจจัยด้านสินค้าหรือปัจจัยความสามารถในการแข่งขันหนุนเสริมด้วย

สำหรับสูตรที่ใช้ในการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่นั้นสามารถดูได้จากกล่องข้อความข้างล่าง โดยที่

- เทอมด้านซ้ายมือของสมการ หมายถึง อัตราการเติบโตของการส่งออกสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง
- เทอมแรก ด้านขวามือของสมการ หมายถึง อัตราการขยายตัวของการนำเข้าโดยรวมของตลาด
- เทอมที่ 2 ด้านขวามือของสมการ หมายถึง ปัจจัยด้านสินค้า
- เทอมสุดท้ายด้านขวามือของสมการ หมายถึง ปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน

$$\frac{(x' - x^0)}{x^0} = m + \frac{\sum (m_i - m)x_i^0}{x^0} + \frac{\sum (x'_i - x_i^0 - m_i x_i^0)}{x^0}$$

โดยที่ x'	คือ มูลค่าการนำเข้ารวมจากประเทศผู้ส่งออกที่สนใจ ณ ปีสุดท้ายของช่วงเวลาที่สนใจ
x^0	คือ มูลค่าการนำเข้ารวมจากประเทศผู้ส่งออกที่สนใจ ณ ปีเริ่มต้นของช่วงเวลาที่สนใจ
x'_i	คือ มูลค่าการนำเข้าของสินค้า i จากประเทศผู้ส่งออกที่สนใจ ณ ปีสุดท้ายของช่วงเวลาที่สนใจ
x_i^0	คือ มูลค่าการนำเข้าของสินค้า i จากประเทศผู้ส่งออกที่สนใจ ณ ปีเริ่มต้นของช่วงเวลาที่สนใจ
m	คือ อัตราการขยายตัวของการนำเข้าโดยรวมของประเทศผู้นำเข้าในช่วงเวลาที่สนใจ
m_i	คือ อัตราการขยายตัวของการนำเข้าของสินค้า i ของประเทศผู้นำเข้าในช่วงเวลาที่สนใจ

การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่มีจุดเด่นคือสามารถให้คำตอบได้ว่า สินค้าส่งออกของไทยกลุ่มใดมีสถานะการแข่งขันเป็นอย่างไร โดยหากแบ่งกลุ่มสินค้าที่สนใจออกเป็น 4 กลุ่มตามการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากปัจจัยด้านสินค้าและปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน เราจะสามารถแบ่งได้ดังต่อไปนี้

- “กลุ่มดาวรุ่ง” (rising star) เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากทั้ง 2 ปัจจัย
- “กลุ่มดาวโรย” (waning star) เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากปัจจัยด้านสินค้า แต่ได้รับปัจจัยลบจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน
- “กลุ่มเสียโอกาสทางการตลาด” (lost opportunities) เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากปัจจัยด้านสินค้า แต่ได้รับปัจจัยบวกจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน
- “กลุ่มถดถอย” (withdrawal) เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากทั้ง 2 ปัจจัย

การทำความเข้าใจการค้าเสรีมีวัตถุประสงค์หนึ่ง เพื่อช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านราคาให้กับสินค้าส่งออกของไทยได้ การแบ่งกลุ่มสินค้าในลักษณะดังกล่าวจะเป็น

ประโยชน์ในการวางแผนยุทธศาสตร์ เพื่อปรับตำแหน่งและทิศทางของภาคการส่งออกไทยให้สามารถแสวงหาผลประโยชน์จากการทำความตกลงการค้าเสรีได้อย่างเต็มที่

ในการวิเคราะห์ดังกล่าว คณะผู้วิจัยยังได้ศึกษาความสามารถในการแข่งขันของไทยเทียบกับประเทศคู่แข่งทางการค้าที่สำคัญอย่างจีนด้วย เพื่อประเมินศักยภาพในปัจจุบันของสินค้าไทยว่าสามารถแข่งขันสู้กับสินค้าจีนได้หรือไม่เพียงใด

สาเหตุที่คณะผู้วิจัยเลือกศึกษาสถานะการแข่งขันของสินค้าจีนเปรียบเทียบกับสินค้าไทยในตลาดต่างๆ เนื่องจากเหตุผลอย่างน้อย 3 ประการ ประการแรก ผู้ประกอบการจำนวนมากให้ข้อมูลว่าในตลาดส่งออกในประเทศที่สาม สินค้าไทยแข่งขันสู้กับสินค้าจีนไม่ได้ในหลายๆ ชนิด สินค้า ประการที่สอง มีงานวิจัยเชิงประจักษ์หลายๆ ชิ้นที่ได้ข้อสรุปว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการส่งออกของจีนมีผลในทางลบต่อประเทศอื่นๆ รวมทั้งไทยด้วย และประการที่สาม การใช้สถานะการแข่งขันของสินค้าจีนในการเปรียบเทียบเป็นขีดชี้วัด (benchmark) ที่ดี เนื่องจากจีนเป็นประเทศที่เพิ่งเข้าสู่การค้าโลกและมีต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างต่ำ

สาเหตุที่คณะผู้วิจัยเลือกทำการวิเคราะห์ตลาดนำเข้าของสหรัฐฯ ญี่ปุ่น จีน และออสเตรเลีย เนื่องจากทั้ง 4 ประเทศเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญลำดับต้นๆ และมีขนาดเศรษฐกิจที่วัดจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศโดยเปรียบเทียบใหญ่กว่าประเทศอื่นๆ ที่ไทยทำความตกลงด้วยหรือที่กำลังอยู่ในระหว่างการเจรจา ไม่ว่าจะเป็นประเทศนิวซีแลนด์ที่ความตกลงมีผลบังคับใช้สมบูรณ์ไปแล้ว หรือประเทศอินเดียและเปรูที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ไปแล้วบางส่วน รวมทั้งประเทศเม็กซิโกที่อยู่ในระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ในการเจรจาการค้า ความตกลงการค้าเสรี (ดูตารางที่ 3.1 ประกอบ)

ส่วนสาเหตุที่คณะผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงปี 2543-2547 เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลา 5 ปี ล่าสุดที่เศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียสามารถปรับเข้าสู่ดุลยภาพใหม่หลังจากที่เคยประสบภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในช่วงเวลาที่ผ่านมา

ตารางที่ 3.1 มูลค่าการส่งออกสินค้าจากไทยไปยังประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญในช่วงปี 2543-2547

ประเทศ	อันดับ	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐ)					ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศปี 2547 (ล้านเหรียญสหรัฐ)
		2543	2544	2545	2546	2547	
สหรัฐฯ	1	17,374.56	15,565.99	15,682.84	16,105.65	18,645.60	11,651,110
ญี่ปุ่น	2	10,594.11	10,359.82	10,510.18	11,892.91	14,108.89	3,737,289
จีน	3	4,380.75	4,713.80	5,599.54	8,826.79	11,540.46	7,642,283
สิงคโปร์	4	5,800.03	5,164.24	5,409.27	5,504.76	6,651.80	119,053
ฮ่องกง	5	3,593.46	3,509.53	3,789.37	4,277.96	4,871.20	212,136
มาเลเซีย	6	3,154.44	2,926.58	3,153.20	3,813.73	5,788.58	255,818
ออสเตรเลีย	10	1,728.63	1,382.41	1,710.65	2,358.76	2,776.33	609,988
เกาหลีใต้	11	1,630.89	1,589.16	1,702.49	1,897.70	2,350.79	985,649
เม็กซิโก	20	507.99	615.04	838.77	987.43	1,259.89	1,017,529
อินเดีย	21	343.58	427.51	377.21	601.69	826.64	3,389,670
นิวซีแลนด์	26	203.14	214.49	259.58	33.81	419.64	95,080
ชิลี	48	84.67	91.79	93.95	03.36	16.78	175,324
เปรู	66	21.06	20.78	29.66	2.03	46.32	156,511
บราซิล	70	-	-	40.68	2.76	46.82	14,859
รวมทุกประเทศในโลก		71,997.31	68,496.44	70,524.19	83,172.30	99,458.01	

ที่มา: - ข้อมูลการส่งออกของไทยจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO
 - ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจาก World Bank

สำหรับสินค้าที่จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์นั้น คณะผู้วิจัยได้เลือกสินค้าอุตสาหกรรมทั้งหมด 15 กลุ่มสินค้าที่ถือเป็นสินค้าส่งออกหลักของไทย อันได้แก่

- กลุ่มอาหารแปรรูป
- กลุ่มสิ่งทอ
- กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม
- กลุ่มเครื่องหนัง
- กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้
- กลุ่มกระดาษและการพิมพ์
- กลุ่มเคมีภัณฑ์
- กลุ่มพลาสติก
- กลุ่มเหล็ก
- กลุ่มโลหะอื่นๆ

- กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน
- กลุ่มยานพาหนะขนส่งอื่นๆ
- กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์
- กลุ่มเครื่องจักรกลและอุปกรณ์
- กลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ

การจัดแบ่งรายสินค้าลงใน 15 กลุ่มสินค้านี้ได้มาจาก การจัดกลุ่มสินค้าในปี 2542 ของ U.N. Statistical Division (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวก) และเพื่อความสอดคล้องของข้อมูล คณะผู้วิจัยได้เลือกใช้ข้อมูลการค้าที่เก็บรวบรวมโดย International Trade Centre UNCTAD/WTO¹ ข้อมูลจากแหล่งดังกล่าวมีความเป็นทางการและมีความน่าเชื่อถือและยอมรับได้ในระดับนานาชาติ

3.2 การวิเคราะห์สถานะการแข่งขันในตลาดสหรัฐ

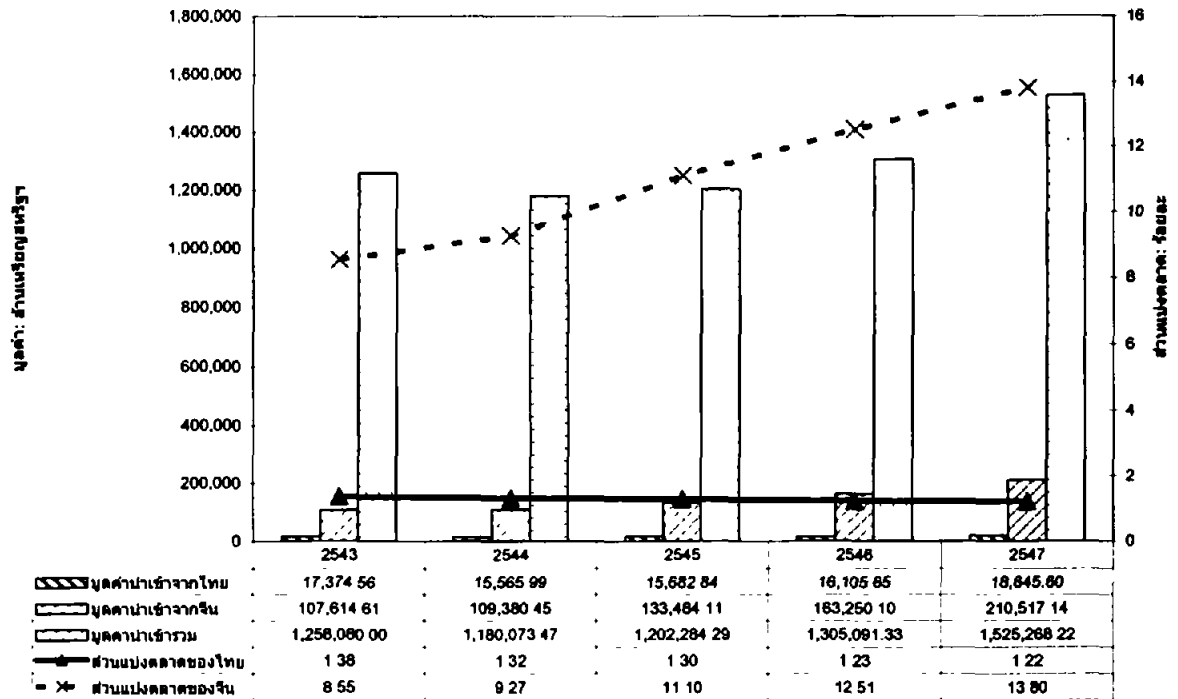
3.2.1 ภาพรวมการนำเข้าสินค้า

ในช่วงปี 2543 ถึง 2547 สหรัฐ มีอัตราการนำเข้าสินค้าขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง คือจากประมาณ 1.26 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2543 เป็นประมาณ 1.53 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2547 แม้ว่าจะมีการนำเข้าลดลงในปี 2544 เล็กน้อยก็ตาม

โดยภาพรวมแล้ว สหรัฐ นำเข้าสินค้าจากไทยมากเป็นอันดับที่ 16 ประเทศคู่แข่งที่ส่งออกสินค้ามายังสหรัฐ สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ แคนาดา จีน เม็กซิโก ญี่ปุ่น และเยอรมนี ภาพที่ 3.1 แสดงแนวโน้มของมูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาดของไทยและประเทศคู่แข่งสำคัญอย่างจีนในช่วงปี 2543-2547 ในขณะที่ตารางที่ 3.2 สรุปอันดับและมูลค่าการนำเข้าสินค้าของสหรัฐ จากประเทศต่างๆ ที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่สหรัฐ ได้ทำหรือกำลังเจรจาเพื่อจัดทำความตกลงการค้าเสรีด้วย

¹ ในบทนี้ คณะผู้วิจัยใช้ข้อมูลการค้าของสินค้าตามคำจำกัดความระบบฮาร์โมนีในปี 2539 (Harmonized system 1996) ซึ่งแตกต่างจากในบทอื่นๆ ที่ใช้ตามระบบฮาร์โมนีในปี 2545 (Harmonized system 2002) เนื่องจากข้อมูลการค้าในปี 2543 อ้างอิงตามระบบฮาร์โมนีปี 2539

ภาพที่ 3.1 แนวโน้มมูลค่าการนำเข้าของสหรัฐฯ และส่วนแบ่งตลาดของไทยและจีน ในช่วงปี 2543-2547

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของสหรัฐฯ จาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

ตารางที่ 3.2 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของสหรัฐ จากประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญในช่วงปี 2543-2547

ประเทศ	อันดับ	มูลค่าการนำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)										ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)				
		2543	2544	2545	2546	2547	2543	2544	2545	2546	2547					
แคนาดา	1	232,677.60	220,103.98	213,905.04	227,600.06	259,731.63	18.49	18.65	17.79	17.44	17.03					
จีน	2	107,614.61	109,380.45	133,484.11	163,250.10	210,517.14	8.55	9.27	11.10	12.51	13.80					
เม็กซิโก	3	137,448.16	132,774.58	136,142.45	139,700.38	157,820.58	10.93	11.25	11.32	10.70	10.35					
ญี่ปุ่น	4	150,631.79	129,708.14	124,632.99	121,232.29	133,339.15	11.97	10.99	10.37	9.29	8.74					
เยอรมนี	5	60,161.01	60,490.59	63,879.81	69,613.20	79,110.06	4.78	5.13	5.31	5.33	5.19					
เกาหลีใต้	7	41,724.19	36,491.17	36,909.78	38,344.91	47,814.02	3.32	3.09	3.07	2.94	3.13					
มาเลเซีย	11	26,393.76	23,071.70	24,733.63	26,188.03	29,050.82	2.10	1.96	2.06	2.01	1.90					
ไทย	16	17,374.56	15,565.99	15,682.84	16,105.65	18,645.60	1.38	1.32	1.30	1.23	1.22					
สิงคโปร์	17	19,557.39	15,261.40	15,093.22	15,489.46	15,594.00	1.55	1.29	1.26	1.19	1.02					
อิสราเอล	18	13,212.29	12,158.04	12,643.71	13,008.68	14,789.73	1.05	1.03	1.05	1.00	0.97					
ออสเตรเลีย	29	6,789.61	6,803.35	6,816.02	6,730.55	7,899.20	0.54	0.58	0.57	0.52	0.52					
ชิลี	37	3,667.27	4,083.17	4,350.35	4,323.08	5,421.54	0.29	0.35	0.36	0.33	0.36					
จอร์แดน	75	78.11	241.85	437.56	704.77	1,144.76	0.01	0.02	0.04	0.05	0.08					
โอมาน	79	278.97	454.39	422.60	748.42	449.42	0.02	0.04	0.04	0.06	0.03					
โมร็อกโก	80	471.42	467.26	424.73	415.17	553.06	0.04	0.04	0.04	0.03	0.04					
บาห์เรน	83	361.64	451.39	419.35	401.39	431.56	0.03	0.04	0.03	0.03	0.03					
ปานามา	92	327.98	311.92	320.70	318.64	335.60	0.03	0.03	0.03	0.02	0.02					
รวมทุกประเทศในโลก		1,258,080.00	1,180,073.47	1,202,284.29	1,305,091.33	1,525,268.22	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00					

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของสหรัฐ จาก International Trade Centre UNCTADWTO

หากพิจารณาในด้านมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับสหรัฐฯ ในช่วงปี 2543 ถึงปี 2547 (ดูตารางที่ 3.3 ประกอบ) ไทยสามารถส่งออกสินค้าไปยังตลาดสหรัฐฯ ได้เพิ่มขึ้นประมาณ 1,271.02 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.83 ต่อปีโดยเฉลี่ย การขยายตัวของมูลค่าการส่งออกของไทยที่เกิดขึ้นนี้ได้รับอานิสงส์มาจากการที่สหรัฐฯ มีความต้องการนำเข้าโดยรวมเพิ่มสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกของไทยดังกล่าวมีค่าต่ำกว่าอัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าโดยรวมของสหรัฐฯ ที่มีค่าสูงถึงประมาณร้อยละ 5.31 ต่อปีโดยเฉลี่ย ส่งผลให้ส่วนแบ่งตลาดของไทยในตลาดสหรัฐฯ มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 1.38 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 1.22 ในปี 2547

ตารางที่ 3.3 การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่เปรียบเทียบกันภาพรวมการแข่งขันทางการค้าระหว่างไทยและจีนในตลาดสหรัฐฯ ในช่วงปี 2543-2547

ประเทศ	ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)		มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)			อัตราการขยายตัวของการส่งออกโดยเฉลี่ย (ร้อยละต่อปี)	ปัจจัยที่ช่วยให้การส่งออกขยายตัว (ร้อยละต่อปี)		
	2543	2547	2543	2547	เปลี่ยนแปลง		อุปสงค์ของตลาด	ปัจจัยด้านสินค้า	ปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน
ไทย	1.38	1.22	17,374.52	18,645.54	1,271.02	1.83	5.31	-1.54	-1.94
จีน	8.55	13.80	107,614.60	210,517.14	102,902.53	23.91	5.31	-1.01	19.60

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของสหรัฐฯ จาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

เมื่อใช้หลักการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ เพื่อวิเคราะห์ว่าการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของการส่งออกสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งเกิดขึ้นจากปัจจัยใดบ้าง (ดูตารางที่ 3.3 ประกอบ) พบว่าการสูญเสียส่วนแบ่งตลาดดังกล่าวเป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากทั้งปัจจัยด้านสินค้าและปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน ปัจจัยแรก คือการที่สินค้าที่ไทยส่งออกไปยังสหรัฐฯ ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่สหรัฐฯ ต้องการนำเข้าในอัตราที่น้อยกว่าอัตราการขยายตัวโดยรวม มีผลทำให้ไทยส่งออกได้น้อยกว่าอุปสงค์เฉลี่ยของตลาดร้อยละ 1.54 ต่อปี ในขณะที่ปัจจัยความสามารถในการแข่งขันนั้นมีผลทำให้ไทยส่งออกได้ลดลงร้อยละ 1.94 ต่อปี โดยเฉลี่ย ซึ่งเป็นผลมาจากการที่สินค้าไทยไม่สามารถแข่งขันด้านราคากับคู่แข่งที่สำคัญอย่างจีนได้ โดยจีนนั้นสามารถส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐฯ ได้มากขึ้น ทั้งในด้านมูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาด

จากตารางที่ 3.3 จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าปัจจัยหลักที่มีส่วนช่วยให้สินค้าจีนสามารถครองส่วนแบ่งตลาดได้มากขึ้นคือปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือสินค้าจีนมีราคาโดยเปรียบเทียบต่ำกว่าสินค้าจากประเทศอื่น ปัจจัยดังกล่าวมีส่วนช่วยให้การส่งออกจีนขยายตัวได้สูงถึงร้อยละ 19.60 ต่อปีโดยเฉลี่ย แต่อย่างไรก็ตาม สินค้าจีนก็ได้รับปัจจัยลบจาก

ปัจจัยด้านสินค้าเช่นเดียวกับไทย และผลจากปัจจัยลบดังกล่าวอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างจากไทยมากนัก คืออยู่ในระดับที่มีส่วนทำให้การส่งออกหดตัวลงร้อยละ 1.01 ต่อปีโดยเฉลี่ย

3.2.2 การนำเข้าสินค้ารายสาขา

หลังจากที่ได้สรุปภาพรวมการส่งออกสินค้าจากไทยไปสหรัฐฯ ในภาพรวมแล้ว ในหัวข้อนี้ คณะผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลการค้าเป็นรายกลุ่มสินค้า โดยจะวิเคราะห์กับ 15 กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมหลักตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งครอบคลุมถึงร้อยละ 89.86 ของมูลค่าการส่งออกรวมทั้งหมดจากไทยไปสหรัฐฯ ในปี 2547

กลุ่มสินค้าสำคัญที่มีมูลค่าการส่งออกจากไทยไปสหรัฐฯ สูง ได้แก่ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มอาหารแปรรูป กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม กลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์ กลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ และกลุ่มเคมีภัณฑ์ (ดูตารางที่ 3.4 ประกอบ)

เมื่อพิจารณามูลค่าการค้าตามกลุ่มอุตสาหกรรมในช่วงปี 2543 ถึง 2547 พบว่าไทยสามารถส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐฯ ได้มากขึ้นในเกือบทุกกลุ่มสินค้า มีเพียงสินค้าในกลุ่มอาหารแปรรูป สิ่งทอและเครื่องหนังเท่านั้นที่ไทยส่งออกได้ลดลง การขยายตัวในลักษณะดังกล่าวจึงทำให้มูลค่าการส่งออกทั้งหมดในภาพรวมยังสามารถขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นได้

กลุ่มที่มีอัตราการขยายตัวของการส่งออกมากที่สุด คือกลุ่มพาหนะขนส่งอื่นๆ ซึ่งมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ 59.60 ต่อปี สินค้าในกลุ่มนี้มีอัตราการขยายตัวสูงสุดคือมอเตอร์ไซค์ขนาด 50-250 ซีซี (HS 871130) ส่วนกลุ่มที่มีอัตราการหดตัวของการส่งออกมากที่สุดคือ กลุ่มเครื่องหนัง ซึ่งมีมูลค่าลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 10.05 ต่อปี สินค้าในกลุ่มนี้มีอัตราการหดตัวสูงสุดคือผลิตภัณฑ์จากหนังสำหรับการใช้งานทางเทคนิค (HS 420400)

แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในด้านส่วนแบ่งตลาด พบว่ามีถึง 8 กลุ่มสินค้าที่มีส่วนแบ่งตลาดลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มสินค้าส่งออกหลักของไทยที่มีมูลค่าการส่งออกไปยังสหรัฐฯ สูงอันดับต้นๆ อย่างกลุ่มอาหารแปรรูป กลุ่มสิ่งทอ กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม กลุ่มเคมีภัณฑ์ และกลุ่มเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ ในขณะที่กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด และกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ มีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้น จึงทำให้ส่วนแบ่งตลาดโดยรวมของไทยมีค่าลดลงไม่มากเท่าใดนัก

เป็นที่น่าสังเกตว่า มี 6 กลุ่มสินค้าที่ไทยสามารถส่งออกไปยังสหรัฐฯ ได้ในอัตราที่สูงกว่าอัตราการนำเข้าเฉลี่ยที่สหรัฐฯ นำเข้าจากประเทศอื่นๆ ทั่วโลก คือกลุ่มกระดาษและการพิมพ์ กลุ่มพลาสติก กลุ่มโลหะอื่นๆ กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน กลุ่มยานพาหนะขนส่งอื่นๆ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ และกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ

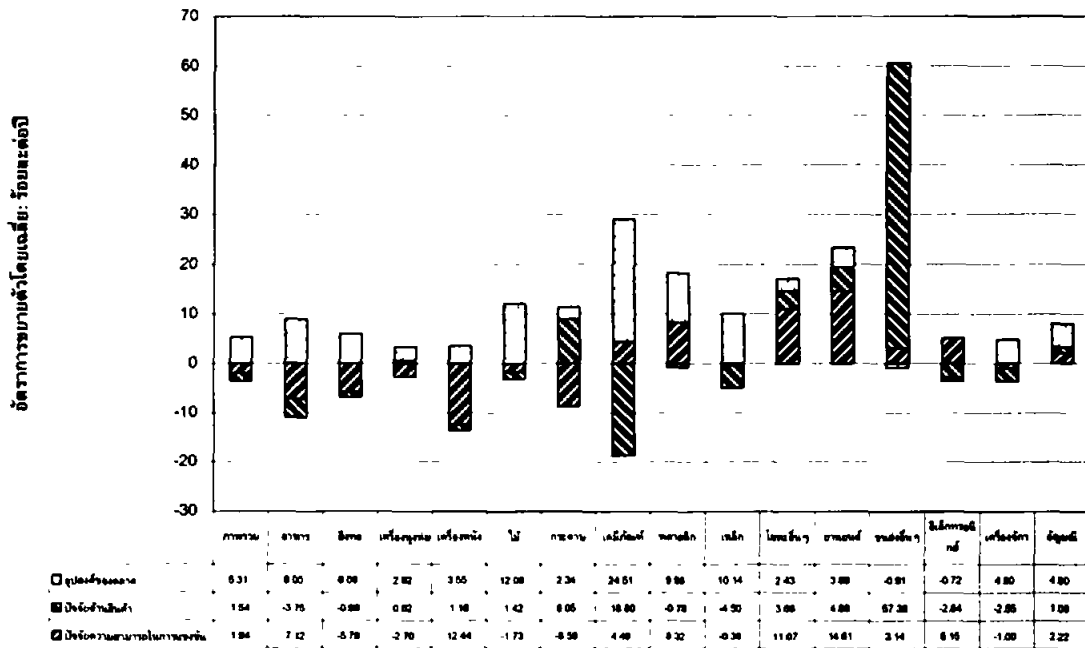
ตารางที่ 3.4 มูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาดของไทยและจีนรายกลุ่มสินค้าในตลาดสหรัฐ ในช่วงปี 2543-2547

กลุ่มสินค้า	ไทย						จีน					
	ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)		มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐ)		ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)		มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐ)		ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)		มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐ)	
	2543	2547	2543	2547	2543	2547	2543	2547	2543	2547	2543	2547
ภาพรวม	1.38	1.22	17,374.52	18,645.54	1,271.02	13.8	107,614.60	210,517.14	8.55	13.8	107,614.60	210,517.14
อาหาร	8.85	6.02	2,295.67	2,123.87	-171.79	6.09	991.62	2,148.15	3.82	6.09	991.62	1,156.54
สิ่งทอ	2.50	1.95	824.39	800.41	-23.99	18.73	3,794.98	7,677.78	11.50	18.73	3,794.98	3,882.80
เครื่องนุ่งห่ม	3.07	2.84	1,518.47	1,563.32	44.86	21.03	7,021.02	11,566.06	14.20	21.03	7,021.02	4,545.04
เครื่องหนัง	3.36	1.76	733.36	438.55	-294.81	67.34	12,208.48	16,783.14	55.95	67.34	12,208.48	4,574.65
ไม้	1.50	1.37	547.49	743.13	195.64	26.23	6,007.32	14,233.29	16.42	26.23	6,007.32	8,225.98
กระดาษ	0.27	0.27	62.51	69.53	7.02	9.66	1,089.55	2,467.82	4.66	9.66	1,089.55	1,378.27
เคมีภัณฑ์	1.21	0.86	739.77	1,041.61	301.84	4.67	2,424.09	5,670.37	3.95	4.67	2,424.09	3,246.28
พลาสติก	1.05	1.27	206.20	350.73	144.53	19.13	2,917.56	5,280.64	14.79	19.13	2,917.56	2,363.08
เหล็ก	1.16	1.00	498.63	603.49	104.86	16.40	4,613.94	9,910.16	10.73	16.40	4,613.94	5,296.21
โลหะอื่นๆ	0.13	0.20	34.95	58.93	23.98	2.09	381.43	621.00	1.41	2.09	381.43	239.57
ยานยนต์	0.04	0.07	74.91	144.96	70.05	1.07	617.60	2,130.77	0.36	1.07	617.60	1,513.17
ขนส่งอื่นๆ	0.07	0.23	22.82	77.22	54.40	5.71	1,532.78	1,922.13	4.38	5.71	1,532.78	389.36
อิเล็กทรอนิกส์	2.66	2.92	5,916.04	6,291.33	375.29	29.40	22,918.95	63,422.36	10.32	29.40	22,918.95	40,503.41
เครื่องจักร	0.94	0.83	1,253.15	1,315.82	62.66	14.21	11,620.51	22,588.51	8.71	14.21	11,620.51	10,968.00
อัญมณี	4.50	5.00	855.56	1,132.41	276.85	4.79	406.36	1,085.11	2.14	4.79	406.36	678.75

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของสหรัฐ จาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

เมื่อใช้หลักการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ เพื่อวิเคราะห์ว่าการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของการส่งออกสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งเกิดขึ้นจากปัจจัยใดบ้าง (ดูภาพที่ 3.2 ประกอบ) ได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3.2 ปัจจัยที่ช่วยให้การส่งออกสินค้าไทยไปสหรัฐฯ ขยายตัวในช่วงปี 2543-2547

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของสหรัฐฯ จาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

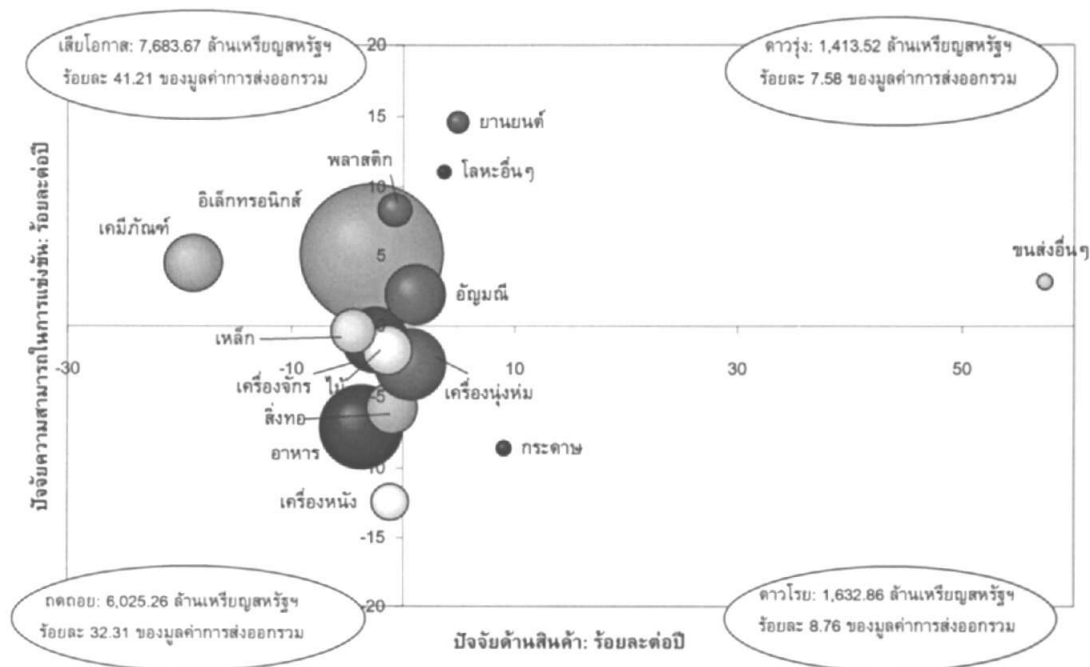
- เมื่อพิจารณาผลจากอุปสงค์ของตลาด กลุ่มสินค้าเกือบทั้งหมดเป็นกลุ่มที่สหรัฐฯ มีความต้องการนำเข้าโดยรวมมากขึ้น กลุ่มเคมีภัณฑ์เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากการที่สหรัฐฯ มีความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้นมากที่สุด ซึ่งอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 24.51 ต่อปี ในขณะที่กลุ่มยานพาหนะขนส่งอื่นๆ เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากการที่สหรัฐฯ มีอัตราการนำเข้าลดลง ซึ่งอยู่ที่ประมาณร้อยละ 0.91 ต่อปี
- เมื่อพิจารณาผลจากปัจจัยด้านสินค้า กลุ่มยานพาหนะขนส่งอื่นๆ เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากการที่ไทยสามารถส่งสินค้าประเภทที่สหรัฐฯ มีความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้นมากที่สุด ซึ่งอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 57.38 ต่อปี ในขณะที่กลุ่มเคมีภัณฑ์เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากการที่ไทยยังส่งสินค้าประเภทที่สหรัฐฯ มีอัตราการนำเข้าลดลง ซึ่งอยู่ที่ประมาณร้อยละ 18.80 ต่อปี
- เมื่อพิจารณาผลจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน กลุ่มยานยนต์เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากการที่ไทยมีขีดความสามารถที่สูงขึ้นมากที่สุด ซึ่งอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 14.61 ต่อปี ในขณะที่กลุ่มเครื่องหนังเป็นกลุ่มที่ได้รับ

ปัจจัยลบจากการที่ไทยมีขีดความสามารถที่ลดลง ซึ่งอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 12.44 ต่อปี

3.2.3 การแบ่งกลุ่มสินค้าเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์

ในเบื้องต้น เพื่อให้ทราบถึงสถานะของสินค้าไทยในตลาดสหรัฐฯ คณะผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มสินค้าทั้ง 15 กลุ่มออกเป็น 4 กลุ่มตามการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากปัจจัยด้านสินค้าและปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน ดังต่อไปนี้ (ดูภาพที่ 3.3 ประกอบ)

ภาพที่ 3.3 สถานะของสินค้าไทยในตลาดสหรัฐฯ ในช่วงปี 2543-2547

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของสหรัฐฯ จาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

หมายเหตุ: ขนาดของฟองวงกลมแทนมูลค่าการนำเข้าโดยเปรียบเทียบในปี 2547

- “กลุ่มดาวรุ่ง” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากทั้ง 2 ปัจจัย สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มโลหะอื่นๆ กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน กลุ่มยานพาหนะขนส่งอื่นๆ และกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นเพียงร้อยละ 7.58 ของมูลค่าการส่งออกไปสหรัฐฯ รวมทั้งหมด
- “กลุ่มดาวโรย” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากปัจจัยด้านสินค้า แต่ได้รับปัจจัยลบจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม กลุ่มกระดาษและการพิมพ์ มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 8.76 ของมูลค่าการส่งออกไปสหรัฐฯ รวมทั้งหมด

- “กลุ่มเสียโอกาสทางการตลาด” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากปัจจัยด้านสินค้า แต่ได้รับปัจจัยบวกจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มเคมีภัณฑ์ กลุ่มพลาสติก และกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 41.21 ของมูลค่าการส่งออกไปสหรัฐฯ รวมทั้งหมด
- “กลุ่มถดถอย” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากทั้ง 2 ปัจจัย สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มอาหารแปรรูป กลุ่มสิ่งทอ กลุ่มเครื่องหนัง กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ กลุ่มเหล็ก และกลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์ มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 32.31 ของมูลค่าการส่งออกไปสหรัฐฯ รวมทั้งหมด

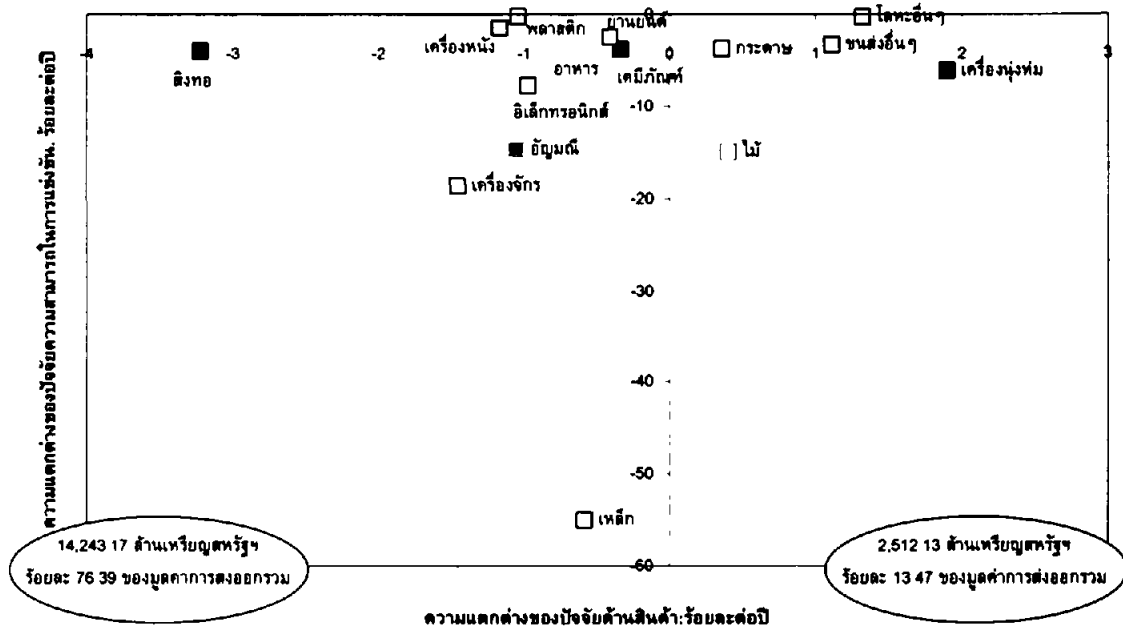
3.2.4 การแข่งขันกับจีน

ดังได้กล่าวไว้ข้างต้นว่าในช่วงปี 2543 ถึงปี 2547 ไทยมีแนวโน้มสูญเสียส่วนแบ่งตลาดให้กับประเทศคู่แข่ง จากการวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่าจีนถือเป็นประเทศคู่แข่งที่สำคัญ (ดูตารางที่ 3.3 และ 2.4 ประกอบ) คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ต่อในแต่ละกลุ่มสินค้า เปรียบเทียบศักยภาพของสินค้าไทยกับสินค้าจีน เพื่อให้เห็นภาพว่าสินค้าไทยได้เปรียบหรือเสียเปรียบสินค้าจีนจากปัจจัยด้านสินค้าและปัจจัยความสามารถในการแข่งขันมากนักน้อยเพียงใด

จากภาพที่ 3.4 หากพิจารณาปัจจัยด้านสินค้า จะเห็นได้ว่าสินค้าไทยส่วนใหญ่เป็นรองสินค้าจีน มีเพียงกลุ่มเครื่องนุ่งห่ม กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ กลุ่มกระดาษและการพิมพ์ กลุ่มโลหะอื่นๆ และกลุ่มยานพาหนะอื่นๆ เท่านั้นที่ไทยได้เปรียบจีน แต่อย่างไรก็ตาม มูลค่าการส่งออกของสินค้าใน 5 กลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นเพียงร้อยละ 13.47 ของมูลค่าการส่งออกไปสหรัฐฯ รวมทั้งหมดเท่านั้น

หากพิจารณาปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน พบว่าสินค้าไทยทุกกลุ่มไม่สามารถแข่งขันสู้กับสินค้าจีนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของไทยอย่างกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มอาหารแปรรูป กลุ่มสิ่งทอ กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม และกลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์

ภาพที่ 3.4 การเปรียบเทียบตำแหน่งของสินค้าส่งออกของไทยและจีนในตลาดสหรัฐฯ ในช่วงปี 2543-2547

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของสหรัฐฯ จาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

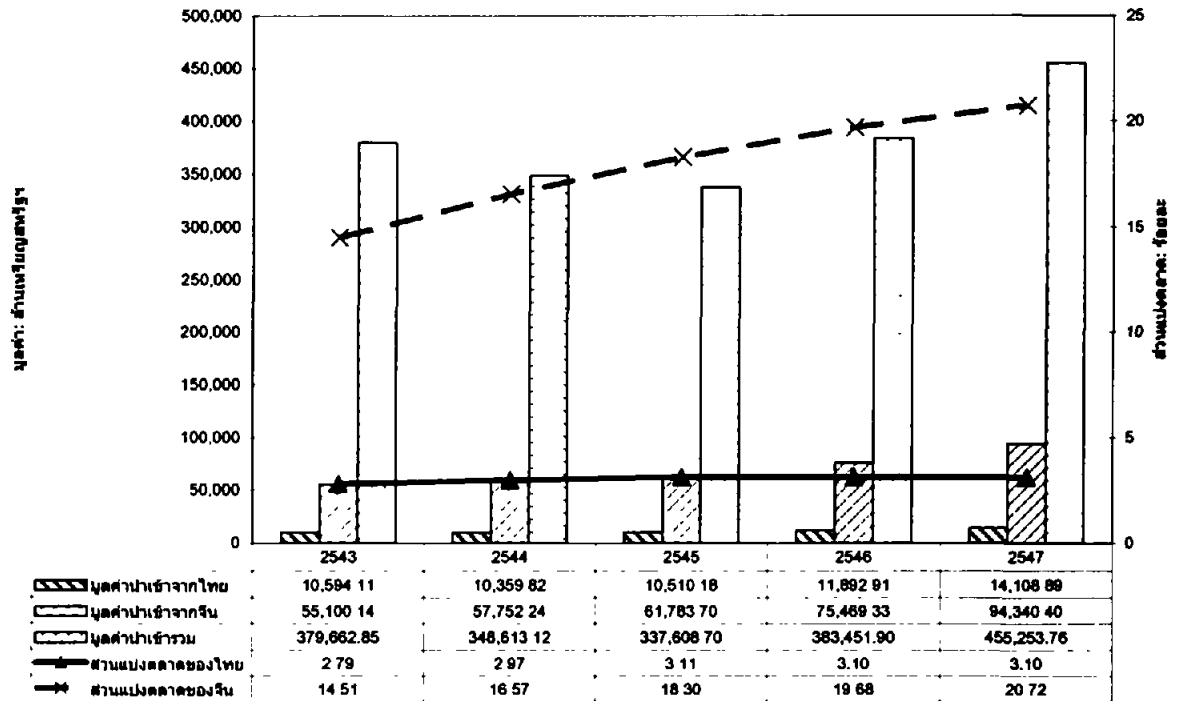
3.3 การวิเคราะห์สถานการณ์การแข่งขันในตลาดญี่ปุ่น

3.3.1 ภาพรวมการนำเข้าสินค้า

ในช่วงปี 2543 ถึง 2547 ญี่ปุ่นมีอัตราการนำเข้าสินค้าขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับตลาดสหรัฐฯ คือจากประมาณ 379.66 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2543 เป็นประมาณ 455.25 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2547 แม้ว่าจะมีการนำเข้าลดลงในปี 2544-2545 เล็กน้อยก็ตาม

โดยภาพรวมแล้ว ญี่ปุ่นนำเข้าสินค้าจากไทยมากเป็นอันดับที่ 11 ประเทศคู่แข่งที่ส่งออกสินค้านำเข้าญี่ปุ่นสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน สหรัฐฯ เกาหลีใต้ อินโดนีเซีย และออสเตรเลีย ภาพที่ 3.5 แสดงแนวโน้มของมูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาดของไทยและประเทศคู่แข่งสำคัญอย่างจีนในช่วงปี 2543-2547 ในขณะที่ตารางที่ 3.5 สรุปอันดับและมูลค่าการนำเข้าสินค้าของญี่ปุ่นจากประเทศต่างๆ ที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ญี่ปุ่นได้ทำหรือกำลังเจรจาเพื่อจัดทำความตกลงการค้าเสรีด้วย

ภาพที่ 3.5 แนวโน้มมูลค่าการนำเข้าของญี่ปุ่นและส่วนแบ่งตลาดของไทยและจีน
ในช่วงปี 2543-2547

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของญี่ปุ่นจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

ตารางที่ 3.5 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของญี่ปุ่นจากประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญในช่วงปี 2543-2547

ประเทศ	อันดับ	มูลค่าการนำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)					ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)				
		2543	2544	2545	2546	2547	2543	2544	2545	2546	2547
จีน	1	55,100.14	57,752.24	61,783.70	75,469.33	94,340.40	14.51	16.57	18.30	19.68	20.72
สหรัฐฯ	2	72,509.12	63,632.80	58,808.21	59,994.80	63,702.08	19.10	18.25	17.42	15.65	13.99
เกาหลีใต้	3	20,446.40	17,164.19	15,484.61	17,902.66	22,046.48	5.39	4.92	4.59	4.67	4.84
อินโดนีเซีย	4	16,379.64	14,840.49	14,183.11	16,468.10	18,702.45	4.31	4.26	4.20	4.29	4.11
ออสเตรเลีย	5	14,800.45	14,431.50	14,018.04	15,078.83	19,454.40	3.90	4.14	4.15	3.93	4.27
มาเลเซีย	10	14,492.72	12,832.52	11,203.79	12,603.26	14,117.95	3.82	3.68	3.32	3.29	3.10
ไทย	11	10,594.11	10,359.82	10,510.18	11,892.91	14,108.89	2.79	2.97	3.11	3.10	3.10
ฟิลิปปินส์	13	7,198.91	6,401.60	6,540.02	7,048.81	8,252.52	1.90	1.84	1.94	1.84	1.81
สิงคโปร์	19	6,432.68	5,372.62	5,011.00	5,435.10	6,291.72	1.69	1.54	1.48	1.42	1.38
ชิลี	27	2,841.88	2,426.80	2,148.54	2,628.42	4,180.53	0.75	0.70	0.64	0.69	0.92
เม็กซิโก	33	2,384.58	2,002.66	1,799.73	1,782.22	2,172.02	0.63	0.57	0.53	0.46	0.48
รวมทุกประเทศในโลก		379,662.85	348,613.12	337,608.70	383,451.90	455,253.76	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของญี่ปุ่นจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

หากพิจารณาในด้านมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ในช่วงปี 2543 ถึงปี 2547 (ดูตารางที่ 3.6 ประกอบ) ไทยสามารถส่งออกสินค้าไปยังตลาดญี่ปุ่นได้เพิ่มขึ้นประมาณ 3,514.77 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นถึงร้อยละ 8.29 ต่อปีโดยเฉลี่ย การขยายตัวของมูลค่าการส่งออกของไทยที่เกิดขึ้นนี้ได้รับอานิสงส์มาจากการที่ญี่ปุ่นมีความต้องการนำเข้าโดยรวมเพิ่มสูงขึ้น อัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าโดยรวมของญี่ปุ่นนี้มีค่าประมาณร้อยละ 4.98 ต่อปีโดยเฉลี่ย ซึ่งใกล้เคียงกับอัตราการขยายตัวของสหรัฐ นอกจากนี้ ไทยยังสามารถเพิ่มส่วนแบ่งตลาดของไทยในตลาดญี่ปุ่นได้มากขึ้นจากร้อยละ 2.79 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 3.10 ในปี 2547

ตารางที่ 3.6 การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่เปรียบเทียบกันภาพรวมการแข่งขันทางการค้าระหว่างไทยและจีนในตลาดญี่ปุ่นในช่วงปี 2543-2547

ประเทศ	ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)		มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐ)			อัตราการขยายตัวของ การส่งออก โดยเฉลี่ย (ร้อยละต่อปี)	ปัจจัยที่ช่วยให้การส่งออกขยายตัว (ร้อยละต่อปี)		
	2543	2547	2543	2547	เปลี่ยนแปลง		อุปสงค์ ของ ตลาด	ปัจจัย ด้าน สินค้า	ปัจจัย ความสามารถในการแข่งขัน
ไทย	2.79	3.10	10,594.11	14,108.88	3,514.77	8.29	4.98	-0.32	3.64
จีน	14.51	20.72	55,100.15	94,340.41	39,240.25	17.80	4.98	-1.21	14.03

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของญี่ปุ่นจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

เมื่อใช้หลักการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ เพื่อวิเคราะห์ว่าการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของการส่งออกสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งเกิดขึ้นจากปัจจัยใดบ้าง (ดูตารางที่ 3.6 ประกอบ) พบว่าการที่ไทยมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นดังกล่าว เป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งมีผลทำให้ไทยส่งออกได้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 3.64 ต่อปีโดยเฉลี่ย แต่อย่างไรก็ตาม การได้รับปัจจัยลบจากปัจจัยด้านสินค้า ซึ่งคือการที่สินค้าที่ไทยส่งออกไปยังญี่ปุ่นส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ญี่ปุ่นต้องการนำเข้าในอัตราที่น้อยกว่าอัตราการขยายตัวโดยรวม มีผลทำให้ไทยส่งออกได้ลดลงเล็กน้อยกว่าที่ควรจะเป็นร้อยละ 0.32 ต่อปีโดยเฉลี่ย

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในตลาดญี่ปุ่นสินค้าไทยยังสามารถแข่งขันกับสินค้าจากประเทศคู่แข่งทางการค้าต่างๆ ได้ ไม่เหมือนกรณีการแข่งขันในตลาดสหรัฐ แต่อย่างไรก็ตาม หากเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญอย่างจีน ระดับความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของไทยในภาพรวมไม่สามารถเทียบได้กับจีนได้ทั้งในตลาดญี่ปุ่นและตลาดสหรัฐ

จากตารางที่ 3.6 จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าปัจจัยหลักที่มีส่วนช่วยให้สินค้าจีนสามารถครองส่วนแบ่งตลาดได้มากขึ้นคือปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือสินค้า

จีนมีราคาโดยเปรียบเทียบต่ำกว่าสินค้าจากประเทศอื่น ปัจจัยดังกล่าวมีส่วนช่วยให้การส่งออกจีนขยายตัวได้สูงถึงร้อยละ 14.03 ต่อปีโดยเฉลี่ย แต่อย่างไรก็ตาม สินค้าจีนก็ได้รับปัจจัยลบจากปัจจัยด้านสินค้าเช่นเดียวกับไทย และผลจากปัจจัยลบดังกล่าวอยู่ในระดับที่แตกต่างจากไทยเล็กน้อย คืออยู่ในระดับที่มีส่วนทำให้การส่งออกหดตัวลงร้อยละ 1.21 ต่อปีโดยเฉลี่ย

ด้วยปัจจัยทั้งสองทำให้จีนสามารถส่งออกสินค้าไปยังญี่ปุ่นได้มากขึ้น ทั้งในด้านมูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาด โดยเมื่อเปรียบเทียบกับไทยแล้ว จีนสามารถส่งออกได้มากกว่าไทยถึงประมาณ 5-6 เท่า

3.3.2 การนำเข้าสินค้ารายสาขา

หลังจากที่ได้สรุปภาพรวมการส่งออกสินค้าจากไทยไปญี่ปุ่นในภาพรวมแล้ว ในหัวข้อนี้คณะผู้วิจัยจะได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการค้าเป็นรายกลุ่มสินค้า โดยจะได้ทำการวิเคราะห์กับ 15 กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมหลักตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งครอบคลุมถึงร้อยละ 84.42 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดจากไทยไปญี่ปุ่นในปี 2547

กลุ่มสินค้าสำคัญที่มีมูลค่าการส่งออกจากไทยไปญี่ปุ่นสูง ได้แก่ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มอาหารแปรรูป กลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์ และกลุ่มเคมีภัณฑ์ (ดูตารางที่ 3.7 ประกอบ)

เมื่อพิจารณามูลค่าการค้าตามกลุ่มอุตสาหกรรมในช่วงปี 2543 ถึง 2547 พบว่าไทยสามารถส่งออกสินค้าไปยังญี่ปุ่นได้มากขึ้นในเกือบทุกกลุ่มสินค้า มีเพียงสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่ม กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ และกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับเท่านั้นที่ไทยส่งออกได้ลดลง การขยายตัวในลักษณะดังกล่าวจึงทำให้มูลค่าการส่งออกทั้งหมดในภาพรวมยังสามารถขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นได้

กลุ่มที่มีอัตราการขยายตัวของการส่งออกมากที่สุดคือ กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน ซึ่งมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ 22.40 ต่อปี สินค้าในกลุ่มนี้ที่มีอัตราการขยายตัวสูงสุดคือรถที่มีเครื่องยนต์แบบลูกสูบขนาด 1,000-1,500 ซีซี (HS 870322) ส่วนกลุ่มที่มีอัตราการหดตัวของ การส่งออกมากที่สุดคือ กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งมีมูลค่าลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 4.32 ต่อปี สินค้าในกลุ่มนี้ที่มีอัตราการหดตัวสูงสุดคือชุดนอนชายถักด้วยผ้าฝ้าย (HS 610721)

หากพิจารณาในด้านส่วนแบ่งตลาด พบว่ามี 6 กลุ่มสินค้าที่มีส่วนแบ่งตลาดลดลง อันได้แก่ กลุ่มอาหารแปรรูป กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ กลุ่มพลาสติก กลุ่มโลหะอื่นๆ และกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ ในขณะที่กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์และกลุ่มเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ ซึ่ง

เป็นกลุ่มที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุดในอันดับต้นๆ มีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นสูงขึ้น จึงทำให้ส่วนแบ่งตลาดโดยรวมของไทยมีค่าเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

และเป็นที่น่าสังเกตว่า ในทั้ง 9 กลุ่มสินค้าที่ไทยมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นนั้น ไทยสามารถส่งออกไปยังญี่ปุ่นได้ในอัตราที่สูงกว่าอัตราการนำเข้าเฉลี่ยที่ญี่ปุ่นนำเข้าจากประเทศอื่นๆ ทั่วโลก

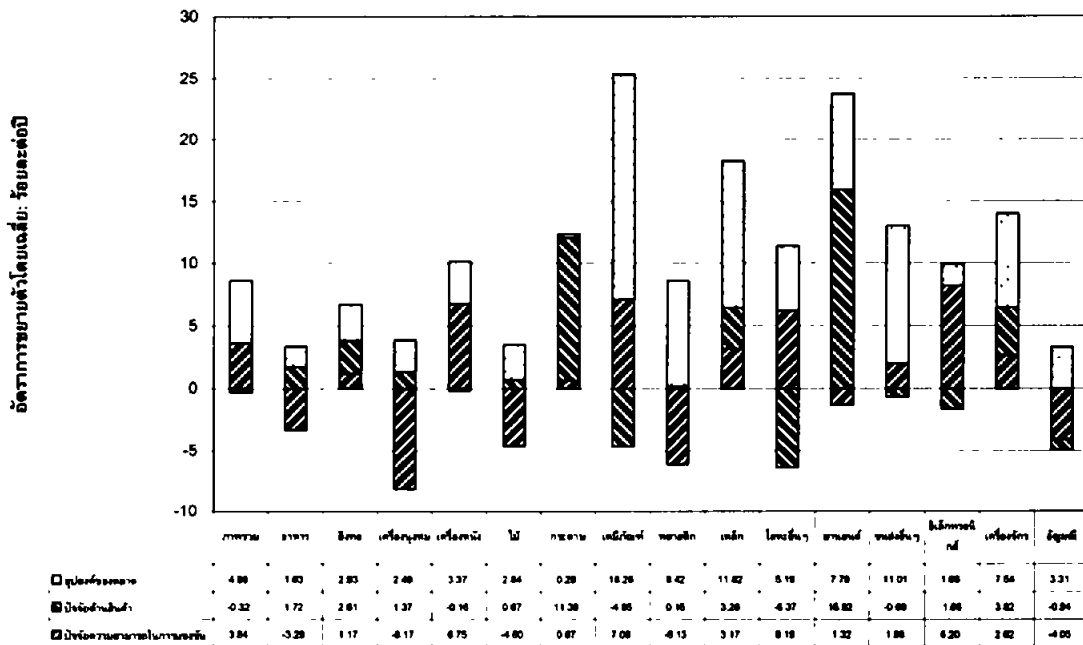
ตารางที่ 3.7 มูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาดของไทยและจีนรายกลุ่มสินค้าในตลาดญี่ปุ่นในช่วงปี 2543-2547

กลุ่มสินค้า	ไทย						จีน					
	ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)		มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)		ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)		มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)		ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)		มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	
	2543	2547	2543	2547	2543	2547	2543	2547	2543	2547	2543	2547
ภาพรวม	2.79	3.10	10,594.11	14,108.88	3,514.77	20.72	55,100.15	94,340.41	39,240.25			
อาหาร	7.44	7.00	2,236.92	2,242.37	5.45	17.81	4,391.73	5,704.99	1,313.26			
สิ่งทอ	2.05	2.32	225.28	285.77	60.48	68.72	6,619.78	8,448.87	1,829.09			
เครื่องนุ่งห่ม	1.41	1.06	199.40	164.94	-34.46	79.65	10,590.39	12,421.00	1,830.61			
เครื่องหนัง	1.16	1.43	72.26	101.07	28.81	56.35	3,213.55	3,976.63	763.09			
ไม้	3.85	3.31	475.18	454.54	-20.64	22.25	1,712.70	3,058.00	1,345.30			
กระดาษ	0.65	0.96	32.16	48.06	15.90	11.82	220.84	589.00	368.16			
เคมีภัณฑ์	3.14	3.31	758.52	1,386.17	627.65	10.04	1,760.72	4,198.18	2,437.47			
พลาสติก	5.56	4.57	306.12	336.00	29.88	24.31	863.16	1,787.76	924.60			
เหล็ก	3.98	4.67	321.74	556.64	234.90	29.83	1,617.31	3,553.82	1,936.51			
โลหะอื่นๆ	0.95	0.94	123.25	147.95	24.70	10.03	650.13	1,576.63	926.49			
ยานยนต์	2.07	2.99	207.78	393.92	186.14	4.53	204.27	597.75	393.48			
ขนส่งอื่นๆ	0.48	0.50	28.41	42.40	13.99	8.89	399.66	760.55	360.89			
อิเล็กทรอนิกส์	4.21	5.24	2,606.72	3,464.02	857.31	32.34	6,730.47	21,374.67	14,644.20			
เครื่องจักร	4.86	5.82	1,358.34	2,117.92	759.58	30.86	5,633.68	11,229.64	5,595.97			
อัญมณี	7.02	5.78	180.73	168.56	-12.16	3.68	53.46	107.46	53.99			

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของญี่ปุ่นจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

เมื่อใช้หลักการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ เพื่อวิเคราะห์ว่าการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของการส่งออกสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งเกิดขึ้นจากปัจจัยใดบ้าง (ดูภาพที่ 3.6 ประกอบ) ได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3.6 ปัจจัยที่ช่วยให้การส่งออกสินค้าไทยไปญี่ปุ่นขยายตัวในช่วงปี 2543-2547

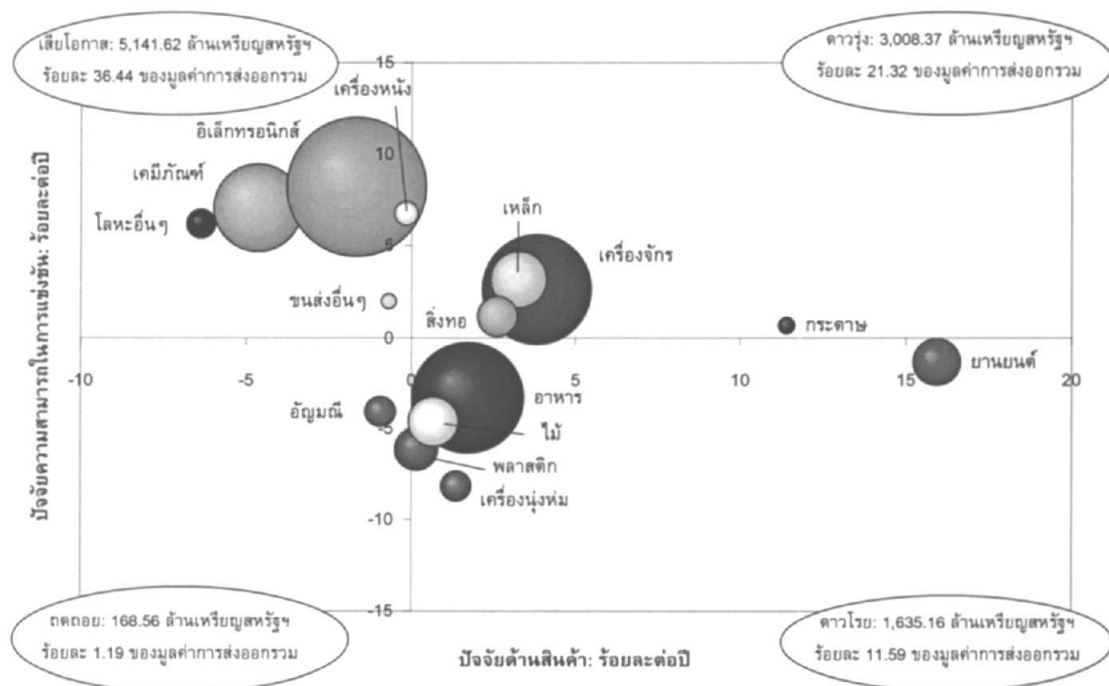
ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของญี่ปุ่นจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

- เมื่อพิจารณาผลจากอุปสงค์ของตลาด กลุ่มสินค้าทั้งหมดเป็นกลุ่มที่ญี่ปุ่นมีความต้องการนำเข้าโดยรวมมากขึ้น กลุ่มเคมีภัณฑ์เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากการที่ญี่ปุ่นมีความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้นมากที่สุด ซึ่งอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 18.28 ต่อปี
- เมื่อพิจารณาผลจากปัจจัยด้านสินค้า กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนเป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากการที่ไทยสามารถส่งสินค้าประเภทที่ญี่ปุ่นมีความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้นมากที่สุด ซึ่งอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 15.92 ต่อปี ในขณะที่กลุ่มโลหะอื่นๆ เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากการที่ไทยยังส่งสินค้าประเภทที่ญี่ปุ่นมีอัตราการนำเข้าลดลง ซึ่งอยู่ที่ประมาณร้อยละ 6.37 ต่อปี
- เมื่อพิจารณาผลจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์และกลุ่มเคมีภัณฑ์เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากการที่ไทยมีขีดความสามารถที่สูงขึ้นมากที่สุด ซึ่งอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 8.20 และ 7.06 ต่อปี ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มเครื่องนุ่งห่มเป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากการที่ไทยมีขีดความสามารถที่ลดลง ซึ่งอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 8.17 ต่อปี

3.3.3 การแบ่งกลุ่มสินค้าเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์

ในเบื้องต้น เพื่อให้ทราบถึงสถานะของสินค้าไทยในตลาดญี่ปุ่น คณะผู้วิจัยได้ทำการแบ่งกลุ่มสินค้าทั้ง 15 กลุ่มออกเป็น 4 กลุ่มตามการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากปัจจัยด้านสินค้าและปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน ดังต่อไปนี้ (ดูภาพที่ 3.7 ประกอบ)

ภาพที่ 3.7 สถานะของสินค้าไทยในตลาดญี่ปุ่นในช่วงปี 2543-2547

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของญี่ปุ่นจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO
หมายเหตุ: ขนาดของฟองวงกลมแทนมูลค่าการนำเข้าโดยเปรียบเทียบในปี 2547

- “กลุ่มดาวรุ่ง” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากทั้ง 2 ปัจจัย สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มสิ่งทอ กลุ่มกระดาษและการพิมพ์ กลุ่มเหล็ก และกลุ่มเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 21.32 ของมูลค่าการส่งออกไปญี่ปุ่นรวมทั้งหมด
- “กลุ่มดาวโรย” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากปัจจัยด้านสินค้า แต่ได้รับปัจจัยลบจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มอาหารแปรรูป กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ กลุ่มพลาสติก และกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 11.59 ของมูลค่าการส่งออกไปญี่ปุ่นรวมทั้งหมด

- “กลุ่มเสียโอกาสทางการตลาด” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากปัจจัยด้านสินค้า แต่ได้รับปัจจัยบวกจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มเครื่องหนัง กลุ่มโลหะอื่นๆ กลุ่มเคมีภัณฑ์ กลุ่มยานพาหนะขนส่งอื่นๆ และกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 36.44 ของมูลค่าการส่งออกไปญี่ปุ่นรวมทั้งหมด
- “กลุ่มถดถอย” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากทั้ง 2 ปัจจัย สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 1.19 ของมูลค่าการส่งออกไปญี่ปุ่นรวมทั้งหมด

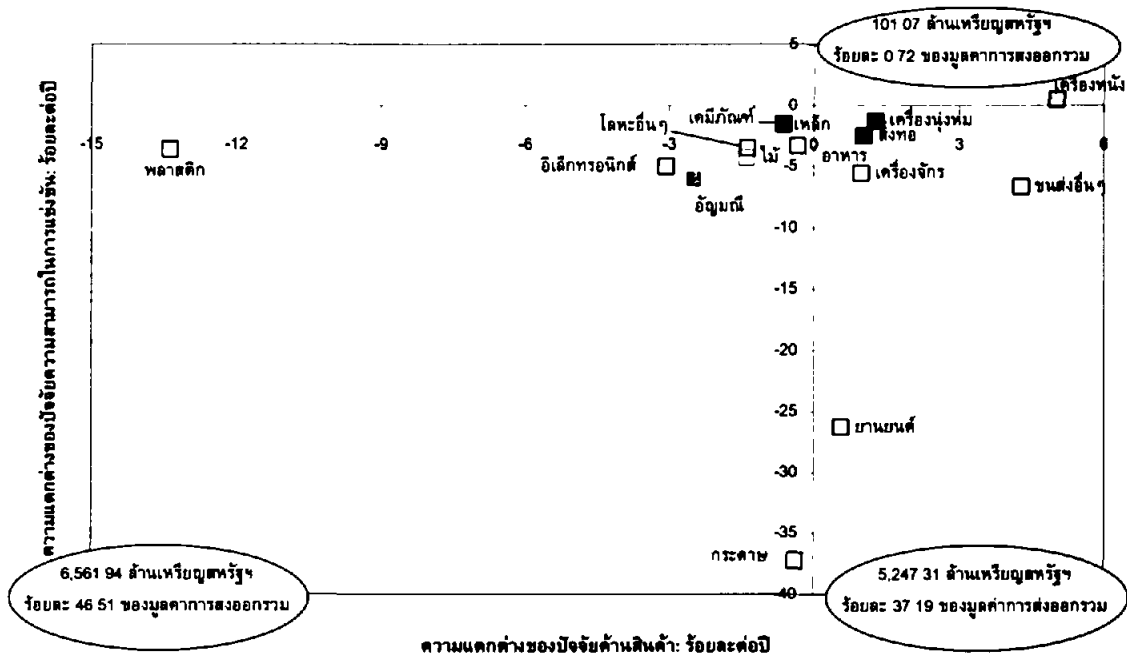
3.3.4 การแข่งขันกับจีน

ดังได้กล่าวไว้ข้างต้นว่าในช่วงปี 2543 ถึงปี 2547 ไทยมีแนวโน้มสูญเสียส่วนแบ่งตลาดให้กับประเทศคู่แข่ง จากการวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่าจีนถือเป็นประเทศคู่แข่งที่สำคัญ (ดูตารางที่ 3.6 และ 2.7 ประกอบ) คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ต่อในแต่ละกลุ่มสินค้าเปรียบเทียบศักยภาพของสินค้าไทยกับสินค้าจีน เพื่อให้เห็นภาพว่าสินค้าไทยได้เปรียบหรือเสียเปรียบสินค้าจีนจากปัจจัยด้านสินค้าและปัจจัยความสามารถในการแข่งขันมากน้อยเพียงใด

จากภาพที่ 3.8 หากพิจารณาปัจจัยด้านสินค้า จะเห็นได้ว่าสินค้าไทยได้เปรียบสินค้าจีนในบางรายการ ซึ่งได้แก่ กลุ่มอาหารแปรรูป กลุ่มสิ่งทอ กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม กลุ่มเครื่องหนัง กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน กลุ่มยานพาหนะขนส่งอื่นๆ และกลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์ มูลค่าการส่งออกของสินค้าใน 6 กลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 37.19 ของมูลค่าการส่งออกไปญี่ปุ่นรวมทั้งหมด

หากพิจารณาปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน พบว่ามีเพียงกลุ่มเครื่องหนังเท่านั้นที่ไทยสามารถแข่งขันสู้กับสินค้าจีนได้ มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นเพียงร้อยละ 0.72 ของมูลค่าการส่งออกไปญี่ปุ่นรวมทั้งหมด เท่านั้น

ภาพที่ 3.8 การเปรียบเทียบตำแหน่งของสินค้าส่งออกของไทยและจีนในตลาดญี่ปุ่น
ในช่วงปี 2543-2547

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของญี่ปุ่นจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

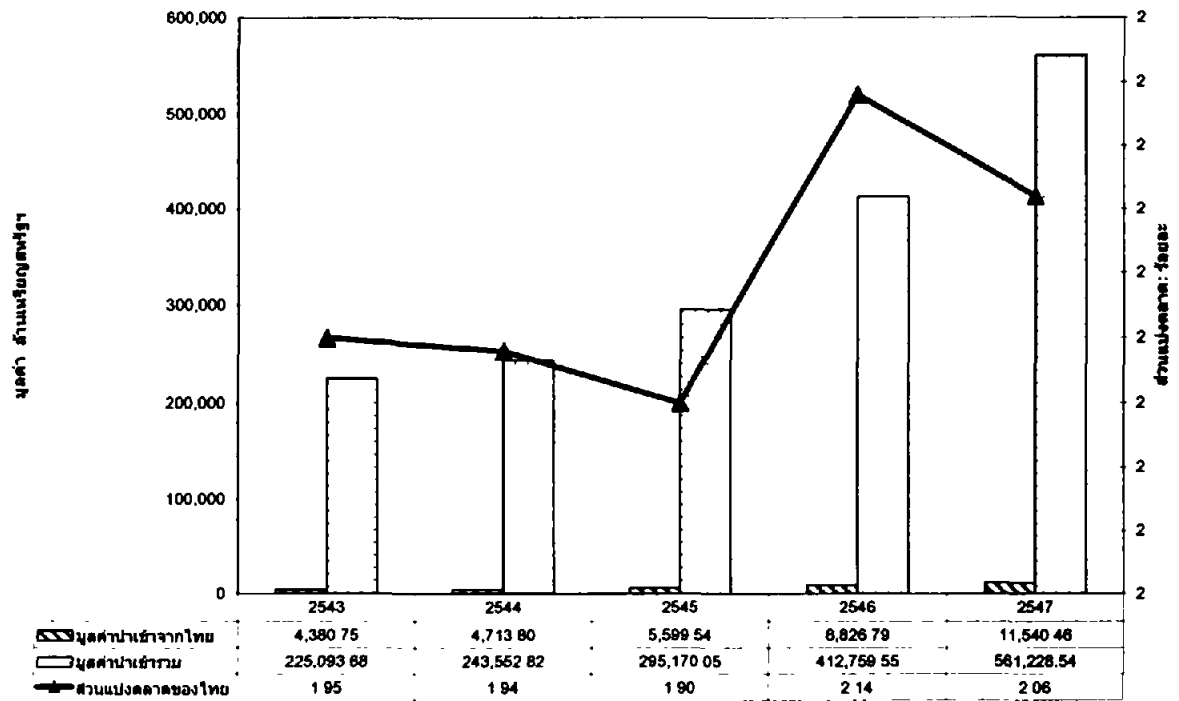
3.4 การวิเคราะห์สถานการณ์การแข่งขันในตลาดจีน

3.4.1 ภาพรวมการนำเข้าสินค้า

ในช่วงปี 2543 ถึง 2547 จีนมีอัตราการนำเข้าสินค้าขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง คือจากประมาณ 225.09 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2543 เป็นประมาณ 561.23 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2547

โดยภาพรวมแล้ว จีนนำเข้าสินค้าจากไทยมากเป็นอันดับที่ 12 ประเทศคู่แข่งที่ส่งออกสินค้านำเข้าจีนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ญี่ปุ่น ไต้หวัน เกาหลีใต้ สหรัฐฯ และเยอรมนี ภาพที่ 3.9 แสดงแนวโน้มของมูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาดของไทยในช่วงปี 2543-2547 ในขณะที่ตารางที่ 3.8 สรุปอันดับและมูลค่าการนำเข้าสินค้าของจีนจากประเทศต่างๆ ที่สำคัญ

ภาพที่ 3.9 แนวโน้มมูลค่าการนำเข้าของเงินและส่วนแบ่งตลาดของไทยในช่วงปี 2543-2547

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของเงินจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

ตารางที่ 3.8 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของเงินจากประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญในช่วงปี 2543-2547

ประเทศ	อันดับ	มูลค่าการนำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)										ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)				
		2543	2544	2545	2546	2547	2543	2544	2545	2546	2547					
ญี่ปุ่น	1	41,509.63	42,787.26	53,465.95	74,148.08	94,326.69	18.44	17.57	18.11	17.96	18.11	17.96	16.81			
ไต้หวัน	2	25,493.52	27,338.72	38,061.44	49,360.56	64,759.28	11.33	11.22	12.89	11.96	12.89	11.96	11.54			
เกาหลีใต้	3	23,207.36	23,376.90	28,567.97	43,128.02	62,234.06	10.31	9.60	9.68	10.45	10.31	10.45	11.09			
สหรัฐฯ	4	22,374.51	26,217.33	27,261.06	33,944.11	44,747.82	9.94	10.76	9.24	8.22	9.24	8.22	7.97			
เยอรมนี	5	10,408.67	13,772.14	16,416.37	24,291.84	30,355.97	4.62	5.65	5.56	5.89	5.56	5.89	5.41			
มาเลเซีย	7	5,479.95	6,203.93	9,296.25	13,986.36	18,174.69	2.43	2.55	3.15	3.39	3.15	3.39	3.24			
ฮ่องกง	8	9,428.97	9,422.45	10,726.20	11,118.62	11,796.68	4.19	3.87	3.63	2.69	3.63	2.69	2.10			
สิงคโปร์	10	5,059.58	5,128.23	7,046.50	10,484.80	13,994.42	2.25	2.11	2.39	2.54	2.39	2.54	2.49			
ออสเตรเลีย	11	5,023.95	5,425.86	5,850.50	7,300.00	11,552.43	2.23	2.23	1.98	1.77	1.98	1.77	2.06			
ไทย	12	4,380.75	4,713.80	5,599.54	8,826.79	11,540.46	1.95	1.94	1.90	2.14	1.90	2.14	2.06			
อินโดนีเซีย	14	4,401.92	3,887.85	4,508.30	5,746.93	7,215.63	1.96	1.60	1.53	1.39	1.53	1.39	1.29			
ฟิลิปปินส์	17	1,677.29	1,945.18	3,217.13	6,306.79	9,059.40	0.75	0.80	1.09	1.53	1.09	1.53	1.61			
อินเดีย	21	1,353.45	1,699.07	2,273.83	4,251.33	7,677.98	0.60	0.70	0.77	1.03	0.77	1.03	1.37			
เวียดนาม	34	929.13	1,010.77	1,115.87	1,456.68	2,481.95	0.41	0.42	0.38	0.35	0.38	0.35	0.44			
รวมทุกประเทศในโลก		225,093.68	243,552.82	295,170.05	412,759.55	561,228.54	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00			

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของเงินจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

หากพิจารณาในด้านมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับจีน ในช่วงปี 2543 ถึงปี 2547 (ดูตารางที่ 3.9 ประกอบ) ไทยสามารถส่งออกสินค้าไปยังตลาดจีนได้เพิ่มขึ้นประมาณ 7,159.62 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือคิดเป็นถึงร้อยละ 40.86 ต่อปีโดยเฉลี่ย การขยายตัวของมูลค่าการส่งออกของไทยที่เกิดขึ้นนี้ได้รับอานิสงส์มาจากการที่จีนมีความต้องการนำเข้าโดยรวมเพิ่มสูงขึ้น อัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าโดยรวมของจีนนี้มีค่าประมาณเฉลี่ยร้อยละ 37.33 ต่อปี ซึ่งมีค่าสูงกว่าอัตราการขยายตัวของสหรัฐฯ และญี่ปุ่นถึงประมาณ 8 เท่า นอกจากนี้ ไทยยังสามารถเพิ่มส่วนแบ่งตลาดของไทยในตลาดจีนได้มากขึ้นจากร้อยละ 1.95 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 2.06 ในปี 2547

ตารางที่ 3.9 การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่เพื่อวิเคราะห์ภาพรวมการแข่งขันทางการค้าของไทยในตลาดจีนในช่วงปี 2543-2547

ประเทศ	ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)		มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)			อัตราการขยายตัวของการส่งออกโดยเฉลี่ย (ร้อยละต่อปี)	ปัจจัยที่ช่วยให้การส่งออกขยายตัว (ร้อยละต่อปี)		
	2543	2547	2543	2547	เปลี่ยนแปลง		อุปสงค์ของตลาด	ปัจจัยด้านสินค้า	ปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน
ไทย	1.95	2.06	4,380.73	11,540.35	7,159.62	40.86	37.33	-1.48	5.01

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของจีนจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

เมื่อใช้หลักการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ เพื่อวิเคราะห์ว่าการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของการส่งออกสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งเกิดขึ้นจากปัจจัยใดบ้าง (ดูตารางที่ 3.9 ประกอบ) พบว่าการที่ไทยมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นดังกล่าวเป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งมีผลทำให้ไทยส่งออกได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.01 ต่อปี แต่อย่างไรก็ตาม จากการที่ไทยได้รับผลลบจากปัจจัยด้านสินค้า ซึ่งคือการที่สินค้าที่ไทยส่งออกไปยังจีนส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่จีนต้องการนำเข้าในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราการขยายตัวโดยรวม ทำให้ไทยส่งออกได้ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 1.48 ต่อปี

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในตลาดจีนสินค้าไทยยังสามารถแข่งขันกับสินค้าจากประเทศคู่แข่งทางการค้าต่าง ๆ ได้ เช่นเดียวกับกรณีการแข่งขันในตลาดญี่ปุ่น แต่ต่างจากกรณีการแข่งขันในตลาดสหรัฐฯ

3.4.2 การนำเข้าสินค้ารายสาขา

หลังจากที่ได้สรุปภาพรวมการส่งออกสินค้าจากไทยไปจีนแล้ว ในหัวข้อนี้ คณะผู้วิจัย จะวิเคราะห์ข้อมูลการค้าเป็นรายกลุ่มสินค้า โดยจะวิเคราะห์กับ 15 กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมหลัก ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งครอบคลุมถึงร้อยละ 90.62 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดจากไทย ไปจีนในปี 2547

กลุ่มสินค้าสำคัญที่มีมูลค่าการส่งออกจากไทยไปจีนสูง ได้แก่ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่ม เคมีภัณฑ์ และกลุ่มพลาสติก (ดูตารางที่ 3.10 ประกอบ)

เมื่อพิจารณามูลค่าการค้าตามกลุ่มอุตสาหกรรมในช่วงปี 2543 ถึง 2547 พบว่าไทย สามารถส่งออกสินค้าไปยังจีนได้มากขึ้นในเกือบทุกกลุ่มสินค้า มีเพียงสินค้าในกลุ่มกระดาษและการพิมพ์เพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่ไทยส่งออกได้ลดลง การขยายตัวในลักษณะดังกล่าวจึงทำให้ มูลค่าการส่งออกทั้งหมดในภาพรวมสามารถขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น

กลุ่มที่มีอัตราการขยายตัวของการส่งออกมากที่สุดคือ กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งมีมูลค่าเพิ่ม สูงขึ้นถึงเฉลี่ยร้อยละ 163.29 ต่อปี สินค้าในกลุ่มนี้ที่มีอัตราการขยายตัวสูงสุดคือเสื้อแจ็คเก็ตและ เสื้อนอกแบบลำลองชายตัดจากเส้นใยสังเคราะห์ (HS 61033) ส่วนกลุ่มที่มีอัตราการหดตัวของ การส่งออกมากที่สุดคือ กลุ่มกระดาษและการพิมพ์ ซึ่งมีมูลค่าลดลงเฉลี่ยร้อยละ 6.90 ต่อปี สินค้า ในกลุ่มนี้ที่มีอัตราการหดตัวสูงสุดคือกระดาษรีดหรือกระดาษเคลือบด้วยเคลย์ที่ตัดเป็นแผ่นหรือเก็บ เป็นม้วนขนาดมากกว่า 150 กรัมต่อตารางเมตร (HS 481012)

หากพิจารณาในด้านส่วนแบ่งตลาด พบว่ามี 7 กลุ่มสินค้าที่มีส่วนแบ่งตลาดลดลง โดย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าการส่งออกไปยังจีนในระดับไม่สูงมากนัก ซึ่งได้แก่ กลุ่ม กระดาษและการพิมพ์ กลุ่มเหล็ก กลุ่มโลหะอื่นๆ และกลุ่มยานพาหนะขนส่งอื่นๆ รวมทั้งกลุ่ม สินค้าส่งออกที่มีมูลค่าการส่งในระดับค่อนข้างสูงอย่างกลุ่มเคมีภัณฑ์และกลุ่มพลาสติก แต่อย่างไร ก็ตาม กลุ่มสินค้าอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ที่มีมูลค่าการส่งออกสูงที่สุดยัง สามารถมีส่วนแบ่งตลาดได้เพิ่มสูงขึ้น จึงทำให้ส่วนแบ่งตลาดโดยรวมของไทยมีค่าเพิ่มสูงขึ้นตาม ไปด้วย

และเป็นที่น่าสนใจว่า อีก 8 กลุ่มสินค้าที่ไทยมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นนั้น ไทยยังสามารถ ส่งออกไปยังจีนได้ในอัตราที่สูงกว่าอัตราการนำเข้าเฉลี่ยที่จีนนำเข้าจากประเทศอื่นๆ ทั่วโลก

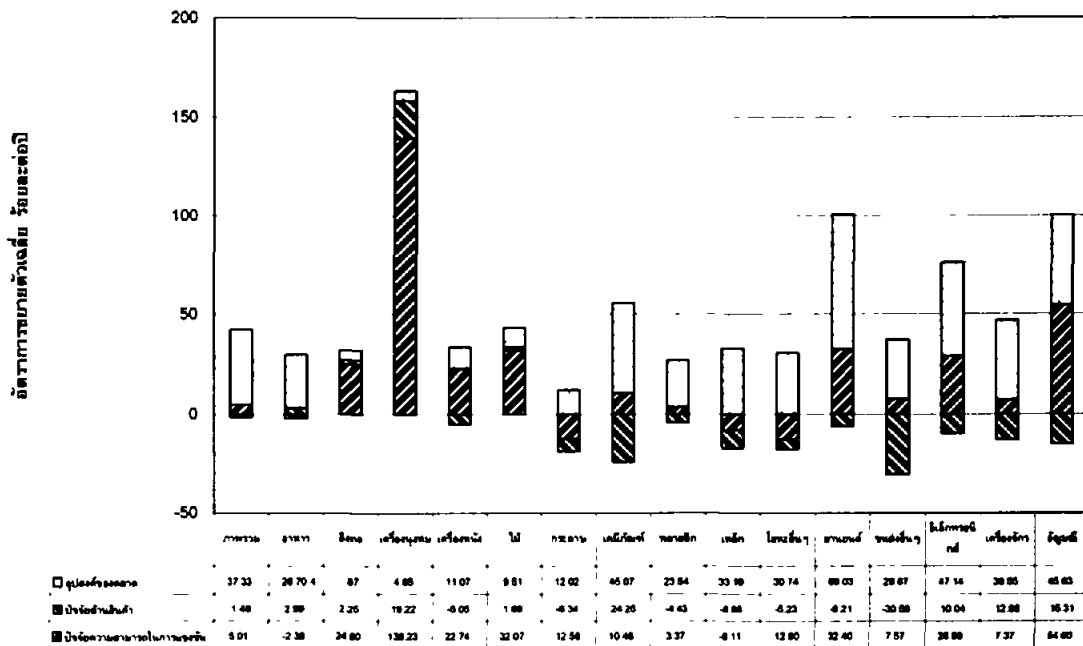
ตารางที่ 3.10 มูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาดของไทยรายกลุ่มสินค้า
ในตลาดจีนในช่วงปี 2543-2547

กลุ่มสินค้า	ไทย				
	ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)		มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)		
	2543	2547	2543	2547	เปลี่ยนแปลง
ภาพรวม	1.95	2.06	4,380.73	11,540.35	7,159.62
อาหาร	5.00	5.05	234.43	490.45	256.02
สิ่งทอ	0.96	1.82	142.47	324.39	181.91
เครื่องนุ่งห่ม	0.05	0.32	0.50	3.80	3.29
เครื่องหนัง	1.75	2.61	48.53	104.37	55.84
ไม้	4.41	8.72	98.27	268.23	169.96
กระดาษ	2.58	1.26	180.24	130.50	-49.74
เคมีภัณฑ์	4.01	3.23	788.89	1,776.68	987.79
พลาสติก	4.44	4.34	640.19	1,215.91	575.72
เหล็ก	1.09	0.77	149.73	246.73	97.00
โลหะอื่นๆ	0.42	0.28	37.44	56.32	18.88
ยานยนต์	0.30	0.38	12.37	58.97	46.60
ขนส่งอื่นๆ	0.01	0.01	0.33	0.42	0.09
อิเล็กทรอนิกส์	2.83	3.58	1,360.49	4,957.61	3,597.12
เครื่องจักร	0.94	0.86	329.75	777.69	447.94
อัญมณี	3.44	5.35	10.40	45.74	35.34

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของจีนจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

เมื่อใช้หลักการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ เพื่อวิเคราะห์ว่าการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของการส่งออกสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งเกิดขึ้นจากปัจจัยใดบ้าง (ดูภาพที่ 3.10 ประกอบ) ได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3.10 ปัจจัยที่ช่วยให้การส่งออกสินค้าไทยไปจีนขยายตัวในช่วงปี 2543-2547

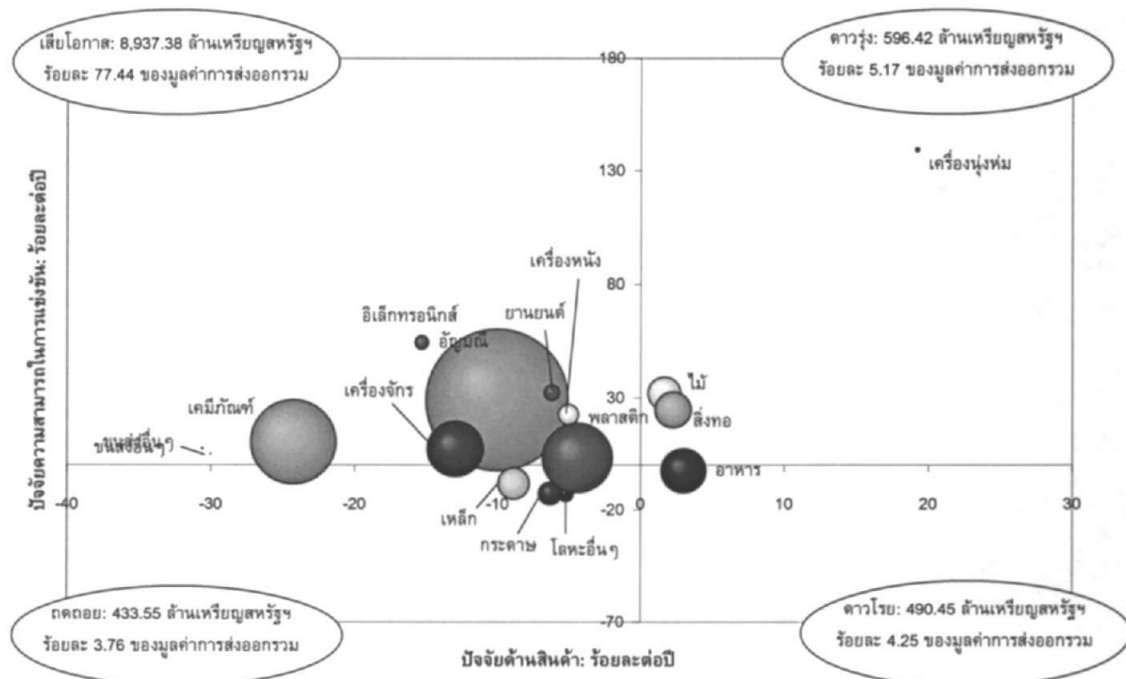
ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของเงินจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

- เมื่อพิจารณาผลจากอุปสงค์ของตลาด กลุ่มสินค้าทั้งหมดเป็นกลุ่มที่จีนมีความต้องการนำเข้าโดยรวมมากขึ้น กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนเป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากการที่จีนมีความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้นมากที่สุด ซึ่งอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 68.03 ต่อปี
- เมื่อพิจารณาผลจากปัจจัยด้านสินค้า กลุ่มสินค้าส่วนใหญ่ได้รับผลลบจากปัจจัยนี้ โดยกลุ่มยานพาหนะขนส่งอื่นๆ เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบมากที่สุดจากการที่ไทยยังส่งสินค้าประเภทที่จีนมีอัตราการนำเข้าลดลง ซึ่งอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 30.58 ต่อปี ในขณะที่กลุ่มเครื่องนุ่งห่มเป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากการที่ไทยสามารถส่งสินค้าประเภทที่จีนมีความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้นมากที่สุด ซึ่งอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 19.22 ต่อปี
- เมื่อพิจารณาผลจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน กลุ่มเครื่องนุ่งห่มเป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากการที่ไทยมีขีดความสามารถที่สูงขึ้นมากที่สุด ซึ่งอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 139.23 ต่อปี ในขณะที่กลุ่มโลหะอื่นๆ เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากการที่ไทยมีขีดความสามารถที่ลดลง ซึ่งอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 12.90 ต่อปี

3.4.3 การแบ่งกลุ่มสินค้าเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์

ในเบื้องต้น เพื่อให้ทราบถึงสถานะของสินค้าไทยในตลาดจีน คณะผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มสินค้า ทั้ง 15 กลุ่มออกเป็น 4 กลุ่มตามการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากปัจจัยด้านสินค้าและปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน ดังต่อไปนี้ (ดูภาพที่ 3.11 ประกอบ)

ภาพที่ 3.11 สถานะของสินค้าไทยในตลาดจีนในช่วงปี 2543-2547

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของจีนจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO
 หมายเหตุ: ขนาดของฟองวงกลมแทนมูลค่าการนำเข้าโดยเปรียบเทียบในปี 2547

- “กลุ่มดาวรุ่ง” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากทั้ง 2 ปัจจัย สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มสิ่งทอ กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม และกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นเพียงร้อยละ 5.17 ของมูลค่าการส่งออกไปจีนรวมทั้งหมด
- “กลุ่มดาวโรย” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากปัจจัยด้านสินค้า แต่ได้รับปัจจัยลบจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มอาหารแปรรูป มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 4.25 ของมูลค่าการส่งออกไปญี่ปุ่นรวมทั้งหมด
- “กลุ่มเสียโอกาสทางการตลาด” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากปัจจัยด้านสินค้า แต่ได้รับปัจจัยบวกจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่

กลุ่มเครื่องหนัง กลุ่มเคมีภัณฑ์ กลุ่มพลาสติก กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน กลุ่มยานพาหนะขนส่งอื่นๆ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ และกลุ่มอัญมณี มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 77.44 ของมูลค่าการส่งออกไปจีนรวมทั้งหมด

- “กลุ่มถดถอย” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากทั้ง 2 ปัจจัย สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มกระดาษและการพิมพ์ กลุ่มเหล็ก และกลุ่มโลหะอื่นๆ มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 3.76 ของมูลค่าการส่งออกไปจีนรวมทั้งหมด

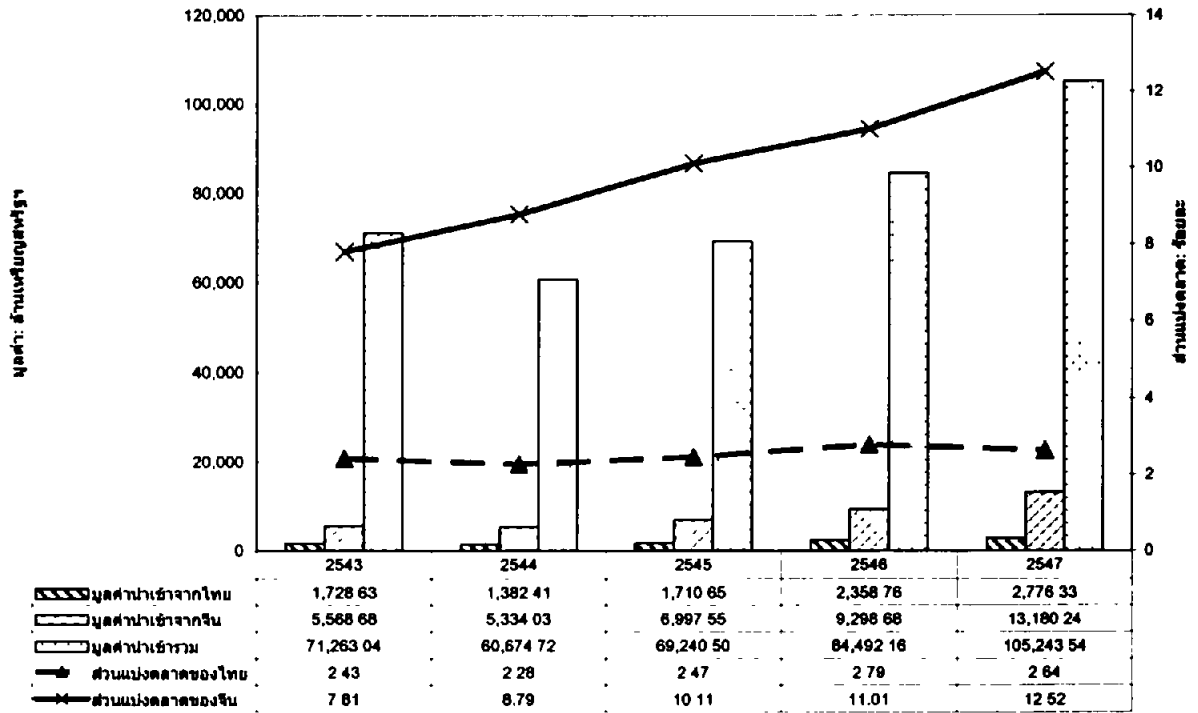
3.5 การวิเคราะห์สถานะการแข่งขันในตลาดออสเตรเลีย

3.5.1 ภาพรวมการนำเข้าสินค้า

ในช่วงปี 2543 ถึง 2547 ออสเตรเลียมีอัตราการนำเข้าสินค้าขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับตลาดสหรัฐฯ ตลาดญี่ปุ่น และตลาดจีน คือจากประมาณ 71.26 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2543 เป็นประมาณ 105.24 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2547 แม้ว่าจะมีการนำเข้าลดลงในปี 2544 เล็กน้อยก็ตาม

โดยภาพรวมแล้ว ออสเตรเลียนำเข้าสินค้าจากไทยมากเป็นอันดับที่ 14 ประเทศคู่แข่งที่ส่งออกสินค้ามายังออสเตรเลียสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น จีน เยอรมนี และสหราชอาณาจักร ภาพที่ 3.12 แสดงแนวโน้มของมูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาดของไทยและประเทศคู่แข่งสำคัญอย่างจีนในช่วงปี 2543-2547 ในขณะที่ตารางที่ 3.11 สรุปอันดับและมูลค่าการนำเข้าสินค้าของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ออสเตรเลียได้ทำหรือกำลังเจรจาเพื่อจัดทำความตกลงการค้าเสรีด้วย

ภาพที่ 3.12 แนวโน้มมูลค่าการนำเข้าของออสเตรเลียและส่วนแบ่งตลาดของ
ของไทยและจีนในช่วงปี 2543-2547

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของออสเตรเลียจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

ตารางที่ 3.11 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของออสเตรเลียจากประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญในช่วงปี 2543-2547

ประเทศ	อันดับ	มูลค่าการนำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)									
		2543	2544	2545	2546	2547	2543	2544	2545	2546	2547
สหรัฐฯ	1	14,254.88	11,131.68	12,743.47	13,561.64	15,308.88	20.00	18.35	18.40	16.05	14.55
ญี่ปุ่น	2	9,412.79	7,891.65	8,571.08	10,583.08	12,258.23	13.21	13.01	12.38	12.53	11.65
จีน	3	5,568.68	5,334.03	6,997.55	9,298.68	13,180.24	7.81	8.79	10.11	11.01	12.52
เยอรมนี	4	3,582.75	3,447.15	3,996.08	5,182.91	6,037.25	5.03	5.68	5.77	6.13	5.74
สหราชอาณาจักร	5	4,174.58	3,246.74	3,183.97	3,558.32	4,233.72	5.86	5.35	4.60	4.21	4.02
นิวซีแลนด์	6	2,739.00	2,451.98	2,654.98	3,265.24	3,819.36	3.84	4.04	3.83	3.86	3.63
สิงคโปร์	8	2,234.34	2,052.31	2,338.46	2,901.51	4,578.58	3.14	3.38	3.38	3.43	4.35
มาเลเซีย	9	2,590.54	2,016.40	2,129.59	2,828.12	4,077.78	3.64	3.32	3.08	3.35	3.87
ไทย	14	1,728.63	1,382.41	1,710.65	2,358.76	2,776.33	2.43	2.28	2.47	2.79	2.64
สหรัฐอเมริกาเม็กซิโก	28	593.05	481.04	208.10	643.55	699.08	0.83	0.79	0.30	0.76	0.66
รวมทุกประเทศในโลก		71,263.04	60,674.72	69,240.50	84,492.16	105,243.54	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของออสเตรเลียจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

หากพิจารณาในด้านมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับออสเตรเลีย ในช่วงปี 2543 ถึงปี 2547 (ดูตารางที่ 3.12 ประกอบ) ไทยสามารถส่งออกสินค้าไปยังตลาดออสเตรเลียได้เพิ่มขึ้นประมาณ 1,104.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นถึงร้อยละ 16.52 ต่อปีโดยเฉลี่ย การขยายตัวของมูลค่าการส่งออกของไทยที่เกิดขึ้นนี้ได้รับอานิสงส์มาจากการที่ออสเตรเลียมีความต้องการนำเข้าโดยรวมเพิ่มสูงขึ้น อัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าโดยรวมของออสเตรเลียนี้มีค่าประมาณร้อยละ 11.97 ต่อปีโดยเฉลี่ย ซึ่งมีค่าสูงกว่าอัตราการขยายตัวของสหรัฐ และญี่ปุ่นถึงประมาณ 2 เท่า นอกจากนี้ ไทยยังสามารถเพิ่มส่วนแบ่งตลาดของไทยในตลาดออสเตรเลียได้มากขึ้นจากร้อยละ 2.35 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 2.64 ในปี 2547

ตารางที่ 3.12 การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่เปรียบเทียบกับภาพรวมการแข่งขันทางการค้าระหว่างไทยและจีนในตลาดออสเตรเลียในช่วงปี 2543-2547

ประเทศ	ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)		มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐ)			อัตราการขยายตัวของการส่งออกโดยเฉลี่ย (ร้อยละต่อปี)	ปัจจัยที่ช่วยให้การส่งออกขยายตัว (ร้อยละต่อปี)		
	2543	2547	2543	2547	เปลี่ยนแปลง		อุปสงค์ของตลาด	ปัจจัยด้านสินค้า	ปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน
ไทย	2.35	2.64	1,671.80	2,776.29	1,104.49	16.52	11.97	0.04	4.52
จีน	7.76	12.52	5,520.30	13,180.24	7,659.94	34.69	11.97	-1.32	24.04

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของออสเตรเลียจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

เมื่อใช้หลักการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ เพื่อวิเคราะห์ว่าการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของการส่งออกสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งเกิดขึ้นจากปัจจัยใดบ้าง (ดูตารางที่ 3.12 ประกอบ) พบว่าการที่ไทยมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นดังกล่าวเป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากทั้งปัจจัยด้านสินค้าและปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน ปัจจัยด้านสินค้านำผลทำให้ไทยส่งออกได้เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเฉลี่ยร้อยละ 0.04 ต่อปี ซึ่งคือการที่สินค้าที่ไทยส่งออกไปยังออสเตรเลียส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ออสเตรเลียต้องการนำเข้าในอัตราที่ใกล้เคียงกับอัตราการขยายตัวโดยรวม ส่วนการได้รับปัจจัยบวกจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขันมีผลทำให้ไทยส่งออกได้เพิ่มขึ้นมากถึงเฉลี่ยร้อยละ 4.52 ต่อปี

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในตลาดออสเตรเลียสินค้าไทยยังสามารถแข่งขันกับสินค้าจากประเทศคู่แข่งทางการค้าต่างๆ ได้ เช่นเดียวกับกรณีการแข่งขันในตลาดญี่ปุ่น แต่ต่างจากกรณีการแข่งขันในตลาดสหรัฐ อย่างไรก็ตาม หากเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญอย่างจีน ระดับความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของไทยในภาพรวมไม่สามารถเทียบได้กับจีนได้ทั้งใน 3 ตลาด

จากตารางที่ 3.12 จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าปัจจัยหลักที่มีส่วนช่วยให้สินค้าเงินสามารถครองส่วนแบ่งตลาดได้มากขึ้นคือปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือสินค้าเงินมีราคาโดยเปรียบเทียบต่ำกว่าสินค้าจากประเทศอื่น ปัจจัยดังกล่าวมีส่วนช่วยให้การส่งออกเงินขยายตัวได้สูงถึงเฉลี่ยร้อยละ 24.04 ต่อปี แต่อย่างไรก็ตาม สินค้าเงินก็ได้รับปัจจัยลบจากปัจจัยด้านสินค้า ซึ่งมีส่วนทำให้การส่งออกหดตัวลงเฉลี่ยร้อยละ 1.32 ต่อปี

ด้วยปัจจัยดังกล่าวทำให้เงินสามารถส่งออกสินค้าไปยังออสเตรเลียได้มากขึ้น ทั้งในด้านมูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาด โดยเมื่อเปรียบเทียบกับไทยแล้ว เงินสามารถส่งออกได้มากกว่าไทยถึงประมาณ 3-5 เท่า

3.5.2 การนำเข้าสินค้ารายสาขา

หลังจากที่ได้สรุปภาพรวมการส่งออกสินค้าจากไทยไปออสเตรเลียแล้ว ในหัวข้อนี้ คณะผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลการค้าเป็นรายกลุ่มสินค้า โดยจะวิเคราะห์กับ 15 กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมหลักตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งครอบคลุมถึงร้อยละ 90.63 ของมูลค่าการส่งออก รวมทั้งหมดจากไทยไปออสเตรเลียในปี 2547

กลุ่มสินค้าสำคัญที่มีมูลค่าการส่งออกจากไทยไปออสเตรเลียสูง ได้แก่ กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน กลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ และกลุ่มอาหารแปรรูป (ดูตารางที่ 3.13 ประกอบ)

เมื่อพิจารณามูลค่าการค้าตามกลุ่มอุตสาหกรรมในช่วงปี 2543 ถึง 2547 พบว่าไทยสามารถส่งออกสินค้าไปยังออสเตรเลียได้มากขึ้นในเกือบทุกกลุ่มสินค้า มีเพียงสินค้าในกลุ่มกระดาษและการพิมพ์เพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่ไทยส่งออกได้ลดลง การขยายตัวในลักษณะดังกล่าวจึงทำให้มูลค่าการส่งออกทั้งหมดในภาพรวมสามารถขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น

กลุ่มที่มีอัตราการขยายตัวของการส่งออกมากที่สุด คือกลุ่มโลหะอื่นๆ ซึ่งมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นถึงเฉลี่ยร้อยละ 398.76 ต่อปี สินค้าในกลุ่มนี้มีอัตราการขยายตัวสูงสุด คือโลหะเงินที่ผ่านการขึ้นรูปบางส่วน (HS 710692) ส่วนกลุ่มที่มีอัตราการหดตัวของการส่งออกมากที่สุด คือกลุ่มกระดาษและการพิมพ์ ซึ่งมีมูลค่าลดลงเฉลี่ยร้อยละ 6.46 ต่อปี สินค้าในกลุ่มนี้มีอัตราการหดตัวสูงสุด คือกระดาษอย่างตืออื่นๆ ที่ตัดเป็นรูปร่างหรือขนาดที่ต้องการ (HS 482359)

หากพิจารณาในด้านส่วนแบ่งตลาด พบว่ามี 6 กลุ่มสินค้าที่มีส่วนแบ่งตลาดลดลง ซึ่งได้แก่ กลุ่มอาหารแปรรูป กลุ่มสิ่งทอ กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ กลุ่มเครื่องหนัง และ

กลุ่มกระดาษและการพิมพ์ ในขณะที่กลุ่มสินค้าหลักอื่นๆ ที่มีมูลค่าการส่งออกสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ มีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นสูงขึ้น จึงทำให้ส่วนแบ่งตลาดโดยรวมของไทยมีค่าเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

และเป็นที่น่าสังเกตว่า อีก 9 กลุ่ม สินค้าที่ไทยมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นนั้น ไทยยังสามารถส่งออกไปยังออสเตรเลียได้ในอัตราที่สูงกว่าอัตราการนำเข้าเฉลี่ยที่ออสเตรียนำเข้าจากประเทศอื่นๆ ทั่วโลก

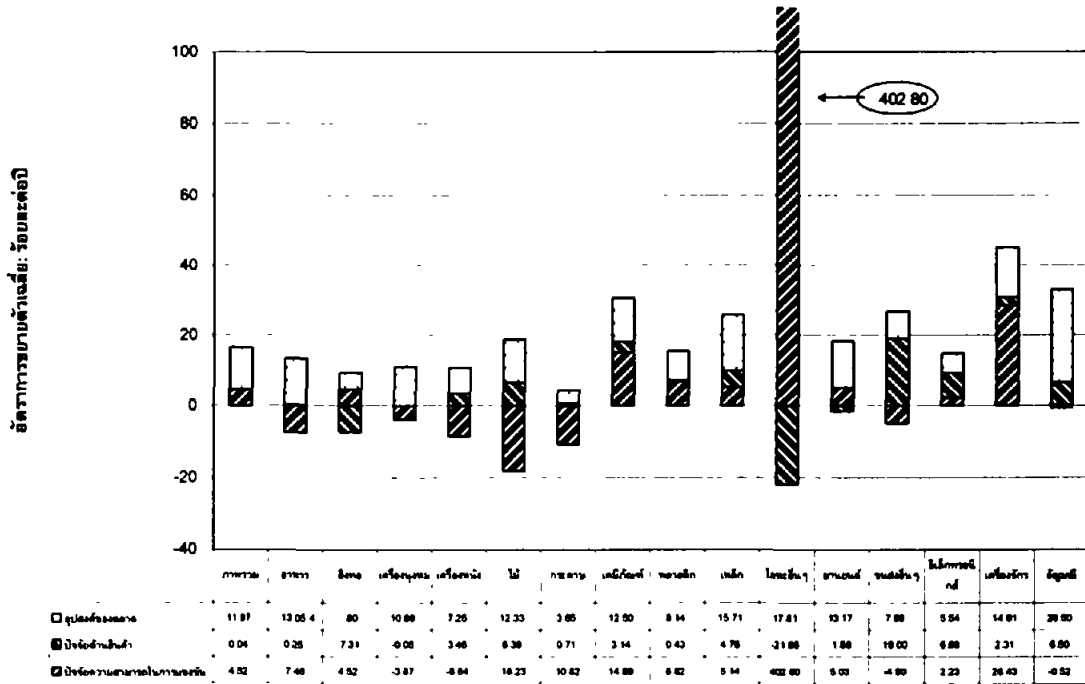
ตารางที่ 3.13 มูลค่าการส่งออกและส่วนแบ่งตลาดของไทยและจีนรายกลุ่มสินค้าในตลาดออสเตรเลียในช่วงปี 2543-2547

กลุ่มสินค้า	ไทย						จีน					
	ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)			มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)			ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)			มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)		
	2543	2547	2543	2547	เปลี่ยนแปลง	2543	2547	2543	2547	เปลี่ยนแปลง		
ภาพรวม	2.35	2.64	1,671.80	2,776.29	1,104.49	7.76	12.52	5,520.30	13,180.24	7,659.94		
อาหาร	13.22	10.71	238.60	294.39	55.79	3.39	6.79	61.17	186.59	125.42		
สิ่งทอ	2.44	2.21	50.83	54.93	4.10	27.70	39.61	577.84	984.90	407.06		
เครื่องนุ่งห่ม	1.18	1.05	16.49	21.14	4.66	62.98	73.85	883.44	1,491.00	607.55		
เครื่องหนัง	1.63	1.37	15.26	16.53	1.27	50.21	59.09	469.72	713.14	243.43		
ไม้	3.43	2.34	50.81	51.77	0.97	11.39	25.62	168.91	567.42	398.51		
กระดาษ	2.02	1.31	49.18	36.48	-12.70	3.41	7.11	82.78	198.14	115.36		
เคมีภัณฑ์	0.79	1.17	49.66	110.49	60.84	4.45	5.56	279.36	523.39	244.03		
พลาสติก	3.41	4.16	69.16	111.73	42.57	9.44	12.94	191.42	347.66	156.23		
เหล็ก	2.33	2.90	61.28	124.06	62.77	11.17	16.65	293.20	711.79	418.60		
โลหะอื่นๆ	0.48	4.76	7.30	123.67	116.37	4.73	7.48	71.71	194.25	122.54		
ยานยนต์	5.51	6.01	473.12	788.04	314.92	0.42	0.77	36.31	101.05	64.74		
ขนส่งอื่นๆ	0.11	0.16	3.37	6.30	2.93	2.07	3.71	64.12	150.63	86.52		
อิเล็กทรอนิกส์	1.78	2.31	192.77	305.69	112.92	6.68	25.49	723.30	3,371.17	2,647.87		
เครื่องจักร	1.47	2.62	149.03	419.34	270.31	5.73	9.19	579.85	1,471.50	891.65		
อัญมณี	7.63	8.52	22.40	51.50	29.10	1.62	4.01	4.76	24.25	19.50		

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของออสเตรเลียจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

เมื่อใช้หลักการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ เพื่อวิเคราะห์ว่าการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของการส่งออกสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งเกิดขึ้นจากปัจจัยใดบ้าง (ดูภาพที่ 3.13 ประกอบ) ได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3.13 ปัจจัยที่ช่วยให้การส่งออกสินค้าไทยไปออสเตรเลียขยายตัวในช่วงปี 2543-2547

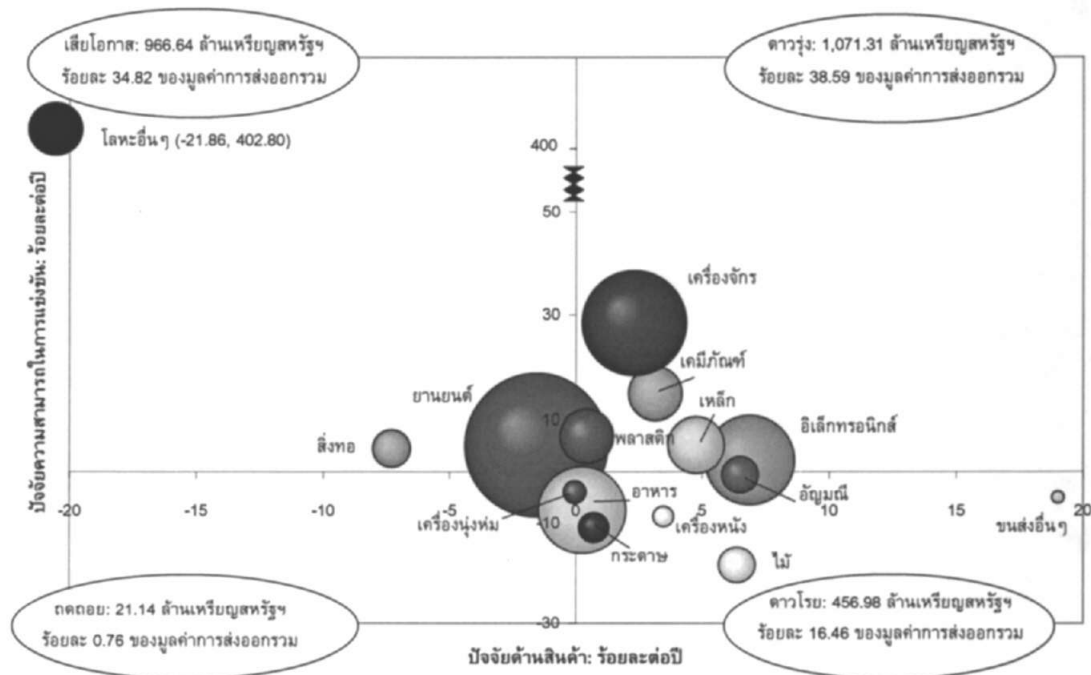
ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของออสเตรเลียจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

- เมื่อพิจารณาผลจากอุปสงค์ของตลาด ออสเตรเลียมีความต้องการนำเข้าโดยรวมมากขึ้นในทุกกลุ่มสินค้า กลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับเป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากการที่ออสเตรเลียมีความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้นมากที่สุด ซึ่งอยู่ที่ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 26.50 ต่อปี
- เมื่อพิจารณาผลจากปัจจัยด้านสินค้า กลุ่มยานพาหนะขนส่งอื่นๆ กลับเป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากการที่ไทยสามารถส่งสินค้าประเภทที่ออสเตรเลียมีความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้นมากที่สุด ซึ่งอยู่ที่ประมาณร้อยละ 19.00 ต่อปี ในขณะที่กลุ่มโลหะอื่นๆ เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากการที่ไทยยังส่งสินค้าประเภทที่ออสเตรเลียมีอัตราการนำเข้าลดลง ซึ่งอยู่ที่ประมาณร้อยละ 21.86 ต่อปี
- เมื่อพิจารณาผลจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน กลุ่มโลหะอื่นๆ เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากการที่ไทยมีขีดความสามารถที่สูงขึ้นมากที่สุด ซึ่งอยู่ที่ประมาณร้อยละ 402.80 ต่อปี ในขณะที่กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากการที่ไทยมีขีดความสามารถที่ลดลง ซึ่งอยู่ที่ประมาณร้อยละ 18.23 ต่อปี

3.5.3 การแบ่งกลุ่มสินค้าเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์

ในเบื้องต้น เพื่อให้ทราบถึงสถานะของสินค้าไทยในตลาดออสเตรเลีย คณะผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มสินค้าทั้ง 15 กลุ่มออกเป็น 4 กลุ่มตามการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากปัจจัยด้านสินค้าและปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน ดังต่อไปนี้ (ดูภาพที่ 3.14 ประกอบ)

ภาพที่ 3.14 สถานะของสินค้าไทยในตลาดออสเตรเลียในช่วงปี 2543-2547

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของออสเตรเลียจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

หมายเหตุ: ขนาดของฟองวงกลมแทนมูลค่าการนำเข้าโดยเปรียบเทียบในปี 2547

- “กลุ่มดาวรุ่ง” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากทั้ง 2 ปัจจัย สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มเคมีภัณฑ์ กลุ่มพลาสติก กลุ่มเหล็ก กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ และกลุ่มเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 38.59 ของมูลค่าการส่งออกไปออสเตรเลียรวมทั้งหมด
- “กลุ่มดาวโรย” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยบวกจากปัจจัยด้านสินค้า แต่ได้รับปัจจัยลบจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มอาหารแปรรูป กลุ่มเครื่องหนัง กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ กลุ่มกระดาษและการพิมพ์ กลุ่มยานพาหนะขนส่งอื่นๆ และกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 16.46 ของมูลค่าการส่งออกไปออสเตรเลียรวมทั้งหมด

- “กลุ่มเสียโอกาสทางการตลาด” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากปัจจัยด้านสินค้า แต่ได้รับปัจจัยบวกจากปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มสิ่งทอ กลุ่มโลหะอื่นๆ และกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 34.82 ของมูลค่าการส่งออกไปออสเตรเลียรวมทั้งหมด
- “กลุ่มถดถอย” เป็นกลุ่มที่ได้รับปัจจัยลบจากทั้ง 2 ปัจจัย สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม มูลค่าการส่งออกของสินค้าในกลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 0.76 ของมูลค่าการส่งออกไปออสเตรเลียรวมทั้งหมด

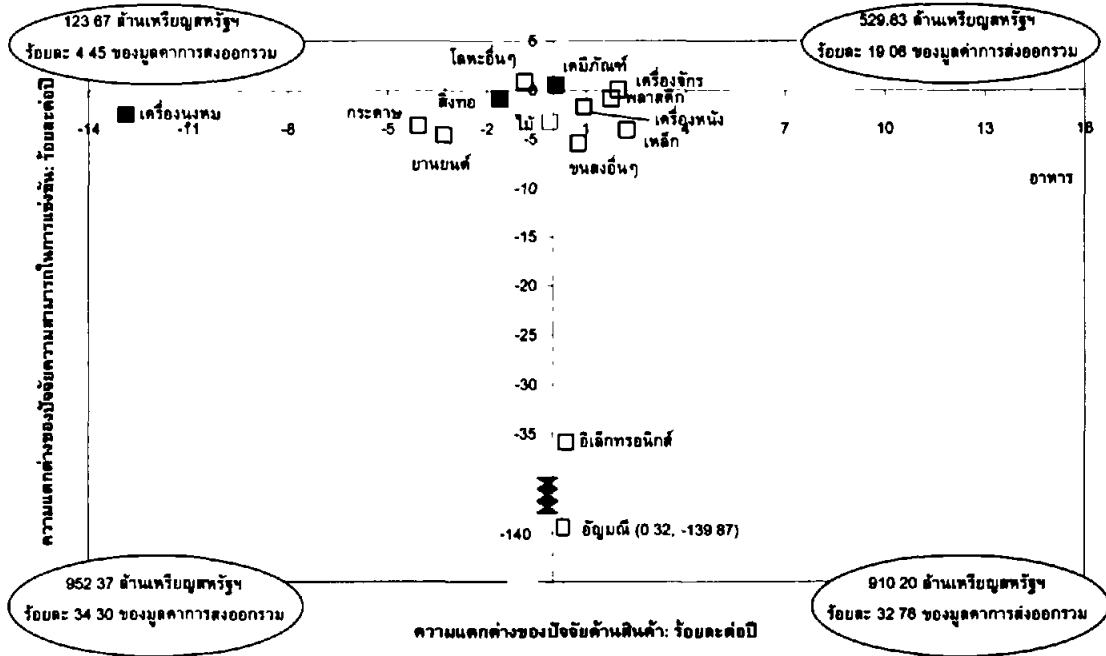
3.5.4 การแข่งขันกับจีน

ดังได้กล่าวไว้ข้างต้นว่าในช่วงปี 2543 ถึงปี 2547 ไทยมีแนวโน้มสูญเสียส่วนแบ่งตลาดให้กับประเทศคู่แข่ง จากการวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่าจีนถือเป็นประเทศคู่แข่งที่สำคัญ (ดูตารางที่ 3.12 และ 2.13 ประกอบ) คณะผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ต่อในแต่ละกลุ่มสินค้าเปรียบเทียบศักยภาพของสินค้าไทยกับสินค้าจีน เพื่อให้เห็นภาพว่าสินค้าไทยได้เปรียบหรือเสียเปรียบสินค้าจีนจากปัจจัยด้านสินค้าและปัจจัยความสามารถในการแข่งขันมากน้อยเพียงใด

จากภาพที่ 3.15 หากพิจารณาปัจจัยด้านสินค้า จะเห็นได้ว่าสินค้าไทยได้เปรียบสินค้าจีนในบางรายการ ซึ่งได้แก่ กลุ่มอาหารแปรรูป กลุ่มเครื่องหนัง กลุ่มเคมีภัณฑ์ กลุ่มพลาสติก กลุ่มเหล็ก กลุ่มยานพาหนะขนส่งอื่นๆ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์ และกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ มูลค่าการส่งออกของสินค้าใน 9 กลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 51.86 ของมูลค่าการส่งออกไปออสเตรเลียรวมทั้งหมด

หากพิจารณาปัจจัยความสามารถในการแข่งขัน พบว่ามีเพียง 3 กลุ่มสินค้าของไทยที่สามารถแข่งขันสู้กับสินค้าจีนได้ ซึ่งได้แก่ กลุ่มเคมีภัณฑ์ กลุ่มโลหะอื่นๆ และกลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์ มูลค่าการส่งออกของสินค้าใน 3 กลุ่มนี้ในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 23.53 ของมูลค่าการส่งออกไปออสเตรเลียรวมทั้งหมด

ภาพที่ 3.15 การเปรียบเทียบตำแหน่งของสินค้าส่งออกของไทยและจีน
ในตลาดออสเตรเลียในช่วงปี 2543-2547

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของออสเตรเลียจาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

3.6 บทสรุป

ในบทนี้ คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์สถานะการแข่งขันของภาคส่งออกไทยในตลาดที่สำคัญ 4 ตลาด อันได้แก่ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น จีน และออสเตรเลีย ทั้งในภาพรวมและรายสาขา ในช่วงปี 2543 ถึง 2547 ซึ่งเป็นช่วงก่อนที่ความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ที่ไทยมีส่วนเกี่ยวข้องจะมีผลบังคับใช้ว่าเป็นอย่างไร สามารถแข่งขันสู้กับประเทศคู่แข่งที่สำคัญอย่างจีนได้หรือไม่เพียงใด ผลการศึกษาพบว่า (ดูตารางที่ 3.14 ประกอบ)

- ในภาพรวม สถานะการแข่งขันในตลาดออสเตรเลียของภาคส่งออกไทยมีแนวโน้มได้เปรียบประเทศคู่แข่งอื่นๆ ในขณะที่สถานะการแข่งขันในตลาดญี่ปุ่นและจีน ภาคส่งออกไทยมีแนวโน้มเสียโอกาสให้กับประเทศคู่แข่ง ส่วนสถานะการแข่งขันในตลาดสหรัฐนั้น ภาคส่งออกไทยอยู่ในสถานะถดถอย
- เมื่อเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันกับจีน ภาคส่งออกไทยมีแนวโน้มแข่งขันสู้กับจีนไม่ได้ในทุกตลาด ทั้งในภาพรวมและในหลายๆ รายการกลุ่มสินค้า มีเพียงกลุ่มเครื่องหนังในตลาดญี่ปุ่น และกลุ่มเคมีภัณฑ์ กลุ่มโลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก และกลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์ในตลาดออสเตรเลียเท่านั้น ที่ภาคส่งออกไทยสามารถแข่งขันสู้กับจีนได้

- ภาคส่งออกไทยที่สำคัญที่จัดว่าเป็นกลุ่มดาวรุ่งและมีมูลค่าการส่งออกสูง มีเพียงแค่กลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์ในตลาดญี่ปุ่น และกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับในตลาดสหรัฐฯ เท่านั้น
- เมื่อพิจารณาตลาดที่อุปสงค์ของตลาดมีการขยายตัวสูง มีเพียงกลุ่มเหล็กในตลาดญี่ปุ่น และกลุ่มเคมีภัณฑ์ กลุ่มเหล็ก และกลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์ในตลาดออสเตรเลียเท่านั้นที่ภาคส่งออกไทยได้เปรียบประเทศคู่แข่งอื่นๆ
- เมื่อพิจารณาภาคส่งออกไทยรายกลุ่มสินค้าในแต่ละตลาด มีกลุ่มสินค้าถึง 25 กลุ่มที่จัดว่าเป็นกลุ่มถดถอยและกลุ่มดาวโรย ซึ่งเป็นกลุ่มที่ส่งออกได้ลดลงอันเนื่องมาจากการได้รับปัจจัยลบจากขีดความสามารถในการแข่งขันที่ลดลง

โดยสรุปแล้ว ภาคส่งออกไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่จัดว่าเป็นกลุ่มถดถอยและกลุ่มดาวโรย ควรจะใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ที่ไทยได้ทำไปแล้วให้มากที่สุด เพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศคู่แข่งที่สำคัญอย่างจีน ได้ดีขึ้น

ตารางที่ 3.14 สรุปแนวโน้มการค้าของภาคส่งออกไทยในตลาดที่สำคัญในช่วงปี 2543-2547

กลุ่มสินค้า	มูลค่าการส่งออกในปี 2547 (ล้านเหรียญสหรัฐ)						อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของอุปสงค์ของตลาด (ร้อยละต่อปี)						สถานะการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งอื่นๆ						ความสามารถในการแข่งขันเทียบกับจีน		
	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	จีน	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	จีน	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	จีน	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	จีน	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
ภาพรวม	18,645.54	14,108.88	11,540.35	2,776.29	5.31	4.98	37.33	11.97	37.33	37.33	37.33	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
อาหาร	2,123.87	2,242.37	490.45	294.39	9.00	1.63	26.70	13.05	26.70	26.70	26.70	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
สิ่งทอ	800.41	285.77	324.39	54.93	6.06	2.93	4.87	4.80	4.87	4.87	4.87	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
เครื่องนุ่งห่ม	1,563.32	164.94	3.80	21.14	2.82	2.49	4.85	10.98	4.85	4.85	4.85	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
เครื่องหนัง	438.55	101.07	104.37	16.53	3.55	3.37	11.07	7.25	11.07	11.07	11.07	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
ไม้	743.13	454.54	268.23	51.77	12.08	2.84	9.51	12.33	9.51	9.51	9.51	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
กระดาษ	69.53	48.06	130.50	36.48	2.34	0.29	12.02	3.65	12.02	12.02	12.02	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
เคมีภัณฑ์	1,041.61	1,386.17	1,776.68	110.49	24.51	18.28	45.07	12.50	45.07	45.07	45.07	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
พลาสติก	350.73	336.00	1,215.91	111.73	9.98	8.42	23.54	8.14	23.54	23.54	23.54	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
เหล็ก	603.49	556.64	246.73	124.06	10.14	11.82	33.19	15.71	33.19	33.19	33.19	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
โลหะอื่นๆ	58.93	147.95	56.32	123.67	2.43	5.19	30.74	17.81	30.74	30.74	30.74	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
ยานยนต์	144.96	393.92	58.97	788.04	3.89	7.79	68.03	13.17	68.03	68.03	68.03	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
ขนส่งอื่นๆ	77.22	42.40	0.42	6.30	-0.91	11.01	29.67	7.68	29.67	29.67	29.67	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
อิเล็กทรอนิกส์	6,291.33	3,464.02	4,957.61	305.69	-0.72	1.68	47.14	5.54	47.14	47.14	47.14	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
เครื่องจักร	1,315.82	2,117.92	777.69	419.34	4.80	7.54	39.55	14.61	39.55	39.55	39.55	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		
ัญมณี	1,132.41	168.56	45.74	51.50	4.80	3.31	45.63	26.50	45.63	45.63	45.63	สูญเสียโอกาส	ได้เปรียบ	เสียโอกาส	เสียโอกาส	ออสเตรเลีย	สหรัฐ	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย		

ที่มา: ข้อมูลการนำเข้าของประเทศไทยต่างๆ จาก International Trade Centre UNCTAD/WTO

บทที่ 4 การปฏิรูปโครงสร้างภาษีศุลกากร

บทที่ 4 จะกล่าวถึงการปฏิรูปโครงสร้างภาษีศุลกากร เพื่อให้อุตสาหกรรมของไทยมีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้นและสามารถแสวงหาผลประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีได้มากขึ้น เนื้อหาในบทนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน คือส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์อัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่แท้จริง (effective rate of protection หรือ ERP) ของประเทศไทยในปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างภาษีศุลกากรปัจจุบันมีความลักลั่นในอุตสาหกรรมต่างๆ อย่างไร ส่วนที่สองจะวิเคราะห์ถึงการลดภาษีศุลกากรตามความตกลงการค้าเสรีของไทย และส่วนที่สามจะวิเคราะห์ถึงผลกระทบจากการลดภาษีศุลกากรตามความตกลงการค้าเสรีของไทยฉบับต่างๆ โดยใช้แบบจำลอง GTAP โดยจะพิจารณาผลกระทบจากการลดภาษีนำเข้าต่ออัตราการแข่งขันเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจ สวัสดิการทางเศรษฐกิจ แนวโน้มทางการค้า และมูลค่าผลผลิตของประเทศไทย

4.1 การวิเคราะห์อัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่แท้จริง

การลดภาษีศุลกากรถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจากการมีความลักลั่นของโครงสร้างภาษีศุลกากรที่จัดเก็บกับสินค้าในช่วงต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำในกระบวนการผลิต ทำให้เกิดปัญหาที่อัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ไม่พึงประสงค์ เช่น มีอัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่ลดลง ซึ่งหมายถึงการที่อุตสาหกรรมนั้นถูกลงโทษจากการเปิดเสรี ดังนั้น ในส่วนนี้จึงจะวิเคราะห์ถึงอัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่แท้จริงของไทยในปัจจุบัน

4.1.1 ความหมายของอัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่แท้จริง

อัตราการคุ้มครองที่แท้จริง (effective rate of protection หรือ ERP) ใช้วัดผลกระทบของการคุ้มครองอุตสาหกรรม (จากมาตรการทางภาษีศุลกากรและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี) ที่มีต่อมูลค่าเพิ่ม (value added) โดยวัดจากอัตราส่วนความแตกต่างระหว่างมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาในประเทศที่เกิดขึ้นภายใต้ความคุ้มครองเปรียบเทียบกับมูลค่าเพิ่มเมื่อไม่มีการคุ้มครอง เขียนเป็นสูตร ได้ดังนี้

$$ERP_j = \frac{VA_j}{VA_j^*} - 1$$

โดยที่ ERP_j คือ อัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่แท้จริงของอุตสาหกรรม j

VA_j คือ มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรม j

VA_j^* คือ มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรม j ก่อนการใช้ภาษีศุลกากร

ในทางปฏิบัติ สามารถคำนวณค่า ERP ได้จากตารางปัจจัยการผลิตผลผลิต (Input-Output Table) จากสูตร

$$ERP_j = \frac{t_j - \sum_{i=1}^n a_{ij} t_i}{1 - \sum_{i=1}^n a_{ij}}$$

โดยที่ t_j คือ อัตราภาษีศุลกากรของผลผลิต j

t_i คือ อัตราภาษีศุลกากรของปัจจัยการผลิต i

a_{ij} คือ สัดส่วนของปัจจัยการผลิต i ในการผลิตผลผลิต j

โดยความหมายของค่า ERP ที่คำนวณได้สามารถแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 3 กรณี คือ

1. ค่า ERP มีค่าสูง: อุตสาหกรรมนั้นมีการตั้งอุปสรรคทางการค้า (ภาษีและไม่ใช่ภาษี) ไว้สูงเพื่อไม่ให้สินค้านำเข้าจากต่างประเทศมาแข่งขันกับสินค้าในอุตสาหกรรมนั้น ซึ่งส่งผลให้อุตสาหกรรมนั้นมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ผู้บริโภคจึงต้องซื้อสินค้าเหล่านี้ในราคาที่สูง แทนที่จะสามารถซื้อสินค้านำเข้าในราคาที่ต่ำกว่าหากไม่มีอุปสรรคทางการค้า
2. ค่า ERP มีค่าติดลบ: อุตสาหกรรมนั้นถูกลงโทษจากรัฐตั้งอุปสรรคทางการค้าในสินค้าที่ใช้เป็นวัตถุดิบ (input) ในการผลิตสินค้าของอุตสาหกรรมนั้น ไว้สูงกว่าอุปสรรคทางการค้าที่ตั้งไว้กีดกันสินค้านำเข้าสำหรับสินค้าในอุตสาหกรรม (output) นั้น
3. ค่า ERP มีค่าเท่ากับ 0 หรือเข้าใกล้ 0: อุปสรรคทางการค้าในอุตสาหกรรมนี้ นับจากวัตถุดิบจนถึงสินค้าขั้นปลายอยู่ในระดับต่ำหรือไม่มีเลย

ทั้งนี้ เป้าหมายขั้นสุดท้ายในการเปิดเสรีการค้า ก็คือการขจัดอุปสรรคทางการค้าทั้งที่เป็นภาษีศุลกากรและที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากรทั้งหมด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการทำให้ค่า ERP มีค่าเข้าใกล้ 0 นั้นเอง โดยในรายงานฉบับนี้จะใช้อุปสรรคทางการค้าเฉพาะที่เป็นภาษีศุลกากรเท่านั้นในการคำนวณ ERP

4.1.2 ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณ ERP

การคำนวณค่า ERP ในการศึกษาจะใช้ข้อมูลที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

- ข้อมูลโครงสร้างการผลิตจากตารางปัจจัยการผลิตผลผลิต (*Input-Output Table*): การศึกษาใช้ข้อมูลตารางปัจจัยการผลิตผลผลิตปี 2000 ซึ่งเป็นข้อมูลล่าสุดที่จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จากตารางจะทำให้ทราบโครงสร้างการผลิตในแต่ละอุตสาหกรรม สัดส่วนการใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ และสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มในแต่ละอุตสาหกรรม
- ข้อมูลภาษีศุลกากร (*tariff*): การศึกษาใช้ข้อมูลภาษีศุลกากรปี 2005 ซึ่งเป็นข้อมูลล่าสุดจากกรมศุลกากร โดยใช้อัตราภาษีทั่วไป (MFN) ที่เรียกเก็บกับประเทศที่เป็นสมาชิก WTO

ทั้งนี้ ในการคำนวณจะต้องทำการแปลงให้รหัสสินค้าต่างๆ ของกรมศุลกากร (HS code) ตรงกับรหัสอุตสาหกรรมตามตารางปัจจัยการผลิต (IO Code) ซึ่งคณะผู้วิจัยใช้ตัวแปลง (converter) จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในส่วนของอัตราภาษีศุลกากรของแต่ละอุตสาหกรรมจะใช้อัตราภาษีศุลกากรเฉลี่ยอย่างง่าย (simple average) ของสินค้าต่างๆ ที่อยู่ภายใต้อุตสาหกรรมนั้นๆ

4.1.3 การคำนวณ ERP สำหรับอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออก (export-oriented sectors)

ค่า ERP ที่กล่าวให้หัวข้อที่ 4.1 นั้นเป็นการคำนวณแบบมาตรฐานที่ใช้กันโดยทั่วไป ซึ่งเป็นวิธีตามแบบของ Corden (1966) ที่วิเคราะห์กับอุตสาหกรรมที่แข่งขันกับสินค้านำเข้า (import-competing sectors) อย่างไรก็ตาม สำหรับสินค้าส่งออกในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยจะมีการยกเว้นภาษี (tariff exceptions) ให้สำหรับวัตถุดิบที่นำเข้ามาใช้เพื่อผลิตสินค้าเพื่อส่งออก โดยผู้ประกอบการที่ผลิตเพื่อส่งออกสามารถขอคืนเงินภาษีนำเข้าที่จ่ายไปได้ ซึ่งคณะผู้วิจัยจะใช้วิธีคำนวณ ERP ในกรณีนี้ตามแบบของ Kohpaiboon (2005) ซึ่งได้คำนวณ ERP ในกรณีดังกล่าวนี้ด้วย

ในทางปฏิบัติ ผู้ประกอบการที่นำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเพื่อผลิตสินค้าส่งออก มักจะใช้ใบรับรองจากธนาคาร (bank guarantee) หรือการรับรองจากกระทรวงการคลังแทนที่จะจ่ายค่าภาษีนำเข้าไปก่อน ดังนั้น ในการคำนวณ ERP ในกรณีผลิตสินค้าเพื่อส่งออกนี้ จะถือว่าภาษีนำเข้าวัตถุดิบ (input tariff) เท่ากับ 0 อย่างไรก็ตาม การใช้ใบรับรองจากธนาคารจะต้องเสียค่าธรรมเนียมประมาณร้อยละ 2.3 ซึ่งถือเป็นต้นทุนของผู้ประกอบการ ดังนั้น การคำนวณ

ERP สำหรับกรณีผลิตสินค้าเพื่อส่งออก คือ

$$ERP_{xo}^j = \frac{0 - \sum_{i=1}^n a_y t_i \times 0.023}{1 - \sum_{i=1}^n a_y}$$

โดยที่ ERP_{xo}^j คือ อัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่แท้จริงของอุตสาหกรรม j ในกรณีที่อุตสาหกรรมผลิตเพื่อการส่งออก

โดยทั่วไป อุตสาหกรรมสาขาต่างๆ มีทั้งผลิตเพื่อขายในประเทศหรือแข่งขันกับสินค้านำเข้า และผลิตเพื่อส่งออก ดังนั้น ค่า ERP ที่เหมาะสมคือการเฉลี่ยระหว่าง ERP สำหรับอุตสาหกรรมที่แข่งขันกับการนำเข้าและ ERP สำหรับอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อส่งออก โดยใช้สัดส่วนการส่งออกต่อผลผลิตรวมเป็นตัวถ่วงน้ำหนักในการเฉลี่ย ดังนี้

$$ERP_w^j = \alpha_j ERP_{ic}^j + (1 - \alpha_j) ERP_{xo}^j$$

โดย ERP_w^j คือ อัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่แท้จริงเฉลี่ยของอุตสาหกรรม j

ERP_{ic}^j คือ อัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่แท้จริงกรณีอุตสาหกรรมผลิตเพื่อแข่งขันกับสินค้านำเข้า (import-competing sectors)

ERP_{xo}^j คือ อัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่แท้จริงของอุตสาหกรรม j ในกรณีที่อุตสาหกรรมผลิตเพื่อการส่งออก (export-oriented sectors)

$1 - \alpha_j$ คือ สัดส่วนการส่งออกต่อผลผลิตรวม

4.1.4 ค่า ERP ของอุตสาหกรรมไทย

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการคำนวณอัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่แท้จริง (ERP) ของประเทศไทย โดยสามารถแบ่งประเภทของอุตสาหกรรมไทยตามค่า ERP เป็น 3 กลุ่มคือ

ก. อุตสาหกรรมไทยที่มีค่า ERP สูง

อุตสาหกรรมที่มีค่า ERP สูง คืออุตสาหกรรมที่มีการคุ้มครองอุตสาหกรรมนั้นจากการแข่งขันกับสินค้านำเข้าจากต่างประเทศสูง เปรียบได้ว่าอุตสาหกรรมนั้นได้รางวัลจากภาครัฐที่ไม่ต้องแข่งกับสินค้าต่างประเทศ แต่ผู้บริโภคในประเทศถูกลงโทษจากภาครัฐให้ต้องซื้อสินค้าในราคาที่สูง แทนที่จะสามารถซื้อสินค้านำเข้าในราคาที่ต่ำกว่า โดยการคุ้มครองอุตสาหกรรมมักจะเป็นนโยบายของประเทศด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนาที่เพิ่งเริ่มต้นพัฒนาอุตสาหกรรม ทั้งนี้ เมื่อ

เวลาผ่านไป ภาครัฐควรลดอุปสรรคทางการค้าลงเรื่อยๆ เพื่อให้อุตสาหกรรมที่ได้รับการคุ้มครองปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตให้ดีขึ้น และเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถซื้อสินค้าในราคาถูกลง อย่างไรก็ตาม การเปิดเสรีมักจะถูกต่อต้านจากอุตสาหกรรมที่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐบาลมายาวนาน

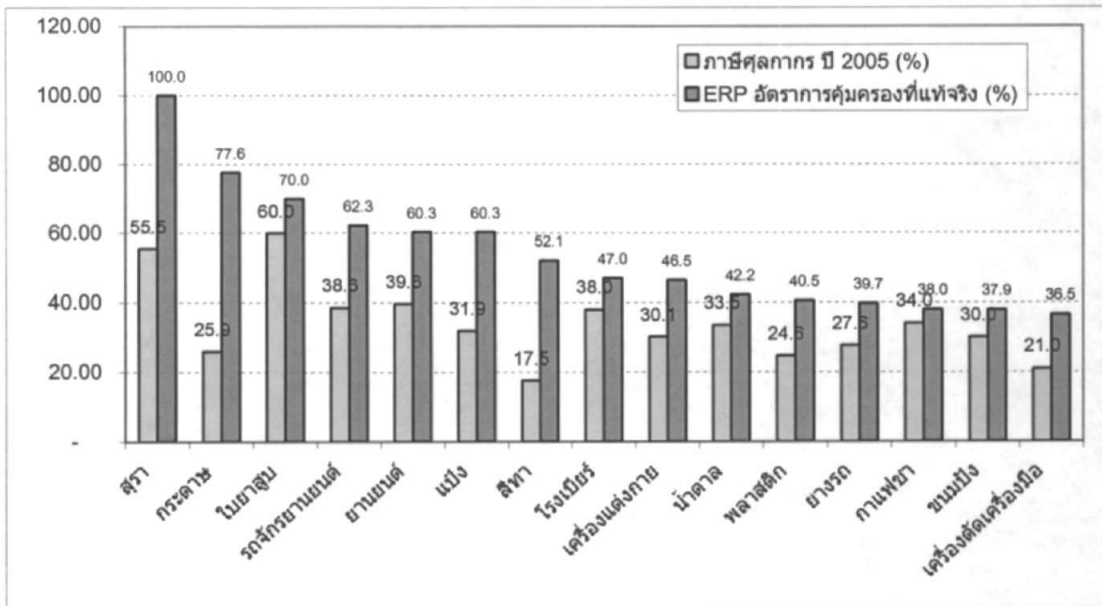
ทั้งนี้ อุตสาหกรรมไทยที่มีอัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรมสูงสุด (ภาพที่ 4.1) ได้แก่ อุตสาหกรรมสุรา (100.02%) รองลงมาได้แก่ ผลิตภัณฑ์กระดาษ (77.60%) ผลิตภัณฑ์ใบยาสูบ (69.99%) การผลิตรถจักรยานยนต์ (62.32%) การผลิตยานยนต์ (60.34%) การผลิตแป้ง (60.31%) การผลิตสีทาและน้ำมันชักเงา (52.10%) การผลิตเบียร์ (47.04%) การผลิตเครื่องแต่งกาย (46.46%) และการผลิตน้ำตาล (42.20%) เป็นต้น

ข. อุตสาหกรรมไทยที่มีค่า ERP ติดลบ

อุตสาหกรรมที่มีค่า ERP ติดลบ คืออุตสาหกรรมนั้นถูกลงโทษจากรัฐที่ตั้งอุปสรรคทางการค้าในสินค้าที่ใช้เป็นวัตถุดิบ (input) ในการผลิตสินค้าของอุตสาหกรรมนั้นไว้สูงกว่าอุปสรรคทางการค้าที่ตั้งไว้กีดกันสินค้านำเข้าสำหรับสินค้าในอุตสาหกรรม (output) นั้น

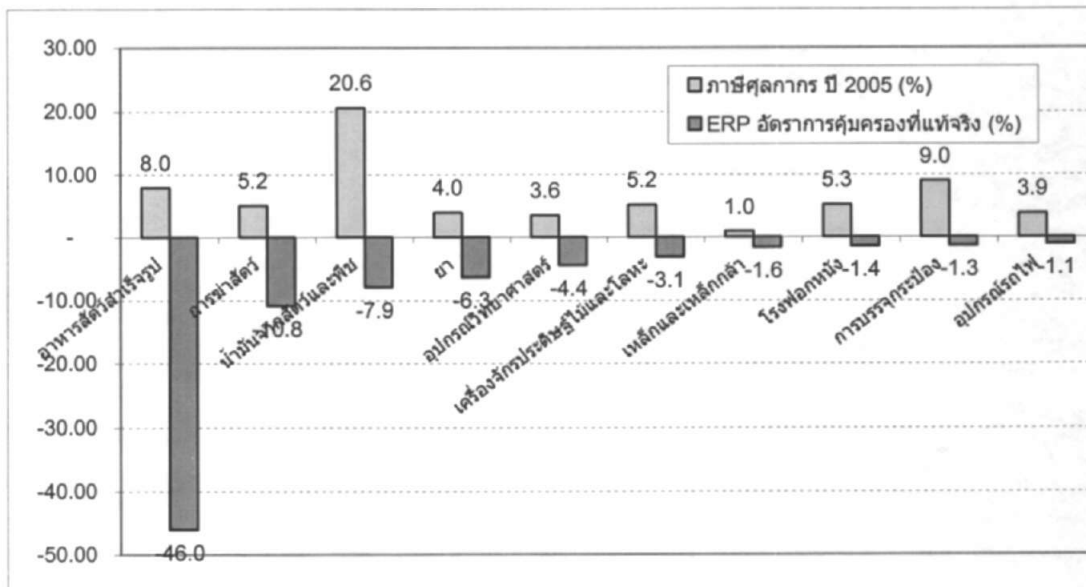
โดยอุตสาหกรรมไทยที่ถูกลงโทษจากการที่โครงสร้างสินค้าที่เป็นวัตถุดิบสูงสุด (ภาพที่ 4.2) ได้แก่ การผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูปและปลาป่น (-46.03%) รองลงมาได้แก่ การฆ่าสัตว์ (-10.80%) การผลิตน้ำมันจากสัตว์และพืช (-7.88%) การผลิตยา (-6.33%) อุปกรณ์เกี่ยวกับงานวิทยาศาสตร์ (-4.42%) การผลิตเครื่องจักรที่ใช้ประดิษฐ์เครื่องมือและโลหะ (-3.09%) อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า (-1.59%) โรงฟอกหนัง (-1.43%) การบรรจุกระป๋อง การเก็บรักษาอาหารประเภทปลา (-1.35%) และการผลิตอุปกรณ์รถไฟ (-1.11%)

ภาพที่ 4.1 อุตสาหกรรมไทยที่มีค่า ERP สูง

ที่มา: คำนวณโดยคณะผู้วิจัย

ภาพที่ 4.2 อุตสาหกรรมไทยที่มีค่า ERP ตดลบ

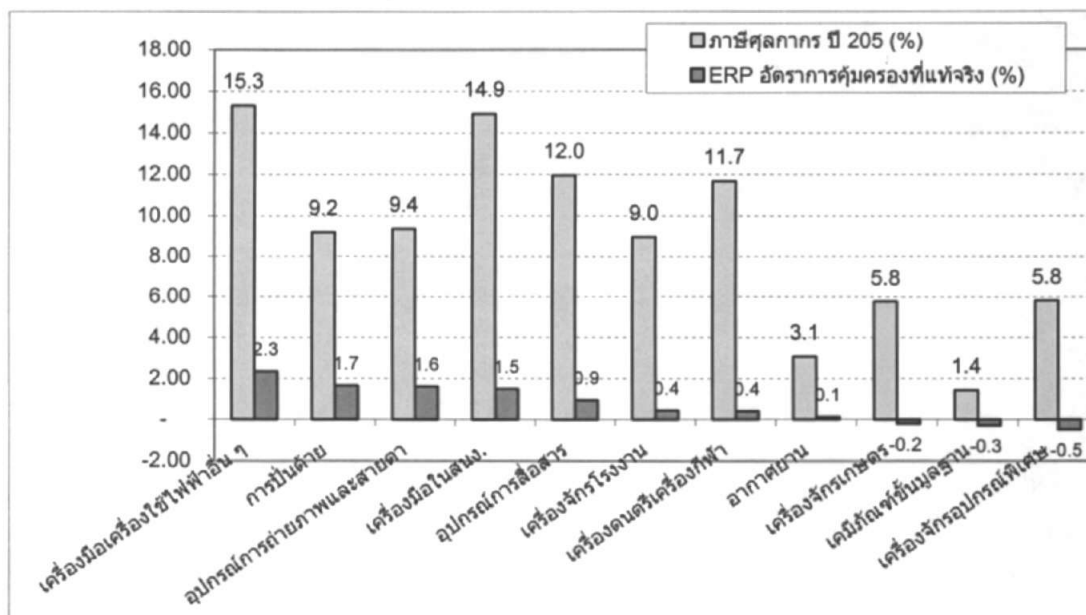
ที่มา: คำนวณโดยคณะผู้วิจัย

ค. อุตสาหกรรมไทยที่มีค่า ERP มีค่าเท่ากับ 0 หรือเข้าใกล้ 0

อุตสาหกรรมที่มีค่า ERP เท่ากับ 0 หรือเข้าใกล้ 0 คืออุตสาหกรรมที่เปิดเสรีอย่างเต็มที่ ทั้งสินค้าและวัตถุดิบ จึงไม่มีทั้งการให้รางวัลและลงโทษแก่อุตสาหกรรมนั้นๆ โดยผู้บริโภคมักจะได้รับประโยชน์จากการสามารถเลือกซื้อสินค้าได้ในราคาที่ต่ำกว่าจากภาษี

โดยอุตสาหกรรมไทยในปัจจุบันที่มีค่า ERP เข้าใกล้ 0 ได้แก่ การผลิตอากาศยาน (0.12%) การผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ทางการเกษตร (-0.20%) การผลิตเคมีภัณฑ์มูลฐาน (-0.29%) การผลิตเครื่องดนตรีและเครื่องกีฬา (0.41%) เครื่องจักรและเครื่องไฟฟ้าสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม (0.43%) การผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์พิเศษ (-0.49%) อุปกรณ์การสื่อสารเครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ และแผงวงจรไฟฟ้า (0.94%) และเครื่องมือเครื่องใช้ในสำนักงาน และครัวเรือน (1.50%) เป็นต้น

ภาพที่ 4.3 อุตสาหกรรมไทยที่มีค่า ERP เข้าใกล้ 0

ที่มา: คำนวณโดยคณะผู้วิจัย

สำหรับผลการคำนวณ ERP ในทุกสาขาอุตสาหกรรม แสดงในตารางภาคผนวกที่ 2

4.1.5 ค่า ERP ของอุตสาหกรรมไทยเมื่อคิดผลจากการคุ้มครองภาคบริการ

ผลของการคำนวณ ERP ในหัวข้อที่ 4.4 ซึ่งเป็นที่นิยมในการใช้วิเคราะห์การคุ้มครองภาคอุตสาหกรรมในแต่ละประเทศนั้น ยังคงไม่ได้คำนึงถึงผลการคุ้มครองภาคบริการ (service sector) ซึ่งภาคบริการถือเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญส่วนหนึ่งของการผลิตภาคอุตสาหกรรม

ดังนั้น ในหัวข้อนี้จึงทำการคำนวณ ERP ที่ครอบคลุมถึงผลจากการคุ้มครองภาคบริการด้วย

ก. ต้นทุนจากการมีอุปสรรคในการค้าบริการของไทย

สาขาบริการต่างๆ นอกจากจะให้บริการต่อผู้บริโภคทั่วไปแล้วยังถือเป็นวัตถุดิบหรือเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมของไทย โดยภาคบริการมีส่วนในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมต่างๆ ของไทยประมาณร้อยละ 0.7 ถึง 18.2 ของมูลค่าผลผลิตรวม

อุตสาหกรรมที่มีการใช้บริการทุกสาขาในการผลิตสินค้าสูง ได้แก่ การผลิตซีเมนต์ การผลิตกระเบื้องเคลือบและเครื่องปั้นดินเผา อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า การทอผ้า ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี การปั้นด้าย การผลิตแก้วและผลิตภัณฑ์แก้ว การผลิตเคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน การผลิตผลิตภัณฑ์เหล็กกล้า การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก การผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์พิเศษ เป็นต้น (ดูตารางที่ 4.1) นอกจากนี้ ภาคบริการเองก็มักจะใช้วัตถุดิบเป็นส่วนที่สูงจากภาคบริการอื่นๆ ในการผลิตบริการเช่นกัน

การศึกษาของ Dee (2004) ชี้ให้เห็นถึงต้นทุนที่เกิดจากการมีอุปสรรคในการค้าบริการของไทยซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาค่าบริการในประเทศไทย ในสาขาบริการที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรมอื่นๆ 7 สาขา ได้แก่

- บริการโทรคมนาคม
- บริการการเงิน
- บริการไฟฟ้า
- บริการขนส่งกระจายสินค้า
- บริการขนส่งทางทะเล
- บริการขนส่งทางอากาศ และ
- บริการโดยผู้เชี่ยวชาญ

โดยอุปสรรคในการค้าบริการอาจส่งผลให้ต้นทุนค่าบริการของไทยสูงขึ้น (cost escalation) หรือส่งผลให้ราคาสูงขึ้นจากการแสวงหากำไรส่วนเกิน (rent creation) ของผู้ประกอบการในบริการที่มีการผูกขาด

ตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นถึงผลกระทบจากการมีอุปสรรคในการค้าบริการต่อราคาค่าบริการของไทย โดยผลกระทบของอุปสรรคในการค้าบริการไทยที่ส่งผลให้ต้นทุนค่าบริการในประเทศสูงขึ้นเกิดขึ้นในบริการขนส่งกระจายสินค้า บริการไฟฟ้า และบริการขนส่งทางทะเล

ในขณะที่อุปสรรคในการค้าบริการธนาคารและบริการโทรคมนาคมส่งผลให้ราคาสูงขึ้นจากการแสวงหาค่าเช่าจากการผูกขาดตลาดของผู้ประกอบการในประเทศ โดยอุปสรรคในการค้าบริการสาขาโทรคมนาคมทำให้ราคาค่าบริการแพงมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสาขาบริการอื่น คือทำให้ราคาบริการสูงถึงร้อยละ 112 อันเนื่องมาจากตลาดยังไม่มีการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4.1 อุตสาหกรรมการผลิตของไทยที่ใช้สาขาบริการทุกสาขาเพื่อการผลิตในสัดส่วนที่สูง

ลำดับที่	สาขาอุตสาหกรรม	รหัส IO	สัดส่วนของมูลค่าสาขาบริการในการผลิตอุตสาหกรรม (%)
1	การผลิตซีเมนต์	102	18.26
2	การผลิตกระเบื้องเคลือบและเครื่องปั้นดินเผา	099	14.45
3	การผลิตผลิตภัณฑ์ขมชนิดเคลือบและมีไส้เป็นน้ำตาล	056	14.07
4	อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า	105	13.37
5	การทอผ้า	068	11.22
6	การผลิตอุปกรณ์รถไฟ	124	11.12
7	ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี	086	10.37
8	การผลิตสีทา น้ำมันชักเงา	087	9.78
9	การปั้นด้าย	067	9.56
10	การผลิตแก้วและผลิตภัณฑ์แก้ว	100	9.51
11	การผลิตเคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน	084	8.66
12	การผลิตผลิตภัณฑ์เหล็กกล้า	106	8.35
13	การผลิตนาฬิกา	131	8.16
14	การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก	098	8.06
15	การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะอื่นๆ	104	8.06

ที่มา: จำนวนจากตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตปี 2000

ตารางที่ 4.2 ผลกระทบของการมีข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาดของสาขาบริการต่าง ๆ
ของไทยต่อราคาบริการ (ร้อยละ)

สาขาบริการ	ผลต่อราคา (%)	
	บวกเพิ่มในราคา (via markups)	เพิ่มผ่านต้นทุน (via costs)
การขนส่งทางอากาศ	8	8
การเงิน: ผู้ประกอบการภายในประเทศ	0	
การเงิน: ผู้ประกอบการต่างชาติ	11	
การขนส่งกระจายสินค้า: ผู้ประกอบการภายในประเทศ		2
การขนส่งกระจายสินค้า: ผู้ประกอบการต่างชาติ		6
การไฟฟ้า		11
การขนส่งทางทะเล		4
การบริการโดยผู้เชี่ยวชาญ: ผู้ประกอบการภายในประเทศ		2
การบริการโดยผู้เชี่ยวชาญ: ผู้ประกอบการต่างชาติ	4	
บริการโทรคมนาคม: ผู้ประกอบการภายในประเทศ	26	
บริการโทรคมนาคม: ผู้ประกอบการต่างชาติ	86	

ที่มา: Dee (2004)

ข. ค่า ERP ในกรณีคิดผลจากการคุ้มครองภาคบริการ

การวิเคราะห์ว่าการคุ้มครองภาคบริการจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตของอุตสาหกรรมต่าง ๆ อย่างไร ทำได้โดยการนำข้อจำกัดในการเปิดเสรีภาคบริการของไทยใน 7 สาขาจากตารางที่ 4.2 เข้าในการคำนวณ ERP

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการคำนวณอัตราการคุ้มครองที่แท้จริงในกรณีคิดผลจากการคุ้มครองภาคบริการเข้าร่วมด้วย โดยพบว่า กรณีที่คิดผลจากการคุ้มครองภาคบริการ 7 สาขา (บริการโทรคมนาคม บริการการเงิน บริการไฟฟ้า บริการขนส่งกระจายสินค้า บริการขนส่งทางทะเล บริการขนส่งทางอากาศ และบริการโดยผู้เชี่ยวชาญ) ในการคำนวณ ERP ไปด้วยนั้น อัตราการคุ้มครองที่แท้จริงของอุตสาหกรรมต่าง ๆ จะต่ำกว่าอัตราการคุ้มครองที่แท้จริงกรณีที่ไม่คิดผลจากการคุ้มครองภาคบริการ จึงแสดงว่า ต้นทุนที่สูงของภาคบริการจะส่งผลให้การสร้างมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมต่าง ๆ ต่ำลง

ตัวอย่างเช่น ในอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า กรณีที่คิดผลจากการคุ้มครองภาคบริการ ค่า ERP ของอุตสาหกรรมนี้เท่ากับ -9.13% แสดงว่าอุตสาหกรรมนี้ถูกกลืนโทษจากต้นทุนค่าบริการที่สูง ซึ่งในกรณีที่ไม่ได้คิดผลจากการคุ้มครองภาคบริการ (หรืออาจมองในอีกมุมหนึ่งว่าคล้ายกับการเปิดเสรีภาคบริการ ซึ่งส่งผลให้มีการแข่งขันในตลาดอันทำให้ผลิตภาพการผลิตของแต่ละสาขาเพิ่มขึ้น ทำให้ราคาค่าบริการต่อหน่วยลดลง) ERP ของอุตสาหกรรมนี้จะ

ลดลงเหลือ -1.59% ซึ่งแสดงว่าการสร้างมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมนี้ทำได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม การที่อัตราการคุ้มครองที่แท้จริงยังมีค่าติดลบแสดงว่าอุตสาหกรรมนี้ยังคงมีบางวัตถุดิบที่ต้นทุนสูงจากภาษีศุลกากร ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรเปิดเสรีการค้าโดยจัดอุปสรรคทางการค้าทั้งที่เป็นภาษีศุลกากรและไม่ใช่อุตสาหกรรมของสินค้าต่างๆ ควบคู่ไปกับการลดต้นทุนภาคบริการ เช่น โดยการเปิดเสรีภาคบริการ เป็นต้น

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมที่ได้ประโยชน์จากการลดต้นทุนภาคบริการโดยการพิจารณาจากค่า ERP คือ อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า การผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูปและปลาป่น การผลิตเครื่องประดับและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง การผลิตผลิตภัณฑ์ขนมชนิดเคลือบ การผลิตซีเมนต์ อุปกรณ์เกี่ยวกับงานวิทยาศาสตร์ การผลิตอุปกรณ์รถไฟ การผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์พิเศษ การผลิตปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และยาฆ่าแมลง และการผลิตยารักษาโรค เป็นต้น

ตารางที่ 4.3 ค่า ERP ในกรณีคิดผลจากการคุ้มครองภาคบริการ

	สาขาอุตสาหกรรม	สัดส่วน บริการ 7 สาขาใน ผลผลิตรวม (%)	อัตราการคุ้มครองที่แท้จริง (%)		
			ก. กรณีไม่ได้คิดผล จากการคุ้มครอง ภาคบริการ	ข. กรณีคิดผลจาก การคุ้มครองภาค บริการ	ส่วนต่าง ก-ข
1	อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า	12.03	- 1.59	- 9.13	- 7.54
2	การผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป และปลาป่น	3.02	-46.03	- 51.99	- 5.96
3	การผลิตเครื่องประดับและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	4.13	4.59	0.16	- 4.43
4	การผลิตผลิตภัณฑ์ขนมอบและมิใช่เป็นน้ำตาล	5.35	3.12	-1.03	- 4.16
5	การผลิตซีเมนต์	15.80	12.38	8.43	- 3.95
6	อุปกรณ์เกี่ยวกับงานวิทยาศาสตร์	3.94	-4.42	-7.95	- 3.52
7	การผลิตอุปกรณ์รถไฟ	3.60	-1.11	-4.54	- 3.43
8	การผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์พิเศษ	4.52	-0.49	-3.87	- 3.39
9	การผลิตปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และยาฆ่าแมลง	3.87	10.20	6.92	- 3.28
10	การผลิตยาวิเศษ	3.77	-6.33	-8.99	- 2.66
11	ผลิตภัณฑ์ทำขนมปังและขนมปังกรอบ	4.16	37.92	35.26	- 2.66
12	การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก	7.19	40.53	37.88	- 2.65
13	การปั้นค้าย	8.08	1.66	-0.97	- 2.62
14	การผลิตสบู่และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทำความสะอาด	3.84	29.77	27.24	- 2.53
15	การทอผ้า	10.02	30.19	27.67	- 2.52
16	การผลิตยางนอกยางใน	6.45	39.70	37.50	- 2.20
17	การผลิตน้ำมันจากสัตว์ และจากพืช	2.93	-7.88	-10.05	- 2.17
18	การผลิตเครื่องสำอางค์	4.69	33.56	31.42	- 2.14
19	การต่อเรือและการซ่อมเรือ	4.66	20.48	18.36	- 2.11
20	การผลิตยานยนต์	2.63	60.34	58.24	- 2.10

ที่มา: คำนวณโดยคณะผู้วิจัย

หมายเหตุ: ผลการคำนวณอุตสาหกรรมทุกสาขาแสดงในภาคผนวกที่ 2

4.2 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีศุลกากรตามความตกลง FTA

เนื้อหาส่วนนี้จะวิเคราะห์ภาพรวมการลดภาษีศุลกากรของไทยและประเทศคู่เจรจาตามความตกลงการค้าเสรี 4 ฉบับ คือ ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ไทย-นิวซีแลนด์ ไทย-อินเดีย อาเซียน-จีน และไทย-ญี่ปุ่น¹

¹ วิเคราะห์จากร่างความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) ที่ได้รับจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ก. การลดภาษีศุลกากรของไทยตามความตกลง FTA ฉบับต่าง ๆ

ภาพที่ 4.4 แสดงภาพรวมการลดภาษีศุลกากรของไทยตามความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ โดยมีข้อสังเกต ดังนี้

- การคำนวณอัตราภาษี (MFN rate) เฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่านำเข้าของไทยกับประเทศคู่เจรจาต่างๆ ในปี 2005 พบว่าอัตราภาษีเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าการนำเข้าของไทยจากญี่ปุ่นมีอัตราเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 9.09 รองลงมาคือกรณีถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าการนำเข้าของไทยจากนิวซีแลนด์อัตราภาษีเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 7.0 กรณีถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าการนำเข้าจากอินเดีย อัตราภาษีเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 6.9 กรณีถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าการนำเข้าจากจีน อัตราภาษีเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 5.2
- สำหรับกรณีอัตราภาษีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าการนำเข้าของไทยจากออสเตรเลียอยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ 2.0 ทั้งนี้ เนื่องจากสินค้านำเข้าของไทยจากออสเตรเลียที่มีสัดส่วนสูงมาก คือประมาณร้อยละ 50 ของมูลค่าการนำเข้าของไทยจากออสเตรเลียเป็นสินค้าในกลุ่มโลหะอื่นๆ โดยเฉพาะทองคำซึ่งมีอัตราภาษี MFN อยู่ในระดับร้อยละ 0 อยู่แล้ว ดังนั้น อัตราภาษีเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักกรณีไทยนำเข้าจากออสเตรเลียจึงอยู่ในระดับต่ำ
- ในปีแรกที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ ไทยลดภาษีให้ออสเตรเลียจากอัตราเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักร้อยละ 2 เหลือร้อยละ 1.3 และทยอยลดลงเรื่อยๆ จนอยู่ในระดับร้อยละ 0 ในปีที่ 16 (ปี 2020) โดยสินค้าในกลุ่มเกษตรจะมีระยะเวลาในการลดภาษีที่นานกว่าสินค้าอุตสาหกรรม และมีการกำหนดโควตาภาษีและมีมาตรการปกป้อง²
- สำหรับความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ ไทยลดภาษีนำเข้าจากระดับร้อยละ 7.0 เหลือร้อยละ 4.9 ในปีแรก และทยอยลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปีที่ 16 (ปี 2020) โดยส่วนใหญ่ไทยนำเข้าสินค้าในกลุ่มเกษตรจากนิวซีแลนด์คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 73.8 โดยเป็นสินค้าอุตสาหกรรมเพียงร้อยละ 26.2 (อยู่ในกลุ่มกระดาษและการพิมพ์ เคมีภัณฑ์ ยางและพลาสติก และเครื่องจักรและอุปกรณ์)
- กรณีความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นนั้น ไทยลดภาษีนำเข้าให้ญี่ปุ่นจากระดับร้อยละ 9.09 เหลือร้อยละ 7.18 ในปีแรก และทยอยลดลงเหลือร้อยละ 0.55 ในปีที่ 11 โดยภาษีนำเข้าในบางกลุ่มสินค้ายังไม่ลดลงเหลือร้อยละ 0 เช่นกลุ่มยานยนต์

² ไทยนำเข้าสินค้าเกษตรจากออสเตรเลียในสัดส่วนร้อยละ 30.8 ของมูลค่าการนำเข้ารวมจากออสเตรเลีย โดยไทยนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมจากออสเตรเลียในสัดส่วนร้อยละ 69.2 ซึ่งในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมนี้ ไทยนำเข้าสินค้าในกลุ่มโลหะอื่นๆ (ทองคำ) จากออสเตรเลียถึงร้อยละ 49.7 รองลงมา คือสินค้ากลุ่มเหล็ก (ร้อยละ 5.9) และสินค้ากลุ่มเคมีภัณฑ์ ยางและพลาสติก (ร้อยละ 5.5) ตามลำดับ

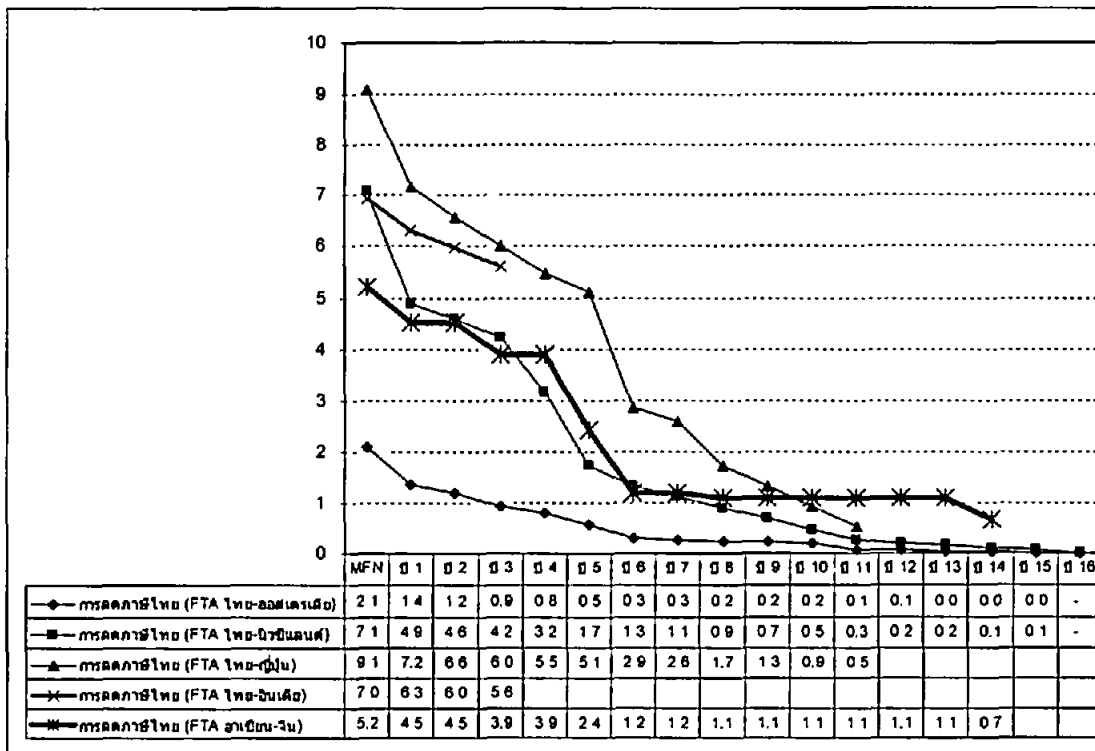
และชิ้นส่วน อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ เครื่องจักรและอุปกรณ์ ตลอดจนสินค้าเกษตรบางชนิด³

- ในกรณีความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย ไทยลดภาษีนำเข้าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักจากร้อยละ 6.9 ในปี 2004 เหลือร้อยละ 5.6 ในปี 2006 ซึ่งเป็นการลดภาษีนำเข้าสินค้าเพียง 82 รายการตามโครงการเก็บเกี่ยวล่วงหน้าเท่านั้น
- สำหรับกรณีความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน⁴ ไทยลดภาษีนำเข้าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักจากร้อยละ 5.2 เหลือร้อยละ 4.5 ในปี 2005 และทยอยลดลงเรื่อยๆ จนอยู่ในระดับร้อยละ 0.7 ในปี 2018 โดยมีสินค้าบางชนิดเป็นสินค้าอ่อนไหวและอ่อนไหวสูงจึงยังไม่ลดภาษีเหลือร้อยละ 0

³ กลุ่มสินค้าที่ไทยนำเข้าจากญี่ปุ่นสูง คือสินค้าในกลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์ (ร้อยละ 29.6) รองลงมาคืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (ร้อยละ 16.1) ยานยนต์และชิ้นส่วน (ร้อยละ 14.5) และเหล็ก (ร้อยละ 14.3) ตามลำดับ

⁴ กรณีสหรัฐ-อาเซียน ในการคำนวณภาษีเฉลี่ย ไม่ได้คิดกรณีสินค้าที่มีโควตา

ภาพที่ 4.4 การลดอัตราภาษีศุลกากรของไทยตามความตกลง FTA ฉบับต่าง ๆ (%)

ที่มา: คำนวณโดยคณะผู้วิจัย

- หมายเหตุ: 1. อัตราภาษีนำเข้าที่แสดงในภาพเป็นอัตราภาษีนำเข้าแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าการนำเข้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศคู่เจรจาต่างๆ ดังนั้น ภาษีนำเข้า MFN เริ่มต้นจึงมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสัดส่วนมูลค่าการค้าระหว่างประเทศและระดับภาษีของสินค้าดังกล่าว
2. ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย เริ่มลดภาษีเมื่อมกราคมปี 2005 ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์เริ่มลดภาษีเมื่อกรกฎาคม ปี 2005 ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย เริ่มลดภาษีสินค้า 82 รายการเมื่อกันยายน 2004 ความตกลงอาเซียน-จีนเริ่มลดภาษีกรกฎาคม 2005 (สินค้าผักผลไม้ลดภาษีตั้งแต่ตุลาคม 2003) และความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นอยู่ระหว่างการรอลงนามในความตกลง
3. อัตราภาษีไทยเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าการนำเข้าของไทยจากออสเตรเลียอยู่ในระดับต่ำเพียง 2% เนื่องจากสินค้าที่ไทยนำเข้าในสัดส่วนที่สูง หรือประมาณร้อยละ 50 ของมูลค่าการนำเข้ารวมอยู่ในหมวดโลหะอื่นๆ โดยเฉพาะทองคำซึ่งมีระดับภาษีนำเข้าเท่ากับ 0%

ข. การลดภาษีศุลกากรของประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น อินเดีย และจีนตามความตกลง FTA กับไทย

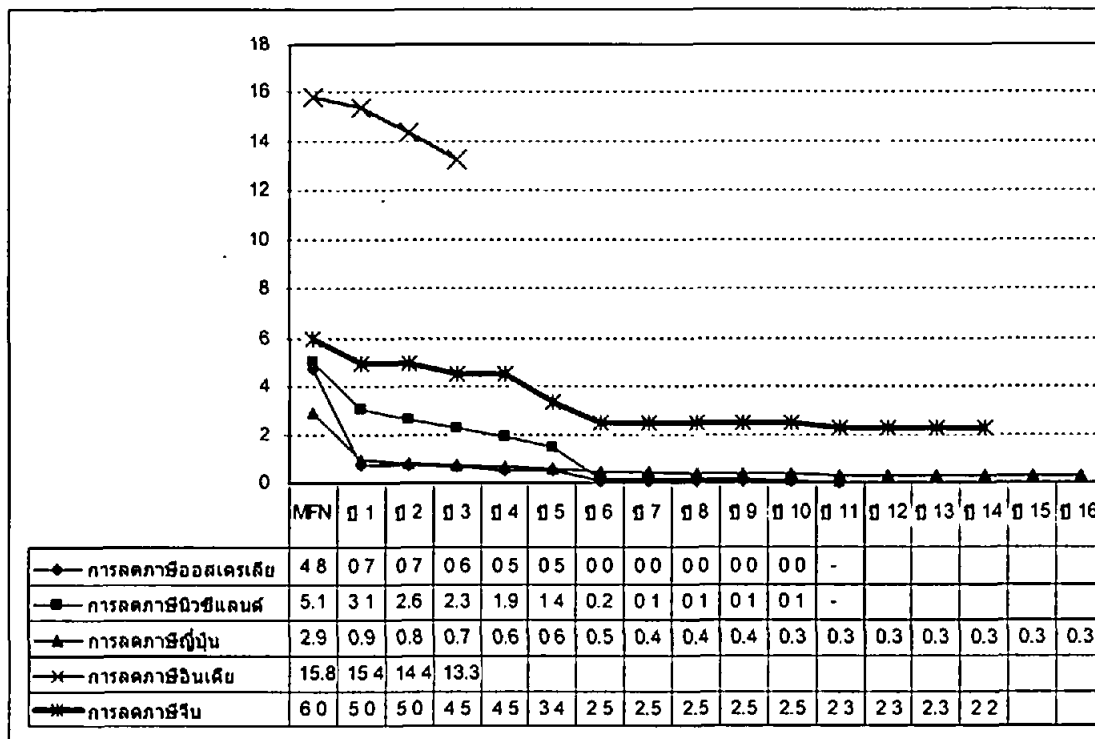
ภาพที่ 4.5 แสดงภาพรวมการลดภาษีศุลกากรของประเทศคู่เจรจาความตกลงการค้าเสรีให้กับไทยตามความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ โดยมีข้อสังเกต ดังนี้

- เมื่อพิจารณาจากอัตราภาษี (MFN rate) เฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่านำเข้าสินค้าของประเทศคู่เจรจาต่างๆ กับไทย ในปี 2005 พบว่า อินเดียมีอัตราภาษี

นำเข้าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักอยู่ในระดับสูงสุด คือร้อยละ 15.8 รองลงมาคือจีน นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น โดยมีอัตราภาษีเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักเท่ากับ ร้อยละ 6.0 5.06 ร้อยละ 4.77 และร้อยละ 2.88 ตามลำดับ

- สำหรับความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ออสเตรเลียลดภาษีนำเข้าให้ไทยจากเฉลี่ยร้อยละ 4.77 เหลือร้อยละ 0.70 ในปีแรก และทยอยลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปีที่ 11 (ปี 2015) โดยกลุ่มสินค้าที่ออสเตรเลียนำเข้าจากไทยสูงได้แก่สินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน (ร้อยละ 39.6) เครื่องจักรและอุปกรณ์ (ร้อยละ 13.9) และสินค้าเกษตร (ร้อยละ 12.8)
- ในกรณีความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ นิวซีแลนด์ลดภาษีนำเข้าให้ไทยจากเฉลี่ยร้อยละ 5.06 เหลือร้อยละ 3.05 ในปีแรก และทยอยลดลงเหลือร้อยละ 0 ในปี ที่ 11 (ปี 2015) โดยกลุ่มสินค้าที่นิวซีแลนด์นำเข้าจากไทยสูงได้แก่สินค้าในกลุ่ม ยานยนต์และชิ้นส่วน (ร้อยละ 31.8) สินค้าเกษตร (ร้อยละ 18.5) และสินค้า เคมีภัณฑ์ ยางและพลาสติก (ร้อยละ 13)
- ในกรณีความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น ญี่ปุ่นลดภาษีนำเข้าให้ไทยจากอัตราเฉลี่ย ร้อยละ 2.88 เหลือร้อยละ 0.91 ในปีแรก และทยอยลดลงเรื่อยๆ จนเหลือเฉลี่ยร้อยละ 0.29 ในปีที่ 16 โดยสินค้าที่อัตราภาษีนำเข้ายังไม่ลดลงเป็นร้อยละ 0 อยู่ในกลุ่ม สินค้าเกษตร เครื่องนุ่งห่ม เครื่องหนัง และผลิตภัณฑ์จากไม้
- ในกรณีความตกลงไทย-อินเดีย อินเดียลดภาษีนำเข้าให้ไทยจากอัตราเฉลี่ยร้อยละ 15.8 เหลือร้อยละ 15.4 ในปีแรก (ปี 2004) และลดลงเหลือร้อยละ 13.2 ในปีที่ 3 (ปี 2006) โดยเป็นการลดภาษีนำเข้าของสินค้า 82 รายการตามโครงการเก็บเกี่ยว ส่วนหน้า
- ในกรณีความตกลงอาเซียน-จีน จีนลดภาษีนำเข้าให้ไทยจากอัตราเฉลี่ยร้อยละ 6.0 เหลือร้อยละ 5.0 ในปีแรก และทยอยลดลงจนเหลือร้อยละ 2.2 ในปีที่ 14 (ปี 2018) โดยมีสินค้าบางรายการที่อยู่ในกลุ่มอ่อนไหวและอ่อนไหวสูง ซึ่งยังไม่ลดเหลือ ร้อยละ 0

ภาพที่ 4.5 การลดอัตราภาษีศุลกากรของออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น อินเดีย และจีน ตามความตกลง FTA กับประเทศไทย (%)

ที่มา: คำนวณโดยคณะผู้วิจัย

- หมายเหตุ:
1. อัตราภาษีนำเข้าที่แสดงในภาพเป็นอัตราภาษีนำเข้าแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าการนำเข้าระหว่างประเทศคู่เจรจาต่างๆ ที่นำเข้าจากไทยดังนั้น ภาษีนำเข้า MFN เริ่มต้นจึงมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสัดส่วนมูลค่าการค้าระหว่างประเทศและระดับภาษีของสินค้าดังกล่าว
 2. ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย เริ่มลดภาษีเมื่อมกราคมปี 2005 ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์เริ่มลดภาษีเมื่อกรกฎาคม ปี 2005 ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย เริ่มลดภาษีสินค้า 82 รายการเมื่อกันยายน 2004 ความตกลงอาเซียน-จีนเริ่มลดภาษีกรกฎาคม 2005 (สินค้าผักผลไม้ลดภาษีตั้งแต่ตุลาคม 2003) และความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นอยู่ระหว่างการรอลงนามในความตกลง

ทั้งนี้ ในภาคผนวกที่ 3 จะแสดงการลดภาษีศุลกากรตามความตกลงการค้าเสรีต่างๆ ใน รายสาขาการผลิต และในภาคผนวกที่ 4 จะแสดงการลดภาษีศุลกากรตามความตกลงการค้าเสรีต่างๆ ใน รายสินค้า ในสาขายานยนต์และชิ้นส่วน และสาขาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

4.3 การวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีศุลกากรตามความตกลง FTA

หลังจากเสนอภาพรวมการลดภาษีศุลกากรตามความตกลงการค้าเสรีในส่วนที่ 4.2 แล้ว เนื้อหาในส่วนนี้จะทำการวิเคราะห์ผลกระทบเบื้องต้นจากการเปลี่ยนแปลงภาษีศุลกากรดังกล่าว โดยในการศึกษานี้ คณะผู้วิจัยจะอาศัยการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง GTAP ซึ่งเป็นแบบจำลองดุลยภาพทั่วไปที่ครอบคลุมหลายสาขาการผลิตและครอบคลุมหลายประเทศ

แบบจำลอง GTAP พัฒนาขึ้นในปี 1992 เป็นแบบจำลองระดับโลกที่ครอบคลุมประเทศส่วนใหญ่ในโลกรวมถึงประเทศไทย คณะผู้วิจัยใช้ฐานข้อมูล version 6 ซึ่งเป็นฐานข้อมูลล่าสุดในปัจจุบัน โดยข้อมูลการค้าระหว่างประเทศในฐานข้อมูลเป็นปี 2001 สำหรับข้อมูลโครงสร้างการผลิตตามตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (I-O Table) จะแตกต่างกันไปตามแต่ละประเทศ โดยข้อมูลของไทยเป็นโครงสร้างในปี 1997 ซึ่งปรับปรุงจากตารางปัจจัยการผลิตผลผลิตของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติปี 1995 ดังนั้น การตีความผลกระทบจากแบบจำลอง GTAP ในส่วนนี้จึงควรทำด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะกับสาขาการผลิตของไทยที่มีโครงสร้างการผลิตเปลี่ยนไปมากภายหลังปี 1997 เช่น สาขายานยนต์และชิ้นส่วน ซึ่งงานวิจัยในอนาคตสมควรจะมีการปรับปรุงฐานข้อมูลในตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตให้สะท้อนโครงสร้างการผลิตที่เป็นจริงมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม สำหรับสาขาการผลิตส่วนใหญ่ที่มีโครงสร้างการผลิตและการใช้วัตถุดิบที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ผลกระทบจากแบบจำลอง GTAP ก็จะทำให้ผลที่สอดคล้องกับพื้นฐานทางทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

สำหรับแนวคิดทางทฤษฎีและโครงสร้างแบบจำลอง GTAP โดยละเอียดโปรดดูจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย (2547)⁵ และ Hertel (1997)⁶

ก. ภาพรวมของผลกระทบ

ตามหลักการแล้ว ระดับของผลกระทบจากความตกลงการค้าเสรีทวีภาคีกับประเทศต่างๆ จะขึ้นกับปัจจัยหลักอย่างน้อย 3 ประการ คือมูลค่าการค้าระหว่างประเทศคู่เจรจา ระดับของอุปสรรคทางการค้า และระดับของการเปิดเสรี โดยการทำความตกลงการค้าเสรีทวีภาคีกับประเทศคู่ค้าที่มีการค้าระหว่างกันสูงจะส่งผลกระทบสูง การทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าที่มีอุปสรรคทางการค้าสูงน่าจะส่งผลกระทบสูงกว่าการทำความตกลงกับประเทศที่มีอุปสรรคทางการค้าต่ำ และการทำความตกลงโดยระดับการเปิดเสรีสูงและครอบคลุมในระดับกว้าง น่าจะส่งผลกระทบสูงกว่าการทำความตกลงโดยเปิดเสรีในระดับต่ำและแคบ

ตารางที่ 4.4 แสดงสมมติฐานที่ใช้ในการลดภาษีตามความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ 5 ความตกลง คือความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ไทย-นิวซีแลนด์ ไทย-อินเดีย ไทย-ญี่ปุ่น และอาเซียน-จีน โดยในแต่ละความตกลง คณะผู้วิจัยจะประมาณการโดยใช้แบบจำลอง GTAP ใน 3 ภาพสถานการณ์ คือ 1. การลดภาษีในปีแรกหลังความตกลงมีผลบังคับใช้ 2. การลดภาษี

⁵ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2547) “โครงการจัดทำรูปแบบของการศึกษาผลกระทบของภาคอุตสาหกรรมอันเนื่องมาจากการเปิดเสรีแบบทวีภาคี” เสนอต่อสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

⁶ Hertel (1997) “Global Trade Analysis: Modeling and Applications” Cambridge University Press.

ในปีสุดท้ายหลังความตกลงมีผลบังคับใช้ และ 3. การเปิดเสรีอย่างเต็มที่ โดยลดภาษีนำเข้าทุกรายการเหลือร้อยละ 0

ทั้งนี้ ในกรณีความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียและไทย-นิวซีแลนด์ การลดภาษีในปีสุดท้ายหลังความตกลงมีผลบังคับใช้จะเท่ากับกรณีการเปิดเสรีอย่างเต็มที่เนื่องจากการลดภาษีนำเข้าทุกรายการเหลือร้อยละ 0⁷ ในกรณีความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย เป็นการลดภาษีสินค้า 82 รายการเหลือร้อยละ 0 ในระยะเวลา 3 ปีเท่านั้น และความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น ซึ่งยังไม่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน การลดภาษีในปีสุดท้ายยังไม่ใช้การเปิดเสรีอย่างเต็มที่เนื่องจากมีสินค้าบางรายการที่ภาษีนำเข้ายังไม่เท่ากับร้อยละ 0

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังทำการประมาณแบบจำลองในภาพสถานการณ์อื่นๆ อีก 4 ภาพสถานการณ์ คือ 1. ผลกระทบจากการเปิดเสรี FTA 5 ฉบับข้างต้น โดยลดภาษีตามจริง 2. ผลกระทบจากการเปิดเสรี FTA 5 ฉบับ โดยเปิดเสรีอย่างเต็มที่ 3. ผลกระทบจากการเปิดเสรีเต็มที่ของไทยแต่ฝ่ายเดียว และ 4. ผลกระทบจากการเปิดเสรีของทุกฝ่ายอย่างเต็มที่

ตารางที่ 4.4 สมมติฐานที่ใช้ในการลดภาษีตามความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ

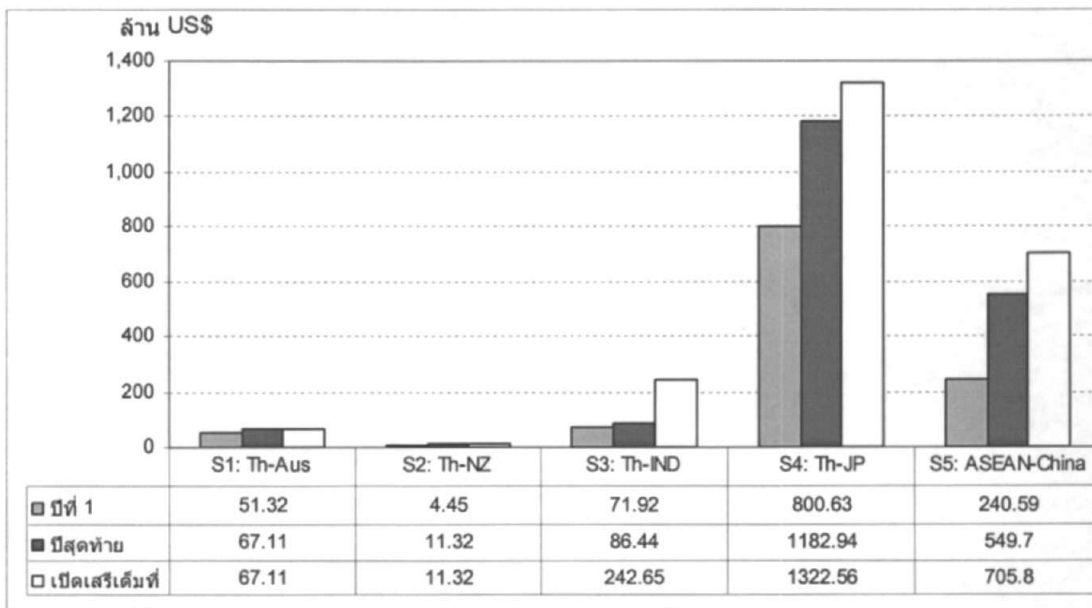
ความตกลงการค้าเสรี	สมมติฐานการลดภาษี		
	ปีที่ 1	ปีสุดท้าย	เปิดเสรีเต็มที่
S1: ไทย-ออสเตรเลีย	ปี 2005	ปี 2020 (ลดเหลือ 0%)	ลดเหลือ 0%
S2: ไทย-นิวซีแลนด์	ปี 2005	ปี 2020 (ลดเหลือ 0%)	ลดเหลือ 0%
S3: ไทย-อินเดีย	ปี 2004	ปี 2006 (ลดภาษีสินค้า 82 รายการเหลือ 0%)	ลดเหลือ 0%
S4: ไทย-ญี่ปุ่น	ปีแรกหลังความตกลงมีผลบังคับใช้	ปีที่ 16 หลังความตกลงมีผลบังคับใช้	ลดเหลือ 0%
S5: อาเซียน-จีน	ปี 2005	ปี 2018	ลดเหลือ 0%
S6: FTA 4 ฉบับ ลดภาษีตามจริง	ลดภาษีตาม S1-S5 ปีสุดท้าย (ลดตามความตกลง)		
S7: FTA 4 ฉบับ เปิดเสรีเต็มที่	ลดภาษีตาม S1-S5 โดยเปิดเสรีเต็มที่ (ลดภาษีเหลือ 0%)		
S8: เปิดเสรีของไทยแต่ฝ่ายเดียว	ลดภาษีนำเข้าของไทยเหลือ 0% แต่ฝ่ายเดียว		
S9: เปิดเสรีเต็มที่ทุกฝ่าย	ลดภาษีนำเข้าทุกประเทศเหลือ 0%		

⁷ การประมาณการจากแบบจำลองมีสมมติฐานว่า ให้สินค้าที่มีการลดภาษีในโควตาเหลือร้อยละ 0 และมีการเพิ่มจำนวนโควตาในแต่ละปี (เช่น นมโค) ถือเป็นลดภาษีนำเข้าเหลือร้อยละ 0 เช่นเดียวกับสินค้าอื่นๆ

ผลจากการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลอง GTAP แสดงในภาพที่ 4.6 - 4.8 พบว่า

- ในปีแรกหลังความตกลงมีผลบังคับใช้ การเปิดเสรีสินค้าจะทำให้สวัสดิการทางเศรษฐกิจและอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยสูงขึ้นในทุกความตกลง โดยความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นมีผลกระทบสูงสุด โดยทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.12 และทำให้สวัสดิการเพิ่มขึ้น 800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาคือความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน ไทย-อินเดียและไทย-ออสเตรเลีย โดยผลกระทบจากความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์จะอยู่ในระดับน้อยมาก
- ในปีสุดท้ายหลังความตกลงมีผลบังคับใช้ ความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นมีผลกระทบสูงสุดเช่นกัน คือทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.46 และทำให้สวัสดิการเพิ่มขึ้น 1.18 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ซึ่งน้อยกว่ากรณีเปิดเสรีอย่างเต็มที่เท่ากับ 139 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ในขณะที่ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียและไทย-นิวซีแลนด์จะทำให้สวัสดิการทางเศรษฐกิจของไทยเพิ่มขึ้นเท่ากับ 67 ล้านดอลลาร์สหรัฐและ 11 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
- สำหรับความตกลงอาเซียน-จีน ผลกระทบรองลงมาจากความตกลงไทยญี่ปุ่น โดยทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.03 และทำให้สวัสดิการทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น 549.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
- ในกรณีความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย หลังจากเปิดเสรีสินค้าตามโครงการเก็บเกี่ยวล่วงหน้าในเวลา 3 ปี จะทำให้สวัสดิการทางเศรษฐกิจไทยสูงขึ้น 86 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 35.6 เมื่อเทียบกับผลกระทบจากการเปิดเสรีอย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงควรจะมีการเจรจาเปิดเสรีสินค้าระหว่างไทยและอินเดียเพิ่มเติม
- ผลกระทบโดยรวมต่อสวัสดิการทางเศรษฐกิจ กรณีเปิดเสรีตามความตกลงการค้าเสรี 5 ฉบับของไทยตามความตกลงในปีสุดท้ายเท่ากับ 1.89 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 80 เมื่อเทียบกับกรณีเปิดเสรีตามความตกลงการค้าเสรี 5 ฉบับของไทยอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ เนื่องจากการเปิดเสรีตามความตกลงไทย-อินเดียยังเป็นการเปิดเสรีในระดับที่ค่อนข้างต่ำ
- เมื่อเปรียบเทียบในทุกกรณีแล้วจะพบว่า การเปิดเสรีเต็มที่ทุกฝ่าย โดยทุกประเทศในโลกลดภาษีเหลือร้อยละ 0 จะทำให้สวัสดิการของไทยเพิ่มขึ้นสูงสุด คือมากกว่ากรณีการเปิดเสรีตามความตกลง 5 ฉบับของไทยประมาณ 2 เท่า

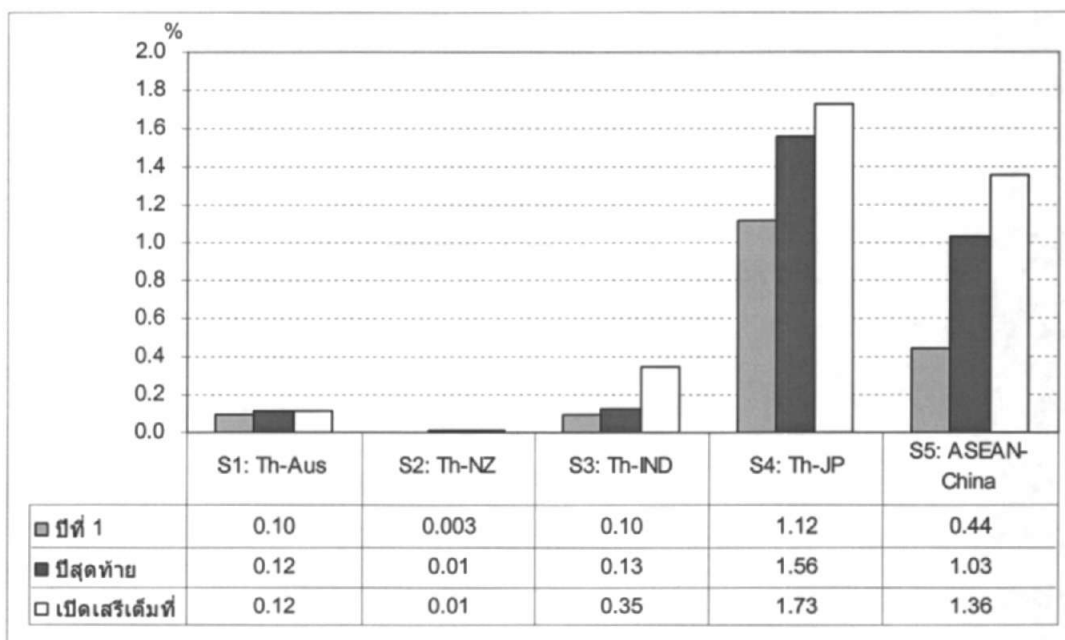
ภาพที่ 4.6 ผลกระทบต่อสวัสดิการ (welfare) ของไทยจากการทำความตกลงการค้าเสรี
ของไทยกับประเทศต่าง ๆ (ล้าน US\$)

ที่มา: ประมาณการจากแบบจำลอง GTAP

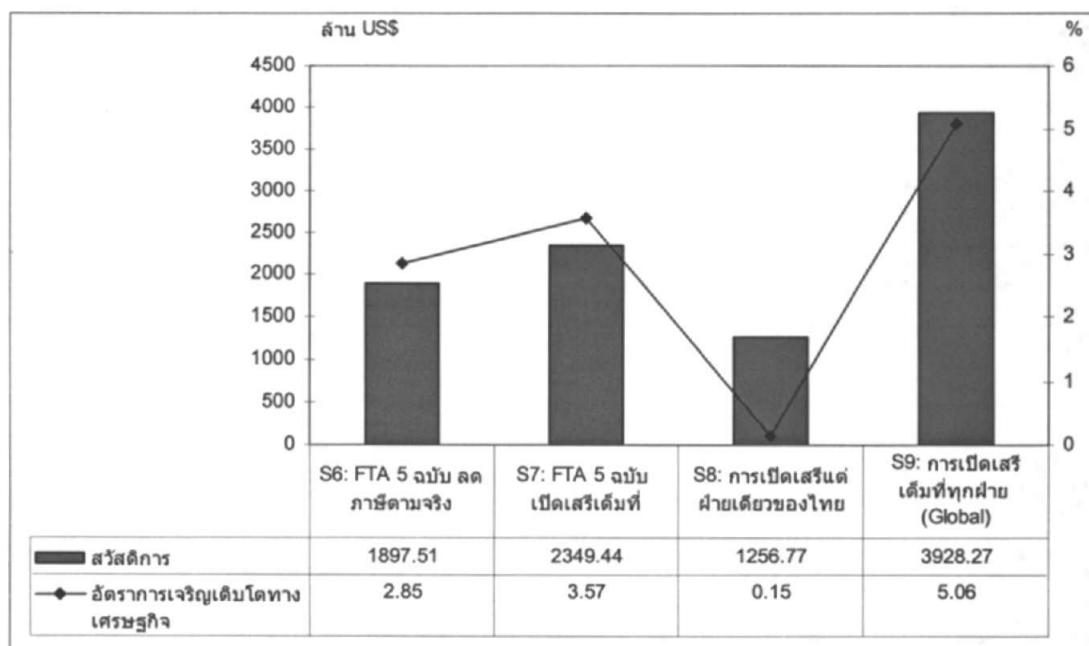
- หมายเหตุ: 1. ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย เริ่มลดภาษีเมื่อมกราคมปี 2005 ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์เริ่มลดภาษีเมื่อกรกฎาคม ปี 2005 ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย เริ่มลดภาษีสินค้า 82 รายการเมื่อกันยายน 2004 ความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นอยู่ระหว่างการรอลงนามในความตกลง
2. กรณีความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียและไทย-นิวซีแลนด์ ในปีสุดท้าย ทั้งสองประเทศลดภาษีสินค้าเหลือร้อยละ 0 ทั้งนี้เพื่อให้สามารถประมาณค่าจากแบบจำลองได้ จึงสมมติให้สินค้าที่มีการลดภาษีในโควตาเหลือร้อยละ 0 โดยเพิ่มจำนวนโควตาในแต่ละปี (เช่น นมโค) ถือเป็นกรณีการลดภาษีนำเข้าเหลือร้อยละ 0 เช่นเดียวกับสินค้าอื่นๆ

ภาพที่ 4.7 ผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) ของไทยจากการทำความตกลงการค้าเสรีของไทยกับประเทศต่าง ๆ (%)

ที่มา: ประมาณการจากแบบจำลอง GTAP

ภาพที่ 4.8 ผลกระทบต่อสวัสดิการทางเศรษฐกิจและอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยจากการเปิดเสรีการค้า

ที่มา: ประมาณการจากแบบจำลอง GTAP

ข. ผลกระทบรายอุตสาหกรรม

ตารางที่ 4.5 แสดงผลกระทบจากการเปิดเสรีตามความตกลงการค้าเสรีของไทย 5 ฉบับ คือความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ไทย-นิวซีแลนด์ ไทย-อินเดีย ไทย-ญี่ปุ่น และ อาเซียน-จีน ต่อมูลค่าผลผลิต โดยการประมาณการจะใช้การลดภาษีนำเข้าตามความตกลงในปีสุดท้ายหลังความตกลงมีผลบังคับใช้ ทั้งนี้ การทำความตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคีจะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณการค้าจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบโครงสร้างการผลิต โดยเฉพาะสาขาการผลิตเพื่อส่งออกมีแนวโน้มที่จะขยายตัว ในขณะที่สาขาการผลิตที่แข่งขันกับสินค้านำเข้ามีแนวโน้มจะหดตัว โดยจากตาราง 4.5 สรุปได้ว่า

- โดยรวมแล้ว จากความตกลงการค้าเสรีของไทย 5 ฉบับเมื่อบังคับใช้ในปีสุดท้ายจะส่งผลให้มูลค่าผลผลิตโดยรวมของไทยเพิ่มขึ้น โดยความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นทำให้มูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.05 รองลงมา คือความตกลงการค้าเสรีอาเซียนและไทย-ออสเตรเลียที่ทำให้มูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.97 และร้อยละ 0.12 ตามลำดับ ส่วนกรณีความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ไม่ได้ทำให้มูลค่าผลผลิตโดยรวมเปลี่ยนแปลงมากนัก
- ในกรณีความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย มีผลทำให้มูลค่าการผลิตของสาขาโลหะอื่นๆ และเครื่องจักรอุปกรณ์สูงขึ้นมากที่สุด คือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 และร้อยละ 1.35 ตามลำดับ สำหรับสาขาการผลิตอื่นๆ มีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก
- ในกรณีความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ มูลค่าผลผลิตของไทยแต่ละสาขาเปลี่ยนแปลงค่อนข้างน้อย
- สำหรับความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย มูลค่าผลผลิตของสาขาโลหะอื่นๆ เปลี่ยนแปลงสูงสุดคือร้อยละ 2.36 เนื่องจากอินเดียลดภาษีนำเข้าของสินค้าในหมวดนี้ เช่น อลูมิเนียมให้กับไทยเหลือร้อยละ 0
- ในกรณีความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น มูลค่าการผลิตในสาขาที่จะเพิ่มสูงคือ สินค้าเกษตร อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ (เช่นรถจักรยานยนต์) เครื่องจักรและอุปกรณ์ และ โดยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.11 2.82 และ 2.69 ตามลำดับ⁸

⁸ กรณียานยนต์และชิ้นส่วน ตามแบบจำลองพบว่า มูลค่าผลผลิตจะลดลงร้อยละ 2.50 ไม่น่าจะตรงกับความเป็นจริง ทั้งนี้ เนื่องจากโครงสร้างการผลิตตามตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตที่ใช้ในปี 1997 โดยหลังวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี 1997 ไทยได้กลายเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของรถยนต์

- สำหรับความตกลงอาเซียน-จีน มูลค่าการผลิตในสาขาที่เพิ่มสูงคือสาขา เคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติก (ร้อยละ 6.68) อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (ร้อยละ 3.73) และโลหะอื่นๆ (ร้อยละ 2.45)

ตารางที่ 4.5 ผลกระทบจากการเปิดเสรีตามความตกลงการค้าของไทย 5 ฉบับต่อมูลค่า
ผลผลิตของไทย (%)

	ไทย- ออสเตรเลีย	ไทย-นิวซีแลนด์	ไทย-อินเดีย	ไทย-ญี่ปุ่น	อาเซียน-จีน
เกษตร	-0.13	-0.05	-0.03	7.11	0.04
สิ่งทอ	0.24	0.03	-0.03	-2.78	-1.39
เครื่องนุ่งห่ม	0.13	0.01	-0.10	-0.10	-0.84
เครื่องหนัง	0.21	0.08	-0.12	-1.35	-2.07
ผลิตภัณฑ์จากไม้	-0.10	-0.00	-0.13	-5.46	-3.68
กระดาษและการพิมพ์	0.11	-0.02	-0.02	-1.74	-0.11
ปิโตรเลียม	-0.16	-0.07	-0.03	-0.07	0.42
เคมีภัณฑ์/ยาง/พลาสติก	0.10	0.04	0.20	-5.58	6.68
ผลิตภัณฑ์จากแร่อื่นๆ	0.03	0.04	-0.01	-2.76	0.70
เหล็ก	0.37	0.02	0.15	-2.94	0.52
โลหะอื่นๆ	1.40	0.50	2.36	-1.96	2.45
ผลิตภัณฑ์โลหะ	0.25	-0.01	0.25	-2.79	-2.08
ยานยนต์และชิ้นส่วน	0.23	0.07	0.23	-2.50	0.87
อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ	0.09	0.00	0.02	2.69	-1.63
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	-0.26	-0.05	0.26	-0.49	3.73
เครื่องจักรและอุปกรณ์	1.35	0.04	0.08	2.82	1.34
อุตสาหกรรมอื่นๆ	-0.04	-0.02	-0.06	-2.82	-2.27
บริการ	0.15	0.02	0.10	1.37	0.96
รวม	0.12	0.00	0.08	1.05	0.97

ที่มา: ประมาณการจากแบบจำลอง GTAP

บทที่ 5 การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี

ในบทนี้ คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลการส่งออกและการนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีในปี 2548 ของไทยกับประเทศคู่ค้าที่เป็นสมาชิกความตกลงการค้าเสรีกับไทยทั้งหมด 3 ประเทศ อันได้แก่ ออสเตรเลีย จีน และอินเดีย การวิเคราะห์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ว่า ภาคส่งออกและภาคนำเข้าของไทย ทั้งในภาพรวมและในรายสาขา สามารถเก็บเกี่ยวและใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ที่มีผลบังคับใช้แล้วไปได้มากน้อยเพียงใด โดยวัดจากอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี (utilization rate)

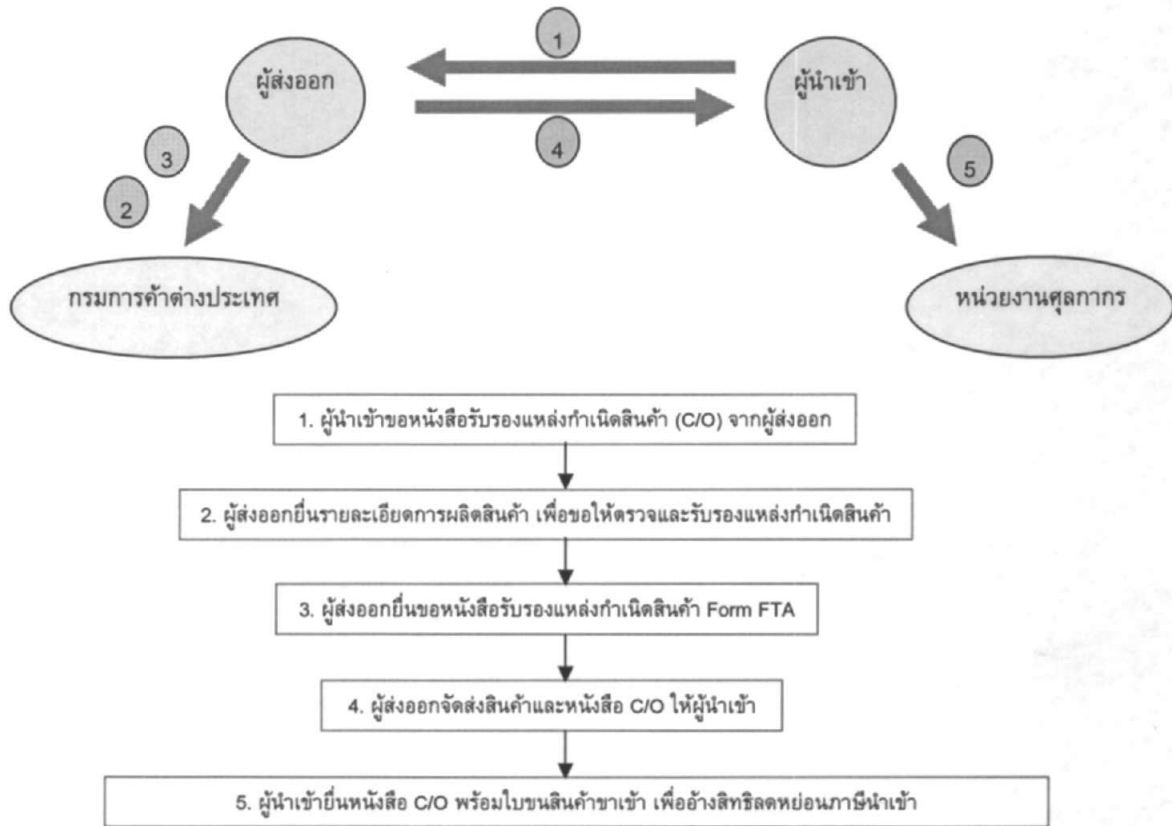
สำหรับกรณีความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ นั้น คณะผู้วิจัยไม่สามารถทำการวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงดังกล่าวได้ เนื่องจากไม่มีข้อมูลการใช้สิทธิประโยชน์ จากการที่ผู้ส่งออกสามารถออกหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าได้เอง โดยไม่ต้องขออนุญาตจากหน่วยงานภาครัฐ

5.1 หลักในการวิเคราะห์

ในการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี มีขั้นตอนการดำเนินการเพิ่มเติมจากการส่งออกและนำเข้าโดยปกติ 5 ขั้นตอน อันได้แก่ (ดูภาพที่ 5.1 ประกอบ)

1. ผู้นำเข้าขอหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin: C/O) จากผู้ส่งออก
2. ผู้ส่งออกยื่นรายละเอียดการผลิตสินค้า เพื่อขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบและรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า
3. ผู้ส่งออกยื่นขอหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า Form FTA จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยในกรณีของไทยคือ กรมการค้าต่างประเทศ
4. ผู้ส่งออกจัดส่งสินค้าและหนังสือ C/O ให้ผู้นำเข้า
5. ผู้นำเข้ายื่นหนังสือ C/O พร้อมใบขนสินค้าขาเข้าแก่เจ้าหน้าที่ศุลกากร เพื่ออ้างสิทธิลดหย่อนภาษีนำเข้า

ภาพที่ 5.1 ขั้นตอนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี

ดังนั้น การวิเคราะห์ว่าผู้ประกอบการสามารถใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ได้มากน้อยเพียงใดสามารถวัดได้จากอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี ซึ่งนิยามจากสัดส่วนระหว่างมูลค่าการนำเข้าของสินค้านำเข้าหนึ่งผ่านช่องทางการใช้สิทธิประโยชน์กับมูลค่าการนำเข้ารวมของสินค้านำเข้าหนึ่งๆ

ในการวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีของภาคนำเข้าไทยนั้น คณะผู้วิจัยสามารถใช้ข้อมูลการนำเข้าสินค้านำเข้ารายการต่างๆ ที่มีการใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ซึ่งเก็บรวบรวมโดยกรมศุลกากรมาคำนวณได้โดยตรง แต่ในการวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยนั้น เนื่องจากไม่สามารถค้นหาข้อมูลดังกล่าวที่เก็บรวบรวมโดยหน่วยงานศุลกากรของประเทศคู่ค้าได้ คณะผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลการส่งออกสินค้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี ซึ่งเก็บรวบรวมจากการออกหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin: C/O) ของกรมการค้าต่างประเทศแทน

การใช้ข้อมูลการส่งออกสินค้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีดังกล่าว อาจจะทำให้ค่าอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ที่คำนวณได้มีค่าสูงเกินความเป็นจริง และในบางกรณี ทำให้ค่าอัตราการใช้สิทธิประโยชน์มีค่ามากกว่าร้อยละ 100 ได้ หากผู้ส่งออกที่ขอหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าไปแล้วยังไม่ได้ใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกจริงในปีนั้นๆ แม้ว่าค่าอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยที่คำนวณได้อาจสูงเกินจริงในบางครั้ง ค่าที่คำนวณได้ยังเป็นประโยชน์ เนื่องจากสามารถแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มความต้องการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ได้

เมื่อได้วิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ทั้งในภาพรวมและในรายอุตสาหกรรมแล้ว คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ต่อในรายสินค้า¹ เพื่อค้นหาสาเหตุที่ทำให้ในสินค้าบางรายการมีการใช้สิทธิประโยชน์ในอัตราที่ต่ำ ทั้งที่สินค้านั้นได้รับแต้มต่อจากการลดภาษีศุลกากรลงมา นอกเหนือจากปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการใช้สิทธิประโยชน์แล้ว สาเหตุที่ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถใช้หรือเลือกที่จะไม่ใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีน่าจะมีอยู่อย่างน้อย 3 ประการ อันได้แก่

- ผู้ส่งออกยังไม่สามารถแข่งขันสู้กับคู่แข่งได้ แม้จะได้รับแต้มต่อจากการลดหย่อนภาษีแล้วก็ตาม ซึ่งเราสามารถวัดได้จากดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (relative comparative advantage index: RCA index) โดยหากค่าดัชนี RCA ของสินค้านั้นใดมีค่าน้อยกว่า 1 หมายความว่า ผู้ส่งออกมีแนวโน้มไม่สามารถแข่งขันสู้กับคู่แข่งได้ (ดูสูตรการคำนวณได้ในกล่องข้อความข้างล่าง)
- ผู้นำเข้ามีความต้องการนำเข้าสินค้านั้นน้อย เนื่องจากผู้บริโภคนิยมใช้สินค้าที่ผลิตได้เองในประเทศ หรือไม่นิยมใช้สินค้านำเข้า ซึ่งเราสามารถวัดได้จากดัชนีความสามารถในการเจาะตลาดโดยเปรียบเทียบ (relative import penetration index: RMP index) โดยหากค่าดัชนี RMP ของสินค้านั้นใดมีค่าน้อยกว่า 1 หมายความว่า ผู้นำเข้ามีแนวโน้มไม่ต้องการนำเข้าสินค้านั้น (ดูสูตรการคำนวณได้ในกล่องข้อความข้างล่าง)
- ผู้ส่งออกประสบอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดที่อาจจะมีความเข้มงวดมากเกินไป ซึ่งเราสามารถวัดได้จากดัชนีความเข้มงวดของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (rules of origin restrictiveness index: RoO index) โดยหากค่าดัชนี RoO ของสินค้านั้นใดมีค่าเข้าใกล้ 1 มากเท่าใด หมายความว่า กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้านั้นมีความเข้มงวดสูงมากขึ้นเท่านั้น (ดูสูตรการคำนวณได้ในกล่องข้อความข้างล่าง)

¹ คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้มีการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีต่ำ เฉพาะของภาคส่งออกเท่านั้น

$$RCA\ index = \frac{\left(\frac{X_{ij}}{\sum_i X_{ij}} \right)}{\left(\frac{\sum_j X_{ij}}{\sum_j \sum_i X_{ij}} \right)}$$

- โดยที่ X_{ij} คือ มูลค่าการส่งออกสินค้า i ของประเทศ j
 $\sum_i X_{ij}$ คือ มูลค่าการส่งออกรวมของประเทศ j
 $\sum_j X_{ij}$ คือ มูลค่าการส่งออกสินค้า i ของทุกประเทศทั่วโลกรวมกัน
 $\sum_j \sum_i X_{ij}$ คือ มูลค่าการส่งออกรวมของทุกประเทศทั่วโลก

$$RMP\ index = \frac{\left(\frac{M_{ij}}{\sum_i M_{ij}} \right)}{\left(\frac{\sum_j M_{ij}}{\sum_j \sum_i M_{ij}} \right)}$$

- โดยที่ M_{ij} คือ มูลค่าการนำเข้าสินค้า i ของประเทศ j
 $\sum_i M_{ij}$ คือ มูลค่าการนำเข้ารวมของประเทศ j
 $\sum_j M_{ij}$ คือ มูลค่าการนำเข้าสินค้า i ของทุกประเทศทั่วโลกรวมกัน
 $\sum_j \sum_i M_{ij}$ คือ มูลค่าการนำเข้ารวมของทุกประเทศทั่วโลก

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินค่าดัชนีความเข้มงวดของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (RoO Index)		ค่าดัชนีน้ำหนัก ของเกณฑ์
กลุ่มเกณฑ์หลัก		
1	เกณฑ์การเปลี่ยนพิกัดอัตราศุลกากร	0.20
2	เกณฑ์การพิจารณาสัดส่วนวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิตสินค้า	
2.1	สัดส่วนขั้นต่ำของวัตถุดิบในประเทศที่ต้องใช้ในกระบวนการผลิต	0.10
2.2	วิธีการคำนวณสัดส่วนวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าแบบ build-down หรือ build-up	0.02
2.3	ราคาวัตถุดิบคิดตามมูลค่าการทำธุรกรรม (transaction value) หรือต้นทุนสุทธิ (net cost) หรือต้นทุนโรงงาน (factory cost)	0.02
2.4	ประเภทของราคาวัตถุดิบที่ไม่ใช่วัตถุดิบที่ได้แหล่งกำเนิดสินค้า (non-originating material)	0.02
2.5	ประเภทต้นทุนที่อนุญาตให้นำมาใช้ในการคิดคำนวณได้	
	- ค่าไรและต้นทุนทางอ้อมอื่นๆ เช่น ภาษี ต้นทุนของเงินทุน ค่าบรรจุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ เป็นต้น	0.02
	- ต้นทุนวัตถุดิบนำเข้า ซึ่งผู้นำเข้าไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าอยู่แล้ว ที่พิจารณาตามหลักการ Determined Manufactured Raw Materials (DMRM) Provision	0.02
3	เกณฑ์การพิจารณากระบวนการผลิตสินค้าที่สำคัญ	
3.1	การระบุกระบวนการผลิตที่ถือว่าเป็นกระบวนการผลิตที่สำคัญ (positive list) หรือการระบุกระบวนการผลิตที่ไม่ถือว่าเป็นกระบวนการผลิตที่สำคัญ (negative list)	0.10
3.2	จำนวนของอุตสาหกรรมที่ต้องผ่านเกณฑ์การพิจารณากระบวนการผลิตสินค้าที่สำคัญ	0.10
รวมคะแนนกลุ่มเกณฑ์หลัก		0.60
กลุ่มเกณฑ์ประกอบ		
4	เกณฑ์การสะสม (accumulation)	0.05
5	เกณฑ์การสะสมอื่นๆ	0.05
6	วัตถุดิบนำเข้าได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีรูปแบบอื่นๆ อยู่แล้ว เช่น ได้รับการชดเชยหรือยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบ (duty drawback)	0.05
7	การผลิตนอกเขตประเทศ (outward processing)	0.05
8	การพิจารณาสถานที่สุดท้ายที่เกิดกระบวนการผลิตสินค้า สำหรับใช้ประกอบการพิจารณาสัดส่วนวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิตสินค้า	0.05
รวมคะแนนกลุ่มเกณฑ์ประกอบ		0.25
กลุ่มปัจจัยอื่น ๆ		
9	ผลกระทบของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการที่ต้องการได้รับสิทธิประโยชน์จากความตกลง	0.05
10	ผลกระทบของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าต่อค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบและปฏิบัติตามของผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง	0.05
11	ความครอบคลุมของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	0.05
รวมคะแนนกลุ่มปัจจัยอื่น ๆ		0.15
รวมคะแนนทุกกลุ่ม		1.00

ที่มา: Productivity Commission (2004)

5.2 การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยจากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

5.2.1 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวม

ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (TAFTA) เป็นความตกลงการค้าเสรีแบบครอบคลุม (comprehensive FTA) ที่มีผลทำให้สินค้าที่ออสเตรเลียนำเข้าจากไทยรวมทั้งสิ้น 2,546 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 48.75 ของจำนวนสินค้าทั้งหมด ได้รับการลดหย่อนภาษีศุลกากรทันทีในปี 2548 เมื่อรวมกับสินค้าที่เดิมมีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 แล้วจำนวน 2,580 รายการ จะทำให้ในปี 2548 มีจำนวนสินค้าที่มีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 รวมทั้งสิ้น 4,280 รายการ ในขณะที่สินค้าที่เหลือจะทยอยลดภาษีลงในปีต่อๆ มา

เมื่อพิจารณาผลของความตกลง TAFTA ต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของออสเตรเลียในปี 2548 พบว่า ในภาพรวมจากเดิมที่สินค้าไทยถูกเรียกเก็บภาษีนำเข้าอยู่ที่ประมาณร้อยละ 5.17 ความตกลง TAFTA มีผลทำให้ภาษีนำเข้าดังกล่าวลดลงเหลือร้อยละ 0.69 หรืออาจกล่าวได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งอื่นๆ สินค้าไทยได้แต้มต่อจากการที่ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า (tariff preference) มากถึงร้อยละ 4.47 และเมื่อพิจารณาในรายอุตสาหกรรมพบว่า กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนเป็นกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าลงมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มยานพาหนะอื่นๆ เป็นกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงน้อยที่สุด (ดูตารางที่ 5.1 ประกอบ)

การได้รับแต้มต่อจากการที่ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าดังกล่าวทำให้ผู้ส่งออกไทยให้ความสนใจและขออนุญาตการใช้สิทธิประโยชน์จากกรมการค้าต่างประเทศค่อนข้างมาก โดยในปี 2548 การส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง TAFTA มีมูลค่าสูงถึงประมาณ 2,119.56 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 69.54 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดจากไทยไปออสเตรเลีย และเมื่อเปรียบเทียบกับ การขยายตัวของมูลค่าการส่งออกจากไทยไปยังออสเตรเลียในช่วงปี 2547 ถึง 2548 ซึ่งมีมูลค่า 688.02 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทำให้พอจะสรุปได้ว่า การใช้สิทธิประโยชน์ดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นการใช้สิทธิจากฐานการส่งออกเดิม

ตารางที่ 5.1 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของออสเตรเลียในปี 2548 ตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

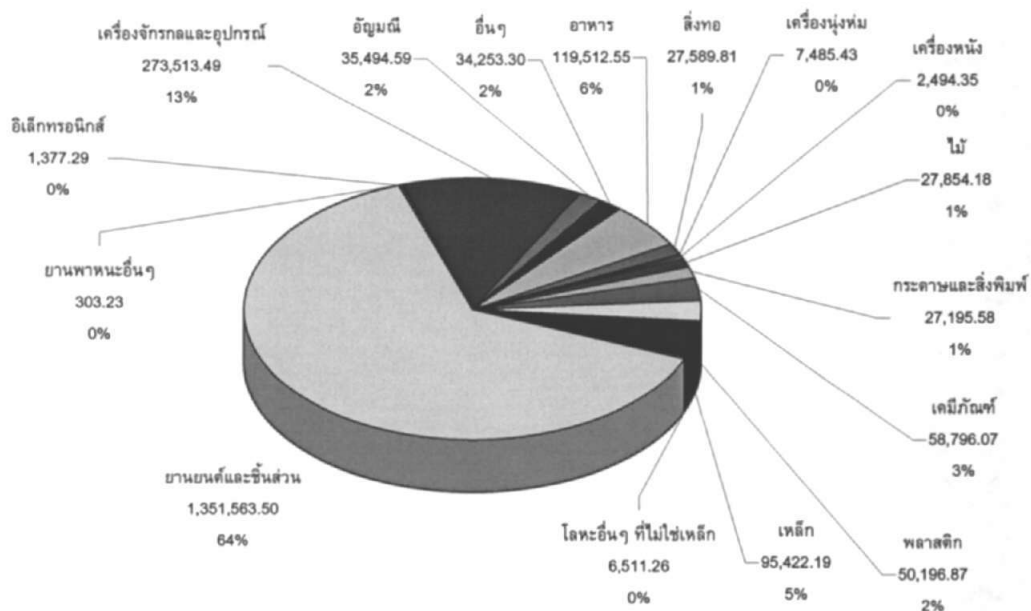
สาขา	จำนวนสินค้าตามรหัส HS 6 หลัก				อัตราภาษีเฉลี่ยต่อวงน้ำหนัก (ร้อยละ) *		
	ทั้งหมด	เฉพาะที่มีการลดภาษีในปี 2548	ที่เดิมมีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 อยู่แล้ว	ที่มีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 ในปี 2548	ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้ **	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง
อาหาร	418	104	314	417	2.04	0.74	1.30
สิ่งทอ	610	501	89	95	9.31	5.12	4.19
เครื่องนุ่งห่ม	240	222	18	23	16.56	11.79	4.77
เครื่องหนัง	74	66	8	47	9.04	6.49	2.56
ไม้	97	70	27	96	4.45	0.00	4.45
กระดาษและสิ่งพิมพ์	153	104	49	152	3.63	0.00	3.63
เคมีภัณฑ์	784	246	521	754	5.69	1.62	4.07
พลาสติก	140	75	13	78	5.25	3.27	1.98
เหล็ก	437	276	153	421	3.40	0.26	3.14
โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	184	45	139	184	1.88	0.00	1.88
ยานยนต์และชิ้นส่วน	54	51	3	33	7.08	0.27	6.82
ยานพาหนะอื่นๆ	84	46	38	84	0.39	0.00	0.39
อิเล็กทรอนิกส์	139	27	112	134	1.34	0.23	1.11
เครื่องจักรกลและอุปกรณ์	886	466	420	846	4.98	0.46	4.53
อัญมณี	20	8	12	20	4.66	0.00	4.66
อื่นๆ	903	239	664	896	1.59	0.03	1.56
รวม	5,223	2,546	2,580	4,280	5.17	0.69	4.47

หมายเหตุ: * อัตราภาษีเฉลี่ยต่อวงน้ำหนักด้วยสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกรายสินค้ากับมูลค่าการส่งออกรวมไปออสเตรเลียในปี 2548

** คัดจากอัตราภาษีที่ออสเตรเลียเก็บกับประเทศสมาชิก WTO อื่นๆ (most-favored nation rate: MFN rate) ในปี 2548

จากการวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง TAFTA ของกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ พบว่า กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนเป็นกลุ่มที่มีการส่งออกโดยใช้สิทธิประโยชน์สูงสุดถึงประมาณ 1,351.56 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 64 ของมูลค่าการส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ทั้งหมด โดยรถบรรทุกเครื่องยนต์ดีเซลขนาดไม่เกิน 5 ตัน (Diesel powered trucks with a GVW not exceeding five tones: HS 870241) มีการส่งออกภายใต้สิทธิประโยชน์สูงสุดถึงประมาณ 628.58 ล้านดอลลาร์สหรัฐ กลุ่มเครื่องจักรกลและอุปกรณ์มีการส่งออกโดยใช้สิทธิประโยชน์สูงเป็นอันดับที่สอง ส่วนกลุ่มยานพาหนะอื่นๆ เป็นกลุ่มที่มีการส่งออกโดยใช้สิทธิประโยชน์ต่ำที่สุด (ดูภาพที่ 5.2 ประกอบ)

ภาพที่ 5.2 การส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

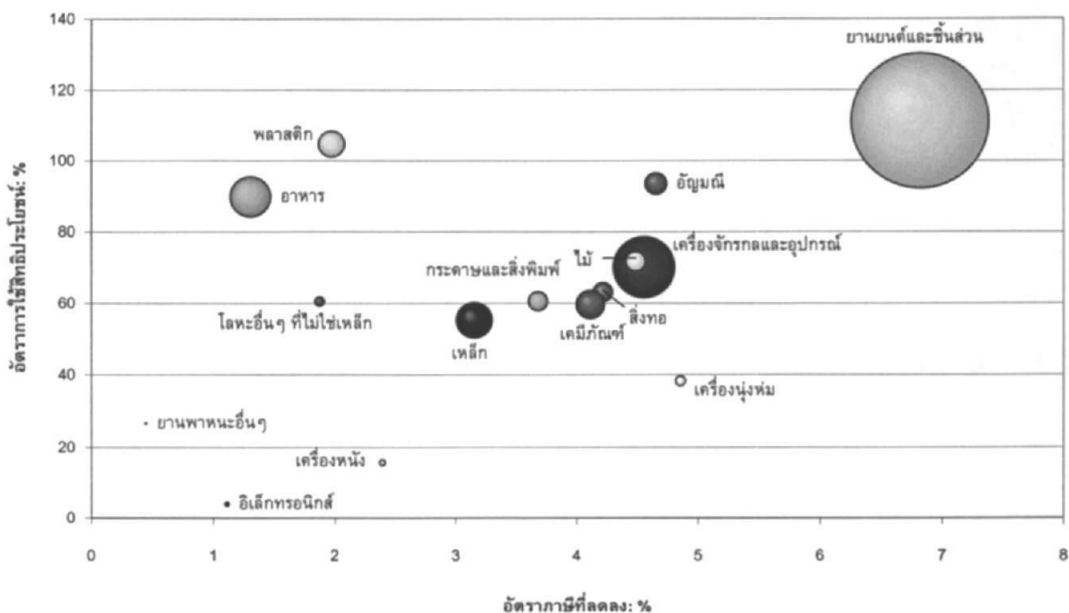

หากพิจารณาอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ส่งออกไทย ซึ่งนิยามจากสัดส่วนระหว่างมูลค่าการส่งออกโดยใช้สิทธิประโยชน์ต่อมูลค่าการส่งออกทั้งหมด (ดูภาพที่ 5.3 ประกอบ) พบว่ากลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนยังเป็นกลุ่มที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์สูงที่สุดถึงประมาณร้อยละ 111.26 สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงในอัตราที่สูงน่าจะเนื่องมาจากการที่สินค้าในกลุ่มนี้ได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าในอัตราที่ค่อนข้างสูง คือ ลดลงประมาณร้อยละ 6.82

กลุ่มอัญมณี กลุ่มไม้ และกลุ่มเครื่องจักรกลและอุปกรณ์เป็นกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าในอัตราปานกลางและมีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์สูงเป็นอันดับรองๆ ลงมา ส่วนกลุ่มอาหารเป็นกลุ่มที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ค่อนข้างสูงแม้ว่าจะได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าในอัตราที่ไม่สูงนัก

ส่วนกลุ่มยานพาหนะอื่นๆ กลุ่มเครื่องหนัง และกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะอัตราภาษีที่ลดลงนั้นยังไม่จูงใจสำหรับผู้ประกอบการในการขอใช้สิทธิ

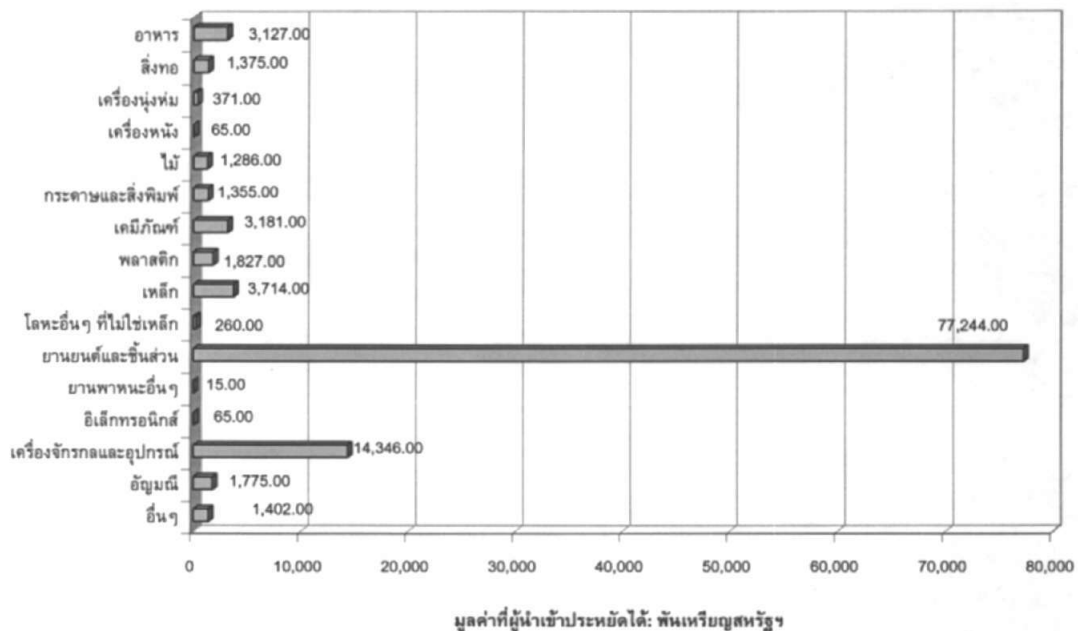
ภาพที่ 5.3 อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ส่งออกไทยจากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548

หมายเหตุ: ขนาดของรูปร่างกลมแทนมูลค่าการค้าที่ผู้ส่งออกไทยได้ใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีในปี 2548

หากพิจารณามูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าออสเตรเลียสามารถประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง TAFTA (tariff saving) ซึ่งสามารถคำนวณได้จากผลคูณของมูลค่าการส่งออกในปี 2548 กับอัตราภาษีที่ลดลง อันเนื่องมาจากความตกลง (tariff preference) พบว่า กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนเป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดถึงประมาณ 77.24 ล้านเหรียญสหรัฐ รองลงมาเป็นกลุ่มเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ ซึ่งได้รับประโยชน์ประมาณ 14.35 ล้านเหรียญสหรัฐ ส่วนกลุ่มยานพาหนะอื่นๆ เป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์น้อยที่สุด (ดูภาพที่ 5.4 ประกอบ) มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าออสเตรเลียสามารถประหยัดได้นี้จะส่งผลดีกับผู้ส่งออกไทย เนื่องจากจะทำให้ต้นทุนในการนำเข้าสินค้าไทยมีค่าลดลงในมุมมองของผู้นำเข้าออสเตรเลีย และอาจจะทำให้ผู้นำเข้าออสเตรเลียเพิ่มปริมาณนำเข้าจากไทยมากขึ้นได้ในที่สุด

ภาพที่ 5.4 มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าออสเตรเลียประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

โดยสรุป แม้ว่าปี 2548 จะเป็นเพียงช่วงปีแรกที่เริ่มมีการลดหย่อนภาษีศุลกากร แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า อัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง TAFTA ในภาพรวมมีค่าสูงถึงร้อยละ 88.15 หรืออาจกล่าวได้ว่า ที่ผ่านมา ภาคส่งออกไทยในภาพรวมสามารถใช้ประโยชน์จากความตกลง TAFTA ได้อย่างเต็มที่แล้ว อย่างไรก็ตาม ภาคส่งออกไทยในบางสาขายังอาจจะใช้ประโยชน์จากความตกลงได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น

5.2.2 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในรายอุตสาหกรรม

ก. กลุ่มสิ่งทอ

ตามความตกลง TAFTA ออสเตรเลียผูกพันที่จะลดภาษีนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอลงทันทีในปี 2548 จำนวน 501 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 82.13 ของจำนวนสินค้าทั้งหมดในกลุ่ม โดยได้แบ่งรูปแบบการลดภาษีออกเป็น 5 รูปแบบ คือการลดภาษีสองร้อยละ 10, 7.5, 5, 2.5 และ 2 ตามลำดับ ซึ่งจะทำให้สินค้านำเข้าจากไทยมีภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 จำนวน 95 รายการ โดยในจำนวนนี้เป็นสินค้าที่มีภาษีเดิมเป็น 0 อยู่แล้วจำนวน 89 รายการ (ดูตารางที่ 5.1 และ ตารางที่ 5.2 ประกอบ)

ในปี 2548 มีผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงสูงที่สุดมากถึงร้อยละ 71.84 และเป็นที่น่าสังเกตว่า มีผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่มที่ไม่ได้รับการลดหย่อนภาษีด้วยเช่นกัน (ดูตารางที่ 5.2 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาในรายสินค้าพบว่าในปี 2548 มีสินค้าส่งออกของไทยในกลุ่มสิ่งทอที่ใช้สิทธิประโยชน์สูงกว่าร้อยละ 70 จำนวน 23 รายการ² (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5) สินค้าที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์สูงที่สุดคือ เส้นใยชนิดอื่นๆ ที่ถักจากฟิลาเมนต์สังเคราะห์ที่ผ่านการพิมพ์ (woven fabrics of artificial filaments, printed, nes: HS 540834)

ส่วนสินค้าที่ไทยส่งออกไปออสเตรเลียเป็นมูลค่าสูง แต่ยังไม่สามารถใช้สิทธิประโยชน์เลยมีหลายรายการ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5) เช่น เส้นใยไทร์คอร์ดที่ทำจากด้ายโพลีเอสเตอร์ (tire cord fabric made of polyester high tenacity yarns: HS 590220) เส้นใยไทร์คอร์ดที่ทำจากด้ายไนลอนหรือโพลีเอไมด์ชนิดอื่นๆ (tire cord fabric made of nylon or other polyamides high tenacity yarns: HS 590210) เป็นต้น

ตารางที่ 5.3 สรุปสาเหตุที่อาจจะทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าบางรายการในอัตราที่ต่ำ ทั้งที่ได้รับความคุ้มครองมากเป็นลำดับต้นๆ จากตารางจะเห็นได้ว่า ผู้ส่งออกไทยไม่สามารถส่งออกสินค้าไปยังออสเตรเลียได้ในสินค้าหลายๆ รายการ เนื่องจากออสเตรเลียมีความต้องการนำเข้าสินค้าเหล่านั้นน้อยอยู่แล้ว รวมทั้งในสินค้าอีกหลายๆ รายการ สินค้าที่ได้รับความคุ้มครองนั้นเป็นสินค้าที่ผู้ส่งออกไทยมีความสามารถในการแข่งขันต่ำอยู่แล้ว นอกจากนี้ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีความเข้มงวดอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูงสำหรับ

² ไม่รวมสินค้าที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์สูงกว่าร้อยละ 200 ซึ่งมีทั้งหมด 9 รายการ

บางรายการสินค้า น่าจะเป็นอีกหนึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้สินค้ารายการนั้นมีการใช้สิทธิประโยชน์ต่ำ

ตารางที่ 5.2 โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มสิ่งทอของออสเตรเลีย และอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยในกลุ่มสิ่งทอจากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548

อัตราภาษีที่ลดลง (ร้อยละ)	จำนวนสินค้า	มูลค่าการส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ (พันเหรียญสหรัฐฯ)	มูลค่าการส่งออกทั้งหมด (พันเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
10	3	6,404.23	8,914.56	71.84
7.5	3	4.43	144.06	3.07
5	281	10,943.54	15,341.98	71.33
2.5	66	2,408.03	6,534.83	36.85
2	148	6,476.33	12,720.08	50.91
0	109	1,353.26	5,860.63	23.09
รวมทุกรายการ	610	27,589.81	49,516.14	55.72
รวมเฉพาะรายการที่ได้รับแต้มต่อ	501	26,236.55	43,655.51	60.10

ตารางที่ 5.3 สาเหตุที่ทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังออสเตรเลียในอัตราที่ต่ำ

รหัส HS	สินค้า	มูลค่าการนำเข้า (พันเหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)	อัตราภาษีที่ลดลง (ร้อยละ)	ผู้ส่งออกแข่งขันกับผู้ที่ไม่ได้	ผู้นำเข้าไม่มีความต้องการนำเข้า	ค่าดัชนีความเข้มงวดของกฎการค้าแหล่งกำเนิดสินค้า
500710	ผ้าทอทำด้วยขนไหม	11.63	0.00	10	✓		0.558
560790	เชือกชนิดทอไหม 3-คอร์เจจ 3-คอร์ และชนิดเคเบิลอื่น ๆ	122.55	0.00	7.5		✓	0.558
560819	ด้ายที่เป็นเส้น เป็นม้วน ทำด้วยเชือกชนิดทอไหม ชนิดคอร์เจจ หรือโรป	20.36	21.74	7.5			0.558
560890	ด้ายที่เป็นเส้น เป็นม้วน ทำด้วยเชือกชนิดทอไหม ชนิดคอร์เจจ หรือโรป	1.15	0.09	7.5			0.558
590220	ผ้าใบยางรถ (ผ้าไทรคอร์ด์) ทำด้วยโพลีเอสเตอร์	2,252.76	0.00	5		✓	0.658
590390	ผ้าสิ่งทออื่น ๆ ที่อานซึม เคลือบ หุ้มหรืออัดเป็นชั้นด้วยพลาสติก	1,331.67	8.61	5	✓	✓	0.658
591110	ผ้าสิ่งทอ สักหลาดและผ้าทออบุติยสักหลาด ที่เคลือบ หุ้มหรืออัดเป็นชั้น ด้วยยาง ด้วยหนังฟอกหรือวัตถุอื่น ๆ ชนิดที่ใช้กับเครื่องสำอาง วัตถุทอ และผ้าที่คล้ายกันชนิดที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางเทคนิคอื่น ๆ รวมถึงผ้าห่มผ้าห่มเตียง ผ้าห่มกันหนาว ผ้าห่มกันแดด ผ้าห่มกันฝน ผ้าห่มกันลม ผ้าห่มกันน้ำ ผ้าห่มกันความร้อน (วีฟวิ่งบิม)	0.00	0.00	10	✓		0.658
610910	ทีเชิ้ต เสื้อชั้นในชนิดขึงเกล็ด และเสื้อชั้นในอย่างอื่น ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ ทำด้วยฝ้าย	2,159.12	17.56	5		✓	0.708
630532	ถุงนอนแบบนิตหรือโครเชต์ สำหรับใช้บรรจุนอน (เฟล็กซิเบิ้ลอินเตอร์-มีเดียบิลก็คอนเทนเนอร์)	273.92	0.00	5		✓	0.708
630539	การสอบและถุงอื่น ๆ ชนิดที่ใช้บรรจุของ	406.80	7.82	5	✓		0.708

ข. กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม

ตามความตกลง TAFTA ออสเตรเลียผูกพันที่จะลดภาษีนำเข้าสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่ม ลงทันทีในปี 2548 จำนวน 222 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 92.50 ของจำนวนสินค้าทั้งหมดในกลุ่ม โดยได้แบ่งรูปแบบการลดภาษีออกเป็น 4 รูปแบบ คือการลดภาษีสองร้อยละ 5, 4, 2.5 และ 2 ตามลำดับ ซึ่งจะทำให้สินค้านำเข้าจากไทยมีภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 จำนวน 23 รายการ โดยในจำนวนนี้เป็นสินค้าที่มีภาษีเดิมเป็น 0 อยู่แล้วจำนวน 18 รายการ (ดูตารางที่ 5.1 และตารางที่ 5.4 ประกอบ)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในปี 2548 มีผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงสูงสุดร้อยละ 38.99 ส่วนกลุ่มสินค้าที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลง ร้อยละ 4 และ 2 พบว่าไม่มีผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในทั้ง 2 กลุ่มนี้ (ดู ตารางที่ 5.4 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาในรายสินค้าพบว่าในปี 2548 มีสินค้าส่งออกของไทยในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มที่ใช้สิทธิประโยชน์สูงกว่าร้อยละ 50 จำนวน 12 รายการ³ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5) สินค้าที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์สูงสุด คือชุดชั้นในสตรีหรือเด็กหญิงชนิดอื่นๆ ที่ถักจากเส้นสังเคราะห์ (women/girls briefs and panties, of man-made fibres, knitted, nes: HS 610822)

ส่วนสินค้าที่ไทยส่งออกไปออสเตรเลียเป็นมูลค่าสูง แต่ยังไม่สามารถใช้สิทธิประโยชน์เลยมีหลายรายการ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5) เช่น เครื่องนุ่งห่มสตรีหรือเด็กหญิงชนิดอื่นๆ ที่ทำจากสิ่งทอชนิดอื่นๆ (women/girls garments nes, of other textile materials, not knitted: HS 621149) ชุดว่ายน้ำสตรีหรือเด็กหญิงชนิดอื่นๆ ที่ทำจากสิ่งทอ (women/girls swimwear, of textile materials, not knitted: HS 621112) เสื้อเชิ้ตบุรุษหรือเด็กชายที่ทำจากสิ่งทอชนิดอื่นๆ (men/boys shirts, of other textile materials, not knitted: HS 620590) เป็นต้น

ตารางที่ 5.5 สรุปสาเหตุที่อาจจะทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าบางรายการในอัตราที่ต่ำ ทั้งที่ได้รับแต้มต่อมากเป็นลำดับต้นๆ จากตารางจะเห็นได้ว่า ผู้ส่งออกไทยไม่สามารถส่งออกสินค้าไปยังออสเตรเลียได้ในสินค้าหลายๆ รายการ เนื่องจากออสเตรเลียมีความต้องการนำเข้าสินค้าเหล่านั้นน้อยอยู่แล้ว รวมทั้งในสินค้าอีกหลายๆ รายการ สินค้าที่ได้รับแต้มต่อนั้นเป็นสินค้าที่ผู้ส่งออกไทยมีความสามารถในการแข่งขันต่ำอยู่แล้ว

³ ไม่รวมสินค้าที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์สูงกว่าร้อยละ 200 ซึ่งมีทั้งหมด 5 รายการ

นอกจากนี้ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีความเข้มงวดอยู่ในระดับสูง น่าจะเป็นอีกหนึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้สินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มมีการใช้สิทธิประโยชน์ต่ำ

ตารางที่ 5.4 โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มของออสเตรเลีย และอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มจากความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลียในปี 2548

อัตราภาษีที่ลดลง (ร้อยละ)	จำนวนสินค้า	มูลค่าการส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ (พันเหรียญสหรัฐฯ)	มูลค่าการส่งออกทั้งหมด (พันเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
5	204	7,469.47	19,156.42	38.99
4	1	0.00	0.00	0.00
2.5	16	8.87	394.22	2.25
2	1	0.00	1.34	0.00
0	18	7.10	379.37	1.87
รวมทุกรายการ	240	7,485.43	19,931.35	37.56
รวมเฉพาะรายการที่ได้รับแต้มต่อ	222	7,478.33	19,551.98	38.25

ตารางที่ 5.5 สาเหตุที่ทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มไปยังออสเตรเลียในอัตราที่ต่ำ

รหัส HS	สินค้า	มูลค่าการค้า (พันเหรียญ สหรัฐฯ)	อัตรากาไรใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)	อัตรากาไรที่ ลดลง (ร้อยละ)	ผู้ส่งออก แข่งขันกับผู้ คู่แข่งไม่ได้	ผู้นำเข้าไม่มี ความต้องการ นำเข้า	ค่าดัชนีความเข้มงวด ของกฎว่าด้วย แหล่งกำเนิดสินค้า
610412	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ เสื้อกระโปรง ชุด กระโปรง กางเกงขาสามส่วน และกางเกงขาสั้น (นอกจากชุดว่ายน้ำ) ของสตรีหรือเด็กหญิง ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ ทำด้วยฝ้าย	270.00	0.00	5		✓	0.708
620342	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ กางเกงขายาว ชุดหมี่ที่มีเย็บม และสายโยง กางเกงขาสามส่วน และกางเกงขาสั้น (นอกจากชุดว่ายน้ำ) ของบุรุษและเด็กชาย ทำด้วยฝ้าย	737.04	16.79	5		✓	0.708
620452	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ เสื้อกระโปรง ชุด กระโปรง กางเกงขาสามส่วน และกางเกงขาสั้น (นอกจากสายโยง กางเกงขาสามส่วน และกางเกงขาสั้น (นอกจากชุดว่ายน้ำ) ของสตรีหรือเด็กหญิง ทำด้วยฝ้าย	267.34	1.49	5			0.708
620462	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ เสื้อกระโปรง ชุด กระโปรง กางเกงขาสามส่วน และกางเกงขาสั้น (นอกจากสายโยง กางเกงขาสามส่วน และกางเกงขาสั้น (นอกจากชุดว่ายน้ำ) ของสตรีหรือเด็กหญิง ทำด้วยฝ้าย	319.73	19.67	5	✓	✓	0.708
620590	เชิ้ตของบุรุษหรือเด็กชาย ทำด้วยวัตถุดิบอื่น ๆ	387.78	0.00	5		✓	0.708
620630	เสื้อเบลส์ เชิ้ต และเชิ้ตเบลส์ ของสตรีหรือเด็กหญิง ทำด้วยฝ้าย	313.39	23.07	5			0.708

รหัส HS	สินค้า	มูลค่าการค้า (พันเหรียญ สหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)	อัตราภาษีที่ ลดลง (ร้อยละ)	ผู้ส่งออก แข่งขันกับผู้ คู่แข่งไม่ได้	ผู้นำเข้าไม่มี ความต้องการ นำเข้า	ค่าดัชนีความเข้มงวด ของกฎว่าด้วย แหล่งกำเนิดสินค้า
621111	ชุดวอร์ม ชุดสีกและชุดว่ายน้ำ รวมทั้งเสื้อผ้าอ้อมๆ ของบุรุษหรือ เด็กชาย	218.62	2.21	5	✓		0.708
621112	ชุดวอร์ม ชุดสีกและชุดว่ายน้ำ รวมทั้งเสื้อผ้าอ้อมๆ ของสตรีหรือ เด็กหญิง	561.33	0.00	5			0.708
621149	ชุดวอร์ม ชุดสีกและชุดว่ายน้ำ รวมทั้งเสื้อผ้าอ้อมๆ ทำด้วยวัสดุ ทออื่นๆ	2,534.83	0.00	5	✓	✓	0.708
621210	เครื่องยกกาง	1,084.70	18.67	5			0.708

ค. กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน

ตามความตกลง TAFTA ออสเตรเลียผูกพันที่จะลดภาษีนำเข้าสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนลงทันทีในปี 2548 จำนวน 51 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 94.44 ของจำนวนสินค้าทั้งหมดในกลุ่ม โดยได้แบ่งรูปแบบการลดภาษีออกเป็น 2 รูปแบบ คือการลดภาษีสองร้อยละ 10 และ 5 ตามลำดับ ซึ่งจะทำให้สินค้านำเข้าจากไทยมีภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 จำนวน 33 รายการ โดยในจำนวนนี้เป็นสินค้าที่มีภาษีเดิมเป็น 0 อยู่แล้วจำนวน 3 รายการ (ดูตารางที่ 5.1 และตารางที่ 5.6 ประกอบ)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในปี 2548 มีผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงสูงสุดร้อยละ 43.71 ส่วนกลุ่มสินค้าที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงร้อยละ 5 พบว่ามีผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์มากถึงร้อยละ 149.93 (ดูตารางที่ 5.6 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาในรายสินค้าพบว่าในปี 2548 มีสินค้าส่งออกของไทยในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนที่ใช้สิทธิประโยชน์สูงกว่าร้อยละ 50 จำนวน 10 รายการ⁴ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5) สินค้าที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์สูงสุด คือตัวถังรถยนต์ชนิดอื่นๆ (parts and accessories of bodies nes for motor vehicles: HS 870829)

ส่วนสินค้าที่ไทยส่งออกไปออสเตรเลียเป็นมูลค่าสูง แต่ยังไม่สามารถใช้สิทธิประโยชน์เลยมีหลายรายการ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5) เช่น ยานยนต์ที่มีเครื่องยนต์ประเภทระบอบสูบขนาดใหญ่กว่า 3,000 ซีซี (automobiles with reciprocating piston engine displacing > 3000 cc: HS 870324) เฟลาที่ไม่ได้ใช้ในการขับเคลื่อนสำหรับรถยนต์ (non-driving axles and parts for motor vehicles: HS 870860) ตัวถังรถยนต์ส่งคน (bodies for passenger carrying vehicles: HS 870710) เป็นต้น

ตารางที่ 5.7 สรุปสาเหตุที่อาจจะทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าบางรายการในอัตราที่ต่ำ ทั้งที่ได้รับแต้มต่อมากเป็นลำดับต้นๆ จากตารางจะเห็นได้ว่า ผู้ส่งออกไทยไม่สามารถส่งออกสินค้าไปยังออสเตรเลียได้ในสินค้าหลายๆ รายการ เนื่องจากออสเตรเลียมีความต้องการนำเข้าสินค้าเหล่านั้นน้อยอยู่แล้ว รวมทั้งในสินค้าอีกหลายๆ รายการ สินค้าที่ได้รับแต้มต่อนั้นเป็นสินค้าที่ผู้ส่งออกไทยมีความสามารถในการแข่งขันต่ำอยู่แล้ว ในขณะที่กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนมีความเข้มงวดอยู่ในระดับปานกลาง เป็นที่น่าสังเกตว่า มีสินค้าบางรายการที่ผู้ส่งออกใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกต่ำ ทั้งที่สาเหตุไม่น่าจะมาจากประเด็นผู้ส่งออกมีความสามารถในการแข่งขันต่ำและผู้

⁴ ไม่รวมสินค้าที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์สูงกว่าร้อยละ 200 ซึ่งมีทั้งหมด 3 รายการ

นำเข้าไม่มีความต้องการนำเข้า คณะผู้วิจัยเสนอว่าควรจะต้องมีการศึกษาในรายละเอียดถึงสาเหตุที่แน่ชัดต่อไป

**ตารางที่ 5.6 โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนของออสเตรเลีย
และอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนจาก
ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548**

อัตราภาษีที่ลดลง (ร้อยละ)	จำนวน สินค้า	มูลค่าการส่งออกภายใต้ การใช้สิทธิประโยชน์ (พัน เหรียญสหรัฐฯ)	มูลค่าการส่งออก ทั้งหมด (พัน เหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
10	10	193,313.85	442,304.10	43.71
5	41	1,158,249.65	772,519.52	149.93
0	3	0.00	28.99	0.00
รวมทุกรายการ	54	1,351,563.50	1,214,852.61	111.25
รวมเฉพาะรายการ ที่ได้รับแต้มต่อ	51	1,351,563.50	1,214,823.62	111.26

ตารางที่ 5.7 สาเหตุที่ทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนไปยังออสเตรเลียในอัตราที่ต่ำ

รหัส HS	สินค้า	มูลค่า การค้า (พัน เหรียญ สหรัฐฯ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)	อัตรากา ที่ลดลง (ร้อยละ)	ผู้ส่งออก แข่งขันสู้กับ คู่แข่งไม่ได้	ผู้นำเข้าไม่มี ความ ต้องการ นำเข้า	ค่าดัชนีความ เข้มงวดของกฎว่า ด้วยแหล่งกำเนิด สินค้า
870322	รถยนต์และยานยนต์อื่นๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก ความจุของกระบอกลูกสูบเกิน 1,000 ลูกบาศก์เซนติเมตรแต่ไม่เกิน 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร	0.00	0.00	10			0.538
870324	รถยนต์และยานยนต์อื่นๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก ความจุของกระบอกลูกสูบเกิน 3,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร	84,208.48	0.00	10	✓		0.538
870332	รถยนต์และยานยนต์อื่นๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก ความจุของกระบอกลูกสูบเกิน 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 2,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร	0.23	0.00	10	✓	✓	0.538
870333	รถยนต์และยานยนต์อื่นๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก ความจุของกระบอกลูกสูบเกิน 2,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร	137,964.73	0.06	10			0.538
870390	รถยนต์และยานยนต์อื่นๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก	1.63	0.00	10	✓		0.538
870710	ตัวถัง (รวมถึงแค็บ) สำหรับยานยนต์ตามประเภทที่ 87.03	982.13	0.00	10	✓	✓	0.538
870840	กระปุกเกียร์	508.18	0.00	5			0.538
870860	เพลลาที่ไม่ใช้เพลลาขับและส่วนประกอบของเพลลาดังกล่าว	1,248.85	0.00	5		✓	0.538
870870	ล้อและส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของล้อ	14,521.95	19.38	5			0.538
870894	พวงมาลัย แกนพวงมาลัย และกระปุกเกียร์พวงมาลัย (สแตียริง บ็อกซ์)	1,944.61	0.00	5	✓	✓	0.538

5.3 การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยจากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน

5.3.1 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวม

ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ACFTA) เป็นความตกลงการค้าเสรีที่มีผลทำให้ในปี 2548 สินค้าที่จีนนำเข้าจากไทยรวมทั้งสิ้น 2,319 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 44.40 ของจำนวนสินค้าทั้งหมด ได้รับการลดหย่อนภาษีศุลกากร เมื่อรวมกับสินค้าที่เดิมมีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 แล้วจำนวน 336 รายการ จะทำให้ในปี 2548 มีจำนวนสินค้าที่มีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 รวมทั้งสิ้น 618 รายการ ในขณะที่สินค้าที่เหลือจะทยอยลดภาษีลงในปีต่อๆ มา

เมื่อพิจารณาผลของความตกลง ACFTA ต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของจีนในปี 2548 พบว่า ในภาพรวมจากเดิมที่สินค้าไทยถูกเรียกเก็บภาษีนำเข้าอยู่ที่ประมาณร้อยละ 7.84 ความตกลง ACFTA มีผลทำให้ภาษีนำเข้าดังกล่าวลดลงเหลือร้อยละ 6.83 หรืออาจกล่าวได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งอื่นๆ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกความตกลง ACFTA สินค้าไทยได้แต้มต่อจากการที่ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า (tariff preference) เพียงร้อยละ 1.02 และเมื่อพิจารณาในรายอุตสาหกรรมพบว่า กลุ่มอัญมณีเป็นกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้ามากที่สุด ในขณะที่กลุ่มไม้ กลุ่มกระดาษและสิ่งพิมพ์ และกลุ่มยานพาหนะอื่นๆ เป็นกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงน้อยที่สุด (ดูตารางที่ 5.8 ประกอบ)

การได้รับแต้มต่อจากการที่ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าดังกล่าวทำให้ผู้ส่งออกไทยให้ความสนใจและขออนุญาตการใช้สิทธิประโยชน์จากกรมการค้าต่างประเทศไม่มากนัก โดยในปี 2548 การส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง ACFTA มีมูลค่าเพียงประมาณ 613.68 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.89 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดจากไทยไปจีน

ตารางที่ 5.8 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของจีนในปี 2548

ตามความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน

สาขา	จำนวนสินค้าตามรหัส HS 6 หลัก				อัตราภาษีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ร้อยละ) *		
	ทั้งหมด	เฉพาะที่มีการลดภาษีในปี 2548	ที่เดิมมีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 อยู่แล้ว	ที่มีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 ในปี 2548	ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้**	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง
อาหาร	418	234	3	112	41.15	39.51	1.64
สิ่งทอ	610	77	0	0	7.59	7.46	0.13
เครื่องนุ่งห่ม	240	70	0	0	17.33	16.89	0.44
เครื่องหนัง	74	29	0	0	10.84	9.41	1.43
ไม้	97	18	39	40	1.34	1.33	0.00
กระดาษและสิ่งพิมพ์	153	4	31	33	4.57	4.56	0.01
เคมีภัณฑ์	784	566	26	26	8.63	7.89	0.74
พลาสติก	140	58	0	0	8.65	7.96	0.69
เหล็ก	437	201	4	4	5.37	5.16	0.21
โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	184	87	11	11	2.47	2.34	0.13
ยานยนต์และชิ้นส่วน	54	12	0	0	18.67	17.64	1.03
ยานพาหนะอื่นๆ	84	22	1	1	1.28	1.27	0.01
อิเล็กทรอนิกส์	139	41	73	73	0.53	0.39	0.14
เครื่องจักรกลและอุปกรณ์	886	425	68	68	10.42	9.07	1.34
อัญมณี	20	13	5	5	15.85	12.35	3.50
อื่นๆ	903	462	75	245	12.06	9.14	2.91
รวม	5,223	2,319	336	618	7.84	6.83	1.02

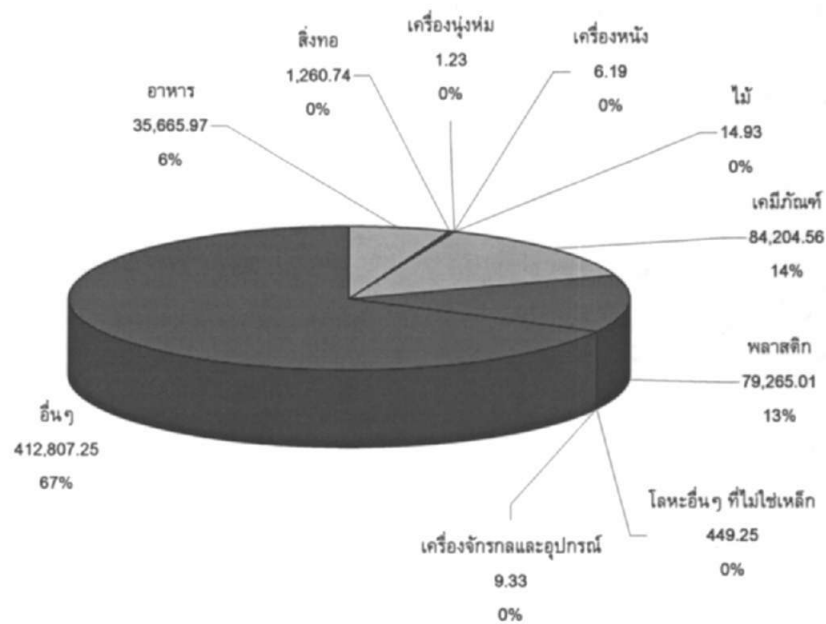
หมายเหตุ: * อัตราภาษีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักด้วยสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกรายสินค้ากับมูลค่าการส่งออกรวมไปจีนในปี 2548

** คิดจากอัตราภาษีที่จีนเก็บกับประเทศสมาชิก WTO อื่นๆ (most-favored nation rate: MFN rate) ในปี 2548

จากการวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง ACFTA ของกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ พบว่า กลุ่มอื่นๆ เป็นกลุ่มที่มีการส่งออกโดยใช้สิทธิประโยชน์สูงสุดถึงประมาณ 412.81 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 67 ของมูลค่าการส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ทั้งหมด สินค้าหลักในกลุ่มนี้ คือสินค้าพิกัด HS 07-08 ประเภทผักผลไม้สดที่ยังไม่ผ่านการแปรรูป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มันสำปะหลัง (Manioc (cassava), fresh or dried, whether or not sliced or pelleted: HS 071410) ซึ่งมีการส่งออกภายใต้สิทธิประโยชน์สูงสุดถึงประมาณ

294.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐ กลุ่มเคมีภัณฑ์มีการส่งออกโดยใช้สิทธิประโยชน์สูงเป็นอันดับที่สอง ในขณะที่กลุ่มเครื่องนุ่งห่มและกลุ่มเครื่องหนังเป็นกลุ่มที่มีการส่งออกโดยใช้สิทธิประโยชน์ต่ำที่สุด เป็นที่น่าสังเกตว่า มีถึง 6 กลุ่มอุตสาหกรรมที่แม้ว่าจะมีสินค้าบางรายการได้รับการลดหย่อนภาษี แต่กลับไม่มีการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงเลย กลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มกระดาษและสิ่งพิมพ์ กลุ่มเหล็ก กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน กลุ่มยานพาหนะ อื่นๆ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ และกลุ่มอัญมณี (ดูภาพที่ 5.5 ประกอบ)

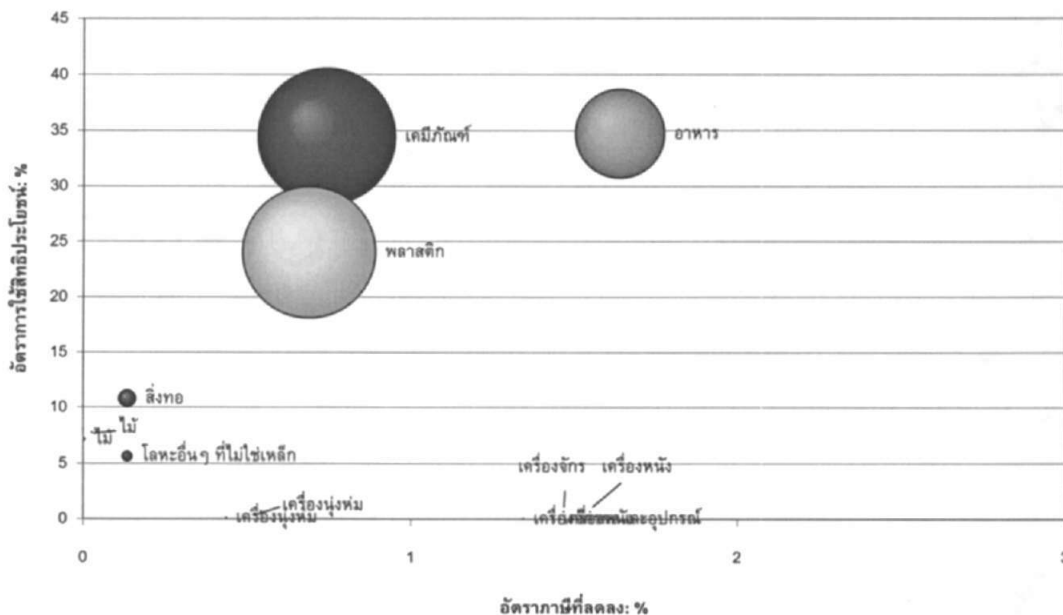
ภาพที่ 5.5 การส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

หมายเหตุ: สินค้าในกลุ่มอื่นๆ ที่มีการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนส่วนใหญ่เป็นสินค้าพิกัด HS 07-08 ประเภทผักผลไม้สดที่ยังไม่ผ่านการแปรรูป

หากพิจารณาอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ส่งออกไทย ซึ่งนิยามจากสัดส่วนระหว่างมูลค่าการส่งออกโดยใช้สิทธิประโยชน์ต่อมูลค่าการส่งออกทั้งหมด (ดูภาพที่ 5.6 ประกอบ) พบว่ากลุ่มอาหารแปรรูปและกลุ่มเคมีภัณฑ์เป็นกลุ่มที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์สูงที่สุด ประมาณร้อยละ 34.73 และ 34.45 ตามลำดับ รองลงมา คือกลุ่มพลาสติก แต่อย่างไรก็ตาม จากการพิจารณาในภาพรวมแล้วจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า อัตราการใช้ประโยชน์ของกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ นั้นยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงนักหรือยังไม่มีการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงเลย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะอัตราภาษีที่ลดลงนั้น ยังไม่จูงใจสำหรับผู้ประกอบการในการขอใช้สิทธิ

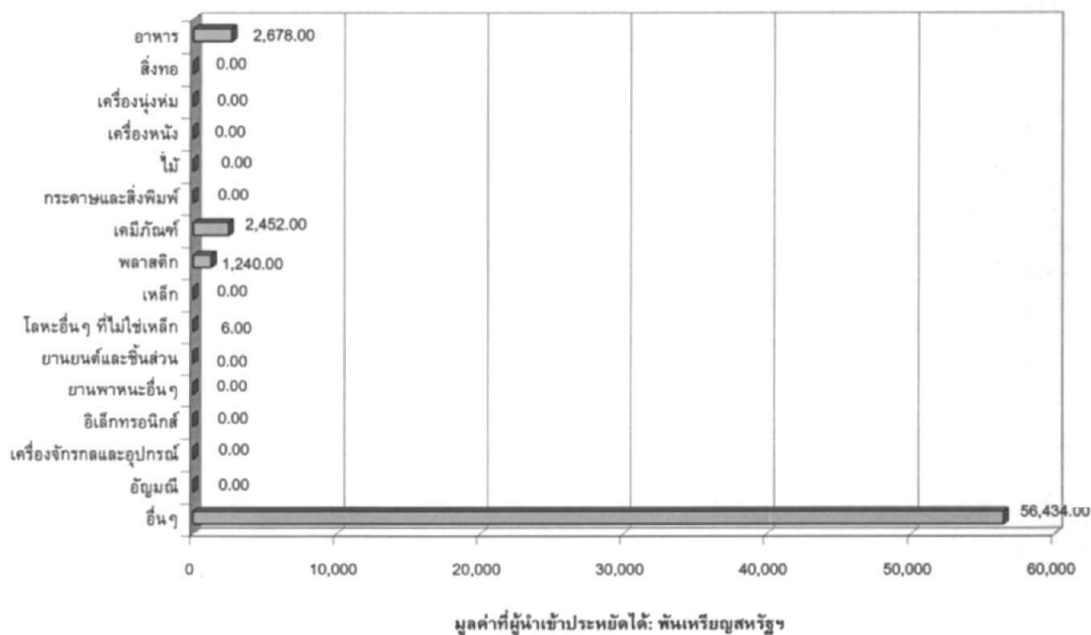
ภาพที่ 5.6 อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ส่งออกไทยจากความตกลงการค้าเสรี อาเซียน-จีนในปี 2548

หมายเหตุ: ขนาดของรูปวงกลมแทนมูลค่าการค้าที่ผู้ส่งออกไทยได้ใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี ในปี 2548

หากพิจารณามูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าเงินสามารถประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง ACFTA (tariff saving) ซึ่งสามารถคำนวณได้จากผลคูณของมูลค่าการส่งออกในปี 2548 กับอัตราภาษีที่ลดลงอันเนื่องมาจากความตกลง (tariff preference) พบว่า หากไม่คิดรวมกลุ่มอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตร กลุ่มอาหารแปรรูปเป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดถึงประมาณ 2.68 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาเป็นกลุ่มเคมีภัณฑ์ ซึ่งได้รับประโยชน์ประมาณ 2.45 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ดูภาพที่ 5.7 ประกอบ) มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าเงินสามารถประหยัดได้นี้จะส่งผลดีกับผู้ส่งออกไทย เนื่องจากจะทำให้ต้นทุนในการนำเข้าสินค้าไทยมีค่าลดลงในมุมมองของผู้นำเข้าเงิน และอาจจะทำให้ผู้นำเข้าเงินเพิ่มปริมาณนำเข้าจากไทยมากขึ้นได้ในที่สุด

ภาพที่ 5.7 มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าเงินประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

โดยสรุปแล้ว อัตราการใช้สิทธิประโยชน์จาก ACFTA ในปี 2548 ในภาพรวมยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก คืออยู่ที่ประมาณร้อยละ 37.28 เท่านั้น เนื่องจากภาคส่งออกไทยในหลายสาขายังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากความตกลง ACFTA ได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม อัตราการใช้สิทธิประโยชน์น่าจะเพิ่มสูงขึ้นได้อีกในอนาคต เนื่องจากปี 2548 ซึ่งเป็นปีที่ใช้ในการประเมิน เป็นเพียงช่วงแรกที่เริ่มมีการลดหย่อนภาษีศุลกากร จึงมีสินค้าที่ได้รับการลดหย่อนภาษีประมาณร้อยละ 44.40 ของจำนวนสินค้าทั้งหมด หรือคิดเป็นมูลค่าเพียงแค่อ้อยู่ที่ 18.28 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดจากไทยไปยังจีนเท่านั้น รวมทั้งอัตราภาษีที่ลดลงยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำเพียงประมาณร้อยละ 1.02 โดยเฉลี่ย ในปีต่อไป เมื่อสินค้าส่งออกหลักของไทยได้รับการลดภาษีลงอย่างมีนัยสำคัญ อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ก็จะเพิ่มสูงขึ้นได้

5.3.2 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในรายอุตสาหกรรม

ก. กลุ่มสิ่งทอ

ตามความตกลง ACFTA จีนผูกพันที่จะลดภาษีนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอลงทันทีในปี 2548 จำนวน 77 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 12.62 ของจำนวนสินค้าทั้งหมดในกลุ่ม โดยได้แบ่งรูปแบบการลดภาษีออกเป็น 6 รูปแบบ คือการลดภาษีสองร้อยละ 33, 4, 3.5, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 5.9 ประกอบ)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในปี 2548 ไม่พบว่ามีผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลง แต่กลับพบว่ามีผู้ส่งออกโดยใช้สิทธิประโยชน์ในกลุ่มสินค้าที่ไม่ได้รับการลดหย่อนภาษี (ดูตารางที่ 5.9 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาในรายสินค้า คณะผู้วิจัยพบว่า มีสินค้าที่น่าสนใจซึ่งจีนลดหย่อนภาษีนำเข้าให้ไทย และไทยส่งออกไปจีนเป็นมูลค่าสูง แต่ไทยยังไม่ได้ใช้สิทธิประโยชน์เลย เช่น เส้นใยฝ้ายถัก (woven fabric of cotton, <85% mixed with m-m fiber, <=200 g/m², unbl, nes: HS 521019) นอยล์ของผ้าขนสัตว์ (noils of wool or of fine animal hair: HS 510310) ถุงและบรรจุภัณฑ์ที่มีหัวหัวเป็นพลาสติก (sacks, bags, packing, of strip plastic material: HS 630533) เส้นใยปั่นจากเศษไหม (yarn spun from silk waste, not put up for retail sale: HS 500500) และเส้นใยฝ้าย (cotton yarn (o/t sewing thread) >=85% by weight of cotton, put up: HS 520710) เป็นต้น (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5)

ตารางที่ 5.10 สรุปสาเหตุที่อาจจะทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าบางรายการในอัตราที่ต่ำ ทั้งที่ได้รับความคุ้มครองมากเป็นลำดับต้นๆ จากตารางจะเห็นได้ว่าแม้ว่ากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าจะมีความเข้มงวดไม่มากนัก แต่ผู้ส่งออกก็ยังไม่สามารถส่งออกสินค้าไปยังจีนได้ในสินค้าหลายๆ รายการ เนื่องจากจีนมีความต้องการนำเข้าสินค้าเหล่านั้นน้อยอยู่แล้ว รวมทั้งในสินค้าอีกหลายๆ รายการ สินค้าที่ได้รับความคุ้มครองนั้นเป็นสินค้าที่ผู้ส่งออกไทยมีความสามารถในการแข่งขันต่ำอยู่แล้ว

ตารางที่ 5.9 โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มสิ่งทอของจีน และอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยในกลุ่มสิ่งทอจากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี

2548

อัตราภาษีที่ลดลง (ร้อยละ)	จำนวนสินค้า	มูลค่าการส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ (พันเหรียญสหรัฐ)	มูลค่าการส่งออกทั้งหมด (พันเหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
33	1	0.00	437.95	0.00
4	8	0.00	93.73	0.00
3.5	1	0.00	0.00	0.00
3	7	0.00	139.99	0.00
2	15	0.00	9,583.55	0.00
1	45	0.00	1,422.46	0.00
0	533	1,260.74	255,847.83	0.49
รวมทุกรายการ	610	1,260.74	267,525.50	0.47
รวมเฉพาะรายการที่ได้รับแต้มต่อ	77	0.00	11677.68	0.00

ตารางที่ 5.10 สาเหตุที่ทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่มสิ่งทอไปยังจีนในอัตราที่ต่ำ

รหัส HS	สินค้า	มูลค่าการค้า (พันเหรียญ สหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)	อัตราภาษีที่ ลดลง (ร้อยละ)	ผู้ส่งออก แข่งขันสู้กับ คู่แข่งไม่ได้	ผู้นำเข้าไม่มี ความต้องการ นำเข้า	ค่าตีความเข้มงวด ของกฎว่าด้วย แหล่งกำเนิดสินค้า
500310	เศษไหม ไม่ได้สานหรือทอ	0.00	0.00	4	✓		0.367
500390	เศษไหม อื่น ๆ	18.76	0.00	4	✓	✓	0.367
510310	เศษขนแกะหรือเศษขนละเอียดของสัตว์ที่ได้จากการทอ	437.95	0.00	33		✓	0.367
510320	เศษอื่น ๆ ของขนแกะหรือขนละเอียดของสัตว์	0.00	0.00	3.5		✓	0.367
510330	เศษขนหยาบของสัตว์	0.00	0.00	4	✓		0.367
521212	ผ้าทออื่น ๆ ทำด้วยฝ้าย ที่ฟอกแล้ว	0.00	0.00	4	✓	✓	0.367
521222	ผ้าทออื่น ๆ ทำด้วยฝ้าย ที่ฟอกแล้ว	0.00	0.00	4	✓	✓	0.367
611020	เจอร์ซี ทูลไอเวอร์ เสื้อชนิดคาร์ดิแกน เสื้อกั๊กและเสื้อที่คล้ายกัน ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ ทำด้วยฝ้าย	69.27	0.00	4		✓	0.367
630492	ของอื่น ๆ ที่ใช้ตกแต่ง ไม่ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ ทำด้วยฝ้าย	0.00	0.00	4	✓	✓	0.367
630720	เสื้อชูชีพและเข็มขัดชูชีพ	5.70	0.00	4		✓	0.367

ข. กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม

ตามความตกลง ACFTA จีนผูกพันที่จะลดภาษีนำเข้าสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มลงทันที ในปี 2548 จำนวน 70 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 29.17 ของจำนวนสินค้าทั้งหมดในกลุ่ม โดยได้แบ่งรูปแบบการลดภาษีออกเป็น 6 รูปแบบ คือการลดภาษีสองร้อยละ 5, 4, 3, 2.5, 2 และ 1 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 5.11 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาในรายสินค้าพบว่าในปี 2548 มีผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าเครื่องนุ่งห่มไปยังจีนเพียงแค่รายการเดียวเท่านั้น (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5) คือบราเซียร์ (brassieres and parts thereof, of textile materials: HS 621210) ซึ่งได้รับการลดหย่อนภาษีสองร้อยละเพียงแค่ร้อยละ 1 เท่านั้น อัตราการใช้สิทธิประโยชน์และมูลค่าการส่งออกบราเซียร์ภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์มีค่าประมาณร้อยละ 7.35 และ 1.23 พันเหรียญสหรัฐ ตามลำดับ

ตารางที่ 5.12 สรุปสาเหตุที่อาจจะทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าบางรายการสินค้า ในอัตราที่ต่ำ ทั้งที่ได้รับความคุ้มครองมากเป็นลำดับต้นๆ จากตารางจะเห็นได้ว่า แม้ว่ากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าจะมีความเข้มงวดไม่มากนัก แต่ผู้ส่งออกก็ยังไม่สามารถส่งออกสินค้าที่ได้รับคุ้มครองจากการได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าลงมากไปยังจีนได้ เนื่องจากจีนมีความต้องการนำเข้าสินค้าเหล่านั้นน้อยอยู่แล้ว รวมทั้งในสินค้าหลายๆ รายการ สินค้าที่ได้รับคุ้มครองนั้นเป็นสินค้าที่ผู้ส่งออกไทยมีความสามารถในการแข่งขันต่ำอยู่แล้ว

ตารางที่ 5.11 โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มของจีน และอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มจากความตกลงการค้าเสรี อาเซียน-จีนในปี 2548

อัตรากำไรที่ลดลง (ร้อยละ)	จำนวนสินค้า	มูลค่าการส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ (พันเหรียญสหรัฐฯ)	มูลค่าการส่งออกทั้งหมด (พันเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
5	9	0.00	346.36	0.00
4	2	0.00	2.06	0.00
3	3	0.00	12.05	0.00
2.5	7	0.00	74.77	0.00
2	2	0.00	0.00	0.00
1	47	1.23	555.21	0.22
0	170	0.00	4,805.78	0.00
รวมทุกรายการ	240	1.229	5,796.234	0.02
รวมเฉพาะรายการที่ได้รับแต้มต่อ	70	1.229	990.4574	0.12

ตารางที่ 5.12 สาเหตุที่ทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มไปยังจีนในอัตราที่ต่ำ

รหัส HS	สินค้า	มูลค่าการค้า (พันเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)	อัตราภาษีที่ลดลง (ร้อยละ)	ผู้ส่งออกแข่งขันกับผู้แข่งขันไม่ได้	ผู้นำเข้าไม่มีความต้องการนำเข้า	ค่าดัชนีความเข้มงวดของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า
610110	เสื้อโอเวอร์โค้ท คาร์ดิแกน โคล้ท อานอริก (รวมถึงแจ็กเก็ตที่ใส่เล่นสกี) เสื้อกันลม แจ็กเก็ตกันลม และเสื้อคลุมที่คล้ายกันของบุรุษหรือเด็กชาย ถักแบบนิต หรือแบบโครเชต์ ทำด้วยขนแกะหรือขนและใยของสัตว์	0.11	0.00	5	✓	✓	0.367
610210	เสื้อโอเวอร์โค้ท คาร์ดิแกน โคล้ท อานอริก (รวมถึงแจ็กเก็ตที่ใส่เล่นสกี) เสื้อกันลม แจ็กเก็ตกันลม และเสื้อคลุมที่คล้ายกันของสตรีหรือเด็กหญิง ถักแบบนิต หรือแบบโครเชต์ ทำด้วยขนแกะหรือขนและใยของสัตว์	0.05	0.00	5		✓	0.367
610311	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ กางเกงขายาว ชุดหมี ที่มีเย็บและสายโยง กางเกงขาสั้นส่วน กางเกงขาสั้น (นอกจากชุดว่ายน้ำ) ของบุรุษหรือเด็กชาย ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ ทำด้วยขนแกะหรือขนและใยของสัตว์	0.00	0.00	5	✓	✓	0.367
610312	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ กางเกงขายาว ชุดหมี ที่มีเย็บและสายโยง กางเกงขาสั้นส่วน กางเกงขาสั้น (นอกจากชุดว่ายน้ำ) ของบุรุษหรือเด็กชาย ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ ทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์	7.71	0.00	5		✓	0.367

รหัส HS	สินค้า	มูลค่าการค้า (พันเหรียญ สหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)	อัตราภาษีที่ ลดลง (ร้อยละ)	ผู้ส่งออก แข่งขันสู้กับ คู่แข่งไม่ได้	ผู้นำเข้าไม่มี ความต้องการ นำเข้า	ค่าดัชนีความเข้มงวด ของกฎว่าด้วย แหล่งกำเนิดสินค้า
610321	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ กางเกงขายาว ชุดหมี ที่มีเอี๊ยมและสายโยง กางเกงขาสั้นส่วน กางเกงขาสั้น (นอกจากชุดว่ายน้ำ) ของบุรุษหรือเด็กชาย ทำด้วยขนแกะหรือขนละเอียดยของสัตว์	0.00	0.00	5		✓	0.367
610323	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ กางเกงขายาว ชุดหมี ที่มีเอี๊ยมและสายโยง กางเกงขาสั้นส่วน กางเกงขาสั้น (นอกจากชุดว่ายน้ำ) ของบุรุษหรือเด็กชาย ทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์	0.01	0.00	5	✓	✓	0.367
610329	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ กางเกงขายาว ชุดหมี ที่มีเอี๊ยมและสายโยง กางเกงขาสั้นส่วน กางเกงขาสั้น (นอกจากชุดว่ายน้ำ) ของบุรุษหรือเด็กชาย ทำด้วยวัสดุทออื่น ๆ	330.94	0.00	5		✓	0.367
610413	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ เสื้อกระโปรง ชุด กระโปรง กางเกงขาสั้น และกางเกงขาสั้น (นอกจากและสายโยง กางเกงขาสั้นส่วน และกางเกงขาสั้น (นอกจากชุดว่ายน้ำ) ของสตรีหรือเด็กหญิง ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ ทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์	1.07	0.00	5	✓	✓	0.367

รหัส HS	สินค้า	มูลค่าการค้า (พันเหรียญ สหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)	อัตราภาษีที่ ลดลง (ร้อยละ)	ผู้ส่งออก แข่งขันกับผู้ คู่แข่งไม่ได้	ผู้นำเข้าไม่มี ความต้องการ นำเข้า	ค่าดัชนีความเข้มงวด ของกฎว่าด้วย แหล่งกำเนิดสินค้า
610423	สินค้า สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ เสื้อกระโปรง ชุด กระโปรง กระโปรงกางเกง กางเกงขากว้าง ชุดหมี่ที่มีเอี๊ยม และสายโยง กางเกงขาสั้น และกางเกงขาสั้น (นอกจาก ชุดว่ายน้ำ) ของสตรีหรือเด็กหญิง ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ ทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์	6.47	0.00	5	✓	✓	0.367

ค. กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน

ตามความตกลง ACFTA จีนผูกพันที่จะลดภาษีนำเข้าสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนลงทันทีในปี 2548 จำนวน 12 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 22.22 ของจำนวนสินค้าทั้งหมดในกลุ่ม โดยได้แบ่งรูปแบบการลดภาษีออกเป็น 10 รูปแบบ คือการลดภาษีสองร้อยละ 21, 10, 8.6, 5.7, 5, 3.5, 2.9, 2, 0.7 และ 0.5 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 5.13 ประกอบ)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในปี 2548 ไม่มีผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้ากลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนไปยังจีนเลย (ดูตารางที่ 5.13 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาในรายสินค้า คณะผู้วิจัยพบว่า มีสินค้าที่น่าสนใจ ซึ่งจีนลดหย่อนภาษีนำเข้าให้ไทย และไทยส่งออกไปจีนเป็นมูลค่าสูง แต่ไทยยังไม่ได้ใช้สิทธิประโยชน์เลย เช่น รถยนต์เอนกประสงค์อื่นๆ (special purpose motor vehicle nes: HS 870590) ยานยนต์ประเภทอื่นๆ รวมทั้งประเภทที่ใช้พลังงานจากแก๊สเทอร์โบ (automobiles nes including gas turbine powered: HS 870390) เป็นต้น (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5)

ตารางที่ 5.14 สรุปสาเหตุที่อาจจะทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าบางรายการในอัตราที่ต่ำ ทั้งที่ ได้รับแต้มต่อมากเป็นลำดับต้นๆ จากตารางจะเห็นได้ว่า แม้ว่ากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าจะมีความเข้มงวดไม่มากนัก แต่ผู้ส่งออกก็ยังไม่สามารถส่งออกสินค้าที่ได้รับแต้มต่อจากการได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าลงมากไปยังจีนได้ เนื่องจากจีนมีความต้องการนำเข้าสินค้าเหล่านั้นน้อยอยู่แล้ว รวมทั้งในสินค้าหลายๆ รายการ สินค้าที่ได้รับแต้มต่อนั้นเป็นสินค้าที่ผู้ส่งออกไทยมีความสามารถในการแข่งขันต่ำอยู่แล้ว

ตารางที่ 5.13 โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนของจีน และอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนจากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548

อัตรากาฬที่ลดลง (ร้อยละ)	จำนวน สินค้า	มูลค่าการส่งออกภายใต้ การใช้สิทธิประโยชน์ (พันเหรียญสหรัฐ)	มูลค่าการส่งออก ทั้งหมด (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตรากาฬการใช้สิทธิ ประโยชน์ (ร้อยละ)
21	1	0.00	6.96	0.00
10	1	0.00	1,280.06	0.00
8.6	1	0.00	2,270.09	0.00
5.7	1	0.00	1,494.50	0.00
5	2	0.00	0.49	0.00
3.5	1	0.00	0.10	0.00
2.9	1	0.00	0.34	0.00
2	2	0.00	13,731.07	0.00
0.7	1	0.00	0.00	0.00
0.5	1	0.00	53.54	0.00
0	42	0.00	47,633.72	0.00
รวมทุกรายการ	54	0.00	66,470.87	0.00
รวมเฉพาะรายการ ที่ได้รับแต้มต่อ	12	0.00	18,837.15	0.00

ตารางที่ 5.14 สาเหตุที่ทำให้ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนไปยังจีนในอัตราที่ต่ำ

รหัส HS	สินค้า	มูลค่าการค้า (พันเหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)	อัตราภาษีที่ลดลง (ร้อยละ)	ผู้ส่งออกแข่งขันกับผู้แข่งขันไม่ได้	ผู้นำเข้าไม่มีความต้องการนำเข้า	ค่าดัชนีความเข้มงวดของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า
870210	ยานยนต์สำหรับขนส่งบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป	6.96	0.00	21	✓	✓	0.367
870310	ยานยนต์ที่ออกแบบโดยเฉพาะเพื่อการเดินทางบนหิมะ รวมทั้งรถที่ใช้ในสนามกอล์ฟและยานยนต์ที่คล้ายกัน	0.00	0.00	5	✓	✓	0.367
870390	รถยนต์และยานยนต์อื่น ๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก อื่นๆ	1,280.06	0.00	10	✓	✓	0.367
870490	ยานยนต์สำหรับขนส่งของ	0.49	0.00	5	✓	✓	0.367
870520	เคอริกที่เคลื่อนที่ได้สำหรับใช้ในกาจราจร	0.00	0.00	2	✓	✓	0.367
870590	ยานยนต์สำหรับใช้งานพิเศษ นอกจากยานยนต์ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลหรือของเป็นหลัก อื่นๆ	13,731.07	0.00	2	✓	✓	0.367
870710	ตัวถัง (รวมถึงแค็บ) สำหรับยานยนต์ตามประเภทที่ 87.03	0.34	0.00	2.9	✓	✓	0.367
870829	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของยานยนต์ตามประเภทที่ 87.01 ถึง 87.05 อื่นๆ	1,494.50	0.00	5.7	✓	✓	0.367
870839	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของยานยนต์ตามประเภทที่ 87.01 ถึง 87.05 อื่นๆ	2,270.09	0.00	8.6	✓	✓	0.367

รหัส HS	สินค้า	มูลค่าการค้า (พันเหรียญ สหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)	อัตราภาษีที่ ลดลง (ร้อย ละ)	ผู้ส่งออก แข่งขันสู้กับ คู่แข่งไม่ได้	ผู้นำเข้าไม่มี ความต้องการ นำเข้า	ค่าดัชนีความเข้มงวด ของกฎว่าด้วย แหล่งกำเนิดสินค้า
870850	เพลลาขับที่มีหม้อเพลลา (ดีเฟนเซอร์เรนเชียล) จะ มีองค์ประกอบอื่น ๆ ของระบบส่งกำลังอยู่ด้วย หรือไม่ก็ตาม	0.10	0.00	3.5		✓	0.367

5.4 การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคส่งออกไทยจากโครงการเก็บเกี่ยวล่วงหน้าตามกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย

5.4.1 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวม

โครงการเก็บเกี่ยวล่วงหน้าตามกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียมีผลทำให้ในปี 2548 สินค้าที่อินเดียนำเข้าจากไทยรวมทั้งสิ้น 72 รายการได้รับการลดหย่อนภาษีศุลกากร⁵

เมื่อพิจารณาผลของกรอบความตกลงดังกล่าวต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของอินเดียในปี 2548 พบว่า ในภาพรวมจากเดิมที่สินค้าไทยถูกเรียกเก็บภาษีนำเข้าอยู่ที่ประมาณร้อยละ 14.96 กรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียมีผลทำให้ภาษีนำเข้าดังกล่าวลดลงเหลือร้อยละ 12.40 หรืออาจกล่าวได้ว่า สินค้าไทยได้แต้มต่อจากการที่ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า (tariff preference) เพียงร้อยละ 2.56 และเมื่อพิจารณาในรายอุตสาหกรรมพบว่า กลุ่มอาหารแปรรูปเป็นกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าลงมากที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มโลหะอื่นๆที่ไม่ใช่เหล็ก ในขณะที่กลุ่มสิ่งทอ กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม กลุ่มเครื่องหนัง กลุ่มกระดาษและสิ่งพิมพ์ และกลุ่มยานพาหนะอื่นๆ เป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการลดหย่อนภาษีตามกรอบความตกลง (ดูตารางที่ 5.15 ประกอบ)

การได้รับแต้มต่อจากการที่ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าดังกล่าวทำให้ผู้ส่งออกไทยให้ความสนใจและขออนุญาตการใช้สิทธิประโยชน์จากกรมการค้าต่างประเทศคิดเป็นมูลค่าไม่มากนัก โดยในปี 2548 การส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียมีมูลค่าประมาณ 266.71 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 17.99 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดจากไทยไปอินเดีย

⁵ เดิมไทยและอินเดียตกลงกันว่าจะลดภาษีนำเข้าสินค้าทั้งหมด 82 รายการลงให้เหลือร้อยละ 50, 25 และ 0 เมื่อเทียบกับอัตราภาษีฐาน ณ ปี 2547 แต่ในปี 2548 อินเดียได้ประกาศลดอัตราภาษีสินค้านำเข้าจำนวน 10 รายการลงเหลือต่ำกว่าที่เคยได้ผูกพันกับไทยไว้ ดังนั้น ในทางปฏิบัติแล้ว กรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียจึงมีผลทำให้สินค้านำเข้าจากไทยเพียง 72 รายการได้รับการลดหย่อนภาษี

ตารางที่ 5.15 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของอินเดียในปี 2548

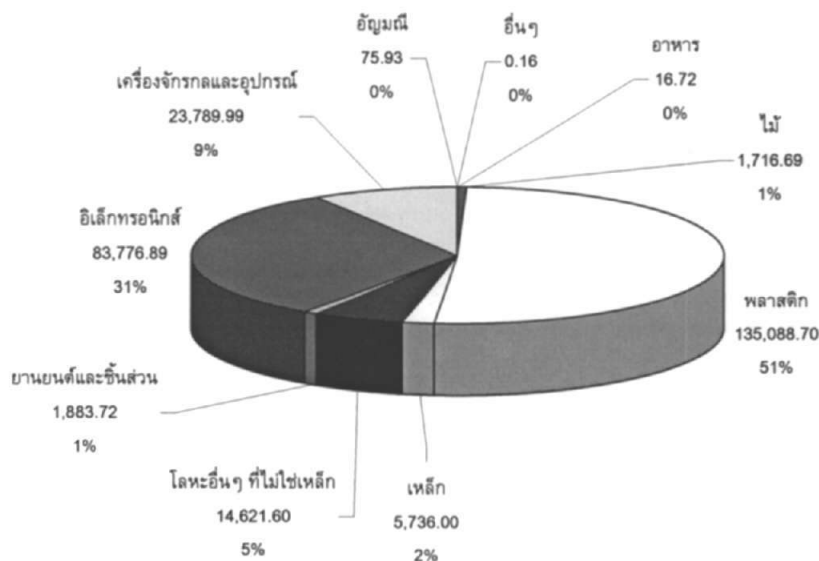
ตามความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย *

สาขา	จำนวนสินค้าตามรหัส HS 6 หลัก				อัตราภาษีเฉลี่ยต่อวงน้ำหนัก (ร้อยละ)**		
	ทั้งหมด	เฉพาะที่มีการลดภาษีในปี 2548	ที่เดิมมีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 อยู่แล้ว	ที่มีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 ในปี 2548	ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้***	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง
อาหาร	418	4	0	0	30.00	15.00	15.00
สิ่งทอ	610	0	0	0	-	-	-
เครื่องนุ่งห่ม	240	0	1	1	-	-	-
เครื่องหนัง	74	0	0	0	-	-	-
ไม้	97	2	0	0	15.00	12.50	2.50
กระดาษและสิ่งพิมพ์	153	0	6	6	-	-	-
เคมีภัณฑ์	784	3	7	7	14.98	12.48	2.50
พลาสติก	140	9	0	0	15.00	12.50	2.50
เหล็ก	437	5	0	0	15.07	12.61	2.46
โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	184	3	0	0	15.00	7.50	7.50
ยานยนต์และชิ้นส่วน	54	2	0	0	15.00	12.50	2.50
ยานพาหนะอื่นๆ	84	0	0	0	-	-	-
อิเล็กทรอนิกส์	139	4	69	69	14.84	12.36	2.47
เครื่องจักรกลและอุปกรณ์	886	27	24	24	15.00	12.50	2.50
อัญมณี	20	3	0	0	15.00	12.50	2.50
อื่นๆ	903	10	20	20	15.33	12.56	2.78
รวม	5,223	72	127	127	14.96	12.40	2.56

- หมายเหตุ: * พิจารณาเฉพาะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีของสินค้าที่ได้รับการลดหย่อนภาษีในช่วงแรกของโครงการเก็บเกี่ยวล่วงหน้า (early harvest scheme) ซึ่งมีผลบังคับใช้ในช่วงวันที่ 1 ก.ย.2547 จนถึงวันที่ 31 ส.ค.2548
- ** อัตราภาษีเฉลี่ยต่อวงน้ำหนักด้วยสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกรายสินค้ากับมูลค่าการส่งออกรวม (เฉพาะสินค้าในโครงการเก็บเกี่ยวล่วงหน้า 82 รายการ) ไปอินเดียในปี 2548
- *** คิดจากอัตราภาษีที่อินเดียเก็บกับประเทศสมาชิก WTO อื่นๆ (most-favored nation rate: MFN rate) ในปี 2548

จากการวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียของ กลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ พบว่า กลุ่มพลาสติกเป็นกลุ่มที่มีการส่งออกโดยใช้สิทธิประโยชน์สูง ที่สุดถึงประมาณ 135.09 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 51 ของมูลค่าการส่งออก ภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ทั้งหมด โดยโพลีคาร์บอเนต (HS 390740: Polycarbonates) มีการ ส่งออกภายใต้สิทธิประโยชน์สูงที่สุดถึงประมาณ 119.04 ล้านดอลลาร์สหรัฐ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ มีการส่งออกโดยใช้สิทธิประโยชน์สูงเป็นอันดับที่สอง ในขณะที่กลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ กลุ่มอาหารแปรรูป และกลุ่มสินค้าอื่นๆ เป็นกลุ่มที่มีการส่งออกโดยใช้สิทธิประโยชน์ต่ำที่สุด ส่วนกลุ่มเคมีภัณฑ์เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวที่มีสินค้าบางรายการได้รับการลดหย่อนภาษี แต่ กลับไม่มีการใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงเลย (ดูภาพที่ 5.8 ประกอบ)

ภาพที่ 5.8 การส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย- อินเดียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

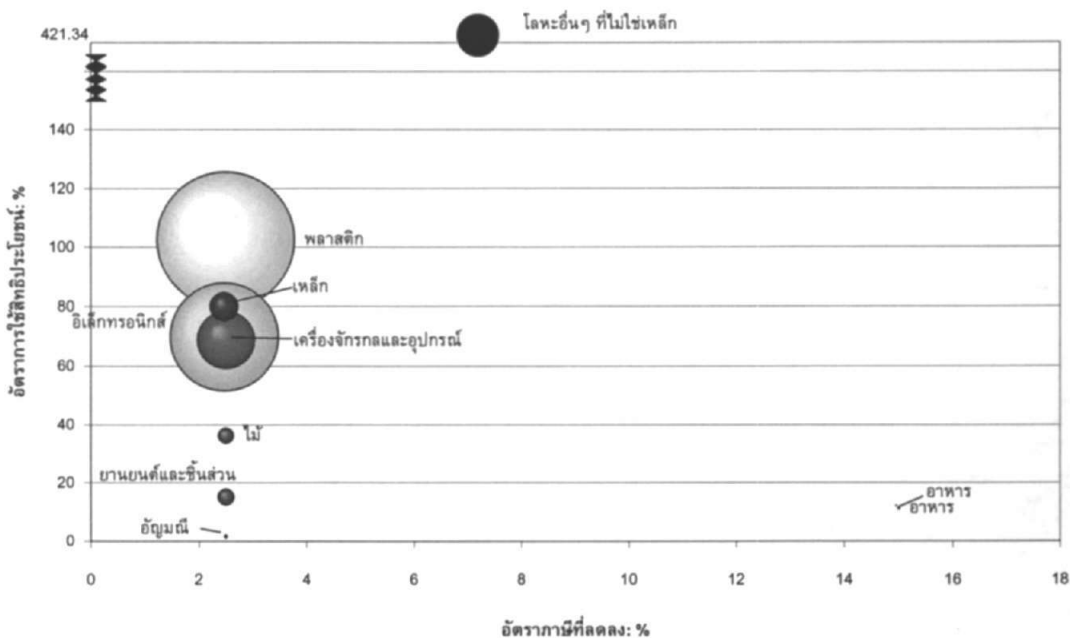

หากพิจารณาอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ส่งออกไทย ซึ่งนิยามจากสัดส่วนระหว่างมูลค่าการส่งออกโดยใช้สิทธิประโยชน์ต่อมูลค่าการส่งออกทั้งหมด (ดูภาพที่ 5.9 ประกอบ) พบว่ากลุ่มโลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็กเป็นกลุ่มที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์สูงที่สุดถึงประมาณร้อยละ 421.34 เนื่องจากการลดหย่อนภาษีนำเข้าในอัตราที่ค่อนข้างสูง คือลดลงประมาณร้อยละ 7.50

ส่วนกลุ่มพลาสติก กลุ่มเหล็ก กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ และกลุ่มเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ เป็นกลุ่มที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์สูงเป็นอันดับรองลงมา สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงในอัตราที่สูงน่าจะเนื่องมาจากการที่สินค้าในกลุ่มเหล่านี้ได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าในอัตรापานกลางคือลดลงประมาณร้อยละ 2.50

เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มอาหารแปรรูปมีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ แม้ว่า จะได้รับการลดหย่อนภาษีลงมากถึงร้อยละ 15 ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะผู้ประกอบการต้องเจอกับอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษีอื่นๆ ในขณะที่กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนและกลุ่มอัญมณีมีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ในระดับที่ค่อนข้างต่ำเช่นเดียวกัน แต่อาจจะเป็นเพราะอัตราภาษีที่ลดลงนั้นยังไม่จูงใจสำหรับผู้ประกอบการในการขอใช้สิทธิ

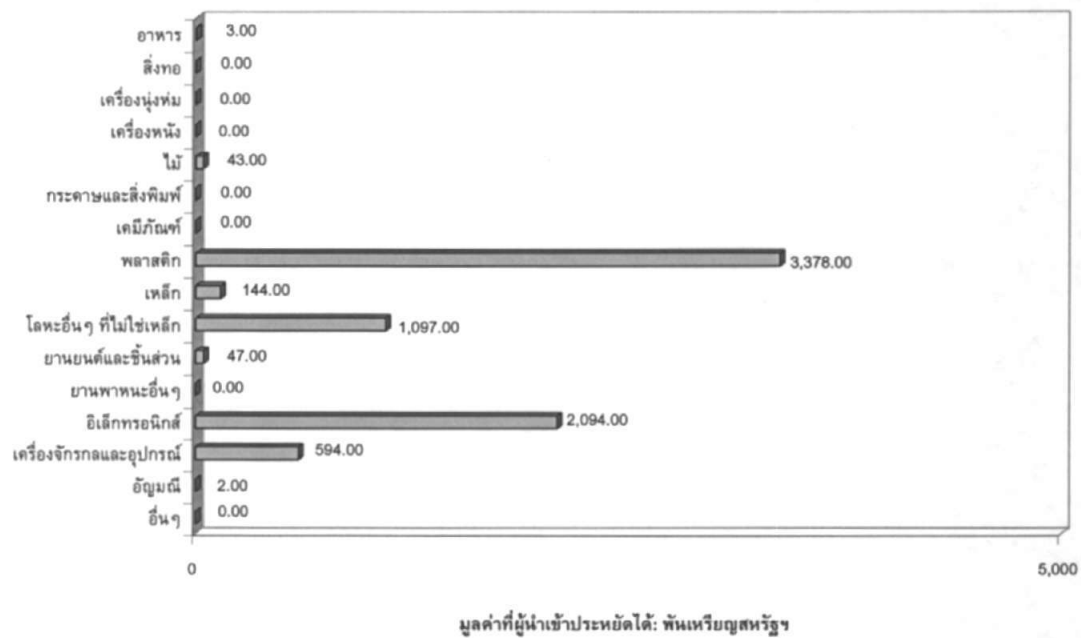
ภาพที่ 5.9 อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ส่งออกไทยจากกรอบความตกลงการค้าเสรี ไทย-อินเดียในปี 2548

หมายเหตุ: ขนาดของรูปร่างกลมแทนมูลค่าการค้าที่ผู้ส่งออกไทยได้ใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีในปี 2548

หากพิจารณามูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าอินเดียสามารถประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย (tariff saving) ซึ่งสามารถคำนวณได้จากผลคูณของมูลค่าการส่งออกในปี 2548 กับอัตรากาฬที่ลดลงอันเนื่องมาจากความตกลง (tariff preference) พบว่า กลุ่มพลาสติกเป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดถึงประมาณ 3.38 ล้านเหรียญสหรัฐ รองลงมาเป็นกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้รับประโยชน์ประมาณ 2.09 ล้านเหรียญสหรัฐ (ดูภาพที่ 5.10 ประกอบ) มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าอินเดียสามารถประหยัดได้นี้จะส่งผลดีกับผู้ส่งออกไทย เนื่องจากจะทำให้ต้นทุนในการนำเข้สินค้าไทยมีค่าลดลงในมุมมองของผู้นำเข้าอินเดีย และอาจจะทำให้นักนำเข้าอินเดียเพิ่มปริมาณนำเข้าจากไทยมากขึ้นได้ในที่สุด

ภาพที่ 5.10 มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าอินเดียประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

โดยสรุป แม้ว่าปี 2548 จะเป็นเพียงช่วงปีแรกๆ ที่เริ่มมีการลดหย่อนภาษีศุลกากร แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า อัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียในภาพรวมมีค่าสูงถึงร้อยละ 80.60 หรืออาจกล่าวได้ว่า ที่ผ่านมามีภาคส่งออกไทยในภาพรวมสามารถใช้ประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียได้อย่างเต็มที่แล้ว อย่างไรก็ตาม ภาคส่งออกไทยในบางสาขายังอาจจะใช้ประโยชน์จากความตกลงได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น

5.4.2 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในรายอุตสาหกรรม

ก กลุ่มสิ่งทอ

ตามกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย สินค้าในกลุ่มสิ่งทอไม่ได้อยู่ในโครงการเร่งลดภาษีล่วงหน้า

ข กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม

ตามกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย สินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มไม่ได้อยู่ในโครงการเร่งลดภาษีล่วงหน้า

ค กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน

ตามกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย อินเดียผูกพันที่จะลดภาษีนำเข้าสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนจำนวน 2 รายการทันทีในปี 2548 โดยลดภาษีลงจากร้อยละ 25 ลงเหลือร้อยละ 12.5 สินค้าทั้ง 2 รายการ ได้แก่ ชิ้นส่วนอื่นๆ สำหรับเครื่องยนต์ชนิดจุดระเบิด (Parts for spark-ignition type engines nes: HS 840991) และเกียร์บ็อกซ์ (transmissions for motor vehicles: HS 870840) (ดูตารางที่ 5.16 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาในรายสินค้าพบว่าในปี 2548 มีผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกชิ้นส่วนอื่นๆ สำหรับเครื่องยนต์ชนิดจุดระเบิดไปยังอินเดียเป็นมูลค่าประมาณ 1.89 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 15.16 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าชนิดนี้รวมทั้งหมด ส่วนเกียร์บ็อกซ์ ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกในปี 2548 ประมาณ 17.55 พันเหรียญสหรัฐ นั้น พบว่าไม่มีผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าชนิดนี้ในปี 2548 เลย (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5)

เมื่อได้ทำการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ไม่มีผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกเกียร์บ็อกซ์ คณะผู้วิจัยพบว่า ความเข้มงวดของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าไม่น่าจะเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้ส่งออกไทยไม่ใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกเกียร์บ็อกซ์ เนื่องจากดัชนีความเข้มงวดของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้านี้มีค่าอยู่ที่ 0.478 ซึ่งอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก นอกจากนี้ประเด็นความสามารถในการแข่งขันผู้ส่งออกไทยก็ไม่น่าจะเป็นสาเหตุเช่นเดียวกัน เนื่องจากเกียร์บ็อกซ์เป็นสินค้าที่ผู้ส่งออกไทยมีขีดความสามารถในการส่งออกสูงอยู่แล้ว สาเหตุหลัก

อาจจะมาจากการที่อินเดียมีความต้องการนำเข้าสินค้าชนิดนี้น้อยอยู่แล้ว หรืออาจจะเป็นเพราะสาเหตุอุปสรรคอื่นๆ⁶

ตารางที่ 5.16 โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนและอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียในปี 2548

อัตราภาษีที่ลดลง (ร้อยละ)	จำนวนสินค้า	มูลค่าการส่งออกภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ (พันเหรียญสหรัฐฯ)	มูลค่าการส่งออกทั้งหมด (พันเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
2.5	2	1,883.72	12,446.33	15.13
รวมเฉพาะรายการที่ได้รับแต้มต่อ	2	1,883.72	12,446.33	15.13

5.5 การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคนำเข้าไทยจากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

5.5.1 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวม

ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (TAFTA) เป็นความตกลงการค้าเสรีแบบครอบคลุม (comprehensive FTA) ที่มีผลทำให้สินค้าที่ไทยนำเข้าจากออสเตรเลียรวมทั้งสิ้น 3,393 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 64.96 ของจำนวนสินค้าทั้งหมด ได้รับการลดหย่อนภาษีศุลกากรทันทีในปี 2548 เมื่อรวมกับสินค้าที่เดิมมีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 แล้วจำนวน 315 รายการ จะทำให้ในปี 2548 มีจำนวนสินค้าที่มีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 รวมทั้งสิ้น 2,644 รายการ ในขณะที่สินค้าที่เหลือจะทยอยลดภาษีลงในปีต่อๆ มา

เมื่อพิจารณาผลของความตกลง TAFTA ต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของไทยในปี 2548 พบว่า ในภาพรวม จากเดิมที่สินค้าออสเตรเลียถูกเรียกเก็บภาษีนำเข้าอยู่ที่ประมาณร้อยละ 2.12 ความตกลง TAFTA มีผลทำให้ภาษีนำเข้าดังกล่าวลดลงเหลือร้อยละ 1.38 หรืออาจกล่าวได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งอื่นๆ สินค้าออสเตรเลียได้แต้มต่อจากการที่ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า (tariff preference) เพียงร้อยละ 0.74 และเมื่อพิจารณาในรายอุตสาหกรรมพบว่า กลุ่มเครื่องนุ่งห่มเป็นกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าลงมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์เป็นกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงน้อยที่สุด (ดูตารางที่ 5.17 ประกอบ)

⁶ เนื่องจากไม่มีข้อมูลการนำเข้าในปี 2548 ของอินเดียในฐานะข้อมูลการค้าระหว่างประเทศ คณะผู้วิจัยจึงไม่สามารถวิเคราะห์ว่าอินเดียมีความต้องการนำเข้าสินค้ามากน้อยเพียงใด

จากการที่อัตราภาษีนำเข้าเดิมและแต้มต่อที่ได้จากความตกลง TAFTA อยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ ทำให้ผู้ส่งออกออสเตรเลียให้ความสนใจและขออนุญาตการใช้สิทธิประโยชน์ไม่มากนัก โดยในปี 2548 การนำเข้าสินค้าจากออสเตรเลียภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง TAFTA มีมูลค่าเพียงประมาณ 466.16 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 14.94 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดจากออสเตรเลียเท่านั้น

ตารางที่ 5.17 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของไทยในปี 2548 ตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

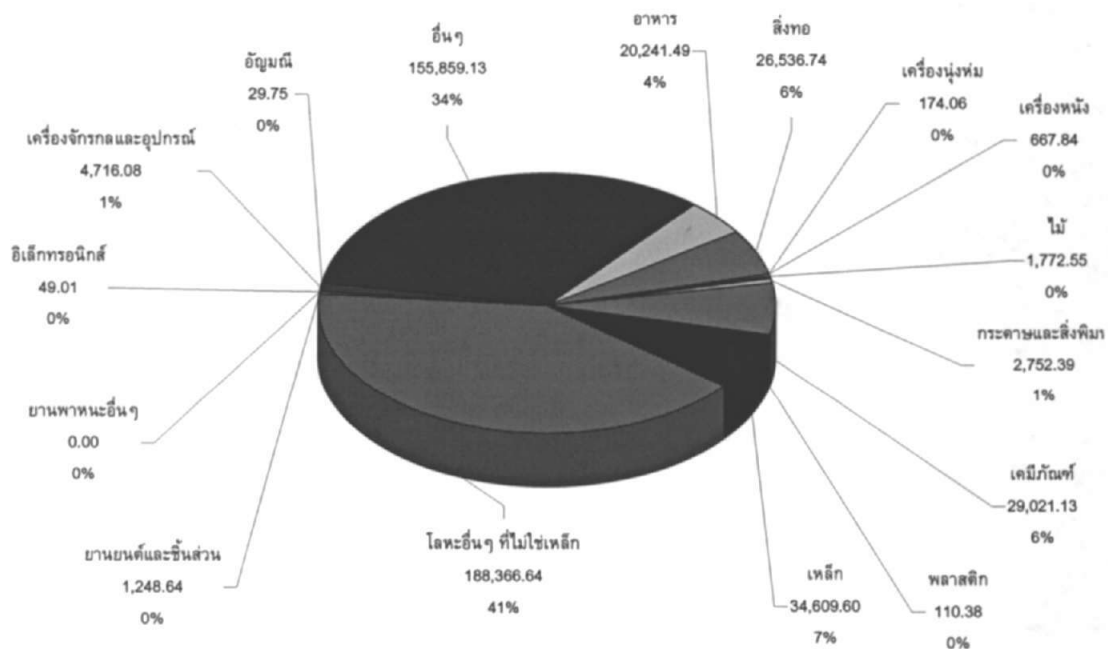
สาขา	จำนวนสินค้าตามรหัส HS 6 หลัก				อัตราภาษีเฉลี่ยต่อวงน้ำหนัก (ร้อยละ) *		
	ทั้งหมด	เฉพาะที่มีการลดภาษีในปี 2548	ที่เดิมมีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 อยู่แล้ว	ที่มีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 ในปี 2548	ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้ **	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง
อาหาร	418	280	15	140	13.55	10.00	3.55
สิ่งทอ	610	189	4	101	1.35	0.34	1.01
เครื่องนุ่งห่ม	240	240	0	20	31.44	17.62	13.82
เครื่องหนัง	74	74	0	32	5.92	0.44	5.47
ไม้	97	51	0	37	3.51	2.38	1.13
กระดาษและสิ่งพิมพ์	153	32	1	29	4.85	4.40	0.45
เคมีภัณฑ์	784	670	33	668	5.35	1.50	3.86
พลาสติก	140	39	0	25	16.45	15.12	1.33
เหล็ก	437	255	4	133	3.31	2.35	0.96
โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	184	140	19	154	0.58	0.32	0.26
ยานยนต์และชิ้นส่วน	54	45	1	18	19.73	13.40	6.33
ยานพาหนะอื่นๆ	84	62	7	60	0.41	0.19	0.22
อิเล็กทรอนิกส์	139	36	79	91	0.20	0.15	0.05
เครื่องจักรกลและอุปกรณ์	886	551	89	560	4.96	2.54	2.42
อัญมณี	20	13	7	20	5.80	0.00	5.80
อื่นๆ	903	716	56	556	1.21	0.87	0.34
รวม	5,223	3,393	315	2,644	2.12	1.38	0.74

หมายเหตุ: * อัตราภาษีเฉลี่ยต่อวงน้ำหนักด้วยสัดส่วนของมูลค่าการนำเข้ารายสินค้ากับมูลค่าการนำเข้ารวมจากออสเตรเลียในปี 2548

** คิดจากอัตราภาษีที่ไทยเก็บกับประเทศสมาชิก WTO อื่น (most-favored nation rate: MFN rate) หรืออัตราปกติ ในปี 2548

จากการวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง TAFTA ของกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ พบว่า กลุ่มโลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็กเป็นกลุ่มที่มีการนำเข้าโดยใช้สิทธิประโยชน์สูงสุดถึงประมาณ 188.37 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 41 ของมูลค่าการนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ทั้งหมด โดยอลูมิเนียมอ่อน (Aluminium unwrought, not alloyed: HS 760110) มีการนำเข้าภายใต้สิทธิประโยชน์สูงสุดถึงประมาณ 109.37 ล้านดอลลาร์สหรัฐ กลุ่มสินค้าอื่นๆ มีการนำเข้าโดยใช้สิทธิประโยชน์สูงเป็นอันดับที่สอง ในขณะที่กลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับและกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์เป็นกลุ่มที่มีการนำเข้าโดยใช้สิทธิประโยชน์ต่ำที่สุด ส่วนกลุ่มยานพาหนะอื่นๆ เป็นกลุ่มที่ไม่มีการนำเข้าภายใต้สิทธิประโยชน์เลย (ดูภาพที่ 5.11 ประกอบ)

ภาพที่ 5.11 การนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

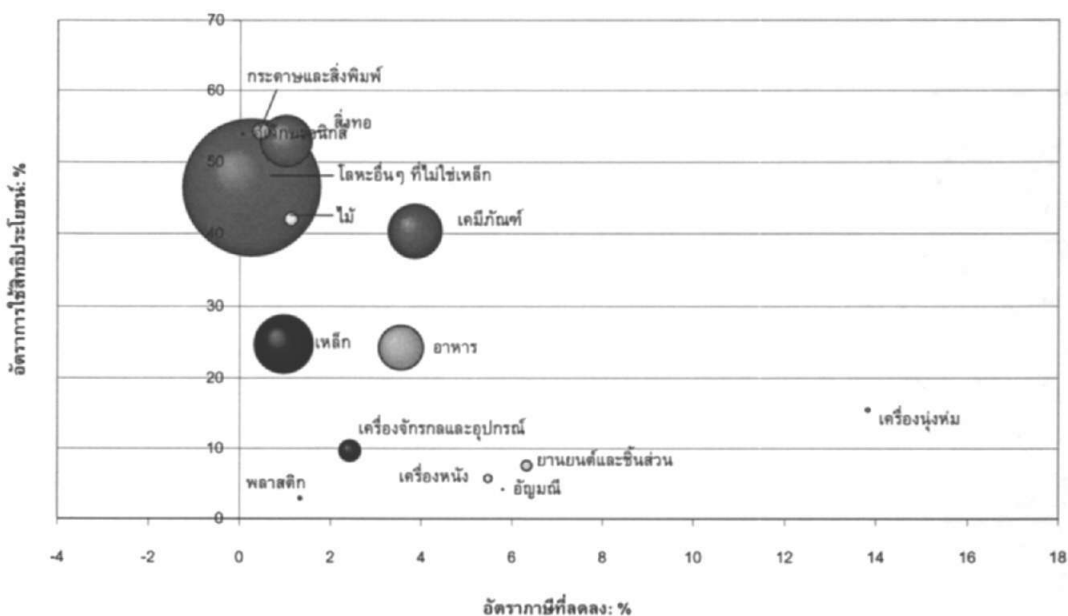

หากพิจารณาอัตราการการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้นำเข้าไทย ซึ่งนิยามจากสัดส่วนระหว่างมูลค่าการนำเข้าโดยใช้สิทธิประโยชน์ต่อมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด (ดูภาพที่ 5.12 ประกอบ) พบว่ากลุ่มกระดาษและสิ่งพิมพ์เป็นกลุ่มที่มีอัตราการการใช้สิทธิประโยชน์สูงสุดประมาณร้อยละ 54.30 กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มสิ่งทอ กลุ่มโลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก กลุ่มไม้ และกลุ่มเคมีภัณฑ์เป็นกลุ่มที่มีอัตราการการใช้สิทธิประโยชน์สูงเป็นอันดับรองๆ ลงมา แม้ว่ากลุ่มสินค้าเหล่านี้จะได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าในอัตราที่ไม่สูงมากนักก็ตาม

ส่วนกลุ่มพลาสติกและกลุ่มเครื่องจักรกลและอุปกรณ์มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะอัตราภาษีที่ลดลงนั้นยังไม่จูงใจสำหรับผู้ประกอบการในการขอใช้สิทธิ

เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน กลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ และกลุ่มเครื่องหนัง มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ในระดับต่ำ แม้ว่ากลุ่มสินค้าเหล่านี้จะได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าในระดับที่ค่อนข้างสูงก็ตาม

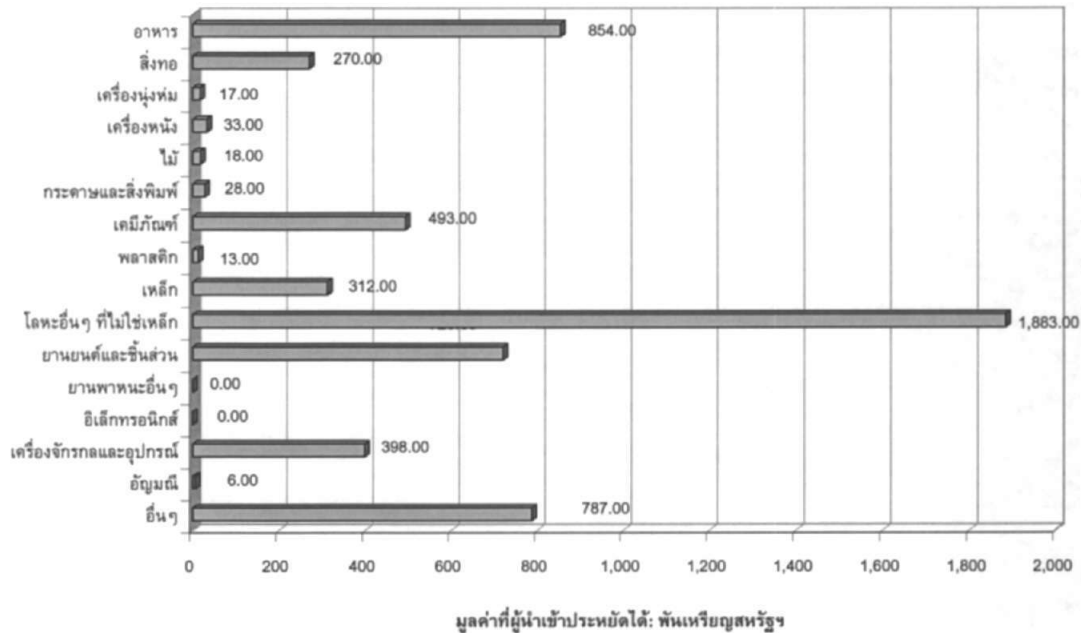
ภาพที่ 5.12 อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้นำเข้าไทยจากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548

หมายเหตุ: ขนาดของรูปร่างกลมแทนมูลค่าการค้าที่ผู้นำเข้าไทยได้ใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีในปี 2548

หากพิจารณามูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าไทยสามารถประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง TAFTA (tariff saving) ซึ่งสามารถคำนวณได้จากผลคูณของมูลค่าการนำเข้าในปี 2548 กับอัตราภาษีที่ลดลงอันเนื่องมาจากความตกลง (tariff preference) พบว่า กลุ่มโลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็กเป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดถึงประมาณ 1.88 ล้านเหรียญสหรัฐฯ รองลงมา เป็นกลุ่มอาหารแปรรูป กลุ่มสินค้าอื่นๆ และกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์เป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์น้อยที่สุด (ดูภาพที่ 5.13 ประกอบ) ในทางทฤษฎีมูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าไทยสามารถประหยัดได้นี้จะส่งผลโดยตรงให้ราคาสินค้านำเข้าลดลง ทำให้ผู้บริโภคและผู้ผลิตที่นำเข้าสินค้าที่เป็นวัตถุดิบนั้นได้ประโยชน์

ภาพที่ 5.13 มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าไทยประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

โดยสรุปแล้ว อัตราการใช้สิทธิประโยชน์จาก TAFTA ในปี 2548 ในภาพรวมยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก คืออยู่ที่ประมาณร้อยละ 32.03 เท่านั้น เนื่องจากภาคนำเข้าไทยในหลายสาขา ยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากความตกลง TAFTA ได้เต็มที่ รวมทั้งกลุ่มสินค้านำเข้าหลักอย่างกลุ่มโลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็กและกลุ่มสินค้าอื่นๆ มีอัตราภาษีนำเข้าในระดับที่ต่ำอยู่แล้วจนไม่สามารถดึงดูดให้ผู้ส่งออกออสเตรเลียต้องการใช้สิทธิประโยชน์ อย่างไรก็ตาม อัตราการใช้สิทธิประโยชน์น่าจะเพิ่มสูงขึ้นได้อีกในอนาคต เนื่องจากปี 2548 ซึ่งเป็นปีที่ใช้ในการประเมินเป็นเพียงช่วงแรกที่เริ่มมีการลดหย่อนภาษีศุลกากร ในปีต่อไป เมื่อการลดภาษีลงมีความครอบคลุมทั้งในด้านจำนวนสินค้าที่จะทยอยลดภาษีลงมากขึ้นรวมทั้งด้านอัตราภาษีที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ก็จะเพิ่มสูงขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าในกลุ่มอาหารแปรรูปและกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน ที่ยังมีภาษีนำเข้าโดยเฉลี่ยในอัตราที่ค่อนข้างสูง

5.5.2 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในรายอุตสาหกรรม

ก. กลุ่มสิ่งทอ

ตามความตกลง TAFTA ไทยผูกพันที่จะลดภาษีนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอลงทันทีในปี 2548 จำนวน 189 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 30.98 ของจำนวนสินค้าทั้งหมดในกลุ่ม โดยได้แบ่งรูปแบบการลดภาษีออกเป็น 8 รูปแบบ คือการลดภาษีลงร้อยละ 30, 17.5, 15, 10, 5, 4, 2

และ 1 ตามลำดับ ซึ่งจะทำให้สินค้านำเข้าจากออสเตรเลียมีภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 จำนวน 101 รายการ โดยในจำนวนนี้เป็นสินค้าที่มีภาษีเดิมเป็น 0 อยู่แล้วจำนวน 4 รายการ (ดูตารางที่ 5.17 และตารางที่ 5.18 ประกอบ)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในปี 2548 มีเพียงกลุ่มสินค้าที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงร้อยละ 10 และร้อยละ 1 เท่านั้นที่มีผู้นำเข้าไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการนำเข้า ส่วนกลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงสูงสุด 3 อันดับแรก พบว่าไม่มีผู้นำเข้าไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการนำเข้าเลย (ดูตารางที่ 5.18 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาในรายสินค้านำเข้าพบว่าในปี 2548 มีสินค้านำเข้าของไทยในกลุ่มสิ่งทอที่ใช้สิทธิประโยชน์สูงกว่าร้อยละ 70 จำนวน 5 รายการ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5) สินค้าที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์สูงสุด คือพรมจากขนสัตว์ (carpets of wool/fine animal hair, of woven pile construction, made up, nes: HS 570241) และเสื้อพูลโอเวอร์ที่ถักจากเส้นใยสังเคราะห์ (pullovers, cardigans and similar articles of man-made fibres, knitted: HS 611030)

ส่วนสินค้านำเข้าจากออสเตรเลียเป็นมูลค่าสูง แต่ยังไม่สามารถใช้สิทธิประโยชน์เลยมีหลายรายการ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5) เช่น ผ้าที่มีขนแบบไพล์อื่นๆ (pile knitted or crocheted fabrics, of other textile materials, nes: HS 600199) นอนวovens อื่นๆ (nonwovens nes weighing 25-70g/m2: HS 560392) เส้นใยไทรคอร์ดที่ทำจากด้ายในลอนหรือโพลีเอไมด์ชนิดอื่นๆ วูลทอปและขนแกะที่หวีแล้วอื่นๆ (wool tops and other combed wool, other than combed wool in fragments: HS 510529) เป็นต้น

ตารางที่ 5.18 โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มสิ่งทอและอัตรการใช้สิทธิประโยชน์
จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548

อัตรากำหนดลด (ร้อยละ)	จำนวน สินค้า	มูลค่าการนำเข้าภายใต้การ ใช้สิทธิประโยชน์ (พัน เหรียญสหรัฐ)	มูลค่าการนำเข้า ทั้งหมด (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตรากำหนดใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
30	5	0.00	1.08	0.00
17.5	2	0.00	0.00	0.00
15	2	0.00	1.25	0.00
10	91	66.25	253.77	26.11
5	58	0.00	55.48	0.00
4	3	0.00	1.92	0.00
2	6	0.00	103.00	0.00
1	22	26,470.49	49,721.87	53.24
0	421	0.00	2,133.63	0.00
รวมทุกรายการ	610	26,536.74	52,272.00	50.77
รวมเฉพาะรายการ ที่ได้รับแต้มต่อ	189	26,536.74	50,138.37	52.93

ข. กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม

ตามความตกลง TAFTA ไทยผูกพันที่จะลดภาษีนำเข้าสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มลงทันทีทุกรายการในปี 2548 โดยได้แบ่งรูปแบบการลดภาษีออกเป็น 7 รูปแบบ คือการลดภาษีลงร้อยละ 40, 37, 30, 17, 10, 5, และ 2 ตามลำดับ ซึ่งจะทำให้สินค้านำเข้าจากออสเตรเลียมีภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 จำนวน 20 รายการ จากเดิมที่ไม่มีสินค้านำเข้ารายการใดเลยที่มีภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 (ดูตารางที่ 5.17 และตารางที่ 5.19 ประกอบ)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในปี 2548 มีเพียงกลุ่มสินค้าที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงร้อยละ 17 และร้อยละ 10 เท่านั้น ที่มีผู้นำเข้าไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการนำเข้า ส่วนกลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงสูงสุด 3 อันดับแรก พบว่าไม่มีผู้นำเข้าไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการนำเข้าเลย (ดูตารางที่ 5.19 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาในรายสินค้านำเข้าพบว่าในปี 2548 มีสินค้านำเข้าของไทยในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มที่ใช้สิทธิประโยชน์สูงกว่าร้อยละ 50 จำนวน 11 รายการ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5) เช่น ชุดชั้นใน ชุดนอน และเสื้อคลุม (HS 610829) ชุดวอร์ม (HS 611212) ชุดว่ายน้ำสังเคราะห์สำหรับบุรุษและสตรี (HS 611231 และ HS 611241) เสื้อผ้าถักแบบกนิตหรือโครเชต์ (HS 611490) และเสื้อผ้ายืดประติษฐ์สำหรับสตรี (HS 621143) เป็นต้น

ส่วนสินค้าที่ไทยนำเข้าจากออสเตรเลียเป็นมูลค่าสูง แต่มีการใช้สิทธิประโยชน์ในอัตราต่ำมีหลายรายการ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5) เช่น หนังเฟอร์ (HS 430219) ชุดว่ายน้ำสตรีที่ทำด้วยวัสดุทออื่นๆ (HS 611249) ถุงมือเคลือบพลาสติกหรือยาง (HS 611610) กางเกงแบบต่างๆ ของสตรี (HS 620462) ส่วนประกอบชุดชั้นในสตรี (HS 621290) และหมวกและเครื่องสวมศีรษะอื่นๆ (HS 650590) เป็นต้น

ตารางที่ 5.19 โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มและอัตรการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548

อัตรากำไรที่ลดลง (ร้อยละ)	จำนวนสินค้า	มูลค่าการนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ (พันเหรียญสหรัฐฯ)	มูลค่าการนำเข้าทั้งหมด (พันเหรียญสหรัฐฯ)	อัตรากำไรใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
40	2	0.00	0.00	0.00
37	5	0.00	1.19	0.00
30	8	0.00	28.67	0.00
17	93	6.59	584.65	1.13
10	126	167.47	419.01	39.97
5	5	0.00	84.41	0.00
2	1	0.00	0.00	0.00
รวมทุกรายการ	240	174.06	1,117.93	15.57
รวมเฉพาะรายการที่ได้รับแต้มต่อ	240	174.06	1,117.93	15.57

ค. กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน

ตามความตกลง TAFTA ไทยผูกพันที่จะลดภาษีนำเข้าสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนลงทันทีในปี 2548 จำนวน 45 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 83.33 ของจำนวนสินค้าทั้งหมดในกลุ่ม โดยได้แบ่งรูปแบบการลดภาษีออกเป็น 8 รูปแบบ คือการลดภาษีสองร้อยละ 80, 50, 40, 30, 20, 10, 5, และ 2 ตามลำดับ ซึ่งจะทำให้สินค้านำเข้าจากออสเตรียมีภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 จำนวน 18 รายการ โดยในจำนวนนี้เป็นสินค้าที่มีภาษีเดิมเป็น 0 อยู่แล้วจำนวน 1 รายการ (ดูตารางที่ 5.20 ประกอบ)

ในปี 2548 มีผู้นำเข้าไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการนำเข้าสินค้าในกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงสูงสุดร้อยละ 77.69 ส่วนกลุ่มสินค้าที่ได้รับการลดหย่อนภาษีสองร้อยละ 10 พบว่ามีผู้นำเข้าไทยใช้สิทธิประโยชน์เพียงร้อยละ 2.67 เป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่มีผู้นำเข้าไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการนำเข้าสินค้าในกลุ่มอื่นๆ เลย (ดูตารางที่ 5.20 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาในรายสินค้าพบว่าในปี 2548 มีสินค้านำเข้าของไทยในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนที่ใช้สิทธิประโยชน์สูงกว่าร้อยละ 50 จำนวน 3 รายการ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5) ได้แก่ รถยนต์ประเภทขนส่ง (HS 870324) ผ้าเบรก (HS 870831) และเบรก (HS 870829)

ส่วนสินค้าที่ไทยนำเข้าจากออสเตรเลียเป็นมูลค่าสูง แต่ยังไม่สามารถใช้สิทธิประโยชน์เลยมีหลายรายการ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5) เช่น เครื่องยนต์สันดาปภายในที่มีความจุของกระบอกสูบเกิน 1,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร (HS 870734) เบรกและเซอร์โวเบรกอื่นๆ (HS 870839) พวงมาลัย แกนพวงมาลัย และกระปุกเกียร์พวงมาลัย (HS 870894) ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบยานยนต์อื่นๆ (HS 870899) และส่วนประกอบรถพ่วงและรถกึ่งรถพ่วง (HS 871690) เป็นต้น

ตารางที่ 5.20 โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนและอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548

อัตราภาษีที่ลดลง (ร้อยละ)	จำนวนสินค้า	มูลค่าการนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ (พันเหรียญสหรัฐฯ)	มูลค่าการนำเข้าทั้งหมด (พันเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
80	3	849.44	1,093.35	77.69
50	6	0.00	0.34	0.00
40	9	0.00	291.23	0.00
30	1	0.00	0.00	0.00
20	7	0.00	13.43	0.00
10	17	399.20	14,957.34	2.67
5	1	0.00	0.00	0.00
2	1	0.00	0.88	0.00
0	9	0.00	23,000.57	0.00
รวมทุกรายการ	54	1,248.64	39,357.14	3.17
รวมเฉพาะรายการที่ได้รับแต้มต่อ	45	1,248.64	16,356.57	7.63

5.6 การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคนำเข้าไทยจากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน

5.6.1 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวม

ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ACFTA) เป็นความตกลงการค้าเสรีที่มีผลทำให้ในปี 2548 สินค้าที่ไทยนำเข้าจากจีนรวมทั้งสิ้น 1,010 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 19.34 ของจำนวนสินค้าทั้งหมด ได้รับการลดหย่อนภาษีศุลกากร เมื่อรวมกับสินค้าที่เดิมมีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 แล้วจำนวน 255 รายการ จะทำให้ในปี 2548 มีจำนวนสินค้าที่มีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 รวมทั้งสิ้น 496 รายการ ในขณะที่สินค้าที่เหลือจะทยอยลดภาษีลงในปีต่อๆ มา

เมื่อพิจารณาผลของความตกลง ACFTA ต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของไทยในปี 2548 พบว่า ในภาพรวม จากเดิมที่สินค้าจีนถูกเรียกเก็บภาษีนำเข้าอยู่ที่ประมาณร้อยละ 5.93 ความตกลง ACFTA มีผลทำให้ภาษีนำเข้าดังกล่าวลดลงเหลือร้อยละ 5.22 หรืออาจกล่าวได้ว่า สินค้าจีนได้แต้มต่อจากการที่ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า (tariff preference) เพียงร้อยละ 0.72 และเมื่อพิจารณาในรายอุตสาหกรรมพบว่า กลุ่มเครื่องนุ่งห่มเป็นกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าลงมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มไม้ กลุ่มกระดาษและสิ่งพิมพ์ และกลุ่มโลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็กเป็นกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับเป็นกลุ่มที่ยังไม่มีการลดภาษีในปี 2548 (ดูตารางที่ 5.21 ประกอบ)

การได้รับแต้มต่อจากการที่ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าดังกล่าวทำให้ผู้ส่งออกจีนให้ความสนใจและขออนุญาตการใช้สิทธิประโยชน์ไม่มากนัก โดยในปี 2548 การนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง ACFTA มีมูลค่าประมาณ 124.30 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 1.14 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดจากจีน

ตารางที่ 5.21 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของไทยในปี 2548

ตามความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน

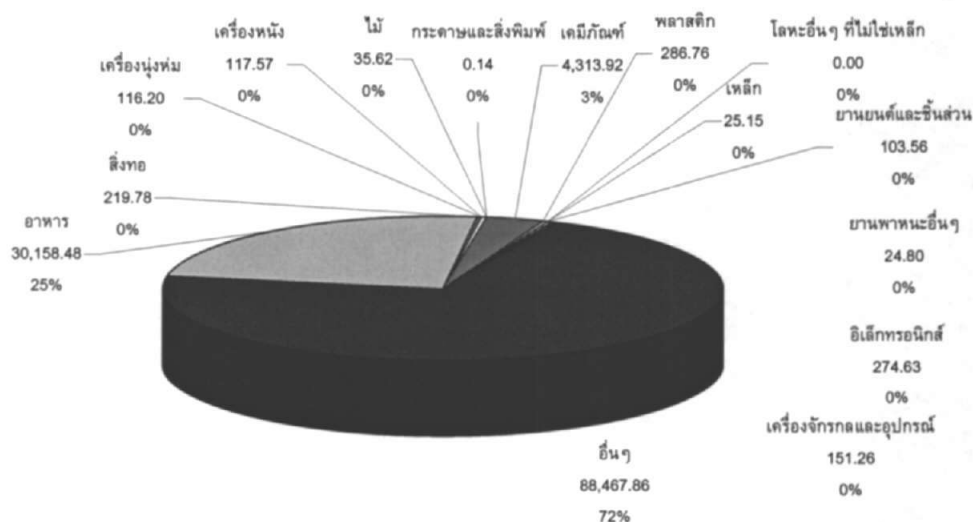
สาขา	จำนวนสินค้าตามรหัส HS 6 หลัก				อัตราภาษีเฉลี่ยต่อวงน้ำหนัก (ร้อยละ) *		
	ทั้งหมด	เฉพาะที่มีการลดภาษีในปี 2548	ที่เดิมมีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 อยู่แล้ว	ที่มีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 ในปี 2548	ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้ **	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง
อาหาร	418	292	15	102	17.38	8.55	8.83
สิ่งทอ	610	88	4	4	6.50	6.01	0.49
เครื่องนุ่งห่ม	240	227	0	0	34.62	19.96	14.66
เครื่องหนัง	74	15	0	0	21.66	16.24	5.42
ไม้	97	1	0	0	10.76	10.74	0.02
กระดาษและสิ่งพิมพ์	153	1	1	1	7.57	7.57	0.00
เคมีภัณฑ์	784	7	33	34	6.01	5.93	0.09
พลาสติก	140	11	0	0	16.56	16.19	0.38
เหล็ก	437	11	4	4	5.08	5.07	0.01
โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	184	2	19	19	1.48	1.48	0.00
ยานยนต์และชิ้นส่วน	54	21	1	1	27.58	21.42	6.16
ยานพาหนะอื่นๆ	84	2	7	7	17.09	16.28	0.81
อิเล็กทรอนิกส์	139	13	69	69	1.56	1.50	0.06
เครื่องจักรกลและอุปกรณ์	886	34	40	40	7.68	7.54	0.14
อัญมณี	20	0	7	7	2.66	2.66	0.00
อื่นๆ	903	285	55	208	15.23	9.57	5.66
รวม	5,223	1,010	255	496	5.93	5.22	0.72

หมายเหตุ: * อัตราภาษีเฉลี่ยต่อวงน้ำหนักด้วยสัดส่วนของมูลค่าการนำเข้ารายสินค้ากับมูลค่าการนำเข้ารวมจากจีนในปี 2548

** คิดจากอัตราภาษีที่ไทยเก็บกับประเทศสมาชิก WTO อื่น (most-favored nation rate: MFN rate) หรืออัตราปกติ ในปี 2548

จากการวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง ACFTA ของกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ พบว่า กลุ่มอื่นๆ เป็นกลุ่มที่มีการนำเข้าโดยใช้สิทธิประโยชน์สูงสุดถึงประมาณ 88.47 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 72 ของมูลค่าการนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ทั้งหมด สินค้าหลักในกลุ่มนี้ คือสินค้าพิกัด HS 07-08 ประเภทผักผลไม้สดที่ยังไม่ผ่านการแปรรูป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แอปเปิ้ลสด (Apples, fresh: HS 080810) ซึ่งมีการนำเข้าภายใต้สิทธิประโยชน์สูงสุดถึงประมาณ 35.10 ล้านเหรียญสหรัฐ กลุ่มอาหารแปรรูปมีการนำเข้าโดยใช้สิทธิประโยชน์สูงเป็นอันดับที่สอง ในขณะที่กลุ่มกระดาษและสิ่งพิมพ์เป็นกลุ่มที่มีการนำเข้าโดยใช้สิทธิประโยชน์ต่ำที่สุด ส่วนกลุ่มโลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็กไม่มีการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงเลย แม้ว่าจะมีสินค้าบางรายการได้รับการลดหย่อนภาษี (ดูภาพที่ 5.14 ประกอบ)

ภาพที่ 5.14 การนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

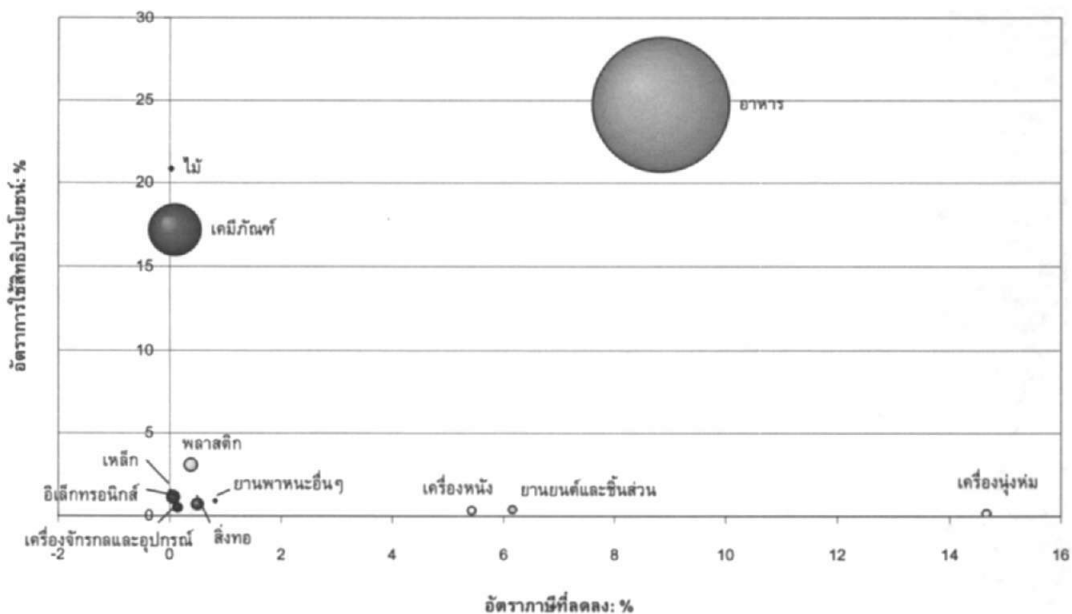

หมายเหตุ: สินค้าในกลุ่มอื่นๆ ที่มีการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนส่วนใหญ่เป็นสินค้าพิกัด HS 07-08 ประเภทผักผลไม้สดที่ยังไม่ผ่านการแปรรูป

หากพิจารณาอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้นำเข้าไทย ซึ่งนิยามจากสัดส่วนระหว่างมูลค่าการนำเข้าโดยใช้สิทธิประโยชน์ต่อมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด (ดูภาพที่ 5.15 ประกอบ) พบว่ากลุ่มอาหารแปรรูป ซึ่งได้รับการลดหย่อนภาษีลงมากถึงประมาณร้อยละ 8.83 เป็นกลุ่มที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์สูงสุดที่ประมาณร้อยละ 24.73 รองลงมาเป็นกลุ่มไม้และกลุ่มเคมีภัณฑ์ ซึ่งมีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ประมาณร้อยละ 20.83 และ 17.16 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม จากการพิจารณาในภาพรวมแล้วจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า อัตราการใช้ประโยชน์ของกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ นั้น ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงนักหรือยังไม่มีมีการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงเลย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะอัตราภาษีที่ลดลงนั้นยังไม่จูงใจสำหรับผู้ประกอบการในการขอใช้สิทธิ

เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มเครื่องนุ่งห่มที่แม้ว่าจะได้รับการลดหย่อนภาษีลงมากที่สุดถึงประมาณร้อยละ 14.66 กลับมีการใช้สิทธิประโยชน์ในอัตราที่ต่ำมาก คือเพียงแค่ประมาณร้อยละ 0.17 เท่านั้น

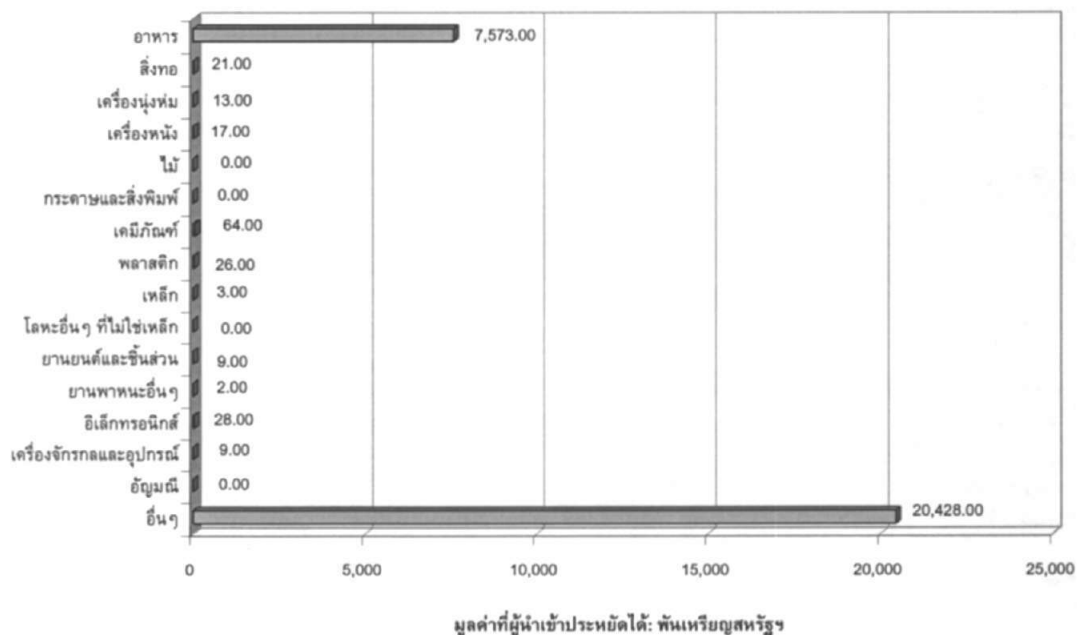
ภาพที่ 5.15 อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้นำเข้าไทยจากความตกลงการค้าเสรี อาเซียน-จีนในปี 2548

หมายเหตุ: ขนาดของรูปร่างกลมแทนมูลค่าการค้าที่ผู้นำเข้าไทยได้ใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีในปี 2548

หากพิจารณามูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าไทยสามารถประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง ACFTA (tariff saving) ซึ่งสามารถคำนวณได้จากผลคูณของมูลค่าการนำเข้าในปี 2548 กับอัตราภาษีที่ลดลงอันเนื่องมาจากความตกลง (tariff preference) พบว่า กลุ่มสินค้าอื่นๆ เป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดถึงประมาณ 20.43 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาเป็นกลุ่มอาหารแปรรูป ส่วนกลุ่มไม้และกลุ่มกระดาษและสิ่งพิมพ์เป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์น้อยที่สุด (ดูภาพที่ 5.16 ประกอบ) ในทางทฤษฎี มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าไทยสามารถประหยัดได้นี้จะส่งผลโดยตรงให้ราคาสินค้านำเข้ามีค่าลดลง ทำให้ผู้บริโภคและผู้ผลิตที่นำเข้สินค้าที่เป็นวัตถุดิบนั้นได้ประโยชน์

ภาพที่ 5.16 มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าไทยประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐฯ)

โดยสรุปแล้ว อัตราการใช้สิทธิประโยชน์จาก ACFTA ในปี 2548 ในภาพรวมยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก คืออยู่ที่ประมาณร้อยละ 23.43 เท่านั้น เนื่องจากภาคนำเข้าไทยในหลายสาขายังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากความตกลง ACFTA ได้เต็มที่ อย่างไรก็ตาม อัตราการใช้สิทธิประโยชน์น่าจะเพิ่มสูงขึ้นได้อีกในอนาคต เนื่องจากปี 2548 ซึ่งเป็นปีที่ใช้ในการประเมินเป็นเพียงช่วงแรกที่เริ่มมีการลดหย่อนภาษีศุลกากร จึงมีสินค้าที่ได้รับการลดหย่อนภาษีเพียงแค่ประมาณร้อยละ 19.34 ของจำนวนสินค้าทั้งหมดเท่านั้น รวมทั้งอัตราภาษีที่ลดลงยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำเพียงประมาณร้อยละ 0.72 โดยเฉลี่ย ในปีต่อไป เมื่อการลดภาษีลงมีความครอบคลุมทั้งในด้านจำนวนสินค้าที่จะทยอยลดภาษีลงมากขึ้นรวมทั้งด้านอัตราภาษีที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ก็จะเพิ่มสูงขึ้นได้

5.6.2 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในรายอุตสาหกรรม

ก. กลุ่มสิ่งทอ

ตามความตกลง ACFTA ไทยผูกพันที่จะลดภาษีนำเข้าสินค้าในกลุ่มสิ่งทอลงทันทีในปี 2548 จำนวน 88 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 14.43 ของจำนวนสินค้าทั้งหมดในกลุ่ม โดยลดภาษีลงร้อยละ 10 (ดูตารางที่ 5.22 ประกอบ)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในปี 2548 มีผู้นำเข้าไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการนำเข้าสินค้าในกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงในอัตราที่ต่ำมาก คือเพียงประมาณร้อยละ 0.69 เท่านั้น (ดูตารางที่ 5.22 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาในรายสินค้า คณะผู้วิจัยพบว่า มีสินค้าที่น่าสนใจ ซึ่งไทยลดหย่อนภาษีนำเข้าให้จีน และไทยนำเข้าจากจีนเป็นมูลค่าสูง แต่ไทยยังไม่ได้ใช้สิทธิประโยชน์เลยหรือใช้ในอัตราที่ต่ำ เช่น ผ้าที่ทอด้วยฝ้ายที่ฟอกแล้วและที่ทอด้วยด้ายสีต่างๆ (HS 520812 และ HS 520842) ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสั้นเทียมที่ยังไม่ได้ฟอกหรือฟอกแล้ว (HS 551611) ผ้าใบยางรถที่ทำด้วยไนลอนหรือโพลีเอไมด์อื่นๆ (HS 590210) และของที่จัดทำแล้วอื่นๆ (HS 630790) เป็นต้น (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5)

ตารางที่ 5.22 โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มสิ่งทอและอัตรากการใช้สิทธิประโยชน์ จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548

อัตรากาที่ลดลง (ร้อยละ)	จำนวน สินค้า	มูลค่าการนำเข้าภายใต้ การใช้สิทธิประโยชน์ (พันเหรียญสหรัฐฯ)	มูลค่าการนำเข้า ทั้งหมด (พัน เหรียญสหรัฐฯ)	อัตรากาใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
10	88	208.34	30,297.57	0.69
0	522	11.44	583,120.99	0.00
รวมทุกรายการ	610	219.78	613,418.56	0.04
รวมเฉพาะรายการ ที่ได้รับแต้มต่อ	88	208.34	30,297.57	0.69

ข. กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม

ตามความตกลง ACFTA ไทยผูกพันที่จะลดภาษีนำเข้าสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มลงทันทีในปี 2548 จำนวน 227 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 94.58 ของจำนวนสินค้าทั้งหมดในกลุ่ม โดยได้แบ่งรูปแบบการลดภาษีออกเป็น 3 รูปแบบ คือการลดภาษีสองร้อยละ 40, 17 และ 10 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 5.23 ประกอบ)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในปี 2548 ไม่มีผู้นำเข้าไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการนำเข้าสินค้าในกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงในอัตราร้อยละ 40 เลย ในขณะที่การใช้สิทธิประโยชน์ในการนำเข้าสินค้ากลุ่มอื่นๆ ก็อยู่ในอัตราที่ต่ำมาก แม้ว่าผู้นำเข้าไทยสามารถที่จะได้รับการลดหย่อนภาษีในอัตราที่ค่อนข้างสูง (ดูตารางที่ 5.23 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาในรายสินค้า คณะผู้วิจัยพบว่า มีสินค้าที่น่าสนใจ ซึ่งไทยลดหย่อนภาษีนำเข้าให้จีน และไทยนำเข้าจากจีนเป็นมูลค่าสูง แต่ไทยยังไม่ได้ใช้สิทธิประโยชน์เลยหรือใช้ในอัตราที่ต่ำ เช่น ส่วนประกอบเสื้อผ้า (HS 611790) กางเกงสตรีที่ทำด้วยฝ้าย โยสังเคราะห์ และที่ทำด้วยวัตถุอื่น ๆ (HS 620462 HS 620630 และ HS 620469) และเครื่องยกทรงและส่วนประกอบอื่นๆ (HS 621210 และ HS 621290) เป็นต้น (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5)

ตารางที่ 5.23 โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มและอัตรการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548

อัตรากำหนดลด (ร้อยละ)	จำนวนสินค้า	มูลค่าการนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ (พันเหรียญสหรัฐฯ)	มูลค่าการนำเข้าทั้งหมด (พันเหรียญสหรัฐฯ)	อัตรากำหนดใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
40	2	0.00	174.76	0.00
17	98	52.50	45,449.05	0.12
10	127	61.11	21,026.04	0.29
0	13	2.58	872.29	0.30
รวมทุกรายการ	240	116.20	67,522.13	0.17
รวมเฉพาะรายการที่ได้รับแต้มต่อ	227	113.61	66,649.85	0.17

ค. กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน

ตามความตกลง ACFTA ไทยผูกพันที่จะลดภาษีนำเข้าสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนลงทันทีในปี 2548 จำนวน 21 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 38.89 ของจำนวนสินค้าทั้งหมดในกลุ่ม โดยได้แบ่งรูปแบบการลดภาษีออกเป็น 3 รูปแบบ คือการลดภาษีสองร้อยละ 60, 20 และ 10 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 5.24 ประกอบ)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในปี 2548 ไม่มีผู้นำเข้าไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการนำเข้าสินค้าในกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีลงในอัตราร้อยละ 60 เลย ในขณะที่การใช้สิทธิประโยชน์ในการนำเข้าสินค้ากลุ่มอื่นๆ ก็อยู่ในอัตราที่ต่ำมาก แม้ว่าผู้นำเข้าไทยสามารถที่จะได้รับการลดหย่อนภาษีในอัตราที่ค่อนข้างสูง (ดูตารางที่ 5.24 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาในรายสินค้า คณะผู้วิจัยพบว่า มีสินค้าที่น่าสนใจ ซึ่งไทยลดหย่อนภาษีนำเข้าให้จีน และไทยนำเข้าจากจีนเป็นมูลค่าสูง แต่ไทยยังไม่ได้ใช้สิทธิประโยชน์เลย เช่น ส่วนประกอบเฉพาะของเครื่องยนต์สันดาปภายใน (HS 840991) ยานยนต์สำหรับใช้งานพิเศษอื่นๆ (HS 870590) ส่วนประกอบเบรกอื่นๆ (HS 870839) และส่วนประกอบยานยนต์อื่นๆ (HS 870899) เป็นต้น (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5)

ตารางที่ 5.24 โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนและอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548

อัตราร้อยละที่ลดลง (ร้อยละ)	จำนวนสินค้า	มูลค่าการนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ (พันเหรียญสหรัฐฯ)	มูลค่าการนำเข้าทั้งหมด (พันเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
60	2	0.00	109.11	0.00
20	11	6.67	21,268.93	0.03
10	8	84.26	4,009.87	2.10
0	33	12.62	51,257.44	0.02
รวมทุกรายการ	54	103.56	76,645.36	0.14
รวมเฉพาะรายการที่ได้รับแต้มต่อ	21	90.93	25,387.92	0.36

5.7 การวิเคราะห์อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคนำเข้าไทยจากโครงการเก็บเกี่ยวล่วงหน้าตามกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย

5.7.1 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวม

โครงการเก็บเกี่ยวล่วงหน้าตามกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียมีผลทำให้ในปี 2548 สินค้าที่ไทยนำเข้าจากอินเดียรวมทั้งสิ้น 64 รายการได้รับการลดหย่อนภาษีศุลกากร⁷

เมื่อพิจารณาผลของกรอบความตกลงดังกล่าวต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของไทยในปี 2548 พบว่า ในภาพรวม จากเดิมที่สินค้าอินเดียถูกเรียกเก็บภาษีนำเข้าอยู่ที่ประมาณร้อยละ 14.16 กรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียมีผลทำให้ภาษีนำเข้าดังกล่าวลดลงเหลือร้อยละ 7.55 หรืออาจกล่าวได้ว่า สินค้าอินเดียได้คุ้มต่อจากการที่ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า (tariff preference) ร้อยละ 6.61 และเมื่อพิจารณาในรายอุตสาหกรรมพบว่า กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนเป็นกลุ่มที่ได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าลงมากที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ ในขณะที่กลุ่มสิ่งทอ กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม กลุ่มเครื่องหนัง กลุ่มกระดาษและสิ่งพิมพ์ และกลุ่มยานพาหนะอื่นๆ เป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการลดหย่อนภาษีตามกรอบความตกลง (ดูตารางที่ 5.25 ประกอบ)

การได้รับคุ้มต่อจากการที่ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าดังกล่าวทำให้ผู้ส่งออกอินเดียให้ความสนใจและขออนุญาตการใช้สิทธิประโยชน์ไม่มากนัก โดยในปี 2548 การนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียมีมูลค่าประมาณ 36.08 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.90 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดจากไทยไปอินเดีย

⁷ เดิมไทยและอินเดียตกลงกันว่าจะลดภาษีนำเข้าสินค้าทั้งหมด 82 รายการลงให้เหลือร้อยละ 50, 25 และ 0 เมื่อเทียบกับอัตราภาษีฐาน ณ ปี 2547 แต่ในปี 2548 ไทยได้ประกาศลดอัตราภาษีสินค้านำเข้าจำนวน 11 รายการลงเหลือต่ำกว่าที่เคยได้ผูกพันกับอินเดียไว้ ส่วนสินค้าอีก 5 รายการเป็นสินค้าที่ไทยไม่ได้เรียกเก็บภาษีนำเข้าจากอินเดียอยู่แล้ว ในขณะที่สินค้าอีก 2 รายการไม่มีการเก็บภาษีตามราคา (advalorem rate) มีแต่การเก็บภาษีตามสภาพ (specific rate) ดังนั้นในที่นี้ กรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียจึงมีผลทำให้สินค้านำเข้าเพียง 64 รายการได้รับการลดหย่อนภาษี

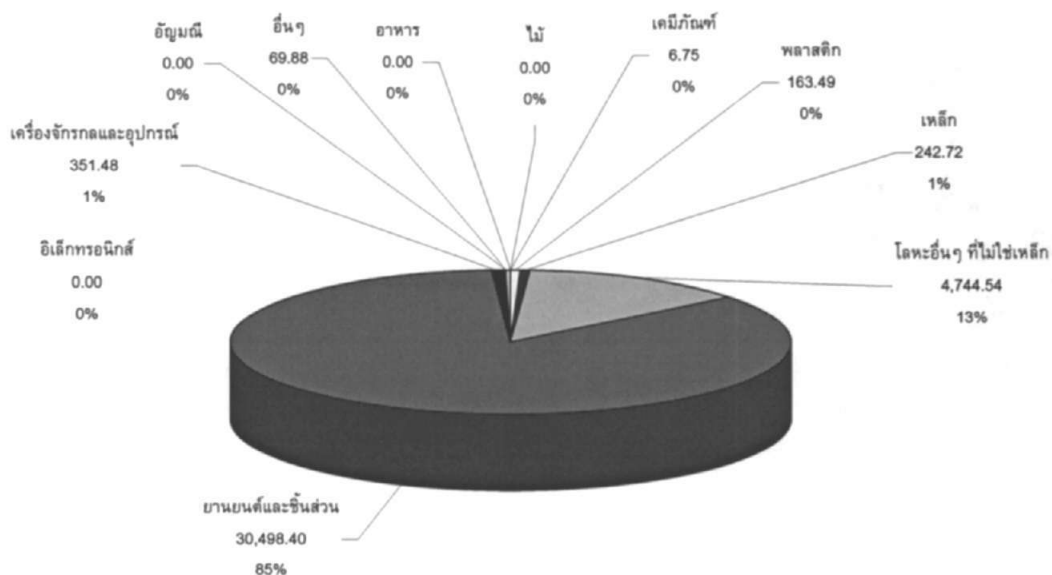
ตารางที่ 5.25 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีนำเข้าของไทยในปี 2548 ตามความตกลง
การค้าเสรีไทย-อินเดีย *

สาขา	จำนวนสินค้าตามรหัส HS 6 หลัก				อัตรากาซีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ร้อยละ)**		
	ทั้งหมด	เฉพาะที่มี การลดภาษี ในปี 2548	ที่เดิมมี อัตรากาซี อยู่ที่ร้อยละ 0 อยู่แล้ว	ที่มีอัตรา กาซีอยู่ที่ ร้อยละ 0 ใน ปี 2548	ก่อนที่ความ ตกลงจะมีผล บังคับใช้***	หลังจากที่ ความตกลงมี ผลบังคับใช้ แล้วในปี 2548	ลดลง
อาหาร	418	4	15	15	. ****	. ****	. ****
สิ่งทอ	610	0	4	4	-	-	-
เครื่องนุ่งห่ม	240	0	0	0	-	-	-
เครื่องหนัง	74	0	0	0	-	-	-
ไม้	97	1	0	0	5.01	5.00	0.01
กระดาษและสิ่งพิมพ์	153	0	1	1	-	-	-
เคมีภัณฑ์	784	3	33	33	1.87	0.94	0.94
พลาสติก	140	8	0	0	12.62	10.12	2.50
เหล็ก	437	9	4	4	4.78	3.44	1.34
โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่ เหล็ก	184	3	19	19	1.00	0.50	0.50
ยานยนต์และชิ้นส่วน	54	2	1	1	29.08	14.65	14.42
ยานพาหนะอื่นๆ	84	0	7	7	-	-	-
อิเล็กทรอนิกส์	139	1	79	79	0.03	0.01	0.01
เครื่องจักรกลและ อุปกรณ์	886	24	89	89	4.80	2.68	2.12
อัญมณี	20	2	7	7	19.13	9.56	9.56
อื่นๆ	903	7	56	56	1.32	0.66	0.66
รวม	5,223	64	315	315	14.16	7.55	6.61

- หมายเหตุ: * พิจารณาเฉพาะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีของสินค้าที่ได้รับการลดหย่อนภาษีในช่วงแรกของโครงการเก็บเกี่ยวล่วงหน้า (early harvest scheme) ซึ่งมีผลบังคับใช้ในช่วงวันที่ 1 ก.ย.2547 จนถึงวันที่ 31 ส.ค.2548
- ** อัตรากาซีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักด้วยสัดส่วนของมูลค่าการนำเข้ารายสินค้ากับมูลค่าการนำเข้ารวม (เฉพาะสินค้าในโครงการเก็บเกี่ยวล่วงหน้า 82 รายการ) จากอินเดียในปี 2548
- *** คัดจากอัตรากาซีที่ไทยเก็บกับประเทศสมาชิก WTO อื่น (most-favored nation rate: MFN rate) หรืออัตราปกติ ในปี 2548
- **** เนื่องจากในปี 2548 ไทยไม่ได้นำเข้าสินค้าอาหารแปรรูปทั้ง 4 รายการเลย จึงไม่สามารถคำนวณอัตรากาซีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักได้

จากการวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียของกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ พบว่า กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนเป็นกลุ่มที่มีการนำเข้าโดยใช้สิทธิประโยชน์สูงสุดถึงประมาณ 30.50 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 85 ของมูลค่าการนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ทั้งหมด โดยเกียร์บ็อกซ์ (HS 870840: Transmissions for motor vehicles) มีการนำเข้าภายใต้สิทธิประโยชน์สูงสุดถึงประมาณ 29.75 ล้านเหรียญสหรัฐ กลุ่มโลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็กมีการนำเข้าโดยใช้สิทธิประโยชน์สูงเป็นอันดับที่สอง ในขณะที่กลุ่มเคมีภัณฑ์ เป็นกลุ่มที่มีการนำเข้าโดยใช้สิทธิประโยชน์ต่ำที่สุด ส่วนกลุ่มอาหารแปรรูป กลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ และกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์เป็นกลุ่มที่มีสินค้าบางรายการได้รับการลดหย่อนภาษี แต่กลับไม่มีการใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงเลย (ดูภาพที่ 5.17 ประกอบ)

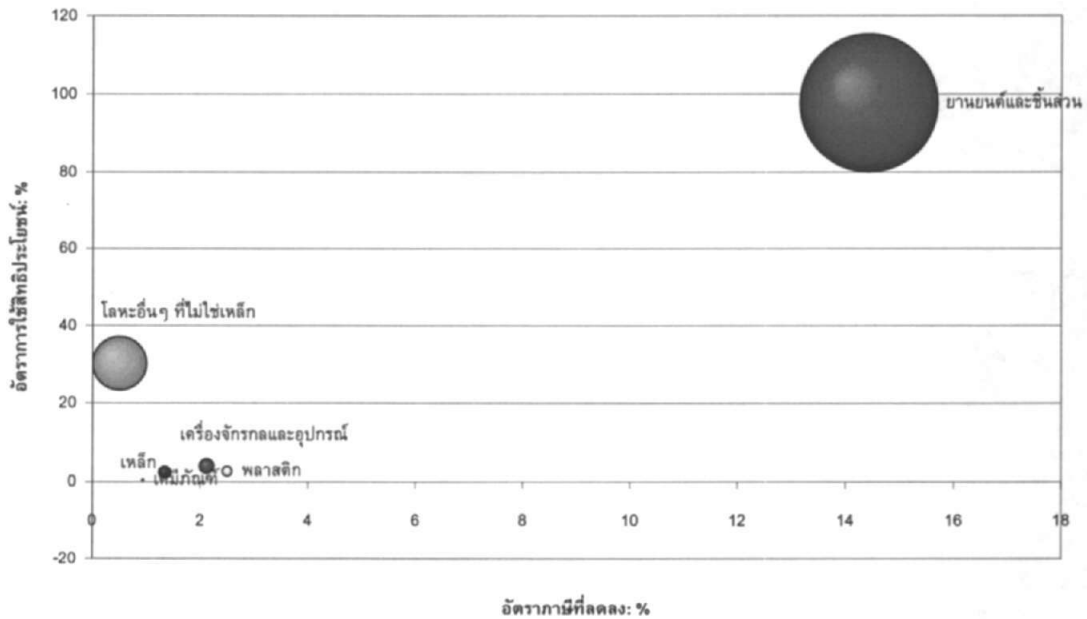
ภาพที่ 5.17 การนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

หากพิจารณาอัตราการการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้นำเข้าไทย ซึ่งนิยามจากสัดส่วนระหว่างมูลค่าการนำเข้าโดยใช้สิทธิประโยชน์ต่อมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด (ดูภาพที่ 5.18 ประกอบ) พบว่ากลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน เป็นกลุ่มที่มีอัตราการการใช้สิทธิประโยชน์สูงสุดถึงประมาณร้อยละ 97.71 เนื่องจากได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าในอัตราที่สูง คือลดลงประมาณร้อยละ 14.42 ส่วนกลุ่มโลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็กเป็นกลุ่มที่มีอัตราการการใช้สิทธิประโยชน์สูงเป็นอันดับรองลงมา

เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มเคมีภัณฑ์ กลุ่มพลาสติก กลุ่มเหล็ก และกลุ่มเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ มีอัตราการการใช้สิทธิประโยชน์ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะอัตราภาษีที่ลดลงนั้นยังไม่จูงใจสำหรับผู้ประกอบการในการขอใช้สิทธิ

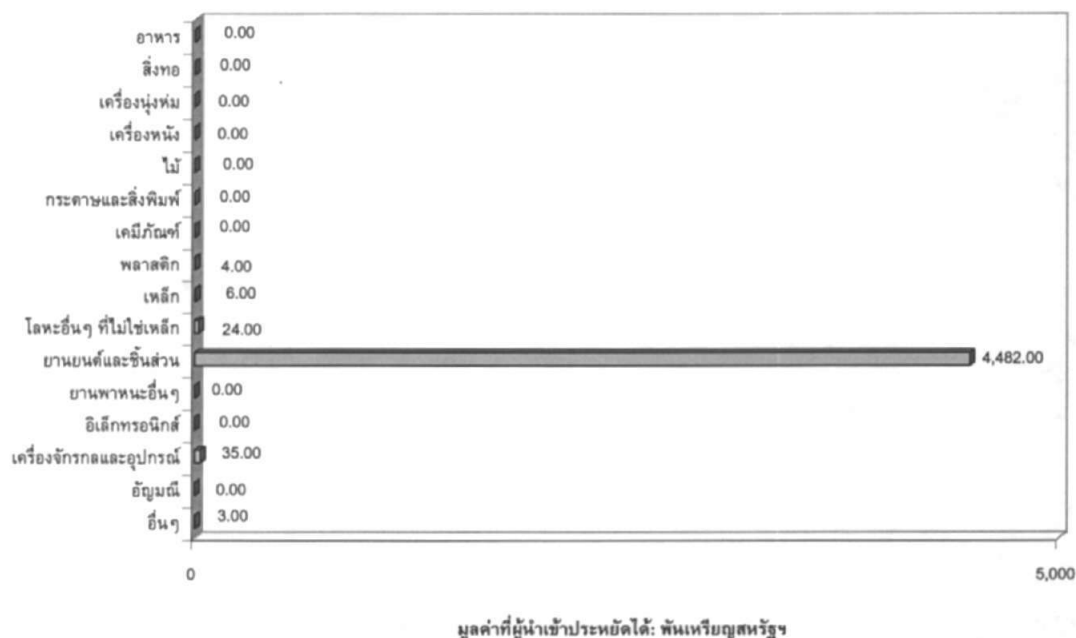
ภาพที่ 5.18 อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้นำเข้าไทยจากกรอบความตกลงการค้าเสรี ไทย-อินเดียในปี 2548

หมายเหตุ: ขนาดของรูปร่างกลมแทนมูลค่าการค้าที่ผู้นำเข้าไทยได้ใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีในปี 2548

หากพิจารณามูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าไทยสามารถประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย (tariff saving) ซึ่งสามารถคำนวณได้จากผลคูณของมูลค่าการนำเข้าในปี 2548 กับอัตราภาษีที่ลดลงอันเนื่องมาจากความตกลง (tariff preference) พบว่า กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนเป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดถึงประมาณ 4.48 ล้านเหรียญสหรัฐฯ รองลงมาเป็นกลุ่มเครื่องจักรกลและอุปกรณ์และกลุ่มโลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก ตามลำดับ (ดูภาพที่ 5.19 ประกอบ) ในทางทฤษฎี มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าไทยสามารถประหยัดได้นี้จะส่งผลโดยตรงให้ราคาสินค้านำเข้ามีค่าลดลง ทำให้ผู้บริโภคและผู้ผลิตที่นำเข้าสินค้าที่เป็นวัตถุดิบนั้นได้ประโยชน์

ภาพที่ 5.19 มูลค่าภาษีที่ผู้นำเข้าไทยประหยัดได้จากการใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียในปี 2548 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐฯ)

โดยสรุปแล้ว อัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียในปี 2548 ในภาพรวมยังอยู่ในระดับปานกลาง คืออยู่ที่ประมาณร้อยละ 44.97 เนื่องจากภavnนำเข้าไทยในหลายสาขายังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม อัตราการใช้สิทธิประโยชน์น่าจะเพิ่มสูงขึ้นได้อีกในอนาคตเนื่องจากปี 2548 ซึ่งเป็นปีที่ใช้ในการประเมิน เป็นเพียงช่วงแรกที่เริ่มมีการลดหย่อนภาษีศุลกากร ในปีต่อๆ ไปเมื่อการลดภาษีลงมีความครอบคลุมทั้งในด้านจำนวนสินค้าที่จะทยอยลดภาษีลงมากขึ้นรวมทั้งด้านอัตราภาษีที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ก็จะเพิ่มสูงขึ้นได้

5.7.2 การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์ในรายอุตสาหกรรม

ก กลุ่มสิ่งทอ

ตามกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย สินค้าในกลุ่มสิ่งทอไม่ได้อยู่ในโครงการเร่งลดภาษีล่วงหน้า

ข กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม

ตามกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย สินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มไม่ได้อยู่ในโครงการเร่งลดภาษีล่วงหน้า

ค กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน

ตามกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย ไทยผูกพันที่จะลดภาษีนำเข้าสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนจำนวน 2 รายการทันทีในปี 2548 โดยเกียร์บ็อกซ์ (HS 870840) ได้รับการลดภาษีจากอัตราภาษีเดิมร้อยละ 30 ลงเหลือร้อยละ 15 ในขณะที่ชิ้นส่วนอื่นๆ สำหรับเครื่องยนต์ชนิดจุดระเบิด (HS 840991) ได้รับการลดหย่อนภาษีจากอัตราภาษีเดิมร้อยละ 10 ลงเหลือร้อยละ 7.5 (ดูตารางที่ 5.26 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาในรายสินค้าพบว่าในปี 2548 มีผู้นำเข้าไทยใช้สิทธิประโยชน์ในการนำเข้าเกียร์บ็อกซ์และชิ้นส่วนอื่นๆ สำหรับเครื่องยนต์ชนิดจุดระเบิดจากอินเดียเป็นมูลค่าประมาณ 29.75 และ 0.75 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 99.91 และ 52.01 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าชนิดนี้รวมทั้งหมด ตามลำดับ (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวกที่ 5)

ตารางที่ 5.26 โครงสร้างการลดภาษีสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนและอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียในปี 2548

อัตราภาษีที่ลดลง (ร้อยละ)	จำนวนสินค้า	มูลค่าการนำเข้าภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์ (พันเหรียญสหรัฐ)	มูลค่าการนำเข้าทั้งหมด (พันเหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
15	1	29,750.52	29,775.85	99.91
2.5	1	747.88	1,437.89	52.01
รวมเฉพาะรายการที่ได้รับแต้มต่อ	2	30,498.40	31,213.74	97.71

5.8 บทสรุป

ในบทนี้ คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลการส่งออกและการนำเข้าในปี 2548 ของไทยกับประเทศคู่ค้าที่เป็นสมาชิกความตกลงการค้าเสรีกับไทยทั้งหมด 3 ประเทศ อันได้แก่ ออสเตรเลีย จีน และอินเดีย การวิเคราะห์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ว่า ภาคส่งออกและภาคนำเข้าของไทยทั้งในภาพรวมและในรายสาขา สามารถเก็บเกี่ยวและใช้ประโยชน์จาก

ความตกลงฉบับต่างๆ ที่ผ่านไปได้มากน้อยเพียงใด โดยวัดจากอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ จากความตกลงการค้าเสรี (utilization rate) จากการศึกษา คณะผู้วิจัยได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

- ภาคส่งออกไทยในภาพรวมสามารถใช้ประโยชน์จากความตกลง TAFTA และกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียได้อย่างเต็มที่แล้ว (อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวมมีค่าสูงถึงร้อยละ 88.15 และ 80.60 ตามลำดับ) แต่ยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จาก ACFTA ได้ไม่เต็มที่ (อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ 37.28) (ดูตารางที่ 5.27 ประกอบ)
- อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายอุตสาหกรรม ภาคส่งออกไทยในหลายรายสาขายังใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีทั้ง 3 ไม่มากนัก มีเพียงอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนที่สามารถใช้ประโยชน์จาก TAFTA ได้อย่างเต็มที่ (อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ร้อยละ 111.26) รองลงมาเป็นอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ที่สามารถใช้ประโยชน์จาก TAFTA ได้ในระดับปานกลาง (อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ร้อยละ 60.10 และ 38.25 ตามลำดับ) (ดูตารางที่ 5.28 ประกอบ)
- นอกจากปัญหาความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีแล้ว การที่ภาคส่งออกไทยมีการใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าไปยังออสเตรเลียได้ไม่เต็มที่ในหลายรายการสินค้า เนื่องจากสาเหตุหลักคือผู้นำเข้ามีความต้องการนำเข้าสินค้านั้นน้อย และผู้ส่งออกยังไม่สามารถแข่งขันสู้กับคู่แข่งได้ ในขณะที่ประเด็นกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าน่าจะเป็นปัญหาสำหรับภาคส่งออกไทยพอสมควร เนื่องจากกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้ามีความเข้มงวดในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มที่มีความเข้มงวดในระดับสูง
- เช่นเดียวกัน การที่ภาคส่งออกไทยมีการใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าไปยังจีนได้ไม่เต็มที่ในหลายรายการสินค้า เนื่องจากสาเหตุหลักคือผู้นำเข้ามีความต้องการนำเข้าสินค้านั้นน้อย และผู้ส่งออกยังไม่สามารถแข่งขันสู้กับคู่แข่งได้ ในขณะที่ประเด็นกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าไม่น่าจะเป็นปัญหาสำหรับภาคส่งออกไทย เนื่องจากกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของความตกลง ACFTA มีความเข้มงวดน้อย
- อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้ยังไม่ได้วิเคราะห์สาเหตุหลักอื่นๆ ที่อาจทำให้มีการใช้สิทธิประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นอุปสรรคทางการค้าอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการทางเทคนิค และการไม่อำนวยความสะดวกทางการค้า
- ภาคนำเข้าไทยในภาพรวมสามารถใช้ประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียได้ในระดับปานกลาง (อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวมอยู่

ที่ร้อยละ 44.97) และยังใช้ประโยชน์จากความตกลง TAFTA และ ACFTA ได้ไม่เต็มที่ (อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ในภาพรวมมีค่าร้อยละ 32.03 และ 23.43 ตามลำดับ) (ดูตารางที่ 5.27 ประกอบ)

- เมื่อพิจารณาในรายอุตสาหกรรม ภาคนำเข้าไทยในหลายรายสาขายังใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีทั้ง 3 ไม่มากนัก มีเพียงอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนที่สามารถใช้ประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียได้อย่างเต็มที่ (อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ร้อยละ 97.71) รองลงมาเป็นอุตสาหกรรมสิ่งทอ ที่สามารถใช้ประโยชน์จาก TAFTA ได้ในระดับปานกลาง (อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ร้อยละ 52.93) (ดูตารางที่ 5.28 ประกอบ)
- เมื่อพิจารณาผลต่อดุลการค้าของประเทศ ความตกลงการค้าเสรีทั้ง 3 ฉบับไม่ได้ทำให้ไทยขาดดุลการค้ากับประเทศคู่ค้าทั้ง 3 เพิ่มขึ้นอย่างที่เป็นกังวลกัน แม้ว่าไทยจะขาดดุลการค้าในภาพรวมกับออสเตรเลียและจีน แต่หากพิจารณาเฉพาะสินค้าที่มีการลดภาษีตามความตกลงการค้าเสรี ไทยจะเป็นฝ่ายได้ดุลการค้า เนื่องจากสินค้าที่ไทยนำเข้ามูลค่าสูงเป็นอันดับต้นๆ จากประเทศคู่ค้าเป็นสินค้าที่มีอัตราภาษีเป็นศูนย์อยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นทองคำอันรือท (HS 710812) และน้ำมันปิโตรเลียมดิบ (HS 270990) ที่นำเข้าจากออสเตรเลีย และส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ (HS 847330) และทรานส์มิชชั่น (HS 852520) ที่นำเข้าจากจีน (ดูตารางที่ 5.29 ประกอบ)

ตารางที่ 5.27 สรุปภาพรวมการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ ในปี 2548

ประเด็น	ภาคส่งออกไทย			ภาคนำเข้าไทย		
	TAFTA	ACFTA	ไทย-อินเดีย	TAFTA	ACFTA	ไทย-อินเดีย
ความครอบคลุม						
จำนวนสินค้า						
- ทั้งหมดในปี 2548	5,223	5,223	5,223	5,223	5,223	5,223
- ที่มีการลดภาษีในปี 2548	2,546	2,319	72	3,393	1,010	64
- สัดส่วน (%)	48.75	44.40	1.38	64.96	19.34	1.23
มูลค่าการค้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)						
- ทั้งหมดในปี 2548	3,048.13	8,913.18	1,482.61	3,119.33	10,922.64	1,243.09
- ที่มีการลดภาษีในปี 2548	2,357.77	1,629.43	330.92	937.57	512.16	80.23
- สัดส่วน (%)	77.35	18.28	22.32	30.06	4.69	6.45
ผลจาก FTA						
อัตราภาษีเฉลี่ยที่ลดลง (%)	4.47	1.02	2.56	0.74	0.72	6.61
อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (%)	88.15	37.28	80.60	32.03	23.43	44.97
ภาษีที่ผู้นำเข้าประหยัดได้						
- มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐ)	111.41	62.81	7.40	5.83	28.19	4.55
- สัดส่วน (%)	4.73	3.85	2.24	0.62	5.50	5.68

ตารางที่ 5.28 สรุปการใช้สิทธิประโยชน์ของภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และ ยานยนต์และชิ้นส่วน จากความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ ในปี 2548

อุตสาหกรรม	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)					
	ภาคส่งออกไทย			ภาคนำเข้าไทย		
	TAFTA	ACFTA	ไทย-อินเดีย	TAFTA	ACFTA	ไทย-อินเดีย
สิ่งทอ	60.10	0.00	ไม่มีการลดภาษี	52.93	0.69	ไม่มีการลดภาษี
เครื่องนุ่งห่ม	38.25	0.12	ไม่มีการลดภาษี	15.57	0.17	ไม่มีการลดภาษี
ยานยนต์และชิ้นส่วน	111.26	0.00	15.13	7.63	0.36	97.71

ตารางที่ 5.29 สรุปผลของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ ต่อดุลการค้าของประเทศในปี 2548

ดุลการค้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)*	TAFTA	ACFTA	ไทย-อินเดีย
- ทั้งหมดในปี 2548	-71.20	-2,009.46	239.52
- ที่มีการลดภาษีในปี 2548	1,420.20	1,117.27	250.69

หมายเหตุ: * ไม่รวมสินค้ารหัส HS 99

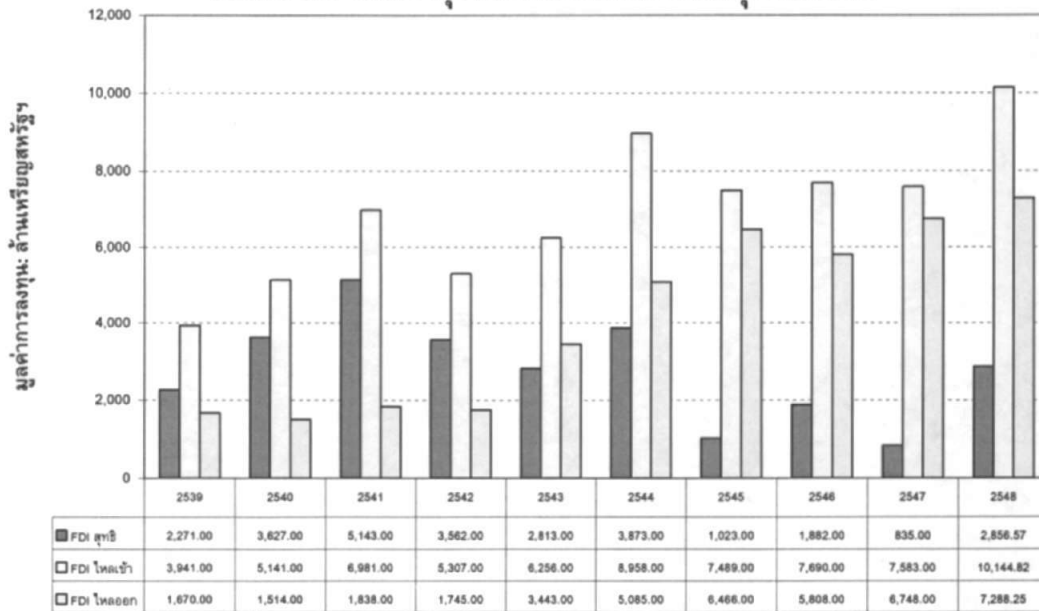
บทที่ 6 การวิเคราะห์แนวโน้มการลงทุน

บทนี้จะวิเคราะห์ถึงแนวโน้มการลงทุน เนื้อหาในบทนี้ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ในส่วนแรกแสดงภาพรวมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมาสู่ประเทศไทยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ส่วนที่ 2 จะวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ ส่วนที่ 3 วิเคราะห์แนวทางในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ วิเคราะห์อุปสรรคและปัญหาในการลงทุนในประเทศไทย โดยใช้กรณีศึกษาของประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศที่มีการลงทุนทางตรงในไทยสูงสุด ตลอดจนเสนอผลการสำรวจข้อมูลและงานที่ออสเตรเลียในประเด็นการลงทุนของบริษัทออสเตรเลียที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยในอุตสาหกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนภายหลังจากการทำความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

6.1 ภาพรวมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ไทยถือเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นแหล่งลงทุนที่สำคัญจากต่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในช่วงปี 2539-2548 เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ (net FDI) ของประเทศไทยมีค่าเป็นบวกมาโดยตลอด ซึ่งหมายความว่า นักลงทุนจากต่างชาตินำเงินมาลงทุนในไทยมากกว่าที่นำเงินลงทุนออกจากไทย โดยในปี 2541 เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิในไทยมีมูลค่าสูงสุด คืออยู่ที่ประมาณ 5.14 พันล้านเหรียญสหรัฐ หลังจากนั้นได้ค่อยๆ ลดลงมาอยู่ที่ประมาณ 2.86 พันล้านเหรียญสหรัฐ (ดูภาพที่ 6.1 ประกอบ)

ภาพที่ 6.1 เงินลงทุนโดยตรงต่างประเทศสุทธิในไทย

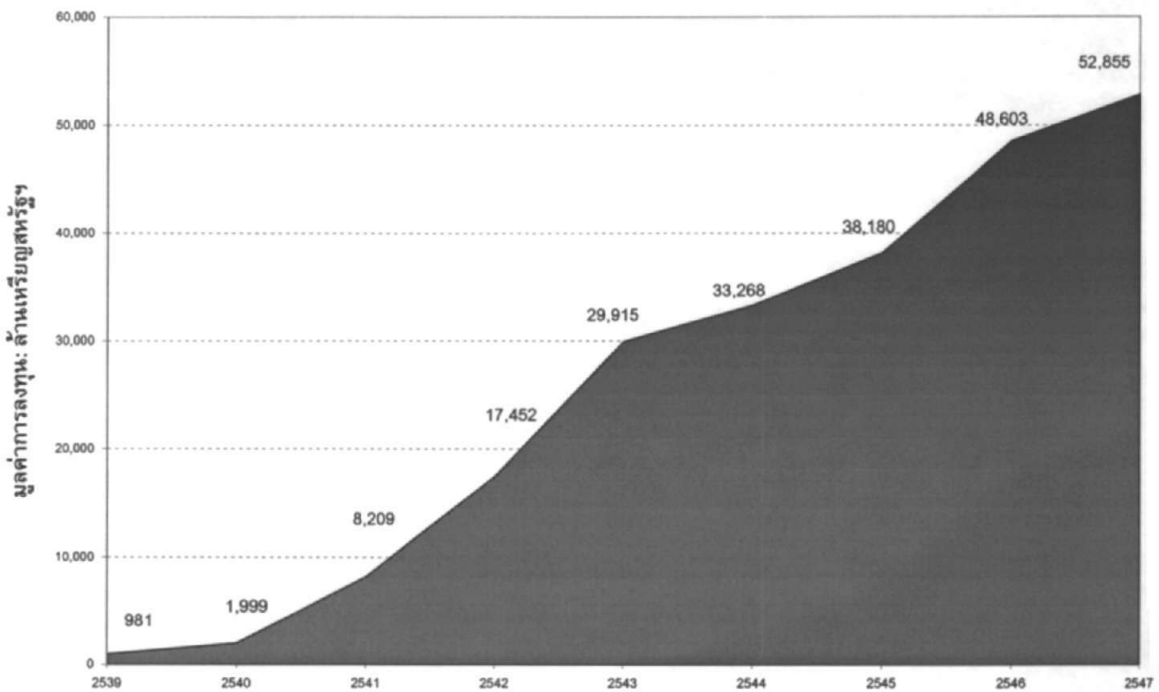

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: สถิติเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ในไทยรวมส่วนทุนของต่างชาติที่ลงทุนในบริษัทในเครือ และเงินกู้ยืมจากบริษัทในเครือที่มีต่างชาติถือหุ้นร้อยละ 10 หรือมากกว่านั้น แต่ไม่รวมผลตอบแทนที่นำกลับมาลงทุนของบริษัทต่างชาติ

กระแสการลงทุนโดยตรง (inward FDI flow) ที่เป็นบวกสุทธิอย่างต่อเนื่อง ทำให้สต็อกของเงินทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (inward FDI stock) ซึ่งเป็นปริมาณเงินทุนที่วัด ณ สิ้นปีสูงขึ้นเรื่อยๆ จนทำให้สต็อกของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในไทยมีมูลค่าเท่ากับ 52.86 พันล้านเหรียญสหรัฐ ณ สิ้นปี 2547 (ดูภาพที่ 6.2 ประกอบ)

ภาพที่ 6.2 สต็อกของเงินลงทุนโดยตรงต่างประเทศ (inward FDI Stock) ในไทย

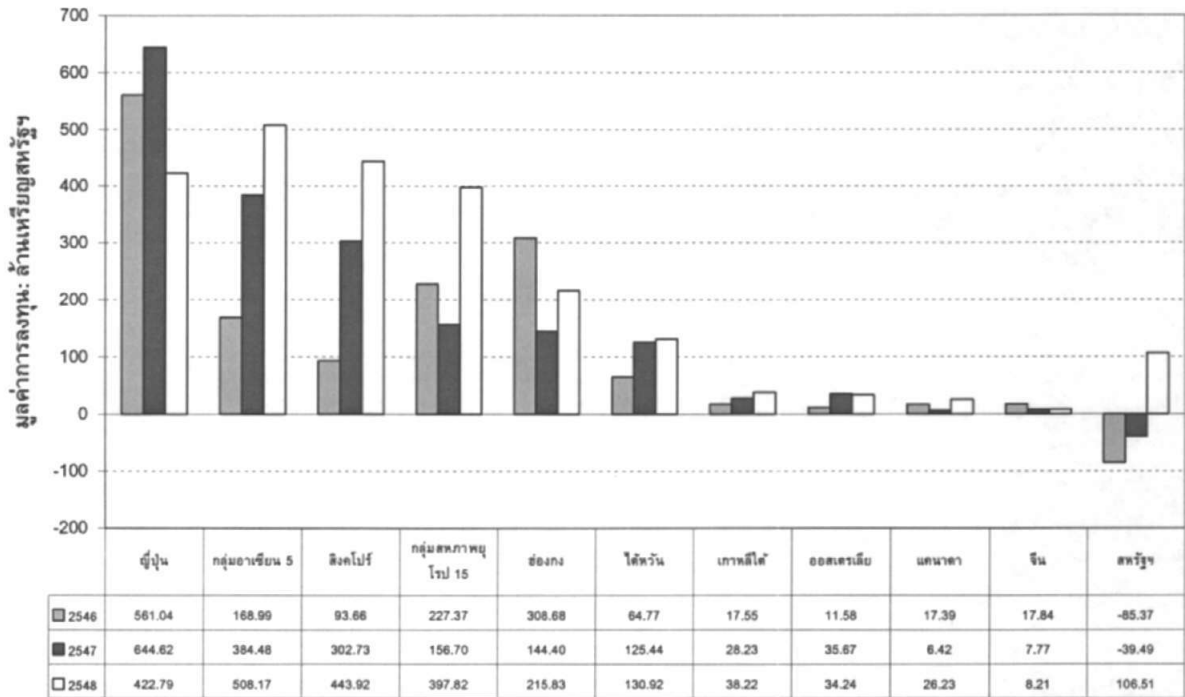
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: ข้อมูลจากการสำรวจสถานะการลงทุนระหว่างประเทศรายปี (International Investment Position) โดยข้อมูลแสดงมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินจากต่างประเทศของระบบเศรษฐกิจ โดยการสำรวจมีค่าตามเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศซึ่งรวมการนำผลตอบแทนกลับมาลงทุนใหม่ของบริษัทต่างชาติ

เมื่อพิจารณาแนวโน้มที่ประเทศต่างๆ นำเงินเข้ามาลงทุนในไทยพบว่า ประเทศที่นำเงินเข้ามาลงทุนโดยตรงในประเทศไทยมากในอันดับต้นๆ ได้แก่ ญี่ปุ่น กลุ่มอาเซียน 5 ประเทศ โดยเฉพาะสิงคโปร์ กลุ่มสหภาพยุโรป 15 ประเทศ และฮ่องกง (ดูภาพที่ 6.3 ประกอบ)

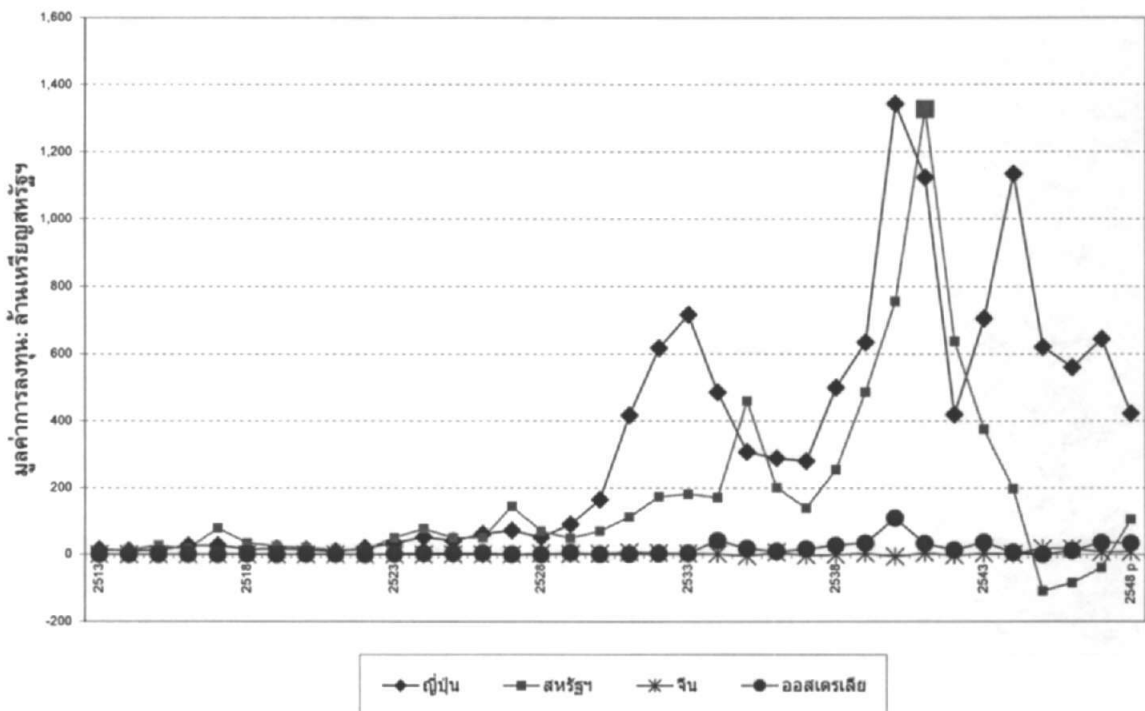
ในบรรดาประเทศที่ไทยทำความตกลงการค้าเสรีด้วยหรือที่กำลังอยู่ในระหว่างการเจรจา ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่นำเงินเข้ามาลงทุนโดยตรงในประเทศไทยมากที่สุด ในขณะที่จีนและออสเตรเลียยังนำเงินเข้ามาลงทุนในไทยในระดับที่ไม่สูงนัก และเป็นที่น่าสังเกตว่า ในช่วงหลังจากปี 2541 เป็นต้นมา การลงทุนโดยตรงในไทยจากสหรัฐฯ มีแนวโน้มลดลงมาเรื่อยๆ จนเงินลงทุนโดยตรงสุทธิมีค่าเป็นลบในช่วงปี 2545-2547 (ดูภาพที่ 6.3 และ 6.4 ประกอบ)

ภาพที่ 6.3 เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ (net FDI) ในไทย
จำแนกตามประเทศผู้ลงทุน

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

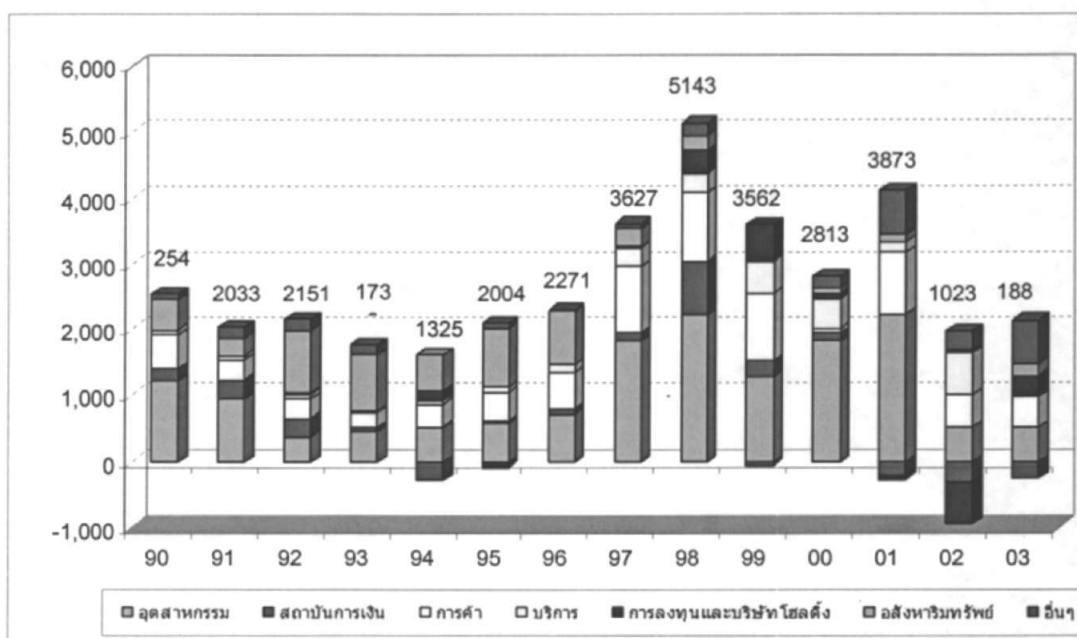
ภาพที่ 6.4 เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ (net FDI) ในไทยจากประเทศคู่ความตกลงการค้าเสรีและประเทศคู่เจรจาที่สำคัญในช่วงปี 2513-2518

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

เมื่อพิจารณาจากเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิในแต่ละปี พบว่าสาขาที่ได้รับเงินลงทุนจากต่างประเทศสุทธิสูงสุด คือสาขาอุตสาหกรรม โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40 ของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ สาขาการค้าและอสังหาริมทรัพย์ โดยเมื่อพิจารณาลงไปในสาขาย่อยของอุตสาหกรรมพบว่า สาขาเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักร และยานยนต์ เป็นสาขาหลักที่เงินทุนต่างประเทศเข้ามาลงทุน (ดูภาพที่ 6.5 ประกอบ)

ภาพที่ 6.5 เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ (net FDI) ในไทย จำแนกตามสาขาการผลิตที่ไม่ใช่ธนาคาร (non-bank sector) (ล้านเหรียญสหรัฐ)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

6.2 ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ในหัวข้อนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการประมาณการผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยใช้แบบจำลองแรงดึงดูด (gravity model)¹

6.2.1 หลักในการวิเคราะห์

แบบจำลองแรงดึงดูด (gravity model) เป็นแบบจำลองทางเศรษฐมิติที่นิยมใช้อธิบายปริมาณการค้าระหว่างประเทศ (international trade) โดยตัวแปรที่มักใช้ในการอธิบาย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ของทั้งสองประเทศ ระยะทางระหว่างประเทศคู่ค้า และตัว

¹ อ้างอิงข้อมูลบางส่วนจาก สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2548)

แปรอื่นๆ เช่น ความแตกต่างของภาษา การมีชายแดนติดกัน และการเคยตกเป็นอาณานิคม เป็นต้น

หลักการของแบบจำลองแรงดึงดูด คือการค้าระหว่างสองประเทศจะแปรผันโดยตรงกับขนาดเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า และปัจจัยที่หนุนเสริมทางการค้า เช่น การมีภาษาและสกุลเงินร่วมกัน การมีชายแดนติดกัน การที่ประเทศหนึ่งเคยเป็นอาณานิคมของอีกประเทศหนึ่ง และแปรผกผันกับระยะห่างระหว่างประเทศ ตลอดจนอุปสรรคทางการค้าต่างๆ ในช่วงหลังแบบจำลองดังกล่าวได้ถูกนำมาศึกษาถึงปริมาณเงินลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ (FDI) และพบว่ามีผลในการอธิบายปริมาณดังกล่าวได้ดี เช่น งานวิจัยของ Adams *et al.* (2003)

ตามแบบจำลองนี้ ปริมาณเงินลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศจะขึ้นอยู่กับขนาดของเศรษฐกิจของประเทศผู้ส่งออกและนำเข้าทุน ประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่มีทุนหนาแน่นน่าจะมีการไหลออกของเงินลงทุนไปสู่ประเทศที่มีเศรษฐกิจเล็ก โดยประเทศเล็กน่าจะเป็นผู้รับเงินทุน นอกจากนี้เงินลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศยังขึ้นตัวแปรอื่นๆ เช่น ระยะทาง ภาษาที่ใช้สกุลเงินที่ใช้ เป็นต้น

ในการศึกษานี้ คณะผู้วิจัยได้สร้างตัวแปรที่สะท้อนการเปิดเสรีทางการค้า โดยได้ใช้ดัชนีวัดระดับการเปิดเสรีที่ใช้ในงานวิจัยของ Adams *et al.* (2003) รวมทั้งตัวแปรที่แทนการเจรจาในประเด็นใหม่ๆ เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายการแข่งขันทางการค้า เป็นต้น เข้าไปประมาณการในแบบจำลอง

ทั้งนี้ แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาสามารถเขียนแบบจำลองให้อยู่ในรูปสมการในเชิงคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \ln Y_{ijt} = & \alpha + \beta_1 \ln GDP_{it} + \beta_2 \ln GDP_{jt} + \beta_3 \ln Similar_{ijt} + \beta_4 \ln Dis_{ijt} + \beta_5 \ln RER_{ijt} + \beta_6 \ln Lin_{ijt} \\ & + \beta_7 Col_{ijt} + \beta_8 Cur_{ijt} + \beta_9 INE_{ijt} + \beta_{10} MER_{ijt} + \beta_{11} MER_{it} + \beta_{12} MER_{jt} + \beta_{13} NewAge_{ijt} \\ & + \beta_{14} NewAge_{it} + \beta_{15} NewAge_{jt} + \beta_{16} Dservice_{ijt} + \beta_{17} Dservice_{it} + \beta_{18} Dservice_{jt} \\ & + \sum_{t=1989}^{1997} Dtime_t + \sum_{i=1}^n Xcountry_i + \sum_{j=1}^m Mcountry_j \end{aligned}$$

ตารางที่ 6.1 แสดงความหมายของตัวแปรข้างต้น ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้รับการอนุเคราะห์ข้อมูลจาก Professor Philippa Dee แห่ง Australian National University ซึ่งข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลเดียวกับที่ใช้ใน Adams, R., Dee, P., J. and McGuire, G. (2003) โดยข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูลเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI Stock) จากประมาณ 100 ประเทศในช่วงปี 1988-1997 ซึ่งเก็บรวบรวมโดย UNCTAD

สำหรับตัวแปรวัดระดับการเปิดเสรีสร้างขึ้นจากการให้คะแนน (score) โดยวิเคราะห์จากความตกลง FTA ที่ผ่านมาจากทั่วโลกจำนวน 16 ฉบับ² คะแนนดังกล่าวจะสะท้อนถึงระดับของการเปิดเสรีการค้าสินค้าในประเด็นต่างๆ เช่น การลดภาษีศุลกากร การขจัดอุปสรรคทางเทคนิค และสุขอนามัย การอุดหนุนการส่งออก มาตรการคุ้มครอง มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและมาตรการอุดหนุน กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (ทั้งความครอบคลุมสินค้าและความเข้มงวดของกฎ) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังรวมถึงระดับการเปิดเสรีการค้าบริการ และประเด็นการเจรจาอื่นๆ เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การแข่งขันทางการค้า และการเคลื่อนย้ายบุคคล เป็นต้น โดยในงานวิจัยนี้ จะเน้นการวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปิดเสรีสินค้าเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ การสร้างตัวแปรใช้วิธีการถ่วงน้ำหนักในแต่ละประเด็น โดยหากคะแนนที่เกิดขึ้นมีค่าสูงหมายความว่า FTA ที่เกี่ยวข้องมีระดับการเปิดเสรีมาก ส่วนคะแนนที่มีค่าต่ำหมายความว่า FTA ที่เกี่ยวข้องมีระดับการเปิดเสรีน้อย กรณีในการให้คะแนนและน้ำหนักแสดงในภาคผนวกที่ 6 โดยหลังจากนั้นนำคะแนนที่ถ่วงน้ำหนักแล้วมารวมกันเป็นคะแนนรวมของความตกลงแต่ละฉบับ เช่น EU มีค่าดัชนีรวม 0.5859, NAFTA มีค่าดัชนีรวม 0.3778 และ AFTA มีค่าดัชนีรวม 0.2515 (จากคะแนนเต็ม 1.00) เป็นต้น ซึ่งแสดงว่า EU มีระดับการเปิดเสรีมากกว่า NAFTA และ AFTA

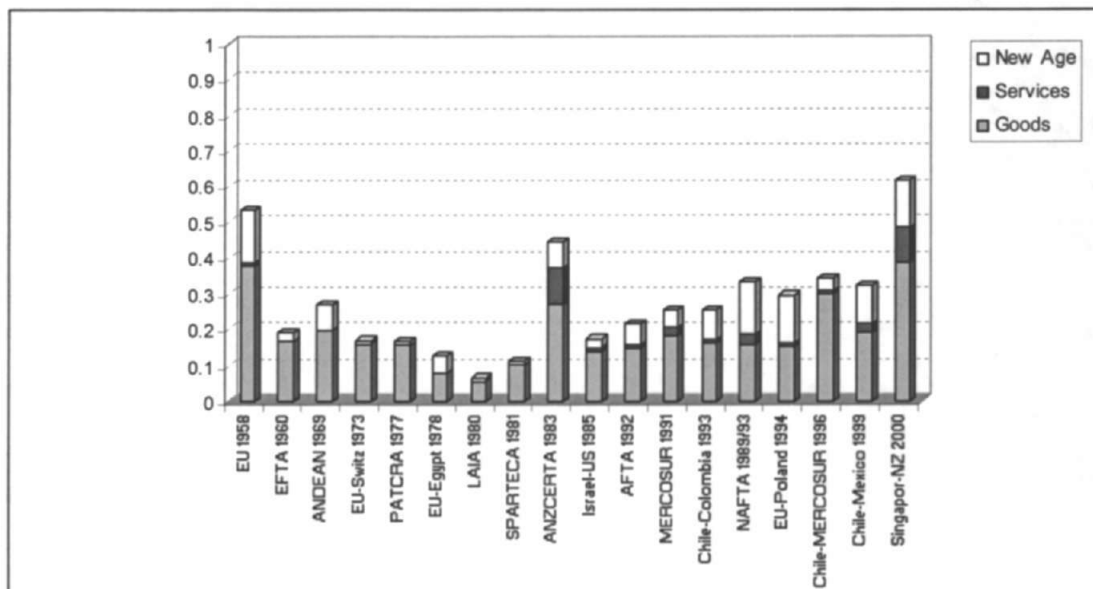
² EU (1958) EFTA (1960) ANDEAN (1969) EU-Switz (1973) PATCRA (1977) EU-Egypt (1978) LAIA (1980) SPARTECA (1981) ANZCETA (1983) Israel-US (1985) ASEAN FTA (1992) MERCOSUR (1991) Chile-Colombia (1993) NAFTA (1989/1993) EU-Poland (1994) และ Chile-MERCOSUR (1996)

ตารางที่ 6.1 ตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง

ตัวแปร	ความหมาย
\ln	ฟังก์ชันลอการิทึมฐาน e (ค่า e คือ natural number มีค่าประมาณคือ 2.718)
Y_{it}	มูลค่าสต็อกของเงินลงทุนโดยตรงจากประเทศ i ไป j ณ ปีที่ t
GDP_{it}	มูลค่าผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ i ณ ปีที่ t
GDP_{jt}	มูลค่าผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ j ณ ปีที่ t
$Similar_{it}$	ความเหมือนกันของขนาดประเทศ i และ j
Dis_{ij}	ระยะทางระหว่างประเทศ i และ j
RER_{ijt}	อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่าง i และ j
Lin_{ij}	ความเหมือนกันของภาษาที่ใช้ระหว่าง i และ j
Col_{ij}	ถ้า i และ j มีความสัมพันธ์แบบอาณานิคมให้เป็น 1 และอื่นๆ ให้เป็น 0
Cur_{ij}	ถ้า i และ j ใช้สกุลเงินเดียวกันให้เป็น 1 และอื่นๆ ให้เป็น 0
INE_{ij}	ถ้า i และ j ใช้ความตกลงการลงทุน (BIT) ให้เป็น 1 และอื่นๆ ให้เป็น 0
MER_{ijt}	เป็นดัชนีวัดระดับการเปิดเสรีการค้าสินค้าของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ โดยหาก i และ j มีความตกลงการค้าเสรีให้มีค่าเท่ากับดัชนีของความตกลงนั้นๆ และอื่นๆ ให้เป็น 0
MER_{it}	เป็นดัชนีวัดระดับการเปิดเสรีการค้าสินค้าของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ โดยหาก i มีความตกลงการค้าเสรีให้มีค่าเท่ากับดัชนีของความตกลงนั้นๆ (โดยใช้ค่าดัชนีที่สูงสุด) และอื่นๆ ให้เป็น 0
MER_{jt}	เป็นดัชนีวัดระดับการเปิดเสรีการค้าสินค้าของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ โดยหาก j มีความตกลงการค้าเสรีให้มีค่าเท่ากับดัชนีของความตกลงนั้นๆ (โดยใช้ค่าดัชนีที่สูงสุด) และอื่นๆ ให้เป็น 0
$NewAge_{ijt}$	เป็นดัชนีวัดระดับการเปิดเสรีในประเด็นใหม่ เช่น การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การเคลื่อนย้ายบุคคล เป็นต้น ของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ โดยหาก i และ j มีความตกลงการค้าเสรีให้มีค่าเท่ากับดัชนีของความตกลงนั้นๆ และอื่นๆ ให้เป็น 0
$NewAge_{it}$	เป็นดัชนีวัดระดับการเปิดเสรีในประเด็นใหม่ เช่น การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การเคลื่อนย้ายบุคคล เป็นต้น ของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ โดยหาก i มีความตกลงการค้าเสรีให้มีค่าเท่ากับดัชนีของความตกลงนั้นๆ (โดยใช้ค่าดัชนีที่สูงสุด) และอื่นๆ ให้เป็น 0
$NewAge_{jt}$	เป็นดัชนีวัดระดับการเปิดเสรีในประเด็นใหม่ เช่น การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การเคลื่อนย้ายบุคคล เป็นต้น ของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ โดยหาก j มีความตกลงการค้าเสรีให้มีค่าเท่ากับดัชนีของความตกลงนั้นๆ (โดยใช้ค่าดัชนีที่สูงสุด) และอื่นๆ ให้เป็น 0
$Dservice_{ijt}$	เป็นดัชนีวัดระดับการเปิดเสรีการค้าบริการของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ โดยหาก i และ j มีความตกลงการค้าเสรีให้มีค่าเท่ากับดัชนีของความตกลงนั้นๆ และอื่นๆ ให้เป็น 0
$Dservice_{it}$	เป็นดัชนีวัดระดับการเปิดเสรีการค้าบริการของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ โดยหาก i มีความตกลงการค้าเสรีให้มีค่าเท่ากับดัชนีของความตกลงนั้นๆ (โดยใช้ค่าดัชนีที่สูงสุด) และอื่นๆ ให้เป็น 0
$Dservice_{jt}$	เป็นดัชนีวัดระดับการเปิดเสรีการค้าบริการของความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ โดยหาก j มีความตกลงการค้าเสรีให้มีค่าเท่ากับดัชนีของความตกลงนั้นๆ (โดยใช้ค่าดัชนีที่สูงสุด) และอื่นๆ ให้เป็น 0
$Dtime_t$	ตัวแปรหุ่นแทนปีที่ t
$Xcountry_i$	ตัวแปรหุ่นแทนประเทศที่เป็นเจ้าของเงินลงทุนโดยตรง (Home country)
$Mcountry_j$	ตัวแปรหุ่นแทนประเทศที่เป็นผู้รับเงินลงทุนโดยตรง (Host country)

ภาพที่ 6.6 แสดงดัชนีระดับการเปิดเสรีในความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ความตกลงที่มีระดับการเปิดเสรีต่ำสุดคือ LAIA (1980) มีค่าดัชนีเท่ากับเพียง 0.1025 ในขณะที่ความตกลงการค้าเสรีสิงคโปร์-นิวซีแลนด์³ (2000) มีระดับการเปิดเสรีสูงสุด โดยค่าดัชนีเท่ากับ 0.6909 ทั้งนี้ความตกลงการค้าเสรีที่ทำในทศวรรษ 1990 จะเริ่มมีประเด็นใหม่ๆ มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ดังเช่นในความตกลง NAFTA ความตกลง EU-Poland (1994) และความตกลงการค้าเสรีสิงคโปร์-นิวซีแลนด์ (2000) เป็นต้น

ภาพที่ 6.6 ระดับการเปิดเสรีในความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ

ที่มา: Adams et. al. (2003)

- หมายเหตุ :
1. ดัชนีวัดระดับการเปิดเสรีมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 โดยที่ 0 หมายถึงการไม่เปิดเสรี และ 1 หมายถึงการเปิดเสรีอย่างเต็มที่
 2. Goods หมายถึงระดับการเปิดเสรีสินค้า มีค่าตั้งแต่ 0-0.650 Services หมายถึงระดับการเปิดเสรีบริการมีค่าตั้งแต่ 0- 0.1 และ New Age หมายถึง ระดับการเปิดเสรีในหัวข้อใหม่ๆ เช่น การลงทุน ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การเคลื่อนย้ายบุคคล และการแข่งขันทางการค้า เป็นต้น โดยมีค่าตั้งแต่ 0-0.25

³ ความตกลงการค้าเสรีสิงคโปร์-นิวซีแลนด์ (2000) ไม่ได้นำมาใช้ในการประมาณการเนื่องจากข้อมูลเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีอยู่ในช่วง 1988-1997 เท่านั้น

6.2.2 ผลประมาณการ

คณะผู้วิจัยได้ประมาณการสมการแรงดึงดูดเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยใช้วิธี Tobit เนื่องจากมีหลายประเทศซึ่งไม่มีเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (ค่าเป็นศูนย์) ในบางปี ในกรณีดังกล่าวการใช้วิธีประมาณการสมการถดถอยแบบ Ordinary Least Square อาจทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ต่างๆ ที่ได้มีความลำเอียง (biased) ซึ่งอาจทำให้สรุปผลผิดพลาดได้

ในภาคผนวกที่ 6 แสดงผลการประมาณการซึ่งพบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีเครื่องหมายสอดคล้องตามที่คาดไว้และมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่น ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศของประเทศผู้ลงทุนมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศของประเทศผู้รับเงินลงทุนมีความสัมพันธ์ในทางกลับกันกับเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ระยะทางที่ใกล้กันทำให้เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ภาษาเหมือนกันทำให้เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น เป็นต้น ในขณะที่ตัวแปรความเหมือนกันของสกุลเงิน อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปรที่สนใจในการศึกษานี้ คือการเปิดเสรีการค้าสินค้า พบว่าตัวแปรการเปิดเสรีการค้าสินค้า (MER) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ในทางทฤษฎี โดยผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าสินค้าอาจส่งผลทั้งการเพิ่มหรือการลดเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศได้ทั้งสองกรณี กล่าวคือ

- การเปิดเสรีการค้าสินค้าอาจช่วยดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ (ประเทศ A) ให้เข้ามาลงทุนทางตรงในประเทศ (ประเทศ B) เพิ่มขึ้น เช่น การเข้ามาสร้างโรงงานเพื่อผลิตสินค้าแล้วจึงส่งออกสินค้าที่ผลิตไปขายยังประเทศที่มีความตกลงการค้าเสรีกับประเทศ B ซึ่งได้รับสิทธิพิเศษทางภาษี ดังนั้น ด้วยเหตุผลนี้การเปิดเสรีการค้าสินค้าจึงส่งผลในทางบวกต่อเงินลงทุนจากต่างประเทศ
- อย่างไรก็ตาม การเปิดเสรีการค้าสินค้าอาจส่งผลในการลดเงินลงทุนจากต่างประเทศได้ เนื่องจากนักลงทุนจากต่างประเทศ (ประเทศ C) อาจลงทุนอยู่ในประเทศ (ประเทศ B) อยู่แล้ว โดยเหตุผลที่เข้ามาตั้งโรงงานและผลิตเพื่อขายในตลาดในประเทศเป็นทางเลือกที่ดีกว่าจะส่งออกมาจากต่างประเทศ เพราะภาษีศุลกากร (ของประเทศ B) สูง ดังนั้น หากสองประเทศนี้ทำความตกลงเปิดเสรีสินค้านี้ระหว่างกัน ซึ่งทำให้อัตราภาษีศุลกากรลดลง นักลงทุนต่างประเทศไม่จำเป็นต้องเข้ามาลงทุนในประเทศ B เพราะทางเลือกในการส่งออกมาจากต่างประเทศดีกว่าการเข้ามาตั้งโรงงาน ด้วยเหตุผลนี้การเปิดเสรีการค้าสินค้าจึงอาจส่งผลในทางลบต่อเงินลงทุนจากต่างประเทศ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ในการประมาณสมการในการศึกษานี้ การเปิดเสรีสินค้าไม่มีผลต่อเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งอาจเกิดจากผลทางบวกและผลทางลบได้หักกลบลบกัน อย่างไรก็ตาม การเปิดเสรีทางด้านบริการและการเปิดเสรีในประเด็นใหม่ๆ จะมีผลกระทบต่อเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับผลกระทบจากการเปิดเสรีด้านอื่นๆ ต่อเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศสรุปไว้ในตารางที่ 6.2

ผลประมาณการดังกล่าวเป็นผลที่เกิดจากข้อมูลในอดีตของประเทศต่างๆ หลายประเทศในภาพรวม แต่ไม่ได้หมายความว่า การเปิดเสรีการค้าสินค้าจะไม่มีผลกระทบต่อเงินลงทุนทางตรงที่จะมายังไทย ซึ่งต้องอาศัยการวิเคราะห์อื่นประกอบ

ตารางที่ 6.2 สรุปผลการประมาณการผลกระทบจากการเปิดเสรีในด้านต่าง ๆ
ต่อเงินลงทุนจากต่างประเทศ

การเปิดเสรีในด้านต่าง ๆ	ผลกระทบต่อเงินลงทุนจากต่างประเทศ
1. เปิดเสรีการค้าสินค้า	<p>ผลการประมาณสมการพบว่าตัวแปรการเปิดเสรีการค้าสินค้า (MER) <u>ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ</u></p> <p>ในทางทฤษฎีแล้วผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าสินค้าอาจส่งผลทั้งการเพิ่มเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศและการลดเงินลงทุนจากต่างประเทศ ผลกระทบทางบวกเกิดจากการเข้าสู่ตลาดและใช้ประโยชน์จากการมีข้อตกลงทางการค้า (market access) และผลกระทบทางลบเกิดจากการดึงเงินลงทุนกลับประเทศโดยใช้การส่งออกสินค้ามาขายแทน เพราะไม่ได้ประโยชน์จากการเข้ามาตั้งโรงงานในประเทศซึ่งทำให้ไม่ต้องเสียภาษีสินค้านำเข้า (tariff jumping) ที่เคยอยู่ในระดับสูง ดังนั้น ผลกระทบจากการเปิดเสรีสินค้าต่อเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศจึงอาจหักกลบลบกัน ซึ่งจากการประมาณสมการก็พบว่าตัวแปรการเปิดเสรีการค้าสินค้าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ</p>
2. การที่ประเทศทำความตกลงการลงทุน (Bilateral Investment Treaty) ระหว่างกัน	<p>ผลการประมาณสมการพบว่าตัวแปรการที่ประเทศทำความตกลงการลงทุนระหว่างกัน<u>มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม</u></p> <p>ผลการประมาณการชี้ว่า การทำความตกลงการลงทุนไม่มีผลช่วยเพิ่มเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาเชิงประจักษ์ของ Hallward-Driemeier (2003) ซึ่งพบว่าปัจจัยสำคัญในการกำหนดเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ คือตัวแปรเชิงสถาบันในประเทศ โดยเฉพาะเรื่องกรรมสิทธิ์ โดยความตกลงการลงทุนเป็นปัจจัยเสริมตัวแปรเชิงสถาบัน ไม่ได้เป็นปัจจัยทดแทน ดังนั้นหากประเทศไม่มีปัจจัยเชิงสถาบันที่ดีพอ เช่น ไม่มีกฎหมายที่ดูแลเรื่องกรรมสิทธิ์ที่มีประสิทธิภาพก็ไม่สามารถดึงดูดเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้</p>
3. การเปิดเสรีการค้าบริการ	<p>ผลการประมาณสมการพบว่าตัวแปรการเปิดเสรีการค้าบริการมี<u>เครื่องหมายสอดคล้องกับที่คาดไว้</u> กล่าวคือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตัวแปร $D_{service_IJ}$: การที่ประเทศ I และ J มีการทำความตกลงเปิดเสรีบริการจะทำให้มีเงินลงทุนโดยตรงจากประเทศ I มาประเทศ J เพิ่มขึ้น - ตัวแปร $D_{service_I}$: การที่ประเทศผู้ลงทุนมีการทำความตกลงเปิดเสรีบริการกับประเทศอื่นๆ จะทำให้ประเทศผู้ลงทุนนำเงินลงทุนไปประเทศ J เพิ่มขึ้น ซึ่งอาจเนื่องจากว่าประเทศผู้ลงทุนมีศักยภาพจึงเปิดเสรีบริการ หรือเปิดเสรีบริการกับประเทศอื่นจึงมีศักยภาพในการไปลงทุนในต่างประเทศ - ตัวแปร $D_{service_J}$: มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ กล่าวคือ การที่ประเทศผู้รับเงินลงทุน (ประเทศ J) มีการเปิดเสรีการค้าบริการกับประเทศอื่นๆ อาจทำให้ประเทศคู่เจรจาอื่นๆ เข้ามาสู่ตลาดก่อนแล้ว และเนื่องจากตลาดบริการบางประเภทมักมีจำนวนผู้ประกอบการได้จำกัด เนื่องจากมีต้นทุนจม (sunk cost) สูง หรือมีทรัพยากรที่จำเป็นในการประกอบการจำกัด เช่น คลื่นความถี่ที่จำกัดในกรณีบริการโทรคมนาคม จึงอาจทำให้เงินลงทุนโดยตรงจากประเทศนอกความตกลงลดน้อยลง
4. การเปิดเสรีประเด็นใหม่ (New Age)	<p>ผลการประมาณสมการพบว่าตัวแปรการเปิดเสรีประเด็นใหม่ (New Age) ซึ่งหมายถึงการปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ ภายในประเทศ มี<u>เพียงกรณีตัวแปร (NewAge J) เท่านั้นที่มีนัยสำคัญ</u></p> <p>หมายความว่า การที่ประเทศที่รับเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (ประเทศ J) ปรับปรุงกฎระเบียบในประเทศของตน เนื่องจากมีข้อผูกพันกับประเทศที่สาม จะช่วยให้มีเงินลงทุนทางตรงจากประเทศ I มายังประเทศ J เพิ่มขึ้น ผลดังกล่าวชี้ว่า การปรับปรุงกฎระเบียบในประเทศ เช่น การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการแข่งขันทางการค้า ที่เกิดขึ้นใน FTA สามารถแพร่กระจายประโยชน์ (spillover) ไปสู่ประเทศอื่นๆ ได้</p>

6.3 แนวทางในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ

เนื้อหาส่วนนี้จะวิเคราะห์ถึงแนวทางการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศมาประเทศไทย โดยมีเนื้อหาหลัก 2 ส่วน ส่วนแรกกล่าวถึงปัจจัยในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในภาพรวม เนื้อหาส่วนที่ 2 จะกล่าวเฉพาะแนวทางการดึงดูดการลงทุนจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยสูงสุด

6.3.1 ปัจจัยในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ

งานวิจัยเชิงประจักษ์จำนวนมากได้ชี้ว่าปัจจัยที่ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านแรงงาน โดยเฉพาะด้านคุณภาพแรงงาน (เช่น การศึกษาของ Miyamoto (2003) และ Nunnenkamp (2002)) ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน (เช่น การศึกษาของ Kumar (2001)) และปัจจัยด้านกฎระเบียบและอุปสรรคทางการค้า (เช่น การศึกษาของ Sader (2002))⁴ ดังนั้น เนื้อหาในส่วนนี้จึงได้วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยใน 3 กลุ่มข้างต้น ระหว่างประเทศไทย กับประเทศต่างๆ ในกลุ่มอาเซียน ตลอดจนประเทศจีนและอินเดีย โดยใช้ข้อมูลการสำรวจจาก IMD (2005) และ World Bank (2006) นอกจากนี้ ในภาคผนวกที่ 7 จะวิเคราะห์ถึงความน่าลงทุนในประเทศไทยโดยทำการเปรียบเทียบกับประเทศจีนซึ่งเป็นประเทศที่น่าลงทุนอันดับหนึ่งในปัจจุบันเป็นการเฉพาะ

ก. ปัจจัยด้านแรงงาน

ปัจจัยสำคัญที่บริษัทข้ามชาติซึ่งมักเป็นบริษัทของประเทศพัฒนาแล้วเลือกลงทุนในประเทศต่างๆ คือปัจจัยด้านแรงงาน ทั้งในด้านต้นทุนแรงงานและคุณภาพของแรงงาน

ในด้านต้นทุนแรงงาน ไทยมีค่าจ้างแรงงานอุตสาหกรรมประมาณ 0.92 ดอลลาร์สหรัฐต่อชั่วโมง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ 60 ประเทศทั่วโลกแล้ว ถือว่าต้นทุนแรงงานของไทยต่ำเป็นอันดับ 8 โดยที่ประเทศอินโดนีเซีย อินเดีย ฟิลิปปินส์ และจีนมีต้นทุนค่าจ้างแรงงานอุตสาหกรรมเฉลี่ยต่ำกว่าไทย อย่างไรก็ตาม ประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่มักมีต้นทุนค่าจ้างแรงงานสูงกว่าไทยมาก ในส่วนของต้นทุนค่าจ้างแรงงานในสาขาบริการวิชาชีพซึ่งเป็นแรงงานในระดับทักษะสูงขึ้นมา (เช่น พนักงานสินเชื่อธนาคาร) ไทยมีค่าจ้างแรงงานต่ำเป็นอันดับ 7 ของโลก โดยอินเดีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ มีค่าจ้างต่ำกว่าไทย ในขณะที่ค่าจ้างแรงงานบริการวิชาชีพในประเทศจีนและมาเลเซียอยู่ในระดับที่สูงกว่าไทย ทั้งนี้ สำหรับค่าจ้างของผู้บริหารระดับสูง ประเทศจีนจะมีค่าจ้าง

⁴ ผู้ที่สนใจงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเหล่านี้และอื่นๆ เข้าไปดูงานวิจัยได้ที่เว็บไซต์ของธนาคารโลก <http://ru.worldbank.org/PapersLinks/Policies-Attract-Foreign-Direct-Investment/>

แรงงานระดับนี้ต่ำที่สุด (อันดับ 2 ของโลก) รองลงมา คืออินเดีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย และฟิลิปปินส์ ตามลำดับ (ตาราง 6.3)

ในด้านคุณภาพของแรงงาน การมีอยู่ของแรงงานทักษะในไทยได้รับการจัดอันดับเป็นอันดับ 39 ของโลก ใกล้เคียงกับมาเลเซีย (อันดับที่ 37) โดยประเทศฟิลิปปินส์และอินเดียมีแรงงานทักษะในประเทศสูง (อันดับ 2 และ 7 ตามลำดับ) ในขณะที่จีนและอินโดนีเซียยังมีแรงงานทักษะในประเทศน้อย และเมื่อพิจารณาเฉพาะแรงงานทักษะด้านการเงิน (finance skills) พบว่าไทยอยู่ในอันดับที่ 44 ในขณะที่อินเดียและฟิลิปปินส์มีแรงงานทักษะด้านการเงินสูง (อันดับที่ 12 และ 13 ตามลำดับ)

IMD (2005) ได้สำรวจด้วยว่าสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของแต่ละประเทศดึงดูดให้แรงงานทักษะสูงจากต่างชาติเข้าไปทำงานมากน้อยเพียงใด ประเทศที่ดึงดูดแรงงานทักษะสูงจากต่างชาติสูงสุดคือสหรัฐและสิงคโปร์ โดยประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 16 ซึ่งต่ำกว่ามาเลเซียที่อยู่ในอันดับที่ 13 ในขณะที่อินเดีย จีน อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์อยู่ในอันดับที่ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ ในการเปรียบเทียบความสามารถของผู้จัดการอาวุโส (senior managers) ประเทศที่อันดับสูงสุด คือไอซ์แลนด์และฮ่องกง โดยที่ไทยอยู่ในอันดับที่ 33 ในขณะที่ฟิลิปปินส์และอินเดียอยู่ในอันดับที่ต่ำกว่าไทย (อันดับที่ 8 และ 14 ตามลำดับ)

ตารางที่ 6.3 ค่าจ้างแรงงานของไทยเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ปี 2004

	ไทย	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย	ฟิลิปปินส์	จีน	อินเดีย
1. ค่าจ้างแรงงานอุตสาหกรรม (หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐต่อชั่วโมง)	0.92 (8)	2.37 (17)	0.33 (1)	0.73 (4)	0.75 (5)	0.60 (2)
2. ค่าจ้างของพนักงานบริการวิชาชีพ (หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐต่อปี)						
- พนักงานสินเชื่อธนาคาร	7,000	7,200	3,500	3,100	24,200	4,300
- หัวหน้าแผนก	9,800	27,700	7,500	9,200	18,700	3,900
- ครูระดับประถมศึกษา	4,200	10,200	2,300	4,000	4,300	1,400
- เลขานุการ	5,600	8,500	4,300	4,000	7,800	1,800
ลำดับ (Rank)	(7)	(21)	(4)	(5)	(19)	(1)
3. ค่าจ้างของพนักงานระดับสูง (หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐต่อปี)						
- CEO	144,402	109,986	99,969	178,941	71,418	96,928
- วิศวกร	60,854	48,057	48,213	76,742	32,553	42,675
- ผู้อำนวยการการผลิต	104,576	82,926	81,092	128,593	54,409	72,202
- ผู้อำนวยการฝ่าย HR	85,120	65,945	65,918	105,072	43,962	60,611
ลำดับ (Rank)	(13)	(8)	(7)	(20)	(2)	(5)

ที่มา: IMD (2005)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือลำดับ (Rank) เมื่อเปรียบเทียบกับ 60 ประเทศทั่วโลก ทั้งประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา โดยลำดับที่ 1 แสดงว่าค่าจ้างแรงงานต่ำสุด ลำดับท้ายๆ แสดงว่าค่าจ้างแรงงานสูง

ข. ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน

บริษัทข้ามชาติมักจะเลือกลงทุนในประเทศที่มีปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมและต้นทุนต่ำ โดยปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานอาจแบ่งพิจารณาเป็น 2 กลุ่ม คือโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป เช่น ไฟฟ้า ขนส่ง พลังงาน และโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ในด้านโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป สรุปได้ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 6.4)

- **ไฟฟ้า:** การเปรียบเทียบต้นทุนค่าไฟฟ้าสำหรับอุตสาหกรรมพบว่า ประเทศที่มีต้นทุนค่าไฟฟ้าสำหรับอุตสาหกรรมต่ำสุดได้แก่ประเทศอาร์เจนตินา (0.021 ดอลลาร์สหรัฐต่อ KW-h) ประเทศไทยจัดอยู่ในลำดับที่ 23 มีต้นทุน 0.057 ดอลลาร์สหรัฐต่อ KW-h มาเลเซียมีต้นทุนค่าไฟฟ้าใกล้เคียงกับไทย ส่วนอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และอินเดียมีต้นทุนค่าไฟฟ้าสูงกว่าไทย

- **พลังงาน:** การเปรียบเทียบความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน (มีเพียงพอและมีประสิทธิภาพ) แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีความพร้อมอยู่ในอันดับที่ 32 มาเลเซียอยู่ในอันดับที่ 23 ในขณะที่จีน อินเดีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซียยังมีความพร้อมในด้านพลังงานต่ำ
- **การขนส่งกระจายสินค้า:** การเปรียบเทียบความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวกับการขนส่งกระจายสินค้าว่ามีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น สำหรับประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 40 ต่ำกว่ามาเลเซีย แต่สูงกว่า อินเดีย จีน ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย

ตารางที่ 6.4 โครงสร้างพื้นฐานของไทยเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ปี 2004

	ไทย	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย	ฟิลิปปินส์	จีน	อินเดีย
1. ต้นทุนค่าไฟฟ้าสำหรับอุตสาหกรรม						
- ค่าไฟฟ้า (ดอลลาร์สหรัฐต่อ KW-h)	0.057	0.056	0.059	0.081	n.a	0.080
- ลำดับ (Rank)	23	21	24	44	n.a	42
2. ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน						
- ลำดับ (Rank)	32	23	57	56	53	54
3. ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งกระจายสินค้า						
- ลำดับ (Rank)	32	23	57	56	53	54

ที่มา: IMD (2005)

หมายเหตุ: ลำดับ (Rank) เป็นการเปรียบเทียบกับ 60 ประเทศทั่วโลก ทั้งประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา โดยลำดับ 1 แสดงว่ามีต้นทุนค่าไฟฟ้าต่ำที่สุด มีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานหรือด้านการขนส่งกระจายสินค้าสูงสุด

ในด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี พบว่าไทยมีจำนวนโทรศัพท์พื้นฐานต่อประชากร 1,000 คนที่ต่ำ (อันดับที่ 56) ต้นทุนค่าโทรศัพท์ระหว่างประเทศค่อนข้างสูง (อันดับที่ 52) อย่างไรก็ตาม ไทยมีต้นทุนการใช้อินเทอร์เน็ตที่ต่ำเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากฮ่องกง แต่จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงยังไม่มากนัก ซึ่งเมื่อพิจารณาการลงทุนด้านโทรคมนาคมก็จะพบว่าประเทศไทยยังมีการลงทุนด้านโทรคมนาคมอยู่ในระดับต่ำ (อันดับที่ 46) ในส่วนของทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในประเทศไทยก็อยู่ในระดับต่ำ (อันดับที่ 54) เช่นกัน (ตารางที่ 6.5)

ตารางที่ 6.5 โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของไทยเปรียบเทียบกับประเทศ
ต่าง ๆ ปี 2004

	ไทย	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย	ฟิลิปปินส์	จีน	อินเดีย
1. จำนวนโทรศัพท์พื้นฐาน (จำนวนต่อประชากร 1 พันคน)	105 (56)	182 (50)	39 (60)	41 (59)	209 (48)	46 (57)
2. ต้นทุนค่าโทรศัพท์ระหว่าง ประเทศ (ดอลลาร์สหรัฐต่อ 3 นาที)	1.64 (52)	0.71 (29)	3.34 (57)	n.a.	2.90 (55)	0.48 (14)
3. จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต (จำนวนต่อประชากร 1 พันคน)	116.70 (49)	428.80 (31)	53.92 (58)	69.11 (57)	78.53 (56)	34.71 (59)
4. จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง (Broadband) (จำนวนต่อประชากร 1 พันคน)	0.70 (52)	4.40 (41)	0.18 (54)	0.68 (53)	8.14 (37)	0.13 (55)
5. ต้นทุนค่าอินเทอร์เน็ต (ดอลลาร์สหรัฐต่อ 20 ชั่วโมง)	6.98 (2)	8.42 (4)	22.26 (40)	17.05 (26)	10.14 (9)	8.74 (5)
6. การลงทุนด้านโทรคมนาคม (ร้อยละของGDP)	0.28 (46)	1.21 (10)	n.a.	0.91 (14)	1.89 (1)	0.69 (21)
7. การแพร่หลายของแรงงาน ทักษะด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ (คะแนน 1-10 โดย 10 แสดงว่า มีแรงงานทักษะด้านนี้มาก)	6.04 (54)	6.67 (46)	4.11 (60)	8.18 (19)	4.85 (59)	8.84 (6)

ที่มา: IMD (2005)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือลำดับ (Rank) เมื่อเปรียบเทียบกับ 60 ประเทศทั่วโลก ทั้งประเทศพัฒนาแล้ว
และประเทศกำลังพัฒนา โดยลำดับที่ 1 แสดงว่าอยู่ในลำดับที่สูงกว่า เช่น จำนวนโทรศัพท์มากกว่า
ต้นทุนค่าโทรศัพท์ถูกกว่า การลงทุนด้านโทรคมนาคมสูงกว่า การมีอยู่ของแรงงานทักษะด้าน
เทคโนโลยีสารสนเทศพร้อมกว่า เป็นต้น

ค. ปัจจัยด้านกฎระเบียบและอุปสรรคทางกฎหมาย

ธนาคารโลกได้สำรวจกฎระเบียบและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการทำธุรกิจใน
ประเทศต่างๆ เป็นประจำทุกปี โดยสำรวจในหลายๆ ประเด็น นับตั้งแต่ความยากง่ายในการเริ่ม
ธุรกิจใหม่ การจ้างแรงงาน การเข้าถึงแหล่งเงินทุน การคุ้มครองนักลงทุน การชำระภาษี การ
บังคับใช้สัญญาต่างๆ การค้าระหว่างประเทศ จนไปถึงการปิดกิจการ ซึ่งเนื้อหาส่วนนี้จะเลือก
เปรียบเทียบเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนักลงทุนต่างชาติ เช่น การคุ้มครองนักลงทุน
(protecting investor) การค้าระหว่างประเทศ (trading across borders) และการบังคับใช้สัญญา
(enforcing contracts) และเสริมด้วยข้อมูลการสำรวจของ IMD (2005)

การเปรียบเทียบปัจจัยด้านกฎระเบียบและอุปสรรคทางกฎหมายสรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 6.6)

- **ข้อจำกัดต่อนักลงทุนต่างชาติ:** เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ 60 ประเทศ ไทยอยู่ในอันดับที่ 53 แสดงว่ามีข้อจำกัดในการลงทุนจากต่างชาติสูง โดยฮ่องกง สาธารณรัฐเช็ก และฟินแลนด์มีข้อจำกัดในการลงทุนจากต่างชาติต่ำสุด สำหรับมาเลเซีย อินเดี ยฟิลิปปินส์ จีน ข้อจำกัดอยู่ในระดับใกล้เคียงกับไทย
- **แรงจูงใจต่อนักลงทุนต่างชาติ:** ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่มีแรงจูงใจต่อนักลงทุนต่างชาติสูงในอันดับ 10 สูงกว่าประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มาเลเซีย จีน อินเดี ยฟิลิปปินส์ เป็นต้น
- **การคุ้มครองนักลงทุน:** เมื่อเปรียบเทียบดัชนีวัดการคุ้มครองนักลงทุน (พิจารณาจากความโปร่งใสในการทำธุรกรรม การที่ผู้ถือหุ้นสามารถฟ้องร้องผู้บริหารที่ทำผิด เป็นต้น) พบว่าประเทศไทยได้คะแนน 6 จาก 10 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของภูมิภาคเท่ากับ 5.3 แสดงว่าไทยมีระดับการคุ้มครองนักลงทุนในระดับกลางแต่สูงกว่าค่าเฉลี่ยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และอยู่ในระดับเดียวกับกลุ่ม OECD (คะแนนเฉลี่ย 5.9)
- **กฎระเบียบในการนำเข้าและส่งออก:** ในด้านจำนวนขั้นตอนที่ต้องผ่านการตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการนำเข้าและส่งออกนั้น ไทยยังมีขั้นตอนค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับประเทศในภูมิภาคและกลุ่ม OECD เช่น ในด้านการส่งออก ไทยมีขั้นตอนที่ต้องผ่านการตรวจสอบ 10 ขั้นตอน ค่าเฉลี่ยของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เท่ากับ 7.2 ขั้นตอน และค่าเฉลี่ยของกลุ่ม OECD เท่ากับ 3.2 ขั้นตอน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีจำนวนขั้นตอนมากแต่ในด้านของเวลาที่ใช้ในการส่งออกและนำเข้า กระบวนการของไทยใช้เวลาน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาค อย่างไรก็ตาม ไทยยังใช้เวลามากกว่าหากเทียบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม OECD
- **การบังคับใช้สัญญาเกี่ยวกับหนี้ที่ค้างชำระ:** สำหรับความยากง่ายในการบังคับใช้สัญญาทางการค้าที่เกี่ยวกับหนี้ที่ค้างชำระ กระบวนการของไทยใช้ 26 ขั้นตอน ใช้เวลาประมาณ 390 วัน และเสียต้นทุนที่เกี่ยวกับกระบวนการคิดเป็นร้อยละ 13.4 ของมูลหนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน ไทยใช้เวลามากกว่ามาเลเซีย ฟิลิปปินส์และจีน แต่ก็ใช้เวลาน้อยกว่าอินโดนีเซียและอินเดี ย ทั้งนี้ ในแง่ของต้นทุนแล้ว ถือว่าค่าใช้จ่ายในกระบวนการบังคับใช้สัญญาของไทยต่ำกว่าประเทศในภูมิภาคเดียวกัน แต่สูงกว่าเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม OECD (ต้นทุนร้อยละ 10.3 ของมูลหนี้)
- **การบังคับใช้กฎหมายแข่งขันทางการค้า:** เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ แล้ว การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการแข่งขันในตลาดยังคงไม่มีประสิทธิภาพ โดยไทย

อยู่ในอันดับที่ 47 (จาก 60 ประเทศ) และประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคก็อยู่ในระดับต่ำ เช่นเดียวกัน

ง. สรุป

จากที่กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ดังนี้

- **ปัจจัยด้านแรงงาน:** ค่าจ้างแรงงานของไทยในทุกๆ ระดับทักษะยังอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับประเทศต่างๆ ในโลก อย่างไรก็ตาม ไทยยังคงมีปัญหาในด้านทักษะแรงงานที่จะต้องมีการยกระดับเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ
- **ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน:** ไทยมีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานในระดับปานกลาง โดยไทยมีความพร้อมน้อยกว่าประเทศพัฒนาแล้วจำนวนมาก อย่างไรก็ตามถือว่าไทยมีความพร้อมสูงกว่าประเทศในภูมิภาคเดียวกัน ทั้งนี้ ในด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ไทยมีความพร้อมในด้านนี้ต่ำ ดังจะเห็นได้จากไทยมีจำนวนโทรศัพท์พื้นฐานต่อประชากรต่ำ ต้นทุนค่าโทรศัพท์ระหว่างประเทศค่อนข้างสูง จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงยังไม่มากนัก การลงทุนด้านโทรคมนาคมอยู่ในระดับต่ำ และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำ
- **ปัจจัยด้านกฎระเบียบ:** ไทยมีข้อจำกัดในการลงทุนจากต่างชาติค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่มีมาตรการจูงใจต่อนักลงทุนต่างชาติสูง สำหรับระดับการคุ้มครองนักลงทุนอยู่ในระดับปานกลางแต่สูงกว่าค่าเฉลี่ยภูมิภาคเอเชียตะวันออก กฎระเบียบและกระบวนการเกี่ยวกับการนำเข้าส่งออกของไทยใช้เวลาน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาค อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ แล้วการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการแข่งขันในตลาดของไทยยังคงไม่มีประสิทธิภาพ

**ตารางที่ 6.6 กฎระเบียบและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจไทยเปรียบเทียบกับประเทศ
ต่าง ๆ ปี 2005**

	ไทย	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย	ฟิลิปปินส์	จีน	อินเดีย
1. ข้อจำกัดในการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ (0-10 ค่า 10 แสดงว่าบริษัทต่างชาติสามารถเข้าควบคุมบริษัทในประเทศได้เต็มที่)	5.55	5.45	5.82	4.55	3.47	5.88
2. แรงจูงใจในการลงทุน (0-10 ค่ามากแสดงว่าจูงใจนักลงทุนต่างชาติ)	6.90	6.51	3.61	5.73	6.09	6.10
3. การคุ้มครองนักลงทุน (มีค่า 0-10 โดยค่าที่มากแสดงว่าการคุ้มครองนักลงทุนดีกว่า)	6	8.7	5.3	3.3	4.3	6.0
4. การค้าระหว่างประเทศ						
- เอกสารสำหรับการส่งออก (จำนวนเอกสาร)	9	6	7	6	6	10
- ขั้นตอนที่ต้องผ่านการตรวจสอบพิจารณาในการส่งออก (จำนวนขั้นตอน)	10	3	3	5	7	22
- เวลาในการส่งออก (วัน)	23	20	25	19	20	36
- เอกสารสำหรับการนำเข้า (จำนวนเอกสาร)	14	12	10	8	11	15
- จำนวนขั้นตอนที่ต้องผ่านการตรวจสอบพิจารณา (จำนวนขั้นตอน)	10	5	6	7	8	27
- เวลาในการนำเข้า (วัน)	25	22	30	22	24	43
5. การบังคับใช้สัญญาเกี่ยวกับหนี้ที่ค้างชำระ						
- จำนวนขั้นตอนการพิจารณาทางกฎหมาย	26	31	34	25	25	40
- เวลาที่ใช้ในการแก้ไขข้อพิพาท (วัน)	390	300	570	360	241	425
- ต้นทุนที่เกิดขึ้น (ร้อยละของหนี้)	13.4	20.2	126.5	50.7	25.5	43.1
6. การกำกับดูแลการแข่งขันในตลาด (0-10 ค่ามากแสดงว่าการบังคับใช้กฎหมายแข่งขันทางการค้ามีประสิทธิภาพ)	4.66	5.45	3.07	3.70	4.34	4.35

ที่มา: World Bank (2006) และ IMD (2005)

6.3.2 อุปสรรคและปัญหาในการลงทุนในประเทศไทย: กรณีศึกษาของประเทศญี่ปุ่น

คณะผู้วิจัยได้เลือกประเทศญี่ปุ่นเป็นกรณีศึกษาถึงอุปสรรคและปัญหาของญี่ปุ่นในการลงทุนในประเทศไทยเนื่องจากเหตุผล 3 ประการ คือ ประการแรก ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่นำเงินมาลงทุนโดยตรงในประเทศไทยสูงสุด ประการที่สอง การลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่นในประเทศไทยเป็นการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมไทยเป็นหลัก ซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ในการศึกษานี้ ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ซึ่งนำเงินมาลงทุนโดยตรงในประเทศไทยสูงเป็นอันดับสองนั้น เป็นการลงทุนในภาคบริการเป็นหลัก ประการที่สาม ธนาคารญี่ปุ่นเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศ (JBIC) ได้สำรวจความคิดเห็นของบริษัทญี่ปุ่นที่เข้าไปลงทุนในประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยอย่างละเอียดและต่อเนื่องมาหลายปี จึงมีข้อมูลที่เพียงพอในการบ่งชี้ถึงปัญหาที่บริษัทญี่ปุ่นพบในการลงทุนในประเทศไทยและในประเทศอื่นๆ ที่ญี่ปุ่นเข้าไปลงทุน

JBIC (2005) ได้สำรวจความคิดเห็นของบริษัทข้ามชาติ (MNCs) ญี่ปุ่น 595 บริษัทในเอเชีย ผลการสำรวจความคิดเห็นถึงประเทศที่นำลงทุนในสายตาของบริษัทข้ามชาติญี่ปุ่นทั้งในระยะกลาง (3 ปี) และระยะยาว (10 ปี) พบว่าประเทศจีนเป็นประเทศที่นำลงทุนที่สุดเป็นอันดับหนึ่งในการสำรวจทุกปีตั้งแต่ปี 2000-2004 ทั้งในระยะกลางและระยะยาว โดยในปี 2004 บริษัทข้ามชาติญี่ปุ่นถึงร้อยละ 85 เห็นว่าประเทศจีนเป็นประเทศที่นำลงทุนที่สุดในระยะกลาง รองลงมาได้แก่ ประเทศไทย โดยในปี 2000 และ 2001 ประเทศไทยเป็นประเทศที่นำลงทุนอันดับ 3 รองลงมาจากจีนและสหรัฐ และไทยอันดับดีขึ้นมาเป็นอันดับที่ 2 ในปี 2002 - 2004 (ตารางที่ 6.7)

ในระยะยาว ประเทศไทยเป็นประเทศที่นำลงทุนอันดับ 4 ในปี 2000 และ 2001 รองลงมาจากจีน สหรัฐ และอินเดีย ตามลำดับ โดยในปี 2002 ไทยมีอันดับลดลงเป็นอันดับ 5 โดยเวียดนามขึ้นมาแทนที่ในอันดับ 4 อย่างไรก็ตาม ในปี 2003 ไทยกลับขึ้นมาเป็นอันดับ 4 เช่นเดิม รองลงไป คือเวียดนาม และในปี 2004 ประเทศไทยขึ้นมาอยู่ในอันดับที่ 3 รองจากจีนและอินเดีย (ตารางที่ 6.8)

การที่ไทยเป็นประเทศที่นำลงทุนอันดับต้นๆ เนื่องมาจากประเทศญี่ปุ่นต้องการกระจายความเสี่ยงจากการลงทุนในจีน จากการสำรวจบริษัทญี่ปุ่นพบว่า บริษัทในสาขาอิเล็กทรอนิกส์และโลหะบางบริษัทได้กระจายความเสี่ยงโดยลงทุนในจีนและในญี่ปุ่นเอง ส่วนประเทศที่ญี่ปุ่นพิจารณาถัดไป คือไทยและเวียดนาม บริษัทญี่ปุ่นจำนวนไม่น้อยมองว่าอาเซียนทั้งหมดเป็นแหล่งลดความเสี่ยงจากจีน ดังนั้น ความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับญี่ปุ่นน่าจะช่วยสนับสนุนการตัดสินใจเลือกไทยเป็นฐานลงทุน

ตารางที่ 6.7 ผลสำรวจประเทศที่นำลงทุนในมุมมองของบริษัทข้ามชาติญี่ปุ่น
ในระยะกลาง (3 ปี)

ลำดับ (Rank)	ปี 2000	ปี 2001	ปี 2002	ปี 2003	2004
1	จีน (65%)	จีน (82%)	จีน (89%)	จีน (93%)	จีน (85%)
2	สหรัฐ (41%)	สหรัฐ (32%)	ไทย (28%)	ไทย (29%)	ไทย (30%)
3	ไทย (24%)	ไทย (25%)	สหรัฐ (26%)	สหรัฐ (22%)	อินเดีย (24%)
4	อินโดนีเซีย (15%)	อินโดนีเซีย (14%)	อินโดนีเซีย (15%)	เวียดนาม (18%)	เวียดนาม (22%)
5	มาเลเซีย (12%)	อินเดีย (13%)	เวียดนาม (15%)	อินเดีย (14%)	สหรัฐ (20%)
6	ไต้หวัน (11%)	เวียดนาม (12%)	อินเดีย (13%)	อินโดนีเซีย (13%)	รัสเซีย (10%)
7	อินเดีย (10%)	ไต้หวัน (11%)	เกาหลีใต้ (8%)	เกาหลีใต้ (9%)	อินโดนีเซีย (10%)
8	เวียดนาม (9%)	เกาหลีใต้ (8%)	ไต้หวัน (8%)	ไต้หวัน (7%)	เกาหลีใต้ (9%)
9	เกาหลีใต้ (9%)	มาเลเซีย (8%)	มาเลเซีย (8%)	มาเลเซีย (6%)	ไต้หวัน (8%)
10	ฟิลิปปินส์ (8%)	สิงคโปร์ (6%)	บราซิล (5%)	รัสเซีย (5%)	มาเลเซีย (6%)

ที่มา: JBIC (2005)

ตารางที่ 6.8 ผลสำรวจประเทศที่นำลงทุนในมุมมองของ
บรรษัทข้ามชาติญี่ปุ่นในระยะยาว (10 ปี)

ลำดับ (Rank)	ปี 2000	ปี 2001	ปี 2002	ปี 2003	ปี 2004
1	จีน (70%)	จีน (86%)	จีน (89%)	จีน (87%)	จีน (85%)
2	สหรัฐ (38%)	อินเดีย (28%)	สหรัฐ (27%)	อินเดีย (30%)	อินเดีย (41%)
3	อินเดีย (22%)	สหรัฐ (25%)	อินเดีย (26%)	สหรัฐ (22%)	ไทย (22%)
4	ไทย (21%)	ไทย (19%)	เวียดนาม (20%)	ไทย (21%)	เวียดนาม (21%)
5	อินโดนีเซีย (14%)	เวียดนาม (14%)	ไทย (16%)	เวียดนาม (20%)	สหรัฐ (20%)
6	เวียดนาม (14%)	อินโดนีเซีย (14%)	อินโดนีเซีย (14%)	รัสเซีย (11%)	รัสเซีย (20%)
7	มาเลเซีย (10%)	บราซิล (8%)	บราซิล (8%)	อินโดนีเซีย (10%)	อินโดนีเซีย (10%)
8	บราซิล (9%)	ไต้หวัน (7%)	รัสเซีย (8%)	เกาหลีใต้ (6%)	บราซิล (9%)
9	อังกฤษ (9%)	มาเลเซีย (6%)	มาเลเซีย (6%)	บราซิล (6%)	เกาหลีใต้ (7%)
10	ไต้หวัน (8%)	เกาหลีใต้ (5%) ฟิลิปปินส์ (5%)	เกาหลีใต้ (4%) เยอรมนี (4%)	มาเลเซีย (4%)	ไต้หวัน (4%)

ที่มา: JBIC (2005)

สำหรับการลงทุนจากญี่ปุ่นในรายอุตสาหกรรมนั้น การสำรวจดังกล่าวของ JBIC (2005) ใน 4 สาขาการผลิตหลักที่ญี่ปุ่นต้องการจะลงทุนในต่างประเทศคือ เคมี เครื่องจักร อิเล็กทรอนิกส์ และยานยนต์ (ตารางที่ 6.9) พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับ 2 ในทุกกลุ่มสาขาการผลิต ยกเว้น สาขาการผลิตเครื่องจักรที่ไทยอยู่อันดับ 3 รองจากจีนและอินเดีย ทั้งนี้ ใน 4 สาขาการผลิต กลุ่มยานยนต์เป็นกลุ่มที่บริษัทญี่ปุ่นมีความต้องการจะลงทุนในไทยมากกว่าในสาขาอื่นๆ คือร้อยละ 39 รองจากจีน (ร้อยละ 89)

นอกจากนี้ ในด้านสาขาบริการ การสำรวจของหอการค้าญี่ปุ่นในประเทศไทยชี้ว่าความตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่นจะทำให้บริษัทญี่ปุ่นสนใจขยายการลงทุนในไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในสาขาการเงิน ประกันภัย หลักทรัพย์ ขนส่ง สื่อสาร ก่อสร้างและโยธา⁵

ตารางที่ 6.9 สาขาหลักที่บริษัทข้ามชาติญี่ปุ่นต้องการจะลงทุน (ร้อยละของบริษัทที่ตอบ)

ลำดับ (Rank)	เคมี	เครื่องจักร	อิเล็กทรอนิกส์	ยานยนต์
1	จีน (89.5%)	จีน (89.3%)	จีน (96.7%)	จีน (89.0%)
2	ไทย (28.9%)	อินเดีย (39.3%)	ไทย (33.0%)	ไทย (39.0%)
3	สหรัฐ (27.6%)	ไทย (28.6%)	เวียดนาม (26.4%)	อินเดีย (28.0%)
4	อินเดีย (23.7%)	เวียดนาม (25.0%)	สหรัฐ (22.0%)	สหรัฐ (18.3%)
5	เวียดนาม (17.1%)	รัสเซีย (21.4%)	อินเดีย (19.8%)	อินโดนีเซีย (17.1%)
6	ไต้หวัน (15.8%)	สหรัฐ (17.9%)	เกาหลีใต้ (12.1%)	เวียดนาม (14.6%)
7	เกาหลีใต้ (11.8%)	เกาหลีใต้ (10.7%)	ไต้หวัน (12.1%)	รัสเซีย (12.2%)
8	อินโดนีเซีย (9.2%)	อินโดนีเซีย (10.7%)	รัสเซีย (8.8%)	บราซิล (6.1%)
9	รัสเซีย (6.6%)	ไต้หวัน (7.1%)	มาเลเซีย (8.8%)	แอฟริกาใต้ (6.1%)
10	สิงคโปร์ (5.3%)	เยอรมัน (7.1%) สาธารณรัฐเช็ก (7.1%)	อินโดนีเซีย (7.7%)	เม็กซิโก (4.9%) สาธารณรัฐเช็ก (4.9%) ตุรกี (4.9%)
จำนวนบริษัทที่ตอบแบบสอบถาม	76	56	91	82

ที่มา: JBIC (2005)

⁵ ในรายละเอียดแล้วสาขาที่ญี่ปุ่นสนใจมาลงทุนตามความตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่น ได้แก่ อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ บริการหลังการขายสำหรับเครื่องจักร บริการหลังการขายสำหรับอุปกรณ์ไฟฟ้า บริการหลังการขายสำหรับรถยนต์ บริการวิชาชีพ เช่น สำนักงานกฎหมาย สำนักงานบัญชี เป็นต้น บริการด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น บริการรักษาความปลอดภัยผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และบริการโลจิสติกส์ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2548)

ในส่วนของปัจจัยหลักที่บริษัทข้ามชาติญี่ปุ่นตัดสินใจเลือกลงทุนในไทย 3 อันดับแรก (ตารางที่ 6.10) ได้แก่

- ศักยภาพในการขยายตัวของตลาดไทย
- แรงงานราคาถูก
- เงื่อนไขทางการเมืองและสังคมมีเสถียรภาพ

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค เช่น จีน เวียดนาม อินโดนีเซีย และอินเดีย ในสายตาบริษัทญี่ปุ่น พบว่า ประเทศเหล่านี้ก็มีปัจจัยด้านศักยภาพในการขยายตัวของตลาดและแรงงานราคาถูกเช่นเดียวกับไทย โดยไทยกับจีนจะเด่นในด้านการมีฐานซัพพลายเออร์ในประเทศ ในขณะที่เวียดนามและอินเดียจะเด่นในด้านการมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพมากกว่าไทย

ในด้านปัญหาและอุปสรรคในประเทศไทยในสายตานักลงทุนญี่ปุ่น 3 อันดับแรก (ตารางที่ 6.11) ได้แก่

- การแข่งขันในประเทศไทยมีสูง
- การเพิ่มขึ้นของต้นทุนแรงงาน
- ความยากลำบากในการรักษาพนักงานระดับผู้บริหารไว้กับบริษัท

ในกรณีของจีนนั้น อุปสรรคได้แก่การปฏิบัติทางกฎหมายยังมีความไม่ชัดเจน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญายังไม่เพียงพอ และความยากลำบากในการเรียกเก็บเงิน ซึ่งประเด็นต่างๆ เหล่านี้ บริษัทญี่ปุ่นเห็นว่าไทยไม่ได้มีปัญหา สำหรับเวียดนามมีปัญหาหนักที่สุดในด้านระบบกฎหมายที่ยังไม่พัฒนาและการปฏิบัติตามกฎหมายไม่ชัดเจน ในกรณีอินโดนีเซียมีปัญหาด้านความปลอดภัยในประเทศ ส่วนอินเดียนั้นมีปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานยังไม่พัฒนาและข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนไม่เพียงพอ

ในประเด็นที่เกี่ยวกับความตกลง FTA ผลการสำรวจของ JBIC (2006) ถึงความคิดเห็นของบริษัทข้ามชาติญี่ปุ่นในประเด็นการตอบสนองของบริษัทญี่ปุ่นต่อการทำความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น พบว่า (ตารางที่ 6.12)

- บริษัทญี่ปุ่นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80) จะขยายการส่งออกและนำเข้าจากการลดภาษีศุลกากร รองลงมาคือขยายกิจกรรมการขายในประเทศ (ร้อยละ 47.5) และขยายการลงทุนและลงทุนใหม่หากมีการลดข้อจำกัดทุนต่างชาติ (ร้อยละ 23.7)
- ในประเด็นการขยายการลงทุนของบริษัทญี่ปุ่น เมื่อเปรียบเทียบการคาดว่าจะตอบสนองของบริษัทญี่ปุ่นต่อความตกลงการค้าเสรีต่างๆ แล้ว บริษัทญี่ปุ่น ร้อยละ 41.7 คาดว่าจะขยายการลงทุนและลงทุนใหม่จากความตกลงการค้าเสรี

ระหว่างญี่ปุ่นกับจีน ซึ่งถือว่ามีจำนวนสูงกว่าบริษัทที่จะขยายการลงทุนในไทย จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น (ร้อยละ 23.7) และการลงทุนในเกาหลีใต้ จากความตกลงการค้าเสรีระหว่างญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ (ร้อยละ 20.1)

นอกจากนี้ หอการค้าญี่ปุ่น (2548) ได้สำรวจบริษัทญี่ปุ่นที่ลงทุนในประเทศไทยใน ประเด็นการตอบสนองอย่างเป็นทางการต่อความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นในรายสาขา (ตารางที่ 6.13) พบว่า

- บริษัทญี่ปุ่นในสาขาการผลิตส่วนใหญ่เห็นว่า ผลกระทบสูงสุดจากความตกลง คือ การที่ต้นทุนของชิ้นส่วนและวัตถุดิบนำเข้าจากญี่ปุ่นจะลดต่ำลง
- บริษัทในอุตสาหกรรมสิ่งทอเห็นว่า ผลกระทบสูงสุดจากความตกลง คือการขยาย การส่งออกไปญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น
- อุตสาหกรรมที่จะขยายการลงทุนสู่ประเทศไทย ได้แก่ เครื่องจักร เครื่องใช้ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เหล็กและอลูมิเนียม สิ่งทอ และยานยนต์ ในขณะที่สาขา อาหารและเคมีไม่มีบริษัทใดตอบว่าจะขยายการลงทุนสู่ประเทศไทย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ประเทศไทยถือเป็นประเทศที่นำลงทุนที่สุดของบริษัท ญี่ปุ่นรองลงมาจากจีนในระยะกลาง และรองจากจีนและอินเดียในระยะยาว โดยการลงทุนใน 4 สาขาหลักของญี่ปุ่น คือ เคมี เครื่องจักร อิเล็กทรอนิกส์ และยานยนต์ บริษัทญี่ปุ่นต้องการลงทุน ในไทยสูงเป็นอันดับสองรองจากจีน โดยในส่วนของผลกระทบจากความตกลงการค้าเสรีไทย- ญี่ปุ่น พบว่า อุตสาหกรรมที่จะขยายการลงทุนสู่ประเทศไทย ได้แก่ เครื่องจักร เครื่องใช้ไฟฟ้าและ อิเล็กทรอนิกส์ เหล็กและอลูมิเนียม สิ่งทอ และยานยนต์

นอกจากนี้ ในด้านสาขาบริการ การสำรวจของหอการค้าญี่ปุ่นในประเทศไทยชี้ว่าความ ตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่นจะทำให้บริษัทญี่ปุ่นสนใจขยายการลงทุนในไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะใน สาขาการเงิน ประกันภัย หลักทรัพย์ ขนส่ง สื่อสาร ก่อสร้างและโยธา

ทั้งนี้ จุดแข็งของไทยในสายตาบริษัทญี่ปุ่นได้แก่ศักยภาพในการขยายตัวของตลาดไทย เจือปนไขทางการเมืองและสังคมมีเสถียรภาพ การมีฐานซัพพลายเออร์ในประเทศ โดยไทยควร พัฒนาทักษะแรงงานให้สูงขึ้นเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในอนาคต

ตารางที่ 6.10 เหตุผลหลักของบริษัทข้ามชาติญี่ปุ่นในการเลือกลงทุนในประเทศต่าง ๆ

(ร้อยละของบริษัทที่ตอบ)

		จีน	ไทย	เวียดนาม	อินโดนีเซีย	อินเดีย
การผลิต	ทรัพยากรมนุษย์มีคุณภาพ	19.0	18.5	35.2	4.4	36.6
	แรงงานราคาถูก	66.1	49.3	75.9	68.9	56.3
	วัตถุดิบและส่วนประกอบมีต้นทุนต่ำ	21.4	13	9.3	8.9	5.4
	มีฐานซัพพลายเออร์	28.6	30.1	12	17.8	16.1
	มีผู้เชี่ยวชาญหนาแน่น	16.1	23.3	4.6	8.9	1.8
	เพื่อกระจายความเสี่ยง	2.7	11.6	25	8.9	1.8
	เพื่อเป็นฐานส่งออกไปญี่ปุ่น	19.4	13	18.5	15.6	2.7
	เพื่อเป็นฐานส่งออกไปประเทศอื่น	20.8	27.4	20.4	26.7	10.7
การขาย	ขนาดตลาดในปัจจุบัน	23.9	20.5	6.5	20	17
	ศักยภาพในการขยายตัวของตลาด	83.3	56.8	48.1	62.2	82.1
	การพัฒนาสินค้าสำหรับความต้องการของท้องถิ่น	6.7	4.8	0.9	-	1.8
ระบบและโครงสร้างพื้นฐาน	โครงสร้างพื้นฐาน	3.3	25.3	6.5	4.4	-
	แรงจูงใจภาษีสำหรับการลงทุน	17.4	24.7	23.1	8.9	3.6
	นโยบายดึงดูดการลงทุนมีเสถียรภาพ	4.2	20.5	4.6	2.2	0.9
	การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาค	1.1	8.9	3.7	6.7	-
	เงื่อนไขทางการเมืองและสังคมมีเสถียรภาพ	4.2	39.7	20.4	2.2	2.7
จำนวนบริษัทที่ตอบแบบสอบถาม		448	146	108	45	112

ที่มา: JBIC (2005)

ตารางที่ 6.11 ปัญหาและอุปสรรคในประเทศต่าง ๆ ในมุมมองของบริษัทข้ามชาติญี่ปุ่น

(ร้อยละของบริษัทที่ตอบ)

		จีน	ไทย	เวียดนาม	อินโดนีเซีย	อินเดีย
ระบบ กฎหมาย และภาษี	ระบบกฎหมายยังไม่พัฒนา	29.3	2.0	40.2	10.5	29.5
	ในทางปฏิบัติตามกฎหมายมีความไม่ชัดเจน	63.4	7.8	36.6	21.1	24.2
	ระบบการเก็บภาษีมีความซับซ้อน	18.4	7.8	9.8	18.4	7.4
	ในทางปฏิบัติ การเก็บภาษีมีความไม่ชัดเจน	38.5	7.8	20.7	23.7	10.5
	การเพิ่มขึ้นของภาระภาษี (tax burden)	19.6	16.7	7.3	10.5	8.4
การ บริหาร จัดการ ทั่วไป	ข้อจำกัดต่อทุนต่างชาติ	32.4	10.8	23.2	10.5	15.8
	กระบวนการอนุญาตลงทุนมีความซับซ้อน และไม่ชัดเจน	20.6	8.8	11.0	10.5	14.7
	การได้รับใบอนุญาตทำงานยาก	0.9	2.0	-	2.6	2.1
	การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไม่เพียงพอ	52.0	4.9	19.5	10.5	16.8
	ข้อจำกัดในการแลกเปลี่ยนเงินตรา ต่างประเทศและนำเงินกลับ (remittance)	41.6	7.8	18.3	2.6	11.6
	ข้อจำกัดในการนำเข้า	9.2	4.9	2.4	-	13.7
	มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (anti- dumping measures)	3.5	3.9	-	-	-
ปัญหา เกี่ยวกับ แรงงาน	ความยากในรักษาผู้บริหารท้องถิ่นไว้กับ บริษัท	28.4	27.5	26.8	28.9	12.6
	การเพิ่มขึ้นของต้นทุนแรงงาน	32.4	40.2	8.5	18.4	6.3
	ปัญหาแรงงานในท้องถิ่น	16.8	12.7	13.4	21.1	17.9
ปัญหา ทั่วไป	การแข่งขันในประเทศมีสูง	41.8	45.1	13.4	31.6	18.9
	ความลำบากในการเรียกเก็บเงิน	42.8	2.0	11.0	2.6	16.8
	ความลำบากในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน	9.7	3.9	4.9	2.6	4.2
	อุตสาหกรรมสนับสนุนในประเทศยังไม่ได้ พัฒนาขึ้นมา	9.9	5.9	24.4	10.5	20.0
	อัตราแลกเปลี่ยนและราคาสินค้าผันผวน	7.3	3.9	11.0	23.7	9.5
	โครงสร้างพื้นฐานยังไม่พัฒนา	39.2	8.8	32.9	21.1	43.2
	ปัญหาความปลอดภัยในประเทศ	9.5	3.9	3.7	57.9	33.7
	ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนไม่เพียงพอ	3.3	2.0	30.5	7.9	34.7
จำนวนบริษัทที่ตอบแบบสอบถาม		423	102	82	38	95

ที่มา: JBIC (2005)

**ตารางที่ 6.12 ผลการสำรวจความคิดเห็นของบริษัทข้ามชาติญี่ปุ่นถึงประเด็นการ
ตอบสนองของบริษัทญี่ปุ่นต่อการทำความตกลงเปิดเสรีทวิภาคี
กับประเทศจีน ไทย และเกาหลีใต้**

(ร้อยละของบริษัทที่ตอบ)

ประเด็นการตอบสนอง	FTA ญี่ปุ่น-จีน	FTA ญี่ปุ่น-ไทย	FTA ญี่ปุ่น-เกาหลีใต้
1. ขยายการส่งออกและนำเข้าจากการลดภาษีศุลกากร	72.2	80.5	72.6
2. ขยายกิจกรรมการขายในประเทศ	50.1	47.5	62.6
3. เพิ่มความแข็งแกร่งหรือขยายการผลิตและการวิจัยและพัฒนา	47.0	11.4	13.4
4. ขยายการลงทุนและลงทุนใหม่เนื่องจากการลดข้อจำกัดทุน ต่างชาติ	41.7	23.7	20.1
5. กระตุ้นการแลกเปลี่ยนเคลื่อนย้ายทุน	26.5	13.1	12.8
6. เคลื่อนย้ายบุคคลคล่องตัวขึ้นจากการลดข้อจำกัดด้านวิชาและ ใบอนุญาตทำงาน	21.3	15.7	13.4
7. เพิ่มการใช้บริการโลจิสติก	18.6	15.3	15.6
8. เพิ่มการมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ	2.6	2.1	3.9

ที่มา: JBIC (2005)

ตารางที่ 6.13 การสำรวจความคิดเห็นของบริษัทญี่ปุ่นในประเทศไทยถึงผลกระทบต่อเป็น
รูปธรรมจากความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นในรายสาขา

(หน่วย: จำนวนบริษัทที่ตอบ, ตัวเลขในวงเล็บคือสัดส่วน (%))

	อาหาร	สิ่งทอ	เคมี	เหล็ก/ อลูมิเนียม	เครื่อง จักร	ไฟฟ้า/ อิเล็กทรอนิกส์	ยาน ยนต์	อื่นๆ	รวม
การส่งออกไปญี่ปุ่น ขยายตัว	5 (38.5)	4 (50)	0 (0)	1 (4.2)	2 (9.5)	5 (17.9)	6 (15.4)	0 (0)	23 (13.9)
การแข่งขันกับสินค้านำเข้า จากญี่ปุ่นรุนแรงขึ้น	2 (15.4)	0 (0)	1 (8.3)	3 (12.5)	1 (4.8)	1 (3.6)	3 (7.7)	5 (23.8)	16 (9.6)
ต้นทุนของชิ้นส่วนและ วัตถุดิบนำเข้าจากญี่ปุ่นลด ต่ำลง	5 (38.5)	1 (12.5)	10 (83.3)	15 (62.5)	11 (52.4)	15 (53.6)	19 (48.7)	13 (61.9)	89 (53.6)
การนำเข้าสินค้าสำเร็จรูป จากญี่ปุ่นทำให้มีสินค้าครบ ขึ้น	0 (0)	1 (12.5)	1 (8.3)	0 (0)	1 (4.8)	3 (10.7)	5 (12.8)	2 (9.5)	13 (7.8)
การขยายการลงทุนสู่ ประเทศไทย	0 (0)	1 (12.5)	0 (0)	3 (12.5)	5 (23.8)	4 (14.3)	3 (7.7)	1 (4.8)	17 (10.2)
การปรับโครงสร้างธุรกิจ ระหว่างไทยและญี่ปุ่น	0 (0)	1 (12.5)	0 (0)	2 (8.3)	1 (4.8)	0 (0)	3 (7.7)	0 (0)	7 (4.2)
อื่นๆ	1 (7.7)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0.6)
รวม	13	8	12	24	21	28	39	21	166

ที่มา: หอการค้าญี่ปุ่น (2548)

หมายเหตุ : แต่ละบริษัทตอบได้หลายคำตอบ

6.3.3 ผลกระทบจากความตกลงการค้าเสรีต่อการดึงดูดการลงทุนมาประเทศไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลในอดีตโดยแบบจำลองทางเศรษฐมิติในหัวข้อ 6.2 พบว่าโดยภาพรวมแล้วการเปิดเสรีสินค้าไม่มีผลต่อเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งอาจเกิดจากผลทางบวกและผลทางลบได้หักกลบลบกัน ทั้งนี้ ผลประมาณการดังกล่าวเป็นผลที่เกิดจากข้อมูลในอดีตของประเทศต่างๆ หลายประเทศในภาพรวม แต่ไม่ได้หมายความว่า การเปิดเสรีการค้าสินค้าจะไม่มีผลกระทบต่อเงินลงทุนทางตรงที่จะมายังไทย จึงต้องอาศัยการวิเคราะห์วิธีอื่นประกอบ ซึ่งจากข้อมูลการสำรวจของ JETRO และหอการค้าญี่ปุ่นในหัวข้อที่ 6.3 ทำให้ทราบใน ระดับอุตสาหกรรม ว่าจากการทำความตกลงการค้าเสรีและจากปัจจัยดึงดูดการลงทุนอื่นๆ ญี่ปุ่นสนใจลงทุนในอุตสาหกรรมใดของไทยบ้าง⁶ ตลอดจนทำให้ทราบถึงอุปสรรคและปัญหาที่บริษัทญี่ปุ่นพบในการลงทุนในประเทศไทย

การเดินทางไปสำรวจข้อมูลที่ออสเตรเลียทำให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมทั้งในระดับอุตสาหกรรมและระดับบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนที่เข้ามาใช้ไทยเป็นฐานการผลิต โดยผู้ให้สัมภาษณ์และแหล่งข้อมูลเชื่อว่า การลงทุนดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการทำความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ซึ่งทำให้อัตราภาษีนำเข้าของทั้งสองประเทศลดต่ำลง และทำให้การแข่งขันกันทำระหว่างประเทศในอุตสาหกรรมดังกล่าวเกิดได้ง่ายขึ้น ประกอบกับปัจจัยการดึงดูดการลงทุนอื่นๆ ของไทย โดยเฉพาะการที่มีคลัสเตอร์ด้านอุตสาหกรรมยานยนต์ขนาดใหญ่และเป็นฐานการส่งออกของบริษัทข้ามชาติในอุตสาหกรรมดังกล่าว ทั้งนี้ ธุรกิจออสเตรเลียที่เข้ามาลงทุนในไทย ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์เชื่อว่าการลงทุนดังกล่าวเกี่ยวข้องกับทำความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ได้แก่ ธุรกิจเสื้อผ้า เหมืองทอง รองเท้ากอล์ฟจากหนังสือพิมพ์ ประตุนหน้าต่างอลูมิเนียม เสาไฟฟ้า (transmission tower) และชิ้นส่วนยานยนต์ต่างๆ เป็นต้น

โดยบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนที่เข้ามาลงทุนทางตรงในประเทศไทยแล้ว ได้แก่⁷

- บริษัท Trimotive⁸: ซัพพลายเออร์ในตลาด OEM ของรถพ่วงหรือรถลาก (towing products) และชิ้นส่วนยานยนต์
- บริษัท ANCA⁹: ผลิตและจำหน่ายเครื่องมือที่ใช้ตัด เกียร์ เครื่องปั๊ม (punch) และส่วนประกอบเครื่องกังหัน เป็นต้น

⁶ เครื่องจักร เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เหล็กและโลหะ สิ่งทอ และยานยนต์

⁷ คณะผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์กงสุลไทยในรัฐ New South Wales เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศประจำเมือง Sydney และคุณสุณีย์ สถาพร Chief Executive Officer ของบริษัท VTBM (Victoria Thailand Business Network) และเป็นที่ปรึกษาของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยประจำนครรัฐวิกตอเรีย ออสเตรเลีย

⁸ www.trimotive.com

- บริษัท STE Specialized Transport Equipment¹⁰ : ผลิตและจำหน่ายหลังคาเหล็ก และอลูมิเนียม การออกแบบติดตั้งวงจรทางไฟฟ้า และไฮดรอลิก (hydraulic) เป็นต้น
- บริษัท Tinfish Pty Ltd.: ผลิตและจำหน่ายหลังคาเหล็ก (sheet metal product) ก่อตั้งเก็บของและคร่าวสำหรับรถขับเคลื่อน 4 ล้อ (4WD) และรถลากหรือรถพ่วง ห้อง เย็น และสายเคเบิลและอุปกรณ์เกี่ยวกับเครือข่าย (LAN)
- บริษัท ARB Corporation¹¹ : ผลิตและจำหน่ายอุปกรณ์สำหรับรถยนต์ขับเคลื่อน 4 ล้อที่ใหญ่ที่สุดในออสเตรเลีย (accessories for 4-wheel-drive (4WD))
- บริษัท PBR Automotive (Thailand) Ltd¹² : ผลิตและจำหน่ายระบบเบรกสำหรับ รถยนต์

นอกจากนี้ยังมีบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ออสเตรเลียซึ่งเริ่มให้ความสนใจทำ ธุรกิจกับประเทศไทยและอาจเป็นนักลงทุนในประเทศไทยในอนาคต โดยบริษัทเหล่านี้ได้มาเยี่ยมชมบริษัทยานยนต์ในประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนตามโครงการ Victoria Trade Mission ระหว่างวันที่ 24-28 เมษายน 2006 ได้แก่

- บริษัท Futuris Automotive Group Limited: บริษัทออกแบบ พัฒนา และผลิตชิ้นส่วน ยานยนต์ ซึ่งรวมถึงพวงมาลัย ที่นั่งในรถยนต์ พรหม หน้าต่างรถ เป็นต้น
- บริษัท Air International Thermal System: ออกแบบและผลิตระบบทำความร้อน ระบบระบายอากาศ และระบบทำความเย็น
- บริษัท Diver Consolidated Industries (DCI): ผลิตเครื่องปั๊มโลหะ (metal stamping) และเกราะกันความร้อน (heat shield)
- บริษัท Auto-Tek Pty Ltd.: ผลิตรถยนต์นั่งออกแบบเฉพาะตามความต้องการของ ลูกค้า (niche vehicle personalisation)
- บริษัท Prodrive Automotive Technology: ผลิตรถยนต์แข่ง (motor sport)
- บริษัท Ausprose: ผลิตอุปกรณ์ชิ้นส่วนยานยนต์และแม่พิมพ์

ดังนั้น เราจึงอาจสันนิษฐานในเบื้องต้นได้ว่า ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย มีผล ช่วยหนุนเสริมให้เกิดการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากประเทศที่ทำความตกลงการค้า เสรีกับไทยมาประเทศไทย

⁹ www.com.au

¹⁰ www.specializedtransportequipment.com

¹¹ www.arb.com.au

¹² www.pbr.com.au

บทที่ 7 กรณีศึกษาอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน

7.1 ความสำคัญของปัญหา

ปรากฏการณ์ที่ประเทศต่างๆ ได้เร่งทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี หรือ FTAs (Free Trade Agreements) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำ FTA ในลักษณะทวิภาคี (Bilateral FTA) ทำให้ขั้นตอนการเปิดเสรีในสินค้าหลายๆ รายการเร็วขึ้น และอุตสาหกรรมต่างๆ ต้องปรับตัวเตรียมความพร้อมต่อโอกาสจากการเปิดตลาดของประเทศอื่นๆ และการแข่งขันที่จะเพิ่มขึ้นจากการเปิดเสรี อย่างไรก็ตามการเปิดเสรีตามกรอบ FTAs ไม่เหมือนกับการเปิดเสรีโดยปกติทั่วไปเช่นที่ดำเนินการตามกรอบการเปิดเสรีแบบสมัครใจ (Unilateral Liberalization) หรือตามกรอบองค์การการค้าโลก หรือ WTO (World Trade Organization) แต่เป็นการเปิดเสรีที่เลือกเปิดกับบางประเทศและมีเงื่อนไขที่สิทธิพิเศษจากการเปิดเสรีจะให้เฉพาะกับสินค้าที่มีแหล่งกำเนิด/มีการผลิตภายในประเทศสมาชิกเท่านั้น ดังนั้น การพิจารณาผลการเปิดเสรีตาม FTA จำเป็นต้องพิจารณาเป็นรายประเทศที่ไทยไปทำข้อตกลง และพิจารณาถึงหลักเกณฑ์การพิสูจน์แหล่งกำเนิดสินค้าควบคู่กันไป

รถยนต์เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงเข้ากับอุตสาหกรรมต่างๆ เป็นห่วงโซ่การผลิต หรือ Supply Chain อย่างมาก และอุตสาหกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ เช่น อุตสาหกรรมเหล็ก อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมแปรรูปยาง ประกอบกับในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาอุตสาหกรรมรถยนต์ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้าง (Structural Change) ครั้งสำคัญและส่งผลกระทบต่อ Supply Chain อย่างมาก จากเดิมที่ประกอบรถยนต์เพื่อทดแทนการนำเข้าภายใต้มาตรการคุ้มครองที่สูง มาสู่การผลิตที่มุ่งตอบสนองทั้งตลาดภายในประเทศและส่งออกรถยนต์ที่ผลิตภายในประเทศมีการใช้ชิ้นส่วนเพิ่มขึ้นแม้จะยกเลิกการบังคับใช้ชิ้นส่วนแล้วก็ตาม ปัจจุบันประเทศไทยได้กลายมาเป็นศูนย์กลางการผลิตรถยนต์ของบริษัทข้ามชาติทั่วโลกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง

ภายใต้ทิศทางนโยบายการค้าที่ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยหันมาใช้ FTA เป็นกรอบการเปิดเสรี อุตสาหกรรมรถยนต์มีแนวโน้มที่จะเผชิญการเปิดเสรีที่เร็วกว่ากรอบภาชี้นำเข้าปกติหลายๆ ข้อตกลงที่ประเทศไทยได้ลงนามไปแล้ว หรือ กำลังจะลงนาม รถยนต์เป็นสินค้าหนึ่งที่ไทยเสนอลดภาชี้นำเข้า อย่างไรก็ตามที่ผ่านมา ยังไม่ได้มีการศึกษาผลกระทบของ FTA ต่ออุตสาหกรรมรถยนต์อย่างเป็นระบบ ดังนั้น การวิเคราะห์และประเมินผลกระทบดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคต

7.2 พัฒนาการของอุตสาหกรรมยานยนต์

7.2.1 แนวนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา

อุตสาหกรรมยานยนต์ซึ่งประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วนเป็นอุตสาหกรรมเพียงไม่กี่อุตสาหกรรมที่ภาครัฐมีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาตลอดระยะเวลา 30 ปี กรอบนโยบายของรัฐต่ออุตสาหกรรมยานยนต์ คือการให้ความคุ้มครองแก่อุตสาหกรรมรถยนต์ที่สูงผ่านการตั้งกำแพงภาษีนำเข้าที่สูง หรือในบางช่วงห้ามนำเข้า ควบคู่ไปกับการบังคับให้ผู้ประกอบรถยนต์ใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศ โดยกรอบแนวคิดดังกล่าวตั้งอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่า การให้ความคุ้มครองในระยะเวลาหนึ่งๆ เป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อช่วยให้ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมยานยนต์ โดยเฉพาะชิ้นส่วนได้เรียนรู้เทคโนโลยีและพัฒนาความสามารถในการผลิตซึ่งจำเป็นต้องใช้เวลาในการเรียน ไม่สามารถเรียนภายใต้ชั่วข้ามคืน (Dynamic Economies) เมื่อถึงระยะเวลาหนึ่ง มาตรการคุ้มครองต่างๆ ก็ไม่มีความจำเป็นแต่อย่างใด เพราะนักอุตสาหกรรมเหล่านี้พัฒนาตัวเองให้มีความเข้มแข็งและในที่สุดสามารถแข่งขันได้ในที่สุด¹ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมยานยนต์เป็นอุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น เหล็ก พลาสติก อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นรากฐานของภาคอุตสาหกรรมของประเทศ ดังนั้น การผลักดันให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วนภายในประเทศจึงมีส่วนช่วยเสริมสร้างรากฐานการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศได้

นโยบายของรัฐเริ่มตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษที่ 60 ที่มีการตั้งกำแพงภาษีนำเข้าในระดับที่สูง และเหลื่อมล้ำกันระหว่างรถยนต์สำเร็จรูป หรือ รถ CBU (Completely Built-up) ซึ่งมีภาษีนำเข้าสูงกว่ารถยนต์ที่นำมาประกอบภายในประเทศ หรือ รถ CKD (Completely Knock-down) เพื่อจูงใจให้บริษัทข้ามชาติย้ายฐานการประกอบรถยนต์มาที่ประเทศไทย และคาดว่า การประกอบภายในประเทศจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมชิ้นส่วนภายในประเทศ ในที่สุด อัตราภาษีนำเข้าของรถ CBU อยู่ที่ประมาณร้อยละ 60, 40 และ 20 สำหรับรถยนต์นั่งส่วนบุคคล รถยนต์กึ่งบรรทุก และรถบรรทุก ในขณะที่ผู้นำเข้ารถ CKD เพื่อมาประกอบภายในประเทศจะเสียภาษีนำเข้าเพียงครึ่งหนึ่งของอัตราที่เก็บจากรถ CBU

สิ่งที่เกิดขึ้น คือแม้บริษัทข้ามชาติจะทำการประกอบรถยนต์ในประเทศ แต่ใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศเพียงไม่กี่ชิ้นเท่านั้น เช่น ยางรถยนต์ แบตเตอรี่ ในขณะที่การประกอบรถยนต์ภายในประเทศยังพึ่งพาชิ้นส่วนนำเข้าเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะการผลิตชิ้นส่วนเหล่านี้ในประเทศยังยากที่จะคุ้มทุน ด้วยตลาดภายในประเทศของไทย ณ ขณะนั้นยังมีขนาดที่จำกัดและ

¹ แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมดังกล่าว ในทางเศรษฐศาสตร์เรียกว่าเป็นแนวความคิด Infant Industry ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน Corden (1997), Chapter 8 และ 9

ทำให้การผลิตไม่สามารถได้ความประหยัดต่อขนาดในการผลิต นอกจากนั้นความสามารถทางด้านเทคโนโลยีของไทย ณ ขณะนั้นยังจำกัดเพราะเรายังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาอุตสาหกรรม

จากการไม่ประสบความสำเร็จในการกระตุ้นให้ผู้ประกอบการรถยนต์หันมาใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศ ภาครัฐจึงใช้มาตรการการบังคับชิ้นส่วนในประเทศ หรือ LCR (Local Content Requirement) ซึ่งผู้ประกอบการที่ต้องการได้รับสิทธิเสียภาษีนำเข้าตามอัตรา CKD ต้องใช้ชิ้นส่วนในประเทศได้ตามจำนวนที่ภาครัฐกำหนด ในปี 2514 นโยบาย LCR เริ่มจากการกำหนดให้รถยนต์นั่ง รถตู้ และรถปิกอัพ ที่ผลิตในประเทศต้องมีการใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศในสัดส่วนร้อยละ 25 ของมูลค่ารถ

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของนโยบาย LCR ภาครัฐได้เพิ่มความเข้มข้นการให้ความคุ้มครองแก่อุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วน โดยเริ่มจากการปรับเพิ่มภาษีนำเข้าแก่ทั้งรถ CBU และ CKD อีกร้อยละ 20 ในปี 2518 และในช่วงปี 2518 ถึง 2533 ภาครัฐได้มีการห้ามนำเข้ารถยนต์นั่ง CBU และเพิ่มภาษีนำเข้าอุปกรณ์ CKD เป็นร้อยละ 80 และมีการเพิ่มภาษีในรถแวนและรถปิกอัพเป็น ร้อยละ 80 ในรถ CBU และร้อยละ 60 ในรถ CKD นอกจากนั้นยังมีการห้ามไม่ให้มีการตั้งโรงงานประกอบรถเพิ่ม และจำกัดรุ่นของรถยนต์นั่งส่วนบุคคลให้เหลือเพียง 42 รุ่น รุ่นละ 2 โมเดลเท่านั้น

ในปี 2524 ภาครัฐได้เปลี่ยนระบบการบังคับใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศ จากที่กำหนดเป็นสัดส่วนต่อมูลค่ารถยนต์ที่ประกอบ (Value-based System) มาเป็นระบบคะแนน (Point-based System) ภายใต้ระบบคะแนน กระทรวงอุตสาหกรรมร่วมกับผู้ประกอบการและผู้ผลิตชิ้นส่วนภายในประเทศกำหนดคะแนนให้แก่แต่ละชิ้นส่วนซึ่งแตกต่างกันไป บริษัทประกอบรถยนต์จะต้องใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศให้ได้เต็มรวมเท่ากับที่กำหนด เช่นในปี 2528 ผู้ประกอบการรถยนต์ต้องใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศให้ได้เต็มรวม 45 คะแนน หากผู้ประกอบการใช้ตัวถังรถยนต์ที่ผลิตในประเทศจะได้ 23 คะแนน ดังนั้น ผู้ผลิตต้องหาชิ้นส่วนอื่นๆ มาเพิ่มอีกให้ได้เต็มรวม 22 คะแนน เป็นต้น คะแนนที่กำหนดให้แก่แต่ละชิ้นส่วนไม่สะท้อนถึงสัดส่วนของต้นทุนของชิ้นส่วนนั้นต่อต้นทุนรวมของการประกอบรถยนต์ แต่การกำหนดคะแนนจะให้ความสำคัญกับความสามารถในการผลิตเป็นสำคัญ ดังนั้น 45 คะแนนไม่ได้หมายถึงร้อยละ 45 ของต้นทุนเสมอไป ที่สำคัญที่สุดการที่ผู้ประกอบการเข้าไปมีส่วนร่วมกำหนดคะแนนในแต่ละชิ้นส่วนทำให้คะแนนที่กำหนดในแต่ละชิ้นส่วนเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ มิได้เป็นคะแนนที่ทำให้ผู้ประกอบการไม่คุ้มที่จะทำการผลิต หรือฝืนกับความสามารถในการผลิตชิ้นส่วนภายในประเทศมากจนเกินไป ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนในเรื่องดังกล่าว จะเห็นได้จากคะแนนที่

ให้กับชิ้นส่วนที่ไม่ค่อยนิยมนำเข้าจากต่างประเทศ (Semi-non-traded Parts)² เช่น ตัวถัง รถยนต์ ยางรถยนต์ แบตเตอรี่ ระบบท่อไอเสีย ระบบกันสะเทือน หม้อน้ำ ฯลฯ ค่อนข้างสูง ซึ่ง ชิ้นส่วนเหล่านี้ไม่ว่าจะมี LCR หรือไม่ก็ตาม ผู้ประกอบรถยนต์มักจะหาซื้อภายในประเทศอยู่ แล้ว

ภาครัฐได้ใช้โอกาสในช่วงปี 2529-39 เริ่มทยอยเปิดเสรีอุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วน ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัวสูง (สูงที่สุดในโลก) และความต้องการรถยนต์ ขยายตัวอย่างรวดเร็วจนทำให้กำลังการผลิตในประเทศไม่เพียงพอที่จะสนองความต้องการ การเริ่มทยอยเปิดเสรีดังกล่าวเป็นการดำเนินการอย่างประจวบเหมาะเพราะใกล้เคียงกับเวลาที่ บรรษัทข้ามชาติ โดยเฉพาะจากประเทศญี่ปุ่นที่กำลังหาฐานการผลิตใหม่ และเป็นช่วงที่ประเทศ อื่นๆ ในภูมิภาคอาเซียนยังไม่ปรับนโยบายการให้ความคุ้มครองในอุตสาหกรรมรถยนต์ หรือ กล่าวได้ว่าประเทศไทยได้ประโยชน์จากการปรับตัวเร็วกว่าประเทศอื่นๆ (First Move Advantage) การเปิดเสรีเริ่มจากยกเลิกการจำกัดรุ่นของรถที่ผลิตและการจำกัดการนำเข้า รถยนต์โดยสารส่วนบุคคลโดยเปลี่ยนมาใช้มาตรการทางภาษีนำเข้าทดแทนในปี 2533 และ 2 ปีต่อมา ได้ปรับลดภาษีการนำเข้าของ CBU ลงเหลือร้อยละ 68.5 จากร้อยละ 300 ก่อนปี 2534 และลดภาษีการนำเข้าของ CKD kits เหลือร้อยละ 42 จากร้อยละ 112 ก่อนปี 2534

นอกจากนั้นภาครัฐได้รักษาพันธะผูกพันในการยกเลิกการบังคับใช้ชิ้นส่วนในประเทศ จากการที่ไทยเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกหรือ WTO ในปี 1998 ไทยได้ยอมรับที่จะ ยกเลิกนโยบายบังคับใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศในเดือนมกราคม 2000 โดยมีการเพิ่มภาษี เล็กน้อยใน CKD แทน เพื่อบรรเทาผลกระทบจากการยกเลิกข้อบังคับการใช้ชิ้นส่วน ภาครัฐ ได้ปรับเพิ่มปัจจุบันอัตราภาษีนำเข้าเป็นร้อยละ 33 และ 80 สำหรับรถยนต์ CKD และ CBU ตามลำดับ ปัจจุบันอัตราภาษีนำเข้าสำหรับ CKD ไปปรับลดลงเหลือร้อยละ 30 (ตารางที่ 7.1) ในขณะที่อัตราภาษีนำเข้าชิ้นส่วนส่วนใหญ่ภายหลังการปรับภาษีนำเข้าเมื่อ กุมภาพันธ์ 2549 อยู่ที่ร้อยละ 10 มีเพียงบางรายการเท่านั้นที่ยังมีอัตราภาษีสูงถึงประมาณร้อยละ 20-30 ดังนั้น ทำให้อัตราภาษีนำเข้าไม่ถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ประมาณร้อยละ 11.9 (ตารางที่ 7.2)

เมื่อพิจารณากรอบนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ในภาพกว้าง ทุกๆ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ดำเนินนโยบายไปในทิศทางเดียวกัน คือการให้ความ คุ้มครองแก่อุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วนภายในประเทศ แต่ในรายละเอียดนโยบายการค้า ต่ออุตสาหกรรมยานยนต์ของไทยมีลักษณะเปิดเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคนี้ ดังจะ

² สาเหตุที่ผู้ประกอบรถยนต์มักซื้อชิ้นส่วนเหล่านี้ในประเทศเพราะค่าขนส่งระหว่างประเทศค่อนข้างสูงมากเมื่อเทียบกับมูลค่า ชิ้นส่วน หรือที่เรียกกันว่าเป็นประเภท Bulky Parts หรือ ในกรณีตัวถัง ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของรถยนต์นั้น ผู้ประกอบรถยนต์มักจะดำเนินการเองในบริษัท (In-house Production) มากกว่าให้บริษัทอื่นๆ รับผิดชอบ (Kohpaiboon, 2005)

เห็นได้จากการที่ประเทศไทยไม่เคยมีนโยบายการพัฒนารถยนต์แห่งชาติ เช่นในกรณีของ มาเลเซีย และไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการพัฒนาชิ้นส่วนใดชิ้นส่วนหนึ่งเป็นพิเศษ เหมือนใน อินโดนีเซีย หรือฟิลิปปินส์³ นอกจากนี้ประเทศไทยยังเป็นประเทศแรกในภูมิภาค ASEAN ที่ เริ่มปรับลดระดับความคุ้มครองที่ให้กับอุตสาหกรรมรถยนต์ตั้งแต่ช่วงราว พ.ศ. 2533 ในขณะที่ ประเทศอื่นๆในอาเซียนยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายใดๆ

อย่างไรก็ตามอัตราภาษีนำเข้าในอุตสาหกรรมยานยนต์ของไทยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน (ตารางที่ 7.1 และ 7.2) ในกรณีรถยนต์สำเร็จรูป อัตราภาษี นำเข้าของไทยเท่ากับร้อยละ 40 สำหรับรถบรรทุก และร้อยละ 80 สำหรับรถยนต์นั่ง อัตรา ภาษีนำเข้าดังกล่าวใกล้เคียงกับมาเลเซียซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 50 สำหรับทั้งรถยนต์ทั้ง 2 ประเภท⁴ แต่สูงกว่าฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย สำหรับชิ้นส่วน ภาษีนำเข้าของไทยสูงกว่าทั้งฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซียซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 5.6 และ 7.8 ตามลำดับ แต่ต่ำกว่ามาเลเซียเล็กน้อย

7.2.2 พัฒนาการของอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา

อุตสาหกรรมรถยนต์เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริษัทข้ามชาติ หรือ MNEs (Multinational Enterprises) ที่มีเครือข่ายการผลิตทั่วโลก ในอดีตบริษัทเหล่านี้จัดตั้งในลักษณะ บริษัทร่วมทุน (Joint Venture) ระหว่าง MNEs ซึ่งเป็นเจ้าของเทคโนโลยีการผลิต กับกลุ่มทุน ภายในประเทศที่มีความคุ้นเคยกับตลาดภายในประเทศและกระบวนการกำหนดนโยบายของ ภาครัฐอย่างดี อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นราวกลางปี 2540 เป็นต้นมา MNEs ได้เพิ่มบทบาทความสำคัญในบริษัท และเข้าดำเนินการบริหารจัดการในบริษัทเต็มที่ ในปี 2549 มีผู้ประกอบการรถยนต์ทั้งสิ้น 12 ราย และมีกำลังการผลิต 1.5 ล้านคัน (ตารางที่ 7.3)

กำลังการผลิตของอุตสาหกรรมรถยนต์ไทยส่วนใหญ่เป็นการผลิตรถยนต์เชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะรถกระบะขนาด 1 ตัน ในปี 2549 ร้อยละ 57 ของกำลังการผลิตรวมเป็นการผลิตรถ กระบะดีเซลขนาด 1 ตัน รองลงมา ได้แก่ รถยนต์นั่ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 31 ของกำลังการผลิต รวม ส่วนที่เหลือเป็นกำลังการผลิตรถยนต์เชิงพาณิชย์อื่นๆ (ตารางที่ 7.4) Toyota เป็นผู้

³ กรณียกเว้นในเรื่องดังกล่าว คือ การบังคับให้รถกระบะดีเซลขนาด 1 ตันที่ประกอบในประเทศต้องใช้เครื่องยนต์ดีเซลที่ผลิตใน ประเทศ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเชื่อว่าการบังคับใช้เครื่องยนต์ดีเซลในรถกระบะดีเซลขนาด 1 ตันไม่น่าจะเป็นเงื่อนไขที่เพียงพอ (Sufficient Condition) ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาและการส่งออก ขนาดของตลาดภายในประเทศน่าจะเป็นทั้งเงื่อนไขที่จำเป็น และเพียงพอ (Necessary and Sufficient Conditions) ที่จะทำให้ MNEs เหล่านี้ผลิตรถบรรทุกเพื่อส่งออก นอกจากนี้ แนวนโยบายการบังคับใช้เครื่องยนต์ดีเซลไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เคยเกิดขึ้นราวพ.ศ. 2521 แต่ไม่ประสบความสำเร็จอย่างใด เพราะ ตลาดภายในประเทศ ณ ขณะนั้นยังจำกัด และทำให้การผลิตไม่ได้รับระดับการประหยัดจากขนาด (Economies of Scale) สำหรับ ผู้สนใจสามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Doner (1991)

⁴ นอกจากอัตราภาษีนำเข้าแล้ว มาเลเซียยังมีการบังคับใช้มาตรการที่มีใช้ภายใต้กรอบนโยบาย Approved Permits เพื่อกีดกันการ นำเข้ารถยนต์จากต่างประเทศ

ประกอบรถยนต์ที่มีกำลังการผลิตมากที่สุดในส่วนรถกระบะและรถยนต์นั่ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.5 และ 22.3 ตามลำดับ ในส่วนของรถกระบะขนาด 1 ตัน Isuzu มีกำลังการผลิตเป็นอันดับสอง โดยคิดเป็นร้อยละ 20 ของกำลังการผลิตรวม ในส่วนของรถยนต์นั่งส่วนบุคคล Honda เป็นอันดับสองรองจาก Toyota ซึ่งมีกำลังการผลิตคิดเป็นร้อยละ 24.3 ของกำลังการผลิตรถยนต์นั่งส่วนบุคคลรวม ส่วนในกลุ่มของรถยนต์เพื่อการพาณิชย์ ซึ่งไม่รวมรถกระบะ 1 ตัน Mitsubishi มีกำลังการผลิตสูงสุด (ร้อยละ 43) ตามมาด้วย Toyota (ร้อยละ 27) และ Hino (ร้อยละ 15.5)

อุตสาหกรรมรถยนต์มีการปรับโครงสร้างการผลิตจากการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าไปสู่การผลิตเพื่อการส่งออก แม้การประกอบรถยนต์ในประเทศไทยเริ่มตั้งแต่ 2503 แต่การผลิตในช่วง 25 ปีแรก (พ.ศ. 2503-28) เป็นการผลิตเพื่อตอบสนองตลาดภายในประเทศ และรับผลประโยชน์จากความคุ้มครองที่สูงจากมาตรการภาษีนำเข้าที่สูงและการห้ามนำเข้ารถยนต์ อย่างไรก็ตามผลประโยชน์จากความคุ้มครองที่สูงต้องถูกแบ่งปันให้แก่ผู้ผลิตชิ้นส่วนเนื่องจากมาตรการบังคับใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศ

ประเทศไทยเริ่มส่งออกรถยนต์ครั้งแรกในช่วงปี 2530-37 โดยบริษัท MMC สิทธิผลซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนของ Mitsubishi การส่งออกในช่วงนั้นเป็นการส่งออกรถยนต์นั่งไปยังแคนาดาที่มีลักษณะ one-off event การส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากราว 3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2530 เป็น 80 และ 53 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2531 และ 2532 ตามลำดับ และลดลงเหลือน้อยกว่า 20 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หลังปี 2537 การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อส่งออกของอุตสาหกรรมรถยนต์เกิดขึ้นอย่างจริงจังภายหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจอันเป็นผลเนื่องจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ ปริมาณการส่งออกรถยนต์เพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา สัดส่วนการส่งออกต่อปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3 ในปี 2539 เป็นมากกว่าร้อยละ 40 ในปี 2548 (ภาพที่ 7.1)

7.2.3 พัฒนาการของอุตสาหกรรมชิ้นส่วนในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา

พัฒนาการของอุตสาหกรรมชิ้นส่วนของไทยมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับมาตรการคุ้มครองอุตสาหกรรมที่ภาครัฐกำหนด โดยปกติการตั้งโรงงานประกอบรถยนต์มักจะมีกลุ่มผู้ผลิตชิ้นส่วนบางรายการที่จะตั้งโรงงานใกล้กับโรงงานประกอบรถยนต์ เพื่อสนองความต้องการของโรงงานประกอบรถยนต์ ซึ่งชิ้นส่วนเหล่านี้เป็นชิ้นส่วนที่ค้าขนส่งระหว่างประเทศสูงเมื่อเทียบกับมูลค่าชิ้นส่วน ดังนั้น จึงมักจะไม่นิยมค้าขายระหว่างประเทศ และเป็นชิ้นส่วนที่มีตลาดทดแทน (Replacement Market) รองรับ ตัวอย่างของชิ้นส่วนเหล่านี้ ได้แก่ ยางรถยนต์ แบตเตอรี่ นอกจากนี้ชิ้นส่วนบางรายการที่เกี่ยวข้องกับรูปลักษณะของรถยนต์ เช่น ตัวถัง ฝา

กระโปรงรถ โรงงานประกอบมักจะดำเนินการเอง ส่วนชิ้นส่วนอื่นๆ โรงงานประกอบจะเลือกระหว่างการใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตในประเทศหรือจะนำเข้าจากต่างประเทศ การตัดสินใจดังกล่าวขึ้นอยู่กับ ต้นทุนการผลิตและคุณภาพของชิ้นส่วนที่ผลิตในประเทศเทียบกับชิ้นส่วนที่นำเข้า

ในกรณีของประเทศไทย พัฒนาการในช่วงแรกราวปี 2503 ก็เป็นไปในลักษณะดังกล่าว เมื่อ MNEs ในอุตสาหกรรมรถยนต์ตัดสินใจตั้งโรงงานในประเทศ MNEs ในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนจำนวนหนึ่งก็จะตามเข้ามาลงทุนด้วย ชิ้นส่วนเหล่านั้นได้แก่ ยางรถยนต์ แบตเตอรี่ ปะเก็น ดับบลิวพีน ซึ่งล้วนเป็นชิ้นส่วนที่สนองความต้องการของทั้งโรงงานประกอบและตลาดทดแทน ชิ้นส่วนอื่นๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ณ ขณะนั้นความต้องการรถยนต์ภายในประเทศ (ขนาดตลาด) ยังจำกัด และเป็นช่วงต้นๆ ของการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ ขีดความสามารถทางด้านเทคโนโลยีการผลิตยังจำกัด ดังนั้น ความคาดหวังที่ว่า การส่งเสริมและการให้ควมคุ้มครองแก่อุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ให้เกิดในประเทศจะทำให้เกิดความต้องการต่อเนื่องไปยังภาคการผลิตอื่นๆ (Backward Linkage) ที่เป็นรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมไม่เป็นไปตามที่ตั้งใจ

เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงไปยังภาคการผลิตอื่นๆ ภาครัฐได้กำหนดมาตรการบังคับใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศตั้งแต่ปี 2517 นโยบายการบังคับใช้ชิ้นส่วน คือ ไม่ว่าชิ้นส่วนในประเทศจะมีมูลค่าสูงหรือต่ำ หากผู้ประกอบการรถยนต์ต้องการที่จะได้สิทธิพิเศษทางภาษีตามการนำเข้ารถ CKD ผู้ประกอบการรถยนต์ต้องใช้ชิ้นส่วนตามที่ภาครัฐกำหนด ด้วยแรงผลักดันดังกล่าว จึงทำให้ Supply Chain ภายในประเทศเกิดขึ้น Supply Chain ในช่วงต้นๆ ของการพัฒนาเกิดจากการที่ผู้ประกอบการรถยนต์ได้ชักจูงให้ผู้ผลิตชิ้นส่วนภายในประเทศรายใหญ่ซึ่งในขณะนั้นผลิตเพื่อเป็นอะไหล่ทดแทนและจำหน่ายโดยตรงกับผู้ใช้อัตโนมัติ (มิใช่ขายให้แก่ศูนย์บริการ) หรือเรียกสั้นๆ ว่า ตลาด REM (Replacement Equipment Manufacture) ให้หันมาผลิตเพื่อจำหน่ายแก่โรงงานประกอบ หรือจำหน่ายในตลาด OEM (Original Equipment Manufacture) ดังนั้น ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนเพิ่มขึ้นจากประมาณ 20 รายในช่วงก่อนปี 2513 เป็น 180 รายในช่วงปี 2523 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการคนไทย มีเพียงประมาณ 20-30 รายเท่านั้นเป็นผู้ประกอบการจากต่างประเทศ หรือ บริษัทสาขาของ MNEs (Doner, 1991; Higashi, 1995; Buranathanung, 1995; Kohpaiboon, 2005) ชิ้นส่วนที่มีการผลิตในประเทศในช่วงเวลาดังกล่าว คือ ชิ้นส่วนยาง หม้อน้ำ ตัวถังด้านใน (Inner Panel) เบรค ระบบช่วงล่าง อุปกรณ์ไฟฟ้าบางรายการ

7.3 การปรับโครงสร้างของอุตสาหกรรมรถยนต์ และผลต่อ Supply Chain ใน อุตสาหกรรมชิ้นส่วน

ในช่วงปลายทศวรรษ 1980 อุตสาหกรรมรถยนต์ในโลกได้เกิดการปรับโครงสร้าง (Structural Change) ซึ่งเป็นผลมาจากการแข่งขันในอุตสาหกรรมรถยนต์ของโลกทวีความรุนแรงมากขึ้น ความต้องการรถยนต์ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วซึ่งเป็นตลาดหลักที่เริ่มอิ่มตัว (Saturated)⁵ ทำให้ MNEs ในอุตสาหกรรมรถยนต์ต้องพยายามหาตลาดใหม่ๆ ทดแทน ในขณะเดียวกันประเทศ Emerging Market ต่างๆ ได้เริ่มทยอยปรับลดระดับความคุ้มครองที่ให้กับ อุตสาหกรรมรถยนต์ลงจากที่เคยเป็นการห้ามการนำเข้า รวมทั้งการเปิดเสรีตามกรอบความร่วมมือในระดับภูมิภาค (Humphrey and Oeter, 2000; Humphrey and Memedovic, 2003; Takayasu and Mori, 2004) ทำให้ MNEs เหล่านี้พยายามเพิ่มส่วนแบ่งตลาดในประเทศ Emerging Market การแข่งขันที่เพิ่มขึ้นทำให้ MNEs ปรับยุทธศาสตร์การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและเน้นหาประโยชน์จากความคุ้มครองที่สูง มาสู่การผลิตเพื่อส่งออก

การปรับโครงสร้างการผลิตที่ให้ความสำคัญกับการผลิตเพื่อการส่งออกมากขึ้นทำให้ Supply Chainเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจำแนกออกเป็นประเด็นใหญ่อย่างน้อย 2 ประการดังนี้

ประการแรก ผู้ประกอบรถยนต์จะทำการผลิตรถยนต์ที่มีลักษณะเป็น Original Model กล่าวคือ เป็นรถยนต์ที่ไม่เคยมีการผลิตที่ใดมาก่อน ซึ่งแตกต่างจากเดิมที่ผลิต Repeated Model ซึ่งเป็นการที่ผู้ประกอบรถยนต์นำ Model รถยนต์ที่เคยผลิตอื่นมาแล้ว (เช่น ประเทศพัฒนาแล้ว) มาผลิตซ้ำอีกทีหนึ่งในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งขณะนั้นมีการคุ้มครองในระดับที่สูง ความแตกต่างระหว่างการผลิต Repeated Model และ Original Model อยู่ที่ การผลิต Repeated Model นั้นผู้ประกอบรถยนต์มีข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตรถยนต์และชิ้นส่วนอย่างละเอียดจากที่อื่นๆ การนำมาผลิตอีกครั้งจึงเพียงนำเอาชิ้นส่วนต้นแบบและว่าจ้างผู้ผลิตชิ้นส่วนภายในประเทศให้เลียนแบบเท่านั้น ซึ่งการลอกเลียนแบบดังกล่าวไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ในเรื่องของการอ่านแบบ (จาก 2 มิติ หรือ 3 มิติ มาเป็นขั้นตอนการปฏิบัติ) และ/หรือความสามารถในเรื่องของการออกแบบ ในขณะที่การผลิต Original Model ผู้ประกอบรถยนต์ไม่เคยผลิตรถดังกล่าวที่ใด ในชิ้นส่วนบางรายการผู้ประกอบรถยนต์มีเพียงแค่ลักษณะและคุณสมบัติกว้างๆ เช่น กำหนดพื้นที่สำหรับใส่หม้อน้ำ และลักษณะระบายความร้อนของหม้อน้ำ ดังนั้น ผู้ประกอบรถยนต์จะต้องการให้ผู้ผลิตชิ้นส่วนนำเอาความชำนาญในการผลิตในชิ้นส่วนนั้นเข้ามามีช่วยกันพัฒนาเพื่อให้รายละเอียดการผลิตรถยนต์ทั้งคัน การเข้ามาช่วยกันพัฒนาเริ่มตั้งแต่การแปลงลักษณะและคุณสมบัติกว้างๆ มาสู่แผนเชิงปฏิบัติ ดังนั้น ผู้ผลิตชิ้นส่วนจะเข้า

⁵ ตลาดของประเทศพัฒนาแล้วคิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 90 ของยอดจำหน่ายรถยนต์ทั่วโลก ณ ช่วงเวลาดังกล่าว (Abrenica, 1998)

มามีส่วนร่วมตั้งแต่การออกแบบ การเตรียมแบบ การผลิตแม่แบบ (Prototype) การเตรียมแบบ 2 และ 3 มิติ ไปถึงขั้นตอนการผลิตเชิงอุตสาหกรรม หรือ Mass Production การเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะดังกล่าวต้องใช้ทั้งเงินทุน (เริ่มทำงานร่วมกันก่อนที่รถยนต์จะออกจำหน่าย 2-3 ปีเป็นอย่างน้อย) และความสามารถทางด้านเทคโนโลยีขั้นสูง ทั้งในเรื่องของการออกแบบ และความรู้เฉพาะทางที่มาจากการทำวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) อย่างต่อเนื่อง

ประการที่สอง การหันมาผลิตรถประเภท Original Model ผู้ประกอบรถยนต์มีแนวโน้มจะเพิ่มการใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตภายในประเทศมากขึ้น ขณะเดียวกันก็เรียกร้องให้ผู้ผลิตชิ้นส่วนต้องสามารถออกแบบชิ้นส่วนได้ และเพิ่มความเข้มงวดกับคุณภาพของชิ้นส่วนภายในประเทศและประสิทธิภาพในการผลิตและจัดส่งของผู้ผลิตชิ้นส่วนภายในประเทศจากเดิมที่ต้องการเพียงให้ผู้ผลิตชิ้นส่วนทำตามคำสั่งซื้อที่ละเอียดและไม่ได้เรียกร้องให้ผู้ผลิตชิ้นส่วนต้องทำการทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์มากมาย

ผลการปรับ Global Strategy ของ MNEs รถยนต์เหล่านี้ทำให้เกิดการย้ายฐานการผลิตไปยัง Emerging Market ต่างๆ MNEs ในอุตสาหกรรมรถยนต์ได้ปรับแผนการผลิตโดยกระจายการผลิตรถยนต์แต่ละรุ่นไปยังแต่ละประเทศตามต้นทุนการผลิตและส่งออกไปยังประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค เช่น ฮอนด้าใช้อินโดนีเซียเป็นฐานการผลิตฮอนด้า Stream แต่ใช้ไทยเป็นฐานการผลิตฮอนด้า Accord และ City ดังนั้น ไทยจะนำเข้าฮอนด้า Stream จากอินโดนีเซีย และส่งออกฮอนด้า Accord และ City ไปขายที่อินโดนีเซีย ในกรณีของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทยถูกเลือกให้กลายเป็นฐานการผลิตที่รถยนต์เพื่อจำหน่ายไปยังภูมิภาค (Kohpaiboon, 2005) ดังจะเห็นได้ข้อเท็จจริงหลายๆ ประการ

ข้อเท็จจริงประการแรก คือเงินลงทุนโดยตรงในอุตสาหกรรมยานยนต์ได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก (ดังภาพที่ 7.2) เม็ดเงินลงทุนในอุตสาหกรรมยานยนต์ได้ปรับเพิ่มขึ้น 2 รอบ รอบแรกเกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2528-34 และช่วงที่ 2 ที่เริ่มตั้งแต่ปี 2537 และเร่งตัวขึ้นอย่างมากภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ในช่วงระหว่างปี 2540-48 เม็ดเงินลงทุนโดยตรงต่อปีโดยเฉลี่ยเท่ากับ 600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เทียบกับ 5 และ 67 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ต่อปี ในช่วงปี 2513-27 และ 2528-39 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ บทบาทของอุตสาหกรรมยานยนต์ทวีความสำคัญมากขึ้น ในการดึงเม็ดเงินลงทุนโดยตรงที่เชื่อว่าเป็นแหล่งที่มาของเทคโนโลยีการผลิต สัดส่วนการลงทุนโดยตรงในอุตสาหกรรมยานยนต์ต่ออุตสาหกรรมรวมเพิ่มขึ้นจากรดับต่ำกว่าร้อยละ 10 ในช่วงก่อนปี 2528 เพิ่มเป็นราวร้อยละ 25 ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

จำนวนผู้ประกอบการรถยนต์และผู้ผลิตชิ้นส่วนปรับเพิ่มมากขึ้น ในกรณีของผู้ประกอบการรถยนต์ MNEs จากสหรัฐฯ (Ford, GM และ Daimler Chrysler) ได้เข้ามาขยายกำลังการผลิตในประเทศไทยทั้งที่ผ่านการควบรวมกิจการ ดังในกรณี Ford-Mazda และ กรณี Chrysler-Mitsubishi และการเข้ามาตั้งฐานการผลิตใหม่ เช่น กรณีของ GM เช่นกัน ในกรณีของผู้ผลิตชิ้นส่วน จำนวน MNEs ในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนต่างๆ ได้เข้ามาเพิ่มการลงทุนในประเทศไทย จาก 30 รายในช่วงก่อนปี 2528 เพิ่มเป็นกว่า 300 รายในปัจจุบัน และกลุ่มชิ้นส่วนที่ MNEs เข้ามาเกี่ยวข้องมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้นกลุ่มนักลงทุนที่ส่วนใหญ่มาจากกลุ่มผู้ผลิตชิ้นส่วนจากญี่ปุ่น ปัจจุบันเริ่มมีความหลากหลายมากขึ้น นักลงทุนจากทวีปยุโรปและสหรัฐฯ ได้เข้ามาจับตลาดเพิ่มมากขึ้น เช่น RW Steering & suspension, Visteon Thailand, Johnson Controls, Delphi Automotive Systems และ Tenneco Automotive ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนชั้นนำของโลก

ข้อเท็จจริงประการที่สอง คือการประกอบรถยนต์ภายในประเทศหันมาใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงทิศทางดังกล่าว เราได้นำมูลค่าการนำเข้าชิ้นส่วนรถยนต์ต่างๆ ระหว่างปี 2533-2548 มาเทียบกับจำนวนรถยนต์ที่ผลิตในแต่ละปี หากการผลิตรถยนต์มีแนวโน้มการพึ่งพาชิ้นส่วนนำเข้ามากขึ้น (น้อยลง) สัดส่วนดังกล่าวจะปรับเพิ่มขึ้น (ลดลง) สัดส่วนดังกล่าวอาจจะมีอคติเนื่องจากการสะท้อนระดับการใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศบ้าง เพราะการนำเข้าชิ้นส่วนดังกล่าวรวมได้รวมชิ้นส่วนที่ใช้สำหรับอะไหล่ทดแทนในตลาด REM ด้วย อย่างไรก็ตาม สัดส่วนดังกล่าวน่าจะพิจารณาว่าเป็น Upper bound และสามารถสำหรับสะท้อนแนวโน้มการพึ่งพาชิ้นส่วนนำเข้าของอุตสาหกรรมรถยนต์ของไทยได้ ในทางทฤษฎี การปรับลดลงอาจจะสะท้อนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตจากรถยนต์ที่พึ่งพาชิ้นส่วนนำเข้ามากกว่าไปสู่รถยนต์ที่พึ่งพาชิ้นส่วนนำเข้าน้อยกว่า ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว เราจำเป็นต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตจากรถยนต์รวมทุกประเภทเพื่อให้การตีความสัดส่วนดังกล่าวมีความหมายมากขึ้นภายใต้สมมติฐานที่ว่ารถกระบะพึ่งพาชิ้นส่วนนำเข้าน้อยกว่าเมื่อเทียบกับรถยนต์นั่ง

จากภาพที่ 7.3 แนวโน้มสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าที่แท้จริง⁶ ชิ้นส่วนต่อจำนวนรถยนต์ที่ผลิตในช่วงปี 2533-48 ปรับลดลงโดยตลอด มิใช่การปรับลดเฉพาะในช่วงการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเท่านั้น สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าชิ้นส่วนต่อจำนวนรถยนต์ที่ผลิตลดลงจากประมาณ 8.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อ 1,000 คัน ในปี 2533 ลดลงโดยตลอดเหลือประมาณ 1.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อ 1,000 คันในปี 2548⁷ การปรับลดลงไม่ได้เป็นผลมาจากการเปลี่ยนโครงสร้างการผลิต โดย

⁶ การศึกษาที่ใช้ Import price deflator เป็นตัวปรับให้เป็นมูลค่าแท้จริง

⁷ การประเมินเป็นเหรียญสหรัฐฯ เพื่อลดความบิดเบือนอันเนื่องจากการปรับลดค่าเงินบาทอย่างมากระหว่างก่อน และหลังปี 2540

ในช่วงก่อนปี 2540 เป็นต้นมา สัดส่วนการผลิตรถกระบะไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก (ประมาณร้อยละ 67) แต่แนวโน้มของมูลค่าการนำเข้าชิ้นส่วนปรับลดลงโดยตลอด

อย่างไรก็ตามแม้การปรับกลยุทธ์ดังกล่าวจะทำให้ผู้ประกอบการรถยนต์หันมาใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นก็ตาม แต่ผู้ผลิตชิ้นส่วนที่เป็นคนไทยส่วนใหญ่ยังมีความสามารถในการออกแบบไม่เพียงพอ และยังไม่สามารถปฏิบัติตามคำเรียกร้องของผู้ประกอบการรถยนต์ได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น จึงมีผู้ผลิตชิ้นส่วนเพียงไม่กี่รายเท่านั้นที่สามารถผลิตเพื่อส่งไปยังผู้ประกอบการรถยนต์ได้โดยตรง (First Tiered Suppliers) เช่น ในกรณีชิ้นส่วนช่วงล่าง หม้อน้ำ ส่วนที่เหลือนี่ซึ่งเป็นสัดส่วนมากจะกลายมาเป็นผู้ผลิตลำดับรองลงมา (Second and Third Tiered Suppliers) ที่ทำการผลิตส่วนประกอบย่อยเพื่อให้กับ First Tier Suppliers ทั้งไทย และต่างประเทศ

ประการที่สาม คือการส่งออกของอุตสาหกรรมยานยนต์มี Structure Change อย่างชัดเจน จากเดิมที่เป็นการส่งออกชิ้นส่วนรถยนต์มาสู่การส่งออกรถยนต์สำเร็จรูป โดยเฉพาะการส่งออกรถกระบะดีเซลขนาด 1 ตัน ตารางที่ 7.5 นำเสนอโครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของอุตสาหกรรมยานยนต์ โดยในครั้งแรกเป็นการนำเสนอทางด้านการส่งออกในขณะที่การนำเข้านำเสนอในส่วนของตารางนี้ ทางด้านการส่งออก มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ไม่มีปีใดที่มีอัตราการขยายตัวเป็นลบแม้แต่ปีเดียว มูลค่าการส่งออกในช่วงปี 2533-2536 ประมาณ 600 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี และเพิ่มขึ้นเกือบ 3 เท่าตัวเป็น 1,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี ในอีก 3 ปีต่อมา อย่างไรก็ตาม ณ ขณะนั้นมูลค่าการส่งออกยังอยู่ในระดับที่ต่ำ อัตราการขยายตัวสูงจึงไม่ใช่เรื่องแปลกนัก

แต่การที่แนวโน้มการส่งออกยังขยายตัวต่อเนื่องติดต่อกันเกือบทศวรรษนับจากวิกฤตเศรษฐกิจชี้ให้เห็นว่าการผลิตเพื่อการส่งออกเป็น Structural Change ไม่ใช่มาตรการบรรเทาปัญหาส่วนเกินกำลังการผลิตระยะสั้นเท่านั้น (Temporary Remedies) มูลค่าการส่งออกในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ (ปี 2540-42) ขยายตัวต่อเนื่องทวีคูณเป็น 3,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี แม้ความต้องการรถยนต์ในประเทศเริ่มปรับตัวดีขึ้นภายหลังปี 2543 เป็นต้นมา แต่มูลค่าการส่งออกยังเพิ่มขึ้น ในปี 2548 มูลค่าการส่งออกสูงกว่า 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือ คิดเป็นร้อยละ 11 ของมูลค่าการส่งออกรวมของประเทศ⁶

ในช่วงก่อนปี 2539 การส่งออกส่วนใหญ่เป็นการส่งออกชิ้นส่วน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 90 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา การส่งออกรถยนต์

⁶ มูลค่าการส่งออกรวมในปี 2548 เท่ากับ 94,941.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (จากตาราง 46.1 ของฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ธนาคารแห่งประเทศไทย)

สำเร็จรูปทวีความสำคัญขึ้นเรื่อยๆ จากร้อยละ 12.5 ในปี 2539 เป็นร้อยละ 49.7 ในปี 2548 มากกว่าครึ่งหนึ่งของการส่งออกรถยนต์สำเร็จรูปเป็นการส่งออกรถกระบะ

ทางด้านการนำเข้า โครงสร้างการนำเข้าไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก การนำเข้าส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าชิ้นส่วน ซึ่งเป็นเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 70 ของการนำเข้ารวม ในส่วนของการนำเข้ารถยนต์สำเร็จรูปนั้น รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเป็นรายการนำเข้าที่สำคัญที่สุด

ตารางที่ 7.6 นำเสนอโครงสร้างตลาดส่งออกของรถยนต์สำเร็จรูปของไทยในช่วงปี 2542-2548 โดยแบ่งย่อยออกเป็น 2 ช่วง คือระหว่างปี 2542-2544 และ 2545-2548 ตลาดส่งออกสำหรับรถยนต์นั่งมีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่าง 2 ช่วง กล่าวคือ ในช่วงปี 2542-2544 รถยนต์นั่งส่วนใหญ่ส่งออกไปยังนอกภูมิภาค (ประมาณกว่าร้อยละ 60) ในขณะที่กลุ่มอาเซียนมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 12 เท่านั้น ซึ่งตรงข้ามกับช่วงปี 2545-48 ที่ความสำคัญของตลาดอาเซียนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50 ในขณะที่ตลาดนอกภูมิภาคลดลงเหลือเพียง 26.3 ส่วนตลาดออสเตรเลียและญี่ปุ่น สัดส่วนต่อการส่งออกรวมไม่มีการเปลี่ยนแปลงมาก อยู่ที่ประมาณร้อยละ 15 และ 8 ในช่วงปี 2542-48 ตามลำดับ เมื่อพิจารณารถกระบะส่งออก โครงสร้างตลาดไม่มีความแตกต่างมากนัก ระหว่าง 2 ช่วงเวลา โดยรถกระบะส่วนใหญ่เพื่อสนองทั้งตลาดนอกภูมิภาค ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า โดยธรรมชาติรถยนต์นั่งเป็นรถยนต์ที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในภูมิภาค ไม่เหมือนกับรถกระบะ การส่งออกรถยนต์นั่งในช่วงปี 2542-2544 น่าจะเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการช่วยเหลือจาก MNEs ที่ช่วยบริษัทรถยนต์สาขาในประเทศไทย เพื่อลดผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจและกำลังการผลิตส่วนเกิน (Excess Capacity) ในขณะที่ยังคงการส่งออกในปัจจุบันน่าจะเป็นไปตามการปรับกลยุทธ์ภายใต้การแข่งขันของอุตสาหกรรมรถยนต์ที่ทวีความรุนแรงขึ้น

7.4 ข้อตกลง FTAs ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมยานยนต์ และผลกระทบ

ปัจจุบันมี 4 FTA ที่ประเทศไทยได้ทำความตกลงและมีผลบังคับใช้ไปแล้ว ได้แก่ ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement: TAFTA) ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN China Free Trade Agreement: ACFTA) และข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย (Thailand-India Free Trade Agreement: TIFTA)⁹

⁹ แม้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand-New Zealand Free Trade Agreement: TNZFTA) จะมีผลบังคับใช้เช่นกัน แต่เนื่องจาก TNZFTA นำเอาระบบ Paperless มาใช้ทำให้การวิเคราะห์ไม่สามารถทำได้ จึงไม่ได้รวมเข้ามาในการวิเคราะห์ครั้งนี้

7.4.1 การเปิดเสรีตามข้อตกลง FTAs ในอุตสาหกรรมรถยนต์

จาก 4 FTA ข้างต้นมีเพียง AFTA และ TAFTA เท่านั้นที่มีการลดภาษีนำเข้าอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ภายใต้กรอบ ACFTA และ TIFTA รถยนต์สำเร็จรูปยังไม่ได้รวมเข้ามาในการพิจารณาปรับลดภาษีแต่อย่างใดในขณะที่ชิ้นส่วนมีการลดอัตราภาษีนำเข้าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น (ตารางที่ 7.7) ในกรณีของ AFTA ประเทศผู้ผลิตรถยนต์หลักในกลุ่ม AFTA ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ มีการปรับลดภาษีนำเข้าสำหรับรถยนต์สำเร็จรูปเข้าสู่เป้าหมายร้อยละ 0-5 ในขณะที่มาเลเซียแม้จะมีการปรับลดภาษีนำเข้าจนถึงระดับที่ร้อยละ 20 ซึ่งเป็นระดับพอที่จะขอใช้สิทธิต่างตอบแทน (Reciprocal) แต่ประเทศไทยก็ยังปฏิเสธที่จะให้เพราะเนื่องจากมาเลเซียยังมีการใช้กฎระเบียบภายในเพื่อกีดกันรถยนต์นำเข้าจากต่างประเทศต่อเนื่อง (ตารางที่ 7.1) ด้วยอัตราภาษีนำเข้าปกติที่ยังอยู่ในระดับที่สูง สิทธิพิเศษ (สิทธิการเสียภาษีนำเข้าตามอัตรา AFTA) จึงอยู่ในระดับที่สูงอยู่ในช่วงร้อยละ 20 ถึง 80 และน่าจะจูงใจให้ผู้ผลิตให้เกิดการค้ารถยนต์ระหว่างประเทศทั้ง 3 ในอาเซียนเพิ่มมากขึ้น

ในกรณีของชิ้นส่วน สิทธิประโยชน์ทางภาษีนำเข้าภายใต้ AFTA ไม่มากนักเพราะอัตราภาษีนำเข้าชิ้นส่วนปกติของประเทศอาเซียนปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำอยู่แล้ว อยู่ในช่วงร้อยละ 5.6-16.5 ดังนั้น อัตราภาษีตามกรอบ AFTA เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 3-4 ดังนั้น สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่จะได้รับไม่เกินร้อยละ 7-8 (ตารางที่ 7.2) นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังสามารถที่จะขอใช้สิทธิโครงการ AICO (ASEAN Industrial Cooperation Scheme) ซึ่งอัตราภาษีนำเข้าภายใต้โครงการฯ เท่ากับศูนย์ได้

ภายใต้ TAFTA รถยนต์เป็นสินค้ารายการหนึ่งที่ทั้งไทยและออสเตรเลียลดภาษีให้กันและกันทันที โดยออสเตรเลียมีการปรับลดภาษีสำหรับรถยนต์สำเร็จรูปให้กับไทยในทุกรายการเป็นศูนย์ในปี 2548 อย่างไรก็ตามอัตราภาษีปกติของออสเตรเลียในรายการดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำอยู่แล้ว อัตราภาษีนำเข้าส่วนใหญ่เท่ากับร้อยละ 5 ยกเว้นรถยนต์นั่ง ที่ยังอยู่ที่ร้อยละ 10 ดังนั้น สิทธิพิเศษทางภาษีนำเข้าจากการขอใช้สิทธิตามกรอบ TAFTA ประมาณร้อยละ 5-10 ในขณะที่ประเทศไทยได้ปรับลดภาษีนำเข้าในแต่ละรายการแตกต่างกันออกไป โดยเฉลี่ยอัตราภาษีนำเข้ารถยนต์สำเร็จรูปที่ไทยให้แก่ออสเตรเลียอยู่ที่ร้อยละ 10.2 เมื่อเทียบกับอัตราภาษีนำเข้าที่ใช้จริง (Applied Rate) ที่อยู่ที่ร้อยละ 45.8 โดยประเทศไทยได้ลดภาษีนำเข้ารถยนต์นั่งที่มีขนาดเครื่องยนต์มากกว่า 3000 cc และรถบรรทุก เหลือร้อยละ 0 ในปี 2548 ในขณะที่รถยนต์ประเภทอื่นๆ โดยเฉพาะรถยนต์นั่งบุคคลลดภาษีนำเข้าเหลือร้อยละ 30

ในกรณีของชิ้นส่วนทั้งไทยและออสเตรเลียมีการปรับลดภาษีชิ้นส่วนนำเข้าบ้าง แต่เนื่องจากอัตราภาษีปกติอยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก ดังนั้น สิทธิพิเศษทางภาษีนำเข้าจาก TAFTA

ในกรณีชิ้นส่วนจึงมีไม่มากนัก โดยออสเตรเลียลดภาษีนำเข้าชิ้นส่วนให้ไทย จากร้อยละ 7.7 เหลือร้อยละ 2.4 ในขณะที่ไทยลดภาษีนำเข้าชิ้นส่วนให้ออสเตรเลียจากร้อยละ 11.9 เหลือร้อยละ 7.5

7.4.2 ผลของการเปิดเสรีตาม FTA

ดังจะเห็นได้จากหัวข้อ 7.1 มีเพียง AFTA และ TAFTA เท่านั้นที่มีการลดภาษีนำเข้าอย่างเป็นทางการ ดังนั้น การวิเคราะห์ในส่วนนี้ จะให้ความสำคัญกับการเปิดเสรีในรถยนต์ ภายใต้กรอบ AFTA และ TAFTA

(1) ผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด (Rule of Origin)

ผลกระทบของ ROO ต่ออุตสาหกรรมจะเป็นอย่างไรจะขึ้นอยู่กับลักษณะของ ROO ที่บังคับใช้และลักษณะของสินค้านั้นๆ ว่ามีการพึ่งพาชิ้นส่วนภายในประเทศ (เทียบกับชิ้นส่วนนำเข้า) หรือมีการแปรรูปในประเทศนั้นอย่างมีนัยสำคัญมากน้อยเพียงใด สินค้าที่มีการแปรรูปจากวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลางไปสู่สินค้าสำเร็จรูปมากๆ หรือสินค้าที่พึ่งพาชิ้นส่วนภายในประเทศมาก การมี ROO ไม่น่าจะส่งผลกระทบต่อการค้าการผลิตแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้าม หากสินค้าที่ต้องพึ่งพาชิ้นส่วนนำเข้าในสัดส่วนที่สูง การมี ROO จะก่อให้เกิดการบิดเบือนการเลือกใช้ประเภท และ/หรือแหล่งวัตถุดิบ (ระหว่างวัตถุดิบนำเข้า กับที่ผลิตภายในประเทศ หรือระหว่างประเทศสมาชิกกับประเทศนอกสมาชิก) ซึ่งจะส่งผลในการเพิ่มต้นทุนการผลิต (Implicit Input Tariff) หลักเกณฑ์ง่ายๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความยาก-ง่ายของการปฏิบัติตาม ROO คือ ระดับการใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศ สินค้าที่มีการใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศมากจะมีโอกาสผ่าน ROO ได้ง่ายกว่าเมื่อเทียบกับสินค้าที่มีการใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศน้อยกว่า (ดูรายละเอียดทั้งเหตุผลทางทฤษฎี เครื่องมือวัด และข้อมูลเชิงประจักษ์ในอาชนัน, 2549)

ในกรณีอุตสาหกรรมรถยนต์ ROO ที่บังคับใช้ในปัจจุบันเป็นไปใน 2 ลักษณะ คือการกำหนดเป็นสัดส่วนขั้นต่ำการใช้ชิ้นส่วนจากประเทศสมาชิก รถยนต์จะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีนำเข้าตาม FTA ก็ต่อเมื่อรถยนต์นั้นต้องใช้ชิ้นส่วนวัตถุดิบ หรือมีการใช้บริการในประเทศสมาชิกไม่น้อยกว่าระดับที่กำหนด ซึ่งโดยทั่วไปกำหนดเป็นร้อยละของมูลค่าผลผลิต ประเมิน ณ ราคา F.O.B. สัดส่วนดังกล่าวภายใต้ทั้งกรอบ AFTA และ TAFTA เท่ากับร้อยละ 40¹⁰

¹⁰ อย่างไรก็ตามแม้ทั้ง AFTA และ TAFTA จะมีสัดส่วนร้อยละ 40 เท่ากัน แต่มิได้หมายความว่าส่งผลกระทบต่อภัยคุกคามที่เท่ากัน ผลการกีดกันดังกล่าวขึ้นอยู่กับปริมาณการใช้ชิ้นส่วนจากประเทศสมาชิก เพราะหากสัดส่วนการใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศไม่ถึงร้อยละ 40 และจำเป็นต้องนับรวมมูลค่าการใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศสมาชิก ผลความบิดเบือนของ ROO จะขึ้นอยู่กับโอกาสการใช้ชิ้นส่วนจากประเทศสมาชิกมีมากน้อยเพียงใด แม้จะไม่มีหลักเกณฑ์ที่ตายตัว แต่ประเมินโอกาสการใช้ชิ้นส่วนจากจำนวนสมาชิก AFTA น่าจะมีผลบิดเบือนน้อยกว่า TAFTA

ROO ในลักษณะที่สอง คือการกำหนดให้สินค้าต้องมีการเปลี่ยนพิกัดภาษี และพิกัดของชิ้นส่วน ที่นำมาประกอบเป็นรถยนต์ต้องอยู่คนละพิกัดกับพิกัดของรถยนต์ ดังนั้น เมื่อประกอบเสร็จ วัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูปควรอยู่คนละพิกัด ซึ่งมีการบังคับใช้ใน TAFTA นอกเหนือจาก ข้อกำหนดเรื่องสัดส่วนการใช้ชิ้นส่วนจากประเทศสมาชิก

อย่างไรก็ตาม ROO ทั้ง 2 ลักษณะไม่น่าจะสร้างผลการกีดกันต่อการค้าขายรถยนต์ ระหว่างประเทศสมาชิก เพราะดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ปัจจุบันโรงงานประกอบรถยนต์ต่างๆ ได้หันมาใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นดังที่ได้แสดงในภาพที่ 7.3 ดังนั้น มูลค่าชิ้นส่วน ภายในประเทศ (ยังไม่รวมชิ้นส่วนจากประเทศสมาชิก) น่าจะผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 40 ของมูลค่าผลผลิตได้ไม่ยาก ส่วนข้อกำหนดเพิ่มเติมตาม TAFTA ก็ไม่น่าจะส่งผลกระทบ เพราะ ชิ้นส่วนกระจายอยู่หลายๆ หมวด เช่น หมวดฮาร์โมนิกส์พิกัด 4009-4011 สำหรับชิ้นส่วนยาง ต่างๆ หมวดฮาร์โมนิกส์พิกัด 7007-7009 สำหรับกระจก หมวดฮาร์โมนิกส์พิกัด 7320 สำหรับ ระบบกันสะเทือนต่างๆ หลากๆ รายการในหมวดฮาร์โมนิกส์พิกัด 84 และ 85 สำหรับอุปกรณ์ การบังคับเลี้ยว และอุปกรณ์ไฟฟ้า หมวดฮาร์โมนิกส์พิกัด 8706 เป็นต้นไปสำหรับตัวถังและ โครงรถ ดังนั้น แม้จะมีบางชิ้นส่วนที่นำเข้าจากที่อื่นๆ ที่มีโชออสเตรียก็ตาม แต่เมื่อนำไปใช้ ในรถยนต์ชิ้นส่วนนั้นก็มีการย้ายพิกัดในหมวดรถยนต์

(2) อัตราการใช้สิทธิตามกรอบ FTA (FTA Utilization Rate)

แนวโน้มมูลค่าคำขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าเพื่อได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีนำเข้า ตาม กรอบ AFTA และ TAFTA ชี้ให้เห็นว่าอุตสาหกรรมรถยนต์เป็นอุตสาหกรรมที่ผู้ส่งออก ของไทยส่วนใหญ่ขอใช้สิทธิพิเศษ ในกรณีของ AFTA มูลค่าคำขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (ฟอร์ม D) ของอุตสาหกรรมรถยนต์เพิ่มขึ้นโดยตลอดในช่วงปี 2544-2548 จาก 27 ล้านเหรียญ สหรัฐฯ เป็น 357, 711 และ 875 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2546-2548 ตามลำดับ มูลค่าฟอร์ม D เหล่านี้คิดเป็นสัดส่วนเกือบร้อยละ 20 ของมูลค่ารวมทั้งหมด เมื่อพิจารณาในรายประเทศ อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์เป็นตลาดที่สำคัญที่สุด 2 ประเทศที่ผู้ประกอบการรถยนต์ของไทยส่งไป จำหน่ายผ่าน FTA คิดเป็นเกือบร้อยละ 90 ของคำขอรวม เช่น คำขอรวมสำหรับอุตสาหกรรม รถยนต์เท่ากับ 875 ล้านเหรียญสหรัฐฯ คำขอเพื่อส่งออกไปยังอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ เท่ากับ 516 และ 281 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในกรณีของ FTA ไทย-ออสเตรเลีย คำขอใบรับรอง แหล่งกำเนิดในอุตสาหกรรมรถยนต์มีมูลค่ากว่า 1,320 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 44 ของมูลค่าคำขอรวมทุกสินค้า (ตารางที่ 7.8)

จากข้อเท็จจริงที่ว่า การเปิดเสรีตาม FTAs ไม่ได้หมายความว่า ผู้ส่งออกทุกคนที่จะส่งไปประเทศคู่ค้า FTAs ต้องใช้สิทธิพิเศษทางภาษีนำเข้าตาม FTAs เสมอไป ผู้ส่งออกอาจจะเลือกใช้ หรือไม่ใช้ก็ได้ ขึ้นอยู่กับผลการบิดเบือนจาก ROO มีมากน้อยเพียงใด ดังนั้น การพิจารณาเพียงมูลค่าคำขอใช้สิทธิพิเศษเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะสะท้อนถึงผลกระทบของ FTA ดังนั้น เราจึงคำนวณอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ซึ่งเป็นสัดส่วนของมูลค่าคำขอใช้สิทธิต่อมูลค่าการส่งออก ผลการคำนวณ FTA Utilization Rate ระหว่างปี 2544-2548 ในกรณีของอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ และ กรณีออสเตรเลียในปี 2548 แสดงอยู่ในตารางที่ 7.9 ซึ่งคณะผู้วิจัยมีข้อสังเกตอย่างน้อย 3 ประการ

ประการแรก คือในหลายกรณี มูลค่าคำขอใช้สิทธิจะสูงกว่ามูลค่าการส่งออกจริง จากการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ สำนักส่งเสริมและพัฒนาสิทธิประโยชน์ทางการค้า กระทรวงพาณิชย์ พบว่าตัวเลขมูลค่าคำขอใช้สิทธิเป็นตัวเลขที่สะท้อนถึงแนวโน้ม ไม่ใช่ตัวเลขที่มีการส่งออกจริง ดังนั้น มีโอกาสที่ผู้ส่งออกขอใช้สิทธิและได้ไปรับรองไปแล้ว แต่ไม่ไปรับรองดังกล่าวไปใช้ในอนาคต โดยปกติไปรับรองจะมีอายุจนถึง 6 เดือน ดังนั้น จึงมีโอกาสเกิดความเหลื่อมล้ำได้บ้าง

ประการที่สอง ข้อมูลอัตราการใช้ FTA ในอุตสาหกรรมรถยนต์ของทั้งสามประเทศชี้ให้เห็นว่า การส่งออกรถยนต์สำเร็จรูปของไทยขอรับสิทธิพิเศษทางภาษีนำเข้าตาม FTA มาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้างต้นที่ว่า ROO ไม่น่าจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการรถยนต์ต้องมีการปรับเปลี่ยนการใช้วัตถุดิบมากนัก ในขณะที่การมี FTA ช่วยให้ผู้ส่งออกสามารถได้รับสิทธิประโยชน์จากภาษีนำเข้าซึ่งสูงถึงร้อยละ 36.7 และ 22 ตามลำดับ¹¹

ประการที่สาม อัตราการใช้ FTA ในอุตสาหกรรมรถยนต์สูงกว่าค่าเฉลี่ยอย่างมากในทุกกรณีเป็นลักษณะเฉพาะสำหรับอุตสาหกรรมรถยนต์ที่ไม่สามารถนำไปอ้างอิงเพื่อสนับสนุนการเร่งทำ FTA ได้ เพราะไม่ใช่ทุกอุตสาหกรรมที่ผู้ส่งออกอยากจะขอใช้สิทธิพิเศษทางภาษีตาม FTA ความต้องการที่จะขอใช้สิทธิ FTA หรือไม่ ขึ้นอยู่กับอัตราภาษีนำเข้าของตลาดนั้น และความยากลำบากในการปฏิบัติตาม ROO จากการศึกษาของอาชนัน (2549) พบว่าความสัมพันธ์เชิงผกผันระหว่างสินค้าที่มีการส่งออกมาก (สะท้อนจากสัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตรวม) กับการใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศ ดังนั้น ในภาพรวมจึงมีโอกาสที่ ROO จะก่อให้เกิดผลการบิดเบือนทางการค้าได้ และทำให้สินค้าส่งออกส่วนใหญ่ไม่ใช้สิทธิ FTA

ทางด้านกรณีนำเข้า ในส่วนของกรณีการนำเข้ารถยนต์จากออสเตรเลีย มีเพียงรายการรถยนต์นั่งส่วนบุคคลขนาด 3000 cc ขึ้นไปที่มีการใช้สิทธิผ่าน TAFTA โดยมีมูลค่าเท่ากับ 34

¹¹ ในกรณีของอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ อัตราภาษีนำเข้าเป็นอัตราที่คำนวณจากค่าเฉลี่ยไม่ถ่วงน้ำหนักของอัตรา MFN

ล้านบาท ซึ่งมีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ FTA เท่ากับร้อยละ 69.5 อย่างไรก็ตามมูลค่าการนำเข้าดังกล่าวอยู่ในระดับที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับการนำเข้ารถยนต์ประเภทดังกล่าวโดยรวม (ประมาณ 7 พันล้านบาท ในปี 2548)

ในกรณี AFTA แม้ข้อมูลการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ประกอบรถยนต์ในประเทศอาเซียนอื่นๆ มาถึงไทยปัจจุบันยังไม่สามารถทำการประมวลได้ แต่จากการพิจารณาโครงสร้างตลาดนำเข้ารถยนต์ของไทย (ตารางที่ 7.10) และการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโดยคณะผู้วิจัยชี้ว่า AFTA มีผลบวกต่อการค้าระหว่างประเทศอาเซียน 3 ประเทศ (ไทย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์) และ MNEs ได้ผนวกปัจจัยการเปิดเสรีตามกรอบ AFTA เข้ามาในขบวนการตัดสินใจเพื่อกระจายการผลิตรถยนต์ตามความชำนาญไปยังประเทศต่างๆ ในภูมิภาค (National Specialization) MNEs แต่ละรายมีแผนการใช้ประโยชน์ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับเครือข่ายการผลิตเดิมและต้นทุนการผลิตที่ทำได้ในแต่ละประเทศ เช่น Ford-Mazda ซึ่งใช้ฐานการผลิตรถยนต์นั่งเดิมในฟิลิปปินส์เพื่อผลิตและขายให้ประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ซึ่งรวมทั้งประเทศไทย ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนการนำเข้ารถยนต์นั่งจากฟิลิปปินส์ที่สูงถึงร้อยละ 33.4 ในปี 2545-48 ในกรณีของ Honda ซึ่งใช้ฐานการผลิตที่อินโดนีเซีย เพื่อผลิตรถ Honda Stream และส่งออกไปยังประเทศอื่นๆ รวมทั้งไทย โดยประเทศไทยนำเข้ารถยนต์นั่งจากอินโดนีเซียคิดเป็นร้อยละ 16.6 ของการนำเข้ารถยนต์นั่งรวมในปี 2545-48 ส่วนที่เหลือเป็นการนำเข้ารถยนต์เครื่องยนต์ขนาดใหญ่ (มากกว่า 2000 cc ขึ้นไป) จากประเทศพัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น

(3) ผลต่อ Supply Chain ในประเทศ

แม้ FTA จะมีผลต่อรถยนต์โดยรวมอย่างมีนัย แต่ผลต่อ Supply Chain ในประเทศไม่น่าจะมากนัก ทั้งนี้เพราะสิทธิประโยชน์ทางภาษ้นำเข้าที่จะได้รับจากการขอใช้สิทธิตามกรอบ FTA ทั้ง AFTA และ TAFTA ยังต่ำดังที่นำเสนอในส่วนของ 7.4.1 ที่อยู่ในระดับที่ต่ำ เช่น ในกรณี TAFTA มูลค่าชิ้นส่วนของไทยที่ส่งออกไปยังออสเตรเลียภายใต้กรอบ TAFTA เท่ากับ 2,800 ล้านบาท และมีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ FTA เท่ากับร้อยละ 54.6 ในปี 2549 (ตารางที่ 7.7) ในขณะที่ผู้ผลิตชิ้นส่วนของออสเตรเลียส่งมายังไทยใช้สิทธิพิเศษเพียง 16 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1 นอกจากนี้ โครงสร้างการใช้สิทธิตามกรอบ TAFTA ที่กระจุกตัวเพียงไม่กี่รายการ โดยในกรณีการส่งออกของไทยไปยังออสเตรเลียสินค้า 5 รายการแรกจากชิ้นส่วนทั้งหมดกว่า 100 รายการคิดเป็นสัดส่วนเกือบร้อยละ 60 ของมูลค่ารวมที่ขอใช้สิทธิพิเศษตาม TAFTA รายการส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ชิ้นส่วนต่างๆ และจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ใช้สิทธิพิเศษ TAFTA เป็นการผลิตเพื่อขายในตลาด REM ในกรณีการส่งออกของออสเตรเลียมายังไทย สินค้า 5 รายการแรกคิดเป็นเกือบร้อยละ 100 ของมูลค่ารวมที่ขอใช้สิทธิพิเศษตาม TAFTA ดังนั้น TAFTA ไม่น่าจะมีผลกระทบต่อ Supply Chain ในวงกว้าง

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการทั้งกรณีของไทยส่งไปยังออสเตรเลีย (ชิ้นส่วนยาง) และ ออสเตรเลียส่งมายังไทย¹² พบว่า แม้กว่าด้วยแหล่งกำเนิดจะค่อนข้างชัดเจน แต่มีความไม่ คล่องตัวในหลายๆ ประการในเรื่องเกี่ยวกับการขอใช้สิทธิประโยชน์ เช่น ในกรณีผู้ส่งออก ออสเตรเลียมายังไทย ที่จำเป็นต้องระบุปริมาณสินค้าที่ขอใช้สิทธิอย่างชัดเจน มิฉะนั้นจะถือเป็นการ แจ้งเท็จ และอาจมีความผิดทางกฎหมาย นอกจากนี้ ยังมีผู้ประกอบการจำนวนมากที่ไม่ ทราบถึงการมี TAFTA เนื่องจากประเทศไทยยังเป็นตลาดที่เล็ก ในกรณีผู้ส่งออกไทยไปยัง ออสเตรเลีย ผู้ประกอบการต้องมีขั้นตอนเอกสารที่มากและใช้เวลา ในขณะที่สิทธิพิเศษทางภาษี มีไม่มากนัก ดังนั้น จึงไม่มีความกระตือรือร้นที่จะขอใช้สิทธิโดยเฉพาะอย่างยิ่งการขอใช้สิทธิผู้ ส่งออกต้องรายงานโครงสร้างต้นทุน ซึ่งในหลายกรณี ผู้ประกอบการมีความอ่อนไหว และไม่ ต้องการใช้สิทธิพิเศษดังกล่าว

เมื่อพิจารณาโครงสร้างตลาดนำเข้าชิ้นส่วนของไทย โครงสร้างตลาดมีการเปลี่ยนแปลง น้อยมากในช่วงปี 2542-48 และชิ้นส่วนที่นำเข้าจากประเทศที่ไทยได้บรรลุข้อตกลง FTA แล้วมี น้อยกว่าร้อยละ 20 ญี่ปุ่น คือแหล่งนำเข้าชิ้นส่วนที่สำคัญที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 63.5 ในช่วงปี 2542-48 (ตารางที่ 7.11) การนำเข้าชิ้นส่วน ณ ปัจจุบันเป็นการนำเข้าชิ้นส่วนที่ สลับซับซ้อนและไม่สามารถผลิตได้ในประเทศเป็นส่วนใหญ่ เช่น เครื่องยนต์สำหรับรถยนต์นั่ง ระบบหัวฉีดน้ำมัน การขับเคลื่อน (Transmissions) ระบบเกียร์ ระบบไฟฟ้า ระบบตัวควบคุม อิเล็กทรอนิกส์ เทอร์โบวี ระบบเบรค ABS ซึ่งเป็นส่วนที่ไม่มีการผลิตภายในประเทศ และการ ตัดสินใจนำเข้า หรือใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศมักจะถูกครอบงำโดย สำนักงานใหญ่ MNEs นอกจากนั้นจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการชิ้นส่วน (ผู้ประกอบการไทย 5 รายผลิตชิ้นส่วน โลหะขึ้นรูปและ/หรือชิ้นส่วนยาง) ไม่มีผู้ประกอบการรายใดที่มีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ ลงทุนหรือได้รับผลกระทบโดยตรงจากการที่ประเทศไทยทำ FTA

7.5 สรุป

งานวิจัยส่วนนี้เพื่อประเมินผลกระทบของการมี FTAs ต่ออุตสาหกรรมยานยนต์ โดย การเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นการผสมผสานระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีภูมิกับ ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยานยนต์ ประเด็นที่พบจากการวิจัยสามารถ สรุปได้ดังนี้

ประการแรก อุตสาหกรรมรถยนต์น่าจะเป็นอุตสาหกรรมเพียงไม่กี่อุตสาหกรรมที่ได้รับ ประโยชน์ (ต่อการส่งออก) จากการมี FTAs ทั้งนี้เพราะลักษณะเฉพาะของอุตสาหกรรมที่หันมา

¹² ในกรณีสัมภาษณ์ผู้ส่งออกออสเตรเลียมายังประเทศไทย ผู้เขียนขอขอบคุณ ดร. สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ ที่ช่วยให้ข้อมูลจาก การสำรวจภาคสนามในประเทศออสเตรเลีย

ใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น และมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่นๆ จำนวนมาก ดังนั้น กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดที่มีการบังคับใช้ในปัจจุบัน ไม่ได้ส่งผลให้ผู้ประกอบการรถยนต์ต้องมีการปรับเปลี่ยนการเลือกใช้ชิ้นส่วนแต่อย่างใด ไม่ว่า ROO จะอยู่ในลักษณะการกำหนดมูลค่าวัตถุดิบขั้นต่ำ (Local Content Requirement) หรือการเปลี่ยนพิกัดเพื่อยืนยันการแปลงสภาพอย่างมีนัยสำคัญ ประกอบกับอัตราภาษีนำเข้าในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนายังอยู่ในระดับที่สูง จึงมีแรงจูงใจให้ผู้ผลิตรถยนต์ขอใช้สิทธิพิเศษตามกรอบ FTA อย่างไรก็ตามในอนาคตหากกฎเกณฑ์ทำให้สลับซับซ้อน เช่น การคำนวณจากมูลค่าเพิ่มสุทธิที่นำเอาขบวนการผลิตชิ้นส่วนเข้ามาร่วมพิจารณาด้วย หรือการบังคับใช้ชิ้นส่วนจากประเทศสมาชิกเป็นการเฉพาะ เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอภายใต้กรอบ NAFTA โอกาสการส่งออกของรถยนต์ผ่านกรอบ FTA ก็จะลดลง

ประการที่สอง แม้ที่ผ่านมารถยนต์ของไทยมีอัตราการใช้สิทธิ FTA ที่สูง แต่จากการสัมภาษณ์ยังไม่มีผู้ประกอบการรายใดที่ปรับแผนการลงทุนอันเนื่องมาจากการเร่งทำ FTA ผู้ประกอบการรถยนต์จำนวนหนึ่งไม่ปฏิเสธที่บริษัทได้ใช้ประโยชน์จาก FTA แต่ผลบวกจาก FTA ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทิศทางการค้าและการลงทุนถูกกำหนดโดย MNEs

ประการที่สาม การมี FTA ไม่น่าจะส่งกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน Supply Chain ทั้งนี้ เพราะอุตสาหกรรมรถยนต์ได้มีการปรับโครงสร้างการผลิตไปในช่วงกลางทศวรรษ 1990 และทำให้การประกอบรถยนต์มีการพึ่งพาชิ้นส่วนภายในประเทศมากขึ้น การค้าระหว่างกันแม้จะมีบ้างแต่ไม่มากนัก และส่วนใหญ่เป็นการค้าในชิ้นส่วนที่ยังไม่สามารถผลิตได้ในประเทศและเป็นการนำเข้าจากประเทศที่ไทยยังไม่ได้บรรลุข้อตกลง FTA ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาวะการแข่งขันของอุตสาหกรรมรถยนต์ทั่วโลกในปัจจุบัน การตัดสินใจย้ายฐานการผลิตชิ้นส่วนจากประเทศพัฒนาแล้วมาสู่ประเทศกำลังพัฒนา ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถในการแข่งขันโดยรวมเป็นสำคัญ

ประการสุดท้าย แนวโน้มที่ประเทศไทยมีการนำเข้ารถยนต์ โดยเฉพาะรถยนต์นั่งจากอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ที่เพิ่มมากขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการแข่งขันรถยนต์นำเข้าที่สูงขึ้น ดังนั้น ภาครัฐน่าจะให้ความสำคัญต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของรถยนต์ภายในประเทศ โดยเฉพาะการลดภาระอันเนื่องกับนโยบาย เช่น นโยบายภาษีนำเข้า เป็นต้น

ปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อ โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับมาตรการที่มีใช้ภาษี เช่น มาตรฐานสินค้า มาตรฐานความปลอดภัย มาตรฐานสิ่งแวดล้อม ไม่น่าจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมรถยนต์มากนัก เพราะอุตสาหกรรมนี้ MNEs มีบทบาทควบคุมทั้งเทคโนโลยีการ

ผลิต ขั้นตอนการผลิต และการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน ดังนั้น ปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้ไม่น่าที่จะส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญได้

ตารางที่ 7.1 อัตราภาษีนำเข้า (ร้อยละ) รถยนต์สำเร็จรูปสำหรับประเทศผู้ผลิตรถยนต์ที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2548

		รถแทรกเตอร์	รถบัส	รถยนต์นั่ง	รถบรรทุก
ไทย	อัตราปกติ	5	40	58.1	36.5
	พิธี	5	40	10-80	5-40
	อัตราตามกรอบ AFTA	3.85	5	4.85	4.9
	พิธี	0-5	5	0-5	0-5
มาเลเซีย	อัตราปกติ	7.3	16.9	34.4	24.9
	พิธี	0-30	0-30	0-50	0-50
	อัตราตามกรอบ AFTA	2.57	10	8.45	9.84
	พิธี	0-5	0-20	0-20	0-20
ฟิลิปปินส์	อัตราปกติ	3.3	15.8	27.5	20.2
	พิธี	1-5	1-20	3-30	1-30
	อัตราตามกรอบ AFTA	1.15	4.6	4.81	4.21
	พิธี	0-5	3-5	3-5	0-5
อินโดนีเซีย	อัตราปกติ	10	25.9	44.5	28.3
	พิธี	5-25	5-40	25-80	5-45
	อัตราตามกรอบ AFTA	0.83	4	5	4.53
	พิธี	0-5	0-5	5	0-5

ที่มา: กระทรวงการคลังสำหรับอัตราภาษีของไทย และ ASEAN Secretariat Website สำหรับประเทศอื่นๆ

หมายเหตุ: อัตราปกติเป็นอัตราภาษีตาม MFN ยกเว้นเพียงประเทศไทยที่ใช้อัตราจัดเก็บจริง ณ กุมภาพันธ์ 2549 ในขณะที่อัตราตามกรอบ AFTA เป็นอัตราที่ประเทศต่างๆ มีพันธะต้องดำเนินการตามภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA)

* ภาษีรถยนต์ CKD เท่ากับ ศูนย์

ตารางที่ 7.2 อัตราภาษีนำเข้า (ร้อยละ) ชิ้นส่วนรถยนต์ของไทยเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน 2548

		ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	Coefficient of Variation
ไทย	อัตราปกติ	11.9	0.0	30.0	65.2
	อัตราตามกรอบ AFTA	4.1	0.0	5	64
มาเลเซีย	อัตราปกติ	13.1	0.0	30.0	85.0
	อัตราตามกรอบ AFTA	3.4	0.0	5.0	63.4
ฟิลิปปินส์	อัตราปกติ	5.6	0.0	15.0	72.7
	อัตราตามกรอบ AFTA	2.9	0	5	72.6
อินโดนีเซีย	อัตราปกติ	7.8	0.0	20.0	67.5
	อัตราตามกรอบ AFTA	3.3	0.0	5.0	72.8

ที่มา: กระทรวงการคลังสำหรับอัตราภาษีของไทย และ ASEAN Secretariat Website สำหรับประเทศอื่นๆ
หมายเหตุ: อัตราปกติเป็นอัตราภาษีตาม MFN ยกเว้นเพียงประเทศไทยที่ใช้อัตราจัดเก็บจริง ณ กุมภาพันธ์ 2549 ในขณะที่อัตราตามกรอบ AFTA เป็นอัตราที่ประเทศต่างๆ มีพันธะต้องดำเนินการตามภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA)

ตารางที่ 7.3 กำลังการผลิต (คัน) ของอุตสาหกรรมรถยนต์ของประเทศไทย, 2532-2549

	2532	2537	2542	2545	2548	2549
Toyota	24,000	100,000	200,000	240,000	350,800	450,000
Mitsubishi	40,000	126,600	160,000	190,200	170,200	208,000
Isuzu	27,400	83,200	140,600	189,600	200,000	200,000
General Motor	n.a.	n.a.	40,000	40,000	100,000	160,000
Auto Alliance	7,200	8,400	135,000	135,000	135,000	155,000
Nissan	23,520	96,500	113,100	124,000	102,000	134,400
Honda	8,220	39,000	70,000	80,000	120,000	120,000
Hino	9,600	9,600	9,600	28,800	28,800	28,800
DaimlerChrysler	2,340	4,600	14,900	18,100	16,300	16,300
YMC Assembly	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000
Volvo	6,000	6,000	6,000	6,000	10,000	10,000
BMW.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	10,000	10,000
กำลังการผลิตรวม	160,280	485,900	901,200	1,063,700	1,255,100	1,504,500
อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี	-	24.8	13.2	5.7	5.7	19.9

ที่มา: ข้อมูลก่อนปี 2548 จาก Kohpaiboon (2005) และข้อมูลปี 2548-49 จากสมาคมอุตสาหกรรมยานยนต์ไทย

ตารางที่ 7.4 กำลังการผลิต (คัน) ของอุตสาหกรรมรถยนต์ในประเทศไทยปี 2549

	รถยนต์นั่ง	รถเชิงพาณิชย์ อื่น ๆ	รถกระบะ 1 คัน	รวม
Toyota	200,000	50,000	200,000	450,000
Mitsubishi	50,000	80,000	150,000	208,000
Isuzu	-	20,000	180,000	200,000
General Motor	40,000	-	120,000	160,000
Auto Alliance	-	5,000	150,000	155,000
Nissan	36,000	2,400	96,000	134,400
Honda	120,000	-	-	120,000
Hino	-	28,800	-	28,800
DaimlerChrysler	16,300	-	-	16,300
YMC Assembly	12,000	-	-	12,000
BMW.	10,000	-	-	10,000
Volvo	10,000	-	-	10,000
Total Capacity	494,300 (31)	186,200 (12)	896,000 (57)	1,576,500 (100)

ที่มา: สมาคมอุตสาหกรรมยานยนต์ไทย

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ สัดส่วนต่อกำลังการผลิตรวม

ตารางที่ 7.5 มูลค่าและโครงสร้างการส่งออกและนำเข้าในอุตสาหกรรมยานยนต์

การส่งออก

	ร้อยละต่อการส่งออกรวม			มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐ)
	รถยนต์สำเร็จรูป รวมทุกประเภท	เฉพาะรถกระบะ ดีเซล 1 ตัน	ชิ้นส่วน	
2533	8.7	0.0	91.3	517
2534	7.3	0.2	92.5	546
2535	4.9	1.5	93.6	708
2536	6.7	4.7	88.6	1,536
2537	5.6	4.2	90.3	1,670
2538	6.4	5.0	88.5	1,534
2539	12.5	10.8	76.7	1,648
2540	23.7	19.1	57.2	2,395
2541	26.2	19.0	54.8	2,737
2542	32.9	24.5	42.5	3,875
2543	33.7	23.9	42.4	4,832
2544	39.1	21.4	39.5	4,925
2545	35.8	21.9	42.3	5,491
2546	37.2	20.6	42.2	7,122
2547	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2548	49.7	21.8	50.3	10,506

การนำเข้า

	ร้อยละต่อการนำเข้ารวม			มูลค่าการนำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)
	รถยนต์สำเร็จรูป รวมทุกประเภท	เฉพาะรถยนต์นั่ง ส่วนบุคคล	ชิ้นส่วน	
2533	15.1	10.0	74.9	3,990
2534	20.6	13.5	66.0	3,503
2535	27.0	20.4	52.6	4,594
2536	27.0	24.2	48.8	6,200
2537	26.0	22.9	51.1	6,723
2538	26.5	22.7	50.7	6,820
2539	22.6	14.4	63.0	7,767
2540	18.4	13.2	68.5	4,099
2541	13.7	8.6	77.8	1,493
2542	19.5	15.2	65.4	2,863
2543	14.4	7.8	77.8	3,664
2544	10.8	5.4	83.8	3,529
2545	10.6	4.7	84.7	3,926
2546	11.9	7.5	80.5	5,180
2547	11.3	6.3	82.4	5,373
2548	12.4	5.1	82.5	6,616

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลการค้าระหว่างประเทศของไทยที่เผยแพร่โดยกรมศุลกากร

ตารางที่ 7.6 โครงสร้างตลาดส่งออกของรถยนต์สำเร็จรูป, 2542-2548

	อาเซียน-10	อินโดนีเซีย	ฟิลิปปินส์	ออสเตรเลีย	ญี่ปุ่น	อื่นๆ	มูลค่า (ล้าน เหรียญสหรัฐ)
2542-44							
รถยนต์นั่ง	11.9	1.5	0.1	14.8	9.7	62.3	353.1
รถบรรทุก	4.5	0.2	0.7	23.8	0.1	71.6	1,266.7
อื่นๆ	73.6	3.1	1.1	1.5	0.3	24.1	14.2
รวม	6.7	0.5	0.6	21.7	2.2	69.2	1,634.1
2545-48							
รถยนต์นั่ง	50.1	21.3	10.6	14.9	7.8	26.3	1,134.4
รถบรรทุก	6.8	2.7	0.9	23.0	0.2	70.1	2,223.2
อื่นๆ	77.4	1.0	0.4	1.4	0.5	20.4	26.0
รวม	21.8	8.9	4.1	20.1	2.7	55.0	3,383.5

ที่มา: ฐานข้อมูล World Trade Atlas Database

**ตารางที่ 7.7 อัตราภาษีนำเข้าและการค้าขึ้นส่วนรถยนต์ภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี
ต่าง ๆ ในปี 2549**

	ออสเตรเลีย	จีน	อินเดีย
ประเทศไทยส่งออกไปยังประเทศสมาชิก			
อัตราภาษีนำเข้าปกติ (ร้อยละ)	7.7	11.5	11.5
อัตราภาษีตามกรอบ FTA (ร้อยละ)	2.4	10.3	10.3
มูลค่าการค้าตามกรอบ FTA (1000 เหรียญสหรัฐ)	70,637.3	0.0	4,018.2
อัตราการใช้ประโยชน์ FTA (ร้อยละ)	54.6	0.0	2.0
มูลค่ารวมของ 5 รายการแรกต่อมูลค่าการค้ารวมภายใต้ FTA (จากทั้งหมด 102 รายการ)	56.7	0.0	100.0
ประเทศไทยนำเข้าจากประเทศสมาชิก			
อัตราภาษีนำเข้าที่จัดเก็บจริง (ร้อยละ)		11.9	
อัตราภาษีตามกรอบ FTA (ร้อยละ)	7.5	10.6	11.5
มูลค่าการค้าตามกรอบ FTA (1000 เหรียญสหรัฐ)	4,08.9	90.2	30,499.1
อัตราการใช้ประโยชน์ FTA (ร้อยละ)	1.0	0.0	68.4
มูลค่ารวมของ 5 รายการแรกต่อมูลค่าการค้ารวมภายใต้ FTA (จากทั้งหมด 102 รายการ)	97.8	100.0	100*

ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง และสำนักส่งเสริมและพัฒนาสิทธิประโยชน์ทางการค้า, กระทรวงพาณิชย์
หมายเหตุ: *กระจุกตัวอยู่ที่รายการ HS870840 เดี่ยวเกือบร้อยละ 100

ตารางที่ 7.8 การขอใช้สิทธิพิเศษของเขตการค้าเสรีอาเซียนในอุตสาหกรรมรถยนต์

	อาเซียน-10			อินโดนีเซีย		
	มูลค่าคำขอ	สัดส่วน (ร้อยละ)	ต่อมูลค่า	มูลค่าคำขอ	สัดส่วน (ร้อยละ)	ต่อ
	(ล้านเหรียญสหรัฐ)	คำขอรวมทุกสินค้า		(ล้านเหรียญสหรัฐ)	มูลค่าคำขอรวมทุกสินค้า	
2544	26.6	2.5		10.5	3.1	
2545	84.9	5.8		46.9	11.8	
2546	357	13.9		217	29.2	
2547	711	17.4		441	33.2	
2548	875	17.0		516	28.4	
	ฟิลิปปินส์			อาเซียนอื่นๆ		
	มูลค่าคำขอ	สัดส่วน (ร้อยละ)	ต่อมูลค่า	มูลค่าคำขอ	สัดส่วน (ร้อยละ)	ต่อ
	(ล้านเหรียญสหรัฐ)	คำขอรวมทุกสินค้า		(ล้านเหรียญสหรัฐ)	มูลค่าคำขอรวมทุกสินค้า	
2544	14.7	6.3		1.4	0.3	
2545	36.3	11.7		1.7	0.2	
2546	138	27.0		2	0.2	
2547	202	27.4		68	3.4	
2548	281	32.9		78	3.2	

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลทางการที่ได้รับจากสำนักส่งเสริมและพัฒนาสิทธิประโยชน์ทางการค้า, กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 7.9 อัตรา (ร้อยละ) การใช้สิทธิ FTA ของการส่งออกรถยนต์ของไทยไปยังประเทศต่างๆ 2544-2548

	อินโดนีเซีย		ฟิลิปปินส์		ออสเตรเลีย	
	รถยนต์สำเร็จรูป	ทุกๆ รายการ	รถยนต์สำเร็จรูป	ทุกๆ รายการ	รถยนต์สำเร็จรูป	ทุกๆ รายการ
2544	79.2	24.8	*	20.1	n.a.	n.a.
2545	92.9	23.7	*	24.2	n.a.	n.a.
2546	99.1	32.7	113.5	31.6	n.a.	n.a.
2547	100.2	41.3	112.3	40.1	n.a.	n.a.
2548	100.2	45.4	107.7	41.4	112.7	67.2

ที่มา: ข้อมูลมูลค่าสิทธิประโยชน์ FTA ได้รับจากสำนักส่งเสริมและพัฒนาสิทธิประโยชน์ทางการค้า, กระทรวงพาณิชย์ ข้อมูลการส่งออกจากกรมศุลกากรที่มีที่เว็บไซต์ <http://www.customs.go.th/Statistic/StatisticIndex.jsp>
หมายเหตุ: * ข้อมูลที่คำนวณมีค่าสูงมาก (ร้อยละ 170 และ 590 สำหรับปี 2544 และ 2545)

ตารางที่ 7.10 โครงสร้างแหล่งนำเข้ารถยนต์ของไทย

	รถแทรกเตอร์	รถบัส	รถยนต์นั่ง	รถบรรทุก
2542-44				
ประเทศที่ไทยทำ FTA	2.9	0.0	11.2	2.3
ออสเตรเลีย	0.2	0.0	5.5	0.2
อินเดีย	0.1	0.0	0.0	0.0
จีน	1.9	0.0	0.0	0.0
อาเซียน-10	0.7	0.0	5.7	2.1
อินโดนีเซีย	0.0	0.0	1.9	0.0
ฟิลิปปินส์	0.0	0.0	2.3	0.0
มาเลเซีย	0.2	0.0	1.4	0.0
ประเทศอื่น ๆ	97.1	100.0	88.8	97.7
ญี่ปุ่น	46.8	61.8	56.5	73.4
มูลค่าการนำเข้ารวม (พันล้านบาท)	2.74	2.59	12.20	2.04
2545-48				
ประเทศที่ไทยทำ FTA	4.1	0.1	50.4	3.6
ออสเตรเลีย	0.1	0.0	0.2	0.2
อินเดีย	0.8	0.0	0.0	0.0
จีน	2.3	0.1	0.1	1.0
อาเซียน-10	0.9	0.0	50.1	2.4
อินโดนีเซีย	0.0	0.0	16.6	0.0
ฟิลิปปินส์	0.0	0.0	33.4	0.2
มาเลเซีย	0.1	0.0	0.0	0.0
ประเทศอื่น ๆ	95.9	99.9	49.6	96.4
ญี่ปุ่น	52.6	76.5	23.0	55.9
มูลค่าการนำเข้ารวม (พันล้านบาท)	5.2	5.0	13.3	2.0

ที่มา: ฐานข้อมูล World Trade Atlas Database

ตารางที่ 7.11 โครงสร้างแหล่งนำเข้าชิ้นส่วนรถยนต์ของไทย 2542-2548

	การนำเข้า	
	2542-44	2545-48
ประเทศที่บรรลุข้อตกลง FTA	15.4	17.7
อาเซียน-10	12.8	13.5
อินโดนีเซีย	1.8	3.2
ฟิลิปปินส์	3.4	5.1
มาเลเซีย	2.1	3.0
จีน	2.2	3.2
ออสเตรเลีย	0.3	0.5
อินเดีย	0.1	0.5
ประเทศอื่น ๆ	84.6	82.3
ญี่ปุ่น	63.5	63.5
มูลค่า (พันล้านบาท)	105.7	182.8

ที่มา: ฐานข้อมูล World Trade Atlas Database

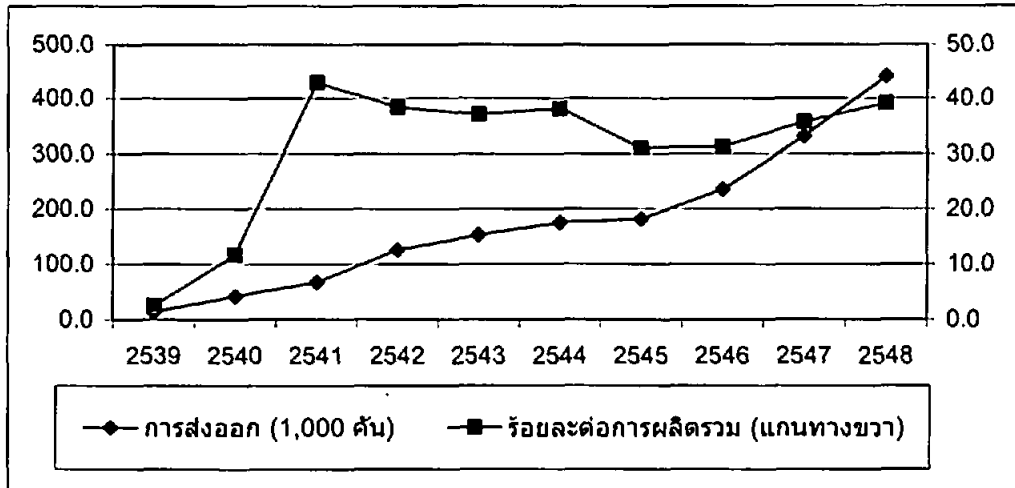
ตารางที่ 7.12 อัตราภาษีนำเข้าของชิ้นส่วนบางรายการของประเทศในภูมิภาคเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้ 2548

	ไทย	มาเลเซีย	เวียดนาม	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย
1. แชนซีส์ที่มีเครื่องยนต์ติดตั้ง สำหรับยานยนต์ (HS8706)	30	23	27	10	n.a.
2. หม้อน้ำ (HS870891)	30	20	30	10	15
3. ส่วนประกอบของคลัตช์ (HS870893)	30	20	30	10	15
4. พวงมาลัย แกนพวงมาลัย และกระจุก เกียร์พวงมาลัย (HS870894)	30	8.3	30	10	15
5. หม้อพักท่อไอเสียและท่อไอเสีย (HS870892)	30	20	30	10	15
6. อุปกรณ์รถยนต์อื่นๆ (HS870899)	30	10.6	30	6.85	15
7. อุปกรณ์ติดตั้งสำหรับตัวถังรถยนต์ (HS392630)	20	0	40	15	20

ที่มา: กระทรวงการคลังสำหรับอัตราภาษีของไทย และ ASEAN Secretariat Website สำหรับประเทศอื่นๆ

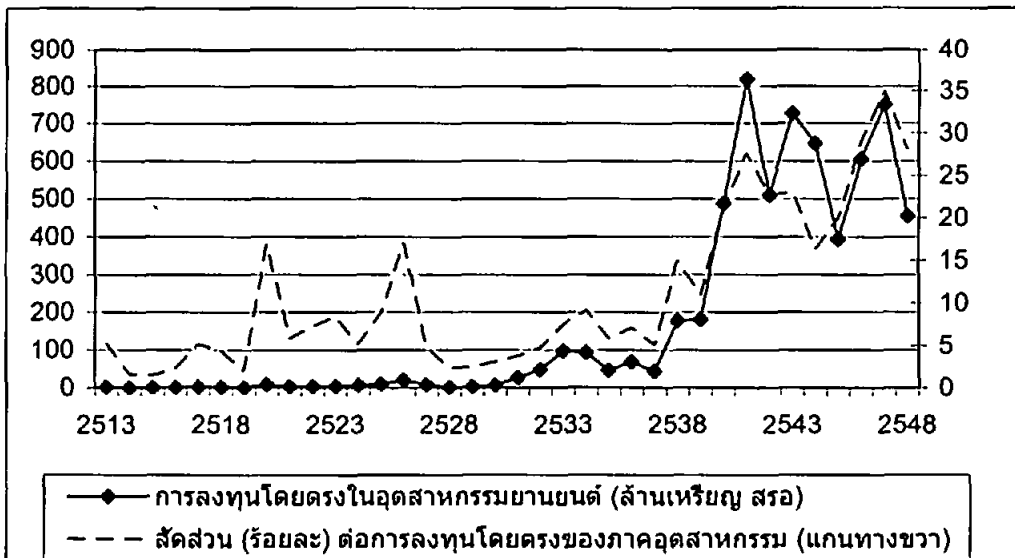
หมายเหตุ: อัตราภาษีที่ใช้เป็นอัตรา MFN ยกเว้นเพียงประเทศไทยที่ใช้อัตราจัดเก็บจริง (Applied Rate)

ภาพที่ 7.1 ปริมาณการส่งออกรถยนต์, 2539-48

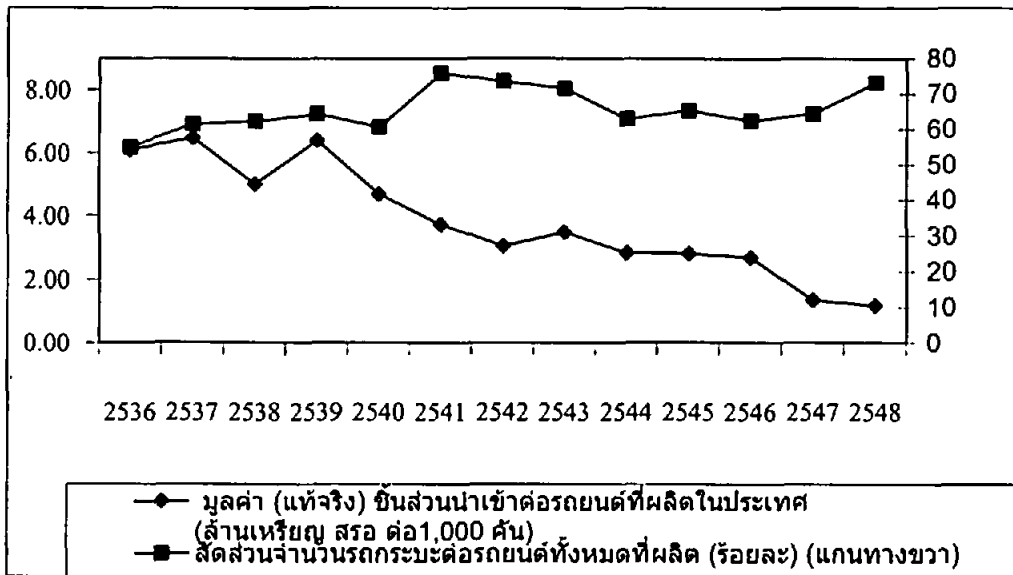
ที่มา: คำนวณจากข้อมูลที่ได้รับจากสถาบันยานยนต์

ภาพที่ 7.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมยานยนต์ ระหว่างปี 2513-2548

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 7.3 สัดส่วนมูลค่าการนำเข้า (ที่แท้จริง) ขึ้นส่วนต่อรถยนต์ที่ผลิตในประเทศ และสัดส่วนการผลิตรถกระบะต่อรถยนต์รวม, 2536-2548

ที่มา: ข้อมูลมูลค่าการนำเข้าจากกรมศุลกากร ในขณะที่จำนวนรถยนต์ที่ผลิตได้รับจากสถาบันยานยนต์

บทที่ 8 กรณีศึกษาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

8.1 อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในประเทศไทย

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของไทย เพราะเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการจ้างงานจำนวนมาก และสามารถส่งออกและนำรายได้เข้าประเทศสูงถึง 6,721 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2548 โดยแบ่งเป็นการส่งออกเครื่องนุ่งห่ม 3,163 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ 47 ของมูลค่าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม) และการส่งออกสิ่งทอ 3,558 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ 63 ของมูลค่าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม) (ตารางที่ 8.1) เมื่อพิจารณาอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในช่วงปี 2544-2548 พบว่าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.3 ต่อปี โดยเครื่องนุ่งห่มมีการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 ต่อปี ในขณะที่สิ่งทอมีการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.9 ต่อปี

ตลาดส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญของไทย คือสหรัฐอเมริกา โดยมีสัดส่วนร้อยละ 31.5 ของยอดส่งออกทั้งหมดของไทยในปี 2548 รองลงมา ได้แก่ สหภาพยุโรป อาเซียน และญี่ปุ่น (ตารางที่ 8.2) เดิมตลาดส่งออกถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือตลาดที่ผู้นำเข้าใช้มาตรการควบคุมปริมาณนำเข้าหรือที่เรียกว่า “กำหนดโควตา” ประกอบด้วย 18 ประเทศ ได้แก่ สมาชิกเดิมของสหภาพยุโรป (15 ประเทศ) สหรัฐอเมริกา แคนาดา และนอร์เวย์ และตลาดที่ผู้ส่งออกไทยสามารถส่งออกได้โดยเสรีไม่มีการจำกัดปริมาณการนำเข้า ซึ่งได้แก่ ญี่ปุ่น ฮังการี สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และซาอุดีอาระเบีย สินค้าสิ่งทอส่วนใหญ่ของไทยจะส่งออกไปยังตลาดที่มีโควตาเป็นหลัก เนื่องจากเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่และมีความแน่นอนในการสั่งซื้อจากระบบโควตา

ตารางที่ 8.1 มูลค่าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทย

รายการ	มูลค่าการส่งออก (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)					อัตราการขยายตัว ปี 44-48 (% ต่อปี)
	2544	2545	2546	2547	2548	
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	5,265	5,143	5,467	6,400	6,721	6.3
เสื้อผ้าสำเร็จรูป	2,914	2,722	2,762	3,093	3,163	2.1
สิ่งทอ	2,350	2,421	2,705	3,307	3,558	10.9
ผ้าผืนและด้าย	1,272	1,269	1,415	1,714	1,843	9.7
ผ้าผืน	833	804	875	1,035	1,084	6.8
ด้ายผ้าย	84	95	122	133	150	15.6
ด้ายเส้นใยประดิษฐ์	355	370	418	546	608	14.4
อื่นๆ	1,079	1,152	1,290	1,592	1,715	12.3

ที่มา: สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

ตารางที่ 8.2 ตลาดส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญของไทย

รายการ	มูลค่าการส่งออก (หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ)			
	2546	2546	2547	2548
สหรัฐอเมริกา	1,960	1,869	2,083	2,120
สหภาพยุโรป	918	1,017	1,195	1,213
อาเซียน	451	540	657	779
ญี่ปุ่น	309	373	430	414
จีน	119	180	266	283
อื่นๆ	1,386	1,487	1,769	1,912
โลก (รวม)	5,143	5,465	6,400	6,721

ที่มา: สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในประเทศไทยประกอบด้วยอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำที่มีลักษณะดังนี้

อุตสาหกรรมต้นน้ำ เป็นอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้ทุนและเทคโนโลยี ได้แก่

- อุตสาหกรรมผลิตเส้นใย เป็นอุตสาหกรรมขั้นต้นในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม การผลิตจะใช้วัตถุดิบ 2 ชนิด คือใยธรรมชาติ และใยสังเคราะห์ เส้นใยธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นใยฝ้าย ลินิน ขนสัตว์ ฯลฯ อุตสาหกรรมเส้นใยฝ้าย โรงงานทอฝ้ายส่วนใหญ่ใช้เครื่องทอแบบลูกกลิ้ง ส่วนฝ้ายซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น สหรัฐฯ ออสเตรเลีย และแอฟริกาตะวันตก เป็นต้น อุตสาหกรรมเส้นใยสังเคราะห์ (synthetic fiber) เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เงินลงทุนสูง บริษัทส่วนใหญ่จึงเป็นบริษัทร่วมทุนกับต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้และไต้หวัน เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เส้นใยสังเคราะห์ที่ไทยผลิตมี 4 ประเภทหลัก ได้แก่ โพลีเอสเตอร์ ไนลอน อะคริลิก และเรยอน ซึ่งโพลีเอสเตอร์เป็นวัตถุดิบหลักที่ใช้ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยมีกำลังการผลิตประมาณร้อยละ 79 ของการผลิตเส้นใยสังเคราะห์ทั้งหมด วัตถุดิบสำคัญที่ใช้ในการผลิตเส้นใยโพลีเอสเตอร์ ได้แก่ Pure Terephthalic Acid (PTA) Dimethyl Terephthalate (DMT) และ Ethylene Glycol (EG) แม้ว่าไทยจะสามารถผลิต PTA ได้เองตั้งแต่ปี 2538 แต่ปริมาณการผลิตก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ส่งผลให้ยังต้องมีการนำเข้าสารเคมีเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในปริมาณสูง

อุตสาหกรรมกลางน้ำ เป็นขั้นตอนการผลิตที่สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีระดับสูงหรืออาจเน้นการใช้แรงงาน ประกอบด้วย

- อุตสาหกรรมปั่นด้าย (spinning industries) เป็นการนำเส้นใยมาปั่นเป็นเส้นด้าย กระบวนการนี้มักจะใช้กับเส้นใยสั้น เช่น เส้นใยฝ้าย เส้นใยฝ้ายผสมเส้นใยสังเคราะห์ ต่อจากนั้นมีการตีเกลียวทำให้เกิดเส้นด้ายที่แข็งแรง หรือบางครั้งก็นำเส้นด้ายหลายเส้นมาควมกันทำให้เกิดเส้นด้ายขนาดใหญ่ขึ้น เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตประกอบด้วย เครื่องสาวใย หวีใย ริดลดขนาด โรฟวิ่ง ปั่นด้ายวงแหวน ควมเส้นด้าย เป็นต้น อุตสาหกรรมปั่นด้ายของไทยใช้วัตถุดิบที่ผลิตได้ในประเทศร้อยละ 80 ที่เหลือเป็นการนำเข้าเส้นใยคุณภาพสูงจากประเทศญี่ปุ่น ไต้หวัน และสหรัฐฯ
- อุตสาหกรรมทอผ้า (weaving industries) อุตสาหกรรมนี้จะผลิตเส้นด้ายยืน (warp yarn) และเส้นด้ายพุ่ง (weft yarn) นำมาสานกัน เส้นด้ายยืนจะต้องถูกยกขึ้นยกลงด้วยตะกอล และถูกฟันหวีกระแทกเส้นด้ายพุ่งเข้ามาทำให้เกิดผ้าขึ้น ดังนั้น จะต้องมีการลงแบ่งด้ายยืน (sizing) ก่อนการสืบด้าย (warping) หลังจากนั้นจึงนำไปขึ้นเครื่องทอผ้า ซึ่งประกอบด้วย เครื่องลงแบ่งด้ายยืน สืบด้ายยืน ทอผ้า ผ้าทอสามารถแยกออกเป็น 2 ชนิดตามวัตถุดิบที่ใช้ คือผ้าทอจากฝ้าย และผ้าทอจากใยสังเคราะห์ ซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน และบางกรณีผ้าทอใยสังเคราะห์อาจมีคุณสมบัติดีกว่า เช่น มีความยืดหยุ่น ทนทาน น้ำหนักเบา และที่สำคัญ คือราคาต่ำกว่าผ้าทอฝ้าย ดังนั้น ผ้าทอใยสังเคราะห์จึงเป็นที่นิยมมากกว่า
- อุตสาหกรรมถักผ้า (knitting industries) อุตสาหกรรมนี้เป็นการผลิตผ้าเช่นกัน แต่ผ้า นั้นจะมีความยืดหยุ่นสูงขึ้นกว่าการทอผ้า เช่น ผ้าที่นำมาเย็บเป็นเสื้อยืด กุ๊นง่อง ผู้หญิง กุ๊นง่อง ฯลฯ
- อุตสาหกรรมฟอก ย้อม พิมพ์ และแต่งสำเร็จ (textile preparation, dyeing, printing, finishing industries) อุตสาหกรรมนี้มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าผืน แม้ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นจุดอ่อนที่สุดในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทย เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เงินลงทุนค่อนข้างสูง นอกจากนี้ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ถูกมองว่ามีปัญหาในเรื่องการควบคุมมลภาวะ เนื่องจากในกระบวนการผลิตเพื่อให้เกิดสี สัน ลวดลาย และอรรถประโยชน์ต่าง ๆ เช่น กันน้ำ กันแสงยูวี ซักง่ายแห้งเร็ว คินตัวได้ดี ฯลฯ มักต้องใช้สารเคมี สีย้อม สีพิมพ์ สารตกแต่ง นอกจากนี้ กระบวนการเหล่านี้ต้องใช้น้ำจำนวนมาก และเป็นแหล่งของมลพิษทางน้ำ และทางอากาศ เนื่องจากไอระเหยของสารเคมี คาร์บอนไดออกไซด์ และน้ำทิ้งจากการผลิต ฯลฯ

อุตสาหกรรมปลายน้ำ เป็นขั้นตอนการผลิตที่มีการจ้างงานและมีจำนวนโรงงานมากที่สุด ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ประกอบด้วย

- อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป (garment industries) เสื้อผ้าสำเร็จรูปจะมาจากผ้าที่ย้อม พิมพ์และตกแต่งแล้วนำไปตัดเย็บเป็นเสื้อผ้า เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต

ประกอบด้วย เครื่องตัดผ้า จักรเย็บผ้า เครื่องรีดไอน้ำ เครื่องตรวจโลหะ เครื่องติดกระดุม เจาะรังคัม เครื่องอัดกลีบ ตีตรา ฯลฯ อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงาน และไม่จำเป็นต้องลงทุนสูง แต่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ได้ค่อนข้างมาก ทั้งนี้ขึ้นกับการออกแบบ คุณภาพวัตถุดิบที่ใช้ และคุณภาพแรงงาน

- นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมการออกแบบแฟชั่น การออกแบบสิ่งทอ ซึ่งจะต้องมีการทำการวิจัยและพัฒนา (R&D) ซึ่งช่วยทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์สิ่งทอ

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยมีพัฒนาการมาจากอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อสนองความต้องการภายในประเทศและทดแทนการนำเข้าเป็นหลัก และเติบโตจนกลายเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออก การเป็นอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้าในอดีตทำให้สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มได้รับการปกป้องคุ้มครองจากการแข่งขันกับสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ โดยการเก็บภาษีนำเข้าในอัตราสูง สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยเริ่มมีการส่งออกครั้งแรกในปี 2515 แต่มูลค่าการส่งออกในขณะนั้นยังไม่สูงนัก (ประมาณ 674 ล้านบาท) แต่การเข้าเป็นสมาชิกข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ (Multi Fibre Arrangement: MFA) ในปี 2518 ได้เปิดโอกาสให้อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยสามารถขยายการส่งออกได้มากขึ้น มูลค่าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเพิ่มขึ้นจาก 1,968 ล้านบาท ในปี 2518 เป็น 6,923 ล้านบาทในปี 2521 หรือมีการขยายตัวร้อยละ 52.1 ต่อปีในช่วงปี 2518-2521 ทั้งนี้เพราะระบบการควบคุมโควตา ทำให้ประเทศคู่แข่งที่มีศักยภาพและราคาถูกกว่าถูกจำกัดไม่ให้ส่งออกได้มากกว่าโควตาที่ตนได้รับ นอกจากนี้ การที่ไทยซึ่งในขณะนั้นจัดเป็นแหล่งที่มีแรงงานจำนวนมากและมีต้นทุนถูกกว่าประเทศผู้ส่งออกสำคัญ รายอื่น เช่น ญี่ปุ่น ไต้หวัน เกาหลีใต้ ฯลฯ ผู้ผลิตจึงเคลื่อนย้ายฐานการผลิตจากประเทศเหล่านั้นมายังประเทศไทย เพื่อใช้ประโยชน์จากการที่ไทยยังส่งออกไม่เต็มเพดานโควตาในช่วงแรกๆ ที่ไทยเข้าเป็นสมาชิกข้อตกลงสิ่งทอ ส่งผลให้อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว

ในปัจจุบัน อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยมีโครงสร้างการผลิตที่ครบวงจรในประเทศ โดยในปี 2548 มีการจ้างงานทั้งสิ้น 1,063,990 คน มีโรงงานจำนวน 4,440 โรงงาน ลดลงจากปี 2538 ซึ่งมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 5,096 โรงงาน สืบเนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ทำให้โรงงานบางแห่งต้องปิดกิจการ

เนื่องจากอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มแต่ละขั้นตอนการผลิตจะมีการใช้แรงงานทุนและเทคโนโลยีในการผลิตในระดับที่แตกต่างกัน จำนวนโรงงานในอุตสาหกรรมย่อยแต่ละอุตสาหกรรมจึงแตกต่างกันค่อนข้างมาก กล่าวคือ ในอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานเข้มข้น เช่น อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งไม่มีการประหยัดจากขนาดการผลิตมากนัก จะมีโรงงานขนาด

เล็กจำนวนมาก โดยในปี 2548 มีโรงงานในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป 2,541 โรง ส่วนอุตสาหกรรมที่ใช้ทุนเข้มข้นได้แก่ อุตสาหกรรมเส้นใยสังเคราะห์ มีจำนวนโรงงานเพียง 17 โรง ในปี 2548 โดยเป็นโรงงานของบริษัทขนาดใหญ่ เช่นเดียวกับอุตสาหกรรมปั้นด้ายซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักรมาก แต่ใช้แรงงานน้อยในการควบคุมเครื่องจักรให้ทำงานได้อย่างต่อเนื่อง ก็มีจำนวนโรงงานไม่มากนัก โดยในปี 2548 มีโรงงานในอุตสาหกรรมปั้นด้ายในประเทศไทย 153 โรงงาน ในขณะที่อุตสาหกรรมฟอกย้อม พิมพ์และตกแต่งสำเร็จ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคนิคในการผลิตโดยเฉพาะการใช้สารเคมีที่ต้องอาศัยประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของผู้ผลิตค่อนข้างมาก มีโรงงานทั้งสิ้น 409 โรงในปี 2548 เป็นที่น่าสังเกตว่า นับตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา (ยกเว้นปี 2547) พบว่าจำนวนโรงงานและจำนวนเครื่องจักรในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีการขยายตัวมากขึ้น คาดว่าเป็นการขยายตัวเพื่อรองรับการเปิดเสรีอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในปี 2548 (ตารางที่ 8.3 ตารางที่ 8.4 และตารางที่ 8.5)

ตารางที่ 8.6 และตารางที่ 8.7 แสดงปริมาณการผลิตและการบริโภคสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในประเทศ จากตารางจะเห็นว่า ปริมาณการผลิตและความต้องการบริโภคมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในทุกๆ สินค้า โดยผ้าฝ้ายมีอัตราการขยายตัวของความต้องการบริโภคเฉลี่ยสูงที่สุด (ร้อยละ 10.6 ต่อปี) ในขณะที่เส้นใยเป็นสินค้าที่มีปริมาณความต้องการบริโภคในประเทศสูงกว่าปริมาณการผลิต โดยเฉพาะใยฝ้ายมีความต้องการบริโภคสูงถึง 435.7 พันตันในปี 2548 ในขณะที่ผลิตได้เพียง 4.4 พันตัน ทำให้ต้องมีการนำเข้าใยฝ้ายจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

ตารางที่ 8.3 จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2538-2548

ประเภท	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
จำนวน: พันคน											
เส้นใยประดิษฐ์	16.5	16.6	17.0	17.0	15.9	15.4	15.3	15.6	15.5	14.6	14.4
ปั่นด้าย	65.0	65.8	65.9	63.5	62.0	60.0	60.5	60.6	61.8	61.4	61.1
ทอผ้าและถักผ้า	133.0	125.4	125.0	120.0	118.0	117.0	118.5	118.9	118.2	116.5	116.0
ฟอกย้อม พิมพ์ แต่งสำเร็จ	52.0	48.0	47.8	47.3	47.0	47.2	46.8	59.9	47.2	46.6	46.8
เครื่องนุ่งห่ม เสื้อผ้าสำเร็จรูป	877.0	862.0	868.0	850.0	843.0	843.2	840.5	840.9	841.5	837.7	825.7
รวม	1,143.5	1,117.8	1,123.7	1,097.8	1,085.9	1,082.8	1,081.5	1,095.9	1,084.1	1,076.6	1,064.0
อัตราการขยายตัว: ร้อยละ											
เส้นใยประดิษฐ์		0.61	2.41	0.00	-6.47	-3.14	-0.39	1.69	-0.64	-6.13	-0.82
ปั่นด้าย		1.23	0.15	-3.64	-2.36	-3.23	0.78	0.18	1.93	-0.63	-0.42
ทอผ้าและถักผ้า		-5.71	-0.32	-4.00	-1.67	-0.85	1.30	0.33	-0.63	-1.43	-0.37
ฟอกย้อม พิมพ์ แต่งสำเร็จ		-7.69	-0.42	-1.05	-0.63	0.43	-0.95	28.19	-21.24	-1.36	0.45
เสื้อผ้าสำเร็จรูป		-1.71	0.70	-2.07	-0.82	0.02	-0.32	0.05	0.08	-0.46	-1.44
รวม		-2.25	0.53	-2.30	-1.08	-0.29	-0.12	1.32	-1.07	-0.69	-1.17

ที่มา: ส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ตารางที่ 8.4 จำนวนโรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2538-2548

ประเภท	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
จำนวน: แห่ง											
เส้นใยประดิษฐ์	16	17	18	18	18	17	17	18	18	17	17
ปั่นด้าย	149	156	158	153	150	148	149	150	154	152	153
ทอผ้าและถักผ้า	1,484	1,386	1,391	1,327	1,310	1,306	1,332	1,345	1,348	1,319	1,320
ฟอกย้อม พิมพ์ แต่งสำเร็จ	441	415	426	414	410	412	405	409	414	404	409
เครื่องนุ่งห่ม เสื้อผ้าสำเร็จรูป	3,006	2,890	2,856	2,742	2,666	2,672	2,641	2,648	2,658	2,588	2,541
รวม	5,096	4,864	4,849	4,654	4,554	4,555	4,544	4,570	4,592	4,480	4,440
อัตราการขยายตัว: ร้อยละ											
เส้นใยประดิษฐ์		6.3	5.9	0.0	0.0	-5.6	0.0	5.9	0.0	-5.6	0.0
ปั่นด้าย		4.7	1.3	-3.2	-2.0	-1.3	0.7	0.7	2.7	-1.3	0.7
ทอผ้าและถักผ้า		-6.6	0.4	-4.6	-1.3	-0.3	2.0	1.0	0.2	-2.2	0.1
ฟอกย้อม พิมพ์ แต่งสำเร็จ		-5.9	2.7	-2.8	-1.0	0.5	-1.7	1.0	1.2	-2.4	1.2
เครื่องนุ่งห่ม เสื้อผ้าสำเร็จรูป		-3.9	-1.2	-4.0	-2.8	0.2	-1.2	0.3	0.4	-2.6	-1.8
รวม		-4.6	-0.3	-4.0	-2.1	0.0	-0.2	0.6	0.5	-2.4	-0.9

ที่มา: ส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ตารางที่ 8.5 จำนวนเครื่องจักรในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2538-2548

ประเภท	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
จำนวน: เครื่อง								
เครื่องปั่นด้าย	3,763,430	3,611,910	3,581,866	3,586,834	3,597,114	3,670,334	3,644,642	3,863,600
เครื่องทอผ้า	131,479	130,991	130,502	130,231	130,513	130,225	129,470	130,520
เครื่องถักผ้า	111,291	111,120	111,372	112,019	112,315	113,082	112,354	116,620
จักรเย็บผ้า	764,618	759,012	759,438	757,307	757,751	758,460	754,668	752,300
รวม	4,770,818	4,613,033	4,583,178	4,586,391	4,597,693	4,672,101	4,641,134	4,863,040
อัตราการขยายตัว: ร้อยละ								
เครื่องปั่นด้าย		-4.03	-0.83	0.14	0.29	2.04	-0.70	6.01
เครื่องทอผ้า		-0.37	-0.37	-0.21	0.22	-0.22	-0.58	0.81
เครื่องถักผ้า		-0.15	0.23	0.58	0.26	0.68	-0.64	3.80
จักรเย็บผ้า		-0.73	0.06	-0.28	0.06	0.09	-0.50	-0.31
รวม		-3.31	-0.65	0.07	0.25	1.62	-0.66	4.78

ที่มา: ส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ตารางที่ 8.6 ปริมาณการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2541-2548

(หน่วย: พันตัน)

ประเภทอุตสาหกรรม	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548p
เส้นใย	702.2	693.8	747.6	754.4	826.3	816.8	924.5	905.5
-ใยฝ้าย	18.2	14.2	11.5	12.1	20.2	4.7	4.6	4.4
-ใยประดิษฐ์	702.2	695.7	736.1	742.3	806.1	812.1	919.9	901.1
เส้นด้าย	777.7	762.8	838.8	888.2	976.4	977.9	1,014.8	1,013.0
-ด้ายฝ้าย	n.a.	n.a.	299.2	337.7	381.8	387.4	373.7	396.4
-ด้ายใยประดิษฐ์	n.a.	n.a.	539.6	550.5	594.6	590.5	641.1	616.6
ผ้าผืน	578.8	592.4	705.0	718.8	765.7	746.3	741.9	705.3
-ผ้าทอ	383.9	392.6	466.2	474.1	514.2	490.7	487.9	441.8
-ผ้าถัก	194.9	199.8	238.8	244.7	251.5	255.6	254.0	263.5
เครื่องนุ่งห่ม	374.3	387.9	441.4	446.6	457.8	455.8	461.3	477.6
-ผ้าทอ	233.3	230.1	264.1	264.3	278.5	273.9	272.4	277.0
-ผ้าถัก	151.0	157.8	177.2	182.3	179.3	181.9	188.9	200.6
อัตราการขยายตัว (%)								
เส้นใย		-1.2	7.8	0.9	9.5	-1.1	13.2	-2.1
เส้นด้าย		-1.9	10.0	5.9	9.9	0.2	3.8	-0.2
ผ้าผืน		2.3	19.0	2.0	6.5	-2.5	-0.6	-4.9
เครื่องนุ่งห่ม		3.6	13.8	1.2	2.5	-0.4	1.2	3.5

ที่มา: ส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ตารางที่ 8.7 ปริมาณการบริโภคสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2541-2548

(หน่วย: พันตัน)

ประเภทอุตสาหกรรม	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548p
เส้นใย	693.6	717.9	795.0	843.6	910.7	921.4	901.9	931.7
-ใยฝ้าย	297.0	298.4	332.6	375.4	424.4	430.6	408.7	435.7
-ใยประดิษฐ์	396.6	419.5	462.4	468.2	486.3	490.8	493.2	496.0
เส้นด้าย	584.7	598.3	712.1	726.0	773.4	753.9	749.3	762.6
-ด้ายฝ้าย	242.5	245.6	291.3	323.7	356.9	352.7	340.9	354.2
-ด้ายใยประดิษฐ์	342.2	352.7	420.8	402.3	416.5	401.2	408.4	408.4
ผ้าผืน	516.9	538.2	659.5	679.6	720.2	698.1	689.5	762.3
-ผ้าทอ	310.1	326.4	406.4	426.4	464.1	438.2	432.5	496.5
-ผ้าถัก	206.8	211.8	253.1	253.2	256.1	259.9	257.0	265.8
เครื่องนุ่งห่ม	215.1	222.2	262.0	260.7	282.2	284.6	278.4	295.5
-ผ้าทอ	153.3	162.0	187.7	183.8	201.9	199.9	196.7	211.8
-ผ้าถัก	61.8	60.2	74.3	76.9	80.3	84.7	81.7	83.7
อัตราการขยายตัว (%)								
เส้นใย		3.5	10.7	6.1	8.0	1.2	-2.1	3.3
เส้นด้าย		2.3	19.0	2.0	6.5	-2.5	-0.6	1.8
ผ้าผืน		4.1	22.5	3.0	6.0	-3.1	-1.2	10.6
เครื่องนุ่งห่ม		3.3	17.9	-0.5	8.2	0.9	-2.2	6.1

ที่มา: ส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

8.2 ซัพพลายเชนและปัจจัยในการแข่งขันในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทยที่กล่าวมาข้างต้น เป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในระดับโลกซึ่งมีห่วงโซ่อุปทานหรือซัพพลายเชน (supply chain) ที่ซับซ้อน โดยเริ่มตั้งแต่การออกแบบ การผลิตในขั้นตอนต่างๆ ไปจนถึงการขาย (ภาพที่ 8.1) ลักษณะเฉพาะของซัพพลายเชนของอุตสาหกรรมนี้ก็คือ ผู้ซื้อ ซึ่งหมายถึงผู้ค้าปลีกรายใหญ่ เช่น ห้างสรรพสินค้าในประเทศพัฒนาแล้ว ตลอดจนนักการตลาดและเจ้าของสินค้าแบรนด์เนม เป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก (buyer-driven) ในการออกแบบ การเลือกประเทศผู้ผลิตและการจัด

จำหน่าย¹ ในขณะที่ผู้ประกอบการในประเทศกำลังพัฒนาเป็นผู้ผลิตในขั้นตอนที่ใช้แรงงานเข้มข้น (labor-intensive) โดยเฉพาะขั้นตอนการตัดเย็บเสื้อผ้า

ที่ผ่านมาในอดีตจนกระทั่งถึงปี 2548 การค้าในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มยังมีลักษณะที่ไม่เป็นการค้าเสรี เนื่องจากประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่ เช่น สหรัฐฯ และสหภาพยุโรป มีการกำหนดโควตานำเข้าของประเทศผู้ส่งออกแต่ละประเทศตามข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ (MFA) ความตกลงดังกล่าวมีผลในการบิดเบือนโครงสร้างการแบ่งงานกันระหว่างประเทศ ทำให้ต้องมีการกระจายการผลิตไปในประเทศต่างๆ ทั้งที่ไม่ใช่แบบแผนในการผลิตที่มีประสิทธิภาพที่สุด แต่เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากระบบโควตาได้มากที่สุด

การพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอเพื่อการส่งออกของประเทศต่างๆ มักเริ่มจากการตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อนและใช้แรงงานเข้มข้น เมื่อผู้ประกอบการในประเทศเหล่านี้มีขีดความสามารถมากขึ้น ก็มักจะได้รับการว่าจ้างจากผู้ซื้อให้ผลิตสินค้าแบรนด์เนมตามที่กำหนด โดยมอบหมายให้ควบคุมการผลิตในขั้นตอนต่างๆ หรือที่เรียกว่ากันว่า full-package production กระบวนการเปลี่ยนผ่านดังกล่าวมักใช้เวลาเรียนรู้นาน โดยผู้ผลิตในประเทศกำลังพัฒนาจะต้องสามารถแสดงให้เห็นว่า มีความสามารถในการประสานงานกับซัพพลายเออร์ทั้งหลายในซัพพลายเชนได้ ซึ่งหมายถึง ต้องมีความสามารถในการเกี่ยวข้องกับบริการต่างๆ เช่น การออกแบบ การจัดการ การจัดหาผ้าผืนและวัตถุดิบที่มีคุณภาพ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การจัดหาสินเชื่อเพื่อการส่งออก และการจัดการด้านพิธีการต่างๆ เช่น พิธีการศุลกากร เป็นต้น

ผู้ผลิตส่วนใหญ่ในประเทศกำลังพัฒนามักไม่สามารถยกระดับมาสู่การเป็น full-package producer ได้ เพราะขาดซัพพลายเออร์ในประเทศที่สามารถผลิตผ้าผืนที่มีคุณภาพสูง และไม่สามารถนำเข้าผ้าผืนจากต่างประเทศได้โดยง่าย เพราะประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่มักจัดเก็บภาษีนำเข้าต่อผลิตภัณฑ์สิ่งทอในระดับสูง นอกจากนี้ หลายประเทศยังประสบปัญหาการไม่สามารถขนส่งสินค้าไปยังตลาดที่สำคัญด้วยต้นทุนต่ำ เพราะมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างการขนส่งของประเทศและอยู่ห่างไกลจากตลาด จุดเด่นของประเทศจีนที่แตกต่างจากประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ก็คือ การมีคลัสเตอร์การผลิตขนาดใหญ่ในประเทศ ซึ่งสามารถผลิตผ้าผืนที่มีคุณภาพสูง ทำให้ผู้ประกอบการจีนสามารถพัฒนามาเป็น full-package producer ได้

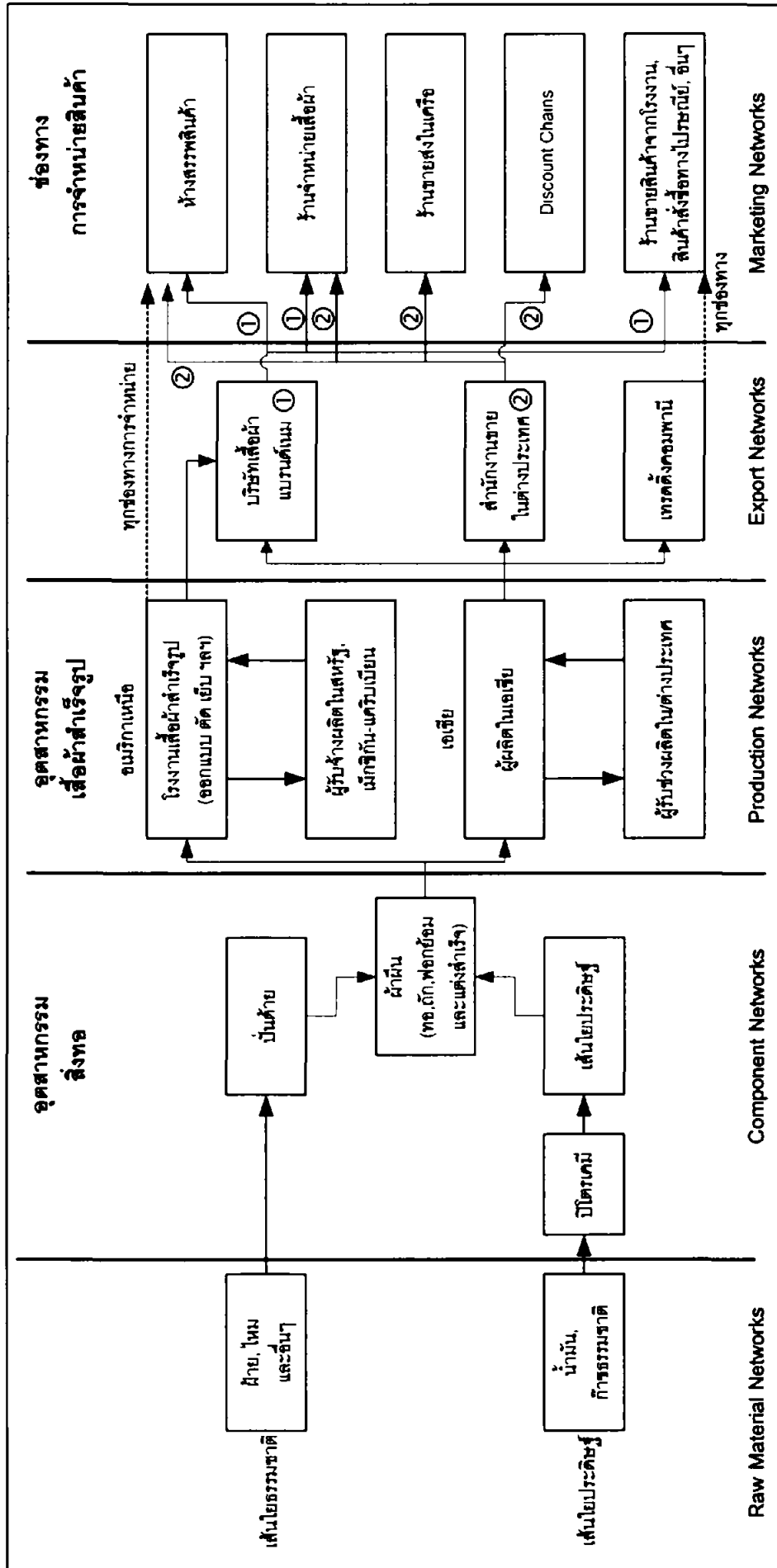
¹ ลักษณะดังกล่าวทำให้อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มแตกต่างจากอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน ซึ่งผู้ประกอบการยนต์เป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก (assembler-driven) (ดู Gereffi, 2002)

ภาพที่ 8.2 แสดงถึงรูปแบบต่างๆ ของความร่วมมือกันในกระบวนการผลิตระหว่างผู้ซื้อ กับซัพพลายเออร์ ในกรณีของการผลิตแบบ outward processing program หรือ OPP ผู้ซื้อ จะควบคุมการผลิตทุกขั้นตอน ส่วนซัพพลายเออร์จะรับผิดชอบเฉพาะการเย็บเสื้อผ้า ซึ่งเป็น ขั้นตอนที่ใช้แรงงานเข้มข้นเท่านั้น ในขณะที่การผลิตแบบ full-package ซัพพลายเออร์จะมีส่วน รับผิดชอบในการผลิตมากขึ้น ซัพพลายเออร์ในการผลิตแบบ full-package สามารถแบ่งออกได้ เป็น 2 กลุ่ม คือซัพพลายเออร์ที่สามารถควบคุมการผลิตเฉพาะในส่วนของการผลิตเสื้อผ้า สำเร็จรูปเท่านั้น หรือที่เรียกว่า non-integrated supplier และซัพพลายเออร์ที่สามารถควบคุม การผลิตครบวงจรตั้งแต่การผลิตสิ่งทอจนถึงการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป หรือที่เรียกว่า integrated supplier

ในการผลิตแบบ OPP กิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในประเทศผู้ซื้อ เนื่องจากประเทศผู้รับจ้างผลิตจะทำเฉพาะขั้นตอนการเย็บเสื้อผ้าเท่านั้น โดยทั่วไป ต้นทุนในส่วน ของสิ่งทอจะมีมูลค่าประมาณครึ่งหนึ่งของกระบวนการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั้งหมด ซึ่งหมายความว่า ผู้รับจ้างเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งต้องนำสิ่งทอจากต่างประเทศเข้ามาเย็บจะไม่สามารถสร้าง มูลค่าเพิ่มให้แก่ประเทศได้มากนัก ในขณะที่การผลิตแบบ full-package ในประเทศที่มี กระบวนการผลิตที่ครบวงจรตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำไปจนถึงปลายน้ำ จะสามารถสร้าง มูลค่าเพิ่มในการผลิตได้มาก และมีความได้เปรียบในด้านเวลาในการส่งมอบสินค้า และประหยัด ต้นทุนในการขนส่ง

ปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม คือ ต้นทุน (cost) คุณภาพ (quality) และเวลาในการส่งมอบสินค้า (delivery time) ในยุคที่การ แข่งขันทวีความรุนแรงขึ้นนี้ ซัพพลายเออร์ที่จะสามารถแข่งขันได้ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่มจะต้องเป็นซัพพลายเออร์ที่สามารถให้บริการแบบครบวงจร โดยมีความสามารถในการ ออกแบบ การจัดหาวัตถุดิบและผู้ผลิต การควบคุมคุณภาพและบริหารระบบโลจิสติกส์ ซึ่ง หมายความว่า ซัพพลายเออร์ ต้องสามารถจัดการทุกอย่างจนกระทั่งสินค้าไปถึงผู้ซื้อ

ภาพที่ 8.1 ซัพพลายเชนของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ภาพที่ 8.2 แบบแผนความร่วมมือระหว่างผู้ซื้อกับซัพพลายเออร์
ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ผู้ซื้อและผู้ผลิต	สิ่งทอ		เสื้อผ้า			กระบวนการหลังการตัดเย็บ			
	ปั่นด้าย	ทอ/ถัก	ออกแบบ	คัดเลือก/ทำ เครื่องหมาย	ตัดผ้า	เย็บผ้า	กระจาย สินค้า	การตลาด	ขายปลีก
ซัพพลายเออร์ในการผลิตแบบ OPP									
ผู้ซื้อรายใหญ่									
ผู้รับจ้างเย็บ									
ซัพพลายเออร์แบบ non-integrated									
ผู้ซื้อรายใหญ่									
full package									
ซัพพลายเออร์แบบ integrated									
ผู้ซื้อรายใหญ่									
full package									

8.3 ผลกระทบของการยกเลิกโควตา

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างไปสู่อุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงมากขึ้น เมื่อมีการยกเลิกโควตาส่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 การยกเลิกโควตาส่งส่งผลให้การค้าและการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นไปอย่างเสรีและสะท้อนความสามารถการแข่งขันอย่างแท้จริงมากขึ้น โดยผู้ซื้อหลักในตลาดโลก ได้แก่ สหรัฐอเมริกาและประเทศในสหภาพยุโรป ได้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดซื้อใหม่จากเดิมที่มีการสั่งซื้อกระจายจากหลายประเทศตามโควตาที่แต่ละประเทศได้รับมาเป็นการเลือกซื้อในประเทศที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการผลิตมากที่สุดเพียงไม่กี่ประเทศ โดยเฉพาะประเทศจีน ซึ่งเป็นประเทศที่สามารถผลิตสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่หลากหลายประเภทในทุกระดับคุณภาพ และในราคาที่สามารถแข่งขันได้ และประเทศอินเดีย ซึ่งมีฐานการผลิตขนาดใหญ่ ที่สามารถผลิตสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่หลากหลายในราคาที่สามารถแข่งขันได้เช่นกัน

สำหรับประเทศในกลุ่มอาเซียน เวียดนามและอินโดนีเซียได้รับการประเมินว่าสามารถแข่งขันกับจีนและอินเดียได้ เนื่องจากยังมีค่าแรงถูก แต่เวียดนามยังไม่ได้เป็นสมาชิกของ WTO จึงยังมีการจำกัดโควตาการนำเข้าอยู่ ในขณะที่อินโดนีเซียก็มีปัญหาเรื่องความไม่สงบทางการเมืองและสังคมในประเทศ

สำหรับประเทศไทยถูกจัดเป็นกลุ่มผู้ผลิตชั้นที่ 2 (second tier) สำหรับสินค้าบางกลุ่ม ซึ่งผู้ซื้อจากสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป จะพิจารณาสั่งซื้อ ในกรณีนี้ที่ประเทศในกลุ่มผู้ผลิตชั้นที่ 1 (first

tier) ดังกล่าวข้างต้น ไม่สามารถสนองตอบความต้องการได้ หรือสั่งซื้อเพื่อกระจายความเสี่ยงในการจัดซื้อจากประเทศเดียวเช่นประเทศจีน ซึ่งอาจถูกจำกัดปริมาณการนำเข้า หรือกีดกันทางการค้าด้วยมาตรการต่างๆ เช่น การตอบโต้การทุ่มตลาด หรือมาตรการปกป้อง (safeguard) ดังที่ได้กล่าวถึงต่อไป

ในปัจจุบัน ประเทศผู้ผลิตที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในตลาดสิ่งทอโลก คือประเทศจีน โดยมีมูลค่าการส่งออกสิ่งทอในปี 2548 ถึง 41.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือมีส่วนแบ่งในตลาดสิ่งทอโลกร้อยละ 17.8 รองลงมาคือได้แก่ กลุ่มสหภาพยุโรปซึ่งมีมูลค่าการส่งออกสิ่งทอ 23.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือมีส่วนแบ่งในตลาดสิ่งทอโลกร้อยละ 10.2 (เฉพาะมูลค่าการส่งออกสิ่งทอไปยังตลาดนอกสหภาพยุโรป) ส่วนฮ่องกงมีมูลค่าการส่งออกสิ่งทอสูงเป็นอันดับที่สาม (มูลค่า 13.8 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2548) แต่ส่วนใหญ่เป็นการรีเอ็กพอร์ต (re-export) มูลค่าการส่งออกที่เป็นการผลิตในประเทศมีส่วนแบ่งการตลาดเพียงร้อยละ 0.4 สำหรับประเทศจีนนอกจากจะครองอันดับหนึ่งในตลาดสิ่งทอแล้ว การส่งออกสิ่งทอของจีนยังมีการขยายตัวในอัตราสูงมาตั้งแต่ปี 2543 โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 20 ต่อปี ในช่วงปี 2543-2547 และเมื่อมีการเปิดเสรีการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม การส่งออกของจีนได้ขยายตัวถึงร้อยละ 23 ในปี 2548 สำหรับประเทศไทยมีส่วนแบ่งในตลาดสิ่งทอโลกร้อยละ 1.2 และมีอัตราการขยายตัวของการส่งออกร้อยละ 8 ในปี 2548 (ตารางที่ 8.8)

สำหรับตลาดเครื่องนุ่งห่มโลก ประเทศที่มีบทบาทสำคัญที่สุดก็ยังคงเป็นประเทศจีน โดยมีมูลค่าการส่งออกสิ่งทอในปี 2548 ถึง 74.16 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือมีส่วนแบ่งในตลาดสิ่งทอโลกร้อยละ 25.6 รองลงมา คือกลุ่มสหภาพยุโรป ซึ่งมีส่วนแบ่งในตลาดเครื่องนุ่งห่มโลกร้อยละ 6.9 เป็นที่น่าสังเกตว่า ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมานี้ สหภาพยุโรปซึ่งเคยครองอันดับหนึ่งในตลาดสินค้าเครื่องนุ่งห่มโลก โดยมีส่วนแบ่งการตลาดถึงร้อยละ 27 ในปี 2543 ได้สูญเสียส่วนแบ่งการตลาดในสินค้าเครื่องนุ่งห่มให้แก่ประเทศอื่นๆ อย่างมาก ในขณะที่การส่งออกเครื่องนุ่งห่มของประเทศจีนนอกจากจะมีมูลค่าการส่งออกสูงที่สุดแล้ว ยังมีแนวโน้มขยายตัวในอัตราสูงอีกด้วย โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 14 ต่อปี ในช่วงปี 2543-2547 และขยายตัวร้อยละ 20 ในปี 2548 สำหรับประเทศไทยมีส่วนแบ่งในตลาดเครื่องนุ่งห่มโลกร้อยละ 1.4 โดยมีมูลค่าการส่งออก 4.09 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2548 (ตารางที่ 8.9)

การยกเลิกโควตาส่งผลกระทบต่อการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มอย่างเห็นได้ชัด ประเทศที่ได้รับผลกระทบทางบวกอย่างชัดเจน คือประเทศจีน เมื่อพิจารณาจากมูลค่าการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของสหรัฐ ในปี 2548 เทียบกับปี 2547 (ตารางที่ 8.10) พบว่า จีนมีอัตราการขยายตัวของการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไปยังสหรัฐ เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 53.9 รองลงมาได้แก่ อินเดีย บังกลาเทศและอินโดนีเซีย ซึ่งมีอัตราการขยายตัวในการส่งออกสิ่งทอและ

เครื่องนุ่งห่มไปยังสหรัฐฯ ร้อยละ 27.1 ร้อยละ 18.9 และร้อยละ 17.6 ตามลำดับ ในขณะที่ เกาหลีใต้ ไต้หวัน และฮ่องกง ได้รับผลกระทบทางลบ โดยมีอัตราการขยายตัวของการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไปยังสหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 26 ร้อยละ 22.1 และร้อยละ 8.9 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะเครื่องนุ่งห่มที่นำเข้าโดยประเทศสหรัฐฯ จะพบว่า จีนมีอัตราการขยายตัวของการส่งออกเครื่องนุ่งห่มไปยังสหรัฐฯ สูงถึงร้อยละ 69.6 ในระหว่างปี 2547-2548 รองลงมาก็ยังคงเป็นอินเดีย บังกลาเทศและอินโดนีเซีย ซึ่งมีอัตราการขยายตัวในการส่งออกเครื่องนุ่งห่มไปยังสหรัฐฯ ร้อยละ 34.2 ร้อยละ 19.9 และร้อยละ 19.7 ตามลำดับ ในขณะที่ เกาหลีใต้ ไต้หวัน มีอัตราการส่งออกเครื่องนุ่งห่มไปยังสหรัฐฯ ลดลงถึงร้อยละ 36.2 และร้อยละ 26.8 ตามลำดับ สำหรับประเทศไทยแม้ว่าการขยายตัวในการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจะลดลงร้อยละ 3.4 แต่ถ้าพิจารณาเฉพาะเครื่องนุ่งห่ม ไทยยังคงได้รับผลกระทบด้านบวกเล็กน้อยจากการยกเลิกโควตา โดยมีอัตราการขยายตัวของการส่งออกเครื่องนุ่งห่มไปยังสหรัฐฯ ร้อยละ 0.5 (ตารางที่ 8.11)

ตารางที่ 8.8 ประเทศผู้ส่งออกสิ่งทอในตลาดโลก ปี 2548

ประเทศ	มูลค่า (พันล้านเหรียญสหรัฐ) 2548	สัดส่วนในตลาดโลก (ร้อยละ)				การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)			
		2523	2533	2543	2548	2543-47	2546	2547	2548
สหภาพยุโรป (ส่งไปนอกสหภาพฯ)	23.4	-	-	11.2	10.2	9	14	-8	-4
จีน a	41.1	4.6	6.9	10.4	17.8	20	31	24	23
ฮ่องกง, จีน	13.8	-	-	-	-	2	6	9	-3
ส่งออก	0.6	1.7	2.1	0.8	0.4	-13	-22	-10	-11
Re-export	13.2	-	-	-	-	3	8	10	-3
สหรัฐอเมริกา	12.4	6.8	4.8	7.1	5.4	2	2	10	3
เกาหลีใต้	10.4	4.0	5.8	8.2	4.5	-4	-6	7	-4
ไทเป, จีน	10.0	3.2	5.9	7.7	4.4	-4	-2	8	
ญี่ปุ่น	6.9	9.3	5.6	4.5	3.0	0	7	11	-3
อินเดีย b	7.0	2.4	2.1	3.9	3.0	6	8	5	
ตุรกี b	6.4	0.6	1.4	2.4	2.8	15	24	23	
ปากีสถาน	7.1	1.6	2.6	2.9	3.1	8	21	5	16
อินโดนีเซีย	3.4	0.1	1.2	2.3	1.5	-3	1	8	9
ไทย d	2.8	0.6	0.9	1.3	1.2	8	12	22	8
แคนาดา	2.5	0.6	0.7	1.4	1.1	2	4	7	1
เม็กซิโก a	2.1	0.2	0.7	1.7	0.9	-3	-5	7	3
สวีตเซอร์แลนด์	1.5	2.8	2.5	1.0	0.7	2			-5
รวมทั้งหมด c	230.0						12	13	2

ที่มา: www.wto.org

หมายเหตุ: a รวมการส่งออกผ่านเขตการผลิตเพื่อส่งออก (processing zone)

b ข้อมูลปี 2547

c สำหรับประเทศที่ไม่มีข้อมูลปี 2548 ใช้ข้อมูลปี 2547 แทน

ตารางที่ 8.9 ประเทศผู้ส่งออกเครื่องนุ่งห่มในตลาดโลก ปี 2548

ประเทศผู้ส่งออก	มูลค่า (พันล้านเหรียญ สหรัฐ) 2548	สัดส่วนในตลาดโลก (ร้อยละ)				การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)			
		2523	2533	2543	2548	2543-47	2546	2547	2548
สหภาพยุโรป (ส่งไปนอกสหภาพฯ)	19.97	-	-	27.0	6.9	6	15	25	4
จีน a	74.16	4.0	8.9	18.3	25.6	14	26	19	20
ฮ่องกง, จีน	27.29	-	-	-	-	1	4	8	9
ส่งออก	7.23	11.5	8.6	5.0	2.5	-5	-1	-1	-11
Re-export	20.06	-	-	-	-	4	7	13	18
ตุรกี b	11.19	0.3	3.1	3.3	3.9	14	23	13	
เม็กซิโก	7.27	0.0	0.5	4.4	2.5	-4	-5	-2	-3
อินเดีย b	6.63	1.7	2.3	3.1	2.3	7	7	2	
สหรัฐอเมริกา	5.00	3.1	2.4	4.4	1.7	-12	-8	-9	-1
โรมาเนีย	4.63	...	0.3	1.2	1.6	19	25	16	-2
อินโดนีเซีย	5.11	0.2	1.5	2.4	1.8	-2	4	8	15
บังกลาเทศ b	4.44	0.0	0.6	2.0	1.5	3	9	2	
ไทย	4.09	0.7	2.6	1.9	1.4	1	7	12	3
เวียดนาม b	3.55	0.9	1.2	22	35	12	
เกาหลีใต้	2.58	7.3	7.3	2.5	0.9	-9			-24
คูเวต	3.29	0.8	1.0	1.1	1.1	10			
ปากีสถาน	3.60	0.3	0.9	1.1	1.2	9			19
รวมทั้งหมด c	289.56					-	15	11	6

ที่มา: www.wto.org

หมายเหตุ: a รวมการส่งออกผ่านเขตการผลิตเพื่อส่งออก (processing zone)

b ข้อมูลปี 2547

c สำหรับประเทศที่ไม่มีข้อมูลปี 2548 ใช้ข้อมูลปี 2547 แทน

ประเทศอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้รับผลกระทบในด้านลบจากการยกเลิกโควตาส่งออกขององค์การการค้าโลก คือประเทศที่รับจ้างผลิตในแบบ OPP เช่น ประเทศในแถบอเมริกากลางและแคริบเบียน ซึ่งแต่เดิมได้ประโยชน์จากการมีค่าแรงที่ต่ำ และได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าเมื่อส่งออกกลับไปยังประเทศผู้ซื้อ เนื่องจากความได้เปรียบในด้านต้นทุนในสภาพแวดล้อมใหม่ลดลงมากจนไม่ค่อนำสนใจอีกต่อไป เพราะการผลิตแบบ OPP จะต้องเสียค่าขนส่งผ้าผืนไปเย็บในประเทศรับจ้างผลิต และเสียค่าขนส่งในการขนส่งเสื้อผ้าสำเร็จรูปกลับมายังประเทศผู้ซื้ออีก นอกจากนี้ การผลิตในลักษณะดังกล่าวยังใช้เวลามากกว่าที่จำเป็น เพราะต้องใช้เวลาในการขนส่ง 2 รอบ

การขยายตัวอย่างรวดเร็วในตลาดเครื่องนุ่งห่มของจีน ส่งผลให้ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้มาตรการป้องกัน (safeguard) ตามเงื่อนไขที่จีนได้ตกลงไว้เมื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิก WTO โดยประเทศคู่ค้าสามารถใช้มาตรการดังกล่าวได้จนถึงปี 2551 และในวันที่ 11 กรกฎาคม 2548 รัฐบาลจีนได้ทำข้อตกลงกับสหภาพยุโรปในการกำหนดปริมาณสินค้าเครื่องนุ่งห่ม 10 หมวด ที่จะส่งไปยังตลาดสหภาพยุโรป ให้มีอัตราการเติบโตไม่เกินร้อยละ 8-12.5 ในปี 2548-2550 ข้อตกลงที่เกิดขึ้นดังกล่าวนับเป็นผลดีต่อประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนาที่ส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ที่จะมีเวลาในการปรับตัวเพื่อสามารถแข่งขันได้ในอนาคต

ตารางที่ 8.10 การนำเข้าสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของสหรัฐอเมริกา

ประเทศ	มูลค่านำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)		ส่วนแบ่งตลาด		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
	2547	2548	2547	2548	
จีน	14,558	22,405	17.5	25.1	53.9
เม็กซิโก	7,793	7,246	9.4	8.1	-7.0
อินเดีย	3,633	4,617	4.4	5.2	27.1
ฮ่องกง	3,959	3,607	4.8	4.0	-8.9
อินโดนีเซีย	2,620	3,081	3.1	3.5	17.6
ปากีสถาน	2,546	2,904	3.1	3.3	14.1
เวียดนาม	2,720	2,881	3.3	3.2	5.9
แคนาดา	3,086	2,844	3.7	3.2	-7.8
ฮอนดูรัส	2,678	2,629	3.2	2.9	-1.8
บังกลาเทศ	2,066	2,457	2.5	2.8	18.9
อิตาลี	2,261	2,143	2.7	2.4	-5.2
ไทย	2,198	2,124	2.6	2.4	-3.4
ฟิลิปปินส์	1,938	1,921	2.3	2.2	-0.9
เกาหลีใต้	2,580	1,909	3.1	2.1	-26.0
โตมินิกัน	2,066	1,855	2.5	2.1	-10.2
กัวเตมาลา	1,959	1,831	2.4	2.1	-6.6
กัมพูชา	1,442	1,727	1.7	1.9	19.8
ศรีลังกา	1,585	1,677	1.9	1.9	5.8
ไต้หวัน	2,104	1,639	2.5	1.8	-22.1
ตุรกี	1,764	1,609	2.1	1.8	-8.8
รวม	83,310	89,205	100.0	100.0	7.1

ที่มา: US Department of Commerce.

ตารางที่ 8.11 การนำเข้าสินค้าเครื่องนุ่งห่มของสหรัฐอเมริกา

ประเทศ	มูลค่านำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)		ส่วนแบ่งตลาด		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
	2547	2548	2547	2548	
จีน	8,928	15,143	13.8	22.0	69.6
เม็กซิโก	6,685	6,078	10.3	8.8	-9.1
ฮ่องกง	3,849	3,511	5.9	5.1	-8.8
อินเดีย	2,217	2,976	3.4	4.3	34.2
อินโดนีเซีย	2,403	2,875	3.7	4.2	19.7
เวียดนาม	2,562	2,725	4.0	4.0	6.3
ฮอนดูรัส	2,673	2,622	4.1	3.8	-1.9
บังกลาเทศ	1,978	2,372	3.1	3.5	19.9
โดมินีกัน	2,059	1,849	3.2	2.7	-10.2
ฟิลิปปินส์	1,786	1,830	2.8	2.7	2.5
กัวเตมาลา	1,947	1,816	3.0	2.6	-6.7
ไทย	1,799	1,808	2.8	2.6	0.5
กัมพูชา	1,429	1,713	2.2	2.5	19.9
ศรีลังกา	1,549	1,650	2.4	2.4	6.5
เอลซัลวาดอร์	1,720	1,619	2.7	2.4	-5.9
อิตาลี	1,427	1,354	2.2	2.0	-5.1
แคนาดา	1,504	1,273	2.3	1.9	-15.4
ปากีสถาน	1,138	1,259	1.8	1.8	10.7
มาเก๊า	1,436	1,198	2.2	1.7	-16.6
เกาหลีใต้	1,809	1,155	2.8	1.7	-36.2
ไต้หวัน	1,549	1,134	2.4	1.7	-26.8
จอร์แดน	956	1,083	1.5	1.6	13.2
ตุรกี	1,169	944	1.8	1.4	-19.2
เปรู	677	800	1.0	1.2	18.2
นิการากัว	595	716	0.9	1.0	20.3
รวม	64,768	68,713	100.0	100.0	6.1

ที่มา: US Department of Commerce.

ผลกระทบของการยกเลิกโควตาทำให้ตลาดสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของโลกมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการดังต่อไปนี้

- **การผลิตเคลื่อนย้ายเข้าสู่ประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขัน** การยกเลิกโควตาทำให้อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีแนวโน้มเข้าสู่ระบบการค้าเสรีมากขึ้น ผู้ซื้อไม่ต้องถูกจำกัดให้สั่งซื้อตามโควตา และผู้ขายก็ไม่ต้องถูกจำกัดให้ผลิตและขายตามโควตา ส่งผลให้กำลังการผลิตเคลื่อนย้ายเข้าสู่ประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขัน ประเทศที่มีโอกาสและศักยภาพในการขยายตัวทางด้านการค้าในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มได้แก่ประเทศกำลังพัฒนาในแถบเอเชีย โดยเฉพาะประเทศจีน เนื่องจากมีความได้เปรียบในเรื่องต้นทุนค่าแรงที่ค่อนข้างต่ำ และมีการผลิตที่ครบวงจร ดังจะเห็นได้ว่า มีการลงทุนเพื่อขยายกำลังการผลิตในจีนอย่างต่อเนื่องในทศวรรษที่ผ่านมา ในขณะที่ประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งเคยผลิตสินค้าในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ที่ไม่สามารถแข่งขันได้ในตลาดของสินค้าซึ่งราคาเป็นปัจจัยสำคัญ ก็ปรับตัวไปสู่ตลาดบนที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น หรือหันไปผลิต technical textile² ซึ่งมีแนวโน้มขยายตัวค่อนข้างมาก
- **ความสำคัญของปัจจัยเวลา** เนื่องจากอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองตลาดที่มีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วตามความต้องการและรสนิยมของผู้บริโภค อุตสาหกรรมจึงมักประสบปัญหาของการมีสินค้าคงคลังที่ล้าสมัย การมีเวลาในการตอบสนองที่สั้น (quick response) เช่น สามารถส่งมอบสินค้าได้ภายใน 30 วันจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการแข่งขัน หลักการของ quick response คือการควบคุมคุณภาพของสินค้า โดยการจัดการเวลาและวางแผนตารางเวลาในการจัดการสินค้าในโรงงานอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพสูงสุด มีการวางแผนตั้งแต่การซื้อวัตถุดิบและสินค้า รวมถึงการคาดการณ์การผลิตสินค้าในอนาคต จนกระทั่งถึงการส่งมอบสินค้า สามารถควบคุมแหล่งวัตถุดิบและโรงงานได้ และมีการจัดการสินค้าคงคลังอย่างมีระบบ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการผลิตและการจำหน่ายสินค้า
- **บทบาทสำคัญของผู้ค้าปลีกรายใหญ่และผู้ผลิตแบรนด์เนม** เนื่องจากสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นสินค้าที่ผู้ขายโดยเฉพาะผู้ค้าปลีกรายใหญ่เป็นผู้มีบทบาทหลักในการกำหนดทิศทางของตลาดจากการเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้บริโภค ซึ่งทำให้ทราบถึงทิศ

² technical textile หรือ functional textile หมายถึง วัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ถูกผลิตขึ้นมาโดยเน้นคุณลักษณะทางเทคนิค (technical performance) มากกว่าคุณลักษณะด้านความสวยงามหรือเพื่อตกแต่ง (aesthetic หรือ decorative characteristics) ส่วนหนึ่งของ technical textile เป็นวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ไม่ใช่เสื้อผ้า (non-clothing textile) เช่น ใช้ในอุตสาหกรรมยานยนต์ เฟอร์นิเจอร์ ก่อสร้าง หรือใช้เพื่อจุดประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม หรือสุขอนามัย ในปัจจุบัน technical textile ส่วนใหญ่ถูกผลิตในประเทศพัฒนาแล้ว เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และมีอัตราการเติบโตที่สูงกว่าสิ่งทอทั่วไป 2 เท่า

ทางการเปลี่ยนแปลงของตลาด และมีความได้เปรียบเหนือผู้ผลิต การตัดสินใจของผู้ค้าปลีกรายใหญ่ในการเลือกแหล่งวัตถุดิบและผู้ผลิตจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการผลิตสินค้าในต้นทุนที่ต่ำ มีคุณภาพดี และมีเวลาในการส่งมอบสินค้าได้อย่างรวดเร็วดังกล่าวข้างต้น ส่วนผู้ผลิตสินค้าแบรนด์เนมจะเลือกผู้ผลิตที่สามารถป้องกันการปลอมแปลงเครื่องหมายการค้าของตน และมีแนวทางในการประกอบธุรกิจที่ดี เช่น ไม่ใช้แรงงานเด็ก และไม่สร้างปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม โดยจัดทำเป็นข้อกำหนดในการปฏิบัติ (code of conduct) ในช่วงหลัง ผู้ผลิตสินค้าแบรนด์เนมได้ขยายขอบเขตการค้าเนงานเข้ามาเป็นผู้ค้าปลีกเองด้วย ซึ่งทำให้เส้นแบ่งระหว่างผู้ค้าปลีกและผู้ผลิตแบรนด์เนมเริ่มไม่ชัดเจน

ในสภาพแวดล้อมการค้าเสรีที่เกิดขึ้นหลังจากการยกเลิกระบบโควตา ซึ่งจะมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อประเทศผู้นำเข้าไม่สามารถใช้มาตรการปกป้องกับสินค้าจากประเทศจีนได้อีกต่อไป โจทย์สำคัญของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยจำนวนมาก คือการเร่งผนวกตนเองเข้ากับซัพพลายเชนของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในระดับโลก โดยเริ่มจากการเป็น integrated full-package producer ซึ่งรับจ้างผลิตโดยใช้แบรนด์เนมของผู้ว่าจ้าง (OEM) ทั้งนี้ ผู้ประกอบการที่จะสามารถพัฒนาไปสู่การเป็น integrated full-package producer จะต้องมีความสามารถในการผลิตและการบริหารซัพพลายเชนในส่วนของตน โดยในปัจจุบัน มีผู้ประกอบการไทยรายใหญ่ประมาณ 10 รายซึ่งมีขีดความสามารถดังกล่าว ส่วนผู้ประกอบการที่เหลือยังมีลักษณะเป็น non-integrated full-package producer ซึ่งมีจุดอ่อนที่ไม่สามารถส่งมอบสินค้าได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากข้อจำกัดต่างๆ เช่น การขาดเงินลงทุนด้านเครื่องจักรและการพัฒนาโครงสร้างด้านโลจิสติกส์ การไม่สามารถบริหารซัพพลายเชนของตนเองของผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะความไม่พร้อมของซัพพลายเออร์ หรือจากความไม่ไว้วางใจกัน เพราะซัพพลายเออร์เกรงว่าจะถูกกดราคา หากให้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณสินค้าในคลังสินค้าของตน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อวางแผนการผลิตร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการพัฒนาต่อจากการรับจ้างผลิตโดยใช้แบรนด์เนมของผู้ว่าจ้างก็คือ การเป็นผู้ผลิตที่สามารถออกแบบสินค้าได้เอง (ODM) ก่อนที่จะเป็นผู้ผลิตที่มีแบรนด์เนมของตนเอง (OBM) ในที่สุด ในปัจจุบัน ผู้ประกอบการไทยที่มีความสามารถในการออกแบบสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่มีคุณภาพสูงยังมีไม่มาก เพราะต้องสามารถจับแนวโน้มของตลาดได้ ส่วนผู้ประกอบการไทยที่มีแบรนด์เนมของตนเองก็ยังมีอยู่จำกัดเพียงไม่กี่ราย โดยเป็นผู้ประกอบการที่ยังไม่สามารถผลิตสินค้าเอง แต่ต้องว่าจ้างให้ผู้อื่นผลิตแทน

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการไทยบางส่วนอาจหันมาผลิต technical textile เพื่อทดแทนการนำเข้าและเพื่อสนับสนุนในอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาไปในแนวทางนี้ต้องอาศัยการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาต่างๆ ค่อนข้างมาก หรือต้องรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เพราะกระบวนการในการผลิตที่เกี่ยวข้องยังมีความซับซ้อนมาก

8.4 ผลกระทบจาก FTA ต่าง ๆ ต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทย

สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นสินค้าที่สำคัญในความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับประเทศต่างๆ เนื่องจาก ผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมดังกล่าวมีความพร้อมสูงจากการที่มีคลัสเตอร์การผลิตอย่างครบวงจรในประเทศ ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ซึ่งหมายความว่า กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดของสินค้า ในความตกลงต่างๆ ไม่น่าจะเป็นอุปสรรคในการส่งออกไปยังประเทศในภาคี

8.4.1 ผลกระทบของ AFTA

สิ่งทอเป็นสินค้าที่อยู่ในรายการสินค้าในบัญชีลดภาษี (Inclusion List: IL) ของ AFTA ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนจะลดภาษีนำเข้าให้แก่กัน ยกเว้นอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ซึ่งได้ขอยกเว้นที่จะยังไม่นำสินค้าสิ่งทอบางรายการรวมไว้ในตารางแผนการลดภาษีเป็นการชั่วคราว (Temporary Exclusive List) เช่น อินโดนีเซีย ขอยกเว้น ผ้าทอด้วยฝ้าย ประเภท Ikat fabrics ด้ายทอแรงดึงสูง ทำด้วยโพลีเอสเตอร์ ด้ายยาง และด้ายยางชนิดรัดที่หุ้มด้วยสิ่งทอ หรือฟิลิปปินส์ ขอยกเว้น พรหม และสิ่งทอปูพื้นอื่นๆ เครื่องนุ่งห่มและเสื้อผ้าสำเร็จรูป และเวียดนาม ขอยกเว้น ผ้าทอทำด้วยไหม เศษไหม ขนแกะหรือขนละเอียดยของสัตว์ ฝ้าย ป่าน ลินิน ปอ กระเจา สิ่งทอจากเปลือกไม้ของต้นไม้อื่นๆ เส้นใยสังเคราะห์ ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ เครื่องนุ่งห่มและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ถูหนุน กางเกง และถุงเท้าชนิดอื่นๆ ถุงมือทุกชนิดถักแบบชนิดหรือโครเชต์

ที่ผ่านมา AFTA ส่งผลกระทบในด้านบวกต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย เนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียนหลายประเทศ โดยเฉพาะสมาชิกใหม่ เช่น เวียดนาม และกัมพูชา ได้ก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศผู้ผลิตเครื่องนุ่งห่มที่เน้นการผลิตเพื่อส่งออก แต่ยังไม่สามารถผลิตผ้าฝ้ายที่มีคุณภาพสูง จึงทำให้ต้องนำเข้าผ้าฝ้ายจากประเทศไทย

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการไทยจำนวนมาก ยังใช้อาเซียนเป็นฐานการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อส่งออก โดยไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีค่าแรงต่ำกว่า ในอนาคต อาเซียนเองยังมี

แนวโน้มที่จะพัฒนาเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่พอสมควร โดยมีประชากรมากถึง 500 ล้านคน ซึ่งเป็นโอกาสของผู้ประกอบการไทย ในการผลิตสินค้าป้อนตลาดดังกล่าว

8.4.2 ผลกระทบของ FTA ระหว่างไทยและออสเตรเลีย (TAFTA)

โดยภาพรวมออสเตรเลียเป็นตลาดไม่ใหญ่และไม่มีความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ยกเว้นในสินค้าสิ่งทอเช่น technical textile และสินค้าแฟชั่นบางรายการ เนื่องจากค่าจ้างแรงงานอยู่ในระดับสูงและอุตสาหกรรมประสบปัญหาในการดึงดูดแรงงาน จนทำให้อุตสาหกรรมกำลังจะขาดระดับการผลิตขั้นต่ำ (critical mass) ที่จะสามารถคงขนาดอุตสาหกรรมไว้ได้ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของออสเตรเลียนั้นมีแผนในการปรับโครงสร้างด้วยการลดอัตราภาษีศุลกากรลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนกับการได้รับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือต่างๆ จากรัฐบาล

ตามข้อตกลง TAFTA ในหมวดสินค้าสิ่งทอที่ได้มีการตกลงให้มีการลดภาษีนำเข้าของออสเตรเลียนสามารถจำแนกรายการสินค้าตามกลุ่มภาษีที่ลดลงได้เป็น 5 กลุ่ม คือ มีอัตราภาษีลดลงจากเต็มร้อยละ 10 มีทั้งหมด 3 รายการ ลดภาษีลงจากเต็มร้อยละ 7.5 จำนวน 3 รายการ ลดภาษีลงจากเต็มร้อยละ 5 จำนวน 281 รายการ ลดภาษีลงจากเต็มร้อยละ 2.5 จำนวน 66 รายการ ลดภาษีลงร้อยละ 2 มีทั้งสิ้น 148 รายการ และกลุ่มที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องอัตราภาษีมีทั้งหมด 109 รายการ ในจำนวนนี้มีรายการที่มีอัตราภาษีเดิมเป็น 0 อยู่แล้ว จำนวน 89 รายการ

จากข้อมูลการขอใช้สิทธิประโยชน์ตามข้อตกลง TAFTA ในปี 2548 ดังที่นำเสนอในบทที่ 5 จะเห็นว่า ผู้ประกอบการสิ่งทอของไทยได้ขอใช้สิทธิประโยชน์ของ TAFTA ในอัตราที่ค่อนข้างสูงสำหรับสินค้าบางรายการ ในขณะที่เดียวกันก็มีการขอใช้สิทธิประโยชน์น้อยมากหรือไม่มีเลยในหลายรายการ โดยรายการที่มีมูลค่าการค้าสูงและมีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์มากที่สุด³ คือ ผ้าทอทำด้วยฝ้าย ที่มีฝ้ายน้อยกว่าร้อยละ 85 โดยน้ำหนัก (HS521139) โดยมีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ร้อยละ 119.9 และได้รับการลดหย่อนภาษีลงในอัตราร้อยละ 5 รองลงมา ได้แก่ ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ผสมกับวิสโคสเรยอน โดยมีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ร้อยละ 80.32 และกระสอบ กระเป่าและถุงบรรจุผลิตภัณฑ์พลาสติก (HS630533) ซึ่งได้รับการลดหย่อนภาษีลงในอัตราสูงสุดคือร้อยละ 10 และมีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ร้อยละ 71.93

³ พิจารณาเฉพาะรายการสินค้าที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ต่ำกว่า 120 และมีมูลค่าการส่งออกมากกว่าหนึ่งพันล้านเหรียญสหรัฐ

ในส่วนของสินค้าในกลุ่มเครื่องนุ่งห่ม ข้อตกลง TAFTA กำหนดให้มีการลดหย่อนภาษีนำเข้าของออสเตรเลียในหมวดเครื่องนุ่งห่มลง โดยสามารถจำแนกรายการสินค้าตามกลุ่มภาษีที่ลดลงได้เป็น 4 กลุ่ม คือมีอัตราภาษีลดลงจากเดิมร้อยละ 5 มีทั้งหมด 204 รายการ ลดภาษีลงจากเดิมร้อยละ 4 จำนวน 1 รายการ ลดภาษีลงจากเดิมร้อยละ 2.5 จำนวน 16 รายการ ลดภาษีลงจากเดิมร้อยละ 2 จำนวน 1 รายการ และกลุ่มที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องอัตราภาษีเนื่องจากมีอัตราภาษีเดิมเป็น 0 อยู่แล้ว ทั้งหมด 18 รายการ

จากข้อมูลการขอใช้สิทธิประโยชน์ตามข้อตกลง TAFTA ในปี 2548 ตามที่นำเสนอในบทที่ 5 จะเห็นว่า ผู้ประกอบการไทยได้ขอใช้สิทธิประโยชน์ตาม TAFTA ในอัตราที่ค่อนข้างสูงสำหรับสินค้าเครื่องนุ่งห่มบางรายการ เช่น ชุดว่ายน้ำสตรีและเด็กผู้หญิง (HS 611241) ชุดว่ายน้ำบุรุษและเด็กผู้ชาย (HS 611231) และผ้า าคลุมโหลส์ผ้าพันคอโยสังเคราะห์ (HS 621143) นอกจากนี้ สินค้าที่ไทยส่งออกไปยังออสเตรเลียมากและมีการใช้สิทธิประโยชน์ในอัตราสูงได้แก่ เสื้อผ้าที่ทำด้วยผ้าถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ (HS 611300) ในขณะที่ ชุดวอร์ม ชุดสกีและชุดว่ายน้ำ รวมทั้งเสื้อผ้าอื่นๆ ที่ทำด้วยวัตถุอื่นๆ (HS621149) ซึ่งเป็นสินค้าที่ไทยส่งออกไปยังออสเตรเลียเช่นกัน ไม่มีการขอใช้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเลย

โดยภาพรวมแล้ว สินค้าในหมวดเครื่องนุ่งห่มยังใช้สิทธิประโยชน์ของ TAFTA ค่อนข้างน้อย ซึ่งน่าจะเป็นเพราะออสเตรเลียได้ปรับลดภาษีนำเข้าสินค้าในหมวดดังกล่าวให้แก่ประเทศอื่นๆ ลงเหลือร้อยละ 17.5 ซึ่งหมายความว่าเครื่องนุ่งห่มที่นำเข้าจากประเทศไทยมีภาษีต่ำกว่าอัตราดังกล่าวเหลือเพียงร้อยละ 5 ซึ่งไม่เพียงพอที่จะทำให้สินค้านำเข้าของไทยแข่งขันได้กับสินค้านำเข้าจากจีน ซึ่งมีต้นทุนต่ำกว่าไทยมากกว่าร้อยละ 10 นอกจากนี้ ในอนาคต ความสำคัญ of ส่วนต่างของภาษีที่ผู้ส่งออกไทยได้รับจะลดลง หากออสเตรเลียสามารถทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศอื่นๆ เช่น จีน และมาเลเซียด้วย (ดูภาพที่ 8.3 ประกอบ)

ภาพที่ 8.3 ความเห็นของผู้นำเข้าของออสเตรเลีย

Before TAFTA, the import duty was 10%. As of 1st January 2005, this dropped to 5% and will remain at this rate until January 2010 when the rate will become 0%.

Initially the duty reduction did help some Australian wholesalers that had fixed term contracts in place with their customers before the TAFTA, as the pricing was locked in for the term of the contract. However, with a 5% decrease in duty on the FOB value does have little impact on the end customer, as there are other factors to take into consideration such as

- a) Exchange rate fluctuations in the AUD + US-dollar
- b) The wholesalers cost of goods to warehouse, to back coat locally and to distribute around Australia has increased
- c) Competition from other markets such as China + Korea offering similar product at much lower prices.

FYI - Australia is now in FTA negotiations with China, Malaysia, Japan and UAE, so import duties will decrease from these countries also over a period of time.

8.4.3 ผลกระทบของ FTA ระหว่างไทยและนิวซีแลนด์

เนื่องจากความตกลง FTA ไทยและนิวซีแลนด์อนุญาตให้ผู้ส่งออกสามารถรับรองแหล่งกำเนิดของตน เราจึงไม่สามารถทราบได้ว่าการใช้ประโยชน์จากความตกลงดังกล่าวในการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไปยังนิวซีแลนด์มากนักน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการไทยยังไม่ให้ความสนใจต่อตลาดสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มนิวซีแลนด์นัก เนื่องจากเห็นว่าตลาดมีขนาดค่อนข้างเล็ก และมักมองเป็นส่วนหนึ่งของตลาดออสเตรเลีย

8.4.4 ผลกระทบของ FTA ระหว่างไทยและอินเดีย

ตามกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย สินค้าในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไม่ได้อยู่ในโครงการเร่งลดภาษีล่วงหน้า

8.4.5 ผลกระทบของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

ความตกลงการค้าเสรีส่วนใหญ่ นอกจากความตกลง AFTA มักมีกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่ค่อนข้างเข้มงวด เช่น กฎ yarn forward ในความตกลง NAFTA เนื่องจาก สินค้าในกลุ่มนี้มักถูกถือเป็นสินค้าที่มีความอ่อนไหวของประเทศต่างๆ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาอัตราการใช้ประโยชน์และการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการทำให้ทราบว่า กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้านี้ดังกล่าวไม่มีผลต่อการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอ

และเครื่องนุ่งห่มจากประเทศไทยไปยังประเทศคู่ค้ามากนัก เนื่องจาก ประเทศไทยมีฐานการผลิตที่ครบวงจร ตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ การไม่สามารถใช้ประโยชน์จากความตกลง FTA ต่างๆ เช่น TAFTA มักมีสาเหตุมาจากการที่อัตราภาษีในความตกลงไม่แตกต่างจากอัตราภาษี MFN มากนัก ทำให้สินค้าของไทยยังไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าจากประเทศจีนได้ และการที่ภาษีนำเข้าวัตถุดิบบางรายการของประเทศไทยยังอยู่ในระดับที่สูง ทำให้ผู้ประกอบการไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน

บทที่ 9 สรุปและข้อเสนอแนะทางนโยบาย

ในบทนี้ คณะผู้วิจัยจะนำเสนอข้อเสนอแนะทางนโยบายในการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการสามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากความตกลง FTA ที่มีการลงนามไปแล้ว ข้อเสนอแนะดังกล่าวประกอบไปด้วย การให้ข้อมูลและคำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการ การปรับโครงสร้างภาษีศุลกากรและการเปิดเสรีภาคบริการให้เอื้อต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม การเจรจาต่อรองกับประเทศภาคีในด้านการปรับลดภาษีและแหล่งกำเนิดสินค้าให้เอื้อต่อการค้าระหว่างกันมากยิ่งขึ้น การส่งเสริมการลงทุน การอำนวยความสะดวกทางการค้า การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และข้อเสนอแนะสำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน และอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

9.1 การให้ข้อมูลและคำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการ

การใช้ประโยชน์จากความตกลง FTA อย่างเต็มที่ จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ส่งออก ผู้นำเข้า และผู้ผลิตในประเทศไทยและประเทศคู่ค้าทราบและเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับจาก FTA อย่างถูกต้อง จากการศึกษา คณะผู้วิจัยพบว่ามีปัญหาในเรื่องของการรับรู้ข้อมูลและเข้าใจถึงประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจะได้รับจาก FTA ดังต่อไปนี้

- ผู้ส่งออกและผู้นำเข้าส่วนใหญ่ใช้ตัวแทนในการติดต่อกับศุลกากร (custom broker หรือ freight forwarder) ซึ่งทำให้ตนเองขาดความเข้าใจในเรื่องพิธีการศุลกากร และเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีความยุ่งยากและซับซ้อน ผู้ประกอบการเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะมองว่า FTA เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพิธีการศุลกากรที่ยุ่งยาก ทำให้ไม่สนใจที่จะทำความเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจาก FTA หรือแม้ในกรณีที่มีความสนใจ ก็อาจจะประสบปัญหาต่างๆ เช่น ไม่ทราบว่าสินค้าของตนจะสามารถใช้ประโยชน์จาก FTA หรือไม่ เนื่องจากไม่ทราบรหัส HS Code ของสินค้าที่ตนผลิต เป็นต้น
- มักเกิดความเข้าใจผิดว่า ผู้ส่งออกเท่านั้นจะเป็นผู้ที่ได้ประโยชน์จากความตกลง FTA ซึ่งทำให้มีผู้นำเข้าจำนวนหนึ่ง ไม่ได้ขอใช้สิทธิในการนำเข้าสินค้าจากประเทศภาคีในอัตราลดหย่อนตามความตกลง FTA หรือไม่ได้ติดต่อให้ผู้ส่งออกส่งใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้ามาให้ตน ทั้งที่จะช่วยให้ตนสามารถลดภาระภาษีศุลกากรได้
- มีความเข้าใจว่า การขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นสิ่งที่มีความยุ่งยาก เช่น พบว่า มีผู้ส่งออกบางรายติดต่อสอบถามไปยังกรมการค้าระหว่างประเทศ แต่ไม่ขอใช้สิทธิประโยชน์ตามความตกลง FTA เพราะเห็นว่า การขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้ามีความยุ่งยาก
- ผู้ส่งออกซึ่งไม่ได้เป็นผู้ผลิตสินค้า ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้ผลิตในการขอข้อมูลโครงสร้างต้นทุน เพื่อใช้ในการรับใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า เพราะผู้ผลิตไม่

ต้องการเปิดเผยข้อมูลโครงสร้างต้นทุนของตน เนื่องจากเกรงว่าจะถูกผู้ส่งออกกดดัน

- มีความวิตกกังวลว่าการเปิดเผยโครงสร้างต้นทุนการผลิตเพื่อขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าจะทำให้ผู้ประกอบการถูกรัฐเรียกเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

กระทรวงอุตสาหกรรม ในฐานะหน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุนภาคอุตสาหกรรม ควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น กรมส่งเสริมการส่งออก กรมการค้าต่างประเทศ กรมศุลกากร และหน่วยงานในภาคเอกชน เช่น สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ในการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อสร้างความตื่นตัว ลดความวิตกกังวลและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ผู้ประกอบการไทย ตลอดจนตัวกลางต่างๆ เช่น ตัวแทนในการติดต่อกับศุลกากร โดยอาจดำเนินในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

- จัดสัมมนาโดยเชิญให้ผู้ประกอบการที่เคยใช้ประโยชน์จาก FTA ทั้งผู้ส่งออกและผู้นำเข้าอธิบายถึงประสบการณ์ในการใช้ประโยชน์ และประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมที่ได้รับจาก FTA เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวและความสนใจของผู้ประกอบการอื่น
- จัดเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาในการใช้ประโยชน์จาก FTA โดยเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะต้องสามารถให้คำอธิบายในระดับพื้นฐานได้ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาว่า สินค้าที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการนั้น จะได้ประโยชน์จากความตกลงหรือไม่ มีกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าอย่างไร และจะสามารถรอบแบบคำร้องได้อย่างไร เป็นต้น
- ร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชนดังกล่าวข้างต้น ในการสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ส่งออก ผู้นำเข้า และผู้ผลิตในอุตสาหกรรมในสาขาที่มีการปรับลดภาษีมาก ซึ่งเป็นผู้ประกอบการที่อยู่ในข่ายที่จะได้รับประโยชน์หรือได้รับผลกระทบจาก FTA มากที่สุด
- กรมการค้าต่างประเทศควรจัดทำเอกสารตัวอย่างของการกรอกคำร้องเพื่อขอใบรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้าในอุตสาหกรรมต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่ากระบวนการดังกล่าวไม่มีความยุ่งยากมาก และมีผู้ส่งออกจำนวนมากที่ประสบความสำเร็จในการใช้สิทธิประโยชน์แล้ว

9.2 การปรับโครงสร้างภาษีศุลกากร

การศึกษาโดยคณะผู้วิจัยพบว่า โครงสร้างภาษีศุลกากรที่มีความบิดเบือนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการไทยในบางสาขา ไม่สามารถแข่งขันในการส่งออกสินค้าไปยังตลาดโลก หรือไม่สามารถแข่งขันกับสินค้านำเข้าได้ ดังจะเห็นได้จากการที่บางอุตสาหกรรม เช่น การผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูปและปลาป่น การฆ่าสัตว์ การผลิตน้ำมันจากสัตว์และพืช การผลิตยา การผลิตอุปกรณ์เกี่ยวกับงานวิทยาศาสตร์ มีระดับการคุ้มครองที่แท้จริง (ERP) ตีตลาด ซึ่งชี้ว่า ภาษีศุลกากรของวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลางยังอยู่ในระดับที่สูงเกินไป นอกจากนี้ อัตราภาษีศุลกากรของสินค้าเดียวกันที่นำเข้าจากประเทศคู่ค้าแต่ละประเทศ ยังมีอัตราที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้มีความเสี่ยงจากการเบี่ยงเบนทางการค้า (trade diversion) ซึ่งมีผลในด้านลบต่อสวัสดิการ (welfare) ของประเทศ

กระทรวงการคลัง ควรพิจารณาปรับโครงสร้างภาษีศุลกากรครั้งใหญ่ โดยตั้งเป้าหมายเพื่อลดการบิดเบือนในโครงสร้างภาษี และทำให้โครงสร้างภาษีเอื้อต่อการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม โดยเร่งปรับลดอัตราภาษีให้มีความแตกต่างกันน้อยลง ด้วยการลดจำนวนอัตราภาษีศุลกากร โดยตั้งเป้าไปสู่การมีภาษีอัตราเดียวในที่สุด ทั้งนี้ อุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องปรับโครงสร้างอัตราภาษี คืออุตสาหกรรมที่มีค่า ERP ตีตลาดดังกล่าวข้างต้น

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินการดังกล่าวนอกจากช่วยลดการบิดเบือนการจัดสรรทรัพยากร และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของสินค้าอุตสาหกรรมไทยแล้ว ยังรวมถึงการช่วยให้พิธีการศุลกากรมีความง่ายและโปร่งใสมากยิ่งขึ้น เพราะช่วยลดปัญหาในการตัดสินใจสินค้านำเข้าอยู่ในพิกัดภาษีใด

9.3 การเปิดเสรีภาคบริการ

ภาคบริการด้านสาธารณูปโภคเช่น โทรคมนาคม ไฟฟ้า และขนส่ง เป็นส่วนของต้นทุนในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญ และมีผลต่อแบบแผนการค้าระหว่างประเทศ เช่น การศึกษาที่ผ่านมาของ Fink et al. (2002) พบว่า อัตราค่าบริการโทรคมนาคมมีผลต่อปริมาณการค้าระหว่างประเทศของสินค้า โดยเฉพาะในสินค้าที่มีความแตกต่างกัน (differentiated product) โดยพบว่า อัตราค่าบริการโทรคมนาคมที่สูงขึ้นร้อยละ 1 จะมีผลในการลดปริมาณการค้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มลงประมาณร้อยละ 1.11 โดยเฉลี่ย

การศึกษาโดยคณะผู้วิจัยพบว่า การขาดการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพ (effective competition) ในภาคบริการด้านสาธารณูปโภคของประเทศไทย มีผลในการทำให้ภาคบริการ

ได้รับการคุ้มครองในระดับที่สูงมาก และทำให้ต้นทุนอัตราค่าบริการอยู่ในระดับสูงกว่าที่ควร ซึ่งส่งผลให้อุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้บริการดังกล่าวมีต้นทุนเพิ่มขึ้นและอาจไม่สามารถแข่งขันได้ ดังจะเห็นได้จากการที่ระดับการคุ้มครองที่แท้จริง (ERP) สินค้าอุตสาหกรรมบางรายการคิดลบมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อคิดผลของการคุ้มครองภาคบริการด้วย (ดูบทที่ 4) ความแตกต่างของระดับของการคุ้มครองในภาคบริการ และอุตสาหกรรมการผลิตยังมีผลทำให้ภาคบริการสามารถดึงดูดทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่จำกัด เช่น แรงงานทักษะสูง (เช่นวิศวกร) ได้มากกว่าอุตสาหกรรมการผลิต ซึ่งส่งผลให้การปรับโครงสร้างของอุตสาหกรรมการผลิตเกิดขึ้นได้ยาก

รัฐจึงควรให้ความสำคัญในการพิจารณาการเปิดเสรีภาคบริการให้มีการแข่งขันและสร้างระบบกำกับดูแลที่มีประสิทธิผล โดยเฉพาะบริการด้านสาธารณสุขูปโภค เพื่อให้ต้นทุนของอุตสาหกรรมการผลิตลดลงในระดับหนึ่ง

9.4 การเจรจาต่อรองด้านภาษี และแหล่งกำเนิดสินค้า

ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จาก FTA ก็คือการที่อัตราภาษีศุลกากรตามความตกลงต้องต่ำกว่าอัตราภาษี MFN มากพอสมควร และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการใช้ประโยชน์จากความตกลง เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จาก FTA มากขึ้น รัฐบาลไทยควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- เจรจากับประเทศคู่ค้า เช่น อินเดีย ให้ขยายรายการสินค้าภายในความตกลง FTA ให้มากขึ้น เพราะสินค้าอุตสาหกรรมที่อยู่ในความตกลงในปัจจุบันมีอยู่อย่างจำกัดมาก
- เจรจาปรับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าให้เอื้อต่อโครงสร้างการผลิตของผู้ประกอบการ โดยปรับลดความเข้มงวดลง และ ปรับรูปแบบของกฎให้เอื้อต่อการผลิตที่ต้องการความยืดหยุ่นมากขึ้น เช่น นำเอากฎการเปลี่ยนพิกัดสินค้า (change of tariff classification) มาใช้แทนการใช้มูลค่าเพิ่มขึ้นต่ำ ซึ่งไม่เอื้อต่อการผลิตในซัพพลายเชน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยๆ

9.5 การอำนวยความสะดวกทางการค้า

ผู้ประกอบการไทยจะสามารถเข้าร่วมในการผลิตในอุตสาหกรรมที่มีซัพพลายเชนที่สลับซับซ้อนและมีการแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศมาก เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน และอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จะต้องสามารถผลิตสินค้าได้ในต้นทุนต่ำ มีคุณภาพผ่านเกณฑ์ และต้องสามารถส่งมอบสินค้าของตนให้แก่ลูกค้าได้ตามกำหนดเวลา

ในกรณีของอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน การส่งมอบสินค้าตรงตามกำหนดเป็นหัวใจของระบบการผลิตแบบทันเวลาพอดี (just in time) ส่วนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม การส่งมอบสินค้าตรงตามกำหนดเวลามีความสำคัญอย่างมากในสินค้าในกลุ่มแฟชั่นที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ในอนาคต ปัจจัยด้านการส่งมอบสินค้าให้ตรงเวลาจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นไปอีก เมื่อมีการแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศมากขึ้น

การอำนวยความสะดวกทางการค้า (trade facilitation) เป็นมาตรการสำคัญที่จะหนุนเสริมให้การส่งมอบสินค้าสามารถเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะมีผลในการเพิ่มปริมาณการค้าและช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยในตลาดโลก รัฐบาลไทยควรมีมาตรการในการการอำนวยความสะดวกทางการค้าในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มประสิทธิภาพของพิธีการศุลกากร (custom formality)

พิธีการศุลกากรไม่ได้มีความสำคัญเฉพาะต่อการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี แต่ยังมีผลต่อการไหลเวียนของสินค้าส่งออกและนำเข้าโดยทั่วไปด้วย แม้ว่า กรมศุลกากรได้ปรับปรุงพิธีการศุลกากรมาโดยตลอดก็ตาม รายงานการสำรวจที่ผ่านมา (องค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น, 2548) ชี้ว่า ยังมีปัญหาในระบบพิธีการศุลกากรของไทยอีกต่างๆ หลายประการ เช่น เจ้าหน้าที่ศุลกากรแต่ละคนประเมินภาษีศุลกากรในอัตราที่แตกต่างกัน การตรวจปล่อยของใช้เวลานานเกินไป แม้กระทั่งสินค้าที่เคยนำเข้ามาแล้ว หรือสินค้าตัวอย่างจำนวนน้อย การระงับข้อพิพาทใช้เวลานาน การเปลี่ยนแปลงต่างๆ มีผลบังคับใช้หนึ่งวันหลังการประกาศ และเมื่อมีข้อสงสัยเรื่องพิกัดอัตราภาษีศุลกากรหรือการตรวจปล่อยของ จะหาคำตอบที่ชัดเจนได้ยาก ฯลฯ

รัฐบาลไทยควรเร่งดำเนินการปรับปรุงพิธีการศุลกากรให้มีความชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากขึ้นดังนี้

- การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนและกฎข้อบังคับต่างๆ ล่วงหน้า อย่างชัดเจนครบถ้วน ในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย เพื่อสร้างความเข้าใจให้ผู้ประกอบการและลดข้อผิดพลาด
- การสร้างระบบการจำแนกพิกัดอัตราศุลกากรล่วงหน้าที่ดี ซึ่งจะทำให้สามารถระบุพิกัดได้ก่อนการตรวจปล่อยของ และช่วยลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการที่ด่านศุลกากรแต่ละด่านจำแนกพิกัดอัตราศุลกากรไม่ตรงกัน
- การนำเอาระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปล่อยของ ซึ่งจะช่วยให้ปัญหาการเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ศุลกากรหมดไป นอกจากนี้ ในอนาคต รัฐบาลไทยและรัฐบาลของประเทศคู่ค้าควรพิจารณาถึงการนำเอาระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์มาใช้มาก

ยิ่งขึ้น โดยรวมถึงการนำเอาระบบใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าแบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้เทคโนโลยีลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

9.6 การส่งเสริมการลงทุน

ความตกลงการค้าเสรีมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนของบริษัทข้ามชาติ เนื่องจากการปรับเปลี่ยนอัตราภาษีศุลกากรและอุปสรรคทางการค้าต่างๆ มีผลต่อด้านทุนในการผลิตสินค้า นอกจากนี้ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้านี้ยังมีผลในการกำหนดประเทศที่จะผลิตสินค้า การศึกษาของคณะผู้วิจัยพบว่า มีหลักฐานเบื้องต้นที่ชี้ว่า การทำความตกลงการค้าเสรีเป็นปัจจัยหนึ่งของนักลงทุนในต่างประเทศในการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทย (ดูบทที่ 6) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนที่มากขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนควรระบุกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่จะได้ประโยชน์จากการทำความตกลงการค้าเสรี เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน และอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม แล้วจัดกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์เพื่อชักจูงนักลงทุนต่างประเทศในอุตสาหกรรมนั้นให้มาลงทุนในประเทศไทย ทั้งนี้ นักลงทุนที่เป็นเป้าหมายในการลงทุนไม่จำกัดว่าจะต้องมาจากประเทศที่มีความตกลงการค้าเสรีกับประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม การประชาสัมพันธ์ในการส่งเสริมการลงทุน ในต่างประเทศควรดำเนินการอย่างระมัดระวัง เนื่องจาก ประชาชนและผู้ใช้แรงงานของบางประเทศอาจมองว่าการไปลงทุนในต่างประเทศของนักลงทุนของตนมีผลในการ “ส่งออกการจ้างงาน” (job export) ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความอ่อนไหวทางการเมืองมาก

9.7 การจัดเก็บข้อมูลและติดตามอย่างต่อเนื่อง

เพื่อให้มั่นใจได้ว่า การทำความตกลงการค้าเสรีมีประโยชน์และไม่สร้างผลกระทบในด้านลบต่อประเทศไทย หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาทั้งหลายควร

- สืบตรวจการใช้สิทธิประโยชน์ของความตกลงการค้าเสรีที่ไม่ได้มีการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า เช่น ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นระหว่างไทย-นิวซีแลนด์ (CER) และความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยและสหรัฐ (TUSFTA) ซึ่งอาจมีการลงนามกันในอนาคต การไม่มีระบบออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าในความตกลงดังกล่าว ทำให้ไม่มีข้อมูลเรื่องอัตราการใช้ประโยชน์ (utilization rate) และไม่สามารถประเมินได้ว่ามีการใช้ประโยชน์จากการค้าเสรีที่ลงนามไปแล้วมากน้อยเพียงใด

- สํารวจความรับรู้ ความเข้าใจและอุปสรรคของผู้ประกอบการในการใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีที่มีการลงนามกันไปแล้ว เพื่อนำใช้เป็นข้อมูลในการให้ข้อมูลและให้คำปรึกษาดังที่กล่าวในหัวข้อ 9.1 ได้ดียิ่งขึ้น
- จัดให้มีการศึกษาในรายละเอียดถึงสถานภาพและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีของสินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน และผลิตภัณฑ์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งเป็นกรณีศึกษาในรายงานฉบับนี้

9.8 ข้อเสนอแนะในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน

เพื่อให้อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของประเทศไทยสามารถใช้ประโยชน์จากความตกลง FTA ต่างๆ มากที่สุด ควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

การปฏิรูปโครงสร้างภาษีนำเข้า

การปฏิรูปโครงสร้างภาษีนำเข้าจะช่วยให้รถยนต์ที่ผลิตขึ้นภายในประเทศมีความพร้อมที่จะแข่งขันกับรถยนต์นำเข้าได้มากขึ้น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 7 ว่า ในปัจจุบันยังมีชิ้นส่วน 7 รายการ ที่มีภาษีนำเข้าสูงถึงร้อยละ 20-30 อัตราภาษีนำเข้าในระดับสูงดังกล่าวอาจบั่นทอนความสามารถในการแข่งขันของผู้ผลิตรถยนต์ในประเทศ ทั้งนี้ สินค้าในกลุ่มนี้ 6 จาก 7 รายการ (ยกเว้น HS 870899) น่าจะเป็นสินค้าที่สามารถปรับลดภาษีลงได้ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

- ในปัจจุบัน ผู้ผลิตชิ้นส่วนป้อนโรงงานผลิตรถยนต์ต้องเผชิญกับการแข่งขันด้านราคาที่รุนแรงอยู่แล้ว อันเนื่องจากการที่ผู้ประกอบการรถยนต์เปลี่ยนมาใช้ระบบ global sourcing มากขึ้น
- ผู้ประกอบการรถยนต์จะอ้างอิงราคาซื้อจากราคาตลาดโลก หรือราคา Ex-factory ที่ญี่ปุ่น และมีเป้าหมายในการลดต้นทุนอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าประเทศไทยจะกำหนดอัตราภาษีไว้เท่าใด
- ชิ้นส่วนเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะไม่ค้าขายระหว่างประเทศมากนัก เพราะมีขนาดใหญ่ และมีต้นทุนค่าขนส่งต่อหน่วยที่สูง

อย่างไรก็ตาม การลดภาษีนำเข้าดังกล่าวเป็นการทั่วไปอาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับประเทศภาคีของ FTA ที่ได้ลงนามไปแล้ว การลดภาษีจึงอาจจำกัดอยู่เฉพาะประเทศภาคีเหล่านั้น เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต รัฐควรกำหนดโครงสร้างภาษีนำเข้าที่ควรจะเป็น

ให้เสร็จสิ้นก่อนการเจรจา FTA โดยควรกำหนดแผนการปรับลดภาษีนำเข้าที่ชัดเจนเป็นการล่วงหน้า เช่นตัวอย่างของประเทศออสเตรเลีย

ส่วนการปรับลดภาษีของรายการ HS 870899 ซึ่งเป็นรายการที่มีความครอบคลุมทั้ง CKD kit และชิ้นส่วนสำเร็จรูปอื่นๆ (เช่น ชุดเกียร์) เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและมีความเชื่อมโยงกับอัตราภาษีรถยนต์ (CBU) ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์ในรายละเอียด ซึ่งไม่สามารถครอบคลุมได้ในการศึกษา

การเร่งยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน

รัฐควรร่วมมือกับผู้ประกอบการรถยนต์ ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นบริษัทข้ามชาติในการยกระดับทักษะฝีมือแรงงานในอุตสาหกรรมทั้งในโรงงานของผู้ประกอบการรถยนต์เองและของผู้ผลิตชิ้นส่วนในระดับต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทักษะในด้านการออกแบบและวิศวกรรม เพื่อให้การผลิตรถยนต์และชิ้นส่วนในประเทศไทยมีคุณภาพสูงขึ้นและมีต้นทุนที่ต่ำลง ทั้งนี้ การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานดังกล่าวจะช่วยเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการไทยให้สามารถรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีต่างๆ ได้เร็วขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมอื่นได้

การเจรจาในเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

ในประเด็นเกี่ยวกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน เป้าหมายในการเจรจาความตกลง FTA ในอนาคต น่าจะอยู่ที่การผลักดันให้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดที่มีการบังคับใช้ต่อไปใน FTA เหล่านั้นไม่แตกต่างไปจากกฎที่ใช้ภายใต้ AFTA หรือ TAFTA มากนัก เพราะกฎดังกล่าวไม่ได้ส่งผลในการบิดเบือนการตัดสินใจของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมรถยนต์มากนัก

นโยบายการลงทุน

เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนในประเทศที่มากขึ้น ภาครัฐควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของอุตสาหกรรม เช่น ห้องปฏิบัติการทดสอบ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถรักษาความน่าลงทุนในสายตาของบริษัทผู้ผลิตรถยนต์ได้ต่อไป โดยพิจารณาถึงทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมรถยนต์อย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวควรมีความสมดุล โดยระวังไม่ให้ภาครัฐไปมีบทบาทในการตัดสินใจการลงทุนแทนภาคเอกชน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อบรรยากาศความน่าลงทุนโดยรวม

9.9 ข้อเสนอแนะในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

เพื่อให้อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทยสามารถได้ประโยชน์จากความตกลง FTA ต่างๆ มากที่สุด ควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

- เร่งการเจรจาการลดภาษีในหมวดสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในกรอบ AFTA ซึ่งจะช่วยให้เกิดคลัสเตอร์การผลิตในภูมิภาค ที่จะเป็นประโยชน์ในอนาคตเมื่ออาเซียนทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ เช่น สหรัฐ สหภาพยุโรป หรือญี่ปุ่น ซึ่งเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่
- เจรจากับประเทศคู่ค้า เช่น ออสเตรเลียให้เร่งลดภาษีศุลกากรในบางรายการให้ไทยเร็วกว่ากำหนดการเดิม เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยได้สิทธิประโยชน์จากการทำความตกลง TAFTA อย่างแท้จริง หลังจากที่ออสเตรเลียลดอัตราภาษี MFN ให้แก่ประเทศต่างๆ ในปี 2548 ตามแผนในการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศ สินค้าที่อยู่ในข่ายการเจรจาดังกล่าวคือ สินค้าอุตสาหกรรมที่เหลือระยะเวลาในการยกเลิกภาษีศุลกากรอีกหลายปี เช่น สิ่งทอ ซึ่งจะยังไม่ลดภาษีให้ไทยเหลือร้อยละ 0 จนกว่าจะถึงปี 2558
- ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายในการผลิต โดยสนับสนุนให้เกิดเวทีในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน และชี้ให้ซัพพลายเออร์รายย่อยเห็นถึงประโยชน์ของการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของผู้ประกอบการที่เป็น integrated full-package producer

เอกสารอ้างอิง

ภาษาอังกฤษ

- Abrenica, J.V. (1998), 'The Asian Automotive Industry: Assessing the Roles of State and Market in the Age of Global Competition', *Asian-Pacific Economic Literature*, Vol.12, No.1, pp.12–26.
- Adams, R., Dee, P.J. and McGuire, G. (2003). "The Trade and Investment Effects of Preferential Trading Arrangements—Old and New Evidence", *Productivity Commission Staff Working Paper*, Canberra. May.
- Buranathanung, N. (1995), 'Multinational Enterprises, Global Division of Labour and Intra-Firm Trade: A Case Study of the Thai Automobile Industry', *Unpublished Dissertation*, Faculty of Economics, Kyoto University, Kyoto.
- Corden, W. M. (1997), *Trade Policy and Economic Welfare* (2nd edition), Oxford University Press, New York.
- Doner, R. F. (1991), *Driving a Bargain: Automobile Industrialization and Japanese Firms in Southeast Asia*, University of California Press, Berkeley.
- Doner, R. F., G. W. Noble, and J. Ravenhill (2004), 'Production Networks in East Asia's Auto Parts Industry', in S. Yusuf, M.A. Altak and K. Nabeshima (eds.), *Global Production Networking and Technological Change in East Asia*, Oxford University Press, Washington, DC.
- Fink C., Matto and I.C. Neagu (2002), "Assessing the Impacts of Communication Costs on International Trader", *World Bank Policy Research Working Paper 2929*.
- Gary Gereffi, "The International Competitiveness of Asian Economics in the Apparel Commodity Chain", *ERD Working Paper Series No 5*, Asia Development Bank, February 2002.

- Hallward-Driemeier (2003). "Do Bilateral Investment Treaties Attract Foreign Direct Investment? Only a Bit...and They Could Bite", World Bank.
- Higashi, S. (1995), 'The Automotive Industry in Thailand: From Protective Promotion to Liberalization', in A.K. Kenkyujo (ed.), *The Automotive Industry in Asia: the Great Leap Forward?*, Institute of Developing Economies, Tokyo.
- Humphrey, J. and O. Memedovic (2003), 'The Global Automotive Industry Value Chain: What Prospects for Upgrading by Developing Countries', United Nations Industrial Development Organization, Vienna.
- Humphrey, J. and A. Oeter (2000), 'Motor Industry Policies in Emerging Markets: Globalisation and the Promotion of Domestic Industry', in J. Humphrey, Y. Lecler, and M.S. Salerno (eds.), *Global Strategies and Local Realities: The Auto Industry in Emerging Markets*, St. Martin's Press, New York.
- IMD (2005), "IMD World Competitiveness Yearbook 2005", Switzerland
- Japan External Trade Organization (2006). *The 16th Survey of Investment-Related Cost Comparison in Major Cities and Regions in Asia*.
- Japan External Trade Organization (2004). *The 14th Survey of Investment-Related Cost Comparison in Major Cities and Regions in Asia*.
- JBIC (2005), "Survey Report on Overseas Business Operations by Japanese Manufacturing Companies", JBICI Review No.13.
- Kohpaiboon, A. (2005) 'Industrialization in Thailand: MNEs and Global Integration', Unpublished PhD Dissertation, Australian National University, Canberra.
- Kumar (2001) "Infrastructure Availability, Foreign Direct Investment Inflows and Their Export-Oriented: A Cross-Country Exploration", Research and Information System for Developing Countries, New Delhi, November.

Miyamoto (2003) "Human Capital Formation and Foreign Direct Investment in Developing Countries", Technical Paper 211. Organization for Economic Co-Operation and Development (OECD), Paris, July.

Nunnenkamp (2002) "Determinants of FDI in Developing Countries: Has Globalization Changed the Rules of the Game?" Working Paper 1122. Kiel Institute for World Economics, Kiel, July.

Sader (2000) "Attracting Foreign Direct Investment Into Infrastructure: Why is it So Difficult?", Foreign Investment Advisory Service (FIAS) Occasional Paper 12. International Finance Corporation (IFC), Washington, D.C.,

World Bank (2006), "Doing business in 2006: Creating Jobs", (<http://www.doingbusiness.org/>)

ภาษาไทย

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2548). "การศึกษาการลงทุนและการเปิดเสรีภาคบริการในการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจญี่ปุ่น-ไทย"

หอการค้าญี่ปุ่น (2548), "การสำรวจแนวโน้มทางเศรษฐกิจของบริษัทร่วมทุนญี่ปุ่นในประเทศไทยไตรมาสที่ 2 ปี 2548"

(ดูเอกสารฉบับเต็มได้จาก <http://www.jetrobkk.or.th/html/home.html>)

องค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น (เจโทร), "ข้อเท็จจริงและประเด็นต่าง ๆ ในพิกัดอัตราภาษีศุลกากรและระบบตรวจปล่อยสินค้าในกลุ่มประเทศอาเซียน (ฉบับพิเศษสำหรับประเทศไทย)", สิงหาคม 2548

อาชนัน เกาะโพบูลย์ (2549) 'การค้าระหว่างประเทศ: จากพหุภาคีนิยมสู่ทวิภาคีนิยม' บทความเสนอในสัมมนาทางวิชาการคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

แหล่งข้อมูล

1. ด้วบท (text) ความตกลงการค้าเสรีและความคืบหน้าในการเจรจา

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ <http://www.thaifta.com/>

สำนักงานเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น http://www.mfa.go.th/itepa/meeting_official.html

สำนักงานเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐ <http://www.mfa.go.th/tusfta/index.html>

สำนักงานเลขาธิการอาเซียน <http://www.aseansec.org>

2. ข้อมูลการค้าระหว่างประเทศและภาษีนำเข้า

ฐานข้อมูลการค้าระหว่างประเทศ PC-TAS 2004

ฐานข้อมูลภาษีศุลกากร TRAIN <http://cs.usm.my/untrains/trains.html>

กรมศุลกากร <http://www.customs.go.th/Statistic/StatisticIndex.jsp>

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1
การจัดแบ่งกลุ่มสินค้า

ตารางการจัดแบ่งกลุ่มสินค้าในงานวิจัยชิ้นนี้

กลุ่มสินค้า	ระบบ	รายละเอียด
อาหารแปรรูป	GTAP	<ul style="list-style-type: none"> - CMT Bovine meat prods - OMT Meat products n.e.c. - PCR Processed rice - SGR Sugar - VOL Vegetable oils and fats - OFD Food products n.e.c.
สิ่งทอ	GTAP	TEX Textiles
เครื่องนุ่งห่ม	GTAP	WAP Wearing apparel
เครื่องหนัง	GTAP	LEA Leather products
ไม้	GTAP	LUM Wood products
กระดาษและสิ่งพิมพ์	GTAP	PPP Paper products, publishing
เคมีภัณฑ์	ISIC3	<ul style="list-style-type: none"> - 2411 Manufacture of basic chemicals, except fertilizers and nitrogen compounds - 2310 Manufacture of coke oven products - 2412 Manufacture of fertilizers and nitrogen compounds - 2429 Manufacture of other chemical products n.e.c. - 2519 Manufacture of other rubber products (exclude 590699) - 2422 Manufacture of paints, varnishes and similar coatings, printing ink and mastics - 2421 Manufacture of pesticides and other agro-chemical products - 2320 Manufacture of refined petroleum products - 2511 Manufacture of rubber tyres and tubes; retreading and rebuilding of rubber tyres - 2424 Manufacture of soap and detergents, cleaning and polishing preparations, perfumes and toilet preparations
พลาสติก	ISIC3	<ul style="list-style-type: none"> - 2413 Manufacture of plastics in primary forms and of synthetic rubber - 2520 Manufacture of plastics products
เหล็ก	GTAP	<ul style="list-style-type: none"> - I_S - Ferrous metals - FMP - Metal products
โลหะอื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก	GTAP	NFM Metals n.e.c.

ยานยนต์และชิ้นส่วน	GTAP	MVH Motor vehicles and parts
ยานพาหนะอื่นๆ	GTAP	OTN Transport equipment n.e.c.
อิเล็กทรอนิกส์	GTAP	ELE Electronic equipment
เครื่องจักรกลและอุปกรณ์	GTAP	OME Machinery and equipment n.e.c.
อัญมณีและเครื่องประดับ	ISIC3	3691 Manufacture of jewellery and related articles (exclude 711510)

ภาคผนวกที่ 2
อัตราการคุ้มครองที่แท้จริง (Effective Rate of Protection, ERP)
ของอุตสาหกรรมไทย

	สาขาอุตสาหกรรม	อัตราการคุ้มครองที่แท้จริง (%)			ภาษี ศุลกากร ปี 2005
		ก. กรณีไม่ได้คิดผลจาก การคุ้มครองภาคบริการ	ข. กรณีคิดผลจากการ คุ้มครองภาคบริการ	ส่วนต่าง ก-ข	
042	การฆ่าสัตว์	- 10.80	- 11.51	-0.71	5.17
043	การทำเนื้อกระป๋อง	17.76	17.40	-0.36	36.27
044	การผลิตน้ำมัน และผลิตภัณฑ์จากนม	25.20	23.31	-1.89	21.55
045	การบรรจุกระป๋อง และการเก็บรักษามัก ผลไม้ น้ำผลไม้	16.63	15.91	-0.72	32.39
046	การบรรจุกระป๋อง การเก็บรักษาอาหารประเภทปลา	- 1.35	- 1.48	-0.13	9.04
047	การผลิตน้ำมันมะพร้าว และน้ำมันปาล์ม	12.18	10.95	-1.23	17.11
048	การผลิตน้ำมันจากสัตว์ และจากพืช	- 7.88	- 10.05	-2.17	20.62
049	โรงสีข้าว และผลพลอยได้จากการสีข้าว	3.05	2.17	-0.88	24.75
050	ผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่ได้จากแป้งมันสำปะหลังและแป้งมัน	16.37	14.95	-1.42	26.33
052	โรงงานทำแป้งและการปั้นแป้งอื่นๆ	60.31	58.62	-1.69	31.90
053	ผลิตภัณฑ์ทำขนมปังและขนมปังกรอบ	37.92	35.26	-2.66	30.00
054	โรงงานทำก๋วยเตี๋ยวและผลิตภัณฑ์ที่คล้ายคลึงกัน	32.00	30.27	-1.72	30.00
055	โรงงานทำน้ำตาล และผลิตภัณฑ์อื่นๆ	42.20	41.78	-0.42	33.45
056	การผลิตผลิตภัณฑ์ขนมชนิดเคลือบและมีไส้เป็นน้ำตาล	3.12	- 1.03	-4.16	16.67
059	การผลิตกาแฟ โกลโก้ และชา	37.96	37.43	-0.53	34.00
060	การผลิตผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ	19.60	18.74	-0.85	29.63
061	การผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป และปลาป่น	- 46.03	- 51.99	-5.96	8.00
062	การต้ม กลั่น การผสมสุรา	100.02	98.54	-1.48	55.53
063	โรงเบียร์	47.04	46.65	-0.38	38.00
064	อุตสาหกรรมเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ และน้ำอัดลม	31.65	30.16	-1.49	23.75
065	การอบ การบ่มใบยาสูบ	3.79	3.24	-0.55	30.00
066	การผลิตผลิตภัณฑ์ใบยาสูบ	69.99	69.93	-0.06	60.00
067	การปั้นด้าย	1.66	- 0.97	-2.62	9.19
068	การทอผ้า	30.19	27.67	-2.52	19.29
070	การผลิตสิ่งทอสิ่งถักสำเร็จรูป	31.18	29.66	-1.52	23.29
071	การผลิตสิ่งถัก	7.30	6.91	-0.39	24.60
072	การผลิตเครื่องแต่งกาย	46.46	44.73	-1.72	30.10
073	การผลิตพรมและเครื่องปูลาด	9.23	8.84	-0.39	28.75
074	อุตสาหกรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เชือก	7.80	7.40	-0.40	15.24
075	โรงฟอกหนังและการแต่งสำเร็จหนังสัตว์	- 1.43	- 3.13	-1.71	5.26
076	การผลิตผลิตภัณฑ์หนังสัตว์	35.22	34.89	-0.32	28.10
077	การผลิตรองเท้า ยกเว้นรองเท้ายาง	8.90	8.58	-0.32	27.00
078	การแปรรูปไม้ ไม้อัด และอุปกรณ์ไม้	15.09	13.78	-1.31	12.54
079	การผลิตผลิตภัณฑ์จากไม้และไม้ก๊อก	9.56	9.06	-0.50	16.85
080	การผลิตเครื่องเรือนเครื่องตกแต่งที่ทำด้วยไม้	13.27	12.75	-0.51	20.00
081	การผลิตกระดาษและเยื่อกระดาษ	7.31	6.70	-0.61	9.89

	สาขาอุตสาหกรรม	อัตราการคุ้มครองที่แท้จริง (%)			ภาษี ศุลกากร ปี 2005
		ก. กรณีไม่ได้คิดผลจาก การคุ้มครองภาคบริการ	ข. กรณีคิดผลจากการ คุ้มครองภาคบริการ	ส่วนต่าง ก-ข	
082	การผลิตผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	77.61	76.27	-1.33	25.87
083	การพิมพ์, การพิมพ์โฆษณา	23.47	21.81	-1.66	13.57
084	การผลิตเคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน	- 0.29	- 0.59	-0.30	1.43
085	การผลิตปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และยาฆ่าแมลง	10.20	6.92	-3.28	7.34
086	ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี	10.37	9.02	-1.35	12.57
087	การผลิตสีทา น้ำมันชักเงา	52.10	50.63	-1.47	17.50
088	การผลิตยารักษาโรค	- 6.33	- 8.99	-2.66	4.04
089	การผลิตสบู่และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทำความสะอาด	29.77	27.24	-2.53	15.31
090	การผลิตเครื่องสำอาง	33.56	31.42	-2.14	23.05
091	การผลิตไม้ขีดไฟ	35.43	34.44	-0.99	20.00
092	การผลิตผลิตภัณฑ์ทางเคมีอื่นๆ	3.98	2.54	-1.44	8.41
093	น้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ	14.96	13.73	-1.23	4.67
094	ผลผลิตอื่นๆ จากถ่านหิน และน้ำมันปิโตรเลียม	4.08	3.19	-0.88	5.42
095	การผลิตยางแผ่นและยางก้อน	8.83	8.60	-0.23	20.91
096	การผลิตยางนอกยางใน	39.70	37.50	-2.20	27.59
097	การผลิตผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ	7.58	7.33	-0.24	29.32
098	การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก	40.53	37.88	-2.65	24.64
099	การผลิตกระเบื้องเคลือบและเครื่องปั้นดินเผา	4.04	3.84	-0.20	22.68
100	การผลิตแก้วและผลิตภัณฑ์แก้ว	20.48	18.66	-1.82	18.11
102	การผลิตซีเมนต์	12.38	8.43	-3.95	9.17
103	การผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีต	31.82	30.81	-1.01	17.00
104	การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะอื่นๆ	27.90	26.37	-1.53	18.66
105	เหล็กและเหล็กกล้า	- 1.59	- 9.13	-7.54	1.00
106	การผลิตผลิตภัณฑ์เหล็กกล้า	10.22	8.65	-1.57	9.46
107	ผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่ไม่ใช่เหล็ก, ถลุงแร่อื่นๆ เช่น ถลุงดีบุก	5.21	4.46	-0.75	8.31
108	การผลิตเครื่องตัดและเครื่องมือ	36.46	35.09	-1.37	21.00
109	การผลิตเครื่องเรือนที่ทำด้วยโลหะ	17.58	15.92	-1.66	20.00
110	การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ	10.22	9.88	-0.33	18.91
111	การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะอื่นๆ	17.19	16.36	-0.84	18.29
112	การผลิตเครื่องยนต์และกังหัน	9.45	8.33	-1.13	13.30
113	การผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ทางเกษตร	- 0.20	- 1.75	-1.54	5.75
114	การผลิตเครื่องจักรที่ใช้ประติษฐ์เครื่องมือไม้และโลหะ	- 3.09	- 4.45	-1.37	5.24
115	การผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์พิเศษ	- 0.49	- 3.87	-3.39	5.81
116	เครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ในสวน และครัวเรือน	1.50	1.19	-0.30	14.92
117	เครื่องจักรและเครื่องไฟฟ้าสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม	0.43	0.05	-0.38	8.97
118	อุปกรณ์การสื่อสารเครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ แผงวงจรไฟฟ้า	0.94	0.48	-0.46	11.97
119	เครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่นๆ	27.27	26.13	-1.14	23.33
120	ลวดและสายเคเบิลชนิดหุ้มฉนวน	15.26	14.74	-0.53	18.50
121	แบตเตอรี่และหม้อเก็บประจุไฟฟ้า	15.24	14.52	-0.72	18.33

	สาขาอุตสาหกรรม	อัตราการคุ้มครองที่แท้จริง (%)			ภาษี ศุลกากร ปี 2005
		ก. กรณีไม่ได้คิดผลจาก การคุ้มครองภาคบริการ	ข. กรณีคิดผลจากการ คุ้มครองภาคบริการ	ส่วนต่าง ก-ข	
122	เครื่องมือเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่นๆ	2.34	2.16	-0.18	15.31
123	การต่อเรือและการซ่อมเรือ	20.48	18.36	-2.11	16.37
124	การผลิตอุปกรณ์รถไฟ	-1.11	-4.54	-3.43	3.89
125	การผลิตยานยนต์	60.34	58.24	-2.10	39.64
126	การผลิตรถจักรยานยนต์ จักรยาน	62.32	60.92	-1.40	38.57
128	การผลิตอากาศยาน	0.12	-0.20	-0.32	3.07
129	อุปกรณ์เกี่ยวกับงานวิทยาศาสตร์	-4.42	-7.95	-3.52	3.62
130	การผลิตอุปกรณ์การถ่ายภาพและสายตา	1.61	1.36	-0.25	9.37
131	การผลิตนาฬิกา	7.14	5.60	-1.54	10.98
132	การผลิตเครื่องประดับ ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	4.59	0.16	-4.43	6.63
133	การผลิตเครื่องดนตรีและเครื่องกีฬา	0.41	0.21	-0.20	11.67
134	การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	17.44	16.66	-0.78	19.44
	ค่าสูงสุด	100.02	98.54	-7.54	60.00
	ค่าต่ำสุด	-46.03	-51.99	-0.06	1.00
	ค่าเฉลี่ยแบบไม่ถ่วงน้ำหนัก	17.79	16.33	-1.46	18.78
	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	21.84	22.07		
	Coefficient Variation (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหาร ค่าเฉลี่ย)	1.23	1.35		

ภาคผนวกที่ 3

**ตารางการลดภาษีนำเข้าของไทยตามความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ :
รายสาขาอุตสาหกรรม**

ตารางภาคผนวกที่ 3.1 การลดภาษีนำเข้าของไทยตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (ร้อยละ)

อุตสาหกรรม	มูลค่าการนำเข้าของไทยจากออสเตรเลีย (พันUS\$)	สัดส่วน (%)	MFN- Simple average (%)	MFN- weighted average (%)	2005	2007	2009	2011	2013	2015	2017	2019	2020
เกษตร	995,960.04	30.8	22.67	2.49	1.74	1.44	0.90	0.58	0.41	0.25	0.15	0.05	0
สิ่งทอ	53,356.46	1.6	11.98	1.35	0.34	0.29	0.23	0.00	0.00	0			
เครื่องนุ่งห่ม	1,141.12	0.0	32.84	31.44	17.63	10.75	7.13	1.81	1.81	0			
เครื่องหนัง	11,861.31	0.4	23.38	5.92	0.44	0.27	0.10	0					
ผลิตภัณฑ์จากไม้	2,605.03	0.1	13.69	6.51	4.57	4.48	3.87	0					
กระดาษและการพิมพ์	12,248.04	0.4	7.24	4.85	4.40	4.02	2.01	1.20	1.20	0			
ปิโตรเลียม	111.90	0.0	2.50	0.89	0								
เคมีภัณฑ์/ยาง/พลาสติก	177,673.17	5.5	8.10	5.99	4.12	2.14	0.61	0.00	0.00	0			
ผลิตภัณฑ์จากแร่อื่นๆ	7,677.88	0.2	12.24	6.76	2.38	1.71	1.11	0					
เหล็ก	191,851.00	5.9	5.67	2.54	1.65	1.47	1.29	1.20	1.20				
โลหะอื่นๆ	1,606,374.35	49.7	3.59	0.58	0.32	0.15	0.15	0					
ผลิตภัณฑ์โลหะ	19,636.43	0.6	14.51	10.89	9.23	5.52	2.51	0					
ยานยนต์และชิ้นส่วน	40,173.66	1.2	30.00	19.73	13.40	7.52	1.97	0					
อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ	2,293.56	0.1	12.33	0.41	0.19	0.13	0.07	0					
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	19,955.84	0.6	5.82	0.20	0.15	0.12	0.06	0					
เครื่องจักรและอุปกรณ์	88,861.92	2.7	6.79	4.96	2.54	1.66	1.03	0.49	0.49	0			
อุตสาหกรรมอื่นๆ	2,400.34	0.1	15.51	10.24	1.53	0.84	0.36						
สินค้าทั้งหมด	3,234,182.04	100	13.46	2.08	1.35	0.93	0.55	0.27	0.22	0.08	0.05	0.02	0

ตารางภาคผนวกที่ 3.2 การลดภาษีนำเข้าของออสเตรเลียตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย: รายละเอียดการผลิต (ร้อยละ)

อุตสาหกรรม	มูลค่าการนำเข้าของ ออสเตรเลียจากไทย (พันบ.ด.)	สัดส่วน (%)	MFN- Simple average (%)	MFN- weighted average (%)	2005	2007	2009	2011	2013	2015
เกษตร	461,096.08	12.8	1.58	1.60	0.49	0				
สิ่งทอ	56,128.04	1.6	8.27	8.17	4.90	4.36	3.78	0.46	0.46	0
เครื่องนุ่งห่ม	20,928.83	0.6	15.48	16.92	12.08	12.08	12.08	4.80	4.80	0
เครื่องหนัง	16,106.87	0.4	7.29	9.11	6.92	6.92	4.10	0.25	0.25	0
ผลิตภัณฑ์จากไม้	48,884.01	1.4	4.48	5.08	0.00	0.00	0.00			
กระดาษและการพิมพ์	47,549.86	1.3	4.11	3.48	0					
ปิโตรเลียม	9,355.68	0.3	0	0						
เคมีภัณฑ์/ยาง/พลาสติก	250,138.73	6.9	4.08	5.78	2.54	2.54	1.02	0.05	0.05	0
ผลิตภัณฑ์จากแร่อื่นๆ	40,661.47	1.1	4.00	4.84	0.04	0.04	0.04	0		
เหล็ก	79,782.25	2.2	4.83	4.99	0.86	0.86	0.86	0		
โลหะอื่นๆ	105,126.41	2.9	3.06	0.34	0					
ผลิตภัณฑ์โลหะ	109,889.40	3.0	4.82	4.81	0.24	0.24	0.24	0		
ยานยนต์และชิ้นส่วน	1,428,366.54	39.6	8.38	5.93	0.23	0.23	0.23	0		
อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ	10,941.38	0.3	2.24	1.82	0					
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	335,442.73	9.3	1.26	0.94	0.17	0.17	0.17	0		
เครื่องจักรและอุปกรณ์	501,244.03	13.9	4.05	6.55	1.07	1.07	1.07	0		
อุตสาหกรรมอื่นๆ	89,430.06	2.5	3.14	4.47	0.03	0.01	0			
สินค้าทั้งหมด	3,611,072.37	100.0	4.77	4.77	0.70	0.63	0.50	0.04	0.04	0

ตารางภาคผนวกที่ 3.3 การลดภาษีนำเข้าของไทยตามความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์: รายละเอียดการผลิต (ร้อยละ)

อุตสาหกรรม	มูลค่าการนำเข้าของไทย จากนิวซีแลนด์ (พันUS\$)	สัดส่วน (%)	MFN- Simple average (%)	MFN- weighted average (%)	2005	2007	2009	2011	2013	2015	2017	2019	2020
เกษตร	178,229.45	73.8	22.44	8.07	5.9	5.3	2.1	1.5	0.9	0.3	0.2	0.1	0
สิ่งทอ	10,025.11	4.1	13.52	2.34	0.6	0.4	0.3	0.3	0.2	0			
เครื่องนุ่งห่ม	8,110.43	3.4	31.00	5.07	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0			
เครื่องหนัง	1,973.58	0.8	19.00	5.07	0.0	0.0	0.0						
ผลิตภัณฑ์จากไม้	571.10	0.2	14.84	6.75	5.7	5.3	4.9	4.3	0				
กระดาษและการพิมพ์	15,763.02	6.5	6.48	1.85	1.0	0.4	0.3	0.0	0.0	0			
ปีโตรเลียม	175.84	0.1	15.00	10.00	0								
เคมีภัณฑ์/ยาง/ พลาสติก	10,981.59	4.5	12.27	7.71	4.4	2.6	1.5	0.0	0.0	0			
ผลิตภัณฑ์จากแร่อื่นๆ	81.69	0.0	13.86	7.72	1.6	1.3	0.9	0					
เหล็ก	27.65	0.0	9.29	8.17	5.9	4.7	3.0	0					
โลหะอื่นๆ	3,999.14	1.7	4.06	2.16	1.4	0.5	0.1	0					
ผลิตภัณฑ์โลหะ	1,317.33	0.5	14.44	11.31	8.3	6.4	4.0	0					
ยานยนต์และชิ้นส่วน	66.36	0.0	27.50	27.45	16.7	10.7	5.0	0					
อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ	114.91	0.0	17.86	4.03	0.1	0.0	0.0	0					
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	1,320.88	0.5	5.16	0.19	0.1	0.1	0.0	0					
เครื่องจักรและอุปกรณ์	8,853.15	3.7	7.83	5.42	3.5	2.4	1.4	0.1	0.1	0			
อุตสาหกรรมอื่นๆ	18.82	0.0	14.80	15.58	5.6	3.3	1.7	0.1	0.1	0			
สินค้าทั้งหมด	241,630.02	100.0	14.67	7.06	4.9	4.2	1.7	1.1	0.7	0.3	0.2	0.1	0.0

ตารางภาคผนวกที่ 3.4 การลดภาษีนำเข้าของนิวซีแลนด์ตามความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์: รายสาขาการผลิต (ร้อยละ)

อุตสาหกรรม	มูลค่าการนำเข้าของนิวซีแลนด์จากไทย (พัน US\$)	สัดส่วน (%)	MFN-Simple average (%)	MFN-weighted average (%)	2005	2007	2009	2011	2013	2015
เกษตร	122,915.80	18.5	2.93	2.04	0.1	0.1	0.0			
สิ่งทอ	14,723.40	2.2	6.23	7.45	6.0	4.9	3.3	2.9	2.4	0
เครื่องนุ่งห่ม	3,867.21	0.6	17.95	18.60	16.6	13.7	8.8	6.9	4.9	0
เครื่องหนัง	3,258.05	0.5	12.37	15.77	13.0	10.8	7.0	5.4	4.0	0
ผลิตภัณฑ์จากไม้	10,264.54	1.5	5.89	6.91	5.1	3.0	0.4	0		
กระดาษและการพิมพ์	8,278.59	1.2	0.11	0.01	0					
ปิโตรเลียม	21,884.68	3.3	3.50	7.00	0					
เคมีภัณฑ์/ยาง/พลาสติก	86,761.40	13.0	4.17	4.85	2.1	1.4	0.5	0.1	0.1	0
ผลิตภัณฑ์จากแร่อื่นๆ	16,919.85	2.5	4.79	2.94	1.2	1.0	0.8	0		
เหล็ก	15,136.07	2.3	4.12	2.27	2.1	2.1	2.1	0		
โลหะอื่นๆ	146.58	0.0	5.15	5.59	4.3	2.9	0.8	0		
ผลิตภัณฑ์โลหะ	8,535.80	1.3	5.74	5.74	4.0	3.7	3.0	0		
ยานยนต์และชิ้นส่วน	211,183.62	31.8	11.19	7.62	6.5	4.8	3.1	0		
อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ	1,478.67	0.2	4.24	1.63	0.4	0.4	0.2	0		
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	57,192.80	8.6	1.49	0.25	0.1	0.1	0.0	0		
เครื่องจักรและอุปกรณ์	66,439.88	10.0	4.44	5.64	1.6	1.4	1.0	0		
อุตสาหกรรมอื่นๆ	15,862.78	2.4	5.25	6.37	1.5	0.8	0.0	0.0	0.0	0
สินค้าทั้งหมด	664,849.72	100.0	5.86	5.06	3.1	2.3	1.4	0.1	0.1	0

ตารางภาคผนวกที่ 3.5 การลดภาษีนำเข้าของไทยตามความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย: รายละเอียด: รายละเอียดการผลิต (ร้อยละ)

อุตสาหกรรม	มูลค่าการนำเข้าของไทย จากอินเดีย (พันUS\$)	สัดส่วน (%)	MFN- Simple average (%)	MFN-weighted average (%)	2004	2005	2006
เกษตร	150,460.82	16.10	19.52	8.10	8.10	8.09	8.09
สิ่งทอ	29,916.95	3.20	10.42	6.81	6.81	6.81	6.81
เครื่องนุ่งห่ม	2,515.64	0.27	33.73	36.06	36.06	36.06	36.06
เครื่องหนัง	9,991.36	1.07	21.34	7.02	7.02	7.02	7.02
ผลิตภัณฑ์จากไม้	1,444.45	0.15	16.95	9.83	9.83	9.83	9.83
กระดาษและการพิมพ์	2,536.87	0.27	8.20	6.16	6.16	6.16	6.16
ปิโตรเลียม	112,817.21	12.07	6.57	10.01	10.01	10.01	10.01
เคมีภัณฑ์/ยาง/พลาสติก	201,623.45	21.57	6.36	5.63	5.54	5.38	5.22
ผลิตภัณฑ์จากวุ้นอื่นๆ	4,648.72	0.50	12.65	8.25	8.25	8.25	8.25
เหล็ก	123,570.80	13.22	5.35	3.94	3.92	3.91	3.90
โลหะอื่นๆ	123,144.87	13.18	4.20	1.37	1.31	1.28	1.24
ผลิตภัณฑ์โลหะ	29,018.99	3.10	14.44	10.29	9.91	9.35	8.79
ยานยนต์และชิ้นส่วน	35,221.42	3.77	25.79	28.69	15.64	9.01	2.38
อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ	1,495.88	0.16	16.07	11.10	11.10	11.10	11.10
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	8,942.10	0.95	4.80	0.19	0.18	0.18	0.17
เครื่องจักรและอุปกรณ์	85,571.35	9.16	6.37	4.59	4.35	4.20	4.05
อุตสาหกรรมอื่นๆ	11,832.29	1.27	14.90	17.51	11.97	9.20	6.43
สินค้าทั้งหมด	934,653.17	100.00	13.39	6.95	6.33	5.97	5.61

ตารางภาคผนวกที่ 3.6 การลดภาษีนำเข้าของอินเดียตามความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย : รายละเอียด : รายละเอียดการผลิต (ร้อยละ)

อุตสาหกรรม	มูลค่าการนำเข้าของ อินเดียจากไทย (พัน\$)	สัดส่วน (%)	MFN- Simple average (%)	MFN-weighted average (%)	2004	2005	2006
เกษตร	49,081.32	5.97	36.58	30.43	29.63	27.65	25.68
สิ่งทอ	67,027.45	8.15	15.16	15.04	15.04	15.04	15.04
เครื่องหนัง	1,399.70	0.17	14.81	14.99	14.99	14.99	14.99
เครื่องหนัง	5,207.24	0.63	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00
ผลิตภัณฑ์จากไม้	7,922.19	0.96	14.80	15.00	14.31	12.59	10.87
กระดาษและการพิมพ์	6,271.37	0.76	14.00	9.72	9.72	9.72	9.72
ปิโตรเลียม	0	0					
เคมีภัณฑ์/ยาง/พลาสติก	202,388.03	24.61	15.39	16.89	16.61	15.85	15.09
ผลิตภัณฑ์จากแร่อื่นๆ	12,298.77	1.50	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00
เหล็ก	50,379.68	6.13	19.04	19.87	19.85	19.79	19.73
โลหะอื่นๆ	26,453.37	3.22	15.00	15.00	13.49	12.73	11.97
ผลิตภัณฑ์โลหะ	26,423.37	3.21	15.00	15.00	13.52	9.81	6.10
ยานยนต์และชิ้นส่วน	80,438.25	9.78	22.08	20.61	20.56	20.44	20.32
อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ	3,094.89	0.38	28.59	12.73	12.73	12.73	12.73
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	143,681.52	17.47	6.69	7.39	6.68	4.47	2.26
เครื่องจักรและอุปกรณ์	124,034.69	15.08	14.54	14.88	14.39	13.18	11.97
อุตสาหกรรมอื่นๆ	16,277.99	1.98	15.00	15.00	14.77	14.20	13.63
สินค้าทั้งหมด	822,379.82	100.00	17.29	15.84	15.41	14.35	13.29

ตารางภาคผนวกที่ 3.7 การลดภาษีนำเข้าของไทยตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น: รายละเอียดการผลิต (ร้อยละ)

อุตสาหกรรม	มูลค่าการนำเข้า ของไทยจาก ญี่ปุ่น (พันUSD)	สัดส่วน (%)	MFN- Simple average (%)	MFN- weighted average (%)	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6	ปีที่ 7	ปีที่ 8	ปีที่ 9	ปีที่ 10	ปีที่ 11
เกษตร	188,171.1	0.9	22.90	8.56	4.91	4.36	3.80	3.25	2.71	2.11	1.65	1.19	0.74	0.47	0.19
สิ่งทอ	277,217.5	1.3	6.98	5.66	0.09	0.07	0.05	0.03	0.02	0					
เครื่องนุ่งห่ม	5,172.6	0.0	32.42	35.51	1.23	1.07	0.92	0.76	0.61	0.45	0.30	0.15	0		
เครื่องหนัง	1,795.8	0.0	28.27	17.68	15.64	13.59	11.55	9.50	7.46	5.41	3.41	1.39	0.93	0.47	0
ผลิตภัณฑ์จากไม้	47,537.9	0.2	14.04	10.42	9.01	7.60	6.19	4.66	3.43	2.21	1.11	0.02	0		
กระดาษและการพิมพ์	208,410.1	1.0	6.38	5.61	5.49	5.46	4.55	3.11	1.59	0.07	0.05	0.04	0.03	0.01	0
ปิโตรเลียม	49,979.3	0.2	1.83	0.18	0.12	0.07	0.02	0.01	0.01	0					
เคมีภัณฑ์/ยาง/ พลาสติก	2,826,129.4	12.9	6.40	6.98	5.76	5.37	4.86	4.34	3.79	3.08	2.47	1.86	1.24	0.62	0
ผลิตภัณฑ์จากแร่อื่นๆ	275,282.3	1.3	10.86	11.39	8.02	4.78	1.53	0.40	0.21	0.01	0.01	0.003	0		
เหล็ก	3,118,047.9	14.3	5.74	6.24	5.16	4.52	4.52	4.52	4.52	4.52	3.55	3.55	2.63	1.71	0
โลหะอื่นๆ	552,444.5	2.5	3.54	3.55	2.91	2.31	1.40	0.90	0.46	0					
ผลิตภัณฑ์โลหะ	927,918.7	4.2	16.27	13.09	10.20	9.18	8.17	7.16	6.56	5.87	5.86	5.86	2.93	0	
ยานยนต์และชิ้นส่วน	3,169,698.8	14.5	37.40	30.04	24.05	23.69	23.32	22.96	22.60	10.14	9.78	4.37	4.02	3.66	3.30
อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ	114,371.2	0.5	15.91	16.73	14.09	12.66	11.24	9.82	9.78	9.75	9.71	9.68	9.65	9.62	9.59
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	3,519,678.5	16.1	7.89	0.78	0.57	0.43	0.29	0.14	0.07	0.01	0.00	0.00	0		
เครื่องจักรและอุปกรณ์	6,476,377.6	29.6	7.37	5.59	4.33	3.39	2.45	1.54	1.00	0.10	0.09	0.09	0.07	0.06	0.06
อุตสาหกรรมอื่นๆ	106,888.7	0.5	14.60	11.88	9.07	6.63	4.19	2.15	1.15	0.16	0.11	0.05	0.00	0.00	0.00
สินค้าทั้งหมด	21,865,122.0	100.0	14.0	9.09	7.18	6.56	6.00	5.48	5.12	2.87	2.59	1.72	1.32	0.93	0.55

ตารางภาคผนวกที่ 3.8 การลดภาษีนำเข้าของญี่ปุ่นตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น: รายละเอียดการผลิต (ร้อยละ)

อุตสาหกรรม	มูลค่าการนำเข้าของ ญี่ปุ่นจากไทย (พันUS\$)	สัดส่วน (%)	MFN- Simple average (%)	MFN-weighted average (%)	ปีที่ 1	ปีที่ 3	ปีที่ 5	ปีที่ 7	ปีที่ 9	ปีที่ 11	ปีที่ 13	ปีที่ 15	ปีที่ 16
เกษตร	2,568,456.55	17.5	10.57	11.60	4.6	3.7	2.8	2.3	2.0	1.8	1.8	1.7	1.6
สิ่งทอ	286,913.19	2.0	5.96	6.48	0								
เครื่องนุ่งห่ม	167,960.65	1.1	10.14	9.26	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
เครื่องหนัง	105,704.10	0.7	17.95	15.77	10.6	8.1	5.5	3.0	1.2	0.1	0.1	0.1	0.1
ผลิตภัณฑ์จากไม้	426,873.27	2.9	2.93	1.13	0.6	0.5	0.3	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
กระดาษและการพิมพ์	51,072.11	0.3	0	0	0								
ปิโตรเลียม	0	0											
เคมีภัณฑ์/ยาง/พลาสติก	2,278,476.67	15.5	2.35	1.68	0.1	0.0	0.0						
ผลิตภัณฑ์จากแร่อื่นๆ	332,730.71	2.3	1.32	1.53	0.0	0.0	0.0	0.0					
เหล็ก	95,717.39	0.7	0.06	0.00	0								
โลหะอื่นๆ	138,969.73	0.9	2.19	0.77	0								
ผลิตภัณฑ์โลหะ	552,626.77	3.8	1.22	0.69	0								
ยานยนต์และชิ้นส่วน	407,889.11	2.8	0										
อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ	48,304.18	0.3	0										
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	3,770,141.82	25.7	0										
เครื่องจักรและอุปกรณ์	3,089,305.76	21.0	0.16	0.30	0								
อุตสาหกรรมอื่นๆ	361,419.57	2.5	2.49	3.40	0.3	0.2	0.1	0.0					
สินค้าทั้งหมด	14,682,561.56	100	3.58	2.88	0.9	0.7	0.6	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3

ตารางภาคผนวกที่ 3.9 การลดภาษีนำเข้าของไทยตามความตกลงการค้าเสรีอาเซียน : รายสาขาการผลิต (ร้อยละ)

อุตสาหกรรม	มูลค่าการนำเข้าของไทยจากจีน (พันดอลลาร์)	สัดส่วน (%)	MFN-weighted average (%)	ปีที่ 1	ปีที่ 3	ปีที่ 5	ปีที่ 7	ปีที่ 9	ปีที่ 11	ปีที่ 13	ปีที่ 14
เกษตร	370,722.43	3.34	16.65	5.42	3.95	2.29	1.04	0.88	0.88	0.88	0.37
สิ่งทอ	623,573.04	5.62	6.49	5.99	5.54	4.94	0.26	0.12	0.12	0.12	0.11
เครื่องนุ่งห่ม	68,922.99	0.62	34.62	19.91	11.96	5.00	4.60	0.00	0.00	0.00	0.00
เครื่องหนัง	108,218.49	0.97	21.66	16.07	13.27	9.17	7.33	4.60	4.60	4.60	1.15
ผลิตภัณฑ์จากไม้	57,246.10	0.52	12.38	12.19	8.77	5.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
กระดาษและการพิมพ์	65,062.00	0.59	7.57	7.49	7.44	5.15	0.75	0.75	0.75	0.75	0.38
ปิโตรเลียม	39,658.74	0.36	3.35	2.87	2.83	0.39	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
เคมีภัณฑ์/ยางพลาستيك	1,251,121.44	11.27	8.09	7.69	5.57	1.94	0.17	0.17	0.17	0.17	0.10
ผลิตภัณฑ์จากแร่อื่นๆ	163,771.48	1.48	16.17	14.38	12.72	9.85	6.44	6.44	6.44	6.44	6.44
เหล็ก	1,212,913.02	10.92	2.85	2.85	2.82	2.00	1.53	1.53	1.53	1.53	1.40
โลหะอื่นๆ	425,559.48	3.83	1.47	1.47	1.46	1.22	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
ผลิตภัณฑ์โลหะ	376,683.12	3.39	12.25	12.19	10.37	5.64	1.44	1.44	1.44	1.44	0.72
ยานยนต์และชิ้นส่วน	78,235.49	0.70	27.58	21.04	18.26	15.53	13.52	13.52	13.43	13.43	13.46
อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ	40,746.66	0.37	17.09	16.28	15.74	12.80	10.29	10.29	10.06	10.06	10.06
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	3,929,405.86	35.39	0.96	0.90	0.80	0.45	0.12	0.12	0.12	0.12	0.03
เครื่องจักรและอุปกรณ์	2,134,578.12	19.23	5.49	5.44	5.16	3.47	2.54	2.36	2.36	2.36	1.08
อุตสาหกรรมอื่นๆ	156,463.04	1.41	12.82	12.57	10.07	6.93	3.99	3.99	3.99	3.99	1.00
สินค้าทั้งหมด	11,102,881.51	100.00	5.23	4.53	3.89	2.43	1.20	1.10	1.10	1.10	0.68

ตารางภาคผนวกที่ 3.10 การลดภาษีนำเข้าของจีนตามความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน : รายสาขาการผลิต (ร้อยละ)

อุตสาหกรรม	มูลค่าการนำเข้าของ ไทยจากจีน (พันบ.ร.)	สัดส่วน (%)	MFN-weighted average (%)	ปีที่ 1	ปีที่ 3	ปีที่ 5	ปีที่ 7	ปีที่ 9	ปีที่ 11	ปีที่ 13	ปีที่ 14
เกษตร	1,507,884.89	10.96	16.26	10.17	10.10	10.03	9.59	9.35	7.56	7.56	7.47
สิ่งทอ	348,809.16	2.54	7.49	7.38	6.44	4.17	2.03	2.03	2.03	2.03	2.02
เครื่องนุ่งห่ม	6,646.86	0.05	17.05	16.83	10.88	5.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
เครื่องหนัง	118,590.55	0.86	8.05	6.60	5.85	1.13	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ผลิตภัณฑ์จากไม้	104,193.83	0.76	3.83	3.82	3.82	2.72	2.72	2.72	2.72	2.72	3.26
กระดาษและกระดาษพิมพ์	125,949.51	0.92	4.25	4.25	4.25	4.22	4.16	4.16	4.16	4.16	3.65
ปีโตรเลียม	220,975.33	1.61	8.90	4.73	4.73	2.50	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
เคมีภัณฑ์/ยาง/พลาสติก	3,020,684.86	21.95	11.44	10.88	10.26	7.90	6.05	6.05	6.05	6.05	5.98
ผลิตภัณฑ์จากแร่อื่นๆ	62,511.39	0.45	13.27	12.02	7.92	4.31	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
เหล็ก	309,027.06	2.25	4.10	3.87	3.72	0.38	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
โลหะอื่นๆ	49,551.77	0.36	4.19	3.70	3.69	0.10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ผลิตภัณฑ์โลหะ	48,430.19	0.35	11.19	9.86	7.37	3.23	0.73	0.73	0.73	0.73	0.37
ยานยนต์และชิ้นส่วน	45,632.52	0.33	19.19	15.37	9.06	4.76	0.06	0.05	0.05	0.05	0.02
อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ	1,091.76	0.01	3.72	2.78	2.44	0.40	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	6,583,805.20	47.85	0.06	0.04	0.03	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
เครื่องจักรและอุปกรณ์	1,183,642.54	8.60	10.67	9.10	6.69	2.88	0.02	0.02	0.02	0.02	0.01
อุตสาหกรรมอื่นๆ	21,338.46	0.16	9.26	7.66	5.45	2.18	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
สินค้าทั้งหมด	13,758,765.88	100.00	6.00	4.96	4.51	3.36	2.49	2.47	2.27	2.27	2.24

ภาคผนวกที่ 4

การเปลี่ยนแปลงของอุปสรรคทางการค้าจากความตกลงการค้าเสรี: สาขายานยนต์และสิ่งทอ

เนื้อหาส่วนนี้จะวิเคราะห์ความแตกต่างของอัตราภาษีศุลกากรก่อนและหลังการทำความตกลง ตลอดจนวิเคราะห์กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในแต่ละความตกลงของ 2 อุตสาหกรรม คืออุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน และอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม โดยศึกษาในความตกลงการค้าเสรี 4 ฉบับ คือความตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลีย ไทย-นิวซีแลนด์ อาเซียน-จีน ซึ่งมีผลบังคับใช้แล้ว และความตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่น ซึ่งใกล้จะลงนามและบังคับใช้ในไม่ช้า

1 อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน

ก. ความตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลีย

การส่งออกยานยนต์และชิ้นส่วนของไทยไปออสเตรเลีย

เมื่อพิจารณาจากสินค้าส่งออกของไทยตามรหัส HS 6 พิกัดในปี 2004 สินค้ายานยนต์และชิ้นส่วนของไทยที่ส่งออกไปออสเตรเลีย 10 อันดับแรก มีมูลค่าเท่ากับ 785 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 99.04 ของสินค้าส่งออกไปออสเตรเลียในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ สินค้าส่งออกของไทยที่สำคัญได้กลุ่มนี้ ได้แก่ รถปิกอัพและรถยนต์ส่วนบุคคล โดยภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของออสเตรเลียอยู่ในระดับประมาณร้อยละ 0-15

การลดภาษีศุลกากรของออสเตรเลียตามความตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลียของสินค้า 10 อันดับแรก แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มแรก ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ (1 ม.ค. 2005) โดยระดับภาษีก่อนทำความตกลงของสินค้านี้เท่ากับร้อยละ 4-5 ส่วนกลุ่มที่สองระดับภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 10-15 จะทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 5 ในปี 2006 และลดเหลือร้อยละ 0 ในปี 2010 (ดูตารางภาคผนวกที่ 4.1)

ทั้งนี้ สินค้าส่งออกในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของไทยไปออสเตรเลีย 3 อันดับแรกซึ่งคิดเป็นร้อยละ 92.99 ของสินค้าส่งออกไปออสเตรเลียในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้จะได้รับประโยชน์จากการลดภาษีทันทีเหลือร้อยละ 0 ได้แก่

1. รถบรรทุกชนิดแวนและชนิดปิกอัพ (ไม่เกิน 5 ตัน) เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบมีลูกสูบที่จุดระเบิดด้วยประกายไฟ (HS 870431)

2. รถบรรทุกชนิดแวนและชนิดปิกอัพ (ไม่เกิน 5 ตัน) เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบมีลูกสูบที่จุดระเบิดโดยการอัด (ดีเซลหรือกึ่งดีเซล) (HS 870421)
3. รถยนต์ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก (ความจุของกระบอกสูบเกิน 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 3,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร) (HS 870323)

โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับส่งออกที่สำคัญ 3 อันดับแรก คือการเปลี่ยนประเภทพิกัด (CTH) หรือการเปลี่ยนในระดับ 4 พิกัด และต้องมีสัดส่วนวัตถุดิบในภูมิภาค (regional value content, RVC) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40

การนำเข้ายานยนต์และชิ้นส่วนของไทยจากออสเตรเลีย

เมื่อพิจารณาสินค้านำเข้าของไทยตามรหัส HS 6 พิกัดในปี 2004 สินค้ายานยนต์และชิ้นส่วนของไทยที่นำเข้าจากออสเตรเลีย 10 อันดับแรก มีมูลค่าเท่ากับ 24 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 96.09 ของสินค้านำเข้าจากออสเตรเลียในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ โดยสินค้าส่วนใหญ่จะเป็นชิ้นส่วนยานยนต์ เช่น เครื่องยนต์ หม้อพักท่อไอเสีย เฟลา พวงมาลัย เบรก เป็นต้น โดยไทยเกินดุลการค้ากับออสเตรเลียในกลุ่มอุตสาหกรรมยนต์และชิ้นส่วนเท่ากับ 767.2 ล้านเหรียญสหรัฐ

ภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของไทยอยู่ในระดับที่สูงกว่าออสเตรเลีย คือประมาณร้อยละ 10-80 โดยเมื่อพิจารณาเฉพาะภาษีศุลกากรของสินค้านำเข้าที่สำคัญ 3 อันดับแรกของไทยจากออสเตรเลีย ภาษีศุลกากรของไทยอยู่ที่ระดับประมาณร้อยละ 20-42

การลดภาษีศุลกากรของไทยตามความตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลียของสินค้า 10 อันดับแรกนี้ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม (ดูตารางภาคผนวกที่ 4.2) คือกลุ่มแรก ภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 0-5 จะลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ (1 ม.ค. 2005) กลุ่มที่สอง ภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 10-42 ททยลดภาษีจนเหลือร้อยละ 0 ในปี 2010

ทั้งนี้ ภาษีสินค้านำเข้าในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของไทยจากออสเตรเลีย 3 อันดับแรก (ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 80.31 ของสินค้านำเข้าจากออสเตรเลียในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้) จะทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2009-2010 ได้แก่

1. เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบเคลื่อนตรงหรือลูกสูบหมุนชนิดจุดระเบิด ด้วยประกายไฟ ความจุของกระบอกสูบเกิน 1,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร (HS 840734)
2. หม้อพักท่อไอเสียและท่อไอเสีย (HS 870892)
3. เฟลาขับ (HS 870850)

โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้านำเข้าของไทยจากออสเตรเลียตามความตกลง FTA คือ

- การเปลี่ยนประเภทพิกัด (CTH) เช่น เครื่องยนต์ (HS 840734) เป็นต้น
- การเปลี่ยนประเภทพิกัดย่อย (CTSH) และต้องมีสัดส่วนวัตถุดิบในภูมิภาค (RVC) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 เช่น หม้อพักท่อไอเสีย เฟลาขับ เป็นต้น
- การกำหนดสัดส่วนวัตถุดิบในภูมิภาค (RVC) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 เช่น ตุกลม นีรภัย ส่วนประกอบของเข็มขัดนิรภัย (HS 870899) เป็นต้น

ข. ความตกลง FTA ไทยนิวซีแลนด์

การส่งออกยานยนต์และชิ้นส่วนของไทยไปนิวซีแลนด์

เมื่อพิจารณาจากสินค้าส่งออกของไทยตามรหัส HS 6 พิกัดในปี 2004 สินค้ายานยนต์และชิ้นส่วนของไทยที่ส่งออกไปนิวซีแลนด์ 10 อันดับแรก มีมูลค่าเท่ากับ 96.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 99.37 ของสินค้าส่งออกไปนิวซีแลนด์ในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ สินค้าส่งออกของไทยที่สำคัญ ได้แก่ รถปิกอัพและรถยนต์ส่วนบุคคล โดยภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของนิวซีแลนด์อยู่ในระดับประมาณร้อยละ 0-17.5

การลดภาษีศุลกากรของนิวซีแลนด์ตามความตกลง FTA ไทย-นิวซีแลนด์ของสินค้า 10 อันดับแรกนี้ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มแรก ภาษีก่อนทำความตกลงเป็นร้อยละ 0 อยู่แล้ว คงภาษีเท่ากับร้อยละ 0 ไว้หลังความตกลงมีผลบังคับใช้ (1 ก.ค. 2005) ส่วนกลุ่มที่สอง ระดับภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 7-17.5 จะทยอยลดภาษีจนเหลือร้อยละ 0 ในปี 2010 (ดูตารางภาคผนวกที่ 4.3)

สินค้าส่งออกในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของไทยไปนิวซีแลนด์ 2 อันดับแรก ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 90.02 ของสินค้าส่งออกไปนิวซีแลนด์ในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ ได้แก่

1. รถบรรทุกชนิดแวนและชนิดปีกอัทพ์ (ไม่เกิน 5 ตัน) เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบมีลูกสูบที่จุดระเบิดโดยการอัด (ดีเซลหรือกึ่งดีเซล) (HS 870421) ภาษีก่อนทำความตกลงเป็นร้อยละ 0 อยู่แล้ว
2. รถยนต์ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก (ความจุของกระบอกสูบเกิน 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 3,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร) (HS 870323) ภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 17.5 ทายอดลดเหลือร้อยละ 0 ในปี 2010

โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ตามความตกลง FTA ไทย-นิวซีแลนด์ คือการเปลี่ยนประเภทพิกัด (CTH) หรือการเปลี่ยนในระดับ 4 พิกัด

การนำเข้ายานยนต์และชิ้นส่วนของไทยจากนิวซีแลนด์

เมื่อพิจารณาสินค้านำเข้าของไทยตามรหัส HS 6 พิกัดในปี 2004 สินค้ายานยนต์และชิ้นส่วนของไทยที่นำเข้าจากนิวซีแลนด์มี 3 สินค้า มีมูลค่าเพียง 116 พันเหรียญสหรัฐฯ โดยเป็นส่วนประกอบยานยนต์และรถยนต์นั่งส่วนบุคคล โดยไทยเกินดุลค้ากับนิวซีแลนด์ในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วนเท่ากับ 96.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของไทยอยู่ในระดับที่สูงกว่านิวซีแลนด์ คือประมาณร้อยละ 10-80 โดยภาษีของส่วนประกอบยานยนต์ (HS 870899) ซึ่งเป็นสินค้าที่ไทยนำเข้าจากนิวซีแลนด์ในอุตสาหกรรมนี้สูงสุดอยู่ที่ระดับร้อยละ 30

การลดภาษีศุลกากรของไทยตามความตกลง FTA ไทย-นิวซีแลนด์ในอุตสาหกรรมนี้แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มแรก ภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 10 จะลดภาษีเหลือ ร้อยละ 0 ทันที เช่น รถยนต์ (HS 870323.1) กลุ่มที่สอง ภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 15-80 ทายอดลดภาษีจนเหลือร้อยละ 0 ในปี 2010 เช่น ส่วนประกอบยานยนต์ (HS 870899) และคาร์บูเรเตอร์และลูกสูบ (HS 840991) (ดูภาคผนวกตารางที่ 3.4)

โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้านำเข้าของไทยจากนิวซีแลนด์ตามความตกลงนี้ คือการเปลี่ยนประเภทพิกัด (CTH)

ค. ความตกลง FTA อาเซียน-จีน

การส่งออกยานยนต์และชิ้นส่วนของไทยไปจีน

เมื่อพิจารณาจากสินค้าส่งออกของไทยตามรหัส HS 6 พิกัดในปี 2004 สินค้ายานยนต์และชิ้นส่วนของไทยที่ส่งออกไปจีนสูง 10 อันดับแรก มีมูลค่าเท่ากับ 57.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 97.12 ของสินค้าส่งออกไปจีนในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ ซึ่งสินค้าส่งออกของไทยจะเป็นชิ้นส่วนยานยนต์เป็นหลัก โดยเฉพาะส่วนประกอบของตัวถังและส่วนประกอบของยานยนต์อื่นๆ โดยภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของจีนอยู่ในระดับประมาณร้อยละ 2 -30

การลดภาษีศุลกากรของจีนตามความตกลง FTA อาเซียน-จีนของสินค้า 10 อันดับแรกนี้ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มแรก ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2009 จากระดับภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 2-8.4 ส่วนกลุ่มที่สองระดับภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 10-30 จะทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2010 (ดูภาคผนวกตารางที่ 3.5)

ทั้งนี้ สินค้าส่งออกในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของไทยไปจีน 3 อันดับแรกซึ่งคิดเป็นร้อยละ 73.5 ของสินค้าส่งออกไปจีนในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้จะได้รับประโยชน์จากการลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2009-2010 ได้แก่ ส่วนประกอบของตัวถัง (HS 870829) ส่วนประกอบยานยนต์อื่นๆ (HS 870899) ส่วนประกอบเครื่องยนต์ เช่น คาร์บูเรเตอร์ ลูกสูบ (HS 840891)

โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าตามความตกลงอาเซียน-จีน คือการพิจารณาจากสัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 โดยสามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบจากทุกประเทศสมาชิกมารวมกันได้

การนำเข้ายานยนต์และชิ้นส่วนของไทยจากจีน

เมื่อพิจารณาสินค้านำเข้าของไทยตามรหัส HS 6 พิกัดในปี 2004 สินค้ายานยนต์และชิ้นส่วนของไทยที่นำเข้าจากจีนสูง 20 อันดับแรก มีมูลค่าเท่ากับ 89.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 92.93 ของสินค้านำเข้าจากออสเตรเลียในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ โดยสินค้าส่วนใหญ่จะเป็นคอนเทนเนอร์ ส่วนประกอบยานยนต์ เช่น เครื่องยนต์ ถุงลมนิรภัย ล้อ คลัตช์ เบรก เป็นต้น โดยไทยขาดดุลการค้ากับจีนในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้เท่ากับ 36.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของไทยอยู่ในระดับประมาณร้อยละ 0-42 ทั้งนี้ การลดภาษีศุลกากรของไทยตามความตกลง FTA อาเซียน-จีนของสินค้า 20 อันดับแรกนี้ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม (ดูตารางภาคผนวกที่ 4.6) คือสินค้าปกติทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2010 และสินค้าอ่อนไหวสูง ลดภาษีให้อยู่ในระดับไม่เกินร้อยละ 50 ในปี 2015

โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าตามความตกลงอาเซียน-จีน คือการพิจารณาจากสัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 โดยสามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบจากทุกประเทศสมาชิกมารวมกันได้

ง. ความตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่น¹

การส่งออกยานยนต์และชิ้นส่วนของไทยไปญี่ปุ่น

เมื่อพิจารณาจากสินค้าส่งออกของไทยตามรหัส HS 6 พิกัดในปี 2004 สินค้ายานยนต์และชิ้นส่วนของไทยที่ส่งออกไปญี่ปุ่นสูง 20 อันดับแรก มีมูลค่าเท่ากับ 428 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 98.73 ของสินค้าส่งออกไปญี่ปุ่นในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ สินค้าส่งออกของไทยที่สำคัญได้กลุ่มนี้ ได้แก่ ส่วนประกอบรถยนต์ต่างๆ ทั้งตัวถัง เข็มขัดนิรภัย ล้อรถ ตลอดจนรถยนต์ส่วนบุคคล และรถปิกอัพ ทั้งนี้ ภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของญี่ปุ่นอยู่ในระดับร้อยละ 0 อยู่แล้ว (ดูตารางภาคผนวกที่ 4.7)

ดังนั้น การลดภาษีศุลกากรของญี่ปุ่นตามความตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่นจึงไม่มีผลกระทบต่อ การส่งออกของไทย

การนำเข้ายานยนต์และชิ้นส่วนของไทยจากญี่ปุ่น

เมื่อพิจารณาสินค้านำเข้าของไทยตามรหัส HS 6 พิกัดในปี 2004 สินค้ายานยนต์และชิ้นส่วนของไทยที่นำเข้าจากญี่ปุ่นสูง 10 อันดับแรก มีมูลค่าเท่ากับ 2,525 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 83.94 ของสินค้านำเข้าจากออสเตรเลียในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ โดยสินค้าส่วนใหญ่จะเป็นส่วนประกอบยานยนต์ต่างๆ รถยนต์นั่งส่วนบุคคล เป็นต้น โดยไทยขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่นในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้รวมเท่ากับ 2,574 ล้านเหรียญสหรัฐ

¹ วิเคราะห์จากตารางลดภาษีตามร่างความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น (ณ เดือนมิถุนายน)

ภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของไทยอยู่ในระดับประมาณร้อยละ 10-80 ทั้งนี้ การลดภาษีศุลกากรของไทยตามความตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่นของสินค้า 10 อันดับแรกนี้ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม (ดูตารางภาคผนวกที่ 4.8) คือ

- กลุ่มที่ 1 ลดภาษีจากร้อยละ 42 เหลือร้อยละ 20-30 ทันทีและคงไว้ที่อัตรานี้ เช่น ส่วนประกอบยานยนต์ (HS 870899) เครื่องยนต์สันดาปภายใน (HS 840820) เป็นต้น
- กลุ่มที่ 2 ทอยลดภาษีจากร้อยละ 30-40 เหลือร้อยละ 10-20 ในปี 11 เช่น ยานยนต์สำหรับขนส่งของที่น้ำหนักเกิน 20 ตัน (HS 870423)
- กลุ่มที่ 3 ลดภาษีจากเดิมร้อยละ 20 เหลือร้อยละ 15 ทันทีและคงไว้ที่อัตรานี้ เช่น คาร์บูเรเตอร์และลูกสูบ (HS 840991) เป็นต้น

โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าตามความตกลงไทย-ญี่ปุ่น คือการเปลี่ยนประเภทพิกัด (CTH) และการพิจารณาจากสัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40

จ. สรุป

- ในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน ไทยเกินดุลการค้ากับออสเตรเลีย (767.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และนิวซีแลนด์ (96.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) แต่ไทยขาดดุลการค้ากับจีน (36.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่น (2,574 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)
- สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ได้แก่ รถปิกอัพและรถยนต์นั่งส่วนบุคคล ส่วนกรณีจีน ไทยส่งออกชิ้นส่วนยานยนต์โดยเฉพาะส่วนประกอบตัวถังและส่วนประกอบอื่นๆ เป็นหลัก ในด้านการนำเข้านั้น สินค้านำเข้าส่วนใหญ่ของไทย ได้แก่ ส่วนประกอบยานยนต์ต่างๆ จากทั้ง 3 ประเทศ
- กรณีความตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลีย ไทยได้ประโยชน์จากการลดภาษีของออสเตรเลียตามความตกลง โดยสินค้าส่งออก 3 อันดับแรกในอุตสาหกรรมนี้ลดลงเหลือร้อยละ 0 ทันที ส่วนในด้านการนำเข้านั้น ภาษีสินค้านำเข้า 3 อันดับแรกของไทยจะทยอยลดให้กับออสเตรเลียเหลือร้อยละ 0 ในปี 2009-2010
- กรณีความตกลง FTA ไทย-นิวซีแลนด์ สินค้าส่งออกสูงสุด คือรถปิกอัพ ซึ่งมีสัดส่วนการส่งออกถึงร้อยละ 76.9 ของมูลค่าส่งออกไปนิวซีแลนด์ในอุตสาหกรรมนี้ มีระดับภาษีที่ร้อยละ 0 อยู่แล้ว ไทยจึงไม่ได้รับประโยชน์จากการลดภาษี โดยไทยจะได้รับประโยชน์จากสินค้านำเข้าอันดับสอง คือรถยนต์นั่งส่วนบุคคล (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 13.05 ของมูลค่าส่งออกไปนิวซีแลนด์ในอุตสาหกรรมนี้) ซึ่งมีภาษีเท่ากับร้อยละ 17.5 จะทยอยลดภาษีตามความตกลงจนเหลือร้อยละ 0 ในปี

2010 ในด้านการนำเข้าของไทย ภาษีสินค้าส่วนประกอบยานยนต์อยู่ที่ร้อยละ 30 มีสัดส่วนนำเข้าเท่ากับร้อยละ 63.79 ของสินค้านำเข้าจากนิวซีแลนด์ในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้จะลดภาษีเหลือ 0 ในปี 2010

- *กรณีความตกลง FTA อาเซียน-จีน* สินค้าส่งออกของไทยได้รับประโยชน์จากการลดภาษี เช่น สินค้าส่งออก 3 อันดับแรก ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2009-2010 ได้แก่ ส่วนประกอบของตัวถัง ส่วนประกอบยานยนต์อื่นๆ ส่วนประกอบเครื่องยนต์ เช่น คาร์บูเรเตอร์ ลูกสูบ สำหรับในด้านการนำเข้า สินค้าที่ไทยนำเข้าจากจีนในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้หลายรายการที่เป็นสินค้าอ่อนไหวสูง ยังไม่ได้ลดภาษี ยกเว้นสินค้าที่นำเข้าสูงบางรายการที่ได้รับการลดภาษี เช่น ล้อรถยนต์ ส่วนประกอบตัวถัง เบรก เป็นต้น
- *กรณีความตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่น* ในด้านส่งออก ภาษีสินค้ายานยนต์ญี่ปุ่นอยู่ที่ร้อยละ 0 อยู่แล้ว ไทยจึงไม่ได้ประโยชน์จากการลดภาษี ส่วนในด้านนำเข้า ไทยจะลดภาษีให้ญี่ปุ่นลงประมาณกึ่งหนึ่ง เช่น ส่วนประกอบยานยนต์ (HS 870899) เครื่องยนต์สันดาปภายใน (HS 840820) ลดภาษีจากร้อยละ 42 เหลือร้อยละ 20-30 ทันทีและคงไว้ที่อัตรานี้ ยานยนต์สำหรับขนส่งของที่น้ำหนักเกิน 20 ตัน (HS 870423) ทอยลดภาษีจากร้อยละ 30-40 เหลือร้อยละ 10-20 ในปี 11 คาร์บูเรเตอร์และลูกสูบ (HS 840991) ลดภาษีจากเดิมร้อยละ 20 เหลือร้อยละ 15 ทันทีและคงไว้ที่อัตรานี้

2. อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ก. ความตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลีย

การส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยไปออสเตรเลีย

เมื่อพิจารณาจากสินค้าส่งออกของไทยตามรหัส HS 6 พิกัดในปี 2004 สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยที่ส่งออกไปออสเตรเลียสูง 30 อันดับแรก มีมูลค่าเท่ากับ 48.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 64.02 ของสินค้าส่งออกไปออสเตรเลียในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ ซึ่งสินค้าส่งออกของไทยจะเป็นผ้าอนามัยสำหรับเด็กอ่อน กางเกงขาสั้น หมอนและเบาะ เครื่องยกทรง เสื้อเชิ้ต ผ้าทอ ผ้าไม่ทอและด้ายประเภทต่างๆ โดยภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของออสเตรเลียอยู่ในระดับประมาณร้อยละ 0 -25

การลดภาษีศุลกากรของออสเตรเลียตามความตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลียของสินค้า 30 อันดับแรกนี้ แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม (ดูตารางภาคผนวกที่ 4.9) คือ

- กลุ่มแรก ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทันที เช่น ผ้าใบยางรถทำด้วยด้ายทนแรงดึงสูงทำด้วยโพลีเอสเตอร์ (HS 590220) โดยลดภาษีจากเดิมร้อยละ 5
- กลุ่มที่สอง ภาษีเดิมร้อยละ 5 ทอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2008 เช่น ผ้าอนามัยสำหรับเด็ก (HS 560110.9) ผ้าไม่ทอทำด้วยใยประดิษฐ์ (HS 560311) ผ้าใบยางรถทำด้วยไนลอน (HS 590210) เป็นต้น
- กลุ่มที่สาม ภาษีเดิมร้อยละ 10-15 ทอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2010 เช่น กางเกงเทนเนอร์สำหรับบรจของ (HS 630532) หมอนและเบาะ (HS 940490) ผ้าทอทำด้วยฝ้าย (HS 521139) ผ้าทอทำด้วยด้ายใยยาวสังเคราะห์ (HS 540761) เป็นต้น
- กลุ่มที่สี่ ภาษีเดิมร้อยละ 25 ทอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2018 เช่น เครื่องยกทรง (HS 621210) เสื้อเชิ้ตของบุรุษทำจากฝ้าย (HS 620520) เสื้อเชิ้ตถักแบบนิคหรือโครเชต์ (HS 610910) เป็นต้น

โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้าในอุตสาหกรรมนี้ คือการเปลี่ยนประเภทพิกัด (CTH) และต้องมีสัดส่วนวัตถุดิบในภูมิภาค (regional value content, RVC) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 55 หรือในบางสินค้า คือการเปลี่ยนประเภทพิกัดย่อย (CTSH) และต้องมีสัดส่วนวัตถุดิบในภูมิภาคไม่น้อยกว่าร้อยละ 55 ทั้งนี้ ในบางสินค้ากำหนดเพิ่มเติมด้วยว่าสินค้าจะต้องตัดและเย็บภายในเขตประเทศของคู่ภาคี เช่น เครื่องยกทรง เสื้อเชิ้ตบุรุษทำด้วยฝ้าย เป็นต้น และใน

บางสินค้ากำหนดเพิ่มเติมว่าวัตถุดิบเริ่มต้นจะต้องเป็นผ้าทอ เช่น ถุงคอนเทนเนอร์สำหรับใช้บรรจุของ เป็นต้น

การนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยจากออสเตรเลีย

ในปี 2004 สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยที่นำเข้าจากออสเตรเลียสูง 10 อันดับแรก มีมูลค่าเท่ากับ 52 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 82.75 ของสินค้านำเข้าจากออสเตรเลียในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ โดยสินค้าสำคัญที่นำเข้า ได้แก่ ขนแกะ ซึ่งนำเข้า 47.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ ไทยเกินดุลการค้าสินค้าในกลุ่มนี้กับออสเตรเลีย 22.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยอยู่ในระดับประมาณร้อยละ 1-37 โดยสินค้าขนแกะที่ได้จากการตัดซึ่งไทยนำเข้าจากออสเตรเลียสูงมีภาษีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้น

การลดภาษีศุลกากรของไทยตามความตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลียของสินค้า 10 อันดับแรกนี้ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม (ดูตารางภาคผนวกที่ 4.10) คือ

- กลุ่มแรก ภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 1 จะลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ (1 ม.ค. 2005) เช่น ขนแกะ (HS 510121 และ 510521) ผ้าสิ่งทอและสักหลาด (HS 591132 และ 591131) เป็นต้น
- กลุ่มที่สอง ภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 10-20 ทอยลดภาษีจนเหลือร้อยละ 0 ในปี 2009-2010 เช่น ผ้าทอพิมพ์ (HS 570794) เป็นต้น
- กลุ่มที่สาม ภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 37 ทอยลดภาษีจนเหลือร้อยละ 0 ในปี 2015 เช่น เครื่องยกทรง (HS 621210)

ทั้งนี้ สินค้านำเข้าในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยจากออสเตรเลีย 4 อันดับแรก (ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 96.17 ของสินค้านำเข้าจากออสเตรเลียในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้) มีภาษีอยู่ในระดับ 0-1 ซึ่งจะลดเหลือ 0 ทันทีหลังความตกลงมีผลบังคับใช้ ซึ่งเป็นการลดภาษีที่น้อยมาก

โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้านำเข้าของไทยจากออสเตรเลียตามความตกลง คือการเปลี่ยนประเภทพิกัด (CTH) และการมีส่วนวัตถุดิบในภูมิภาคไม่น้อยกว่าร้อยละ 55 และอาจกำหนดเพิ่มเติมในบางสินค้าว่าสินค้าจะต้องตัดและเย็บภายในเขตประเทศของคู่ภาคี เช่น เครื่องยกทรง (HS 621210)

ข. ความตกลง FTA ไทย-นิวซีแลนด์

การส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยไปนิวซีแลนด์

เมื่อพิจารณาจากสินค้าส่งออกของไทยตามรหัส HS 6 พิกัดในปี 2004 สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยที่ส่งออกไปนิวซีแลนด์สูง 20 อันดับแรก มีมูลค่าเท่ากับ 9.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 68.40 ของสินค้าส่งออกไปนิวซีแลนด์ในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ ซึ่งสินค้าส่งออกของไทย ได้แก่ หมอนและเบาะ กระสอบและถุงทำด้วยแถบโพลีเอทิลีนและขนแกะ ถุงสำหรับใส่ของ ผ้าทอและผ้าไม่ทอ เสื้อเชิ้ตบุรุษ ด้าย ผ้าเช็ดหน้า เป็นต้น โดยภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของนิวซีแลนด์อยู่ในระดับประมาณร้อยละ 0-19

การลดภาษีศุลกากรของนิวซีแลนด์ตามความตกลง FTA ไทย-นิวซีแลนด์ของสินค้า 20 อันดับแรกนี้ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม (ดูตารางภาคผนวกที่ 4.11) คือ

- กลุ่มแรก ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทันที เช่น ผ้าเช็ดหน้า (HS 620920.01) โดยลดภาษีจากเดิมร้อยละ 5
- กลุ่มที่สอง ภาษีเดิมร้อยละ 5-19 ทอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2015 เช่น หมอนและเบาะ (HS 940490) ผ้าไม่ทอ (HS 560311) เสื้อเชิ้ตบุรุษทำด้วยฝ้าย (HS 610910) เป็นต้น

โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้าในอุตสาหกรรมนี้ คือการเปลี่ยนประเภทพิกัด (CTH) และต้องมีสัดส่วนวัตถุดิบในภูมิภาค (regional value content, RVC) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ทั้งนี้ ในบางสินค้ากำหนดเพิ่มเติมด้วยว่าสินค้าจะต้องตัดและเย็บภายในเขตประเทศของกลุ่มภาคี เช่น เสื้อเชิ้ตบุรุษทำด้วยฝ้าย (HS 610910) เป็นต้น และในบางสินค้ากำหนดเพิ่มเติมว่าวัตถุดิบเริ่มต้นจะต้องเป็นผ้าทอ (fabric) เช่น กระสอบและถุง (HS 630533) เป็นต้น

การนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยจากนิวซีแลนด์

สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยที่นำเข้าจากนิวซีแลนด์มี 9 สินค้า (HS 6 พิกัด) มูลค่าเท่ากับ 8.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยสินค้าสำคัญที่นำเข้า ได้แก่ ขนแกะที่ได้จากการตัด (HS 510121) ซึ่งนำเข้า 5.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ โดยรวมแล้วไทยเกินดุลการค้าในอุตสาหกรรมนี้กับนิวซีแลนด์ 5.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยอยู่ในระดับประมาณร้อยละ 1-30 โดยสินค้าขนแกะที่ได้จากการตัด ซึ่งไทยนำเข้าจากนิวซีแลนด์สูงมีภาษีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้น

การลดภาษีศุลกากรของไทยตามความตกลง FTA ไทย-นิวซีแลนด์ของสินค้า 10 อันดับแรกนี้ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม (ดูตารางภาคผนวกที่ 4.12) คือ

1. กลุ่มแรก ภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 1-12.5 จะลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ เช่น ขนแกะ (HS 510121 และ 510129) ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ (HS 551512) เป็นต้น
2. กลุ่มที่สอง ภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 30 ทอยลดภาษีจนเหลือร้อยละ 0 ในปี 2010 ได้แก่ เครื่องแต่งกายทำด้วยเฟอร์ (HS 430390)
3. กลุ่มที่สาม ภาษีก่อนทำความตกลงเท่ากับร้อยละ 30 ทอยลดภาษีจนเหลือร้อยละ 0 ในปี 2015 ได้แก่ พรหมทำด้วยขนแกะ (HS 570310)

ทั้งนี้ สินค้านำเข้าในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยจากนิวซีแลนด์ 4 อันดับแรก (ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 96.25 ของสินค้านำเข้าจากนิวซีแลนด์ในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้) มีภาษีอยู่ในระดับ 0-5 ซึ่งจะลดเหลือ 0 ทันทีหลังความตกลงมีผลบังคับใช้ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่มากนัก

โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้านำเข้าของไทยจากนิวซีแลนด์ตามความตกลง FTA คือการเปลี่ยนประเภทพิกัด (CTH) และการมีสัดส่วนวัตถุดิบในภูมิภาคไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

ค. ความตกลง FTA อาเซียน-จีน

การส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยไปจีน

เมื่อพิจารณาจากสินค้าส่งออกของไทยตามรหัส HS 6 พิกัดในปี 2004 สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยที่ส่งออกไปจีนสูง 20 อันดับแรก มีมูลค่าสูงถึงเท่ากับ 227.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 69.23 ของสินค้าส่งออกไปจีนในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ ซึ่งสินค้าส่งออกของไทย ได้แก่ เส้นใยสังเคราะห์ทำด้วยโพลีเอสเตอร์ ผ้าทอทำด้วยฝ้าย ด้ายฝ้ายและด้ายอื่นๆ เป็นต้น โดยภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของจีนอยู่ในระดับประมาณร้อยละ 5-12

การลดภาษีศุลกากรของจีนตามความตกลง FTA อาเซียน-จีนของสินค้า 20 อันดับแรก
นี้ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม (ดูตารางภาคผนวกที่ 4.13) คือ

- กลุ่มแรก ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2009 เช่น เส้นใยสั้นสังเคราะห์ทำด้วย
โพลีเอสเตอร์ (HS 550320) ด้ายฝ้าย (HS 520511) ด้ายทำด้วยไนลอน (HS
540241) โดยลดภาษีจากเดิมร้อยละ 5
- กลุ่มที่สอง ภาษีเดิมร้อยละ 10-12 ทอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2010 เช่น
ผ้าทอทำด้วยฝ้าย (HS 520812) ผ้าทอที่มีใยยาวโพลีเอสเตอร์ (HS 540761)
เป็นต้น
- กลุ่มที่สาม กลุ่มอ่อนไหวที่คงภาษีเดิมไว้ ซึ่งภาษีเดิมอยู่ที่ร้อยละ 5 ได้แก่ ด้าย
ทำด้วยโพลีเอสเตอร์ (HS 540243) เส้นใยสังเคราะห์ที่ไม่ได้สาง (HS 550330)
เป็นต้น

โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าตามความตกลงอาเซียน-จีน คือการพิจารณาจาก
สัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 โดยสามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบจากทุก
ประเทศสมาชิกมารวมกันได้

การนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยจากจีน

เมื่อพิจารณาสินค้านำเข้าของไทยตามรหัส HS 6 พิกัดในปี 2004 สินค้าสิ่งทอและ
เครื่องนุ่งห่มของไทยที่นำเข้าจากจีน 30 อันดับแรก มูลค่า 257 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยสินค้า
สำคัญที่นำเข้า ได้แก่ ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสั้นเทียม (HS 551611) ผ้าใยบางรถทำด้วยไนลอน
(HS 590210) ผ้าทอทำด้วยฝ้าย (HS 520812) เป็นต้น ทั้งนี้ โดยรวมแล้วไทยขาดดุลการค้ากับ
จีนในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้เท่ากับ 74.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยอยู่ในระดับ
ประมาณร้อยละ 10-30 โดยการลดภาษีศุลกากรของไทยตามความตกลง FTA ไทย-จีนของ
สินค้า 30 อันดับแรกนี้ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม (ดูตารางภาคผนวกที่ 4.14) คือ

1. กลุ่มแรก ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2010 เช่น ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสั้นเทียม
(HS 551611) ผ้าใยบางรถทำด้วยไนลอน (HS 590210) ผ้าทอทำด้วยฝ้าย
(HS 520812) เป็นต้น
2. กลุ่มที่สอง กลุ่มอ่อนไหวสูง คงภาษีต่ำกว่าร้อยละ 50 ในปี 2015 ได้แก่ ด้าย
ไหม (HS 500400) คงภาษีไว้ที่ร้อยละ 10 จนถึงปี 2015

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าตามความตกลงอาเซียน-จีน คือการพิจารณาจากสัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 โดยสามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบจากทุกประเทศสมาชิกมารวมกันได้

ง. ความตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่น²

การส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยไปญี่ปุ่น

เมื่อพิจารณาจากสินค้าส่งออกของไทยตามรหัส HS 6 พิกัดในปี 2004 สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยที่ส่งออกไปญี่ปุ่นสูง 20 อันดับแรก มีมูลค่าเท่ากับ 243 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 54 ของสินค้าส่งออกไปญี่ปุ่นในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ ซึ่งสินค้าส่งออกของไทย ได้แก่ เสื้อเชิ้ตบุรุษ ขนแกะ หมวก ถุงน่อง เครื่องยกทรง เป็นต้น โดยภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของญี่ปุ่นอยู่ในระดับประมาณร้อยละ 0-10.9

การลดภาษีศุลกากรของญี่ปุ่นตามความตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่นของสินค้าในกลุ่มสิ่งทอ 20 อันดับแรกนี้ญี่ปุ่นจะลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทันทีในทุกรายการ (ดูตารางภาคผนวกที่ 4.15)

โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้าในอุตสาหกรรมนี้ คือการเปลี่ยนประเภทพิกัด (CTH) โดยมักมีกำหนดเพิ่มเติมด้วยว่าวัตถุดิบจะต้องถักหรือตัดเย็บในประเทศคู่ภาคีหรือในอาเซียน หรืออาจกำหนดกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าว่าเป็นการเปลี่ยนประเภทพิกัด (CTH) แล้วกำหนดเพิ่มเติมว่ายกเว้นการเปลี่ยนจากสินค้าบางรหัสที่จะทำให้ไม่ผ่านเกณฑ์กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่าสินค้าที่ยกเว้นมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะต้องทำการวิเคราะห์ต่อไปว่าการกำหนดกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในลักษณะนี้จะเป็นอุปสรรคทำให้ประเทศทั้งสองไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการลดภาษีตามความตกลงหรือไม่

การนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยจากญี่ปุ่น

สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยที่นำเข้าจากญี่ปุ่นมี 20 สินค้า มูลค่าเท่ากับ 157 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยสินค้าสำคัญที่นำเข้า ได้แก่ ด้าย เส้นใย ผ้าทอและผ้าไม่ทอ เป็นต้น ทั้งนี้โดยรวมแล้ว ไทยเกินดุลการค้าในอุตสาหกรรมนี้กับญี่ปุ่น 189 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ภาษีศุลกากรของสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยอยู่ในระดับประมาณร้อยละ 10-30 การลดภาษีศุลกากรของไทยตามความตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่นของสินค้า

² วิเคราะห์จากตารางลดภาษีตามร่างความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น (ณ เดือนมิถุนายน)

20 อันดับแรกนี้ ไทยจะลดภาษีให้ญี่ปุ่นเหลือร้อยละ 0 ทันทีทุกรายการ (ดูตารางภาคผนวกที่ 4.16) โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้านำเข้าของไทยจากญี่ปุ่นตามความตกลง FTA คือการเปลี่ยนประเภทพิกัด (CTH) และมักกำหนดเพิ่มเติมด้วยว่าวัตถุดิบจะต้องถูก ตัด เย็บ ย้อมสี หรือพิมพ์ในประเทศคู่ภาคีหรือในอาเซียน ตลอดจนอาจกำหนดกฎว่าด้วย แหล่งกำเนิดสินค้าว่าเป็นการเปลี่ยนประเภทพิกัด (CTH) แล้วเพิ่มเติมว่ายกเว้นการเปลี่ยนจาก สินค้าบางรหัสที่จะทำให้ไม่ผ่านเกณฑ์กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

จ. สรุป

- ในสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ไทยเกินดุลการค้ากับญี่ปุ่น (189 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ออสเตรเลีย (22.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และนิวซีแลนด์ (5.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) แต่ไทยขาดดุลการค้ากับจีน (74.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)
- *กรณีความตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลีย* ไทยได้ประโยชน์จากการลดภาษีของ ออสเตรเลียตามความตกลง เช่น ผ้าอนามัยเด็ก ผ้าไม่ทอทำด้วยใยประดิษฐ์ซึ่งลด จากร้อยละ 5 เหลือ 0 ในปี 2008 ผ้าทอทำด้วยฝ้ายและด้ายใยยาวสังเคราะห์ลด จากร้อยละ 10-15 เหลือร้อยละ 0 ในปี 2010 เป็นต้น ในด้านนำเข้านั้น สินค้าที่ไทย นำเข้าจากออสเตรเลียสูงมาก คือขนแกะ โดยภาษีเดิมอยู่ในระดับเพียงร้อยละ 1 ลดเหลือร้อยละ 0 หลังความตกลงมีผลบังคับใช้ ซึ่งน่าจะมีผลไม่มากนัก
- *กรณีความตกลง FTA ไทย-นิวซีแลนด์* สินค้าส่งออกของไทย ได้แก่ หมอนและ เบาะ กระสอบและถุงทำด้วยแถบโพลีเอทิลีนและขนแกะ ผ้าทอและผ้าไม่ทอ เสื้อเชิ้ตบุรุษ ด้าย ผ้าเช็ดหน้า เป็นต้น โดยไทยจะได้รับประโยชน์จากการลดภาษี เหลือ ร้อยละ 0 ทันที และทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2015 ในด้านการ นำเข้า สินค้าที่ไทยนำเข้าสูงมาก คือขนแกะ โดยภาษีเดิมอยู่ในระดับเพียงร้อยละ 1 ลดเหลือร้อยละ 0 หลังความตกลงมีผลบังคับใช้
- *กรณีความตกลง FTA อาเซียน-จีน* สินค้าส่งออกของไทย ได้แก่ เส้นใยสั้น สังเคราะห์ทำด้วยโพลีเอสเตอร์ ผ้าทอทำด้วยฝ้าย ด้ายฝ้ายและด้ายอื่นๆ โดยไทย จะได้รับประโยชน์จากการลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2009 และทยอยลดจนเหลือ ร้อยละ 0 ในปี 2010 อย่างไรก็ตาม ในสินค้าอ่อนไหว เช่น ด้ายที่ทำด้วยโพลีเอส เทอร์ยังคงภาษีไว้ในระดับเดิม คือร้อยละ 5 ไร่ ส่วนสินค้าสำคัญที่นำเข้า ได้แก่ ผ้า ทอทำด้วยเส้นใยสั้นเทียม ผ้าใบยางรถทำด้วยไนลอน ผ้าทอทำด้วยฝ้าย ไทย ทยอยลดภาษีจากร้อยละ 20 เหลือร้อยละ 0 ในปี 2010
- *กรณีความตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่น* ประเทศทั้งสองได้รับประโยชน์จากความตกลงที่มี การลดภาษีนำเข้าจากเดิมลงเหลือร้อยละ 0 ทันทีทุกรายการ อย่างไรก็ตาม กฎว่า ด้วยแหล่งกำเนิดสินค้ากรณีสิ่งทอในความตกลงฉบับนี้ค่อนข้างซับซ้อน ซึ่งอาจทำ ให้ประเทศทั้งสองไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร

ตารางภาคผนวกที่ 4.1 สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปออสเตรเลีย: อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน

ลำดับ ที่	รหัส HS	สินค้า	การส่งออกไปออสเตรเลีย		MFN Rate (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามตกลง FTA ไทย-									
			มูลค่า (พัน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011			
1	870431	รถบรรทุกชนิดแวนและรถบรรทุก (ไม่เกิน 5 ตัน) เครื่องยนต์สันดาปภายใน แบบมีลูกสูบที่จุดระเบิดด้วยประกายไฟ													
	8704311	รถบรรทุกชนิดแวนและรถบรรทุกที่มีลักษณะคล้ายกับรถดังกล่าว													
	8704319	รถบรรทุกชนิดแวนและรถบรรทุกที่มีลักษณะคล้ายกับรถดังกล่าว	390,223.00	49.23											
2	870421	รถบรรทุกชนิดแวนและรถบรรทุก (ไม่เกิน 5 ตัน) เครื่องยนต์สันดาปภายใน แบบมีลูกสูบที่จุดระเบิดโดยการอัด (ดีเซลหรือแก๊สดีเซล)													
	8704211	รถบรรทุกชนิดแวนและรถบรรทุกที่มีลักษณะคล้ายกับรถดังกล่าว													
	8704219	อื่นๆ	257,106.00	32.43											
3	870323	รถยนต์และยานยนต์อื่น ๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก (นอกจากของตามประเภทที่ 87.02) รวมถึงรถจักรยานยนต์และรถแข่ง ความ สูงของกระบะบรรทุกไม่เกิน 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 3,000 ลูกบาศก์ เซนติเมตร													
	87032311	รถบรรทุกที่ใช้สำหรับส่วนราชการ โรงพยาบาลหรือ องค์การสาธารณกุศลซึ่ง พิสูจน์ได้เป็นที่พอใจอธิบดีกรมศุลกากรและจำนวนของรถที่ถือการนำเข้า													
	87032319	อื่นๆ													
	8703232	รถนั่งแบบจี๊ปที่รถชนิดหึ่งคาบและหลังคาแข็ง รวมถึงชนิด สเตชันแวกอนและรถ ที่มีลักษณะคล้ายกับรถดังกล่าว													
	87032329	อื่นๆ	89,782.00	11.33											
	870870	ล้อและส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของล้อ													
4	870870 30	สำหรับ 8701 10 00, 8701 90 1 หรือ 8701 90 90													
	870870 91	สำหรับใช้เป็นส่วนประกอบในยานยนต์													
	870870 99	อื่นๆ	13,361.00	1.69											
5	870899	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของยานยนต์ตามประเภทที่ 87.01 ถึง 87.05 อื่น ๆ	8,939.00	1.13											
	8708 99 20	สำหรับ 8701 10 00, 8701 90 1 หรือ 8701 90 90													
	8708 99 30	แชสซีส์ สำหรับใช้ประกอบยานยนต์													

ตารางภาคผนวกที่ 4.2 สินค้าเข้าที่สำคัญของไทยจากออสเตรเลีย: อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน

ลำดับ ที่	รหัส HS	สินค้า	การนำเข้าจากออสเตรเลีย		กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	MFN Rate (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลีย					
			มูลค่า (พัน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)			2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	840734	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบสูบเคลื่อนที่หรือลูกสูบหมุนชนิดจุดระเบิดด้วย ประกายไฟ มีความจุของกระบอกสูบเกิน 1,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร กระบอกสูบไม่เกิน 1,000 cc ใช้สำหรับ 87 03	12,866	50.71	CTH	20	10	8	5	5	0	0
2	870892	หม้อพักท่อไอเสียและท่อไอเสีย เครื่องทำฟัดิม (Silencers and exhaust pipes) ใช้สำหรับ 87 01	3,948	15.54	CTSH หรือจาก 870899 RVC ไม่น้อยกว่า 40%	42	20	16	12	8	5	0
3	870850	เพลาที่มีหม้อเพลลา (ดีเฟอเรนเชียล) และมิอ่งประกอบอื่น ๆ ของระบบส่งกำลัง อยู่ด้วยหรือไม่มีก็ตาม เพดารถ ใช้สำหรับ 87 01	3,572	14.06	CTSH หรือจาก 870899 RVC ไม่น้อยกว่า 40%	35	20	16	12	8	5	0
4	870894	พวงมาลัย แกนพวงมาลัย และกระบอกใบพวงมาลัย (สแตียร์ริงบอซ์) พวงมาลัย ใช้สำหรับ 87 01	1,118	4.40	CTSH หรือจาก 870899 RVC ไม่น้อยกว่า 40%	42	20	16	12	8	5	0
5	870899	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของยานยนต์ตามประเภทที่ 87.01 ถึง 87.05 อื่น ๆ อื่น ๆ ถุงมือหรือกับ ส่วนประกอบของเข็มขัดนิรภัย ใช้สำหรับ 87 01			RVC ไม่น้อยกว่า 40%	42	20	16	12	8	5	0
6	870839	เบรกและเซอร์โวมอเตอร์ และส่วนประกอบของเบรกต่าง ๆ อื่น ๆ ใช้สำหรับ 87 01	504	1.98	CTSH หรือจาก 870899 RVC ไม่น้อยกว่า 40%	42	20	16	12	8	5	0

7	840920	ทำจากเหล็ก (Blanks made of iron or steel) เครื่องยัดเส้นดาภายในแบบลูกสูบชนิดเจาะเปิดด้วยการอัด (เครื่องยัดเส้นดาหรือที่เค็ชเชด) เครื่องยัดชนิดที่รับเค็ชเชดเปลี่ยนภายในได้อเนกที่ 87 เครื่องยัดกับดาภายในแบบลูกสูบชนิดเจาะเปิดด้วยการอัด ใช้สำหรับ 87 03 และ 87 04	492	1 94	CTH	35	20	16	12	8	5	0
8	870530	รถดับเพลิง	420	1 65	CTH RVC ไม่น้อยกว่า 40%	10	0					
9	870324	รถยนต์และยานยนต์อื่น ๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก (นอกจากของตามประเภทที่ 87.02) รวมถึงสเค็ชเชดแวกอนและรถแข่ง ความสูงของกระบะบรรทุกเกิน 3,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร"			CTH RVC ไม่น้อยกว่า 40%	10	0					
	8703241	รถบรรทุกที่ใช้สำหรับส่วนราชการ โรงพยาบาลหรือ องค์การสาธารณสุขซึ่งพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจอธิบดีกรมศุลกากรและจำนวนพอสมควรแก่กิจการนั้น ๆ 3				80	0					
	8703242	รถนั่งแบบญี่ปุ่นซึ่งติดตั้งเก้าอี้และหลังคาแข็ง รวมถึงชนิด สเค็ชเชดแวกอนและรถที่มีลักษณะคล้ายกับรถดังกล่าว				80	0					
	8703249	อื่นๆ										
10	870880	โซ่กับ (โซ่แกมเบอร์เบอร์) ของระบบกันสะเทือน	263	1 04	CTSH หรือจาก 870889 RVC ไม่น้อยกว่า 40%	42	20	16	12	8	5	0
		โซ่กับ				30	20	16	12	8	5	0
		ใช้สำหรับ 87 01 ถึง 87 05				35	20	16	12	8	5	0
		ทำจากเหล็ก (Blanks made of iron or steel)	234	0 92								
		รวม	24,416 00	96.09								

หมายเหตุ: CTH คือการเปลี่ยนในระดับ 4 พิกัด, CTSH คือการเปลี่ยนในระดับ 6 พิกัด

ตารางภาคผนวกที่ 4.3 สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปนิวซีแลนด์และจีนส่วน

คำ ศัพท์	รหัส HS	สินค้า	การส่งออกไปนิวซีแลนด์		กฎว่าด้วย แหล่งกำเนิดสินค้า	MFN Tariff (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA							
			มูลค่า (พัน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)			2005	2006	2007	2008	2009	2010		
1	870421	รถยนต์ทุกชนิดและรถจักรยานยนต์ (ไม่เกิน 5 ตัน) เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบมีลูกสูบที่จุดระเบิดโดยการอัด (ดีเซลหรือกึ่งดีเซล)			CTH	0	0	0						
	8704 21 10	ยังไม่ได้ประกอบ												
	8704 21 50	ไม่เกิน 3500 กิโลกรัม												
	8704 21 80	อื่นๆ	74,718	76.97			6	5	4.5	4	3	0		
2	870323	รถยนต์และยานยนต์อื่นๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก (นอกจากของตามประเภทที่ 87.02) รวมถึงเครื่องยนต์และวาล์ว ความจุของกระบอกสูบเกิน 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 3,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร			CTH	17.5	15	12.5	10	7.5	5	0		
	8703 23 10	รถยนต์สำหรับครอบครัว												
	8703 23 30	รถพบบาส						17.5	15	12.5	10	7.5	5	0
	8703 23 80	อื่นๆ	12,666	13.05			0	0						
3	870431	รถยนต์ทุกชนิดและรถจักรยานยนต์ (ไม่เกิน 5 ตัน) เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบมีลูกสูบที่จุดระเบิดด้วยประกายไฟ			CTH	0	0	0						
	8704 31 10	ยังไม่ประกอบ												
	8704 31 50	ไม่เกิน 3500 กิโลกรัม						0	0				0	
	8703 31 80	อื่นๆ	5,785	5.96			7	6	5	4.5	4	3	0	
4	870831	ผ้าบรรทุกที่ติดตั้งแล้ว			CTH	0	0	0						
	8708 31 01	สำหรับ 8701 10, 8701 30 และ 8701 90												
	8708 31 09	อื่นๆ	1,269	1.31			10	8	7	6	4	3	0	
5	871120	รถจักรยานยนต์ และรถจักรยานที่ติดตั้งมอเตอร์ซึ่งรวมทั้งรถพ่วงข้าง - มีเครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบเคลื่อนที่ที่มีความจุของกระบอกสูบเกิน 50 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 250 ลูกบาศก์เซนติเมตร			CTH	0	0	0						
	871130	รถจักรยานยนต์ (รวมถึงโมเตอ) และรถจักรยานที่ติดตั้งมอเตอร์ซึ่ง (มีหรือไม่มีพ่วงข้าง) รวมทั้งรถพ่วงข้าง - มีเครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบเคลื่อนที่ที่มีความจุของกระบอกสูบเกิน 250 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 500 ลูกบาศก์เซนติเมตร	519	0.53			0	0						

ตารางภาคผนวกที่ 4.4 สิ้นค่านำเข้าที่สำคัญของไทยจากนิวซีแลนด์และจีนส่วน

ลำดับ	รหัส HS	สินค้า	การนำเข้าจากนิวซีแลนด์		กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	MFN rate (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA ไทย-นิวซีแลนด์					
			มูลค่า (พันดอลลาร์)	สัดส่วน (%)			2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	870890	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของยานยนต์ตามประเภทที่ 87.01 ถึง 87.05 อื่น ๆ	74	63.79	CTH	30	20	16	12	8	5	0
2	870323	รถยนต์และยานยนต์อื่น ๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก (นอกจากของตามประเภทที่ 87.02) รวมถึงเครื่องยนต์แก๊วมอเตอร์และความจุของกระบอกสูบเกิน 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 3,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร			CTH							
	8703231	รถยนต์สำหรับครอบครัว				10	0					
	8703232	รถพยาบาล				80	20	16	12	8	5	0
	8703239	อื่น ๆ	39	33.62		80	20	16	12	8	5	0
3	840991	ส่วนประกอบที่เหมาะสมสำหรับเรือทะเล หรือส่วนใหญ่ออกใช้กับเครื่องยนต์ ตามประเภทที่เหมาะสมสำหรับเรือทะเลหรือส่วนใหญ่ใช้กับเครื่องยนต์สันดาป ภายในแบบลูกสูบที่จุดระเบิดด้วยประกายไฟ 84.07 หรือ 84.08 (คาร์บูเรเตอร์ ลูกสูบแหวนลูกสูบ ก้านลูกสูบ คัมไอดี)	3	2.59	CTH	15						
			116	100			12	12	8	5	5	0

หมายเหตุ: CTH คือการเปลี่ยนในระดับ 4 พิกัด, CTSH คือการเปลี่ยนในระดับ 6 พิกัด

ตารางภาคผนวกที่ 4.5 สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปจีน: อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การส่งออกไปจีนปี 2547		MFN Rate	ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA อาเซียน-จีน			
			มูลค่า (พันดอลลาร์)	สัดส่วน (%)		2005	2007	2009	2010
1	870829	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบอื่น ๆ ของตัวถัง (รวมถึงแค็บ) อื่น ๆ	22,436	37.78	129	10	8	5	0
2	870899	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของยานยนต์ตามประเภทที่ 87.01 ถึง 87.05 อื่น ๆ	16,289	27.43					
	87089910	ตัวประกอบ			6	5	5	0	
	87089921	สำหรับรถประจำทาง			25	20	12	5	0
	87089929	ส่วนประกอบอื่น ๆ ของรถประจำทาง			25	20	12	5	0
	87089931	สำหรับรถกระบะ			6	5	5	0	
	87089939	ส่วนประกอบอื่น ๆ ของรถกระบะ			6	5	5	0	
	87089941	สำหรับรถบรรทุก 8704 2100/2230/3100/3230			25	20	12	5	0
	87089949	ส่วนประกอบอื่น ๆ สำหรับรถบรรทุก 8704 2100/2230/3100/3230			25	20	12	5	0
	87089951	สำหรับรถบรรทุก 8704 2240, 8704 2300			10	10	8	5	0
	87089959	ส่วนประกอบอื่น ๆ สำหรับรถบรรทุก 8704 2240, 8704 2300			10	10	8	5	0
	87089960	ส่วนประกอบยานยนต์ 87 05			15	15	8	5	0
	87089991	สำหรับยานยนต์อื่น ๆ รหัส 87 02 to 87 04			13.5	10	8	5	0
	87089999	ส่วนประกอบสำหรับยานยนต์อื่น ๆ ตามรหัส 87 02 ถึง 87 04			13.5	10	8	5	0
3	840991	ส่วนประกอบที่เหมาะสมสำหรับใช้เฉพาะ หรือส่วนในชุดใช้กับเครื่องยนต์ ตามประเภทที่ 84.07 หรือ 84.08 เหมาะสำหรับใช้เฉพาะ หรือส่วนใหญ่ใช้กับเครื่องยนต์สันดาป ภายในแบบลูกสูบที่จุดระเบิดด้วยประกายไฟ (คาร์บูเรเตอร์ ลูกสูบ แหวนลูกสูบ ก้านลูกสูบ ลิ้นไอเสีย)	4,912	8.27					
	84099110	สำหรับเครื่องยนต์ที่ใช้ทางทะเล			6	5	5	0	
	84099191	ส่วนประกอบสำหรับ electric fuel injection devices			5	5	5	0	0
	84099199	ส่วนประกอบสำหรับ spark-ignition type engines			5	5	5	0	0
4	870323	รถยนต์และยานยนต์อื่น ๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก (นอกจากของตามประเภทที่ 87.02) รวมถึงเครื่องยนต์ และรถแข่ง ความจุของกระบอกสูบเกิน 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 3,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร	4,292	7.23					
	87032335	รถยนต์ cross-country ขนาดมากกว่า 2500 cc แต่ไม่เกิน 3000 cc			30	20	12	5	0
	87032336	ไม่มีขนาดมากกว่า 2500 cc แต่ไม่เกิน 3000 cc			30	20	12	5	0
	87032339	รถยนต์ขนาดมากกว่า 2500 cc แต่ไม่เกิน 3000 cc			30	20	12	5	0
5	870870	ชิ้นและส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของล้อ	3,934	6.62					

ตารางภาคผนวกที่ 4.6 สิ้นค่านำเข้าที่สำคัญของไทยจากจีน: อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การนำเข้าจากจีนปี 2547		MFN Rate (%)		ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA อาเซียน-จีน											
			มูลค่า (พัน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)	%	บาทต่อหน่วย	2005	2007	2009	2010	2012	2015	2018					
1	860900	คอมเพรสเซอร์ (รวมถึงคอมเพรสเซอร์สำหรับขนส่งของไหล) ที่ออกแบบและติดตั้งเป็นพิเศษสำหรับ การขนส่งตั้งแต่หนึ่งวิธีขึ้นไป	22,910	23.81	0		0											
2	870899	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบยานยนต์ตามประเภทที่ 87.01 ถึง 87.05 อื่น ๆ	13,145	13.66														
		อื่น ๆ																
		ถุงมือขับรถ																
		ส่วนประกอบของเข็มวัดระดับ																
		สำหรับ 87.01																
		ส่วนประกอบเป็นคำทำจากเหล็ก																
3	871419	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบยานตามประเภทที่ 87.11 ถึง 87.13 อื่น ๆ	10,323	10.73														
4	840732	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบเคลื่อนที่หรือลูกสูบหมุนชนิดจุดระเบิดด้วยประกายไฟ - มี ความจุของกระบอกสูบเกิน 50 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 250 ลูกบาศก์เซนติเมตร	6,056	6.29														
		มีความจุของกระบอกสูบเกิน 50 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 250 ลูกบาศก์เซนติเมตร																
		ใช้สำหรับ 87.03.																
5	870870	ล้อและส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบล้อ	5,797	6.02														
		ล้อและส่วนประกอบ																
		ส่วนประกอบแป้น (Blanks of track link)																
6	871499	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบยานตามประเภทที่ 87.11 ถึง 87.13 - ของรถจักรยานยนต์ (รวมถึงโมเตอร์)	3,874	4.03														
7	840999	ส่วนประกอบที่เหมาะสมสำหรับใช้เฉพาะ หรือส่วนใหญ่ใช้กับเครื่องยนต์ ตามประเภทที่ 84.07 หรือ 84.08 อื่น ๆ ลูกสูบ แหวนลูกสูบ ก้านลูกสูบ	3,801	3.95														
8	870893	คัตเตอร์และส่วนประกอบของคัตเตอร์	3,038	3.16														
9	870839	เบรกและเซอโรเบรก และส่วนประกอบของคังค้ำอื่น ๆ	2,473	2.57														
		ส่วนประกอบของคัตเตอร์																
		สำหรับ 87.01																
		ส่วนประกอบเป็นคำทำจากเหล็ก																
10	840991	ส่วนประกอบที่เหมาะสมสำหรับใช้เฉพาะ หรือส่วนใหญ่ใช้กับเครื่องยนต์ ตามประเภทที่ 84.07 หรือ	2,429	2.52														

ตารางภาคผนวกที่ 4.7 สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปญี่ปุ่น: อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน

ลำดับ ที่	รหัส HS	สินค้า	การส่งออกไปญี่ปุ่นปี 2547		MFN rate (%)	ตารางเวลาการลดภาษี ตามความตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่น
			มูลค่า (พัน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)		
1	870829	ตัวประกอบและอุปกรณ์ประกอบอื่นๆ ของตัวถัง (รวมถึงเกียร์) อื่นๆ	85,330	19.65	0	0
2	870821	เซ็นเซอร์	84,208	14.79	0	0
3	870870	ล้อและส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของล้อ	53,702	12.37	0	0
4	870322	รถยนต์และยานยนต์อื่นๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก (นอกจากของตามประเภทที่ 87 02) รวมถึงเครื่องยนต์ แกวอนและรถแข่ง ความจุของกระบอกสูบเกิน 1,000 ลูกบาศก์เซนติเมตรแต่ไม่เกิน 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร			0	0
8703221		รถบรรทุกที่ใช้สำหรับส่วนราชการ โรงพยาบาลหรือ องค์การสาธารณสุขซึ่งพิสูจน์ให้เป็นที่ยอมรับโดยกรม ศุลกากรและจำนวนพวงมาลัยไม่เกิน 6			0	0
8703222		รถนั่งแบบเปิดหรือชนิดหลังคาอ่อนและหลังคาแข็ง รวมถึงชนิดคล้ายแกวอนและรถที่มีลักษณะคล้ายกับรถดังกล่าว			0	0
8703229		อื่นๆ	50,674	11.67	0	0
840991		ตัวประกอบเครื่องยนต์ (คาร์บูเรเตอร์ ลูกสูบ แหวนลูกสูบ ก้านลูกสูบ ดันไอเสีย)	38,771	8.93	0	0
870999		ตัวประกอบและอุปกรณ์ประกอบของยานยนต์ตามประเภทที่ 87 01 ถึง 87 05 อื่นๆ	29,143	6.71	0	0
870323		รถยนต์และยานยนต์อื่นๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก (นอกจากของตามประเภทที่ 87 02) รวมถึงเครื่องยนต์ แกวอนและรถแข่ง ความจุของกระบอกสูบเกิน 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 3,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร			0	0
8703231		รถบรรทุกที่ใช้สำหรับส่วนราชการ โรงพยาบาลหรือ องค์การสาธารณสุขซึ่งพิสูจน์ให้เป็นที่ยอมรับโดยกรม ศุลกากรและจำนวนพวงมาลัยไม่เกิน 6			0	0
8703232		รถนั่งแบบเปิดหรือชนิดหลังคาอ่อนและหลังคาแข็ง รวมถึงชนิด สเตชันแกวอนและรถที่มีลักษณะคล้ายกับรถดังกล่าว			0	0
8703239		อื่นๆ	23,301	5.37	0	0
871419		ตัวประกอบและอุปกรณ์ประกอบของยานตามประเภทที่ 87.11 ถึง 87.13 ของรถจักรยานยนต์ (รวมถึงไม่เปิด) อื่นๆ	22,345	5.15	0	0
840999		ตัวประกอบที่แทนสำหรับใช้เฉพาะ หรือส่วนใหญ่ใช้กับเครื่องยนต์ ตามประเภทที่ 84 07 หรือ 84 08 - - อื่นๆ ลูกสูบ แหวนลูกสูบลูกสูบ	17,589	4.05	0	0
871120		รถจักรยานยนต์ (รวมถึงไม่เปิด) และรถจักรยานที่ติดตั้งมอเตอร์ช่วย (มีหรือไม่มีรถพ่วงข้าง) รวมทั้งรถพ่วงข้าง - มี เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบเคลื่อนที่ที่มีความจุของกระบอกสูบเกิน 50 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 250 ลูกบาศก์เซนติเมตร	16,879	3.89	0	0
870850		เพลาขับที่มีมือเฟือง (ดีเฟนซ์เรเนียน) จะมีองค์ประกอบอื่นๆ ของระบบส่งกำลังอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม	6,412	1.48	0	0
870710		ตัวถัง (รวมถึงเกียร์) สำหรับยานยนต์ตามประเภทที่ 87 01 ถึง 87 05 สำหรับยานยนต์ตามประเภทที่ 87 03	4,389	1.01	0	0

ตารางภาคผนวกที่ 4.8 สิ้นค่านำเข้าที่สำคัญของไทยจากญี่ปุ่น: อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การนำเข้าจากญี่ปุ่นปี 2547		กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	MFN rate (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่น															
			มูลค่า (พัน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)			ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6	ปีที่ 7	ปีที่ 8	ปีที่ 9	ปีที่ 10	ปีที่ 11					
1	870899	ตัวประกอบและอุปกรณ์ประกอบของยานยนต์ตามประเภทที่ 87 01 ถึง 87 05 - - อื่นๆ	524,370	17.43	CTH หรือ RVC ไม่น้อยกว่า 40%	42	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	
2	870840	กระปุกเกียร์			CTH หรือ RVC ไม่น้อยกว่า 40%																	
	870840	สำหรับใช้ประกอบยานยนต์ตามประเภท 87 02-87 05 อื่นๆ	415,229	13.80	40%		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
3	840991	ตัวประกอบที่เฉพาะสำหรับใช้เฉพาะ หรือส่วนใหญ่ใช้กับ เครื่องยนต์ ตามประเภทที่ 84 07 หรือ 84 08 เหมาะสำหรับใช้ เฉพาะหรือส่วนใหญ่ใช้กับเครื่องยนต์ดีเซล ภาวโบบแบบลูกสูบที่ จุดระเบิดด้วยประกายไฟ คาร์บูเรเตอร์ ลูกสูบ แพรวลูกสูบ ก้าน ลูกสูบ ลิ้นไอดีลิ้น	317,656	10.56	CTH หรือ RVC ไม่น้อยกว่า 40%	20	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
4	870323	รถยนต์และยานพาหนะอื่น ๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก (นอกจากของตามประเภทที่ 87 02) รวมถึงรถเข็นยกของและ รถเข็น ความสูงของกระบะบรรทุกไม่เกิน 1,500 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 3,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร			RVC ไม่น้อยกว่า 40%																	
	8703231	รถบรรทุกที่ใช้สำหรับส่วนราชการ โรงพยาบาลหรือ องค์การ ราชการพิเศษซึ่งพิสูจน์ให้เป็นที่ยอมรับโดยกรมศุลกากรและจำนวน พอมสมควรวางกึ่งการนั้นๆ	255,607	8.49		10	0															
	8703232	รถนั่งแบบจับปวงชนิดหลังคาอ่อนและหลังคาแข็ง รวมถึงชนิด สเตชันแวกอนและรถที่มีลักษณะคล้ายกับรถดังกล่าว				80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
	8703239	อื่น ๆ				80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
5	870423	ยานยนต์สำหรับขนส่งของ - - นำหนักกรวมน้ำหนักบรรทุก (จี.วี. ดับเบิลยู) เกิน 20 ตัน	199,759	6.64	RVC ไม่น้อยกว่า 40%	40	38 18	36 36	34 55	32 73	30 91	29 09	27 27	25 45	23 64	21 82	20 00					
6	870600	แชสซีที่ไม่มีเครื่องยนต์ติดตั้ง สำหรับยานยนต์ตามประเภทที่ 87 01 ถึง 87 05	197,894	6.58	CTH หรือ RVC ไม่น้อยกว่า 40%	30	28 18	26 36	24 55	22 73	20 91	19 09	17 27	15 45	13 64	11 82	10 00					
7	840999	ตัวประกอบที่เฉพาะสำหรับใช้เฉพาะ หรือส่วนใหญ่ใช้กับ	185,437	6.16	CTH หรือ RVC ไม่น้อยกว่า 40%																	

ตารางภาคผนวกที่ 4.9 สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปออสเตรเลีย: อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การส่งออกไปออสเตรเลียปี 2547		กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	MFN Rate (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลีย													
			มูลค่า (พันดอลลาร์)	สัดส่วน (%)			2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015			
1	560110	ผ้าขนานและแบบทอขน แขนปีดและแบบปิ่นไคเนอริ สำหรับเตียงนอน และของใช้เพื่อการนอนที่มีคล้ายกัน ทำด้วยแควดคิง			RVC ไม่น้อยกว่า 55%	0	0													
	56011010	แบบทอขน				0	0													
	56011090	อื่นๆ	7,681	10.10		5	3	2	1	0										
2	630532	ถุงนอนแบบออร์สำหรับใช้บรรจุของกอง (พีลิกเรปิด อิมเตอร์มีเดียคอบบ็อกคอบทอเนอร์)	4,669	6.14	RVC ไม่น้อยกว่า 55% โดยมีวัตถุดิบเริ่มต้น คือผ้าทอ (fabrics)	10	5	5	5	5	0									
	940490	หมอนและเบาะ	3,523	4.63		7.50	5	5	5	5	5	0								
4					RVC ไม่น้อยกว่า 55%	17.50	12.5	12.5	12.5	12.5	5	5	5	5	5	5	0			
	621210	เครื่องเยกทรง	2,949	3.88		17.50	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	5	5	5	5	5	5	0		
5	620520	เสื้อของบุรุษหรือเด็กชาย ทำด้วยฝ้าย	1,975	2.60	RVC ไม่น้อยกว่า 55% สินค้าตัดเย็บในเขตประเทศของคู่ภาคี	17.50	12.5	12.5	12.5	12.5	5	5	5	5	5	5	0			
	610910	ที่รัด เสื้อชั้นในเสาคิงกลด และเสื้อชั้นในใยอื่น ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ ทำด้วยฝ้าย	1,966	2.58		17.50	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	5	5	5	5	5	5	0		
7	611300	เสื้อม้าที่ทำด้วยผ้าถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ ตามประเภทที่ 69.03 69.06 หรือ 69.07	1,941	2.55	RVC ไม่น้อยกว่า 55%	17.50	12.5	12.5	12.5	12.5	5	5	5	5	5	5	0			

ตารางภาคผนวกที่ 4.10 สินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากออสเตรเลีย: อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ลำดับ ที่	รหัส HS	สินค้า	การนำเข้าจากออสเตรเลีย		กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด สินค้า	MFN Rate (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลีย																			
			ปี 2547				2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015									
			มูลค่า (พัน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)																						
1					CTH RVC ไม่น้อยกว่า 55%	1	0																			
2	510121	ขนแกะที่ได้จากการคัด	47,919	89.51																						
		ผ้าสิ่งทอและสักทอที่เป็นวงหรือมีอุปกรณ์ต่อเชื่อม ประกอบอยู่ ชนิดที่ใช้กับเครื่องจักรทำกระดาษหรือ เครื่องจักรที่คล้ายกัน (เช่น ทำเยื่อ หรือทำแอสเบสตอส ซิเมนต์) หนักตั้งแต่ 650 กรัมต่อตารางเมตรขึ้นไป																								
3					CTH RVC ไม่น้อยกว่า 55%	1	0																			
		ขนแกะที่หรีนแล้วทำเป็นเส้นสั้น	890	1.66																						
4					CTH RVC ไม่น้อยกว่า 55%	0	0																			
		เศษฝ้าย (รวมถึงเศษด้ายและกลุ่มใยที่สางจากเศษวัตถุที่ ทำด้วยฝ้าย)	296	0.55																						
5					CTH(ยกเว้นจาก 5408) RVC ไม่น้อยกว่า 55%	20%	10	8	5	5	5	5	5	0												
		ผ้าทออื่น ๆ ฝ้าย	250	0.47																						
6					CTH RVC ไม่น้อยกว่า 55%	1	0																			
		ผ้าสิ่งทอและสักทอที่เป็นวงหรือมีอุปกรณ์ต่อเชื่อม ประกอบอยู่ ชนิดที่ใช้กับเครื่องจักรทำกระดาษหรือ เครื่องจักรที่คล้ายกัน (เช่น ทำเยื่อ หรือทำแอสเบสตอส ซิเมนต์) หนักน้อยกว่า 650 กรัมต่อตารางเมตร	244	0.46																						

7	เครื่องยกทรง เครื่องรัดเอวและตะโปก เครื่องรัดทรง สายโยงกางเกง สายโยงถุงน่อง สายรัดถุงน่องและของที่คล้ายกัน รวมทั้งส่วนประกอบของดังกล่าว จะถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์หรือไม่ก็ตาม อื่นๆ	184	0.34	CTH RVC ไม่น้อยกว่า 55 % สินค้าตัดเย็บในเขต ประเทศของคู่ภาคี	37	20	16	12	8	5	0							
					10	8	8	5	5	0								
8	สำหรับเครื่องยกทรงและอื่นๆ เครื่องยกทรง เครื่องรัดเอวและตะโปก เครื่องรัดทรง สายโยงกางเกง สายโยงถุงน่อง สายรัดถุงน่องและของที่คล้ายกัน รวมทั้งส่วนประกอบของดังกล่าว จะถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์หรือไม่ก็ตาม อื่นๆ	138	0.26	CTH RVC ไม่น้อยกว่า 55 %	20	16	12	8	5	5	0							
					37	20	16	12	8	5	0							
9	เครื่องยกทรง	133	0.25	CTH RVC ไม่น้อยกว่า 55 % สินค้าตัดเย็บในเขต ประเทศของคู่ภาคี	37	20	16	12	5	12.5	5	5	5	5	5	5	5	0
10	ขนแกะที่ล้างแล้ว T/M	131	0.24	CTH RVC ไม่น้อยกว่า 55 %	1	0												
		52,566	82.75															

หมายเหตุ: CTH คือการเปลี่ยนในระดับ 4 พิกัด, CTSH คือการเปลี่ยนในระดับ 6 พิกัด

ตารางภาคผนวกที่ 4.11 สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปนิวซีแลนด์: อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การส่งออกปี		กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	MFN Rate (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA ไทย-นิวซีแลนด์											
			นิวซีแลนด์ปี 2547	มูลค่า (พัน ดอลลาร์)			สัดส่วน (%)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1	940490	หมอนและเบาะ	1,195	8.52	CTH	12	9.5	8	6	4	4	4	4	4	3	3	3	0
2	630533	กางเกงและถุงขี้นกที่ขี้นกหรือของ - อื่น ๆ ทำด้วยแถบโพลีเอทิลีนหรือแถบโพลีโพรพิลีนหรือที่คล้ายกัน			CTH													
	6305 33 10	ขนแกะ			CTH													
	6305 33 90	อื่น ๆ	1,190	8.48	วัตถุดิบขั้นต้น คือผ้าทอ RVC ไม่น้อยกว่า 50%	7.5	6	6	6	4	4	4	4	3	3	3	0	
3	630532	ถุงคอมพิวเตอร์สำหรับใช้บรรจุของ (เปลือก)			CTH													
	6305 32 10	ขนแกะ			วัตถุดิบขั้นต้น คือผ้าทอ RVC ไม่น้อยกว่า 50%													
	6305 32 90	อื่น ๆ	1,122	8.00	CTH	5	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	0	
4	560311	ผ้าไม่ทอ จะอานซีม เคลือบ ฟุ่มหรืออัดเป็นชั้นหรือไม่ก็ตาม หนักไม่เกิน 25 กรัมต่อตารางเมตร	910	6.48	CTH RVC ไม่น้อยกว่า 50%	7	5.5	5.5	4	4	4	4	4	3	3	3	3	0
5	551511	ผ้าทออื่น ๆ ทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ ผสมกับเส้นใยสังเคราะห์ใยสังเคราะห์หรือเป็นส่วนใหญ่	763	5.44	CTH (ยกเว้นจาก 5512.5513.5514.5516) RVC ไม่น้อยกว่า 50%	0	0											
6	610910	ที่เช็ด เสื้อชั้นในหรือเครื่องนุ่งห่มและเสื้อชั้นใน			CTH													
	6109 10.02	ขนแกะหรือขนสัตว์เกิน 81 ซม			สินค้าตัดเย็บ (หรืออีกจนวนรูป) ในเขตประเทศคู่ภาคี RVC ไม่น้อยกว่า 50%													
	6109 10.12	ขนแกะอื่น ๆ	586	4.18		19	17	16	14	12	9	8	7	6	5	5	0	
7	6109 10.22	อื่น ๆ				19	17	16	14	12	9	8	7	6	5	5	0	
	560220	ผ้าใยสังเคราะห์ (ผ้าโพรทอร์ค) ทำด้วยผ้าขนแกะ	543	3.87	CTH RVC ไม่น้อยกว่า 50%	0	0											

8	540782	ตัวโพลีเอสเตอร์หรือวีวีโคโสรยอน ทำด้วยโพลีเอสเตอร์	ผ้าทออื่นๆ ที่มีใยยาวสังเคราะห์น้อยกว่าร้อยละ 85 โดยน้ำหนัก ผสมกับผ้าส่วนหรือเป็นส่วนใหญ่ ย้อมสี	457	3 26	CTH (ยกเว้นจาก 5408) RVC ไม่น้อยกว่า 50%	12 5	10	8	6	4	4	4	4	3	3	3	0	
							0	0											
9	551219	ตัวโพลีเอสเตอร์หรือวีวีโคโสรยอน ทำด้วยโพลีเอสเตอร์	ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ที่ไม่มีเส้นใยสังเคราะห์ตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไป โดยน้ำหนัก	349	2 49	CTH (ยกเว้นจาก 5513, 5514, 5515, 5516) RVC ไม่น้อยกว่า 50%	0	0											
							5	4	4	4	3	3	3	3	0				
10	540231	ตัวโพลีเอสเตอร์หรือวีวีโคโสรยอน ทำด้วยโพลีเอสเตอร์	ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ที่ไม่มีเส้นใยสังเคราะห์ตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไป โดยน้ำหนัก	332	2 37	CTH (ยกเว้นจาก 5408) RVC ไม่น้อยกว่า 50%	0	0											
							0	0											
11	551623	ตัวโพลีเอสเตอร์หรือวีวีโคโสรยอน ทำด้วยโพลีเอสเตอร์	ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ที่ไม่มีเส้นใยสังเคราะห์ตั้งแต่ร้อยละ 85 โดยน้ำหนัก ผสมกับใยยาวน้อยกว่าร้อยละ 85 โดยน้ำหนัก ผสมกับใยยาวประหลิมตัวหรือเป็นส่วนใหญ่ ทอด้วยด้ายสีต่าง ๆ	325	2 32	CTH (ยกเว้นจาก 5512, 5513, 5514, 5515) RVC ไม่น้อยกว่า 50%	0	0											
							0	0											
							0	0											
12	620520	ตัวโพลีเอสเตอร์หรือวีวีโคโสรยอน ทำด้วยด้าย	เส้นของบุหรือเด็กชายทำด้วยผ้า	301	2 14	CTH สินค้าตัดเย็บ ในเขตประเทศภูเก็ท RVC ไม่น้อยกว่า 50%	19	17	16	14	12	9	8	7	6	5	5	0	
							19	17	16	14	12	9	8	7	6	5	5	0	
							0	0											
13	540249	ตัวโพลีเอสเตอร์หรือวีวีโคโสรยอน ทำด้วยโพลีเอสเตอร์	ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ที่ไม่มีเส้นใยสังเคราะห์ตั้งแต่ร้อยละ 85 โดยน้ำหนัก ผสมกับใยยาวน้อยกว่าร้อยละ 85 โดยน้ำหนัก ผสมกับใยยาวประหลิมตัวหรือเป็นส่วนใหญ่ ทอด้วยด้ายสีต่าง ๆ	250	1 78	CTH RVC ไม่น้อยกว่า 50%	0	0											
							0	0											
14	610990	ตัวโพลีเอสเตอร์หรือวีวีโคโสรยอน ทำด้วยโพลีเอสเตอร์	ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ที่ไม่มีเส้นใยสังเคราะห์ตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไป โดยน้ำหนัก ผสมกับใยยาวน้อยกว่าร้อยละ 85 โดยน้ำหนัก ผสมกับใยยาวประหลิมตัวหรือเป็นส่วนใหญ่ ทอด้วยด้ายสีต่าง ๆ	221	1 57	CTH สินค้าตัดเย็บ (หรือตัดจากชิ้นรูป) ในเขตประเทศภูเก็ท RVC ไม่น้อยกว่า 50%	19	17	16	14	12	9	8	7	6	5	5	0	
							19	17	16	14	12	9	8	7	6	5	5	0	

		ขายปลีก ที่มีขนาดน้อยกว่าร้อยละ ๑๕ โดยน้ำหนัก			(ยกเว้นจาก 5107, 5108, 5109, 5110) RVC ไม่น้อยกว่า 50 %														
9	430390	เครื่องแต่งกาย ของที่ใช้ประกอบกับเครื่องแต่งกาย และของอื่น ๆ ทำด้วยหนังเทียม - อื่น ๆ	3	0.03	CTH	30	20	16	12	8	5	0							
		รวม	8,884	100															

หมายเหตุ: CTH คือการเปลี่ยนในระดับ 4 พิกัด, CTH คือการเปลี่ยนในระดับ 6 พิกัด

ตารางภาคผนวกที่ 4.13 สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปจีน: อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ลำดับ ที่	รหัส HS	สินค้า	การส่งออกไปจีนปี 2547		MFN Rate 2005	ตารางเวลาการลดภาษีตาม ความตกลง FTA อาเซียน-จีน			
			มูลค่า (พันดอลลาร์)	สัดส่วน (%)		2005	2007	2009	2010
1	590320	เส้นใยสังเคราะห์ที่ไม่ได้ล้าง หรือผ่านการมริยอย่างอื่นสำหรับกาปั่นด้าย ทำด้วยโพลีเอสเตอร์	78,078	23.79	5	5	5	0	0
2	520812	ผ้าทอทำด้วยฝ้ายที่มีฝ้ายตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก และหนักไม่เกิน 200 กรัมต่อตารางเมตร ทอลายขัด หนักเกิน 100 กรัมต่อตารางเมตร	19,506	5.94	10	10	8	5	0
3	520511	ด้ายฝ้าย (นอกจากด้ายเย็บ) ที่มีฝ้ายตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก ไม่ได้ขัดหรือผ่านการย้อมสี หนักตั้งแต่ 714.29 เซนติเมตรขึ้นไป (ไม่เกิน 14 เมตรกัมเบอร์)	16,243	4.95	5	5	5	0	0
4	540243	ด้ายอื่น ๆ ที่เป็นเส้นเดี่ยว ไม่ดัดเกลียวหรือดัดเกลียว ไม่เกิน 50 รอบต่อเมตร ทำด้วยโพลีเอสเตอร์อื่น ๆ	12,856	3.92					5(ST)
5	540241	ด้ายอื่น ๆ ที่เป็นเส้นเดี่ยว ไม่ดัดเกลียวหรือดัดเกลียว ไม่เกิน 50 รอบต่อเมตร ทำด้วยโพลีเอสเตอร์ชนิดอื่น ๆ	10,598	3.23	5	5	5	0	0
6	540761	ผ้าทออื่น ๆ ที่มีใยยาวโพลีเอสเตอร์ ตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก ที่มีใยยาวโพลีเอสเตอร์ที่ไม่ใช่ชนิดเดียวกับฝ้าย ตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก	9,997	3.05	10	10	8	5	0
7	550330	เส้นใยสังเคราะห์ที่ไม่ได้ล้าง หรือผ่านการมริยอย่างอื่นสำหรับกาปั่นด้าย อะคริลิกหรือไมคริลิก	9,191	2.80					5(ST)
8	520522	ด้ายเดี่ยวทำด้วยเส้นใยหรือเส้นใยสังเคราะห์ หนักกว่า 714.29 เซนติเมตร แต่ไม่หนักกว่า 232.56 เซนติเมตร (เกิน 14 เมตรกัมเบอร์) แต่ไม่เกิน 43 เมตรกัมเบอร์	8,661	2.64	5	5	5	0	0
9	521011	ผ้าทอทำด้วยฝ้าย ที่มีฝ้ายน้อยกว่าร้อยละ 85 โดยน้ำหนัก ผสมด้วยเส้นใยประดิษฐ์บางส่วนใหม่ และหนักไม่เกิน 200 กรัมต่อตารางเมตร ทอลายขัด	7,318	2.23	12	10	8	5	0
10	560122	วัตถุดิบทำด้วยวัตถุทอและของทำด้วยแบบดัดตั้งดั่งกล่าว รวมทั้งเส้นใยสิ่งทอที่มีความยาวไม่เกิน 5 มิลลิเมตร (ฟล็อก) ผงสิ่งทอ และมีเส้นใย ทำด้วยเส้นใยประดิษฐ์	7,290	2.22					
	5601221	เวดดิ้ง			10	10	8	5	0
	5601222	ของทำด้วยเวดดิ้ง			12	10	8	5	0
11	540742	ผ้าทออื่น ๆ ที่มีใยยาวทำด้วยโพลีเอสเตอร์ชนิดอื่น ๆ ตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก .. ย้อมสี	6,596	2.01	10	10	8	5	0
12	521019	ผ้าทอทำด้วยฝ้าย ที่มีฝ้ายน้อยกว่าร้อยละ 85 โดยน้ำหนัก ผสมด้วยเส้นใยประดิษฐ์บางส่วนใหม่ และหนักไม่เกิน 200 กรัมต่อตารางเมตร ผ้าอื่น ๆ	6,162	1.88	12	10	8	5	0
13	550120	กลุ่มใยยาวสังเคราะห์ - ทำด้วยโพลีเอสเตอร์ Synthetic filament low of polyesters	5,800	1.77					5(ST)
14	560391	ผ้าไม่ทอ อะอานซีม เคลือบ ฟันหรืออัดเป็นชั้นหรือไม่ก็ตาม - อื่น ๆ - หนักไม่เกิน 25 กรัมต่อตารางเมตร	5,435	1.66	10	10	8	5	0
15	560421	ผ้าไปรษณีย์ชนิดและผ้าตาข่ายอื่น ๆ ไม่รวมเส้นด้ายทอและผ้าทอแบบชนิดหรือแบบโครเชต์ แต่รวมถึงผ้าถูกไม่ที่เป็นฝ้าย เป็นแถบ หรือเป็นผืนขนาดใหญ่สำหรับใช้ประดับ นอกจากผ้าตามประเภทที่ 60.02 ถึง 60.06 .. ทำด้วยเส้นใยประดิษฐ์	4,799	1.46	10	10	8	5	0

16	550410	เส้นใยสังเคราะห์ที่ไม่ได้ด่าง หรือผ่านกรรมวิธีอย่างอื่น สำหรับการปั่นด้าย - ทำด้วยวิสโคสเรยอน	4,713	144	5	5	5	0	0
17	590320	ผ้าสิ่งทอที่อาบซีม เคลือบ ฟุ่มหรืออัดเป็นเส้นด้วยพลาสติก นอกจากของตามประเภทที่ 59 02 - ด้วยโพลีเอทิลีน	3,708	113	10	10	8	5	0
18	540233	ด้ายใยยาวสังเคราะห์ (นอกจากด้ายย้อม) ไม่ได้ดัดทึบหรือการขยปลีก รวมถึงใยยาวเดี่ยวซึ่งเคราะห์ที่มีขนาดน้อยกว่า 67 เดนิเทกซ์ ทำด้วยโพลีเอสเตอร์	3,597	110	5	5	5	0	0
19	560394	ผ้าไม่ทอ จะอาบซีม เคลือบ ฟุ่มหรืออัดเป็นเส้นหรือไม่ก็ตาม - หนักเกิน 150 กรัมต่อตารางเมตร	3,361	102	10	10	8	5	0
20	590210	ผ้าใยขนสัตว์ (ผ้าโทรคอร์ค) ทำด้วยด้ายทอแรงดึงสูง ซึ่งทำด้วยไมลอนหรือโพลีเอไมด์อื่น ๆ ทำด้วยโพลีเอสเตอร์หรือวิสโคสเรยอน - ทำด้วยไมลอนหรือโพลีเอไมด์อื่น ๆ	3,281	100	10	10	8	5	0
		รวม	227,190	68.23					

หมายเหตุ: กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าตามความตกลงอาเซียน-จีน คือการพิจารณาจากสัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 โดยสามารถนำมามูลค่าของวัตถุดิบจากทุกประเทศสมาชิกมารวมกันได้

ตารางภาคผนวกที่ 4.14 สินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากจีน: อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การนำเข้าจากจีนปี 2547		MFN Rate (%)		ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA ไทย-จีน							
			มูลค่า (พัน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)	%	บาทต่อหน่วย	2005	2007	2009	2010	2012	2015	2018	
							(15 บาท ต่อ กก.)	(3.75 บาท ต่อ กก.)	(3.75 บาท ต่อ กก.)	0				
1	551611	ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ที่มีเส้นใยสังเคราะห์น้อยกว่า 85 ซึ่งไปโดยน้ำหนัก ไม่ได้ฟอกหรือย้อมแล้ว	33,446	6.31	20	15	20	5 (3.75 บาท ต่อ กก.)	5 (3.75 บาท ต่อ กก.)	0				
2	590210	ผ้าใบยางรถ (ผ้าไทรโครด) ทำด้วยค้ายทอทรงตั้งสูง ซึ่งทำด้วยใยลอนหรือโพลีเอไมด์อื่น ๆ ทำด้วยโพลีเอสเตอร์หรือโพลีโพรพิลีน ทำด้วยใยลอนหรือโพลีเอไมด์อื่น ๆ	32,512	8.07	10		10	5	5	0				
3	520812	ผ้าทอทำด้วยฝ้ายที่มีชายคั้งแคบกว่า 85 ซึ่งไปโดยน้ำหนัก และหนักไม่เกิน 200 กรัมต่อตารางเมตร ทอด้วยเส้นใยสังเคราะห์ 100 กรัมต่อตารางเมตร	28,522	7.08	20	15	20	5 (3.75 บาท ต่อ กก.)	5 (3.75 บาท ต่อ กก.)	0				
4	520842	ผ้าทอทำด้วยฝ้ายที่มีชายคั้งแคบกว่า 85 ซึ่งไปโดยน้ำหนัก และหนักไม่เกิน 200 กรัมต่อตารางเมตร ทอด้วยเส้นใยสังเคราะห์ ทอด้วยเส้นใยสังเคราะห์ 100 กรัมต่อตารางเมตร	22,479	5.58	20	15	20	5 (3.75 บาท ต่อ กก.)	5 (3.75 บาท ต่อ กก.)	0				
5	540752	ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ รวมถึงผ้าทอที่ได้ออกฤทธิ์ตามประเภทที่ 54.04 - ผ้าทออื่น ๆ ที่มีใยโพลีเอสเตอร์ชนิดพิเศษตั้งแต่ร้อยละ 85 ซึ่งไปโดยน้ำหนัก ย้อมสี	19,724	4.90	20	15	20	5 (3.75 บาท ต่อ กก.)	5 (3.75 บาท ต่อ กก.)	0				
6	551511	ผ้าทออื่น ๆ ทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ผสมกับเส้นใยสังเคราะห์โพลีเอสเตอร์ชนิดอื่นหรือเป็นส่วนใหญ่	11,316	2.81	20	15	20	5 (3.75 บาท ต่อ กก.)	5 (3.75 บาท ต่อ กก.)	0				
7	551622	ผ้าทอทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ - - ย้อมสี	8,437	2.10	20	15	20	5 (3.75 บาท ต่อ กก.)	5 (3.75 บาท ต่อ กก.)	0				
8	590310	ผ้าสิ่งทอที่ทอเป็นเส้น คัดเลือก ฟูมหรืออัดเป็นเส้นด้วยพลาสติก นอกจากจากของตามประเภทที่ 59.02 - ด้วยโพลี(ไวนิลคลอไรด์)	7,571	1.88	10		10	5	5	0				
9	500400	ผ้าไหม (นอกจากผ้าที่บ่งจากประเทศไทย) ไม่ได้จัดทำขึ้นเพื่อการขายปลีก	6,544	1.63	10		10	5	5	0				
10	600292	ไม่พบรหัส 600292 รหัสที่ใกล้เคียงคือ 600240 ทำจากแบบเน็ตหรือแบบโครเชต์	6,387	1.59										

21	590390	ค่าสิ่งของที่อาจมีมูลค่าเกิน 100 บาทหรือคิดเป็นเงินค่าขนส่งสินค้า นอกจากของสด	3,584	0.89	10	10	10	5	5	0		
22	540754	ค่าของอื่น ๆ ที่มีอายุที่เหลือของสินค้าเพื่อผู้ซื้อสินค้า ซึ่งโดย	3,444	0.86	20	20	15	5	5	0		
23	520852	ค่าของที่ทำด้วยผ้าที่มีค่าตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก และหนักไม่เกิน 200	3,411	0.85	20	20	15	5	5	0		
24	511219	ค่าของที่ทำด้วยขนแกะหรือขนและใยของสัตว์ที่หนักอื่น ๆ	3,263	0.81	10	10		5	5	0		
25	540783	ค่าของที่ทำด้วยใยสังเคราะห์ รวมถึงผ้าที่ทำจากวัสดุตามประเภทที่ 54.04 -	3,259	0.81	20	20	15	5	5	0		
26	510620	ค่าของที่ทำด้วยขนแกะที่สามแล้ว ไม่ได้จัดทำขึ้นเพื่อการขายปลีก - ที่มีขนแกะน้อยกว่า	2,923	0.73	10	10		5	5	0		
27	520811	ค่าของที่ทำด้วยผ้าที่มีค่าตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก และหนักไม่เกิน 200	2,822	0.70	20	20	15	5	5	0		
28	550810	ค่าของที่ทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ จะจัดทำขึ้นเพื่อการขายปลีก หรือไม่ก็ตาม - ทำ	2,678	0.67	10	10		5	5	0		
29	540331	ค่าของที่ทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์	2,659	0.66	10	10		5	5	0		
30	520542	ค่าของที่ทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์	2,609	0.65	10	10		5	5	0		
		รวม	257,099	63.85								

หมายเหตุ: กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าตามความตกลงอาเซียน-จีน คือการพิจารณาจากสัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 โดยสามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบจากทุกประเทศสมาชิกรวมกันได้

ตารางภาคผนวกที่ 4.15 สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปญี่ปุ่น: อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ลำดับ ที่	รหัส HS	สินค้า	การส่งออกไปญี่ปุ่นปี 2547		MFN rate (%)	ตารางเวลาการลด ภาษีตามความตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่น ปีที่ 1
			มูลค่า (พัน ดอลลาร์)	สัดส่วน (%)		
1	610910	ที่เจ็ด เสื้อแขนข้อมือหรือข้อมือ และเสื้อแขนยาวอื่น ๆ แบบสั้นหรือแบบโครเชต์ - ทำด้วยผ้า	25,345	5.62	10.9	0
2	510629	ขมแกะและขนแกะเย็บหรือขนแกะย้อมสีสำเร็จรูปสำเร็จแล้ว (รวมถึงขนแกะที่พริ้นแล้ว ทำเป็นเส้นสั้น (สฟากเมนต์)) - อื่น ๆ	20,131	4.47	0	0
3	650590	หมวกและเครื่องสวมศีรษะอื่น ๆ ที่ทำแบบนิตหรือแบบโครเชต์ หรือทำจากเส้นผ้าลูกไม้ เส้นสักหลาดหรือผ้าสังทออื่น ๆ ที่เป็นเส้น (แต่ไม่เป็นแถบ) จะบุภายในหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งร่างและชุดคลุมที่ทำด้วยวัสดุใดก็ตามจะบุภายในหรือไม่ก็ตาม - อื่น ๆ	16,006	3.55	5.6	0
4	611593	ถุงน่องกางเกง เสื้อกางเกงขาสั้นแขนเสื้อ ถุงน่อง ถุงเท้าชนิดต่าง ๆ รวมถึงถุงน่อง สำหรับข้อมือข้อมือและเสื้อข้อมือ และรองเท้าที่ไม่มีพื้นเสริม ถ้าแบบนิตหรือแบบโคร เชต์ ทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์	15,466	3.43	5.6	0
5	621210	เครื่องนุ่งห่ม	15,420	3.42	8.4	0
6	620520	เสื้อคลุมหรือเสื้อสูทชาย - ทำด้วยผ้า	14,444	3.20	7.4	0
7	510710	ผ้าที่ทำด้วยขนแกะที่พริ้นแล้ว ไม่ได้จัดทำขึ้นเพื่อการขายปลีก - ที่มีขนแกะตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก	13,438	2.98	2.7	0
8	570330	พรมและสิ่งทอปูพื้นอื่น ๆ ทำปูแบบทักซ์ จะจัดทำแล้วหรือไม่ก็ตาม - ทำด้วยวัสดุทุก ประเภทรู	12,714	2.82	6.3	0
9	611592	ถุงน่องกางเกง เสื้อกางเกงขาสั้นแขนเสื้อ ถุงน่อง ถุงเท้าชนิดต่าง ๆ รวมถึงถุงน่อง สำหรับข้อมือข้อมือและเสื้อข้อมือ และรองเท้าที่ไม่มีพื้นเสริม ถ้าแบบนิตหรือแบบโคร เชต์ - - ทำด้วยผ้า	12,429	2.76	7.4	0
10	570320	พรมและสิ่งทอปูพื้นอื่น ๆ ทำปูแบบทักซ์ จะจัดทำแล้วหรือไม่ก็ตาม - ทำด้วยไนลอน หรือโพลีเอสเตอร์อื่น ๆ	11,812	2.62	6.3	0

11	540243	ค่ายมวยสังหาระระห์ (นอกจากค่ายเขมบ) ไม่ได้จัดทำขึ้นเพื่อการขายปลีก รวมถึงไป ขาดด้วยสิ่งของที่มิมีขนาดน้อยกว่า 67 เซนติเมตร ทำด้วยโพลีเอทเทอริ่งอื่น ๆ	11,338	2.52	CTH	5	0
12	620342	กางเกงชาย ขุดเข็มที่มีเข็มและสายโยง กางเกงชายสามส่วน และ กางเกงขาสั้น ทำ ด้วยผ้า Men's	11,209	2.49	CTH วัลตุลิมจาก 5007, 5111-5113, 5208-5212, 5309-5311, 5407-5408, 5512-5516 หรือคอตตอนที่ 60 จะต้องมีชื่อประเทศคู่ค้าหรือในประเทศสมาชิก อาเซียน	10	0
13	560311	ผ้าไม่ทอ จะอานบวม เคลือบ หุ่นหรือตุ๊กตารุ่นหรือไม้กอล์ฟ หนักไม่เกิน 25 กรัมต่อ ตารางเมตร	10,788	2.39	CTH (ยกเว้นจาก 5004-5007, 5106-5113, 5204-5212, 5306-5311, 5508- 5516 หรือ 54)	4	3
14	611030	เจอร์ซี่ พูลโอเวอร์ เสื้อชนิดคาร์ดิแกน เสื้อกั๊กและเสื้อที่ตัดด้วยกัน ถักแบบนิตหรือแบบ โครเชต์ - ทำด้วยเส้นใยประดิษฐ์	10,124	2.25	CTH โดยที่วัลตุลิมจาก 5007, 5111-5113, 5208-5212, 5309-5311, 5407- 5408, 5512-5516 หรือ คอตตอนที่ 60 จะต้องมีชื่อประเทศคู่ค้าหรืออาเซียน	10	9
15	611020	เจอร์ซี่ พูลโอเวอร์ เสื้อชนิดคาร์ดิแกน เสื้อกั๊กและเสื้อที่ตัดด้วยกัน ถักแบบนิตหรือแบบ โครเชต์ - ทำด้วยผ้าฝ้าย	9,180	2.04	CTH โดยที่วัลตุลิมจาก 5007, 5111-5113, 5208-5212, 5309-5311, 5407- 5408, 5512-5516 หรือ คอตตอนที่ 60 จะต้องมีชื่อประเทศคู่ค้าหรืออาเซียน	10	9
16	610990	ที่เจ็ด เสื้อชั้นในชนิดขึงกลด และเสื้อชั้นในอย่างอื่น ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ ทำ ด้วยวัลตุลิตู่อื่น ๆ	7,104	1.58	CTH โดยที่วัลตุลิมจาก 5007, 5111-5113, 5208-5212, 5309-5311, 5407- 5408, 5512-5516 หรือ คอตตอนที่ 60 จะต้องมีชื่อประเทศคู่ค้าหรืออาเซียน	10	9
17	620530	เข็มของบุรุษหรือเด็กชาย - ทำด้วยเส้นใยประดิษฐ์	7,032	1.56	CTH วัลตุลิมจาก 5007, 5111-5113, 5208-5212, 5309-5311, 5407-5408, 5512-5516 หรือคอตตอนที่ 60 จะต้องมีชื่อประเทศคู่ค้าหรือในประเทศสมาชิก อาเซียน	7	4
18	620630	เสื้อเบสบอล เจ็ค และแจ็คเบสบอล ของสตรีหรือเด็กหญิงทำด้วยผ้าฝ้าย	6,805	1.51	CTH วัลตุลิมจาก 5007, 5111-5113, 5208-5212, 5309-5311, 5407-5408, 5512-5516 หรือคอตตอนที่ 60 จะต้องมีชื่อประเทศคู่ค้าหรือในประเทศสมาชิก อาเซียน	10	0
19	610711	กางเกงขี้นุ่น กางเกงขี้นุ่นชนิดบรีฟ นุ่นเจ็ค ที่จามา เสื้อคลุมอานน้ำ เสื้อคลุม แสงสว่างและของที่ทำด้วยกัน ของบุรุษหรือเด็กชาย ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ -- ทำ ด้วยผ้าฝ้าย	6,606	1.47	CTH โดยที่วัลตุลิมจาก 5007, 5111-5113, 5208-5212, 5309-5311, 5407- 5408, 5512-5516 หรือ คอตตอนที่ 60 จะต้องมีชื่อประเทศคู่ค้าหรืออาเซียน	7	4
20	940490	หมอนและเบาะ	5,978	1.33	CTH สำหรับหมอน (quilt and eiderdown) (ยกเว้นจาก 5007, 5111- 5113, 5208-5212, 5309-5311, 5407-5408, 5512-5516) หรือ CTH สำหรับที่นั่งอื่น ๆ	3	8
		รวม	243,369	54.00			

ตารางภาคผนวกที่ 4.16 สินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากญี่ปุ่น: อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ลำดับที่	รหัส HS	สินค้า	การนำเข้าจากญี่ปุ่นปี 2547		MFN rate (%)	ตารางเวลาการลดภาษีตามความตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่น (ปีที่ 1)
			มูลค่า (พันดอลลาร์)	สัดส่วน		
1	540210	ผ้าใยสังเคราะห์ (นอกจากผ้าเบส) ไม่ได้จัดทำขึ้นเพื่อการขยับตัว รวมถึงใยยาวเส้นด้ายที่ม้วนขนาดน้อยกว่า 67 เซนติเมตร ผ้าใยสังเคราะห์ที่ทำด้วยไนลอนหรือโพลีเอสเตอร์	19,281	7.39	10	0
2	550320	เส้นใยสังเคราะห์ที่ไม่ได้ด้าย หรือผ่านกรรมวิธีอย่างอื่น สำหรับการปั่นด้าย - ทำด้วยโพลีเอสเตอร์	15,159	5.81	10	0
3	560394	ผ้าไหมทอ จะฮานซิม เคสโอม หุ่นหรือตัดเป็นชิ้นหรือไม่ก็ตาม - - หน้าเกิน 150 กรัมต่อตารางเมตร	13,622	5.22	20	0
4	540710	ผ้าทอทำด้วยใยสังเคราะห์ รวมถึงผ้าทอที่ได้จากวัตถุดิบประเภทที่ 54 04 - ผ้าทอได้จากด้ายทอแรงดึงสูงที่ทำด้วยไนลอนหรือโพลีเอสเตอร์ (ชนิดอื่น ๆ) หรือโพลีเอสเตอร์	12,845	4.93	20	0
5	590320	ผ้าสิ่งทอที่อานซึม เคสโอม หุ่นหรือตัดเป็นชิ้นด้วยพลาสติก นอกจากของตามประเภทที่ 59 02 ด้วยโพลีเอสเตอร์	11,632	4.46	10	0
6	550330	เส้นใยสังเคราะห์ที่ไม่ได้ด้าย หรือผ่านกรรมวิธีอย่างอื่น สำหรับการปั่นด้าย อะคริลิกหรือไมตาคริลิก	11,282	4.33	10	0
7	540761	ผ้าทอทำด้วยใยสังเคราะห์ รวมถึงผ้าทอที่ได้จากวัตถุดิบประเภทที่ 54 04 ผ้าทออื่น ๆ ที่มีใยยาวโพลีเอสเตอร์ ตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก - - ที่มีใยยาวโพลีเอสเตอร์ที่ไม่ใช่ชนิดเพื่อผิวสัมผัส ตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก	11,178	4.29	20	0
8	540241	ผ้าอื่น ๆ ที่เป็นเส้นด้าย ไม่เสียดสีหรือเสียดสีเบา ไม่เกิน 50 รอบต่อเมตร - - ทำด้วยไนลอนหรือโพลีเอสเตอร์ (ชนิดอื่น ๆ)	7,659	2.94	10	0
9	590390	ผ้าสิ่งทอที่อานซึม เคสโอม หุ่นหรือตัดเป็นชิ้นด้วยพลาสติก นอกจากของตามประเภทที่ 59 02 - อื่น ๆ	7,287	2.79	10	0
10	591190	ผ้าสิ่งทอและสักหลาด ที่เป็นวงหรือมีอุปกรณ์ต่อเชื่อมประกอบอยู่ชนิดที่ใช้กับเครื่องจักรทอผ้าหรือเครื่องจักรที่คล้ายกัน (เช่น ทำเยื่อ หรือทำแถบแบบคอเชิ้ตแมนส์) - อื่น ๆ	6,893	2.64	10	0
11	540249	ผ้าอื่น ๆ ที่เป็นเส้นด้าย ไม่เสียดสีหรือเสียดสีเบา ไม่เกิน 50 รอบ	6,296	2.41	10	0

19						ภาคี			
	520939	ผ้าทอผ้าด้วยฝ้าย ที่มีลายดั้งเดิมร้อยละ 85 ขึ้นไป โดยน้ำหนัก และหนักเกิน 200 กรัมต่อตารางเมตร ผ้าสีอื่นๆ	2,942	1.13	CTH (ยกเว้นจาก 5204-5207) หรือ CTH จาก 5204-5207 ซึ่งผ้าทอด้วยฝ้ายหรือไหมในประเทศภาคี หรือ CTH จาก 5204-5207 ซึ่งเส้นด้ายด้วยฝ้ายหรือไหมที่เพื่อทอเป็นผ้าไปประเทศคู่ภาคี	20	0		
20	590699	ผ้าสิ่งทอประเภทอื่นนอกจากของตามประเภทที่ 59.02 อื่นๆ	2,889	1.11	CTH (ยกเว้นจาก 5007, 5111-5113, 5208-5212, 5309-5311, 5407-5408 หรือ 5512-5516)	20	0		
		รวม	157,424.00	60.36					

ภาคผนวกที่ 5

ตารางข้อมูลการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการเสรีฉบับต่าง ๆ

ตารางภาคผนวกที่ 5.1 สินค้าส่งออกไปออสเตรเลียในกลุ่มสิ่งทอที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ในปี 2548 ในอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 70

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐฯ)		มูลค่าผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการใช้อัตริประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์	รวมทั้งหมด		
510710	Yarn of combed wool, >/=85% by wght of wool, not put up for retail sale	5	3	2	261.32	259.13	5.23	100.84
520832	Plain weave cotton fabric, >/=85%, > 100g/m ² to 200g/m ² , dyed	10	5	5	17.11	21.87	0.86	78.25
521139	Woven fabrics of cotton, <85% mixd w m-m fib, more than 200 g/m ² , dyed, nes	10	5	5	1,470.33	1,225.89	73.52	119.94
540233	Textured yarn nes, of polyester filaments, not put up for retail sale	5	3	2	250.25	180.49	5.01	138.65
540720	Woven fab obtained from strip/the like of synthetic textile materials	10	5	5	44.28	27.34	2.21	161.93
540752	Woven fabrics, >/=85% of textured polyester filaments, dyed, nes	10	5	5	725.83	944.36	36.29	76.86
540753	Woven fabrics, >/=85% of textured polyester filaments, yarn dyed, nes	10	5	5	44.27	30.64	2.21	144.49
540754	Woven fabrics, >/=85% of textured polyester filaments, printed, nes	10	5	5	257.70	212.75	12.89	121.13
540834	Woven fabrics of artificial filaments, printed, nes	10	5	5	407.45	230.23	20.37	176.98

รหัส HS	รายละเอียดสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
550953	Yarn of polyester staple fibres mixed with cotton, not put up, nes	5	3	2	823.88	642.36	16.48	128.26
551090	Yarn of artificial staple fibres, not put up, nes	5	3	2	3.06	3.06	0.06	100.19
551321	Plain weave polyester staple fib fab, <85% mixd w/cotton, $\leq 170\text{g/m}^2\text{, dyd}$	10	5	5	110.28	130.15	5.51	84.73
551511	Woven fab of polyester staple fib mixd w viscose rayon staple fib, nes	10	5	5	927.56	1,154.83	46.38	80.32
560391	Nonwovens nes weighing <math>< 25\text{g/m}^2</math>	5	3	2	590.01	603.23	11.80	97.81
560410	Rubber thread and cord, textile covered	5	3	2	132.71	129.67	2.65	102.34
560741	Binder or baler twine, of polyethylene or polypropylene	10	5	5	379.56	376.97	18.98	100.69
570320	Carpets of nylon or other polyamides, tufted	10	10	0	973.02	1,087.91	0.00	89.44
591190	Textile products and articles for technical uses, nes	10	5	5	655.14	665.70	32.76	98.41
600532		10	5	5	39.33	41.15	1.97	95.58
611030	Pullovers, cardigans and similar articles of man-made fibres, knitted	17.5	12.5	5	251.67	290.86	12.58	86.53
630311	Curtains, drapes, interior blinds & curtain or bed valances, of cotton, knit	17.5	12.5	5	63.96	80.50	3.20	79.45
630499	Furnishg articles nes, of oth textile materials, not knitted or crocheted	7.5	5	2.5	15.36	20.46	0.38	75.06

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราการใช้ (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
630533	Sacks, bags, packing, of strip plastic material	15	5	10	6,404.23	8,902.94	640.42	71.93

ตารางภาคผนวกที่ 5.2 สินค้าส่งออกไปออสเตรเลียในกลุ่มสิ่งทอที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย
ในปี 2548 ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และมีมูลค่าการค้ามากกว่า 1 แสนเหรียญสหรัฐ

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)				มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด			
520522	Cotton yarn, >/=85%, single, combed, 714.29 >dtex>/=232.56, not put up	5	3	2	0.00	826.40	0.00	0.00	
520615	Cotton yarn, <85%, single, uncombed, <125 dtex, not put up for retail sale	5	3	2	0.00	210.51	0.00	0.00	
540110	Sewing thread of synthetic filaments	5	3	2	0.00	248.62	0.00	0.00	
540241	Yarn of nylon or other polyamides fi, single, untwisted, nes, not put up	5	3	2	0.00	170.97	0.00	0.00	
540243	Yarn of polyester filaments, single, untwisted, nes, not put up	5	3	2	0.00	1,062.67	0.00	0.00	
540610	Yarn of synthetic filament (o/t sewing thread), put up for retail sale	5	3	2	0.00	176.53	0.00	0.00	
550810	Sewing thread of synthetic staple fibres	5	3	2	0.00	120.45	0.00	0.00	
550922	Yarn, >/=85% of polyester staple fibres, multiple, not put up, nes	5	3	2	4.05	136.58	0.08	2.96	
560313	Nonwovens, man-made filaments weighing 70-150g/m2	5	3	2	0.00	247.99	0.00	0.00	
560314	Nonwovens, man-made filaments weighing >150g/m2	5	3	2	0.00	1,231.15	0.00	0.00	
560394	Nonwovens nes weighing >150g/m2	5	3	2	0.00	698.09	0.00	0.00	

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้อัตริประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้	หลังจากความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์	รวมทั้งหมด		
560790	Twine, cordage, ropes and cables, of other materials	7.5	0	7.5	0.00	122.55	0.00	0.00
580620	Narrow woven fab.cnng by wt>=5% elastomeric yam/rubber thread nes	7.5	5	2.5	8.99	109.40	0.22	8.22
580710	Labels, badges and similar woven articles of textile materials	7.5	5	2.5	17.91	147.54	0.45	12.14
580810	Braids in the piece	7.5	5	2.5	21.75	165.08	0.54	13.18
581092	Embroidery of man-made fibres.in the piece,in strips or in motifs,nes	5	3	2	4.87	179.81	0.10	2.71
590210	Tire cord fabric made of nylon or other polyamides high tenacity yarns	5	3	2	0.00	1,253.24	0.00	0.00
590220	Tire cord fabric made of polyester high tenacity yarns	5	0	5	0.00	2,252.76	0.00	0.00
590390	Textile fabrics impregnated, ctd, cov, or laminated with plastics, nes	10	5	5	114.68	1,331.67	5.73	8.61
600192	Pile knitted or crocheted fabrics, of man-made fibres, nes	10	5	5	0.00	117.78	0.00	0.00
610910	T-shirts, singlets and other vests, of cotton, knitted	17.5	12.5	5	379.22	2,159.12	18.96	17.56
611593	Hosiery nes, of synthetic fibres, knitted	17.5	12.5	5	45.02	181.35	2.25	24.83
630532	Flexible intermediate bulk containers, man-made mater	10	5	5	0.00	273.92	0.00	0.00
630539	Sacks & bags,for packing of goods,of other man-made textile materials	10	5	5	31.79	406.80	1.59	7.82

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้อัตริประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์	รวมทั้งหมด		
630631	Sails, of synthetic fibres	5	3	2	0.00	110.97	0.00	0.00

ตารางภาคผนวกที่ 5.3 สินค้าส่งออกไปออสเตรเลียในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ในปี 2548 ในอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 50

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
610130	Mens/boys overcoats, anoraks etc, of man-made fibres, knitted	17.5	12.5	5	73.59	53.34	3.68	137.96
610220	Womens/girls overcoats, anoraks etc, of cotton, knitted	17.5	12.5	5	8.60	15.60	0.43	55.15
610342	Mens/boys trousers and shorts, of cotton, knitted	17.5	12.5	5	105.59	197.03	5.28	53.59
610463	Womens/girls trousers and shorts, of synthetic fibres, knitted	17.5	12.5	5	24.86	48.97	1.24	50.76
610510	Mens/boys shirts, of cotton, knitted	17.5	12.5	5	535.24	632.21	26.76	84.66
610822	Womens/girls briefs and panties, of man-made fibres, knitted	17.5	12.5	5	21.25	12.74	1.06	166.78
611300	Garments made up of impreg,coatd,coverd or laminatd textile knitted fab	17.5	12.5	5	3,080.53	2,928.75	154.03	105.18
620193	Mens/boys anoraks and similar articles,of man-made fibres,not knitted	17.5	12.5	5	71.77	136.67	3.59	52.51
620292	Womens/girls anoraks and similar article of cotton, not knitted	17.5	12.5	5	9.93	12.01	0.50	82.71
620293	Womens/girls anoraks & similar article of man-made fibres,not knitted	17.5	12.5	5	9.04	10.04	0.45	90.02

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราการใช้ (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
620520	Mens/boys shirts, of cotton, not knitted	17.5	12.5	5	823.22	1,587.80	41.16	51.85
620930	Babies garments & clothing accessories of synthetic fibres,not knitted	17.5	12.5	5	89.37	146.81	4.47	60.87

ตารางภาคผนวกที่ 5.4 สินค้าส่งออกไปออสเตรเลียในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย
ในปี 2548 ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และมีมูลค่าการค้ามากกว่า 1 แสนเหรียญสหรัฐ

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
610322	Mens/boys ensembles, of cotton, knitted	17.5	12.5	5	0.00	112.46	0.00	0.00
610332	Mens/boys jackets and blazers, of cotton, knitted	17.5	12.5	5	0.00	183.95	0.00	0.00
610412	Womens/girls suits, of cotton, knitted	17.5	12.5	5	0.00	270.00	0.00	0.00
610711	Mens/boys underpants and briefs, of cotton, knitted	17.5	12.5	5	28.64	137.48	1.43	20.83
610829	Womens/girls briefs and panties, of other textile materials, knitted	17.5	12.5	5	0.00	110.32	0.00	0.00
611120	Babies garments and clothing accessories of cotton, knitted	17.5	12.5	5	10.86	132.17	0.54	8.21
611420	Garments nes. of cotton, knitted	17.5	12.5	5	7.97	151.51	0.40	5.26
620342	Mens/boys trousers and shorts, of cotton, not knitted	17.5	12.5	5	123.76	737.04	6.19	16.79
620349	Mens/boys trousers and shorts, of other textile materials, not knitted	17.5	12.5	5	0.00	196.73	0.00	0.00
620422	Womens/girls ensembles, of cotton, not knitted	17.5	12.5	5	13.29	120.98	0.66	10.98
620442	Womens/girls dresses, of cotton, not knitted	17.5	12.5	5	37.26	178.90	1.86	20.83
620452	Womens/girls skirts, of cotton, not knitted	17.5	12.5	5	3.99	267.34	0.20	1.49
620462	Womens/girls trousers and shorts, of cotton, not knitted	17.5	12.5	5	62.89	319.73	3.14	19.67

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้อัตริประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์	รวมทั้งหมด		
620530	Mens/boys shirts, of man-made fibres, not knitted	17.5	12.5	5	23.28	206.51	1.16	11.27
620590	Mens/boys shirts, of other textile materials, not knitted	17.5	12.5	5	0.00	387.78	0.00	0.00
620610	Womens/girls blouses and shirts, of silk or silk waste, not knitted	17.5	12.5	5	0.00	152.66	0.00	0.00
620630	Womens/girls blouses and shirts, of cotton, not knitted	17.5	12.5	5	72.29	313.39	3.61	23.07
621040	Mens/boys garments nes,made up of impreg.ctd,cov,etc,textile woven fab	17.5	12.5	5	7.56	120.47	0.38	6.28
621111	Mens/boys swimwear, of textile materials not knitted	17.5	12.5	5	4.84	218.62	0.24	2.21
621112	Womens/girls swimwear, of textile materials, not knitted	17.5	12.5	5	0.00	561.33	0.00	0.00
621149	Womens/girls garments nes, of other textile materials, not knitted	17.5	12.5	5	0.00	2,534.83	0.00	0.00
621210	Brassieres and parts thereof, of textile materials	17.5	12.5	5	202.54	1,084.70	10.13	18.67
621710	Clothing accessories nes, of textile materials, not knitted	7.5	5	2.5	0.00	169.22	0.00	0.00
650590	Hats&other headgear,knitted or made up from lace.or other textile mat	7.5	5	2.5	7.63	108.40	0.19	7.03

ตารางภาคผนวกที่ 5.5 สินค้าส่งออกไปออสเตรเลียในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548 ในอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 50

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้อัตริประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์	รวมทั้งหมด		
840991	Parts for spark-ignition type engines nes	10	5	5	6,440.81	7,030.26	322.04	91.62
840999	Parts for diesel and semi-diesel engines	10	5	5	247.47	189.17	12.37	130.81
870321	Automobiles w reciprocating piston engine displacg not more than 1000 cc	10	0	10	4,075.49	140.64	407.55	2,897.78
870323	Automobiles w reciprocating piston engine displacg > 1500 cc to 3000 cc	10	0	10	185,870.17	219,005.53	18,587.02	84.87
870421	Diesel powered trucks with a GVW not exceeding five tonnes	5	0	5	628,583.97	307,394.83	31,429.20	204.49
870431	Gas powered trucks with a GVW not exceeding five tonnes	5	0	5	499,175.44	399,541.28	24,958.77	124.94
870600	Chassis fitted w engines for the vehicles of heading Nos 87.01 to 87.05	10	0	10	86.27	0.72	8.63	12,026.87
870810	Bumpers and parts for motor vehicles	10	5	5	330.82	661.44	16.54	50.01
870829	Parts and accessories of bodies nes for motor vehicles	10	5	5	3,440.35	2,601.95	172.02	132.22
870831	Mounted brake linings for motor vehicles	10	5	5	4,681.67	4,626.87	234.08	101.18
870891	Radiators for motor vehicles	10	5	5	1,607.53	1,844.99	80.38	87.13
870893	Clutches and parts for motor vehicles	10	5	5	136.82	198.27	6.84	69.01

รหัส HS	รายละเอียดสินค้า	อัตราการภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้อัตริประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์	รวมทั้งหมด		
871631	Tanker trailers and semi-trailers	5	0	5	442.25	428.19	22.11	103.28

ตารางภาคผนวกที่ 5.6 สินค้าส่งออกไปออสเตรเลียในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย
ในปี 2548 ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และมีมูลค่าการค้ามากกว่า 1 แสนเหรียญสหรัฐ

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
840820	Engines, diesel, for the vehicles of Chapter 87	10	5	5	0.00	317.86	0.00	0.00
870324	Automobiles with reciprocating piston engine displacing > 3000 cc	10	0	10	0.00	84,208.48	0.00	0.00
870333	Automobiles with diesel engine displacing more than 2500 cc	10	0	10	80.22	137,964.73	8.02	0.06
870710	Bodies for passenger carrying vehicles	10	0	10	0.00	982.13	0.00	0.00
870790	Bodies for tractors, buses, trucks and special purpose vehicles	10	5	5	0.00	101.79	0.00	0.00
870840	Transmissions for motor vehicles	10	5	5	0.00	508.18	0.00	0.00
870860	Non-driving axles and parts for motor vehicles	10	5	5	0.00	1,248.85	0.00	0.00
870870	Wheels including parts and accessories for motor vehicles	10	5	5	2,814.33	14,521.95	140.72	19.38
870892	Mufflers and exhaust pipes for motor vehicles	10	5	5	1.86	389.09	0.09	0.48
870894	Steering wheels, steering columns and steering boxes for motor vehicles	10	5	5	0.06	1,944.61	0.00	0.00
871690	Trailer and other vehicle parts nes	5	0	5	113.39	556.68	5.67	20.37

ตารางภาคผนวกที่ 5.7 สินค้าส่งออกไปจีนในกลุ่มสิ่งทอที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548 ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และมีมูลค่าการค้ามากกว่า 1 แสนเหรียญสหรัฐ

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
500500	Yarn spun from silk waste, not put up for retail sale	6	5	1	0.00	306.01	0.00	0.00
510310	Noils of wool or of fine animal hair	38	5	33	0.00	437.95	0.00	0.00
520710	Cotton yarn (o/t sewing thread)>/=85% by weight of cotton, put up	6	5	1	0.00	273.07	0.00	0.00
520929	Woven fabrics of cotton.>/=85%, more than 200 g/m2, bleached, nes	12	10	2	0.00	139.30	0.00	0.00
521019	Woven fab of cotton,<85% mixd with m-m fib.</=200 g/m2,unbl,nes	12	10	2	0.00	9,376.89	0.00	0.00
591190	Textile products and articles for technical uses, nes	8	5	3	0.00	125.52	0.00	0.00
630533	Sacks, bags, packing, of strip plastic material	16	15	1	0.00	334.94	0.00	0.00
630622	Tents, of synthetic fibres	16	15	1	0.00	124.34	0.00	0.00

ตารางภาคผนวกที่ 5.8 สินค้าส่งออกไปจีนในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนในปี 2548 ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และมีมูลค่าการค้ามากกว่า 1 แสนเหรียญสหรัฐฯ

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐฯ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
621210	Brassieres and parts thereof, of textile materials	16	15	1	1.23	16.73	0.01	7.35
610329	Mens/boys ensembles, of other textile materials, knitted	25	20	5	0.00	0.00	330.94	0.00

ตารางภาคผนวกที่ 5.9 สินค้าส่งออกไปจีนในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน
ในปี 2548 ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และมีมูลค่าการค้ามากกว่า 1 แสนเหรียญสหรัฐ

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
870390	Automobiles nes including gas turbine powered	30	20	10	0.00	1,280.06	0.00	0.00
870590	Special purpose motor vehicles nes	12	10	2	0.00	13,731.07	0.00	0.00
870829	Parts and accessories of bodies nes for motor vehicles	18.6	12.9	5.7	0.00	1,494.50	0.00	0.00
870839	Brake system parts nes for motor vehicles	18.6	10	8.6	0.00	2,270.09	0.00	0.00

ตารางภาคผนวกที่ 5.10 สินค้าส่งออกไปจีนในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย
ในปี 2548 ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และมีมูลค่าการค้ามากกว่า 1 แสนเหรียญสหรัฐ

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
840991	Parts for spark-ignition type engines nes	15	12.5	2.5	1,883.72	12,428.77	47.09	15.16
870840	Transmissions for motor vehicles	15	12.5	2.5	0.00	17.55	0.00	0.00

ตารางภาคผนวกที่ 5.11 สินค้านำเข้าจากออสเตรเลียในกลุ่มสิ่งทอที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย
ในปี 2548 ในอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 70

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราการใช้ (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
510129	Degreased wool (other than shorn wool),not carded,combed or carbonised	1	0	1	2,207.09	2,901.31	22.07	76.07
570241	Carpets of wool/fine animal hair,of woven pile construction ,made up,nes	30	20	10	10.69	10.69	1.07	100.00
611030	Pullovers, cardigans and similar articles of man-made fibres, knitted	30	20	10	0.22	0.22	0.02	100.00
611599	Hosiery nes, of other textile materials, knitted	30	20	10	13.77	14.12	1.38	97.49

ตารางภาคผนวกที่ 5.12 สินค้านำเข้าจากออสเตรเลียในกลุ่มสิ่งทอที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย
ในปี 2548 ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และมีมูลค่าการค้ามากกว่า 1 แสนเหรียญสหรัฐ

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตรากาซี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้อัตริประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
510529	Wool tops and other combed wool, other than combed wool in fragments	1	0	1	0.00	201.14	0.00	0.00

ตารางภาคผนวกที่ 5.13 สินค้านำเข้าจากออสเตรเลียในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มที่มีอัตราการการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548 ในอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 70

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้อัตริประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2548	ลดลง	ภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์	รวมทั้งหมด		
610413	Womens/girls suits, of synthetic fibres, knitted	30	20	10	0.04	0.04	0.00	100.00
610443	Womens/girls dresses, of synthetic fibres, knitted	30	20	10	1.13	1.13	0.11	100.00
610453	Womens/girls skirts, of synthetic fibres, knitted	30	20	10	1.66	1.66	0.17	100.00
610829	Womens/girls briefs and panties, of other textile materials, knitted	30	20	10	13.60	14.24	1.36	95.50
611231	Mens/boys swimwear, of synthetic fibres, knitted	30	20	10	3.45	3.45	0.34	100.00
611241	Womens/girls swimwear, of synthetic fibres, knitted	30	20	10	85.00	99.75	8.50	85.21
611490	Garments nes, of other textile materials, knitted	30	20	10	47.44	58.39	4.74	81.24
620442	Womens/girls dresses, of cotton, not knitted	37	20	17	1.09	1.09	0.18	100.00
621143	Womens/girls garments nes, of man-made fibres, not knitted	37	20	17	4.16	5.68	0.71	73.24

ตารางภาคผนวกที่ 5.14 สินค้านำเข้าจากออสเตรเลียในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548 ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และมีมูลค่าการค้ามากกว่า 1 แสนเหรียญสหรัฐ

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้อัตริประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์	รวมทั้งหมด		
621290	Corsets,braces & similar articles & parts thereof,of textile materials	37	20	17	0.00	477.00	0.00	0.00

ตารางภาคผนวกที่ 5.15 สินค้านำเข้าจากออสเตรเลียในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548
ในอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 70

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้อัตราสิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
870324	Automobiles with reciprocating piston engine displacing > 3000 cc	80	0	80	849.44	931.29	679.55	91.21
870831	Mounted brake linings for motor vehicles	30	20	10	72.41	76.01	7.24	95.26

ตารางภาคผนวกที่ 5.16 สินค้านำเข้าจากออสเตรเลียในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียในปี 2548 ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 15 และมีมูลค่าการค้ามากกว่า 1 แสนเหรียญสหรัฐ

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
870422	Diesel power trucks w a GVW exc five tonnes but not exc twenty tonnes	40	0	40	0.00	238.23	0.00	0.00
870710	Bodies for passenger carrying vehicles	80	0	80	0.00	162.06	0.00	0.00
870839	Brake system parts nes for motor vehicles	30	20	10	0.00	3,547.86	0.00	0.00
870894	Steering wheels,steering columns and steering boxes for motor vehicles	30	20	10	0.00	1,139.92	0.00	0.00
870899	Motor vehicle parts nes	30	20	10	87.98	9,469.17	8.80	0.93

ตารางภาคผนวกที่ 5.17 สินค้านำเข้าจากจีนในกลุ่มสิ่งทอที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน
ในปี 2548 ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และมีมูลค่าการค้ามากกว่า 1 แสนเหรียญสหรัฐฯ

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐฯ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
570190	Carpets of other textile materials, knotted	30	20	10	0.00	162.07	0.00	0.00
570239	Carpets of oth textile mat,of woven pile constructn,nt made up,nes	30	20	10	0.00	251.92	0.00	0.00
570320	Carpets of nylon or other polyamides, tufted	30	20	10	0.00	167.93	0.00	0.00
570330	Carpets of other man-made textile materials, tufted	30	20	10	0.00	112.50	0.00	0.00
570500	Carpets and other textile floor coverings, nes	30	20	10	9.87	812.27	0.99	1.21
610910	T-shirts, singlets and other vests, of cotton, knitted	30	20	10	0.00	6,174.34	0.00	0.00
610990	T-shirts,singlets and other vests,of other textile materials,knitted	30	20	10	0.00	3,869.12	0.00	0.00
611011		30	20	10	0.00	194.49	0.00	0.00
611019		30	20	10	0.00	101.42	0.00	0.00
611020	Pullovers, cardigans and similar articles of cotton, knitted	30	20	10	0.00	2,838.46	0.00	0.00
611030	Pullovers, cardigans and similar articles of man-made fibres, knitted	30	20	10	0.00	1,569.12	0.00	0.00
611090	Pullovers,cardigans&similar articles of oth textile materials,knitted	30	20	10	0.00	1,520.67	0.00	0.00
611519	Panty hose and tights, of other textile materials, knitted	30	20	10	0.00	139.57	0.00	0.00

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราการขาด (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการขาด สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
611593	Hosiery nes, of synthetic fibres, knitted	30	20	10	0.00	205.47	0.00	0.00
611599	Hosiery nes, of other textile materials, knitted	30	20	10	0.04	485.12	0.00	0.01
630140	Blankets (o/t electric) and travelling rugs, of synthetic fibres	30	20	10	1.16	839.27	0.12	0.14
630190	Blankets (o/t electric) and travelling rugs, of other textile materials	30	20	10	0.00	300.00	0.00	0.00
630221	Bed linen, of cotton, printed, not knitted	30	20	10	6.51	251.17	0.65	2.59
630239	Bed linen, of other textile materials, nes	30	20	10	0.00	360.21	0.00	0.00
630260	Toilet&kitchen linen,of terry towellg or similar terry fab,of cotton	30	20	10	11.90	280.82	1.19	4.24
630299	Toilet and kitchen linen, of other textile materials	30	20	10	0.00	102.01	0.00	0.00
630419	Bedsreads of textile materials, nes, not knitted or crocheted	30	20	10	0.00	150.81	0.00	0.00
630622	Tents, of synthetic fibres	30	20	10	43.68	973.11	4.37	4.49
630629	Tents, of other textile materials	30	20	10	0.00	334.06	0.00	0.00
630710	Floor-cloths,dish-cloths,dusters & similar cleaning cloths,of tex mat	30	20	10	0.00	580.10	0.00	0.00
630790	Made up articles, of textile materials, nes, including dress patterns	30	20	10	7.78	5,907.62	0.78	0.13

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตรากาชี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตรากาชีใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
630800	Sets consistg of woven fab & yam, for makg up into rugs, tapestries etc	30	20	10	0.00	150.70	0.00	0.00

ตารางภาคผนวกที่ 5.18 สินค้านำเข้าจากจีนในกลุ่มเครื่องนุ่งห่มที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน ในปี 2548 ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และมีมูลค่าการค้ามากกว่า 1 แสนเหรียญสหรัฐ

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
420330	Belts and bandoliers of leather or of composition leather	30	20	10	0.41	859.70	0.04	0.05
610339	Mens/boys jackets and blazers, of other textile materials, knitted	30	20	10	0.00	120.24	0.00	0.00
610432	Womens/girls jackets, of cotton, knitted	30	20	10	0.00	102.20	0.00	0.00
610439	Womens/girls jackets, of other textile materials, knitted	30	20	10	0.00	109.63	0.00	0.00
610459	Womens/girls skirts, of other textile materials, knitted	30	20	10	0.00	117.19	0.00	0.00
610462	Womens/girls trousers and shorts, of cotton, knitted	30	20	10	0.00	227.23	0.00	0.00
610469	Womens/girls trousers and shorts, of other textile materials, knitted	30	20	10	0.00	318.50	0.00	0.00
610510	Mens/boys shirts, of cotton, knitted	30	20	10	0.00	308.50	0.00	0.00
610520	Mens/boys shirts, of man-made fibres, knitted	30	20	10	0.00	118.13	0.00	0.00
610590	Mens/boys shirts, of other textile materials, knitted	30	20	10	0.00	108.39	0.00	0.00
610610	Womens/girls blouses and shirts, of cotton, knitted	30	20	10	0.89	1,127.32	0.09	0.08
610620	Womens/girls blouses and shirts, of man-made fibres, knitted	30	20	10	0.00	363.17	0.00	0.00
610690	Womens/girls blouses and shirts, of other materials, knitted	30	20	10	0.00	922.39	0.00	0.00

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้อัตริประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์	รวมทั้งหมด		
610711	Mens/boys underpants and briefs, of cotton, knitted	30	20	10	0.00	178.67	0.00	0.00
610819	Womens/girls slips and petticoats, of other textile materials, knitted	30	20	10	0.00	121.43	0.00	0.00
610821	Womens/girls briefs and panties, of cotton, knitted	30	20	10	48.09	1,017.20	4.81	4.73
610822	Womens/girls briefs and panties, of man-made fibres, knitted	30	20	10	0.27	398.62	0.03	0.07
610829	Womens/girls briefs and panties, of other textile materials, knitted	30	20	10	0.00	118.32	0.00	0.00
611241	Womens/girls swimwear, of synthetic fibres, knitted	30	20	10	0.00	187.07	0.00	0.00
611249	Womens/girls swimwear, of other textile materials, knitted	30	20	10	0.00	173.93	0.00	0.00
611410	Garments nes, of wool or fine animal hair, knitted	30	20	10	0.00	172.35	0.00	0.00
611420	Garments nes, of cotton, knitted	30	20	10	0.00	551.08	0.00	0.00
611430	Garments nes, of man-made fibres, knitted	30	20	10	0.00	214.49	0.00	0.00
611490	Garments nes, of other textile materials, knitted	30	20	10	0.00	393.48	0.00	0.00
611610	Gloves impregnated, coated or covered with plastics or rubber, knitted	30	20	10	0.00	253.94	0.00	0.00
611710	Shawls, scarves, veils and the like, of textile materials, knitted	30	20	10	0.00	125.13	0.00	0.00
611780	Clothing accessories nes, of textile materials, knitted	30	20	10	0.00	127.97	0.00	0.00

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)				มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด			
611790	Parts of garments/of clothing accessories,of textile materials,knitted	30	20	10	1.13	7,402.44	0.11	0.02	
620332	Mens/boys jackets and blazers, of cotton, not knitted	37	20	17	0.00	254.64	0.00	0.00	
620333	Mens/boys jackets and blazers, of synthetic fibres, not knitted	37	20	17	5.64	162.88	0.96	3.46	
620339	Mens/boys jackets and blazers, of other textile materials, not knitted	37	20	17	0.00	309.37	0.00	0.00	
620342	Mens/boys trousers and shorts, of cotton, not knitted	37	20	17	0.88	1,595.56	0.15	0.06	
620343	Mens/boys trousers and shorts, of synthetic fibres, not knitted	37	20	17	0.00	363.41	0.00	0.00	
620349	Mens/boys trousers and shorts, of other textile materials, not knitted	37	20	17	0.00	940.82	0.00	0.00	
620419	Womens/girls suits, of other textile materials, not knitted	37	20	17	3.10	378.75	0.53	0.82	
620432	Womens/girls jackets, of cotton, not knitted	37	20	17	0.00	683.24	0.00	0.00	
620433	Womens/girls jackets, of synthetic fibres, not knitted	37	20	17	1.74	367.59	0.30	0.47	
620439	Womens/girls jackets, of other textile materials, not knitted	37	20	17	0.00	800.11	0.00	0.00	
620449	Womens/girls dresses, of other textile materials, not knitted	37	20	17	0.00	336.09	0.00	0.00	
620452	Womens/girls skirts, of cotton, not knitted	37	20	17	0.00	584.71	0.00	0.00	

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
620453	Womens/girls skirts, of synthetic fibres, not knitted	37	20	17	0.00	252.38	0.00	0.00
620459	Womens/girls skirts, of other textile materials, not knitted	37	20	17	0.00	859.68	0.00	0.00
620462	Womens/girls trousers and shorts, of cotton, not knitted	37	20	17	0.00	6,210.97	0.00	0.00
620463	Womens/girls trousers and shorts, of synthetic fibres, not knitted	37	20	17	0.00	1,565.26	0.00	0.00
620469	Womens/girls trousers & shorts, of other textile materials, not knitted	37	20	17	0.00	2,520.99	0.00	0.00
620520	Mens/boys shirts, of cotton, not knitted	37	20	17	0.00	1,214.35	0.00	0.00
620530	Mens/boys shirts, of man-made fibres, not knitted	37	20	17	20.18	115.47	3.43	17.48
620590	Mens/boys shirts, of other textile materials, not knitted	37	20	17	0.00	377.03	0.00	0.00
620610	Womens/girls blouses and shirts, of silk or silk waste, not knitted	60	20	40	0.00	120.79	0.00	0.00
620630	Womens/girls blouses and shirts, of cotton, not knitted	37	20	17	7.56	1,338.87	1.29	0.56
620640	Womens/girls blouses and shirts, of man-made fibres, not knitted	37	20	17	0.00	854.40	0.00	0.00
620690	Womens/girls blouses and shirts, of other textile materials, not knitted	37	20	17	0.00	1,491.93	0.00	0.00
620819	Womens/girls slips & petticoats, of other textile materials, not knitted	37	20	17	0.00	762.40	0.00	0.00

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้อัตริประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้	หลังจากที่ความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การใช้สิทธิประโยชน์	รวมทั้งหมด		
620892	Womens/girls panties, bathrobes, etc, of man-made fibres, not knitted	37	20	17	0.00	349.75	0.00	0.00
620899	Womens/girls panties, bathrobes, etc, of oth textile materials, not knitted	37	20	17	0.00	670.02	0.00	0.00
621010	Garments made up of textile felts and of nonwoven textile fabrics	37	20	17	0.00	460.72	0.00	0.00
621210	Brassieres and parts thereof, of textile materials	37	20	17	10.24	10,014.29	1.74	0.10
621220	Girdles, panty girdles and parts thereof, of textile materials	37	20	17	2.46	110.86	0.42	2.22
621290	Corsets, braces & similar articles & parts thereof, of textile materials	37	20	17	0.00	7,548.10	0.00	0.00
621490	Shawls, scarves, veils & the like, of other textile materials, not knitted	37	20	17	0.00	173.09	0.00	0.00
621510	Ties, bow ties and cravats, of silk or silk waste, not knitted	37	20	17	0.00	108.17	0.00	0.00
621590	Ties, bow ties and cravats, of other textile materials, not knitted	37	20	17	0.00	109.46	0.00	0.00
621600	Gloves, mittens and mitts, of textile materials, not knitted	30	20	10	0.00	183.46	0.00	0.00
621710	Clothing accessories nes, of textile materials, not knitted	30	20	10	0.00	875.92	0.00	0.00
621790	Parts of garments or of clothing accessories nes, of textile materials, not knitted	30	20	10	0.00	1,057.62	0.00	0.00

รหัส HS	รายละเอียดสินค้า	อัตราการใช้ (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
650590	Hats&other headgear,knitted or made up from lace,or other textile mat	30	20	10	0.00	436.22	0.00	0.00
650699	Headgear nes. of other materials	30	20	10	0.00	195.64	0.00	0.00

ตารางภาคผนวกที่ 5.19 สินค้านำเข้าจากจีนในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน
ในปี 2548 ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และมีมูลค่าการค้ามากกว่า 1 แสนเหรียญสหรัฐ

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
870310	Snowmobiles, golf cars and similar vehicles	40	20	20	6.67	253.21	1.33	2.63
870390	Automobiles nes including gas turbine powered	80	20	60	0.00	100.17	0.00	0.00
870590	Special purpose motor vehicles nes	40	20	20	0.00	20,691.46	0.00	0.00
870600	Chassis fitted w engines for the vehicles of heading Nos 87.01 to 87.05	30	20	10	0.00	155.17	0.00	0.00
870829	Parts and accessories of bodies nes for motor vehicles	30	20	10	0.00	195.44	0.00	0.00
870840	Transmissions for motor vehicles	30	20	10	0.00	553.37	0.00	0.00
870850	Drive axles with differential for motor vehicles	30	20	10	0.00	188.75	0.00	0.00
870870	Wheels including parts and accessories for motor vehicles	30	20	10	84.26	2,613.71	8.43	3.22
870891	Radiators for motor vehicles	30	20	10	0.00	170.06	0.00	0.00
871640	Trailers and semi-trailers nes	40	20	20	0.00	144.77	0.00	0.00

ตารางภาคผนวกที่ 5.20 สินค้านำเข้าจากอินเดียในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนที่มีอัตราการใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย
ในปี 2548

รหัส HS	รายชื่อสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)			มูลค่าส่งออก (พันเหรียญสหรัฐ)		มูลค่าที่ผู้นำเข้า ประหยัดได้ (พัน เหรียญสหรัฐ)	อัตราการใช้ สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
		ก่อนที่ความ ตกลงจะมี ผลบังคับใช้	หลังจากที่ความ ตกลงมีผลบังคับ ใช้แล้วในปี 2548	ลดลง	ภายใต้การ ใช้สิทธิ ประโยชน์	รวมทั้งหมด		
840991	Parts for spark-ignition type engines nes	10	7.5	2.5	747.88	1,437.89	18.70	52.01
870840	Transmissions for motor vehicles	30	15	15	29,750.52	29,775.85	4,462.58	99.91

ภาคผนวกที่ 6

การให้คะแนนเพื่อคำนวณดัชนีวัดระดับการเปิดเสรีและ
ผลการประมาณการสมการการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ

**ตาราง 6.1 การให้คะแนนและน้ำหนักของคะแนนเพื่อคำนวณดัชนีสำหรับวัดระดับการ
เปิดเสรีทางการค้าสินค้า บริการ การลงทุน และอื่น ๆ**

	น้ำหนักคะแนน (weight)	คะแนน (score)
การเปิดเสรีสินค้าเกษตร		
อุปสรรคทางเทคนิค	0.003	
ไม่มีในความตกลง		0.00
เริ่มมีการส่งเสริมการปรับให้มาตรฐานสอดคล้องกัน		0.10
ให้มีการแจ้งต่อคณะกรรมการ ทบทวน และหรือ ตรวจสอบ		0.20
การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติสำหรับมาตรฐานทางเทคนิค		0.40
การรับรองโดยสมัครใจสำหรับผลการทดสอบ		0.70
มาตรฐานสอดคล้องกัน		1.00
การอุดหนุนการส่งออก	0.006	
ไม่มีในความตกลง		0.00
ให้มีการทบทวนและตรวจสอบ		0.50
ห้ามมีการอุดหนุน		1.00
มาตรการคุ้มครอง	0.002	
มีมาตรการคุ้มครอง		0.00
ไม่มีในความตกลง		0.50
ห้ามใช้มาตรการคุ้มครอง		1.00
เงื่อนไขเวลาในมาตรการคุ้มครอง	0.002	
ไม่มีกำหนดเงื่อนไขเวลาในการใช้มาตรการคุ้มครอง		0.00
อนุญาตให้ใช้มาตรการคุ้มครองมากกว่า 2 ปี		0.25
อนุญาตให้ใช้มาตรการคุ้มครอง 1 ปี		0.50
อนุญาตให้ใช้มาตรการคุ้มครองน้อยกว่า 1 ปี		0.75
ห้ามใช้มาตรการคุ้มครอง		1.00
มาตรการคุ้มครอง ประเภทของมาตรการ	0.002	
อนุญาตให้ใช้มาตรการใดๆ ก็ได้		0.00
ระบบมาตรการที่ใช้ได้		0.75
ห้ามใช้มาตรการคุ้มครอง		1.00
มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและมาตรการอุดหนุน	0.006	
ไม่มีการห้ามใช้		0.00
ต้องปรึกษากับประเทศสมาชิกอื่นๆ ก่อนใช้		0.50
การใช้มาตรการต้องสอดคล้องกับองค์การการค้าโลก		0.75
ห้ามใช้มาตรการระหว่างประเทศสมาชิก		1.00
จำนวนปีที่เหลือในการลดภาษีสำหรับสินค้าเกษตร	0.004	
ไม่มีในความตกลงในการลดภาษี		0.00
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2008		0.10
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2007		0.20
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2006		0.30
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2005		0.40
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2004		0.50
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2003		0.60
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2002		0.80
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2002		0.90
ลดภาษีตามตารางการลดภาษีก่อน 2001		1.00
โควตาภาษี	0.017	

ไม่มีการเปิดเสรีเกษตร		0.00
ไม่ให้ขยายโควตาภาษี		0.25
ให้ขยายโควตาภาษีบางประเภท		0.50
ให้ขยายโควตาภาษีทั้งหมด		0.75
ไม่มีความตกลงเกี่ยวกับโควตาภาษี		0.90
ห้ามใช้โควตาภาษี		1.00
การอุดหนุนภายในประเทศ	0.018	
ให้ใช้ "blue box" ตามความตกลง WTO		0.00
ให้ใช้ "amber box" ตามความตกลง WTO		0.10
ใช้ "green box" ตามความตกลง WTO		0.30
ไม่มีความตกลงเกี่ยวกับการอุดหนุนภายในประเทศ		0.90
ห้ามมีการอุดหนุนภายในประเทศ		1.00
สินค้ายกเว้นในการลดภาษี ณ 1 มกราคม 2001	0.010	
ยกเว้นสำหรับสินค้าเกษตร		0.00
ใช้อัตราภาษีหลายอัตราสำหรับสินค้าเกษตร		0.50
ไม่มีข้อยกเว้นสำหรับสินค้าเกษตร		1.00
จำนวนประเภทกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	0.002	
ใช้กฎประเภทเดียว		0.00
ใช้กฎสองประเภท		0.25
ใช้กฎสามประเภท		0.50
ใช้กฎสี่ประเภท		0.75
ไม่มีกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า		1.00
ความครอบคลุมของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	0.003	
ใช้กฎต่างประเทศสำหรับสินค้าเกษตรต่าง ๆ		0.00
ใช้กฎเดียวสำหรับสินค้าเกษตรทุกประเภท		1.00
ความเข้มงวดของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	0.010	
ร้อยละ 60 ของมูลค่าเพิ่มของส่วนประกอบ		0.00
ร้อยละ 55 ของมูลค่าเพิ่มของส่วนประกอบ		0.10
ร้อยละ 50 ของมูลค่าเพิ่มของส่วนประกอบ		0.20
ร้อยละ 45 ของมูลค่าเพิ่มของส่วนประกอบ		0.30
ร้อยละ 40 ของมูลค่าเพิ่มของส่วนประกอบ		0.40
ร้อยละ 35 ของมูลค่าเพิ่มของส่วนประกอบ		0.50
ร้อยละ 30 ของมูลค่าเพิ่มของส่วนประกอบ		0.60
ไม่มีกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า		1.00
มาตรการเกี่ยวกับสุขอนามัย	0.015	
ไม่มีในความตกลง		0.00
การตกลงรับรองร่วมกัน (Mutual recognition)		0.25
ใช้มาตรฐานระหว่างประเทศ แต่ให้ใช้มาตรการเข้มงวดได้หากมีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์รองรับ		0.50
ใช้มาตรฐานระหว่างประเทศ		1.00
การเปิดเสรีสินค้าอุตสาหกรรม		
อุปสรรคทางเทคนิค	0.060	
ไม่มีในความตกลง		0.00
เริ่มมีการส่งเสริมให้ปรับให้มาตรฐานสอดคล้องกัน		0.10
ให้มีการแจ้งต่อคณะกรรมการ ทบทวน และหรือ ตรวจสอบ		0.20
การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติสำหรับมาตรฐานทางเทคนิค		0.40
การรับรองโดยสมัครใจสำหรับผลการทดสอบ		0.70
มาตรฐานสอดคล้องกัน		1.00
การอุดหนุนการส่งออก	0.060	
ไม่มีความตกลง		0.00
ให้มีในการทบทวนและตรวจสอบ		0.50
ห้ามมีการอุดหนุน		1.00
มาตรการคุ้มครอง	0.030	
มีมาตรการคุ้มครอง		0.00
ไม่มีความตกลงเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครอง		0.50

ห้ามใช้มาตรการคุ้มครอง		1.00
เงื่อนไขเวลาในมาตรการคุ้มครอง	0.030	
ไม่มีกำหนดเงื่อนไขเวลาในการใช้มาตรการคุ้มครอง		0.00
อนุญาตให้ใช้มาตรการคุ้มครองมากกว่า 2 ปี		0.25
อนุญาตให้ใช้มาตรการคุ้มครอง 1 ปี		0.50
อนุญาตให้ใช้มาตรการคุ้มครองน้อยกว่า 1 ปี		0.75
ห้ามใช้มาตรการคุ้มครอง		1.00
มาตรการคุ้มครอง ประเภทของมาตรการ	0.020	
อนุญาตให้ใช้มาตรการใดๆ ก็ได้		0.00
ระบบมาตรการที่ใช้ได้		0.75
ห้ามใช้มาตรการคุ้มครอง		1.00
มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและมาตรการอุดหนุน	0.080	
ไม่ได้มีการห้ามใช้		0.00
ต้องปรึกษากับประเทศสมาชิกอื่นๆ ก่อนใช้		0.50
การใช้มาตรการต้องสอดคล้องกับองค์การการค้าโลก		0.75
ห้ามใช้มาตรการระหว่างประเทศสมาชิก		1.00
จำนวนปีที่เหลือในการลดภาษีสำหรับสินค้าอุตสาหกรรม	0.050	
ไม่มีความตกลงในการลดภาษี		0.00
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2008		0.10
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2007		0.20
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2006		0.30
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2005		0.40
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2004		0.50
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2003		0.60
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2002		0.70
ตารางลดภาษีจนกระทั่ง 1 มกราคม 2001		0.80
ลดภาษีตามตารางการลดภาษีก่อน 2001		0.90
สินค้ายกเว้นในการลดภาษี ณ 1 มกราคม 2001	0.040	
ยกเว้นสำหรับสินค้าอุตสาหกรรม		0.00
ใช้อัตราภาษีหลายอัตราสำหรับสินค้าอุตสาหกรรม		0.50
ไม่มีข้อยกเว้นสำหรับสินค้าอุตสาหกรรม		1.00
จำนวนประเภทกว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	0.030	
ใช้กฎประเภทเดียว		0.00
ใช้กฎสองประเภท		0.25
ใช้กฎสามประเภท		0.50
ใช้กฎสี่ประเภท		0.75
ไม่มีกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า		1.00
ความครอบคลุมของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	0.030	
ใช้กฎต่างประเภทสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมต่างๆ		0.00
ใช้กฎเดียวสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมทุกประเภท		1.00
ความเข้มงวดของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	0.012	
ร้อยละ 60 ของมูลค่าเพิ่มของส่วนประกอบ		0.00
ร้อยละ 55 ของมูลค่าเพิ่มของส่วนประกอบ		0.10
ร้อยละ 50 ของมูลค่าเพิ่มของส่วนประกอบ		0.20
ร้อยละ 45 ของมูลค่าเพิ่มของส่วนประกอบ		0.30
ร้อยละ 40 ของมูลค่าเพิ่มของส่วนประกอบ		0.40
ร้อยละ 35 ของมูลค่าเพิ่มของส่วนประกอบ		0.50
ร้อยละ 30 ของมูลค่าเพิ่มของส่วนประกอบ		0.60
ไม่มีกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า		1.00
การเปิดเสรีการค้าบริการ	0.100	
ไม่มีในความตกลง		0.00
เริ่มมีการส่งเสริมให้เปิดเสรีบริการ		0.10
ความตกลงเรื่องการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ		0.25
ความตกลงเรื่องการเข้าสู่ตลาด		0.50
ความตกลงเรื่องการเข้าสู่ตลาดและการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ		1.00

ลบ 0.1 เมื่อสาขาบริการหนึ่งมีการยกเว้นไม่เปิดเสรี		0.10
มาตรการทั่วไปสำหรับทุกสินค้า และประเด็นการเจรจาใหม่		
การผูกพัน	0.010	
โดยสมัครใจ		0.00
มีการผูกพัน		1.00
การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	0.050	
ไม่มีในความตกลง		0.00
เริ่มมีความตกลง		0.25
การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติสำหรับสินค้า		0.75
ลบ 0.1 เมื่อมีสาขาหนึ่งๆ ได้รับการยกเว้นไม่เปิดเสรี		0.10
กฎการลงทุน	0.050	
ไม่มีในความตกลง		0.00
เริ่มมีการส่งเสริมให้ลดข้อจำกัดและการส่งเสริมการลงทุน		0.25
การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติสำหรับการลงทุน		0.75
ห้ามมีข้อจำกัด		1.00
นโยบายการแข่งขันทางการค้า	0.050	
ไม่มีในความตกลง		0.00
เริ่มมีการส่งเสริมให้มินโยบายการแข่งขันทางการค้า		0.25
มีนโยบายการแข่งขันทางการค้าสำหรับภาครัฐ		0.75
มีนโยบายการแข่งขันทางการค้าสำหรับภาคเอกชน		0.75
มีนโยบายการแข่งขันทางการค้าสำหรับภาครัฐและเอกชน		1.00
การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ	0.020	
ไม่มีในความตกลง		0.00
เริ่มมีการส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติที่ดีสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ		0.25
เริ่มมีการส่งเสริมการแข่งขันอย่างเป็นธรรมในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ		0.50
การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ		0.75
ทรัพย์สินทางปัญญา	0.020	
ไม่มีในความตกลง		0.00
การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ		0.50
มีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ		1.00
การเคลื่อนย้ายบุคคลถาวร	0.025	
ไม่มีในความตกลง		0.00
เริ่มมีการส่งเสริมให้สามารถเคลื่อนย้ายบุคคลถาวรได้		0.50
เคลื่อนย้ายบุคคลได้เสรี		1.00
การเคลื่อนย้ายบุคคลชั่วคราว	0.025	
ไม่มีในความตกลง		0.00
เริ่มมีการส่งเสริมให้สามารถเคลื่อนย้ายบุคคลชั่วคราวได้		0.50
เคลื่อนย้ายบุคคลได้เสรี		1.00

ที่มา: Adams et. al. (2003)

ตาราง 6.2 ผลการประมาณการสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนโดยตรง
ระหว่างประเทศกับระดับการเปิดเสรีสินค้า บริการ และการลงทุน

Dependent Variable: Y				
Method: ML - Censored Normal (TOBIT)				
Sample(adjusted): 341 126769				
Included observations: 5013				
Excluded observations: 121416 after adjusting endpoints				
Left censoring (value) at zero				
Convergence achieved after 6 iterations				
Covariance matrix computed using second derivatives				
	Coefficient	Std Error	z-Statistic	Prob.
C	-8.192217	1.144020	-7.160903	0.0000
LXGDP	1.595623	0.072435	22.02845	0.0000
LMGDP	-0.146592	0.054309	-2.699207	0.0070
SIMILAR	0.274090	0.029859	9.179485	0.0000
LDIS	-0.942260	0.028088	-33.54716	0.0000
LRER	-0.150811	0.094285	-1.599525	0.1097
LIN	0.000143	1.04E-05	13.83436	0.0000
COL	0.698102	0.130408	5.353207	0.0000
CUR	-0.160146	0.308932	-0.518385	0.6042
INE	-0.121601	0.056628	-2.147354	0.0318
MER_IJ	-0.825327	0.669152	-1.233393	0.2174
MER_I	0.175676	0.723651	0.242763	0.8082
MER_J	0.065653	0.494460	0.132777	0.8944
NEWAGE_IJ	1.348178	1.797320	0.750104	0.4532
NEWAGE_I	-3.867561	2.766878	-1.397807	0.1622
NEWAGE_J	3.325163	1.622253	2.049720	0.0404
DSERVICE_IJ	0.728231	0.380570	1.913530	0.0557
DSERVICE_I	2.411287	1.229749	1.960796	0.0499
DSERVICE_J	-2.127878	0.804116	-2.646234	0.0081
D89	-0.065236	0.092375	-0.706207	0.4801
D90	0.102331	0.085430	1.197836	0.2310
D91	0.286417	0.089572	3.197617	0.0014
D92	0.380575	0.090321	4.213599	0.0000
D93	0.408731	0.091770	4.453870	0.0000
D94	0.439540	0.092429	4.755438	0.0000
D95	0.591118	0.094640	6.245948	0.0000
D96	0.818387	0.096978	8.438889	0.0000
D97	0.745083	0.099878	7.459961	0.0000
XAUS	-0.739373	1.258797	-0.587365	0.5570
XAUST	0.026489	0.165259	0.160290	0.8727
XBRA	-2.373672	0.276193	-8.594259	0.0000
XCAN	0.674893	0.151018	4.468947	0.0000
XCHI	-0.113386	0.346088	-0.327623	0.7432
XCHN	-4.670757	0.235814	-19.80695	0.0000
XCOLOM	-2.010035	0.426197	-4.716214	0.0000
XDEN	2.084917	0.211976	9.835618	0.0000
XFIN	1.886311	0.203529	9.268022	0.0000
XGER	0.273986	0.091839	2.983331	0.0029
XICE	3.577537	0.421128	8.495121	0.0000
XIND	-4.573149	0.490697	-9.319694	0.0000
XITA	-0.798977	0.099608	-8.021214	0.0000
XJAP	-2.531959	0.227374	-11.13563	0.0000
XKOR	-1.084142	0.173794	-6.238095	0.0000
XMY	0.597726	0.201547	2.965690	0.0030
XNETH	2.598974	0.119890	21.67804	0.0000
XNEW	-0.016351	1.288415	-0.012691	0.9899
XNOR	1.561516	0.219012	7.129832	0.0000
XPAK	-1.927956	0.250257	-7.703907	0.0000
XPERU	-2.055776	1.185807	-1.733652	0.0830
XPOL	-3.542579	0.224912	-15.75096	0.0000
XROM	-2.955416	0.525608	-5.622849	0.0000
XSING	3.921328	0.272839	14.37232	0.0000
XSPN	-0.851441	0.206215	-4.128909	0.0000
XSWD	3.312022	0.186116	17.79548	0.0000
XSWZ	3.165261	0.206312	15.34212	0.0000
XTH	-1.930611	0.191854	-10.06294	0.0000
XUK	1.044792	0.088633	11.78789	0.0000

XUS	-0.016206	0.216167	-0.074972	0.9402
MALG	-1.173610	0.329446	-3.562370	0.0004
MARG	2.747152	0.271560	10.11617	0.0000
MAUS	5.555208	0.770097	7.213649	0.0000
MAUST	0.379500	0.194913	1.947022	0.0515
MBRA	4.354694	0.300940	14.47030	0.0000
MCAN	3.564637	0.231179	15.41938	0.0000
MCHI	2.144669	0.178472	12.01680	0.0000
MCHN	2.341971	0.284385	8.235225	0.0000
MCOLOM	0.786559	0.213151	3.690143	0.0002
MCOST	-0.852653	0.297724	-2.863906	0.0042
MDEN	0.219378	0.215722	1.016946	0.3092
MEGY	0.345404	0.202831	1.702912	0.0886
MFJI	0.036601	0.325247	0.112532	0.9104
MFIN	-0.030070	0.204455	-0.147074	0.8831
MFRA	2.504370	0.269590	9.289552	0.0000
MGER	2.614764	0.283242	9.231551	0.0000
MGREE	-0.014392	0.210711	-0.068301	0.9455
MHK	2.766918	0.171078	16.17340	0.0000
MHUNG	0.106612	0.179193	0.594960	0.5519
MICE	-1.732363	0.288895	-5.996504	0.0000
MIND	1.011193	0.300596	3.363956	0.0008
MINDO	2.267921	0.204200	11.10635	0.0000
MIRAN	-0.804599	0.292580	-2.750010	0.0060
MIRE	1.048078	0.203137	5.159464	0.0000
MISRA	-0.505659	0.216927	-2.331012	0.0198
MITA	1.752470	0.265445	6.601999	0.0000
MJAP	3.396800	0.315570	10.76400	0.0000
MLAO	-0.631818	0.299100	-2.112394	0.0347
MMY	1.917707	0.162773	11.78149	0.0000
MMEX	2.161553	0.226591	9.539432	0.0000
MMOR	-0.744595	0.198933	-3.742943	0.0002
MNETH	2.743291	0.225148	12.18441	0.0000
MNEW	3.446609	0.762635	4.519342	0.0000
MNIGER	0.855718	0.298193	2.869680	0.0041
MNOR	0.256178	0.206519	1.240457	0.2148
MPANA	1.456272	0.198938	7.320227	0.0000
MPAPUA	1.232608	0.290524	4.242709	0.0000
MPHI	1.258452	0.196077	6.418150	0.0000
MPOL	-0.624143	0.220955	-2.824755	0.0047
MPORT	0.957625	0.199328	4.804274	0.0000
MROM	-2.320360	0.239704	-9.680114	0.0000
MSAU	1.318600	0.214234	6.154954	0.0000
MSING	2.715071	0.158815	17.09581	0.0000
MSOUTHA	2.033800	0.200382	10.14961	0.0000
MSPN	2.118680	0.242361	8.741838	0.0000
MSRILAN	0.485085	0.310553	1.562003	0.1183
MSWE	1.002975	0.203434	4.930216	0.0000
MSWITZ	1.877738	0.210708	8.911584	0.0000
MTH	1.914583	0.190245	10.06375	0.0000
MTUR	0.644844	0.197499	3.265048	0.0011
MARAB	0.216954	0.265649	0.816693	0.4141
MUK	3.469870	0.260124	13.33930	0.0000
MUS	6.225885	0.345268	18.03202	0.0000
MVENEZ	0.400701	0.197019	2.033815	0.0420
SCALE:C(113)				
	1.160524	0.011784	98.48071	0.0000
R-squared	0.834151	Mean dependent var		5.225408
Adjusted R-squared	0.830360	S.D. dependent var		2.756900
S.E. of regression	1.135495	Akaike info criterion		3.138948
Sum squared resid	6317.805	Schwarz criterion		3.285914
Log likelihood	-7754.774	Hannan-Quinn criter.		3.190451
Avg. log likelihood	-1.546933			
Left censored obs	137	Right censored obs		0
Uncensored obs	4876	Total obs		5013

ที่มา: คณะผู้วิจัย

หมายเหตุ: ประมวลผลแบบจำลองโดยใช้วิธี Tobit โดยใช้โปรแกรม Eviews 4.0

ภาคผนวกที่ 7

ความนำลงทุนในประเทศไทย: กรณีเปรียบเทียบกับประเทศจีน

จากผลการสำรวจของธนาคารญี่ปุ่นเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศ (JBIC, 2004) พบว่าจีนเป็นประเทศที่นำลงทุนเป็นอันดับหนึ่งทั้งในระยะกลางและระยะยาวในการสำรวจทุกปี ตั้งแต่ปี 2543-2546 ในขณะที่ไทยติดอันดับเป็นประเทศที่นำลงทุน 3 ประเทศแรกในระยะกลาง และ 5 ประเทศแรกในระยะยาว ในหัวข้อนี้คณะผู้วิจัยจึงได้เลือกประเทศจีนมาทำการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความนำลงทุน

โดยทั่วไปแล้ว ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจเข้ามาลงทุนของนักลงทุนต่างชาติมีหลายปัจจัย เช่น ต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ต้นทุนปัจจัยการผลิต โครงสร้างสถาบัน และระดับความเข้มงวดของการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะขอพูดถึงปัจจัยต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น โดยอ้างอิงข้อมูลจากผลการสำรวจของ Japan External Trade Organization (JETRO)

1. ภาพรวม

JETRO ได้ทำการสำรวจและเผยแพร่ข้อมูลต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานในการผลิตสินค้า สำหรับใช้ในการประกอบการตัดสินใจเข้าไปลงทุนในเมืองต่างๆ ในทวีปเอเชียตั้งแต่ปี 2538 จนถึงปัจจุบัน ในที่นี้คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลต้นทุน อันได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน ค่าที่ดิน ค่าสาธารณูปโภค ค่าขนส่ง และอัตราภาษี ของทั้งกรุงเทพฯ และเมืองต่างๆ ในจีนมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกัน

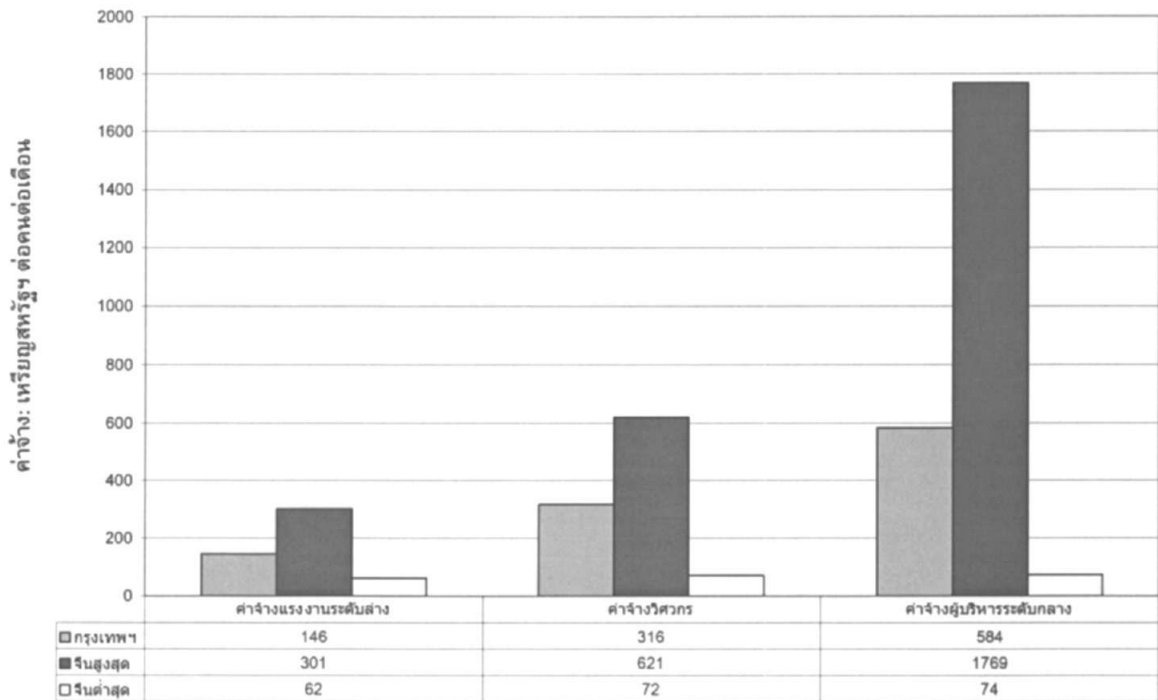
แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อมูลต้นทุนบางส่วนมีค่าเป็นช่วง การเปรียบเทียบโครงสร้างต้นทุนของไทยกับจีนจึงเป็นการยาก ดังนั้น เพื่อให้เห็นภาพรวมที่ชัดเจนขึ้น คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบข้อมูลต้นทุนของไทยกับตัวแทนต้นทุนของจีน 2 ตัว คือต้นทุนสูงสุดและต้นทุนต่ำสุด และได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

- แม้ว่าในอดีตค่าจ้างแรงงานของจีนจะอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าของไทย แต่จากการที่ค่าจ้างแรงงานของจีนมีอัตราการเพิ่มขึ้นสูงขึ้นเรื่อยๆ ประมาณร้อยละ 10-18 ทำให้ในปัจจุบันค่าจ้างแรงงานของจีนอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างจากของไทยมากนัก
- ค่าจ้างแรงงานสูงสุดและต่ำสุดของจีนมีค่าแตกต่างกันมาก โดยหากเปรียบเทียบกันแล้ว ค่าจ้างแรงงานทั้งระดับล่าง ระดับวิศวกร และระดับผู้บริหารระดับกลางของไทยอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าจ้างสูงสุดของจีนประมาณ 2 เท่า และก็อยู่ใน

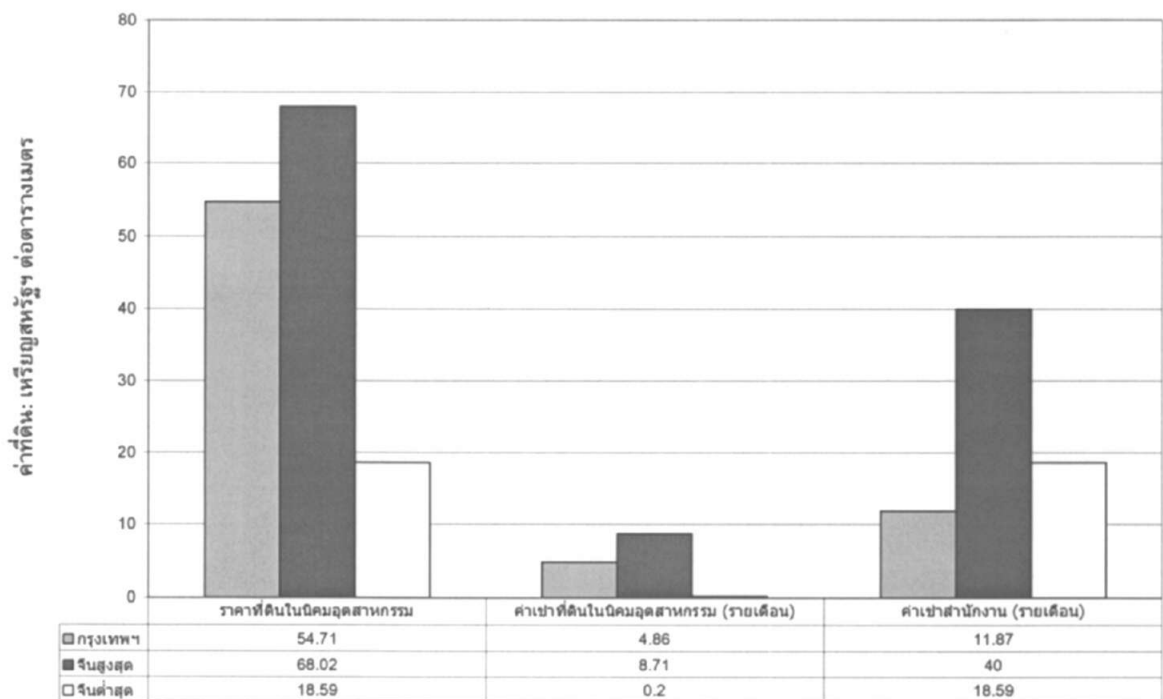
ระดับสูงกว่าค่าจ้างต่ำสุดของจีนประมาณ 2 เท่าเช่นเดียวกัน (ดูภาพภาคผนวกที่ 7.1 ประกอบ)

- ราคาและค่าเช่าที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมของไทยอยู่ในระดับไม่แตกต่างจากราคาและค่าเช่าสูงสุดของจีนมากนัก แต่อยู่ในระดับสูงกว่าราคาและค่าเช่าสูงสุดของจีนพอสมควร ส่วนค่าเช่าสำนักงานของไทยอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเช่าต่ำสุดของจีน (ดูภาพภาคผนวกที่ 7.2 ประกอบ)
- ค่าไฟฟ้าและค่าน้ำประปาในส่วนที่เป็นต้นทุนดำเนินการของไทยอยู่ในระดับสูงกว่าค่าไฟฟ้าและค่าน้ำประปาต่ำสุดของจีนเล็กน้อย แต่อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าไฟฟ้าและค่าน้ำประปาสูงสุดของจีนมากประมาณ 3 เท่า ในขณะที่ค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ของไทยและจีนอยู่ในระดับเดียวกัน ส่วนค่าโทรศัพท์พื้นฐานและค่าบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอาจจะไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้โดยตรงเนื่องจากระบบการคิดค่าบริการแตกต่างกัน (ดูภาพภาคผนวกที่ 7.3 ประกอบ)
- ค่าธรรมเนียมการใช้ไฟฟ้าและโทรศัพท์เคลื่อนที่ของไทยอยู่ในระดับสูงกว่าของจีนมาก ในขณะที่ค่าธรรมเนียมการใช้น้ำประปาและโทรศัพท์พื้นฐานของไทยและจีนอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน (ดูภาพภาคผนวกที่ 7.4 ประกอบ)
- ค่าขนส่งทางเรือทั้งจากไทยไปญี่ปุ่นและจากไทยไปสหรัฐฯ อยู่ในระดับใกล้เคียงกับค่าขนส่งสูงสุดจากจีน แต่อยู่ในระดับสูงกว่าค่าขนส่งสูงสุดจากจีนมาก (ดูภาพภาคผนวกที่ 7.5 ประกอบ)
- อัตราภาษีรายได้นิติบุคคลของไทยกับของจีนมีค่าไม่ต่างกันมากนัก แต่อัตราภาษีรายได้บุคคลธรรมดาและอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มของไทยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าของจีนพอสมควร

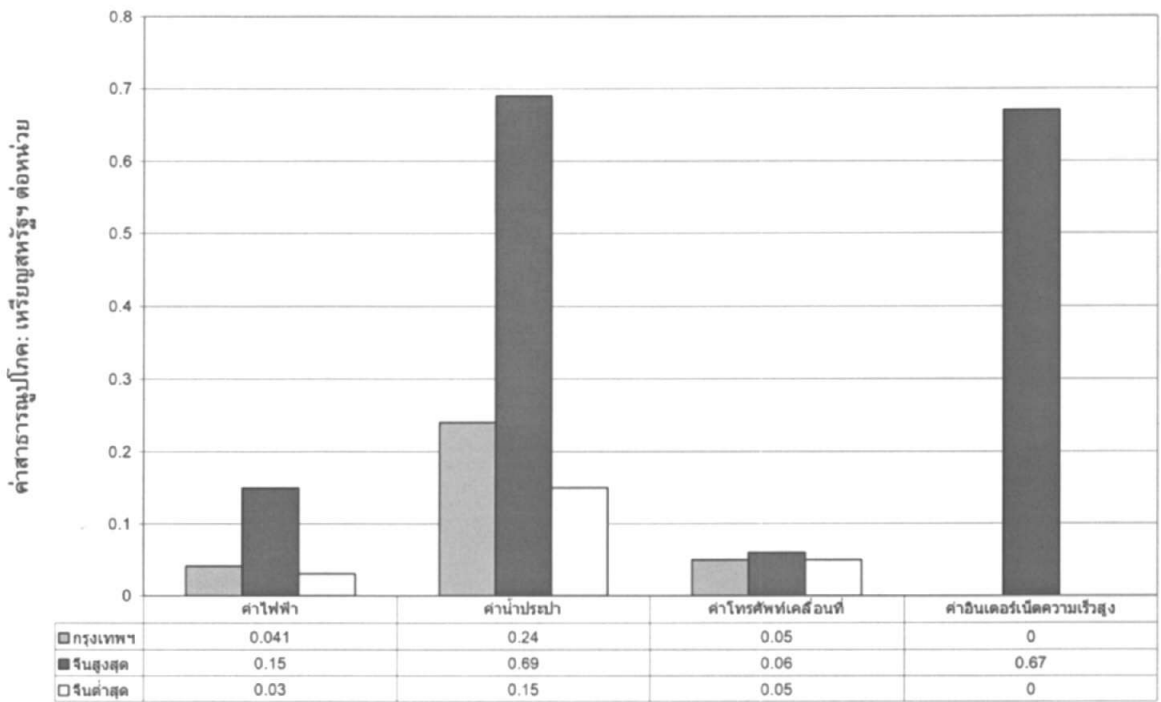
ภาพภาคผนวกที่ 7.1 ต้นทุนค่าจ้างแรงงานของไทยและจีนในปี 2548

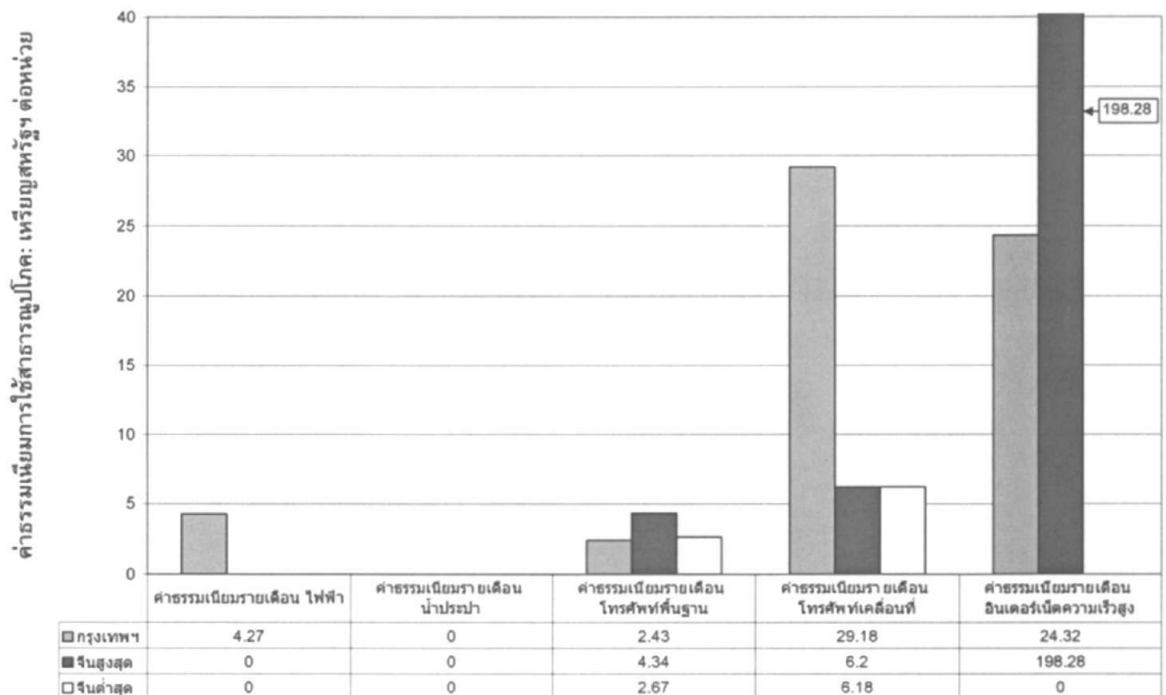
ภาพภาคผนวกที่ 7.2 ต้นทุนค่าที่ดินของไทยและจีนในปี 2548

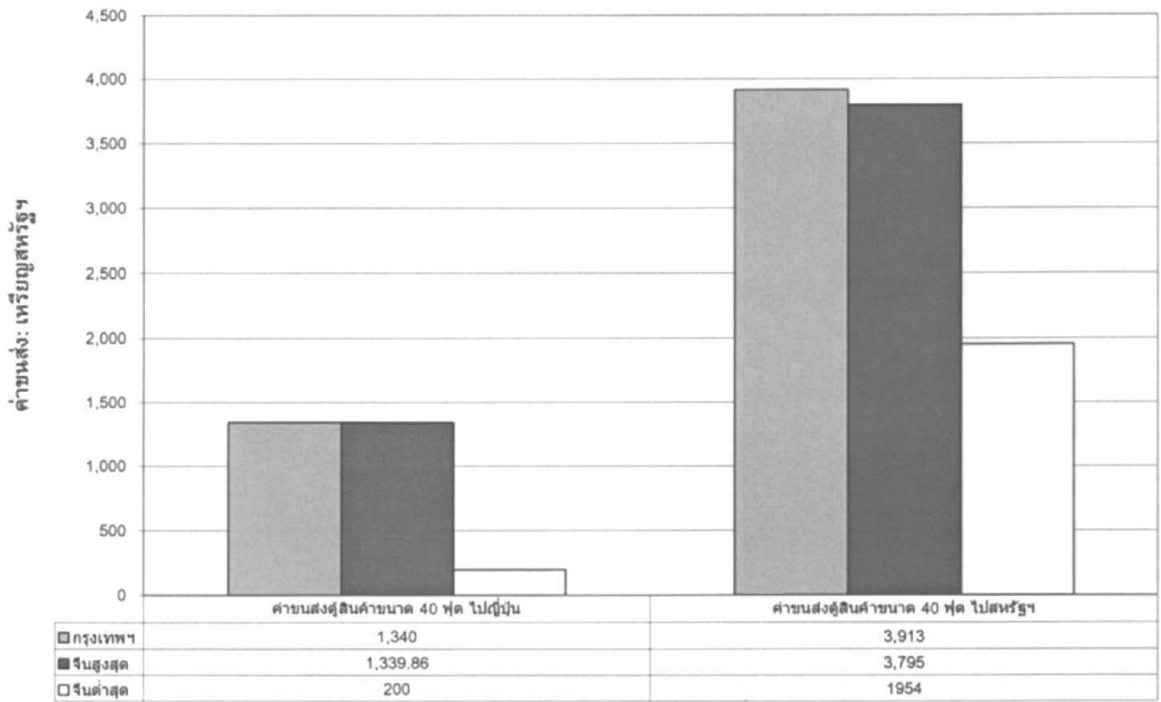
ภาพภาคผนวกที่ 7.3 ต้นทุนค่าสาธารณูปโภคของไทยและจีนในปี 2548

ภาพภาคผนวกที่ 7.4 ต้นทุนค่าธรรมเนียมการใช้สาธารณูปโภคของไทยและจีนในปี 2548

ภาพภาคผนวกที่ 7.5 ต้นทุนค่าขนส่งของไทยและจีนในปี 2548

2. การเปรียบเทียบต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานกับปักกิ่ง

ปักกิ่งเป็นเมืองหลวง เป็นมหานครที่เป็นศูนย์กลางทางการเมืองและการบริหารประเทศ เป็นที่ตั้งของบริษัทข้ามชาติ การค้า การคมนาคมและการขนส่ง มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการค้าและยังเป็นเขตอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญรองจากเซี่ยงไฮ้

ปักกิ่งมีความน่าลงทุนมากกว่ากรุงเทพฯ จากการที่มีต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานบางรายการต่ำกว่า เช่น ค่าธรรมเนียมการใช้ไฟฟ้าและโทรศัพท์เคลื่อนที่ ค่าขนส่งทั้งจากจีนไปญี่ปุ่น และจากจีนไปสหรัฐฯ ค่าน้ำมันเบนซิน และค่าน้ำมันดีเซล แต่จะมีความน่าลงทุนน้อยกว่ากรุงเทพฯ จากการที่มีต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานบางรายการสูงกว่า เช่น ค่าจ้างผู้บริหารระดับกลาง ค่าเช่าสำนักงาน ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา และค่าธรรมเนียมการใช้โทรศัพท์พื้นฐาน ในขณะที่ต้นทุน เช่น ค่าจ้างแรงงานระดับล่างและระดับวิศวกร ราคาที่ดินและค่าเช่าที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม และค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในปักกิ่งมีค่าไม่แตกต่างจากในกรุงเทพฯ มากนัก (ดูตารางภาคผนวกที่ 7.1 ประกอบ)

3. การเปรียบเทียบต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานกับเชียงใหม่

เชียงใหม่เป็นมหานครและเมืองท่าที่มีความเจริญสูง เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม การค้า และเศรษฐกิจของประเทศมานาน ในเมืองเชียงใหม่มีเขตเศรษฐกิจใหม่ผู้ดง ซึ่งแบ่งเป็น 4 เขตย่อย คือเขตการเงินและการค้าหลูเจียสู่ย เขตการผลิตเพื่อส่งออกเงินเจียว เขตการค้าเสรีเหวยเกาเจียว และอุทยานเทคโนโลยีระดับสูงฉางเจียง

เชียงใหม่มีความน่าลงทุนมากกว่ากรุงเทพฯ จากการที่มีต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานบางรายการต่ำกว่า เช่น ราคาที่ดินและค่าเช่าที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม ค่าน้ำประปา ค่าธรรมเนียมการใช้ไฟฟ้าและโทรศัพท์เคลื่อนที่ ค่าขนส่งทั้งจากจีนไปญี่ปุ่นและจากจีนไปสหรัฐฯ ค่าน้ำมันเบนซิน และค่าน้ำมันดีเซล แต่จะมีความน่าลงทุนน้อยกว่ากรุงเทพฯ จากการที่มีต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานบางรายการสูงกว่า เช่น ค่าจ้างแรงงานทุกระดับ ค่าเช่าสำนักงาน ค่าไฟฟ้า และค่าธรรมเนียมการใช้โทรศัพท์พื้นฐาน ในขณะที่ต้นทุน เช่น ค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในเชียงใหม่มีค่าไม่แตกต่างจากในกรุงเทพฯ มากนัก (ดูตารางภาคผนวกที่ 7.1 ประกอบ)

4. การเปรียบเทียบต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานกับกวางโจว

กวางโจวเป็นเมืองท่า มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยี เขตพัฒนาอุตสาหกรรมไฮเทค และเขตบรรจุก๊าซสินค้าเพื่อไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าซ้ำซ้อน และมีอุตสาหกรรมที่สำคัญ เช่น อุตสาหกรรมผลิตรถยนต์ละยานพาหนะอื่นๆ และคอมพิวเตอร์

กวางโจวมีความน่าลงทุนมากกว่ากรุงเทพฯ จากการที่มีต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานบางรายการต่ำกว่า เช่น ราคาที่ดินและค่าเช่าที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม ค่าน้ำประปา ค่าธรรมเนียมการใช้ไฟฟ้าและโทรศัพท์เคลื่อนที่ ค่าขนส่งทั้งจากจีนไปญี่ปุ่นและจากจีนไปสหรัฐฯ ค่าน้ำมันเบนซิน และค่าน้ำมันดีเซล แต่จะมีความน่าลงทุนน้อยกว่ากรุงเทพฯ จากการที่มีต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานบางรายการสูงกว่า เช่น ค่าจ้างแรงงานระดับวิศวกร ค่าเช่าสำนักงาน ค่าไฟฟ้า และค่าธรรมเนียมการใช้โทรศัพท์พื้นฐาน ในขณะที่ต้นทุน เช่น ค่าจ้างแรงงานระดับล่างและระดับวิศวกร และค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในกวางโจวมีค่าไม่แตกต่างจากในกรุงเทพฯ มากนัก (ดูตารางภาคผนวกที่ 7.1 ประกอบ)

5. การเปรียบเทียบต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานกับต้าเหลียน

ต้าเหลียนเป็นเมืองท่าที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของจีน เป็นแหล่งต่อเรือ แหล่งท่องเที่ยว และ ศูนย์กลางแฟชั่น มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีซึ่งประสบความสำเร็จในระดับสูง

ต้าเหลียนมีความน่าลงทุนมากกว่ากรุงเทพฯ จากการที่มีต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน บางรายการต่ำกว่า เช่น ราคาที่ดินและค่าเช่าที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม ค่าธรรมเนียมการใช้ไฟฟ้า และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ค่าขนส่งจากจีนไปญี่ปุ่น ค่าน้ำมันเบนซิน และค่าน้ำมันดีเซล แต่จะมีความน่าลงทุนน้อยกว่ากรุงเทพฯ จากการที่มีต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานบางรายการสูงกว่า เช่น ค่าเช่าสำนักงาน ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา และค่าธรรมเนียมการใช้โทรศัพท์พื้นฐาน ในขณะที่ต้นทุน เช่น ค่าจ้างแรงงานทุกระดับ ค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ และค่าขนส่งจากจีนไปสหรัฐฯ ในต้าเหลียนมีค่าไม่แตกต่างจากในกรุงเทพฯ มากนัก (ดูตารางภาคผนวกที่ 7.1 ประกอบ)

6. การเปรียบเทียบต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานกับเส้นหยาง

เส้นหยางมีความน่าลงทุนมากกว่ากรุงเทพฯ จากการที่มีต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานบาง รายการต่ำกว่า เช่น ราคาที่ดินและค่าเช่าที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม ค่าน้ำประปา ค่าธรรมเนียม การใช้ไฟฟ้าและโทรศัพท์เคลื่อนที่ และค่าน้ำมันเบนซิน แต่จะมีความน่าลงทุนน้อยกว่ากรุงเทพฯ จากการที่มีต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานบางรายการสูงกว่า เช่น ค่าเช่าสำนักงาน ค่าไฟฟ้า และ ค่าธรรมเนียมการใช้โทรศัพท์พื้นฐาน ในขณะที่ต้นทุน เช่น ค่าจ้างแรงงานทุกระดับ ค่า โทรศัพท์เคลื่อนที่ ค่าขนส่งจากจีนไปญี่ปุ่น และค่าน้ำมันดีเซล ในเส้นหยางมีค่าไม่แตกต่างจากใน กรุงเทพฯ มากนัก (ดูตารางภาคผนวกที่ 7.1 ประกอบ)

7. การเปรียบเทียบต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานกับชิงเต่า

ชิงเต่าเป็นท่าเรือและแหล่งตากอากาศชายทะเลที่มีชื่อเสียง มีบริษัทจากญี่ปุ่นไปลงทุน จำนวนมาก สินค้าส่วนใหญ่ส่งออกไปยังสหรัฐฯ และยุโรป

ชิงเต่ามีความน่าลงทุนมากกว่ากรุงเทพฯ จากการที่มีต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานบาง รายการต่ำกว่า เช่น ราคาที่ดินและค่าเช่าที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม ค่าธรรมเนียมการใช้ไฟฟ้าและ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ค่าขนส่งทั้งจากจีนไปญี่ปุ่นและจากจีนไปสหรัฐฯ ค่าน้ำมันเบนซิน และค่าน้ำมัน ดีเซล แต่จะมีความน่าลงทุนน้อยกว่ากรุงเทพฯ จากการที่มีต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานบาง รายการสูงกว่า เช่น ค่าเช่าสำนักงาน ค่าไฟฟ้า และค่าธรรมเนียมการใช้โทรศัพท์พื้นฐาน ในขณะที่

ที่ต้นทุน เช่น ค่าจ้างแรงงานทุกระดับ ค่าน้ำประปา และค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในเชิงเตามีค่าไม่แตกต่างจากในกรุงเทพฯ มากนัก (ดูตารางภาคผนวกที่ 7.1 ประกอบ)

8. การเปรียบเทียบต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานกับเงิน

เงินเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เติบโตเร็วที่สุด ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลกลางให้รัฐวิสาหกิจร่วมทุนกับต่างชาติ รวมทั้งมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้นักลงทุนต่างชาตินำผลกำไรมาขยายการลงทุนต่อ

เงินมีความน่าลงทุนมากกว่ากรุงเทพฯ จากการที่มีต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานบางรายการต่ำกว่า เช่น ราคาที่ดินและค่าเช่าที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม ค่าธรรมเนียมการใช้ไฟฟ้าและโทรศัพท์เคลื่อนที่ ค่าขนส่งทั้งจากจีนไปญี่ปุ่นและจากจีนไปสหรัฐฯ ค่าน้ำมันเบนซิน และค่าน้ำมันดีเซล แต่จะมีความน่าลงทุนน้อยกว่ากรุงเทพฯ จากการที่มีต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานบางรายการสูงกว่า เช่น ค่าจ้างแรงงานระดับวิศวกรและผู้บริหาร ค่าเช่าสำนักงาน ค่าไฟฟ้า และค่าธรรมเนียมการใช้โทรศัพท์พื้นฐาน ในขณะที่ต้นทุน เช่น ค่าจ้างแรงงานระดับล่าง ค่าน้ำประปา และค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในเงินมีค่าไม่แตกต่างจากในกรุงเทพฯ มากนัก (ดูตารางภาคผนวกที่ 7.1 ประกอบ)

ตารางภาคผนวกที่ 7.1 ต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเปรียบเทียบกันระหว่างไทยและจีนในปี 2548

ต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน	กรุงเทพมหานคร	ปักกิ่ง	เซี่ยงไฮ้	กวางโจว	ต้าเหลียน	เสิ่นหยาง	ชิงเต่า	เสิ่นเจิ้น
ค่าจ้างแรงงานระดับล่าง (เหรียญสหรัฐ ต่อเดือน)	146	84-164	172-301	101-190	102-247	111-238	62-161	100-247
ค่าจ้างวิศวกร (เหรียญสหรัฐ ต่อเดือน)	316	223-470	334-593	374-621	197-393	206-333	72-337	186-620
ค่าจ้างผู้บริหารระดับกลาง (เหรียญสหรัฐ ต่อเดือน)	584	334-1,769	772-1,521	497-746	473-878	391-586	74-558	496-991
อัตราการเพิ่มขึ้นของค่าจ้าง								
- ปี 2543 (%)	1.7	14.1	11.4	ไม่มีข้อมูล	14.5	7.3	ไม่มีข้อมูล	11.2
- ปี 2544 (%)	0.7	17.2	17.5	ไม่มีข้อมูล	13.4	17.9	ไม่มีข้อมูล	12.6
- ปี 2545 (%)	1.1	14.1	9.6	13.4	15.1	16.5	12.37	8.8
- ปี 2546 (%)	1.9	15.6	13.8	10.4	13.1	15.1	9.40	8.5
- ปี 2547 (%)	3.7	17.2	10.1	9.1	12.3	15.8	11.98	5.6
ค่าที่ดิน								
ราคาที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม (เหรียญสหรัฐ ต่อตารางเมตร)	54.71	55.65-68.02	25-30	21-50	28	25-40	18.59	27-29
ค่าเช่าที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม (เหรียญสหรัฐ ต่อตารางเมตรต่อเดือน)	4.86	5.61-8.71	1.00	1.24-3.10	0.2	1.49	1.24-1.49	1.86-4.98
ค่าเช่าสำนักงาน (เหรียญสหรัฐ ต่อตารางเมตรต่อเดือน)	11.87	34-40	28.35	20.32	30-36	18.59	30.06	18.59
ค่าสาธารณูปโภค								
ไฟฟ้า								
- ค่าไฟฟ้า (เหรียญสหรัฐ ต่อกิโลวัตต์-ชั่วโมง)	0.041-0.042	0.03-0.11	0.04-0.11	0.04-0.11	0.08	0.08	0.08	0.04-0.15

ต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน	กรุงเทพฯ	ปักกิ่ง	เซี่ยงไฮ้	กวางโจว	ต้าเหลียน	เสินหยาง	ชิงเต่า	เสินเจิ้น
- ค่าธรรมเนียมรายเดือน (เหรียญสหรัฐ ต่อกิโลวัตต์)	4.27-5.39	0	0	0	0	0	0	0
น้ำประปา								
- ค่าน้ำประปา (เหรียญสหรัฐ ต่อลูกบาศก์เมตร)	0.24-0.51	0.69	0.15	0.15	0.55	0.17	0.37	0.28
- ค่าธรรมเนียมรายเดือน (เหรียญสหรัฐ)	0	0	0	0	0	0	0	0
โทรศัพท์พื้นฐาน								
- ค่าโทรศัพท์พื้นฐาน (เหรียญสหรัฐ ต่อนาที)	- ภายใน 0.07 (ต่อครั้ง) - ทางไกล 0.04-0.22	- ภายใน 0.01 - ทางไกล 0.09	0.03	0.03	0.02	0.02	0.03	0.03
- ค่าธรรมเนียมรายเดือน (เหรียญสหรัฐ)	2.43	2.67	4.1	4.1	4.34	4.34	4.34	4.1
โทรศัพท์เคลื่อนที่								
- ค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ (เหรียญสหรัฐ ต่อนาที)	0.05	0.05	0.06	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05
- ค่าธรรมเนียมรายเดือน (เหรียญสหรัฐ)	29.18	6.18	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2
อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง								
- ค่าอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (เหรียญสหรัฐ ต่อชั่วโมง)	0	0.37	0.5	0.4	0	0	0.67	0.3

ต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน	กรุงเทพฯ	ปักษ์	เชียงใหม่	ขอนแก่น	อุดรธานี	เลย	หนองคาย	หนองบัวลำภู	ขอนแก่น	อุดรธานี	เลย	หนองคาย	ขอนแก่น	อุดรธานี	เลย	หนองคาย	ขอนแก่น	อุดรธานี	เลย	หนองคาย	ขอนแก่น	อุดรธานี	เลย	หนองคาย
- ค่าธรรมเนียมรายเดือน (เหรียญสหรัฐ)	24.32	6.13	0	6.2	123.92	198.28	94.18	6.2	123.92	198.28	94.18	6.2	123.92	198.28	94.18	6.2	123.92	198.28	94.18	6.2	123.92	198.28	94.18	6.2
ค่าขนส่ง																								
ค่าขนส่งตู้สินค้าขนาด 40 ฟุต																								
- ไปญี่ปุ่น (เหรียญสหรัฐ)	1,340	300-500	200	680	845	1,339.86	501	680	845	1,339.86	501	680	845	1,339.86	501	680	845	1,339.86	501	680	845	1,339.86	501	680
- ไปสหรัฐ (เหรียญสหรัฐ)	3,913	2,200-2,500	2,000	2,000	3,795	ไม่มีข้อมูล	1,954	2,000	3,795	ไม่มีข้อมูล	1,954	2,000	3,795	ไม่มีข้อมูล	1,954	2,000	3,795	ไม่มีข้อมูล	1,954	2,000	3,795	ไม่มีข้อมูล	1,954	2,000
ค่าน้ำมันเบนซิน (เหรียญสหรัฐ ต่อลิตร)	0.61	0.53	0.57	0.58	0.52	0.52	0.56	0.58	0.52	0.52	0.56	0.58	0.52	0.52	0.56	0.58	0.52	0.52	0.56	0.58	0.52	0.52	0.56	0.58
ค่าน้ำมันดีเซล (เหรียญสหรัฐ ต่อลิตร)	0.54	0.50	0.50-0.53	0.51	0.55	0.54	0.50	0.51	0.55	0.54	0.50	0.51	0.55	0.54	0.50	0.51	0.55	0.54	0.50	0.51	0.55	0.54	0.50	0.51
อัตราภาษีรายได้นิติบุคคล (%)	30	33							33															
อัตราภาษีรายได้บุคคลธรรมดา (%)	0-37	45							45															
อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม (%)	7	17							17															

ที่มา: - Japan External Trade Organization (2006). The 16th Survey of Investment-Related Cost Comparison in Major Cities and Regions in Asia.

- Japan External Trade Organization (2004). The 14th Survey of Investment-Related Cost Comparison in Major Cities and Regions in Asia.

หมายเหตุ: ต้นทุนคิดที่อัตราแลกเปลี่ยนเงินไทยและเงินที่ 41.126 บาทต่อเหรียญสหรัฐ 8.0694 หยวนต่อเหรียญสหรัฐ ตามลำดับ

ภาคผนวก 8
รายการชิ้นส่วนที่ใช้ในรถยนต์

HS	คำอธิบาย
4011	ยางรถยนต์
8706	แชสซีส์ที่มีเครื่องยนต์ติดตั้ง สำหรับยานยนต์ตาม
392630	อุปกรณ์ติดตั้งสำหรับเฟอร์นิเจอร์ สำหรับตัวถังรถยนต์
400921	ท่อ(ยาง)น้ำมัน
400922	ท่อ(ยาง)น้ำมัน
400931	ท่อ(ยาง)หล่อเย็น
400932	ท่อ(ยาง)หล่อเย็น
400941	ท่อ(ยาง)อากาศ
400942	ท่อ(ยาง)อากาศ
401011	สายพานต่างๆ
401012	สายพานต่างๆ
401013	สายพานต่างๆ
401019	สายพานต่างๆ
401310	ยางใน
401693	ปะเก็น แหวนรอง และซิลอื่น ๆ ทำจากยาง
681310	ผ้าเบรค
700711	กระจกนิรภัย
700721	กระจกนิรภัย
700910	กระจกหลัง
732010	آهنบรถยนต์ และแผ่นที่ใช้เป็น آهنบดังกกล่าว
732020	สปริงชนิดแบบกันหอย
830230	อุปกรณ์สำหรับยึด อุปกรณ์ติดตั้ง (ติดตั้ง) และของที่ คล้ายกันอื่น ๆ ที่เหมาะสำหรับใช้กับรถยนต์
840729	เครื่องยนต์อื่นๆ
840733	เครื่องยนต์ขนาด 250-1000 cc

(มีต่อ)

ตารางภาคผนวก 8 (ต่อ)

840734	เครื่องยนต์ขนาด 1000 cc.ขึ้นไป
840790	เครื่องยนต์สำหรับรถแวน
840820	เครื่องยนต์ดีเซล
840991	ส่วนประกอบที่เหมาะสมสำหรับใช้เฉพาะหรือส่วนใหญ่เครื่องยนต์สันดาป
841330	ปั้มต่างๆ ทั้งสำหรับส่งน้ำมัน และ น้ำหล่อเย็น
842123	ไส้กรองน้ำมัน
842131	ไส้กรองอากาศ
842542	แม่แรงและเครื่องชักลากอื่น ๆ ที่ใช้ระบบไฮดรอลิก
848210	บอลล์แบร์ริง
848220	โรลเลอร์รูปกรวยและรูปรีเวีย
848230	โรลเลอร์แบร์ริงรูปทรงกลม
848240	โรลเลอร์แบร์ริงรูปเข็ม
848250	โรลเลอร์แบร์ริงรูปทรงกระบอกอื่น ๆ
848280	แบร์ริงอื่น ๆ ที่มีบอลล์และโรลเลอร์ประกอบอยู่ด้วยกัน
848291	บอลล์ เข็ม และโรลเลอร์
848299	ส่วนประกอบของบอลล์และโรลเลอร์แบร์ริง
848310	เพลลา
848320	ตุ๊กตาที่มีบอลล์แบร์ริงหรือโรลเลอร์แบร์ริงประกอบ
848330	ตุ๊กตาที่ไม่มีบอลล์แบร์ริงหรือโรลเลอร์แบร์ริงประกอบ
848340	เกียร์ต่างๆ
848350	ล้อตุนแรงและพูลเลย์รวมถึงพูลเลย์บล็อก (Flywheel and pulleys)
848360	คลัตช์และประกบเพลลา
848390	ส่วนประกอบรวมทั้งล้อเฟือง ล้อเฟืองขับโซ่และส่วน
848410	ปะเก็นและแผ่นกันรั่วที่คล้ายกัน ทำด้วยแผ่นโลหะ
848490	ปะเก็นและแผ่นกันรั่วที่คล้ายกัน ทำด้วยแผ่นโลหะ

(มีต่อ)

ตารางภาคผนวก 8 (ต่อ)

850131	หม้อแปลงไฟฟ้าขนาดไม่เกิน 37.5 วัตต์
850220	ชุดเครื่องกำเนิดไฟฟ้า และเครื่องเปลี่ยนไฟฟ้าชนิดหมุน (โรตารีคอนเวอร์เตอร์) ระหว่าง 75-375 KVA
850330	ส่วนประกอบอื่นๆ ของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า
850710	แบตเตอรี่
851110	หัวเทียน
851120	แมกนีโตจุดระเบิด แมกนีโตไดนาโม รวมทั้งแมกนีติกฟลายวีล
851130	จานจ่ายไฟ รวมทั้งคอยล์จุดระเบิด
851220	เครื่องอุปกรณ์อื่น ๆ สำหรับให้แสงสว่างหรือให้สัญญาณ
851230	แตรรถยนต์
851240	เครื่องบังคับน้ำฝน
853190	ส่วนประกอบอื่นๆในชุดตกแต่ง
853340	ตัวต้านทานอื่นๆ
853610	ฟิวส์
853630	เครื่องอุปกรณ์อื่น ๆ สำหรับป้องกันวงจรไฟฟ้า
853641	รีเลย์สำหรับแรงดันต่ำกว่า 60 โวลต์
853661	เบ้าหลอดไฟ
853669	ปลั๊กและเต้ารับต่าง
853910	หลอดไฟฟ้าแบบซิลิมีมทั่วไป ทางด้านหน้า-หลัง
853921	หลอดไฟฟ้าแบบทั้งสแตนดาร์ดฮาโลเจนสำหรับไฟสัญญาณ
853922	หลอดไฟฟ้าแบบทั้งสแตนดาร์ดฮาโลเจนสำหรับไฟสัญญาณ
853929	หลอดไฟฟ้าแบบทั้งสแตนดาร์ดฮาโลเจนสำหรับไฟสัญญาณ
854420	เคเบิลรวมแกน และตัวนำไฟฟ้ารวมแกนอื่น ๆ
854430	ชุดสายไฟจุดระเบิดและชุดสายไฟอื่น ๆ ชนิดที่ใช้กับรถยนต์
870710	ตัวถังรถยนต์
870810	กันชน และส่วนประกอบของกันชน
870821	เข็มขัดนิรภัย

(มีต่อ)

ตารางภาคผนวก 8 (ต่อ)

870839	ชุดผ้าเบรก (รวมผ้าเบรกในชุดแล้ว)
870840	อื่นๆ ที่เกี่ยวกับเบรก
870850	กระปุกเกียร์
870860	เพลลาขับที่มีหม้อเพลลา (ดิฟเฟอเรนเชียล) จะมีองค์ประกอบอื่น ๆ ของระบบส่งกำลังอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม
870870	เพลลาที่ไม่ใช่เพลลาขับและส่วนประกอบของเพลลาดังกล่าว
870880	วงล้อ
870831	โช้กอัพ (ช้อกแอบซอร์เบอร์) ของระบบกันสะเทือน
870891	หม้อน้ำ
870892	หม้อพักท่อไอเสียและท่อไอเสีย
870893	ส่วนประกอบของคลัตช์
870894	พวงมาลัย แกนพวงมาลัย และกระปุกเกียร์พวงมาลัย
870899	ตุ้มนิรภัยและส่วนประกอบของตุ้มนิรภัย
902920	เครื่องบอกความเร็วและเครื่องวัดรอบรวมทั้งสตรอโบสโกป
903210	เทอร์โมสแตด
903220	มาโนสแตดสำหรับการบังคับและควบคุม
940120	ที่นั่ง

ที่มา: รวบรวมจากงานศึกษาในอดีต เช่น Buranathanung (1995) Higashi (1995) และ Kohpaiboon (2005) และผู้เขียนอ่านจากคำอธิบายพิกัดฮาร์โมนไนซ์ 6 หลัก